

Iniciunt sermones beati bernar
di de tempe estiuali

In die scō pasche de opprobrijs
iudeorum.

Fat leo de
tabu iuda.
Viat plane
malicia sapi
entia. attin
gens a fine
vsq; ad finē
fortit. & dis
ponens omnia suauiter. s; pro me
fortiter. suauiter michi. Viat iudea
tū blasphemias in patibulo. forte
armatū in atrio alligauit. et de ip
so mortis impio triumphauit. Vbi ei
sunt opprobria tua iudee. vbi sūt za
bule vasa captiuitatē. vbi est mors
victoria tua. Confus⁹ est calūpnia
tor. traptor. spoliator. nouū gen⁹
potētie. hacen⁹ victoriosa mors ob
stupefecit. Quid tu iudee. qd pridie
an cruce agitabas caput sacrilegū.
quid sacm caput hoīs xpm exagi
tabas opprobrijs. xps inquitē rex
israhel descendat de cruce. O vene
nata lingua. verbū malicie sermo ne
quā. Nō est hoc caypha qd paulo
ante dicebas. expedit ut vn⁹ moria
tur hō. & non tota gens pereat. At
illud qz mēdatū nō erat. nō loque
baris de proprio. nō a temetipō di
cebas. Si rex israhel est descendat
de cruce. hoc plane tuū est. magis
aut ei⁹ qui mēdat⁹ est ab iūo. Quid
enī cōsequētie videtur habere. ut
descendat si rex est. & nō magis ascē
dat. Die non memisti serpens anti

que. qz asusus abacteris olim ai di
cere psumpsisses. mitte te deorsū. &
hec oia tibi dabo. si proatēs adora
ueris me. Dic tibi iudee exadit
quod audisti. qz dñs regnauit a lig
no. ut regem abneges qz manet in
ligno. Sed forsitan nec audisti. qz
non iudeis sed nationib⁹ hec annū
ciatio debebatur. Viatē inq; in na
tionibus quia dominus regnauit
a ligno. Merito proinde titulum
regni pzeses gentilis inscripsit lig
no. nec potuit iudeus ut voluit
corumpere tituli inscriptionem. ne
dum impediret dominicam passionē
et nostram redemptionem. //

Descendat inquit si rex israhel
est. Immo vero quia rex israhel est
titulum regni non deserat. virgata
imperij non deponat. cuius nimi
tum imperiū super humerū ei⁹ sicut
pzeant psayas. Noli inquit iudee
ad pylatum. noli scribere rex iudeo
rum. s; quia dixit. rex sum iudeorū
Et pylatus. Quod scripsi. scripsi.
Si pylatus scripsit quod scripsit.
xps non perficiat quod incepit. Ipe
enim cepit et saluabit nos. Sed di
cunt. Alios saluos fecit. seipsum nō
potest saluum facere. Immo vero si
descenderit. neminem saluum facit.
Cum enī saluus esse nō possit. nisi
qui perseuerauerit vsq; in finē. quā
to min⁹ poterit ēē saluator. Alios
ergo saluos facit. nā saluatione ai
sit sal⁹ ipse non indiget. Opatur sa
lutē nrām. nec caudā deesse patitur
sacrificio vespertino hostie salutarē.
Prout inique quid cogites. non ti
bi dabit occasiōē subzipiēte nobis

perseuerantie que sola coronatur. **N**on
facit obmutescere predicatorum lingu-
as consolantium pusillanimes. et dicen-
tium singulis: tu locum tuum ne deseras.
Quod sine dubio sequeretur: si respon-
dere possent. quia Christus suum de se-
ruit. **P**roni enim sunt sensus homi-
nis et cogitationes in malum. **¶**
Hinc causa maligne parasti sagit-
tas tuas in phatetra: et discipulorum
suspicionum amulas opprobriis iudeo-
rum. **N**ili quippe desperat: isti impro-
perant: sed Christum neutra tela noc-
bunt. **A**liud tempus elegit confor-
tandis discipulis: et aduersariis con-
futandis. **I**nterim patientiam ma-
gis exhibet. humilitatem comendat:
obedientiam implet: perficit caritatem.
His ne per virtutum genus. quatuor
cornua crucis ornantur: et est supe-
minentior caritas. a dextris obedi-
entia. patientia a sinistris: ceteris vir-
tutum humilitas in profundo. **H**is do-
tauit trophæum crucis confirmatio do-
minice passionis: tunc ad iudeorum blas-
phemias humilis. ad vulnera pa-
iens: cum intus linguis. clausis exte-
rius pugeretur. **N**am et caritas in eo
perfecta est: quod pro omni animam
posuit. **E**t obedientia consummata:
cum inclinato capite tradidit spiritum.
factus obediens usque ad mortem.
His spoliare dotibus. hac priuari
gloria. Christi satagebant ecclesiam qui
dicebant. si rex israel est descendat
de cruce: nimirum ut non sit iam
obediens forma. non incentiuum a-
moris. non patientie vel humilitatis
exemplum: sed deleri habeat ex euan-
gelio verba illa suauissima. et dulciora

super mel et fauorem. **M**aiore hac di-
lectione nemo habet: ut animam suam
ponat quis pro amicis suis. **E**t ad
patrem. **O**pus consummavi: quod dedisti
michi ut faciam. **¶** **N**ecque ad discipulos.
Disate a me: quia mitis sum et hu-
milis corde. **E**t ego si exaltatus fu-
ero a terra: omnia traham ad meipsum.
Hoc enim est quod dolet venena-
ti serpentis astutia: exaltatum in deser-
to serpentem ensem. cuius intuitu san-
tur vulnera que influxit. **A**lioquin
quonia alio instigante misisse credi-
mus videri pilati ad ipsum dicentem.
nichil tibi et iusto illi: multa enim
passa sum hodie per visum propter
ipsum. **T**inebat ergo iam tunc. sed
nunc maxime virtute crucis enervari
se sentiens inimicus sera duatur pe-
nitentia: et quos instigauit ad cru-
cifigendum. iam instigat ad suadendum
ut de cruce descendat. **¶** **D**enique si
rex israel est inquit descendat de
cruce: et credimus ei. **H**ec plane ser-
pentis astutia: hec aduentio nequi-
tie spiritualis. **A**udierat impius sal-
uatoris vocem dicentis. non sum mis-
sus nisi ad oues que perierunt do-
mus israel: et nouerat quantum pro
salute illius populi zelum gerere vi-
deretur: propterea maliose nimis
linguas erudiens blasphemorum sug-
gererat ut dicerent descendat. **E**t cre-
dimus: quasi iam nichil posset ob-
stare quin descenderet. qui eorum cre-
dulitatem tantopere desideraret. **S**ed
quid machinatur: aut cui parat in-
sidias versipellis? **R**empe ei in quo
nichil proficiet inimicus: et filius
iniquitatis non apponet nocere si-

Non mouetur vana pollicitatione
qui nouit omnium corda: sicut nec ex
probatione et blasphemia mitissi-
mus omnium mouebatur. **E**o quip-
pe tendebat maliciosa persuasio: nō
ut ipsi crederent: sed nostra quoque si
qua erat fides in eum omnis depe-
tret. **l**egentes enim dei perfecta sunt
opera: quando fateremur deum: qui
opus salutis reliquisset imperfectum?
Ved audiamus quid ad hoc expro-
bis respondeat per prophetam. **Q**ue-
ris signa iudee? **E**xpecta me in die
resurrectionis mee in futurum. **V**i-
vis credere. maiora iam tibi opera
demonstravi. **M**ultiplicavi signa:
sanitates perfectas heri et pridie: ho-
die magis habeo consumari. **A**n nō
maius erat quod vidisti e corporibus
obsessis spiritus exire malignos: et
grabat suis exilire paraliticos: quā
e manibus meis vel pedibus clauos
resilire quos infixisti? **V**ed patiendi
tempus est non faciendi: et passio-
nis hora sicut frustra preuenire co-
natus es: sic nec poteris impedire.
Ved adhuc generatio praua et ad-
ultera signum querit: nō ei dabitur
nisi signum iōne prophete. **N**on sig-
num descensionis: sed signum resur-
rectionis. **E**t si iudeus non querat:
amplectatur et gaudeat christianus.
Viat enim leo de tribu iuda. **V**is-
itatus est paterna voce leonis catu-
lus: clauso prodijt tumulo: qui de
patibulo non descendit. **A**n vero id
maius sit. iunia nostri sint iudices:
qui tam curiose munierant monu-
mentum. signantes lapidem cum
custodibus. **H**unc enim lapidem

magnum valde. **D**e quo mulieres
ille deuote inuicem querebantur.
facta iam resurrectione dominica re-
uoluit angelus: et resedit sicut scrip-
tum est super eum. **C**onstat proin-
de clauso exisse tumulo rediuiuum
corpus: quod clauso virginis ute-
ro natum processit in vitam: et ad
discipulos clausis intrauit ostijs in-
condauit. **V**ed est locus unde clau-
sis noluit procedere ianuis: carcer
utique gehennalis. **C**onfregit siqui-
dem ferreos vetes. repagula vni-
uersa contriuit: ut libere suos edu-
ceret quos redemerat de manu ini-
mia: et planis egrederentur por-
tis agmina dealbatorum: qui la-
uerunt stolas suas. et candidas e-
as fecerunt in sanguine agni. **C**an-
didus proorsus in sanguine agni:
quia exiuit etiam cum eo et in eo a
qua dealbans: et testimonium pec-
hibet ipse qui vidit. **A**ut certe can-
didus in sanguine agni nouelli:
sanguine lacteo candido et tubian-
do: sicut habes in cantico cantico-
rum. **D**ilectus meus ait sponsa can-
didus et tubiandus: electus ex mi-
libus. **I**nde est quod in stola candida
et fulgureo vultu testis quoque resur-
rectionis apparet. **I**am si iudeorum
confutandis calumpnijs sufficere vi-
deretur. hoc ipsum quod clauso egressus
est monumentum. cui insultantes dice-
bant. si rex israel est descendat de cui-
ce: curiosius namque monumenta clau-
dere et signare studuerant. quā infi-
gere clauos. **V**i igitur viat leo de
tribu iuda. in hoc ipso processu ma-
ius demonstrauit opus quam peterent:

ipsum iam resurrectionis miraculum
tui poterit comparari? **L**egimus nō
nullos p̄cessisse resurrectiones. aut
magis certe suscitationes? sed illi
p̄ambulantes: quibus et duplici p̄
uilegio noscitur p̄minere. **N**ā ceteri
quidē resurrexerant iterū morituri?
xp̄istus resurgens ex mortuis iam
non moritur: mors illi ultra non
dominabitur. **A**lii mortui. denū o
pus habent iterū suscitari: xp̄istus
q̄ mortuus est peccato. mortuus est
semel: q̄ autē uiuit. uiuit deo. uiuit
in eternitate. **M**erito p̄inde resur
gentiū p̄miciā xp̄istus: quia ita
resurrexit ut cadere nō adiciat: qui
solus attingit immortalitatem. / **E**st et
aliud in quo resurrectionis huius in
notescat gloria singularis. **Q**uis e
nim in oībus ceteris aliquādo susci
tauit semetipsum? **I**ncffabile illud
est ut a morte se exaltet ipse qui dor
mit: singulare est: non est qui faci
at. non est vsq̄ ad vnū. **E**lizeus
p̄pheta mortuū suscitauit: sed al
terū non seipsum. **E**cce enim quot
annis iacet in monumento. q̄ a se
non potest sperare ab alio suscitari:
ob eo utiq̄ qui triumphauit mortē
imperū in seipso. **I**nde est q̄ ceteros
quidē dicimus suscitatos. xp̄istū re
surrexisse: qui solus uirtute p̄pria
uictor prodijt de sepulchro. **Q**ui
tē et in hoc uiat leo de tribu iuda.
Quantū poterit p̄mo quid non pos
se videbitur uiuens et dicens patri
resurrexi et adhuc tecū sum. qui tam
potens extitit. deputatus cū mortui
is? s̄ inter mortuos liber? **N**ec
vero resurrectionē distulit ultra ter

tium diem: ut p̄pheta fidelis in
ueniatur q̄ dixit. **R**esuscitabit nos
post duos dies: in die tertia susci
tat nos. **D**ecet nimirū ut quemad
modū caput p̄cessit: sequantur et
mēbra. **I**n patibulo sexta feria rede
nit hominē. ipsa die qua fecerat ho
minē in initio: sequenti die sabbati
zauit in monumento. consummato
ope quod incepit: tertia vero que
p̄ma dictū est p̄miciā dormienti
um. nouus homo apparuit mortis
uictor. **I**ta et nos quāq̄ sequimur
caput nostrū tota hac die qua plas
mati et redempti sumus. non cesse
mus agere penitentia. non censem
tollere crucē nostrā: persequentes
in ipsa sicut et ipse perseuerauit: do
nec dicat spiritus ut requiescamus
iam a laboribus nostris. **N**eminē
audiamus fratres: non carnē et s̄
guinem. non spiritū quēlibet de se
sum a crucē suadente. **P**ersistamus
in crucē: moriamur in crucē: depona
mur aliorum manibus. non nostra
leuitate. **C**aput nostrū deposuere
uiri iusti: nos uero dignatione sua
angeli sancti deponant: ut consum
mata uiriliter die crucis. secūda que post
mortē ē q̄scam⁹ suauit. dormiam⁹
feliat in sepulchris: expectantes beatā
spem et aduentū gl̄e magni dei: q̄
resuscitabit corpora nostra tertia de
mum die. configurata corpori dani
tatis sue. **F**etēt quatrduani: sicut
de lazaro scribitur. **I**n fetēt dñe: q̄
triduanus est enī. **A**dinuentio filio
tū adā quarta formauit diē. quā a
dño nō accepit: p̄terea corrupti et
obhomunabiles s̄ sūt q̄ iumēta in

stercore suo putauerunt. **D**iuine si
quidem ordinationis est traduam
7 quod prediximus: in labore. in re
quie. in resurrectione. **N**on placent
hec filiis hominum. sed suum volunt
preferre diem: differentes peniten
tiam. ut indulgeant voluptati. **N**on
est hec dies quam fecit dominus: et
quadriduani facti sunt. **E**t iam fecit.
Non nouit hanc. quod de maria na
tum est sanctum: tertia resurrexit die.
ne videret corruptionem. **V**idit ita
que leo de tribu iuda. **O**ccisus est ag
nus: sed vidit leo. **L**eo rugiet: quie
non timebit? **L**eo inquam fortissi
mus bestiaturum: qui ad nullius pa
uebit occursum: sed leo de tribu iu
da. **P**aucaut qui abnegauerunt: et
qui dixerunt non habemus regem
nisi cesarem. **P**aucaut qui dixerunt:
nolumus hunc regnare super nos.
Redit siquidem accepto regno: et
malos male perdet. **V**ult nosse quod
redit accepto regno? **P**ata est michi
inquit omnis potestas: in celo et in
terra. **D**ed et pater in psalmo. **P**os
tula a me ait et dabo tibi gentes he
reditatem tuam: et possessionem tuam
terminos terre. **R**eges eos in vir
ga ferrea: et tanquam vas figuli con
fringet eos. **F**ortis siquidem in leo est:
nec crudelis: grauis tamen indigna
tio eius: et intolerabilis ira colum
be. **D**ed pro suis leo rugiet: non in
suos. **P**aucaut alieni: tribus iuda
magis exultet. **G**audiant qui indu
ti sunt confessione: quorum omnia
ossa dicant. **D**omine quis similis
tibi? **L**eo de tribu iuda radix dauid.
Dicitur enim dauid desiderabilis.

vel manu fortis. **E**t idem ait. **A**n
te te est omne desiderium meum: et
fortitudinem meam ad te custodiam.
Radix inquit dauid. **N**on dauid ra
dix eius: sed ipse radix dauid: quia
portat et non portatur. **M**erito
dauid sancte filium tuum vocas do
minum tuum: quia non tu radicem
portas: sed radix te. **R**adix fortitu
dinis tue et desiderij: radix deside
rabilis: radix fortis. // **V**idit
leo de tribu iuda: radix dauid: ape
rire librum et soluere septem signa
cula eius. **A**pocalypsis verba sunt
hec. **D**iscant qui non legunt: re
recolant qui non crunt. **V**idi in
quit iohannes in dextera sedentis
super thronum librum signatum
sigillis septem: et non erat qui le
geret vel aperiret: et ego inquit fle
bam multum: quod nemo aperire libri
dignus inueniretur. **E**t unus de
senioribus dixit michi. **N**e fleue
ris: ecce vidit leo de tribu iuda: et ce
tera. **E**t vidi. et ecce in medio thro
ni agnum stantem tanquam occisum:
et veniens accepit librum de dex
tra sedentis in throno: et aperuit li
brum: factaque est letitia magna et
actio gratiarum. **L**eonem iohan
nes audierat: et agnum vidit. **A**g
nus occisus est. agnus accepit li
brum: agnus aperuit: et aperuit
leo. **D**enique dignus est aiunt seni
ores agnus qui occisus est non ma
nere fortitudinem amittere: sed accipere
fortitudinem: ut et agnus mane
at et sit leo. **P**lus dico: idem eia
dem liber est. qui non poterat aperi
ri. **Q**uis enim dignus inueniretur

aperire hunc librum? Indignum se
profiteri et ipse baptista iohannes:
quo in natis mulierum maior nemo
surrexit. Non sum inquit dignus
soluere corrigiam calamenti eius.
Venerat enim ad nos calata ma
iestas. diuinitas incarnata. venerat
dei sapientia. sed in libro clauso uti
que et signato. **¶** Sed ligabat corrigia
calamenti: hoc clauderant signa
cula libri. **¶** Sed quid diamus super
hys septem? An forte triplex anime
virtus. ratio. memoria. et voluntas.
et quadrisaria corporis compositio
ex elementis videlicet quatuor in
hys septem intelligenda est. ut nichil
de veritate humanitate de fuisse no
uerimus saluatores? An magis hu
manitas eius ipsa est liber? et que
renda sunt signacula septem? **¶**
Septem enim quedam arbitror in
ueniri in quibus maxime celabatur
in carne presentia maiestatis: ut non
possit aperiri liber. et sapientia que
latebat agnosci. **¶** Vnt enim que
occurrunt interam. matris desponsa
tio: qua pariter virginis et concep
tionis puritas celabatur: ita ut ho
minis fabri filius fabricator homi
nis putaretur. **¶** Et infirmitas cor
poris: qua nimirum plorans et vagi
ens. lactens et dormiens. et ceteris
subiacens necessitatibus carnis: la
tebat iter hęc vire? diuina. **¶** Hic
et aramafionis signum suscipiens.
peccati remedium/ egritudinis medi
cinam: qui morbum omnem tollere ve
nit et peccatum. **¶** Et item in egip
tum fugiens a facie herodis reguli:
nec dei filius agnosci poterat. nec

rex celi. **¶** Quid trina illa tempta
tio in iudicio in deserto. in pinnaulo.
super montem? **¶** Si inquit filius dei
es: dic ut lapides isti panes fiant.
Et item Mitte te deorsum Neutrū
christus fecit: ut signaretur liber:
ut falleretur astutus Denique eou
seductus est. ut haberet iam pro con
stanti hominem esse putū: et in tan
tam vesaniam supbia ceca procepe
ret. ut non diceret ultra. si filius dei es:
sed hec omnia tibi dabo. si patres a doza
ueris me. **¶** Dextum est signaculum etu
as: ubi pependit inter latrones: et cum
iniqis deputatus est dominus maiestatis
¶ Clausit et sepultura librum hunc.
Nec ullum omnino signaculum sic asserit:
sic occultauit magnū pietatis sacra
mentum. Depulso nimirum domino. sola
despatio istate videbat: adeo ut disci
puli diceret. quia nos sperabam? **¶** Et
Quis non illo fletet tempore clausum ar
tius librum? et non esse qui aperiret?
Sed ne fleuerit ultra iohannes sanc
te: etiam tu noli flere maria: paul
sit luctus: tristitie nebulæ dissipetur
Exultate iusti in domino: et gloria
mini omnes recti corde. **¶** Dignus est
agnus qui occisus est. leo qui surrexit: pos
tremo liber iste dignus aperte seip
sum Resurgens nimirum a mortuis. re
surgens autem virtute propria et post tres
dies sicut predixerat. testimonium phi
betibus inuicem: et resurgens in tanta ma
iestate et gloria. indicat manifeste quāque
prediximus signacula vel opimenta. volū
taria non naturā: nec additionis fuisse
sed dignationis. **¶** Si tu nup iudee sig
nabas lapide monumenta? Quia se
ductor iste dixerat adhuc viuens:

post tres dies resurgam. Vere seduc-
tor: si pius non maliciosus. Denique
seduxisti me: et seductus sum dominus: ait
apostolica vester in persona vestra. fortior
fuisse et inualuisse. Deduxit vos o in
dei in passione: nam in resurrectione in-
ualuit et pualuit vincens leo de tri-
bu iuda. Etenim si cognouisset: nunquam
dominum glorie crucifixisset. Quid ergo
factum est? Et predictum est et iam reuer-
sit. Diligenter explora signaculum sepul-
ture: apertum est ei. Datur tibi signu-
mione apostolice: quia et hoc ipse predixit.
Egreditur ionas de ventre ceti: Christus
de corde terre tercia die praedit: nisi
et manifeste plus quam ionas apostolica hic.
quod semetipsum vitaliter et ab ipso mor-
tis utero eduxit. Propterea viri ni-
mius contra vos stabunt in iudicio:
propterea ipsi iudices vestri erunt.
qui prophetas obtemperauerunt: et
vobis nec domino prophetarum. Vbi
est ergo quod dicebatis? Descendat
de cruce: et credimus ei? Crucis signa-
culum disrumpere voluistis: promit-
tentes vos ad fidem introituros. Ec-
ce apertum non disrumpit: est intro-
itus. Alioquin si non creditis resurgentem:
nec de scendenti utique credidissetis.
Si vos scandalizat crux christi: ver-
bum enim crucis iudeis quidem scan-
dalum ait apostolus: exaltet vos sal-
tem nouitas resurrectionis. Inueni-
mus nos in cruce gloriam: et nobis
qui saluamur dei virtus est: et om-
nium ut ostendimus plenitudo vir-
tutum. Vult nobis pars in resurrec-
tione. Sed forte illa. primo multo
magis illa vos scandalizat: et odor
vitae nobis in vitam. vobis est odor

mortis in mortem. Quid ergo insis-
timus? Non sustinet audire sympho-
nia et chorum senior frater: occisum no-
bis saginatum vitulum indignatur. Fro-
ris stat: omnino non acquiescit in
trate. Ingrediamur nos fratres et
epulemur in azimis sinceritatis et ve-
ritatis: etenim pascha nostrum imola-
tus est christus. Amplectamur com-
mendatas nobis in cruce virtutes:
humilitatem et patientiam. obedientiam
et caritatem. In hac quoque tam pre-
cipua solemnitate quid comende-
tur nobis sedula cogitatione pense-
mus. Nempe resurrectio. transitus
vel transmigratio. Castus enim frater
non reuixit hodie: sed resurrexit: non
rediit sed transiit: transmigravit non
remeauit. Denique et ipsum quod cele-
bramus pascha transitum non reditum
interpretatur: et galilea ubi nobis
videndus promittitur qui surrexit.
non remotionem sonat: sed transmi-
grationem. Credo iam aliquorum inge-
nia preuolant: et quocumque haec velint
tendere suspicantur. Dicamus tamen breui-
ter: praesertim ne deuotionem nostram in
tanta solemnitate. sermone videatur
aplixitas onerare. Si post consumma-
tionem cruce in nostram hanc mortalitatem
et vite partem erumpnos christus non reuix-
isset: ego cum fratre non transisse dicere.
sed redisse: non transmigrasse in sublimi-
us aliquid: sed ad statum remeasse potes-
sem. Nunc autem quod transiit in nouitatem vite.
nos quoque iuvat ad transitum: vocat
in galileam. Propterea siquidem quod mor-
tuus est peccato. mortuus est semel:
quia iam quod vixit. vixit non carni.
sed deo. Quid nos diuinum quod sacrum

domini resurrectionem. pasche prima
mus nomine. Et ut sit nobis magis
in reditum quam in transitum. Iuxta
hij diebus copulationi et orationi
grauitati et abstinentie dediti. cete
rorum negligentias temporum. sacro
hoc quadragenario redimere et dilu
ere cupientes. communicauimus passio
nibus christi. et coplantati ei sumus.
denovo per baptismum quedam lacri
marum penitentie et confessionis. Si
ergo mortui sumus peccato. quomodo vi
uemus in illo. Si negligentias plane
mus. quid cause est ut redeamus nunc
in eandem. Inueniemur nunc auctori
ut ante. Vbosi ut ante. pigri et negli
gentes ut ante. Vani/suspiciosi/de
tractatores/iracondi/ceterisq; impliati
vicijs. que tam anxie deploauimus
hij diebus. Lau pedes meos. quomodo
inquinabo eos. Exui me tunicam
meam. quomodo induam eam. Non est
hec transmigrationis fratres. Non sic vi
debitur christus. non est hoc iter quo
ostendit nobis deus salutem suam.
Denique qui retro respiciat. indignus
est regno dei. Dic amatores seculi.
inimici crucis christi. alius inuanu ac
cepto nomine dicuntur christiani. tota
hoc tempe quadagesimali ad instan
tes dies inhiant resurrectionis. heu
ut libenter indulgeant voluptati.
Obnubilat fratres solempnitatis
leticiam. materia tristior. Sed ip
sius plangimus solempnitatis iniui
ciam. quam dissimulare non possu
mus. nec in ipsa. ymmo minus in
ipsa. Prochdoloz peccandi tempus.
terminus recedendi facta est resur
rectio saluatoris. Ex hoc nempe

concessiones et ebrietates redeunt.
cubilia et impudicie repetuntur. et
laxantur concupiscentie sterna. Quasi
ad hoc resurrexit christus. et non ma
gis propter iustificationem nostram.
Dic honorate miseri christum quem
suscepistis. Vetro parastis hospi
tium. confitentes peccata cum gemitu.
castigantes corpora vestra. ele
mosinas impendentes. et ecce sus
ceptum prodit inimicis. ymmo ex
ire compellit. priores nequicias
admittendo. Neque enim cohabitati
o esse potest lux ad tenebras. christis
cum superbia. cum auaricia. cum am
bitione. cum fraterno odio. cum luxuri
a. cum fornicatione. Quid enim minus
puniti debetur quam vetro. Quid min
us reuerentie tempus resurrectionis exigit quam
passionis. Sed vos ut manifestum est neu
tram honoratis. Nam et si pateremur
et coregnaretis. si comoremur et consue
geretur. Nunc autem ex sola consuetu
dine temporis et simulatione quadam
humiliatio illa processit. quam non
sequitur exaltatio spiritualis. Propter
hoc ut ait apostolus multi infirmi
et imbecilles. et dormiunt multi.
Propter hoc crebra in diuersis re
gionibus hominum mortalitas. spe
cialiter hys diebus. Quid enim. De
prehensi estis inter angustias pre
uaticatores. Non qui puaricati estis
sed qui persistitis in peccato. adden
tes puaricationem. aut penitus im
penitentes. aut tepide penitentes.
nec periculosi fugientes. vel post mise
ram experientiam inactiuos peccati. Iretur
uit vos inimicus et perplexis ut ait
scriptura nequus testiculorum. Si hac

conscientia xpi sacramenta refugite: nichil vobis commune cum xpo: non habebitis vitam in vobis. Ipsi audite dicente. Nisi manducaueritis carnem filij hominis: et biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis. Si indigni suscipitis: iudicium vobis manducatis. sanctum domini non diiudicantes. Credite ergo purificatores ad cor: et in toto corde querite dominum: et odite malum: penitentes non tantum verbo et lingua: sed spiritu et veritate. Quia vero non satis credidisse piget hominem ut videtur. qui adhuc manere disponit in lubzico: aut errasse qui ducere non requirit: sit vere compunctionis indicium: oportunitatem fugam: subtractio occasionis. Aliquando timendum valde: ne dicas ista si quidem ipsa posita est in ruinam: et in resurrectione multorum reprobet vos: vel tanquam manifeste alienos a christo non coeantes: vel tanquam socios iude: in quem intrauit sathanas post buccellam. **S**ed quid ad nos fratres de his que foris sunt iudicare: nisi quod in eodem nos laqueo fuisse plagimus ab eodem evitos gratulamur sola misericordia operante: in quo miserabiliter eos detineri fraternam caritate dolemus. Utinam autem vel nos iam sanctificati: et penitus alieni ab hac miseria et sacilega consuetudine iucundamur: nec quicquam in nobis peccat aut minuat de exercitio spirituali sacre resurrectionis aduentu: sed transire magis et exercere studeamus. Qui cum enim post lamenta penitentiae: ad carnales consolationes non redit sed in fiduciam divine misericordiae

excedit: et ingreditur novam quandam devotionem et gaudium in spiritu sancto. nec tam compungitur peccatorum reconvalescentia: quam delectatur memoria: et inflamatur eternorum desiderio premium: is plane est qui cum christo resurgit: qui pascha celebrat: qui festinat in galileam. Vos ergo carissimi qui resurrexistis cum christo: que sursum sunt querite ubi christus est in dextera dei sedens: et que sursum sunt sapite: non que super terram: ut quemadmodum christus resurrexit a mortuis per gloriam patris: ita et vos in novitate vite ambuletis: et ut a seculari letitia: et consolatione mundi: per compunctionem et tristitiam que secundum deum est: ad devotionem sanctam et spiritalem vos transire gaudeatis exultationem: ipso prestante: qui transiit ex hoc mundo ad patrem: et nos quoque trahere post se: et vocare in galileam dignatur: ut semetipsum nobis ostendat: qui est super omnia deus in secula benedictus.

Secundo secundus eiusdem de lectione evangelica Maria magdalena et maria iacobi etc.

Cepimus ab apostolo: habitare christum per fidem in cordibus nostris. Unde videtur non incongrue intelligi posse tam diu christum in nobis vivere: quam diu vivit fides. At postquam fides nostra mortua est: quodammodo christus mortuus est in nobis. Porro fidei vitam opera testantur: sicut scriptum est. Opera quae dedit

michi pater: ipsa testimonium perhi-
bent de me. Nec discrepare videtur
ab hac sententia: qui fidem sine o-
peribus mortuam asserit in semetip-
sa. Dicit enim corporis huius vi-
tam ex motu suo dinoscimus: ita et
fidei vitam ex opibus bonis. Itaque vita
corporis anima per quam mouetur et sentit:
vita vero fidei caritas. quia per illam ope-
ratur: sicut in apostolo legitur. Fides quae per di-
lectionem operatur. Unde et fugies-
cente caritate. fides moritur: sicut cor-
pus anima recedente. Tu ergo si vi-
deris hominem in bonis operibus
strenuum. et feruore conversationis hy-
larem: vivere in eo fide ne dubites:
indubitata teneas vite illius argumē-
ta. Sed nonnulli cum spiritu ceperunt:
heu carne postea consumantur. Vi-
mus autem quia iam tunc non perma-
net in eis spiritus vite: quia scrip-
tum est. Non permanet spiritus me-
us in homine in eternum: quia cara
est. Et si non permanet spiritus:
haud dubium quin exadat caritas. quae
nimium diffusa est in cordibus nos-
tris per spiritum sanctum qui datus
est nobis. Porro fidei vitam ut iam
diximus in caritate constituit: qui fide
per dilectionem prohibuit operari. Hinc
ergo colligitur. recedente spiritu fide
mori. quoniam spiritus est qui viuificat. De-
nique si sapere secundum carnem mors
est: nulli dubium quin illi quos viue-
re letabamur quod iam facta carnis spiritu
mortificabat. secundum carnem viuētes
plangendi sunt tanquam mortui. Unde et
in eodem apostolo legis. Si inquit
secundum carnem vixeritis/moriemini:
si autem spiritu facta carnis mortifica-

ueritis/viuetis. ¶ De tibi quia
quod es canis reuersus ad vomitum.
sus lota in volutabro luti: non eos
tantum loquor qui corpe. sed etiam eos
qui corde redeunt in egiptum. seculi hu-
ius oblectamenta sectantes. ac prius
de fidei vitam que est caritas non ha-
bentes. Si quis enim diligit mundum:
non est caritas patris in eo. Quis
magis mortuus eo. qui fouet ignem
in sinu. peccatum in conscientia: nec sen-
tit nec expauescit neque excutit? ¶
Ecce igitur Christus est in sepulchro: fi-
des mortua est in animo. Quid faciemus
ei? Quid fecerunt sanctae mulieres? quod sa-
le ex omnibus suis apostolici tenebatur
affectu? Emeruit aromata: ut veni-
entes ungeret Iesum. Nunquid ut sus-
citarent? Et nos sancti sumus. quia
suscitare neminem non est: sed ungeret nos
inanimabit. Cur hoc? Nepe ne fetore
quod huiusmodi est. ne sit ceteri odor mor-
tis: ne pessumdat et penitus dissoluat.
¶ Emant pinte aromata sua tres
mulieres: menses. lingua. et manus. De
hys petrus ut arbitror mandatum acce-
pit. tercio pascere gregem domini. Pisce
inquit mente. ore. et opere. Pisce animi
oratione. Vbi exhortatio: exple exhi-
bitio. ¶ Querat ergo menses aromata
sua: tanquam omnia passionis affectum. de hic
rectitudinis zelus: et in ista haec spiritus dis-
cretio non omittat. ¶ Quoties ei
peccante videtur seipsum: continuo debet pro-
cedere passionis affectus: et cogitare huma-
nitatem: quippe quem peris ex tempore. Vos
inquit apostoli quod spirituales estis instruite
hominum in spiritu lenitate: consideras teipsum
ne et tu tempteris. Et cum dominus exiret
baiulans sibi crucem. et plangerent

super eam nondum omnes tribus
terre. sed mulieres paucæ et conuer
sus ad eas. filie inquit iherusalem
nolite flere super me. sed super vos
ipsas flere. et super filios vestros.
Ordinem diligenter attende. Su
per vos primo: deinde super filios ves
tros. **T**emetipsum attende. ut
alijs noueris compati. ut arguas
in spiritu lenitatis. teipsum conside
ra. ne et tu tempteris. **D**ed quia
exemplum efficacius persuadet et
alacris impunit animo: mitto vos
ad sanctum illum senem. qui cum
percasse audisset unum ex statib9.
amarissime fleuit dicens: ille hodie
et ego eras. **Q**ui sic flebat super se.
putas quia non compassus sit fra
tri? **H**ic itaq; compassionis affect9
multis quidem prodest: quia ani
mus liberalis contristare quem pro
se viderit anxiu erubescit. **D**ed
quid agim9? qd nonnulli dura cerui
ce et attrita sunt fronte: ut quo ma
gis eis copatinur. tantomagis nra
compassione et patientia abutantur?
None sicut copatinetur fratri. ita
ipi iusticie copatiendū est. quā vide
mus tam imputēter abici. tam ipu
denter puocari? **D**ico quia si qua i
nobis est caritas: contemptum hunc
dei equanimiter ferre nō possumus.
Hic est zel9 iusticie quo aduersus de
linquētes attendimur: tanq; pie ta
te ducti erga eā quā cōtempni vide
mus iusticiā dei. **V**erūptamen opor
tet ut priora sibi vendicat passiois
affect9: alioquin in spū vehementi
pterimus naues tharsis. cōterimus
quassatū calami: extinguim9 linū

fumigans. **D**ed cū uterq; aternū
videlicet compassionis affect9. et zel9
iusticie: necesse est ut assit spūs dis
cretionis: ne forte cū oporteat illū
exhiberi. ille pcedat: et indiscretio ip
sa cōfundat vniuersa. **H**abeat itaq;
mens nostra tercio spiritū discretio
nis: ut miscens apte tempibus tem
pora. oportune emulati. nichilomi
nus ignoscere sciat: samaritani sit.
custodiens et obsequas quando oleū
misericordie. quādo vinū feruoris in
fundat. **E**t ne forte meū putetis in
uentū: pphetam audite hec eadem
et eodē ordine postulante. **B**onitate
inquit et disciplinā et scientiam doce
me. **V**nde hec nobis? **R**eq; eni
talita pfert virtutū germina terra
cordis nostra. s; magis spinas et tri
bulos germinat nobis. **E**mere er
go oportet. **A** quo autē emenda sūt?
Ab eo utiq; qui ait. **V**enite emite
absq; argento. et absq; vlla cōmuta
tione vinum et lac. **N**on ignoratis
quid lactis dulcedo: quid vini desig
nat austeritas. **Q**uid est au
tem emere sine argento et sine com
mutatione? **N**on talis est emptio
apud amatores huius seculi: sed
apud autorem seculi alia esse non
potest. **P**ropheta enim dixit. **D**o
mine deus meus es tu: quoniam
bonorum meorum non eges. **Q**uā
ergo ei commutationem dabis ho
mo pro gratia sua. qui nullius e
get? cuius sunt vniuersa? **G**ra
tia gratis datur: et eam cum emetur
gratis emitur. quia quod datur
pro ea nobis melius retinetur.

Tria ergo aromata mentis

nūmo pꝛopꝛie voluntatis emen-
da sunt: quam quidem dīnuttētes
nichil amittimus. eadē ⁊ lucrāmur
plurimū: cōmutantes illam in me-
lius: vt cōmunis fiat. q̄ pꝛia fu-
it. **P**ꝛo pꝛiūis volūtatis caritas
est. **E**nūm⁹ ergo absq; cōmutatio-
ne recipientes qd nō habuim⁹: ⁊
quod habuim⁹ melius retinentes.
Quando vero cōpatietur statū: q̄
i pꝛopꝛia volūtate nescit cōpati ni-
si sibi? **A**ut quando omās seipsū dī-
liget iusticiam: aut odio habebit in-
iquitatem? **S**imulare quidem pōt
ante oculos hoīm. eadē semetipsū
seducere: vt cū pꝛiūato amore vel
odio dūatur: aut pꝛiūis affectu-
tum. aut zelum putet esse iusticię.
Verū facile est nosse q̄ sint aliena
a pꝛopꝛia voluntate que pꝛia sūt
caritatis. cū illa recta fronte cōtrari-
am se pꝛiūit: nā caritas benigna
est: caritas sup iniquitate nō gaudet.
Jam de spū discretionis scim⁹. qui
a nichil sic eum extinguit. quomō
volūtatis pꝛia: subvertēs corda ho-
minis. ⁊ ratiois oculos claudens.
Ementa sunt pꝛiūe tria mentis a-
romata. affectus cōpassionis. recti-
tudinis zelus. ⁊ spū discretionis:
nūmo vt dictū est pꝛopꝛie volūta-
tis. **L**ingue quoq; aromata tri-
a nichilomin⁹ sūt. modestia in iere-
pando: copia in exhortādo: efficiaci-
a in pꝛsuadendo. **V**is habere hec a-
romata? **E**me illa a dño deo tuo.
Eme inquā sicut et pꝛiora. sine vl-
la cōmutatione: vt aliqd recipias.
pꝛas nichil. **E**me a dño mode-
rata cōceptione: qz omnino mag-

num quoddam bonū et datum opti-
mū est: ⁊ qd habeāt pꝛia lingua
enim vt ait iacob⁹ nemo domare
potest. **V**ide as multos sincera licet
intentiōe et benigno accēdantur ai-
mo leuiter dicere: qd grauius ou-
diatur. **V**olat irreuocabile verbū:
⁊ quod sanare debuerat. qz mor-
dus forte videtur. exasperat ⁊ exul-
cerat magis: qm negligentie addi-
tur impudētia ⁊ ipatentia cumula-
tur: vt qui in sordib⁹ erat sorte scāt
adhuc. de diuans in verba malicię.
ad excusandas excusatiōes in pꝛis:
ac more frenetia nō solū repellens
s; ⁊ mordere septans media manū.
Multis quoq; nō suppetit verborū
copia: s; pꝛe sermonis inopia lin-
guam palato sentiunt adhaerescere
qd ⁊ ipsū audientib⁹ interdū solet
obesse nō parum. **A**lijs vero ad
manū est abūdantia multa sermo-
nis: s; que dicūt min⁹ sapiunt. mi-
nus acceptatur: ⁊ qz grām nō ha-
bent. min⁹ efficiaciā sunt q loquūt.
Vide q̄ necesse sit emē ab eo a quo
omne bonū est. a quo omnis sciētia.
a modestia in ierepādo. copiam
in exhortando. efficiaciā in pꝛsua-
dendo. **P**roinde eme ista nummo
cōfessionis: vt pꝛiūis cōfitearis pec-
cata tua. q̄ ad purganda accedas a-
liena. **M**agnū pꝛorsus est ⁊ mira-
bile sacramentum. aīme suscitatio.
Vide ne ad illud immundus accē-
das: qz si non potes innocens. pꝛmo
quia non potes: laua inter innocē-
tes manus tuas. ante q̄ arandas
monumenta domini. **O**mnia siqui-
dem in confessione lauantur. **E**t

hec ablutio in quantam innocentia
tibi deputabitur: ut inter innocen-
tes assistas. Ad altaris officium ne-
mo accedit in veste comuni: sed quis
quod accessurus est albis induitur. Et
tu ergo cum ad domini monumentum pro-
peras. lauate/dealbare/inducere ves-
timentis glorie: ut dicatur tibi. con-
fessionem et decorem induisti: quia
ubi confessio. ibi in conspectu domi-
ni pulchritudo est. Hec pro eo dic-
ta sunt: ut aromata lingue. mo-
derata increpatio. copiosa exhorta-
tio. efficax persuasio. nummo con-
fessionis emanant. // **V**trum
tamen legimus et quotidianis ex-
perimentis didicimus: cuius vita
despicitur. restat ut eius predica-
tio contempnatur. Paret ergo et ma-
nus aromata sua. ne subsanet nos
sapienter tanquam pigram illum an-
te hoc sit manum ad os porrigere: ne
possit dicere quem arguis. tu qui alium
doctes teipsum non doces. Alligas ei
onera grauiora et impositabilia. et im-
ponis ea in humeris hominum: digito
tuo nolens ea mouere. **D**ico vobis
sermo quidem viuus et efficax. ex-
emplum est operis: et facile persuadet
quod intendimus: dum facibile probat
esse quod suademus. Pro huiusmo-
di habeat necesse est etiam manus
aromata sua: continentiam in car-
ne. misericordiam in fratre. patien-
tiam in pietate. **V**nde apostolus
ait: sobrie et pie. et iuste viuamus.
Hec enim tria sunt nostre conuer-
sationi maxime necessaria: quoni-
am primum debemus nobis. secundum
proximis. tertium deo. // **N**am qui

fornicatur. in corpus suum peccat:
magno illud priuans honore. et pa-
uendo adiciens hoc de corde: pude-
doque modo tollens membrum christi et fa-
ciens membrum meretricis. **E**go au-
tem non ab ea tantum que tam ab-
ominabilis est: sed ab omni vo-
luptate carnis continentium dico. **A**n-
te omnia igitur perfectam hanc con-
tinentiam quere. quam tibi debes
ipsi. nemo enim tibi propinquior
est. // **D**ehinc adde misericordiam.
quam debes proximo: quia cum
eo saluandus es. // **D**einde et pati-
entiam. quam debes deo: quia ab eo
saluandus es. **O**mnes enim qui pie
volunt viuere in christo. persecutio-
nem patientur: et per multas tribu-
lationes oportet nos intrare in reg-
num dei. **V**ide ergo ne per impati-
entiam pereas: sed vniuersa pro eo
sustine. qui prior maiora pro te sus-
tinuit: et apud quem patientia in-
fructuosa non erit. sicut ait propheta.
Patientia pauperum non peri-
bit in finem. // **P**orro hec manus
aromata: nummo subiectionis e-
muntur. **H**ec est enim que diriget
gressus nostros: et sancte conuersa-
tionis gratiam promeretur. **N**am
si contraria lex inuenta est in mem-
bris nostris per inobedientiam: quis
nesciat per obedientiam conti-
nentiam dari? **I**psaque est que mise-
ricordiam ordinare nouit: ipsaque
patientiam docet et donat. **C**um
his ergo aromatibus accede ad
eum in quo fides mortua est. // **V**trum
si consideremus quod magnum
sit ad nos suscitare eum qui huiusmodi

est. q̄ difficile sit vel accedere ad cor
ei⁹ quod lapidea quedā obstinatio
et ipudentia clausit: puto q̄ habea
mus dicere et nos. Quis reuoluet
nobis lapidem ab ostio monumen
ti? Attamen dū sic trepidi veremur
accedere. concātes tam grande mi
raculū? sit nōnunq̄ ut solita picta
te p̄parationem cordis nostri au
diat aures diuina: et ad vocem vir
tutis eius resurgat qui erat mortu
us. Et ecce agelus dñi. hylaritas
quedam in vultu illi⁹ tanq̄ in ostio
monumenti nobis apparet: et ful
gor quidam index resurrectionis: ut
aperte videatur facies illi⁹ imuta
ta: accessum nobis p̄bens ad cor
suum. p̄mo et aduocans: ipsūq; ob
stinatōnis sue reuoluens lapidem
et scēss sup eum: ita ut suscitata fi
de. ipsa etiam lintheamīa quibus
obuoluta fuerat ipse demonstraret.
Dumq; omnia q̄ in corde suo p̄us
accitabantur agit et cōfiteatur. quō
seipsū sepeliāt intus. ipsam tepidi
tatem et negligentia suā p̄dens:
venite inquit et vide te vbi positus
erat domin⁹

**¶ Dermo eius tē terci⁹ in dieb⁹ re
surrectionis de lepra naamā**

Erat in corpore mediana pri
us purgatioēs adhibetur. de
inde refectiones: ut scilicet corp⁹ ex
inaniatur prius ab humorib⁹ nox
ijs. dehinc abis saniorib⁹ foueat:
sic medic⁹ aīaz dñs xp̄s. cui⁹ to
ta dispēsatio quam exhibuit i car
ne sua. mediana salutis est. an pas
sionem suam septem dedit purgati
ones: post resurrectionē totā abos

salubres pariter et suauis Helize
us noster leprosu naamā septies i
iordane mergi vel lauari p̄cepit: q̄
interp̄tatur descēsus // **¶** In descē
su dñi nostri ihsu xp̄i. id est i humi
litate cōuersationis ei⁹. quā exhi
buit ante passionē mūdāmur et pur
gamur: in resurrectionē vero et vita
quā ostendit quadraginta dieb⁹ re
stiamur. et delectabilib⁹ pascimur a
limentis. **¶** Septēpliater enī occupa
uit nos lepra supbie. In p̄p̄rieta
te possessionū. in gloria vestium. in
voluptate corporis: et ore quoq; du
pliater: similiter et i corde. **¶** Pri
ma est lepra domus qua diuites es
se volum⁹ in hoc seculo: sed ab ista
mundamur si mergimur in iordane
id est in xp̄isti descēsu. Inuenimus
enim: qm̄ cū ille esset diues p̄p̄t
nos pauper factus est. Descendit
ab inenarrabilibus celi diuicijs. et
veniens in mūdū. nec istas quales
cūq; diuicias habere voluit: sed in
tanta paupertate venit. ut nat⁹ cōti
nuo poneretur in p̄scēpio: quia nō
erat ei locus in diuersorio. Deniq;
quis nesciat? quoniam filius homi
nis non habebat vbi caput reclina
ret? Qui bene mergitur hic. quāda
querat diuicias hui⁹ mūdi? Et vere
magna abusio magna nimis: ut
diues velit esse vniuers⁹ vilis: p̄
ter quē de maiestatis et dñs saba
oth voluit paup fieri. **¶** Porro in
lepra vestium: omnem seculi. et
p̄p̄sam intellige vanitatem. Nā ab
illa nichilomin⁹ in iordanis mersi
one mundaberis: vbi iuenies xp̄m
dñi vilib⁹ panis inuolutum: factum

opprobrium hominum et abiectio
nem plebis. // **A** lepza quoque cor
poris mundamur in christi descen
su: si bene cogitantes dominicam
passionem. erubescimus sequi cor
poris voluptatem. // **A**t in ore
ut diximus duplex est lepza. /
Eum enim aduersum quem conti
gerit murmuramus: et impatienti
e verbum tanquam lepze sanies efflu
it. **S**ed ab hac mundamur si il
lum attendimus: qui tanquam ovis ad
occisionem ductus est. Et non aperu
it os suum: qui cum malediceretur
non maledicebat: cum pateretur
non communabatur. **I**n prospere
quoque et contra eum qui dicebat. non
qui seipsum comedit. ille probatus est.
commendamus nosmetipsos non in mul
ta praedicia sed in orrogancia: et in qui
nat nos altera lepza verbum iactan
cie. **U**t ergo mudeamur ab illa mce
gamur in iordane: et inutemur eum
qui non querebat gloriam suam. **U**n
de et demoia que clamabant quia ip
se esset dei filius. praecipiebat obmu
tescere: et illuminatos oculos dicebat
prohibebat. // **I**n corde duplex
est lepza: propria voluntas et pro
prium consilium. Lepza utraque ni
mis pessima: eoque perniciosior quo
magis interior. / **V**oluntatem di
co propriam que non est communis
cum deo et hominibus. sed nostra
tantum: quando quod volumus
non ad honorem dei. non ad utili
tatem fratrum. sed propter nosip
sos facimus: non intendentes place
re deo: et prodesse fratribus: sed sa
tisfacere propriis motibus animo

tum. **H**uic contraria est recta fronte
caritas que deus est. **H**ec enim ad
uersus eum inimicicias exercens est:
et guerram crudelissimam. **Q**uid enim o
dit aut punit deus: praeter volunta
tem propriam? **C**esset voluntas p
pria: et infernus non erit. **I**n quem
enim ignis ille desuet? nisi in prop
iam voluntatem? **E**tiam nunc cum
frigus aut famem aut tale aliquid
patimur: quid leditur nisi propria
voluntas? **S**i voluntate sustine
mus: iam ipsa voluntas commu
nis est. sed infirmitas quedam. ea
velut prunus voluntatis adhuc de
proprio est: et in illo omnes penas
sustinemus. donec penitus consuma
tur. **N**am voluntas illa propria di
citur cui assentimus: et cui liberum
se indinat arbitrium. / **H**ec au
tem de sidera et concupiscentie que
inuitos tenent: non voluntas sed
corruptio voluntatis est. **P**or
ro voluntas propria quo furore do
minum maiestatis impugnet: au
diant et timeant serui proprie vo
luntatis. **P**rimo nempe subtrahit
semetipsam et subducit eius domina
tui. cui tanquam auctori seruire debus
cat: dum efficitur sua. **S**ed nun
quid contenta erat hoc inuina? **A**d
dit adhuc: et quod in se est. omnia
quoque que dei sunt tollit et diripit.
Quem enim modum sibi ponit hu
mana cupiditas? **N**onne qui per
usuram acquirit pecuniam modi
cam. similiter mundum conaretur
lucrari vniuersum. si non deesset pos
sibilitas: si suppetere voluntati fa
cultas? **D**ixi fiducialiter. neminem qui sit

in propria voluntate. posset uniuersus
suis modis sufficere. **D**ed utinam
vel reb9 istis esset contenta: ne i ip
su (horribile dictu) deserviret auctorē
Nunc autē et ipsum quod in ipā est
deū perinuit volūtas propria. **O**m
nino enī vellet deū peccata sua aut
vindicare non posse aut nolle: aut
ea nescire. **V**ult ergo cum non esse
deum: que quantū in ipsa est. vult
cum aut impotentem. aut iniustum
esse aut insipientē. **C**ruelis plane.
et omnino execranda malicia: que
dei potentia. iusticia sapientia perire
desiderat. **H**ec est crudelis bestia
fera pessima. rapacissima lupa: et le
ena seivissima. **H**ec est immundissi
ma lepra animi: propter quam in
iordane mergi oporteat. atq; inuta
ti cum qui non venit facere volūta
tem suam. **V**nde et in passione: nō
mea inquit voluntas sed tua fiat.
Lepza vero proprii consilij ea
perniciosior est quo magis occulta: et
quanto quis plus habundat. tanto
sibi sanior esse videtur. **H**ec illozum
est qui zelum dei habent. sed non se
cundū scientiam: sequentes cerorē
suum et obstinati in eo: ut nullis ve
lunt consilijs acquiescere. **H**ij sunt
unitatis diuisores. invidia patēs. ca
ritatis expertes. unitate tumētes.
placētes sibi et magni in oculis su
is: ignorantes dei iusticia. et suā vo
lētes constituere. **E**t que maior sup
bia: q̄ ut vn9 homo toti congrega
tioni iudicium suum p̄ferat. tanq̄
ipse solus habeat spiritum dei. **P**ro
latie scelus est nolle acquiescere:
et quasi peccatum ariolandi. **E**ant

nūc qui se faciūt religiosiores alijs.
qui non sunt sicut ceteri hominū:
ecce arioli et ydolatre facti sunt: si
tamen vel ei qui hoc dixit plus q̄
sibi iudicant esse credendum. **N**eq;
enim huic dissonat veritatis sermo
quem dixit. **S**i ecclesiam non au
dierit: sit tibi sicut ethiops et publi
canus. **D**ed ubi poterit hec le
pza mundari: nisi in iordane? **I**bi
mergere quicunq; huiusmodi es:
et attende quid fecerit magni consi
lij angelus: quomodo consilium su
um postposuit consilio vel magis
voluntati mulieris unius (beatam
virginem loquor) et fabri pauperis
ipse est ioseph. **I**nventus enim in
medio doctorum audiens eos et in
terrogans: quodammodo a matre
inrepatus est. **S**ili quid fecisti nobis
sic? **A**t ille. **Q**uid erat inquit q̄ me
quereratis? **N**esciebatis q̄a in hys
que patris mei sunt oportet me es
se? **A**t illi non intellexerunt verbū.
Et quid fecit verbum? **N**on capie
batur in se: descendit ita ut esset e
ciam sub illis. **Q**uis iam non etu
bescat obstinatus esse consilio suo?
quāto suum sapientia ita deseruit?
Vic mutavit consilium suū: ut qd
iatunc ceperat. extunc vñ ad tricesi
mum annū etatis sue proorsus dimi
serit. **N**ichil enim ab hoc duodeci
mo anno de eius doctrina vel operi
bus inuenis: vñ ad annos trigin
ta. **D**ed forte querendum a b ip
so est: quomodo voluntatem suam
consiliumve reliquit. **O** dñe volun
tas de qua dixisti ut nō fieret: si bo
na nō erat quō tua erat? **S**i bona

erat? quare relicta est? **Hic** et consi-
lium si non bonum quomodo tui?
si bonum. quomodo relinquendum?
Et bona erant et eius erant? neq;
minus tamen relinquenda? ob hoc
videlicet ut fierent meliora. Neq;
enim oportebat propria preiudica-
re communibus. **Erat** ergo voluntas
xpi et bona erat qua dicebat. pater
si fieri potest transeat a me calix iste?
sed ea qua dicebat. fiat voluntas tua
melior erat. quia communis? non solum
patris. sed et ipsius xpi? oblati est
enim quia voluit. **Et** nostra? nisi enim
granum frumenti cadens in terra mor-
tuum esset. ipsum solum maneret? mor-
tuum vero multum fructum attulit.
Atq; hec voluntas patris erat. ut ut
delicta haberet quos adoptaret in fi-
lios? xpi erat. ut sit ipse primogeni-
tus in multis fratribus? nostra erat
quoniam pro nobis faciebat ut redi-
meremur. **De** consilio quoq; ite-
diamus. **Cristi** enim erat. et bonum
erat consilium illud qd ait. quia in
hys que patris sunt oportet cum es-
se? sed quia illi non intellexerunt. mu-
tauit consilium illud? ut nos munda-
ret ab ea lepra que proprii consilii
est. **Exemplum** enim dedit nobis?
ut et nos ita faciamus. Nam ab ini-
cio nouerat quid esset facturus? sed
voluit nobis formam humilitatis istius
exhibere? et ad lauandam pessimam
hanc lepram. diuinum in seipsum
parare iordanem. **Audiant** utriq; pa-
ter qui proprie voluntatis. et qui
proprii consilii lepra fordet? audiat
quid spiritus dicat carnis? breui u-
no periculo lepram utramq; contem-
p-

nans. **Sapientia** ait que de sursum
est primum quidem pudica est. contra
proprie voluntatis impuritatem? et
deinde practica contra proprii consilii
obstinatam rebellionem. **Cum** ab hys
septem purgatus fuerit eger? tanquam
post septem sellas? querat septem feras
la que sunt dona spiritus sancti. **Porro** sicut in
vita domini ante passio-
nem septem purificationes inuenimus? et
sic et in apparitionibus septem que
post resurrectionem facite leguntur.
septem illa dona spiritus sancti possu-
mus inuenire. **In** prima spiritum ti-
moris accipe? quando venientibus
mulieribus sanctis. descendit angelus
de celo. et terremotus factus est: ita
ut ipse timore perterritus. oportue-
rit ab angelo consolari. **In** spiritu pi-
etatis apparuit symoni? quia mag-
na omnino de domino ihesu digna-
tio pietatis? quia quasi singulariter
ante ceteros dignatus est appare-
re. que pre ceteris de negatione eius
re conscientia confundebat? ut ubi ha-
buerat delictum. superabundaret et gra-
tia. **In** spiritu scientie duobus pgen-
tibus in emaus scripturas exposuit?
incipiens a moysi et prophetis. **In**
spiritu fortitudinis ianuis clausis i-
trauit. ostendens manus et latus?
sicut solent in signum virtutis clipe-
orum foramina demonstrari. **In**
spiritu consilii frustra in piscatione la-
borantes. mittere in dexteram rete
consuluit. **In** spiritu intellectus a-
peruit eis sensum? ut intelligerent
scripturas. **In** spiritu sapientie die qua
dragesimo eis apparuit? quando vi-
dentibus illis eleuatus est? et videntibus

filium hominis ascendente ubi erat prius. **U**sq; ad illū enim diē. quasi per stulticiā predicationis saluos faciebat credentes: postq̄ vero coram eis ascendit ad patre iam cepit sapientia declarari.

Sermo quartus de resurrectione quomodo quibusdam nondū natus sit xp̄istus et cetera

Omnia que de saluatore legimus: medicamina sunt animarū. Videam⁹ ergo nequādo forte dicatur de nobis: curauim⁹ babilonē. Non est sanata. Cogitet unusq; q; quantū oporentur in eo tā salutaria medicamenta. **S**unt enī q̄bus nondū natus est xp̄ist⁹: sunt q̄bus nondū est passus: sunt q̄bus nondū resurrexit adhuc. Alijs quoq; nondū ascendit. alijs nondū natus spiritū sanctū. Quomodo ei operatur ei⁹ humilitas: qui cū in forma dei esset. non rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē deo. semetipsū exināuit formā setui accipiens. Quomodū dei humilitas in superbo homine operatur. Que humilitatis illius vestigia in hīs qui adhuc toto desiderio terrenis diuitijs et honoribus inhiant. An non modo exhilatur consciētia vestra fratres mei: q̄ dicere potestis paruulus natus est nobis. Sunt quibus xp̄us nondum passus est qui labores fugiūt: mortē metuūt adhuc: quasi vero ille labores sustinendo. et mortem moriendo non vicerit. Sunt qui bus nondū surrexit: qui in laborū anxietate et afflictione penitentie. morte afficiūtur tota die: nondum

spirituali consolatione recepta. **N**isi breuiati fuissent dies illi: quis possit sustinere. Alijs resurrexit xp̄istus. sed nondū ascendit. p̄mo cū eis adhuc pia dulcedine cōmōratur in terris: hīs scilicet qui in deuotione sunt tota die: flent in orationibus. suspirant in meditationibus suis. et omnia festiua et iocunda sunt eis: et per omēs dies illos continuū alleluya cantatur. **S**ed oportet lac eis subtrahi. ut discant vasa solido cibo: et expediat eis de xp̄ist⁹ vadat. et hec temporalis deuotio detrahatur. **S**ed quando hec capere poterunt. Desertos sese a domino priuatos grācia conquērantur. **S**ed expectent paululum. se deant in ciuitate donec induantur solidiori quadam virtute ex alto: et maiora percipiant carismata spiritus sancti. sicut apostoli in gradum promoti sunt altiorē. et supereminētiorem viam caritatis ingressi: non iam solliati quomō flerent paululum: sed quomodo magna quadā victoria de cōmuni aduersario triūpharent. et conculcarent sathanam sub pedibus suis.

Sermo in octaua pasche de epistola beati iohānis euāgeliste.

Omne quod natum est ex deo: vinit mundum. Postq̄ unigenitus dei non rapinā arbitrat⁹ est esse se equalē deo. hoīs quoq; dignat⁹ est fieri fili⁹. et habitu iuent⁹ ut hō: nō imērito de celesti generatiōe exiguas huānas

presumit? neque enim indignum est
deo/ eorum fieri patre: quorum se christi
fecit fratre. Hinc est quod beatus io
hannes qui sepius nobis de studio
sine hanc commendat adoptione filio
rum dei: in ipso quoque euangelio pri
cipio quotquot inquit receperunt eum
dedit eis potestatem filios dei fieri.
Huic igitur verbo simile est: quod
audiuimus hodie de eius epistola re
citari. **Omne** inquit quod natum est ex
deo: vincit mundum. Quotquot enim
sunt christi: cum christo eos mundus
odit: sed cum christo superatur pariter
et ab ipso. Nolite inquit mirari si
odit vos mundus: scitote quia me
priori vobis odio habuit. Et item
Confidite inquit: quia ego vici mun
dum. Hic nimium manifesta sit ser
monis illius veritas: quem apostoli
ait. Quos presciuit inquit haud du
bium quin deus pater: et predestinat
conformes fieri ymagini filii sui.
Vide conformationem. Post ipsum ad
optantur. ut sit ipse primogenitus
in multis fratribus: post ipsum odit
eos mundus: post ipsum et ab ipso
vincatur mundus. Bene ergo quod
natum est ex deo vincat mundum: ut sit
testimonium celestis generationis. victori
a temptationis: et sicut is qui filius est
per naturam mundum cum suo principi triu
phauit: sic et nos victores inuenia
mur. quotquot sumus filii adoptionis.
Victores sane: sed in ipso qui confor
tat nos: in quo et possumus omnia
Et hec est victoria que vincat
mundum: fides nostra. Fide siquidem
in dei filios adoptamur: fide in no
bis mundus in maligno posuit odium

atque persequitur: fide quoque et vin
atur sicut scriptum est. **P**ancti per fi
dem vicerunt regna. Quidni attribu
atur fidei victoria: cuius est etiam vi
ta? Iustus inquit ex fide vivit. Quo
tiens ergo temptationi resistis. totien
sus vincis malignum: noli proprijs
attribuere viribus: noli in te sed ma
gis in domino gloriari. Eni enim fortis ille
armatus: tunc cederet infirmitati? Audi
denique quid dominum constituit pastor o
vium ammoncat. **A**dversarius inquit
vestester dyabolus. tanquam leo rugiens
circumque querens quem devoret: cui re
sistite fortes in fide. **V**ides quemad
modum sibi veritatis testimonia con
nant? **P**aulus dicit fide regna vici
scos: petrus principi mundi resistendum
in fide: iohannes quoque hec est inquit victoria
que vincat mundum. fides nostra. **S**e
quitur. **Quis** est qui vincat mun
dum: nisi qui credit quia ihesus est
filius dei? **C**ertum id quidem fratres:
omnem qui non credit in filium dei. ex
hoc ipso iam non modo victum esse. sed
etiam iudicatum. Hinc fide enim impossi
bile est placere deo. **S**criptam est po
test forte mouere quod tam multos vi
demus credentes ihesum filium dei esse: tamen
mundi nichilominus cupiditatibus re
tentos. **Q**uid ergo ait. quis est qui
vincat mundum. nisi qui credit quia ihes
us est filius dei: cum et ipse iam mundus
id credat? **A**n non ipsi quoque de mo
nibus credunt et contemnunt? **N**ed di
co. **P**utas ne filium dei reputat ihm
quisque ille est homo. qui ipsius nec
terretur conuincationibus. nec attra
hitur promissionibus: nec preceptis ob
temperat. nec consilijs acquiescit?

None is etiam si fateatur se nosse
deum/facis tamen negat? Porro
fides sine operibus mortua est in
semetipsa. Nec sane mirum videri
potest si nequaquam vivat: qui nec vi
vit quidem. Quæris quenam sit
vivida et victoriosa fides? Illa sine
dubio: per quam christus habitat
in cordibus nostris. Castus enim
et vita nostra est. et virtus. Cum
christus apparuerit vita nostra ait
apostolus: tunc et vos apparebitis
cum ipso in gloria. Unde gloria?
nisi de victoria? Aut quare cum ip
so apparebimus? nisi quia in ipso et
vivamus? Denique si hijs tantum da
ta est potestas filios dei fieri qui susci
piunt christum: de hijs quoque solis in
telligendum est quod dicitur Omnis
qui natus est ex deo: vivat mundum
Inde est quod hoc ait dixisset quis est
qui vivat mundum nisi qui credit
quia ihesus est filius dei: ut pluri
us faceret eam commendari fidem. pro
quam ut dictum est christus in cordi
bus nostris habitat: addit continuo
de adventu ipsius dicens. **H**ic
est qui venit per aquam et sanguinem
ihesus christus. Adhuc autem sugeminem
torem viam ostendens: spiritus san
ctus inquit qui testificatur quonia
ihesus est filius dei. **D**ane quod
interponit signanter repetens non
in aqua solum. sed in aqua et sangui
ne: ad differentiam moysi arbitror
accipiendum. Moyses siquidem in
aqua venit: a qua et nomen accepit
ut moyses vocaretur. Recolat qui
bus nota est hystoria veteris testa
menti: quæ admodum in egipto cum

puuli israelitici germinis necarentur
expositum in aquis moysen tulit
filia pharaonis. et vide si non ma
nifeste christi et in hoc ipso videtur
precessisse figura. Simili nempe cum
pharaone etiam herodes suspicio
laborans. ad eadem conversus est
crudelitatis argumenta: sed eodem
modo est et ipse delusus. Utrobique
pro unius suspecta persona tradita
tur numerositas puulorum: utro
bique qui querebatur euadit. Et quo
modo moysen filia pharaonis: ita
quoque christum egiptus. que non
immerito filia pharaonis intelli
gitur. suscepit conservandum. Mani
feste tamen plus quam moyses hic: ut
pote quod venerit non in aqua tantum sed in aqua et
sanguine. Aquæ enim multe. populi
multi sunt. Venit ergo in aqua tan
tum: qui congregavit quidem popu
lum sed populum non redemit.
Nam et ipsa quoque de servitute e
giptia liberatio. non moysi sed ag
ni sanguine facta est: liberandos
nos prefigurans a vana nostra con
versatione huius sæculi. sanguine
agni immaculati ihesu christi. Hic
est vere luaser noster. apud quem
copiosa redemptio est. Mortuus
est enim non tantum pro gente:
sed ut filios dei qui dispersi erant
congregaret in unum. Memento
sane hunc esse iohannem qui vi
dit et testimonium perhibuit. et sci
mus quia verum est testimonium
eius. exisse de latere domini doz
mientis in cruce sanguinem simul
et aquam. quo videlicet dormiente no
uo ad nova de latere suo profec

cedere simul et redimeretur ecclesia
Vic ergo hodie ad nos quoque
per aquam et sanguinem venit: ut
sit aqua et sanguis testimonium adue-
tus eius. fideique victorias. Non solum
autem: sed testimonium eius est maius
hijis quod prohibet spiritus veritatis. Hozz
enim testimonium certum verumque est: et
felix anima que meretur illud accipere
// **T**res enim sunt qui testimonium
dant in terra: spiritus aqua et sanguis.
In aqua quidem baptismum intellige
in sanguine martirium: in spiritu carita-
tem. Spiritus est qui vivificat: et fides
vita dilectio. Denique si quis quid
spiritui et caritati: unde ait apostolus
quia caritas diffusa est in cordibus
nostris per spiritum sanctum qui datus est
nobis. Necessario quoque spiritus addi-
tur aque et sanguini: cum eodem apos-
tolo teste: sine caritate quicquid habe-
as nichil prodest. **N**am vero quod bap-
tismum aqua. martirium sanguine dixi-
mus designari: memeto et unicum
esse baptismum et cotidianum: simile
et martirium. Est enim martirii genus
et effusio quedam sanguinis in cotidi-
ana corporis afflictione: est et baptis-
mus aliquis in compunctione cordis
et lacrimarum assiduitate. **D**ic quip-
pe pusillis et infirmis corde necesse
est: ut quem semel pro christo ponere
non sufficiunt: saltem numeroi quodam
sed diuturno martirio sanguinem
fundant. **D**ic et baptismi sacramen-
tum. quoniam iterari non licet: hijs qui se-
pius offendunt in multis. frequen-
ti oportet ablutione suppleri. Unde
et propheta Lauabo per singulas noc-
tes lectum meum: lacrimis meis stra-

tum meum rigabo // **V**is ergo nos
se: quis est qui vincat mundum? **Q**ue in
eo vincenda sunt diligentius intueri. **V**i-
quidem et hoc ipsum beatissimus iohannes vi-
dicat dicens. Rami nolite diligere mun-
dum: neque ea que in mundo sunt. **O**me-
enim quod in mundo est. concupiscentia
carnis est. et concupiscentia oculorum: et
ambitio seculi. **H**ec sunt tres turme.
quas fecerunt caldei. **R**ed memini
sanctum quoque iacob fecisse tres tur-
mas: cum timeret a facie elau. redi-
ens de mesopotamia. **E**t nobis
ergo adversus triplicem genus temptatio-
nis. triplici opus est munimento: ut
carnis quidem concupiscentia ipsius
mortificatione vincat. quam si memi-
nistis in sanguinis testimonio dixi-
mus intelligendam: oculorum vero con-
cupiscentiam superet studium compunctionis
et assiduitas lacrimarum. **P**orro am-
bitionis vanitatem: virtus carita-
tis excludat: que sola castificat ani-
mum: sola purgat intentionem.
Certum quidem triumphum mun-
di testimonium est: si corpus casti-
ges. et subicias sensitui. ne perni-
ciosa libertate serviat voluptati: si
fletui prebeas oculos magis quam pe-
tulanti et curiositati: si denique spiri-
tuali dilectione flagrans. nulli ani-
mum cederis vanitati. **M**ento sa-
ne unus est. qui in terra pariter et
in celo perhibet testimonium spiri-
tus: quia siue corporis afflictio
cessabit. siue lacrimarum fons ex-
sicabitur: sed caritas nunquam exadit.
Prelibatio quedam est in presentia:
consummatio et plenitudo manet
in futuro. // **P**erumptamen

licet maneat post aquam ⁊ sangui-
 nem spūs. aqua quippe ⁊ sanguis
 regnum dei nō possidebunt: interim
 autem vix aut nullomodo inuenire
 est spiritū sine illis: quoniam hī tres
 sunt inq̃t vnū: vt quolibet ex hīs
 tribus deficiente. adesse cetera non
 presumas. Simul ei iuncta testimo-
 nia ista credibilia facta sūt nimis:
 nec poterit cui ī teris suppetāt hec/
 carere testimonio vel in celis. Qui cō-
 fiteatur filiū dei coram hominibus.
 nā verbo neq; lingua: sed opere et
 veritate: ⁊ fili⁹ quoq; confitebitur
 eum coram angelis dei. An vero ei
 deesse poterit in testimonio pater:
 cui filiū videat attestantem? Vnde
 dubio confitebitur et ipse: quod vi-
 dent in abscondito. Vnde neq; spiri-
 tus quē a patre ⁊ filio dissentiat:
 quippe qui patris filijq; sit spiritus.
 Vnūq; quonāmodo careat testimo-
 nio eius in celo: qui illud ⁊ habere
 meruit in terra? **///** Tres sūt igitur
 q̃ testimoniū dant in celo: pater
 et filius ⁊ spirit⁹ sanct⁹. Et ne quā
 forte dissonantiā suspiceris: hī tres
 vnum sūt. Magnū profecto testimo-
 nium habituri sunt. quos in celo pa-
 ter suscepit tanq̃ filios ⁊ heredes:
 filius acciuerit tanq̃ frēs et cohere-
 des: spūs scūs adherētes deo vnū
 spiatū faciat esse cū eo. Est ei spūs
 ipse indissolubile vīculū caritatis:
 per quem scilicet pater ⁊ filius vnū
 sunt: sic et nos vnū sim⁹ in ipse:
 eo miserāte qui p̃ discipulis hocip-
 sum orare dignat⁹ est: ihesu xp̃isto
 domino nostro

Vermo secūdu in octava pas
che de verbis bñ iohannis saluē.
Tres sunt qui testimonium dē

unitatis cōseruatoz: aduersum te p
pace et unitate zelatur. // **Q**uid
mirū fratres si timemus? ne forte
pusillam hanc vineā domi de pasci
singularis fetus inapiat? Quātos
etiam celestis vince palmites pma
illa singularitas cōculcauit? **P**ed
forte superbiam quidem in eo facile
aduertistis: nō autem singularita
tem. **D**ico ergo **V**bi stabat vniuer
sitas angelozū: nunquid singulari
tatis caruit vicio. qui sedere velle p
sumpsit? **A**n forte queritis? vñ mi
chi nota sit hec statio angelozum?
Duos tene ydoneos testes: quoz
vterq; quod vidit hoc testatur. **V**i
di dominū sedentem ait ysayas. **S**e
raphin vero stabant. **E**t daniel. **M**i
lia inquit milium ministrabant ei:
et decies milia centena milia assiste
bant ei. **A**n et tercium desiderat?
vt in ore trium testū stet omne ver
bum? **A**postolum profero qui vsq;
ad tercium raptus est celū: et redies
loquebatur. **N**ōne omnes aminis
tratozū spiritus sunt? **D**icunt vbi
stant omnes vniuersi ministrant?
tu pacis inimice sedebis? **N**lane cō
tristas spiritum? qui habitare facit
vni9 moris in domo. **O**ffendis cari
tatem. quia scindis unitatem: cum
pis vinailū parē. **M**erito proinde ā
gelozū qui suū nec ordinem nec da
maliū reliquere caritati unitati et
paci spiritus attestatur: a quo sane
tua et inuidia et singularitas et in
quietudo reprobat. **E**t hoc quidē
de eo testimoio quod datur in celis
// **E**t est aliud qd in terra datur?
ad discernendos vtiq; qui in ea ex

ules sunt ab indigenis: hoc est celi
ciues a ciuib9 babilonis. **E**nī enī sū
testimonio elōs suos deserat de9?
Aut certe quenā esse poterit solati
o inter spem et metū: sollicitudine
anxia fluctuātib9? si nullum oīno e
lectionis sue habere testimoniū me
reretur? **N**ouit dñs qui sunt ei9. **E**t
sol9 ipse scit quos elegerit a pñapio
Quis vero scit hoīm? si est dign9 a
more an odio? **E**t si vt certū ē. cer
titudo oīno nob negat: nūq; nō tā
to delā bilioza erūt? si qua forte e
lectionis hui9 signa possum9 iuenire?
Quā enī requē pē hēe spūs nosē?
dū pdestinatiōis sue nullū adhuc
testimoniū tenet? **F**idelis pñ sermo
et oī acceptione dign9: quo salutis
testimonia cōmēdatur. **H**oc sane vbo
et elās cōsolatio ministratur: et subtra
hitur reprobis excusatio. **C**ognite
siquidē signis vite. quisquis hec ne
gligit: manifeste conuincatur iuanū
accipe aiām suam: et pro nichilo
habere terrā desiderabilē cōprobat.
// **T**res inquit sunt q̄ testimoniū
dant in terra: spūs aqua et sanguis
Datis scēs qz in pmo homie pecca
um9 oēs: in ipō etiā cēdim9 vniū
si. **C**ēdim9 sane in carcerem: luto
pariter et lapidibus plenum. **E**xin
iacebam9 captiui. inquinati: cōqual
sati: donec venit desideratus genti
um qui nos redimeret. ablueret ad
iuuaret. **H**ic est enim qui sanguinē
proprium dedit in redemptionem:
aquam simul pduxit de latere sua
in ablutionem: enusit de in de exel
so spiritum suū qui adiunaret ifirmi
tate nām. // **V**is ergo nosse an

hec aliquid operentur in te. ne forte
teus sis sanguinis dñi. quē euacuas
quātū in te est. sed ⁊ aqua ipsa que
mūdare debuerat. in sordibus pma
nentū iudiciū dampnationis accumu
let. ⁊ spirit⁹ quoq; cui resistis non libe
ret maledictū a labijs suis. **C**auen
dum enī ne sint hec tibi istruatiosa ⁊
qz necessario esset pariter ⁊ dāpnosa.
¶ Quis est autem qui testimoniū
habet effusi non sine causa sangui
nis xpi. nisi qui continet a pccis.
Verū enī peccati est qui peccatū fa
cit. ut si deinceps continere potuerit
et iugū abicere misere seruitutis. cer
tissimū sit testimoniū redemptionis.
quā opatur sine dubio sanguis cris
ti. **V**erū non sufficit pccati cōtinen
tia: si non assit etiā penitētia. **¶** Ha
bet ergo et ab aqua testimoniū: q̄
laborat in gemitu suo. lauans per
singulas noctes lectū suū. **D**icit enī
sanguis ille redemit ut non regnet
peccatū in nostro mortali corpore ⁊
sic aqua illa abluit ab hys peccat⁹
que cōmisimus ante. **¶** **D**ed quid
erit q̄ lōgo catenarū usu ⁊ carceris
habitatione crudeli. cōfracti atq; col
lisi. desiam⁹ in via vite. **I**n uocem⁹
spiritū uiuificantē et adiutorē: cō
fidentes qā dabit pater qui in celis
est spiritū bonū potentibus se. **V**a
ne nouū superuenisse spiritū. certis
sime quer satio noua testatur. **¶** **I**n
ut breuiter repetā. a sanguine et a
qua et spiritu habere est testimoniū.
si cōtines a peccatis. si dignos agis
penitētie fruct⁹: si facis opa vite.
¶ **V**ermo in dieb⁹ rogationū de
trib⁹ panib⁹ bti bernardi abbatis

Quod restū habebit ami
cū ⁊ ibit ad illū media
nocte et dicet illi. Amice
commoda michi tres pa
nes. qm̄ amicus me⁹ venit de via ad
me. et non habeo quod ponā ante
illū. et reliqua. **Q**uid est q̄ amicus
vnū perhibet aduēisse. nec tamen
contentus est habere panē vnū. **P**u
tasne tā voracē estimab⁹ amicus. ut
non possit sufficere panis vn⁹. **N**ā
vni quidē tres apponere panes: in
consequens omnino videtur. **P**uta
ergo cū vxore et manapio hominē
aduēnisse. ut suū atq; panem appo
nere velit amicis. **E**go quidē ami
cum venientē ad me non aliū intel
ligo q̄ meipsū. **N**emo quippe carior
michi: nemo germanior est. **A**d me
ergo de via venit amicus. cū tran
sitoria deserens ad cor redeo. sicut
scriptū est. **R**edite pzeuaticatores
ad eor. **D**eniq; tūc vere sibi quisq;
amicus est cū de via redit. qm̄ qui
diligite iniquitatē odit animā suā. **A**
die itaq; conuersionis mee: de via
ad me venit amicus. **V**enit de regi
one longinqua. ubi pascere porcos
⁊ ipsorū siliquas insatiabiliter esu
ire solebat. venit fame laborans ⁊
confectus inedia. attenuatus ieiuni
o. **V**enit necesse habens inuenire
amicū. sed heu me paupere elegit
hospitē. et vacuū ingreditur habita
culū. **Q**uid faciā amico huic misera
et miserabili. **O**ino enī non habeo
quod ponā ante illū. **F**ateor amicus
est: s; ego medic⁹. **Q**uid venisti ad
me amice in necessitate tāta. **N**on
sū medic⁹: et nō est in domo mea

panis **F**estina inquit discurrere? susci-
ta amicum illū magnū: quo maio-
rem dilectionē nemo habet: s; neq;
substantiam ampliorē. **Q**uere pete pul-
sa: quia dñs qui qrit inuenit: qui
petit accipit: et pulsanti aperietur.
Clama et dic **A**micc comoda michi
tres panes. **///** Qui sūt isti panes
fratres? **U**tinā mereamur accipere
eos: forte ei et ipsos nemo scit. nē
si qui accipit **C**redo tamen petēdos
esse nobis tres panes: veritatis ca-
ritatis et fortitudinis. **H**is tribus
egere me fateor. veniēte ad me ami-
co de via: veniēte at ad me ut dixi-
tum vxore. **E**t māapio **D**efiat quip-
pe ratio mea ipsa est enī vir. pre ig-
norantia veritate. languetur et vo-
luntas p media dilectiois: infirma-
tur caro pre iopia fortitudinis. **N**ā
et ratio min⁹ intelligit que agenda
sunt: et volūtas nun⁹ diligit intel-
lecta: et adhuc etiā corpus qd oz-
tumpitur aggrauat aīam: ut non
quecūq; volum⁹ illa faciam⁹. **A**micc
vix meū etiam et corp⁹ meū: quia
oblitus sū comedere panē meū. **N**e-
q; enim pateret hūc defectū. si iugi-
ter exheretata esset ratio in inquisitio-
ne veritatis: volūtas i desiderio ca-
ritatis: caro in opatione virtutis.
Comoda ergo michi amice tres pa-
nes: ut intelligā. ut diligam. ut fa-
ciam volūtatē tuā. **D**ic ei vinitur:
et in talib⁹ vita spūs mei: dicente
scriptura **E**nī vita in volūtatē ei⁹.

**/// In ascensione dñi Sermo pri-
mus de lectione euangelica.**

Recubentib⁹ vnteam
discipul⁹: apparuit il-
lis ih̄s. **A**pparuit vero
benigntas et humani-
tas saluatoris. **M**ul-
tam ei fiduciam prestat q libet⁹ as-
sit orationi incubetib⁹: qñ recubeti-
bus qdē nō dedigē adesse. **A**pparuit
in quā benignitas ei⁹ q cognouit sig-
nētū nēm: nec dedigē necessitates
nrās s; miserat: si tñ curā carnis in
desiderijs nō faciam⁹. s; i necessitate
Ad p̄sideras recte aplūs. siue ique
māducam⁹ siue bibim⁹. siue aliqd a-
liud faciam⁹: oīa i glām dei faciam⁹.
Potest tñ q recubetib⁹ appuit ad
id q; tferri: q alibi calūpniatib⁹ in-
deis adūs⁹ discipulos nō ieiunātes
respōdit. **N**ō possūt iqt filij spōs lu-
gere qdū cū illis est spōs⁹. **///** **E**t
expbrauit incredulitatē eoz. **E**t duri-
ciā cord⁹: q; hys q viderāt eū resur-
rexisse nō crediderāt. **A**udis xp̄m disci-
pulos increpātē. ymo q dur⁹ sonat
expbratē: nec quāq; s; ea hora q
eis corpālē pntiā sberatur⁹. videri
potēat magis ab increpatione tacere de-
buisse. **N**oli ḡ indigni de cetero: si te
q; aliqui xp̄i vicari⁹ increpauerit. **I**d
ei exhibet: qd xp̄s ascēsur⁹ ab eis
i celū. suis legib⁹ exhibuisse discipul⁹.
/// **H**z qd ē scēs q dicit: hys q vi-
derūt eū resurrexisse nō crediderūt.
Aut q fuit qd bī oculi. glōsū dñice
r̄surrexiois meruerūt vidē miraculū.
Neq; ei resurgētē illū. qd q legitur
aut credidit vidisse mōrtuū. **R**estat ḡ
de agel accipiendū: qb⁹ utiq; r̄surrex-
iois testimoniū phibetib⁹ aplōz pasil-
litas hesitauit. **I**n vō ut faciat qd

scriptum est. bonitatem et discipli-
nam et scientiam doce me: visitati-
onis gratiam exprobrationis sensu-
ram predicationis doctrina sequatur
et dicat. **///** Qui crediderit et bap-
tismus fuerit: saluus erit. **H**z quid
adhuc dicemus fratres? Magna ni-
mis videtur secularibus hominibus
in hoc verbo tanta fiducia: veteresq;
ne dari incipiat in occasione carnis:
blandientes sibi plusquam oporteat sine
operibus de baptismo et credulitate
/// Verumptamen consideremus quod
sequitur: signa autem eos qui crediderunt
hec sequentur. Nec minus fortasse
videbitur ipsis religiosis: ex hoc ver-
bo provenire desperatio: quod ex ver-
bo prioris vane spei data secularibus
occasione videtur. Quis enim ea que
in presenti loco scripta sunt. signa vi-
detur habere credulitatis: sine qua
nemo poterit salvari. Quoniam qui
non crediderit condepnabitur: et si-
ne fide impossibile est placere deo.
Quis igitur demonia eiatur? linguis
loquitur novis: serpentes tollit? **E**r-
go? Si nemo hec habet aut per-
paua nostris videtur habere tribus:
aut nemo saluabitur. aut hi soli qui
hys muneribus gloriatur. qui non tam
merita sunt quam iudicia meritorum. taceo
ut multi dicentes nonne in nomine
tuo demonia eiatur? et in tuo nomi-
ne virtutes multas fecimus? audire
habeant in iudicio nescio vos: disce-
dite a me operarii iniquitatis. Vbi est
quod ait apostolus cum de iusto iudice lo-
queretur. qui reddet unicuique iuxta
opera sua? si quod absit querenda sunt in
iudicio signa magis quam merita? **///**

Sunt tamen et ipsa merita signa
quedam certiora utique et salubriora
Nec difficile arbitror nosse quemad-
modum intelligi signa presentia pos-
sint: ut sint indubitata signa credu-
litatis: ac per hoc et salutis. **P**ri-
mum enim operum fidei per dilectionem
operantis. cordis compunctio est: in
qua sine dubio eiciuntur demonia:
cum eradicatur e corde peccata.
Exinde qui credunt in christum. lin-
guis loquuntur novis: cum iam rece-
dunt vetera de ore eorum: nec de cetero
vetusta perhoparentur lingua loquun-
tur de diuinitu in verba malicie ad
excusandas excusationes in peccatis.
Ubi vero compunctione cordis.
et oris confessione. priora sunt deleta
peccata: ne readiuu patiantur et sint
posteriora priora prioribus. serpentes
tollant necesse est: id est venenatas
suggestiones extinguat. **Q**uid
tamen agendum. si qua forte radix
pullulat. que tam velociter nequeat
extirpari: sed stimulat animu concu-
piscencia carnis? Profecto si quid
mortiferum biberint. non eis noce-
bit: quoniam iuxta saluatoris ex-
emplum. cum gustauerint nolent
bibere. cum senserint nolent consen-
tire. **D**ic enim non eis nocebit: qui-
a nulla dampnatio est hys qui sunt
in christo ihesu. concupiscencie sen-
sus absque consensu. **Q**uid tamen?
Molesta certe et periculosa est sic cor-
rupte et infirme affectionis luxa: sed qui
crediderunt super egros manus imponunt
et bene habebunt: id est egras affectio-
nes operibus bonis operiet. et hoc reme-
dio curabuntur. **V**ermumque. vni et

Solempnitatis ista celsissimi glo-
 riosa est. et ut ita dicam gaudio
 sa: in qua et christo singularis glo-
 ria. et nobis specialis leticia exhibe-
 tur. Consummatio et adimpletio est re-
 liquarum solepmitatum: et felix clau-
 sula totius itinerarii filij dei. Qui enim
 descendit ipse est et qui ascendit ho-
 dierno die super omnes celos: ut
 adimpleret omnia. Jam enim cum
 se dominum vniuersorum que sunt
 in terra et in mari. et in inferno pro-
 basset: non restabat nisi ut aeris et
 celorum se esse dominum argumen-
 tis similibus uel certe potioribus ap-
 probaret. Terra ei cognouit dominum:
 quia ad vocem virtutis eius cum
 clamasset magna voce. lazare ve-
 ni foras. mortuum reddidit. Cog-
 nouit mare: quia solidum se prebu-
 it pedibus eius: ita ut apostoli pu-
 tatent eum fantasma esse. Cog-
 nouit infernus. et ipse portas ereas
 et reatas ferreos pretergix: ubi et liga-
 uit illum insatiabilem hominam qui
 vocatur dyabolus et sathanas. Pro-
 fecto qui mortuos suscitauit: lepro-
 sos mundauit: cecos illuminauit: clau-
 dos firmauit. et omnes exsufflauit
 infirmitates: dominus omnium fuit: et ea-
 dem manu qua fecerat. que defere-
 rant reficiebat. Sic et qui in ore pi-
 scis cum ipsopiscer statetem inuenire
 predixit: patet proculdubio quia
 maris et omnium que in mari mo-
 uentur dominus fuit. Qui vero tra-
 duxit aereas potestates. et affixit
 cruci sue: daret quia super inferna-
 les effianas potestatem accepit.
 Hic est enim qui pertransiit beneficia

et sanando omnes oppressos a dy-
 bolo: qui stetit in loco campestris ut
 doceret turbas. ante presidem ut a-
 laphas sustineret: toto tempore quo
 in terra visus est et cum hominibus
 conuersatus in laboribus multis stans
 et operans salutem in medio terre.
Ad claudendam igitur tunicam
 tuam inconfutilem domine ihesu.
 ad perficiendam fidei nostre integri-
 tatem: testat ut videntibus discipu-
 lis per medium aeris sicut aeris do-
 minus ascendens super omnes celos.
 Extunc probabitur quia dominus
 vniuersorum tu es. quia omnia in omnibus
 adimplesti: et iam tibi profecto debebit
 ut in nomine tuo omne genu flectat: ce-
 lestium celsitum et infernorum. et omnis
 lingua confiteatur. quia tu es in glori-
 a et in dextera dei patris. In hac dex-
 tera sunt delectationes usque in finem.
 ideo monet apostolus ut quamque que
 sursum sunt. ubi christus est in dextera
 dei sedens: quia profecto thesaurus nos-
 ter est ihesus christus. in quo sunt omnes
 thesauri sapientie et scientie absconditi: in
 quo habitat omnis plenitudo diuini-
 tatis corporaliter. // Quid tamen
 putatis fratres. quantum et qualis dolor et
 timor irrepserit apostolica pectora:
 cum eum videret a se tolli in aerea na-
 ualis. sed neque funibus subleuatum.
 et si angelico comitatu obsequio. non in
 fultu auxilio: sed gradiente in multi-
 tudine fortitudinis sue. Impletum est
 quod eis dixerat: quo ego vado. vos
 non potestis venire. Quocumque enim ter-
 ratum esset. cum indiuisibiliter seque-
 rentur: mare sicut petrus aliquan-
 do fecit. cum eo etiam submergendi

Intarent. **S**ed hac sequi non pote-
rant: quia corp⁹ qd corūpitur ag-
grauat aīam: et depmit terrena in
habitatio sensum multa cogitantē.
Doloe ergo nimis erat: quia vide-
bant illum propter quem omnia re-
liqueant a suis sensib⁹ et aspectib⁹
attolli: ut non possent ablato a se
sponso. sponsi filij non lugere. **Ti-**
mor: quia orphani relinquebantur
in medio iudeoz. nondum cōfirma-
ti vtrute ex alto. **B**enedicens ergo
eis ferebatur in celum: forte conu-
sis illis singularis misericordie vis-
ceribus. cū miseros suos et paupere
suam scolā relinqueret: nisi qd ibat
parare eis locū: et quia expediebat
ut p̄sentiam eis subtraheret corpa-
lem. **F**elix q̄ digna est ista p̄es-
sio: ad quā nec ipsi apostoli digni
fuerunt admitti: cū et animarum scā-
tum et celestium virtutum triumphali
pompa deduct⁹ ad patre sedet a dex-
teris dei. **N**ūc vero adimpleuit om-
nia: quia natus est inter homines.
cum hominibus cōuersatus est. ab
hominibus et pro hominib⁹ passus
et mortu⁹ est: resurrexit ascendit se-
det ad dexteram dei. **A**gnosco tuni-
cam desup p̄textam per totum: quā
supna illa mansio clausit: ubi adim-
pletus est. et adimpleuit omnia do-
minus ihesus xp⁹. **V**erūpta
men quid michi et solempnitatib⁹
istis? **Q**uis me consolabitur domi-
ne ihesu. quia non vidi te in cruce
suspensum/plagis luidum/pallidū
morte: quia non crucifixo compas-
sus. obsecutus mortuo. ut saltem la-
crimis meis loca illa vulnerum de-

linirem? **Q**uō me dereliquisti in sa-
lutatum: cum formosus in stola tua
rex glorie in alta celoz te recepisti?
Proesus rēnuisset consolari anima
mea: nisi me angeli in voce exulta-
tionis p̄cuerissent. qui et dixerūt
Viri galilei: quid statis aspiciētes
in celū? **H**ic ihesus qui assumptus
est a vobis in celū: sic veniet quēad-
modū vidistis cum eūtem in celum
Hic inquit veniet. **E**rgo ne veni-
et querere nos in illa tam singulari
q̄ vniuersali p̄oessione: cum p̄e-
cedentibus omnib⁹ angelis. sequen-
tibus hominibus vniuersis descen-
det iudicare viuos et mortuos. **P**ro-
culdubio veniet: sed quō ascendit:
non quō ante descendit. **H**umilis
enim prius venit. animas saluare:
sublimis ante veniet. cadauer istud
resuscitate et cōfigurare corpi dā-
tatis suet: ut infirmiori huic vasculo
habūdantiorem videatur impendere
honorem. **T**ūc enim videbitur cū
ptate magna et maiestate: qui p̄us
in infirmitate carnis latuerat. **I**ntu-
ebor et ego cū sed nō modo videbo
cum sed non prope: ita ut hec scda
glorificatio p̄ozi glorificationi p̄e-
excellente glām manifeste plūeat.
Interim ip̄e assumptus est ad dexterā
patris: et assit nūc vultui dei pro
nob. **D**edet aut ad dexterā habēs i-
dexterā mīam. i sinistra iudiciū: et
mīam multā nimis. et iudiciū mul-
tū nimis: i dexterā aquā. in sinistra
ignē immobiliter tenēs. **E**t q̄te cora-
borat mīam suā sup timētes se. scdm
altitudinē celi a terra: ut maiores et
maiores miserationū dñi sentiant. q̄

fit spaciū inter celū et terrā. Pro-
positum namq; dei super illos manet
immobile: et misericordia domini ab
eterno usq; in eternum super timen-
tes eum: ab eterno per predestina-
tionem: in eternum per glorificatio-
nē. Similiter et in reprobus terribi-
lis est super filios hominū. 7 utiq;
stat fixa sententia eternitatis: 7 in
hīs qui salui fiunt. et in hīs qui
pereunt. // **Q**uis scit hominum
si omnium quos hic video nomina
scripta sunt in celis: et in libro pre-
destinationis annotata? Vocati
onis enim et iustificationis vestre
aliqua signa michi videor intueri:
in conversatione huius humilitatis.
Quanto putatis gaudio repleren-
tur omnia ossa mea: si id scire con-
tingeret? **N**escit homo utrum a
more sit dignus an odio. Propte-
rea dilectissimi persequere in disci-
plina quam suscepistis: ut per hu-
militatem ad sublimitatem ascen-
datis: quia hec via et non alia pre-
ter ipsam. **Q**ui aliter vadit. cadit
potius q̄ ascendit: quia sola est hu-
militas que exaltat: sola que ducit
ad vitam. **C**astus enim cum per
naturā diuinitatis non haberet quo
cresceret vel ascenderet. quia ultra-
deum nichil est. per descensū quomo-
do cresceret inuenit: veniens in car-
nari pati mori: ne moreremur in e-
ternū. Propter quod et deus exal-
tauit illū: quia surrexit ascendit se-
det a dextris dei. **V**ade et tu fac
similiter. **N**eq; enim ascendere pote-
ris nisi descenderis: quia ut eterno

lege fixum est. omnis qui se exaltat
humiliabitur: et qui se humiliat ex-
altabitur. // **O** peruersitas. o abu-
sio filiorum adam: quia cum ascen-
dere difficillimū sit. descendere autē
facillimū: ipsi et leuiter ascendunt
et descendunt difficiliter: parati ad
honores. ad celsitudines graduum
ecclesiasticorū. ipsis etiam angeli
as humeros fornicantes. **A**d sequē-
dum autem te domine ihesu vix in-
ueniuntur qui vel trahi patiantur:
qui velint duci per viam mandato-
rum tuorum. Alij enim trahuntur:
qui possunt dicere trahite me post te.
Alij ducuntur. qui dicunt Introduc
it me rex in cellaria tua. Alij capiun-
tur: sicut apostolus captus est. ad
tercium celum. **E**t primi quidem fe-
lices: qui in patientia sua possident
animas suas. **S**ecundi feliciores:
qui ex voluntate sua confitentur ei.
Tercij feliciissimi: qui in profundissi-
ma dei misericordia. quasi quodam
modo sepulta iam arbitrij potesta-
te in diuinas glorie in spiritu arde-
ris capiuntur: nescientes siue in
corpore siue extra corpus: hoc solū
scentes q̄ capti sunt. **B**eatissimus qui
vbiq; te ducem habet domine ihesu
non illum refugium spiritum: qui
statim ascendere voluit: 7 tota diui-
nitatis dextera percussus est. **N**os
autem populus tuus et oues pascu-
e tue. sequamur te/p te/ad te: quia
tu es via veritas et vita. **V**ia in ex-
emplo: veritas in promisso: vita in
premio. **V**erba enī vite eterne ha-
bes: 7 agnoscamus nos et credimus q̄

tu es xp̄ist⁹ fili⁹ dei uiu⁹ qui es su-
per omnia benedictus in secula

Sermo terci⁹ de intellā⁹ ⁊ affec-
tu purgandis.

Hodie celoz⁹ domini⁹ celozū al-
ta celesti potētia penetrauit. ⁊
infirma carnis tanq̄ nubila quēdā
exciēns induit stolam glorie. ele-
uatus est ut sol in ortu suo. inualuit
et incaluit. dilatauit et multiplica-
uit radios sup̄ terrā. nec est q̄ se ab-
scōdat a calore ei⁹. **H**edij⁹ ad regio-
nē sapientie sapientia dei. ubi oēs
bonū intelligūt ⁊ requirūt. intellā⁹
perspicacissimū. affectu patissimū.
ad audiendā vocem sermonam dei.
Nos autē in regione ista sum⁹. ubi
plurimū malicie. sapiētie par⁹. qui
a corp⁹ qd̄ corrumpitur aggrauat
aiam. ⁊ dep̄zinit terrena inhabita-
tio sensum multa cogitantem. **¶**
Per sensum ego arbitroz intellētiū
designat. qui tunc vere reprimitur
cum multa cogitat cū nō colligit se
circa illam vnam ⁊ vnicam medita-
tionem que conāpitur de ciuitate il-
la cui⁹ p̄ticipatio est in d̄psū. h̄mōi
intellētiū oportet dep̄nu et distahī
p̄ multa. multis et multiplicib⁹ mo-
dis. **¶** **A**iam vero hic estimo dici
affectiōes q̄ corrupto corpore diuer-
sis passionib⁹ afficiūt. q̄ mitigari
nūq̄ possunt. ne dicam sanari. donec
volūtas vnū querat. **¶** **T**ēdat ad v-
nū. **¶** **D**uo sunt ergo que nobis
purganda sunt. itellā⁹ et affect⁹.
intellā⁹ ut nouerit. affect⁹ ut velit
felices ⁊ vere felices illi duo viri. he-
lyas ⁊ enoch. quib⁹ omēs matene
⁊ occasiones ablatae sunt que eozū

intellēctum impediant vel affectū.
quia soli deo viuētes. nec nouerūt
nisi deum. nec cupiunt nisi deum.

¶ **D**eniq⁹ et de enoch legitur. qz
raptus est ne malicia mutaret intel-
lēctum ei⁹. aut ne fictio deciperet a-
nimam illi⁹. **I**ntellēctus noster tur-
batus erat. ne dicā cecatus. **A**ffec-
tus inquinatus erat. et multum in-
quinatus. sed xp̄ist⁹ intellētiū illu-
minat. spūs sanctus affectum pur-
gat. **V**enit enim filius dei. ⁊ tot et
tāta mirabilia in mundo operatus
est. ut non immerito intellētiū nos-
trum ab omnib⁹ mūdānis reb⁹ euo-
cauerit. ut semp cogitem⁹ et nunq̄
cogitare sufficiam⁹. quia mirabilia
fecit. **V**ere latissimos nobis ad spa-
tiandū itellētie cāpos dereliquit.
¶ **T**orrens cogitationū istaz p̄fun-
dissim⁹ est. qui iuxta p̄phetam nō
potest transuadari. **Q**uoniam enim cogi-
tare sufficiat qualiter rerum dñs p̄-
ueniat nos. uenerit ad nos. subue-
nerit nobis. **¶** **S**ingularē illa maief-
tas voluerit mori ut uiuerem⁹. ser-
uire ut regnarem⁹. exulare ut repe-
riarem⁹. et vsq⁹ ad seculissima
opa idinari. ut cōstitueret nos sup̄
omnia opera sua. **T**alem se obtu-
lit apl̄is aplōz dñs. ut iā nō inui-
sibilia dei p̄ ea que facta sunt intel-
lēta cōspiceret. sed ip̄e facie ad faciē
videretur qui oīa fecit. **E**t qz disci-
puli carnales erāt. ⁊ de⁹ sp̄s ē. nec
bñ cōuenit spūi ⁊ carni. umbra cor-
poris sui tēpauit se eis. ut obiecta
uiuificē carnis videret. **V**bū in car-
ne. solem in nube. lunē in testa. ce-
teum in laterna. **¶** **D**p̄s enī oīs nri

pprius dominus: cui dixim⁹ in um-
bra tua vivemus inter gentes: nō
inter angelos: ubi purissimū lumē
purissimis oculis in tuebimur. **Un-**
de et virtus altissimi virgini obum-
brauit. ne nimio splendore prestie-
ta diuinitatis fulgorē etiam illa sin-
gularis aquila tolerare non posset.
Ad hoc ante carnem eis proposuit
ut oēm cogitatū eorū ab humanis
rebus ad carnē suā que et mirabili
a dicebat. et mirabilia faciebat adu-
naret. et sic de carne transferret ad
spiritū: quia spirit⁹ est deus. et eos
qui adorant eū. in spiritu et verita-
te oportet adorare. **Nō** tibi vide tur
intellectū eis illuminasse. cū aperui-
it illis sensū ut intelligerent scriptu-
ras. ostendēs qz oportebat pati xp̄z
et resurgere a mortuis. et ita intrare
in gloriā suā? **Ved** illi sanctissime
carni assuefacti verbū de discessu e⁹
audire non poterant. ut eos relinq-
ret pro quo omnia reliquisset. **Qua-**
re hoc? **Quia** intellectus illumina-
tus erat: sed nondū purgat⁹ affec-
tus. **Unde** et benign⁹ magister blā-
de eos ac dulciter cōpellebat dicēs.
Expedi vobis ut ego vadam. si enī
non abiero. paraditus non veniet.
sed qz hec locutus sū vobis. tristitia
impleuit cor vrm. / **Quid** est qd xpo
cōmōrante in terris? spūs sctus ad
eos venire nō potest? **An** carnis illi-
us pfortiū abhorrebat? qd de ipō et p
ipm in vrgine et de vrgine mte con-
cepta erat et nata? **Ab**sit. **Qz** ut os-
tēderet nobis p quā abularem⁹ viā.
formā apponeret cui iprimemur.
Et ille qm illis plocat⁹ eleuat⁹ i

celū. spiritū sanctū misit. qui offcī
eorū id est volūtate mūdauit: pmo
pot⁹ alterauit. ut iā magis velint
dñm ascendisse. qz pridē tenuisse vo-
luerāt. **Impletū** est qd pdixerat eis
Vos oūt cōtristabimini: s; tristitia
vestra vtetur in gaudiū. **Vt** er-
go eorū intelligētia p xpm illuīata
est. et voluntas emūdata p spm: ut
sicut bonū nouerāt sic et velēt. qd so-
lū pfecta religio vel religiosa pfāo
est. **R**ecordor nūc helizei sci. ari-
cū helyas dixiss; ut in descēsu vel as-
cēsu suo postularet qd vellet. respō-
dit. **Oro** ut fiat spūs tuus duplex
in me. **At** ille. **Hē** diffiale postulas-
ti. **Attamē** si videris qn tollar a te
erit qd petisti. **Nōne** tibi videt hely-
as. ascēdētis dñi significare psonā. he-
lize⁹ vō ehorū apliū in ascēsiōe xpi
anxi⁹ suspirantē? **Dicit** enī helize-
us ab helya nullo pacto anelli pote-
rat: sic nec apli a xpiisti pſentia po-
terant separari. **Vix** enī tantē eis p-
suasit: quia sine fide ipossibile esset
placere deo. **Quis** ē ergo spūs
iste duplex q queratur. nisi illuīatio
intellect⁹ et affcūs purgatio? **Hē**
diffialis qz rarus est in terris q illā
habere mereatur. **Attamē** inqt si vi-
deris qn toler a te erit qd petisti.
Nichil est qd ppter hoc habeāt p-
dere. vel debeant alūpni tui domine
ihu. qz videntibus illis ex eleuatus
in celū: et desideratib⁹ oculis te secu-
ti sunt gradientē in multitudine for-
titudinis tue. **Vel** certe spiri-
tum duplicem dicere possumus illud
qd saluator ad discipulos ait **Qui**
credit in me. opera que ego facio et

ipse faciet: et maiora horum faciet. **N**on
ne maiora christo per christum tamen facit
petrus de quo legitur: quia in pla-
teis ponebantur infirmi in lectulis.
ut veniente petro saltem umbra il-
lius obumbraret quem illos et libe-
raretur ab infirmitatibus suis. **R**ursum
enim umbra sua dominus inueni-
tur infirmitates sanasse. **N**on
dubito ego intellectum omnium vestrum
quod hic estis illuminatum esse. sed non af-
fectum eque purgatum esse manifes-
tis approbo coniecturam. Omnes quod
bonum est noscitis. et viam per quam
incedite et quomodo in ea incedere
debeat: sed voluntas non una est.
Quidam enim ad omnia vice et vite hu-
ius exercitia non solum ambulant sed
et curant. immo potius volat ut eis
et vigilie breues et cibi dulces et
panni suaves: et labores non solum
tolerabiles sed et appetibiles videan-
tur. Alii autem non sic. sed corde arido
et affectione recalcitrante vix trahun-
tur ad hec. vix gehennali timore et
pelluntur miseri et miserabiles: ut po-
te socij tribulationis. sed consolatio-
nis non ita. **N**unquid abbreviata est
manus domini. ut omnibus dare non pos-
sit: qui aperit manum suam et implet
omne animal benedictione. **Q**uid
ergo in causa est. **A**llud omnino quod
non videt christum. cum tollitur ab eis: et
id est non cogitant quomodo eos cepha-
nos reliquerit. quod peregrini. et aduenae
sunt super terram. quod tam diu fetulenti
corporis horrido carcere teneantur
et non sint cum christo. **T**ercio autem si
diu ita permanserint sub onere aut
opprimuntur et succumbunt. aut

quodammodo in inferno sunt. ut nun-
quam ad plenum respiciant in lucem mise-
rationum domini. nec in libertatem
spiritus que solum facit iugum domini
suave et onus eius leue. **I**nde enim
tam perniciose tepiditas emanat.
quia affectus id est voluntas eorum
nondum purgata est. nec bonum sic
volunt sicut nouerunt. a propria et
cupiscentia abstracti graui et illece-
ti. **A**mant enim in carne sua terrenas
consolaciones: siue in verbo siue
in signo: siue in facto. siue in aliquo
alio: et si hec interrupunt aliquando. non
enim penitentur tempore. **I**n est quod raris
affectiones suas dirigunt in deum. **E**t
eorum concupiscentia non continua sed horari-
a est. **I**mpleri autem visitationibus domi-
nia que huius distractionibus subiaceat
non potest. et quanto magis illos euacu-
abitur. tanto magis istis implebi-
tur: si multum. multum. si parum. **V**el forte si magis probas.
numquam iste illis misceri poterit in eter-
num. quia ubi vasa vacua non inueni-
oleum stare necesse est: nec mittunt
vnum nouum nisi in vterum nouos. ut
ambo conseruetur. **N**ec enim spiritus
et caro ignis et tepiditas in vno do-
minalio commorantur: preteritum cum
tepiditas ipsi domino soleat vomitum
prouocare. **S**i enim apostoli
toli domine carni adhuc inhetentes
que sola sancta et sancti sanctorum erat: spiritu
repleti nequerunt donec tollerentur ab
eis. tu carni tue quam sordidissima est. et
diuersarum spurciarum fatalis reple-
ta: astricis et congelatis illi merca-
tissimum spiritum te posse putas susci-
pere: nisi carnis istius consolatioibus

funditus renūciare temptatōis ?
Reuera cum incēperis tristitia imple
bit cor tuum. sed si perseveraueris
tristitia tua vīdetur in gaudiū. Tūc
enim purgabitur affectus et volū
tas renouabitur: vel potius noua cre
abitur ut oīa q̄ prius difficilia. ym
mo impossibilia videbātur. cū mul
ta pauerantur dulcedine et audita
te. **E**mitte inquit spm̄ tuū et crea
būtur. ⁊ renouabis faciē terre. **V**i
tue p̄ faciē exterior homo cognos
citur. sic p̄ volūtatem demonstratur
interior. **E**missio ergo spiritus creat
et renouatur faciēs terre: id est ter
rena volūtas fit celestis. parata ad
nutum nutu dñi obediē. **B**eati q̄
tales sunt. qz non solum malū non
sentīūt. sed in mira quadam cordis
dilataciōe cōmōrantur. **¶** De il
lis enim quos supra cōmemorau
mus. terribiliter ait deus. Non per
manebit spiritus me⁹ in hominib⁹
istis. quia caro sunt. id est carnales
⁊ quicquid in eo spiritus fuerat in
carnem euāuit. **¶** Quia ergo
carissimī hodierna dies est. in qua
sponsus. auferetur a nobis. ⁊ nō sū
tumultu aliquo animorum nostro
rum. ad hoc tamē ut nobis mittat
spiritum veritatis. ploremus ⁊ ore
mus ut indignos inueniat vel po
tius efficiat. et repleat domū istam
vbi sum⁹ sedentes. quatin⁹ nō vana
tio sed vñctio ei⁹ doceat nos de om
nibus: sicq; clarificatio intellectu et
affectu purgato veniat ad nos. ⁊
apud nos faciat mansionem. **E**t si
tut serpens moysi deuorauit omēs
serpētes magoz: sic iste cū venerit

absorbebit oēs carnales delatōes
nrās ⁊ cōsolatiōes. ita ut de labore
requiē. de tribulatiōe leticiā. de cū
tumelia glām habeamus: sicut illi
quos repleuerat ibāt gaudētes a
spectu cōsili. qm̄ digni habiti sūt p̄
noīe ihu ⁊ tumeliā pati. **¶** Ps̄ ei ihu
spūs bon⁹. spūs scūs: spūs dulcis
spūs p̄ncipalis. quicqd in hoc secul
lo nequā vīdetur difficile et angustū
leue facit et latum. opprobriū gau
diū iudicat. de spectione exaltati
onem esse persuadet. **V**eritemur et
go iuxta pphetam vias nrās ⁊ stu
dia nrā: leuem⁹ corda nrā cū maib⁹
ut in solēpnitate scī spūs gaudea⁹
et habūdanti⁹ gaudeam⁹ qui nos
inducat in oēm sicut p̄misit fili⁹
veritatem.

¶ Dñō quart⁹ de diuersis ascēsi
onib⁹ vnde supra.

S natiuitatis et resurrectionis
dominice digna deuotione ce
lebrauim⁹ solēpnia: hodiernum
quoq; ascensionis diem nō min⁹ de
uote cōuenit celebrari. **I**n nullo siq;
dem a festiuitatib⁹ illis ista de gene
rat: sed finis eaz et adimpletio ē.
Merito solēpnitatis ⁊ leticiē dies
agitur: quando sol ille super celestis
sol iusticiē nrīs se p̄ntauit obtutib⁹
nube carnis et mortalitatis sacca
fulgozem suū ⁊ lucē temperans iac
cessibilem. **M**agna quoq; leticia et
exultatio multa nimis: qm̄ cōfissa
sacro leticia arāuitus est. **F**ortaq;
de medio sacci ip̄i⁹ nō quidē sba. s;
vetustate. s; corruptiōe. s; miseria. s;
vilitate. nrē de dicauit p̄mordia re
surrectionis. **¶** Verūptn̄ quid michi

In sollemnitatibus istis: si conuer-
satio mea adhuc detineretur in ter-
ris? **Q**uis vero vel desiderare pre-
sumat ascensum celi? nisi is qui des-
cenderat prius ascenderet? **D**ico e-
go vobis non multo michi tolera-
bilior videretur exilij huius habita-
tio quam gehenna: nisi dominus saba-
oth reliquisset nobis semen fiducie
et expectationis. quando eleuatus
est in nubibus. et spem fecit creden-
tibus. // **V**enitque nisi ego abie-
ro inquit. paraditus non veniet ad
vos. **Q**uis paraditus? **U**tique per
quem diffunditur caritas? **E**t iam
spes non confunditur. **I**lle paradit-
us per quem in celis sit conuersati-
o nostra. virtus ex alto per quam
sursum sint corda nostra. **V**ado inquit
vobis parare locum. et si abiero ite-
rum veniam et assumam vos ad me
ipsum. **U**bi enim fuerit corpus: ibi
congregabuntur et aquile. // **V**i-
des ne quemadmodum ceteratum
sollemnitatum ea quam hodie ce-
lebramus. et consummationem ha-
beat. fructum delectet? **E**t augeat gra-
tiam? **D**icit enim cetera omnia ei
qui natus est nobis et nobis datus
est. ita ipse quoque ipsius ascensio pro-
pter nos facta est et facit pro nobis.
In nostra siquidem vita multa qua-
tum in nobis est videmur agere. ta-
men multa necessitate. **D**ed et prius
dei virtus et sapientia neutri potu-
it subiacere. **Q**ue enim dei virtute
necessitas cogeret? aut ageret dei
sapientia casu? **O**mnia proinde que
cumque locutus est: quecumque operatus
est: quecumque passus: ne dubites suis

se voluntaria. plena sacramentorum.
plena salutis. **H**ec scientes si quid
aliquando eorum que de ipso sunt in-
scientiam nostram venire contingat
non sic audiendum est tanquam si huius-
modi quippiam proferam: sed tan-
quam id quod etiam prius quam causa scire-
tur. constaret nequaquam sine causa fu-
isse. **D**icit enim qui scribit certa ra-
tione collocat universa. Ita que a
deo sunt ordinata sunt: maximeque
ea que presens operata est in carne
maiestas. // **D**ed de angus-
tie cogitationis. de paupertati-
scientie nostre: qui tantum ex par-
te cognoscimus. et parte modica.
Vix scintillule quedam nobis cluere
de tanta luminis copia: de lucerna
posita super candelabrum. **N**unc
quanto minus singuli capimus: ta-
to fidelius ceteris communicanda
sunt que singulis reuelantur. **E**t e-
go fratres que michi ad vestram e-
dificationem de ascensione. ymmo
de ascensionibus suis donare ipse dig-
natur. nec volo nec debeo subtrahere
vobis: presertim cum hec sit spi-
ritualium prerogativa bonorum: et
ut communicata non minuantur.
Aliquibus fortassis hec nota sunt.
quibus similiter reuelata sunt: sed
propter eos qui forte non aduer-
tent. sublimioribus intenti. **E**t alij
occupati: seu etiam propter eos qui
minus capax intelligentie sunt: et
michi incumbit loqui que sentio. **I**
// **C**ristus qui descendit: ip-
se est qui et ascendit. **A**postoli verba
sunt hec. **E**go autem credo eum in
homoinem descendit ascendisse: sic enim

oportebat xpm descendere ut nos as-
cendere doceremur. Cupidi siquidem su-
m9 ascensionis: exaltatione concupis-
cim9 oēs. Nobiles enī creature sum9.
et magni cuiusdā animi: ideoq; alti-
tudine naturali appetim9 desiderio.
Nz ve nobis si voluerim9 eū sequi
qui ait. **V**edebo in mōte testamen-
ti: in laterib9 aquilonis. **H**eu misere
in laterib9 aquilonis. **F**rigid9 ē mōs
ille. non te sequimur: potestatis ha-
bes concupiscentiam: altitudinem p-
sumis potentie. **Q**uāti tñ vsq; hodie
feda sequim9 infeliciaq; refugia: pmo
vero q; pauci euadūt. quib9 nō domi-
nandi libido dominetur. **H**inc est q;
beneficia vocantur. q; p-tem habet:
hinc q; laudat peccator in desiderijs
oīe sue. **P**otentib9 siquidem oēs adir-
lantur: inuidet oēs. **Q**uē sequimini
miseri hoīes quē sequimini? **A**n nō vi-
deas sathanā tanq; fulgur de celo
candens? **N**ōne iste est mons in quē
ascendit angel9? et dyabolus fact9
est? **V**el illud aduertite q; post
casū suū inuidia euadente male sollici-
tus de supplantando hoīe illi9 tamen
montis ascensū nullaten9 ausus est
suadere ei: in quo nimis p- manū as-
censū tam imane p-icipiū cognosce-
retur exptus. **N**z non defuit vsuto
hosti quid ageret: similem ei alterū
montem demonstrauit: eritis inqui-
ens sicut dii. scientes bonum et ma-
lum. **P**erniciosa etiam hec ascensi-
o: pmo magis descensio est de ihe-
rusalem in ihericho. **P**essim9 mons
inflans scientia: in quem tamen vs-
q; hodie tanta videret concupiscentia
plurimos repere filioz adam: et ac si

non nouerint/quantum pater illoz
in illi9 montis ascensu descendit:
pmo q; grauiter ceciderit: quantūq;
tota delecta sit. et cōquassata posteri-
tas. **N**ondum sanata sūt vulnera.
que tibi in ascensu montis illius in-
flata sūt. licet adhuc i patre lateres:
et nunc iterum p- propria ex p-sona co-
naris ascendere: ut sit error nouis-
sim9 prior prior. **Q**uē nā misereas tā
dura libido? **F**ili9 hominū vsq; quo gra-
ui corde: ut quid diligitis vanitatem
et queritis mendaciū? **A**n ignoratis
quia infirma mūdi elegit de9 ut cō-
fundat fortia: et stulta mūdi ut cō-
fundat sapientes? **N**on vos terro-
reuocat diuine cōmīnationis perdi-
turi sapientiam sapientium: et pru-
dentiam prudentium reprobaturi:
non patris exemplum: non deniq;
sensus ipse noster. et dire experien-
tia necessitatis cui sumus addicti.
per insipientem scientie appetitum.
Ecce vobis stantes montem alte-
rum demonstrauimus: non tamen
quem ascendatis: sed quem fugia-
tis. **I**pse est in quem ascendebat
qui voluit esse sicut deus: sciens bo-
num et malum: ipse quem vsq; ho-
die filij eius accumulāt et eleuāt:
nichil inuenientes tam vile. unde
non velint montem eleuare scienti-
e. **V**ideas alium litterarum alium
mundialis cure. istum placitationū
displacitum deo. illum seruilis cu-
iuslibet artis tam vehementer of-
fendere scientiam: ut laborem non
reputet. tantummodo possit aliqui-
bus doctior inueniri. **D**ic edificant
ba bel. sic putant ad dei se p-secutores

similitudinem? sic concupiscunt qd
nō expedit: qd expedit omittētes
¶ Quid vobis et montib9 istis? In
quorū ascensu tanta difficultas
est. et tam grande periculum? **Aue**
at eum desentis montē? an9? **¶** fa
cilis ascensus est et putilis? **Potes**
tatis ambitio angelum felicitate p
uauit angelica: scientie appetitus
hoiem immortalitatis gloria spolia
uit **Con**curre quis ascendere mōtē
potestatis. q̄tos putes contradic
tores habebit. q̄tos inueniet repulso
res? obstackula q̄ta. q̄ difficilem vi
am? **¶** Quid si tandem adipisci eum
contigerit qd optabat? **Potent**es
ait scriptura potenter tormēta pati
entur: vt presentes sollicitudines
et anxietates quas potestas ipsa
parit omittam **Cupidus** est alter
instantis scientie? q̄tum laborabit
q̄tum anxietabitur spūs ei9? **¶** Et ta
men audiet: nec si te ruperis appre
hendes. **In** amaritudine morabit
oculus eius: quotiens videre conti
gerit cui se posteriorem iudicet. aut
putet ab alijs reputari **¶** Quid cum
intumuerit multum? **P**erdam inq̄t
dñs sapientiam sapientium: et pru
dentiam prudentium reprobo.
¶ Jam ne multis imorere. vidistis q̄
fugiendus sit nobis mōs vterq;?
si p̄cipium angeli et casū hois ex
pauescim9? **Mōtes** gelboe nec ros
nec pluuia veniat sup vos. **¶** Quid
tamē agim9? **A**scēdere sic nō expe
dit: et ascendendi tenemur cōcupis
centia // **¶** Quis docebit nos ascē
sum salubrē? **¶** Quis nisi de quo le
gimus: qm̄ qui descēdit. ipse est q̄

ascendit? **¶** Ab ipso nobis de mōstā
da ascensiois erat via: ne ductoris
p̄mo seductoris iniq̄. aut vestigium
aut cōsiliū sequeremur **¶** Quia ce
go nō erat quo ascēderet descendis
altissim9? et suo nobis de scensu sua
uem ac salubrem dedit ascensū
¶ Descendit de mōte potētie. carnis
infirmitate circumdatus? descendit
de monte scientie: quando cōplac
uit deo per stulticiam p̄dicationis
saluos facere credentes. **¶** Quid enī
tenello corpore. et in fantilibus mē
bris videtur infirmus? **¶** Quid in
doctus apparet puulo? qui sola ma
tris vbera nouit? **¶** Quis impotenti
or eo cuius omnia mēbra clauis cō
fixa? an9 dū numerātur omia ossa?
¶ Quis insipientior eo qui tradebat
in mortem animā suam? **¶** et que nō
rapuit exsoluebat? **¶** Vides q̄ multū
descendit? q̄tum a potentia sua.
q̄tum a sapientia exinanierit se
metipsum? **¶** Sed nō potuit altius
in montē bonitatis ascendere: nec
suā exp̄ssius p̄medare caritate **¶** Nec
mirū si de scēdo x̄p̄s ascēderit: qm̄
p̄orū vterq; cecidit a scēdo **¶** Et mi
chi quidē in videtur mōtis hui9 as
censore querere: qui dicebat. **¶** Quis
ascendet in montem dñi? aut quis
stabit in loco sancto eius? **¶** Forte ei
am ysaias ascēsois desiderio catē
tes itūēs hoies: ad hūc reuocabat
mōtē exclamās **¶** Venite ascēdamus
ad mōtē dñi **¶** An nō manifeste eos de
p̄orū mōtium ascensioē redarguēs.
montis hui9 p̄dicat vbertatem
qui ait: vt qd suspicamini montes
vagulatos? **¶** Mons vagulatus

mons pinguis. **H**ic est ergo mons
domini paratus in monte montium:
super quos saliente sponsu inspererat
que dicebat Ecce venit iste salies in
montibus. **D**ocebat enim ignaru vic
traherat puulu: infantulu deducebat
Idaru velut quibusdā passib9 ibat
de virtute in virtute: ut videretur de
us deoz in syon. **I**usticia enī ei9 si
cut mōtes dei. // **E**t iā si placet ip
sos salt9 intueamur. q̄b9 exultauit
ut gygas ad currendā viā: et au9 e
gressio a sumocelo vsq; ad sumū ei9
occurrit. // **P**rimū ergo p̄stite mō
tem illū in quem ascendit cum petro
et iacob9 et iohāne. vbi transfigura
tus est ante eos: et fulsit facies ei9
sicut sol: et vestimenta ei9 facta sūt
alba sicut nix. **R**esurrectionis glori
a ista est: quam in monte spei conse
plamur. **U**t quid enim ascendit ut
transfiguraretur: nisi ut doceret nos
cogitatione ascendere ad futuram
illam gloriā que reuelabitur i no
bis. **F**elix auis meditatio in p̄spe
ctu dñi est semp: qui in corde suo de
lectatione dextere dñi vsq; in finem
sedula cogitatione reuoluit. **Q**uid
enim graue illi poterit videri: q̄ sem
per mente tractat q̄ nō sunt condig
ne passionē huius temporis ad fu
turam gloriā que reuelabitur i no
bis. **Q**uid concupiscere poterit in
seculo nequam: cuius oculus semp
videt bona dñi in terra viuentium.
semper videt eterna p̄emia. **T**i
bi dixit cor meum p̄pheta loquitur
dño: tibi dixit cor meum. exquisiue
te facies mea: faciem tuam dñe re
quiram. **Q**uis michi hoc tribuat

ut omēs surgentes stetit in exalto:
ut videatis exultationem que ven
tura est vobis a dño. **N**ō sit vobis
molestū obsecro q̄ in monte hoc ali
quanta diuāus moramur: poterim9
enim ceteros festinanti9 p̄transire.
Verum in isto quē non detineat sen
tentia illa beati petri quā in eo p̄tu
lit et de eo dñe inueniens bonū est
nos hic esse. **Q**uid enim tam bonū
est. p̄mo quid aliud videtur bonū q̄
in bonis aiām demorari: quādo qui
dem adhuc corp9 non potest. **P**uto
q̄ ei9 qui ingrediebatur in locum ta
bernaculi amirabilis vsq; ad domū
dei: in voce exultationis et salutis
et confessionis son9 epulatis fuerit.
bonū est nos hic esse. **Q**uis enī ex
vobis seāt cogitans futuram illam
vitam. sed leticiā. sed exultationem.
sed iocunditatem. sed beatitudinem.
sed gloriā filioz dei: quis enim
taliam tranquilla seāt conscientia
voluens. non continuo de plenitudi
ne uite suauitate eruat. dñe bo
nū est nos hic esse. **N**ō sane in hac
erūpnosa peregrinatione vbi corpe
detinetur: sed in suauē ac salubri il
la cogitatione in qua corde vsatur.
Quis dabit michi penas sicut volū
be: et volabo et requiescam. **V**os au
tem filij hominū filij hominis qui
descendit de iherusalem in ihericho.
filij hominū vsq; quo graui corde.
Ascendite ad cor altum et exaltabi
tur deus. **H**ic est enim mons in quo
transfiguratur xp̄istus: ascendite
et facietis quoniam Dominus sanc
tum suum iustificauit. // **O**bsē
cro vos fratres mei ne grauentur

corda vestra in curis secularibus: nā
de crapula et ebrietate gratias deo
non magnopere necesse habeo vos a
monere. Exonerate obsecro corda
vestra graui mole terrenarum cogi
tationum: ut sciatis mirificatum a
dño sanctum suum. Leuate corda ves
tra cum manib9 quibuscum cogita
tionum: ut transfiguratum dñm vi
deatis. Formate in cordibus vestris
non modo patriarcharum et ppheta
rum tabernacula: sed domus illi9 ce
lestis mansiones multiplices: sedm
eum qui arcubat imolans in taber
naculo dñi hostiam vocationis: et
cantas psalmū illi dicens dño. **Q**
dilecta tabernacula tua dñe virtus
tum: paupisat et desiat anima mea
in atriis dñi. Circuite et vos carissi
mi cū pietate et deuotionis hostia.
visitantes animo sedes supnas. et
multas q̄ in domo patris sūt mansi
ones: humiliter prosternentes corda
vestra ante thronū dei et agni. cū re
uerentia supplicantes singulis ordi
nibus angeloz. patriarcharum nu
merū. cunctos pphetarum et senatū
apostolorū salutantes: et suspicientes
coronas martirū purpureis utilan
tes florib9/redolētes lilijs/choros
virginum amittentes: atq; ad melli
fluū noui cantia sonū. quantū pua
let infirmitas cordis erigētis audi
tum. **H**ec recordat? sū (ppheta loqui
tur) et effudi in me aīam meā. **Q**ua
re? **Q**m trāsibo in locū tabernaculi
amirabilis vsq; ad domū dei. Et itē
Memor fui dei inq̄t: et delectatus sū
Quē viderunt apostoli. vidit et iste:
nec dissimili ut arbitror visionē: nā

si q̄ spirituale totū habuerit hui9 vi
sio. corporeū nichil. Omnino nō vi
dit eū sicut is qui dicebat. **V**idim9
eū: et non erat ei species neq; decor.
Transfiguratu pauldubio vidit et
speciosū forma pze filijs hoīm: qui
delectatū se phibet sicut et apostoli:
bonū est inquit nos hic esse. **E**t
ut nichil desit pposite similitudinis.
illi quidē pni leguntur cecidisse: hic
vero suū fatetur spiritū decesse. **E**t
maḡ multitudo dulcedinis tue dñe:
quā abscondisti timentib9 te. **A**scen
dentes igitur in hūc montem. et re
uelata facie glām dñi speculantes:
haud dubiū quin clamare habeatis
et vos. trahē me post te. **Q**uid
enī pdest scire quo sit eūdū? si quidē
qua debeas ire non noueris? **A**lterū
pinde montē ascendas necesse est. in
quo p̄dicantē audies et scalā erigen
tem octo distinctā scalarib9: cui9 sū
mitas celos tangit. **B**eatī q̄ p̄scuti
onē patiantur ppter iusticiā: qm ip
sorum est regnū celoz. et cetera. **I**ā si p̄
mū ascenderas montē iugī medita
tione supne glorie. **N**istum nichilomi
nus montem ascendere nō graua be
ris. ut in lege eius mediteris die ac
nocte: sicut idem ppheta non solum
meditabatur in p̄mīs. sed et māda
tis dñi que dilexit. **H**ic enim audi
es et tu. **E**t quo eam scitis propter
ascensionem p̄mā: et viā scit? ppter
sedam. **P**ropterea pone i corde tuo
viam veritatē inquirere: ne forte de
eoz sis numero. q̄ viam ciuitatis
habitaui non inuenerunt. **M**agis
autem sollicitus esto ascendere non
modo cogitatione celestis glorie: s̄

et conversatione que celestem gloriam
mereatur. // **T**ercium nichilomi-
nus lego monte: in quem ascendit
solus orare. Vide ergo quod bene spon-
sa in cantibus: ecce inquit venit iste
salvens in montibus. In primo trans-
figurat est: ut scires quo tenderes:
in secundo verba vite locutus: ut sci-
res qua pervenires: oravit in tercio:
ut cudi et perveniendi bonam obti-
nere studeas voluntate. Facienti enim
bonum et non facienti: peccatum est illi.
Propterea sciens quia in oratione
datur bona voluntas: cum videris
que agenda sunt: ut conalescas ad a-
genda que videris. ascende et tu ad
orationem: ora instanter. ora perseve-
ranter sicut ille perorabat in oratio-
ne: et dabit pater bonum spiritum bo-
num petenti se. Et vide quod utiliter o-
rationis tempe: etiam corporalis lo-
ci secretum querimus: quando hoc ille
non solum docuit verbo: intra inquit
in cubiculum tuum. et clauso ostio ora pa-
trem tuum: sed et commendavit exem-
plo. ne domesticorum quemque ad-
mittens: sed solus ascendens ad
orationem. // **P**utamus poterimus
aliquid amplius de ascensionibus
eius invenire? Poterimus utique.
Volo enim ut nec iumentis ipsi sit
inmemor: supra quod legitur as-
cendisse. Volo ut ne ipsam crucis
ascensionem omittas: nam et in il-
la exaltari oportebat filium homi-
nis. Et ego inquit si exaltatus fu-
ero a terra: omnia traham ad meip-
sum. Itaque cum iam et cognitio suppe-
tit et velle adiacet: quid agis quod
perficere bonum non invenis? sed asini

hi quidam et bestiales motus. legem
contrariam habent et captivare te
volunt. Quid inquam facies super
concupiscentiis irrationabilibus:
que sunt in membris tuis? Urget
te etiam cum ieiunare consentis. gu-
le illecebra: cum vigilare propo-
nis / sompnolentia premit. Quid
faciemus huic asino? Asinum e-
nim istud est et commune cum asinis:
quia homo comparatus est iumentis
insipientibus: et similis factus est il-
lis. Ascende domine super asinum
istum: et conculca bestiales hos mo-
tus: quia domari debent ne preva-
leant dominari. Nisi enim calcati
fuerint conculcabunt nos: nisi pre-
mantur / oppriment nos. Propte-
rea sequere anima et in hac ascensio-
ne christum dominum: et ut sub te sit ap-
petitus tuus: et tu dominus illi. Nam
ut in celum ascendas prius necesse est
lucare te super te: calcando carnalia
desideria. que in te militant adver-
sum te. // **D**equire etiam ascen-
dentem in crucem. et exaltatum a
terra: ut non solum super te. sed et
super omnem quoque mundum. men-
tis fastigio collocet: universa que
in terra sunt deorsum aspiciens et
despiciens: sicut scriptum est. Cer-
nent terram de longe. Nulla te ob-
lectamenta mundi inclinent: nulle
adversitates deiciant. Absit tibi glo-
riari nisi in cruce domini nostri ihe-
su christi: et per quem tibi mundus
crucifixus est. ut que mundus ap-
petit crucem reputes: et tu crucifixus
mundo. illis que mundus crucem
reputat toto inherens amore.

Iam vero quid ex hoc restat? nisi ad illum ascendas. qui est super omnia deus benedictus in secula? Dissolui iam et esse cum christo: multa magis optimū. Beatus vir autem est auxilium ab te. ait propheta domino. Ascensiones in corde suo disposuit: ibi de virtute in virtute usque ad videndum deum deorum in spiritu. Hec est ultima ascensio in qua implentur omnia: sicut ait apostolus Christus qui descendit: ipse est qui et ascendit: ut adimpleret omnia. Et de illa ascensione quid dicam? Quo ascendemus? ut ubi christus est et nos simus? Quid ibi erit? Saulus deus non vidit absque te: que precepta diligenter habuit te. Desideremus hanc fratres mei? suspiremus ad eam iugiter: et eo magis affectus vigilet quo de facit intellectus.

¶ Sermo quintus de ascensione

Hodie sedetis in throno antiquo dictum confessus pariter. oblatus est filius hominis: et erit deinceps non modo germine domini in magnificentiā et gloria: sed et fructus terre sublimis. Felix unio: et amplectendum ineffabilis gaudij sacramentum. Hec enim et germinis domini: et fructus terre. Hec ipse et dei filius: et fructus veteris marie est. Hec filius dauid et dominus de quo hodie gaudium impletum est. vni soli panes aiebat. Dixit dominus domino meo: se de a dextris meis. Quomodo ei dominus non germinis domini? Idem tamen et filius eius. utpote fructus terre sublimis: fructus virge que de radice yesse processit. Hodie igitur suum hunc et honu-

nus filium. apud semetipsum patris dari facit: claritate quam habuit prius quam mundus fieret apud ipsum. Hodie veritate que de terra orta est: celum sibi reditā gloriatur. Hodie sponsus auferatur a filiis: et lugendum eis est sicut predixit: non enim poterat filij sponsi lugere/donec sponsus cum eis erat: sed venit dies ut auferatur ab eis ut de cetero lugeant et ieiunent. Ubi illud iam petre quod dixeras. bonum est nos hic esse: faciamus hic tria tabernacula? Ecce enim ingressus est apostolus et perfectus tabernaculum non manufactum id est non huius creationis: quomodo ergo iam bonum est nos hic esse? Immo vero molestum est. graue est. periculosum est: nimirum ubi malicie plurimum. sapientie modicum. si tamen vel modicum inuenitur ubi viscosa omnia. omnia lubrica/operta tenebris. obsessa laqueis peccatorum: ubi perditur anime. ubi spiritus affliguntur sub sole: ubi tamen vanitas et afflictio spiritus est. ¶ Leuemus ergo fratres mei/leuemus in celum corda nostra cum manibus: et ascendentem dominum sequi velut quibusdam passibus deuotionis et fidei contedamus. Erat enim cum sine mora sine difficultate/obuiam ei in nubibus rapiemur: et id poterunt corpora spiritualia. quod merito interim nequeunt spiritus animales. Nunc enim quantis conatibus corda lenate necesse est. que quidem ve nissime rabiliter satis in libro propriis experientie legimus. et corporis corruptione aggrauat. et terrena inhabitatio deprimunt. Et forte tradendum est quid sit leuare cor. aut

quēadmodū oporteat illud eleuari
sed tradendum sane magis ab apos-
tolo quā a nobis. **¶** Si cōsurrexistis in
quit cū xp̄isto. que sursum sūt que-
rite ubi xp̄s est i dextera dei sedēs ⁊
que sursum sūt sapite ⁊ nō que super
terram. **¶** Et si manifestius dicat. **¶** Si
cōsurrexistis ⁊ cōascendite ⁊ cōuin-
tis ⁊ cōregnate. **¶** Dequamur fra-
tres sequamur agnū quocūq; ierit ⁊
sequamur patientē. sequamur et re-
surgente ⁊ sequamur multo libentius
ascendētem. **¶** Quasi fiat vetus nos-
ter homo simul cū illo. vt destruat
corpus peccati. vt ultra nō seruiamus
peccato ⁊ mortificat nimirū mēbris
nostris que sūt sup terrā. ⁊ q̄ modo
ipse resurrexit a mortuis per
gloriā patris ⁊ ita ⁊ nos i nouitate
vitę abulemus. **¶** In hoc ei mortuus est
et resurrexit vt peccatū mortui iusti-
cie viuamus. **¶** Ceterū quoniam vi-
te nouitas locū exigit tuorum. ⁊ re-
surrectiois dignitas altiorē expedit
gradū. ⁊ sequamur etiā ascendente.
querere saluē ⁊ sage q̄ sursum sūt ubi
ille est ⁊ nō q̄ sup terrā. **¶** Quē quis
ille sit locus? Audi aplm. **¶** Que sur-
sum iquit iherusalem libera est q̄ est ma-
ter nr̄a. **¶** Vio scite q̄nā ibi sūt. **¶** Vio
patris ē lauda iherusalem dñz ⁊ lauda deū
tuū syon q̄ posuit fines tuos pacē.
¶ Pax q̄ exuperat oēm sensū. **¶** Pax
etiā sup pacē. **¶** Pax mēsurā sup mēsurā.
cōfer ta ⁊ magnitudo ⁊ superfluitas.
¶ Cōpatere igit xp̄o o aīa xp̄istia-
na. **¶** cōsurge cōascēde. qd est de dīna
a malo ⁊ fac bonū. **¶** inquire pacē et
psequere eā. **¶** Dic nimirū paul⁹ in ac-
tibus aplōz. de cōtinētia et iustitia

et spe vitę eterne. memoratur docu-
isse discipulos. **¶** Dic veritas ipsa mo-
net in euangelio lūbos pangere. lu-
ernas accendere. et deinceps homi-
nibus expectantibus dñm suū simi-
les inueniri. **¶** Ceterū gemina q̄
dam si bene aduertistis ascensio no-
bis ab apostolo cōmendatur ⁊ in eo
q̄ querere ⁊ sapere monuit non infī-
ma s̄ supna. **¶** Quā fortasse distinc-
tio nem. ne ipse quoq; ap̄he ta p̄teris
se onino videbit dicēs. **¶** inquire pa-
cem ⁊ psequere eā. **¶** vt hoc sit pacē
sequendū querere. psequi inquisitū.
quod est sapientia querere. quesita sa-
pere que sursum sūt. non que sup ter-
ram. **¶** Nimirū donec diuersa sūt cor-
da nr̄a. et multos intē sinu inueni-
untur habere. nec sibi onino coherere
videtur. velut particulae ea ⁊ mē-
bra tim quodamō leuare necesse est.
vt in supna illa iherusalem colligantur.
cuius p̄cipatio eius in idipsū. **¶** ubi
non tantū singuli s̄ et onēs pariter
incipiāt habitare fr̄es in vnū. **¶** non
modo scilicet nō diuisi in semetipsis
sed nec inter semetipsos. **¶** Ecce e-
nim vt tanq̄ p̄cipalia cordis ip-
sius membra distinguam. est intē
lectus in nobis. est ⁊ affectus. ⁊ et
hij quoq; sepius sibiinuicem aduer-
santes. **¶** vt alter summa petere. al-
ter appetere infima videatur. **¶** Quā-
tus vero is dolor. q̄ grauis anime
cruciatus. dū sic distrahitur. sic dila-
teratur. sic abzumpitur a seipsa. **¶** vel
ex ea saltem quam omnibus expe-
ctā promptum est corporis scissioe
rouat. **¶** si quis in suo sp̄iatu ani-
maduertere perniciosa ⁊ periculosa

insensibilitate neglexit. **D**istrahuntur homines cura, et longioris obice ligati remouentur ab iuice pedes. **¶** Et dum talis adhuc integra manet quod tamen ille est cruciatus? **H**ic et afflicti plangimus miseris qui corporaliter inter nos conuersantes illusiati forte similiter, sed dissimiliter inueniunt affectum intelligunt pariter bona que faciunt: sed non pariter diligunt intellecta. **N**am de ignorantia fratres que nam excusatio nobis? quibus nunquam doctrina celestis, nunquam diuina lectio/ nunquam spiritualis eruditio deest? **Q**ue cumque sunt vera/ quecumque pudica/ quecumque iusta/ quecumque amabilia/ quecumque bone fame, si qua virtus, si qua laus discipline? hec discitis et accipitis, hec auditis pariter et videtis in exemplis videlicet et verbis eorum qui inter vos sunt perfecti: quorum exhortatio et conuersatio plenius erudit vniuersos. **V**anum autem hec ut intellectum amonet moueant et affectum? ne sit ita amarissima et traditio, et diuisio molestissima: dum hinc quod sursum trahimur, sed trahimur inde deorsum. **¶** **P**rimum aduertere potes in omnibus fere religiosis congregationibus, viros repletos consolatione/ superhabundantes gaudio/iocundo semper et hylares/feruentes spiritu/ die ac nocte meditatores in lege dei, crebro suspicientes in celum/et puras manus in oratione leuantes: sollicitos observatores conscientie, deuotos/ sectatores bonorum operum: quibus amabilis disciplina / dulce ieiunium/vigilie breues; labor maximum delectabilis: et vniuersa deni-

q; conuersationis huius austeritate
refrigerium videatur. **C**ontra sane
est inuenire hoīes pusillanimes et
remissos / deficientes sub onere / vie
gra et calcantib9 semper indigentes ⁊
quorū remissa leticia / pusillanimis
tristitia est ⁊ quorū breuis et rara co
punctio / animalis cogitatio / tepida
conuersatio / obia sine deuotione / ser
mo sine circumspectione. oratio sine
cordis intentione / lectio sine edifica
tione ⁊ quos ut videmus vix gehē
ne met9 inhibet. vix pudor cohibet.
vix frenat ratio ⁊ vix disciplina cor
ret. **N**on tibi horū vita inferno pe
nitus appropinquare videtur ⁊ dum
intellectu affectui. ⁊ affectu intellec
tui repugnāte. necesse habet manū
mittere ad opera fortū. qui abo for
tum minime sustentatur ⁊ socij pla
ne tribulationis sed non consolationis
sunt. **E**xurgamus igitur quia
q; sumus huiusmōi ⁊ resartiam9 ani
mas / spiritū recolligamus ⁊ abiacen
tes perniciosā tepiditatem. ⁊ si non
quia periculosa est. et deo solet ut in
terdū miserabiliter plangimus eā
vomitione prouocare ⁊ certe qui a mo
lestissima est. plena miserie ⁊ dolo
ris ⁊ et inferno plane proxima vni
bra mortis iure censetur. **S**i queri
mus que sursum sunt ⁊ eā sapere ⁊
prelibare interim studeamus. **M**orte
poterit intellectui et affectui non in
conuenienter aptari. q; ⁊ querē que
sursum sūt ⁊ sapere amonemur ⁊ ut in
pnapalib9 quēadmodū supra dictū
ē mēbris suis. corda nrā manib9 q̄
busdam pii conatus. et exercitij spi
ritualis leugre studeamus ad deū.

Omnes ni fallor q̄ sursum sunt q̄ti
m9 intellā fidei. ⁊ iudicio cōnis ⁊ h̄
nō eque forsitā sapiū9 omēs que
sursum sunt ⁊ tanq̄ inescati hys q̄
sunt sup̄ terram. violēto quodam p̄
iudicio affectionis. Vnde enī est ca
quam paulo n̄ ostēdū9 aīoꝝ tāta
diuersitas ⁊ disparitas studiorū.
conuersationū dissimilitudo ⁊ Vnde
spiritualis gracie inopia tanta qui
busdam ⁊ cum alijs copia tanta ex
uberet ⁊ Profecto nec auatus nec in
ops est gracie distabutoꝝ ⁊ sed ubi
vasa vacua de sūt. oleum stare nece
se est. Vndiq̄ sese ingerit amor mū
di cum consolationibus suis. ymmo
desolationib9 suis ⁊ obseruat adit9.
per fenestras irruit / mentem occu
pat ⁊ sed non eius qui dixit. rennuit
consolari anima mea ⁊ memor fui
dei ⁊ delectatus sum. Preoccupatū
nempe secularib9 de s̄terijs animū
delectatio sancta dedinat ⁊ nec misce
ri poterunt vera vanis / eterna cadu
tis / corporalia spiritualibus / sum
ma ymis ⁊ ut pariter sapias que sue
sum sunt. et que super terram. // **F**
elices mimicum vitā illi per quos
dominica legitur ascensio p̄signa
ta ⁊ enoch captus / et trāslat9 hely
as felices plane qui soli iam deo vi
uūt. soli deo vacant ⁊ intelligendo /
diligendo / stuendo. Neq̄ enim cor
pora que corūpantur illas aggra
uant animas ⁊ nec terrena inhabita
tio sensus eorum tanq̄ multa cogi
tantes dep̄imit ⁊ qui cum deo am
bulasse noscuntur. Factum est impe
dimentum omne de medio. occasio
vniuersa sublata ⁊ materies nulla

relicta ē: q̄ corū affectū aggrauet vel
dep̄imat intellēm. ⁊ p̄ore ob hoc
captū scriptura memorat ⁊ ne forte
vincat malicia sapiām ⁊ itellā
ei9 vel aīma deapi ultra valeat vel
mutari. Nob̄ ac vñ in hys tenebris
veritas ⁊ vnde caritas in hoc seculo
nequā in h̄ mūdo qui poset9 ē i ma
ligno. // Putas erit q̄ itellē il
luminet ⁊ q̄ inflāmet affectū. Erat v
tiq̄ si conuertamur ad xp̄isum ⁊
ut velamen de cordibus nostris au
feratur. Hic enim est de quo scriptū
est. Habitātib9 in regione vmbre
mortis ⁊ lux orta est eis. Siq̄ de m
p̄oris ignorātie t̄pa despiciēs de9.
anūciat hoīb9 ut oēs vbiq̄ age
rent p̄niam. scdm qd paul9 atheni
ensib9 tradidit. Hic enī totē etēni dei
verbū ⁊ sapientiā incarnatā. Cui9
vtiq̄ op9 erat toto illo tempe qua
videā in terris et inter homines cō
uersari digna ta est ineffabilis illa
virtus. illa gloria / illa maiestas. il
luminare oculos cordis ⁊ suadere fi
dem hoīb9 p̄dicatiōe p̄it ⁊ ostēsia
ne signoz. Deniq̄ sp̄s dñi ait sup̄
me ⁊ ad euāgelizandū paupib9 mi
sit me. Et apostol9 loq̄bat. Adhuc
modicū lumē in vobis est ⁊ ambula
te dū lucem habetis ut non tenebre
vos comprehendant. Nec motō a
te passionem. sed ⁊ post resurrectionē
in multis argumentis p̄ dies qua
draginta apparetis eis. ⁊ loquens
de regno dei. quando et sensum eis
ut scripturas intelligenē legētur
aperuisse ⁊ intellectum potius in
formabat q̄ purgabāt affectum.
Quando enim ad spiritualia affia

possent aiales? **¶** Mo vero ne ipam
quide mera luce potrat aliqnt9 sus
tinē? s; exhiberi illis oportuit vbu
in carne / solē in nube / lumē in testa/
mel in cera; cereū in laterna. **Dps**
ante faciem illoz xpi9 domin9?
sed nō utiq sine umbra in qua viue
rent inter gentes. **Vnde et virgini**
legitur obumbrasse spūs: ne vehe
mētiori reuerberata splēdore. ad cā
didissimam illam lucem. purissimū
q; fulgozem diuinitatē. eā iam illi9
a quib; posset oēs hebetari. **Muni**
me tamē vel nubes ipā leuis potui
it esse odiosa? s; ea quoq; vsus est i
salutē: ⁊ discipuloz animos qui ad
fidei intellectū / sine aliqua mutatio
ne intellectus poterāt pmoueri. nec
assurgere adhuc ad spūalia puale
bat. in sue carnis pzouocauit affec
tum: vt amore quodam humano o
peranti mira. mira loquēti hominī
adhererent. amore utiq carnali ad
huc sed tam valido vt ceteris omni
bus pzualeret. // **C** Numrum
hic erat ille moysi serpens: qui ser
pentes magozum egypti omēs pa
xiter deuorauit. **Deniq; ecce nos i**
quiunt reliquimus omnia: et secuti
sumus te. **Sedati siquidem oculi qui**
videbant dominum maiestatis in
carne presentem: auctorem vniuer
sitatis inter homines cōuersantē.
virtutibus chozuscantem. infir mos
curantem. maria calcantem / mortu
os suscitantem / demonijs imperan
tem / ⁊ potestate simulē hominib;
pfetētē: misē ⁊ huilē corde / benignū
offabilem / misericordie visceribus
offluētē. agnū dei pāa nō habentē

Et oim peccata portante. Et autem quod
ba uite ab ipso ubi incarnati pape
ore merebatur: quibus enarrabit uni
genitus qui est in sinu patris. Et nota
faciebat quicquid audisset a patre: et
fluctu doctrine celestis ab ipso verita
tis purissimo fonte hauriret. uniusque
postmodum gentibus appinanda: ymo etuc
tuanda potaret. **///** Quid nunc fratres
si implebat iusticia cor eorum cum ab eis
se se annuntiatet iturus: et adderet quo
ego vado vos non potestis venire modo?
Quid ni concuteretur viscera/ turba
ret affatus. hesitaret animus/ hereret
vultus/ pauperet audire? nec oim e
quantum discessiois eius sermo possit
admitti. ut relinqueret eos pro quo
omnia reliquissent? Ceterum ut non ma
neret in carne. sed ut transferretur
ad spiritum: totus ab eo in illam carnem
discipulorum fuerat collatus affatus.
ut dicere esset aliquando. Et si cognoui
mus christum secundum carnem: sed nunc iam non
nouimus. Unde et benignissimus ille
magister blandis eos resouens consola
tioibus ait Rogabo patrem meum et
aliud patrum dabit vobis. spiritum verum:
qui vobiscum maneat in eternum Et ite
Ego veritatem dico vobis: et expedie
vobis ut ego vadam: nisi enim abi
ero patrum non veniet. Scinde muste
rum fratres mei Quid enim sibi vult. nisi
ego abiero patrum non veniet? Ita
ne inuisa paradiso punitio christi? Aut
contubernium diuicie carnis spiritus sanctus
abhorrebat: quicquid sicut angelo pronun
tante cognouimus ne capi quidem nisi eo sup
ueniente potuerit? Quid est ergo nisi
si ego abiero patrum non veniet? Ni
si carnis punitio vestris subtrahatur

aspectibus: spūalis gracie plenitū
dinē occupata mens nō admittit
non recipit aīnus: non capit affec
tus. **¶** Quid vobis videtur frēs?
¶ Si hec ita sūt pmo quia ita sunt:
audeat quis de cetero fantasit: qui
buscā illecebris deditus. sectās leno
cinia carnis sue. carnis vtiq; pecca
trias genite in pāis. assue pāis.
in qua deniq; non est bonū ullū: il
lum pariter expectare paraditū? Au
deat inquā qui hmoi est. q̄ limo sem
per inheret. qui carnē fouet/ qui in
carne seminat/ qui carnē sapit: illā
nichilomin9 collationē superne visi
tationis. torrente voluptatis illū.
illā sperare graciā spūs vehemētis?
quā ut veritas ipsa testatur. ne cū
ipā quicq; verbi carne pāpere vllate
nus apostoli potuerūt? Errat oīdo
si quis celestē illā dulcedinē huic a
neri. diuinū illud balsamū huic ve
no: carismata illa spiritus misceri
posse hmoi illecebris arbitrat. **¶**
¶ Falleris thoma sancte falleris: si vi
dere dñm speras ab aplōz collegio
sepatus. Nō amat veritas āgulos
nō ei diūforia placēt: i medio stat:
disciplina cōi/ cōi vita/ cōib9 studijs
letat. **¶** Quo miser diuerticula cap
tas? z solatiōes apē volūtatis tā
to labore q̄ritas. tāto rubore medi
cas? **¶** Et qd facio inq̄s. Eice aīllā
et filiū ei9: nō enī heres erit fili9 an
tille cū filio libere. Nulla vt dictū ē
cōuētio vanitati z veritati: lūa et te
nebris. spūi z carni: igni z tepidita
ti. **¶** Sz dum illa moratur inq̄s. sū
aliqua solatiōe esse nō possū: pmo
vō si morā fecerit expecta eū: qz ve

niet et nō tardabit. **¶** Apostoli deē di
es in hac expectatiōe sederūt: pseue
rantes vnanimiter in orōne cū mu
lierib9 z maria matris ihu. **¶** Et tu ce
go orare disce: disce q̄zere petere pul
sare: donec iuenias. donec accipias
donec aperiat tibi. **¶** Nouit domi
nus figmentū tuū: fidelis est: non
te patietur temptari supra id quod
possis. **¶** Cōfide in ipso: q̄ si fide liter
expectaueris. nec diē deamū expec
tabit. **¶** Praeniet certe in benedictio
nibus dulcedinis desolatā aīam ce
orantē: vt fide liter. **¶** Nō ad isipien
tiā tibi solari tēnuēs/ in ipi9 memo
ria delecteris iebziat9 ab vbertate
dom9 ei9: z torrente voluptatis eius
potat9. **¶** Dic nimirū z helize9 quon
tā orasse legiē: cū dulcissimū illud
solatiū helye pntiā sibi plāgeret. **¶**
trahentā. **¶** **¶** Sed q̄sidera diligēti
us quid orauerit: quid re responsū
sit postulanti. **¶** Oro inquit domine:
vt fiat spiritus tuus duplex in me.
Nimirū duplicari ei spiritū oportebat:
vt magū abeūtis absētiā grā
duplicata suppleret. **¶** Vñ et helyas
ad eū. **¶** Si videris inquit quādo tol
lar a te: fiet qd petisti. **¶** Duplicauit
enī spm visio abeūtis: cū euēte teo
raptus in celū: vniuersa pariter ei9
desideria seā tulit: vt inaperet ipse
quoq; iā sapere que sursum sūt. non q̄
super terrā. **¶** Duplicauit spiritū visi
o abeūtis: vt intellectui spirituali
spiritualis iūgeretur affectus: cū ip
sa vtiq; cū potissimū iheribat carne
rapt9 in celū. **¶** Sed euēti9 in aposto
lis inuenitur impletum. **¶** Vbi enim
videntibus illis. suus ille ihs tam

manifeste eleuat⁹ ē et ferebat i celū.
ut nemo eoz op⁹ haberet itrogatē
q vadit: ipā iā ut ita dixerit occulta
fice. edocti sūt supplices i celū oculos
leuaē. puras sedē man⁹ / pmissa sibi
dona carismatū postulātes: donec fi
eret repete de celo son⁹ adueniētis u
tiq ignis quē dñs ihs mittebat in
terā. volēs vehemēter accēdi. Cā
stat siqde eos ⁊ pūs spm accepisse: ⁊
cū vix insufflauit eis ⁊ dixit. accipi
te spm scm: s; spm plane fidei. ⁊ in
telligentie nō feruoris: q magis il
lumiaret ratio. q inflāmaretur af
fectio: qd duplicati utiq: sps op⁹
fuit. Quos enī vbu pñs disciplinā
et sapiām aīte docuerat. ⁊ itellā ad
impleuerat corda eoz: adueniēs u
tiq: postmodū ignis diuin⁹ ⁊ inue
niens iā receptacula mūda. ⁊ iudic
vben⁹ dona carismatū. et in spūa
lem oīno mutauit amoe: ut inen
sa in eis caritas fortis ut mors. iā
nō mō fortes: s; ne ipā quē ora p
ter metū iudeoz claudere dignaren
tur. Cui nos grē p nre exiguitatis
modulo pparātes. exinanire p oīa
nosmetipos ⁊ a delatōib⁹ mūse
⁊ caduāis solatiōib⁹ euacuare stude
am⁹ dilāssimū corda nra. maxieq: in
stante nūc die festo: ⁊ feruent⁹ ⁊ fi
duciali⁹ vnanimiter pseuerem⁹ in o
ratione. ut sua nos visitatiōe. sua
solatiōe ⁊ confirmatione dignetur
spūs ille benign⁹ spūs dulcis / spūs
fortis infirma roborans. aspa pla
nans / corda purificans: qui cū pze
⁊ filio idipm / sed non isipse est: ut
tres vnū. et vnū esse tres verissime
p⁹s⁹ ⁊ fidelissime catholica ecclia fa

teat: ⁊ a patre adoptata / a filio de spā
sata: a spū scō qfirmata. Quib⁹ ve
vna sba: sic ⁊ eadem nichilomin⁹
glā. in secula seculoz. Amen.

Sermo sext⁹ vñ supra

Ampliē nob in ecclia pmitua
vntē lucas scūs breui sermo
ne cōmentat: ubi post dñicā ascēsi
nē vnanimit⁹ eos in orōne perseue
rasse describit: expectātes celestē cō
solatiōne. cui⁹ acceperant repromis
sionē. Laudabili siqde magnitudine
pusill⁹ grex pastoris solatio destitu
tus. mīme tñ dubitans quā illi cu
ra esset de eis. s; paternā p eis ge
reret sollicitudinē. deuot⁹ pulsabat
supplicatiōib⁹ celū. art⁹ q penetra
ret illud orōne iustoz: nec paupe
perū pces spernerentur a dño: aut
sñ copiosa bñdictiōe rediret. ⁊ nec
sñ lōganimitate p̄sistebat i de fides:
iuxta pphetiā illud. Si morā fec
rit expecta eū: qz veniet ⁊ nō tarda
b. Porro vnanimitas qde legis cui
teter exp̄ssa: q hec sola dñi spūs
carisma increat⁹. neq: enī est deus
dissentiois sed pacis: neq: hūitatis
fatis nisi vni⁹ moris in domo. **¶**
Iure igitur p̄pationē cordis eozū
audiuit aut⁹ diuina: nec ab expec
tatione sua cōfudit eos: qui ⁊ mag
nanimēs ⁊ lōganimēs ⁊ vnanimēs
essent. Certissima nāq: sūt hec tes
timonia: fidei spri caritatis. Et q
de euēter spes lōganimitate: vni
tate caritas opatur. Nūquid fides
quoq: nō magnanimū facit? Et so
la. Quicqd enī sine fide p̄sumit.
non est illa animi solida magnitu
do. sed ventosa quedam inflatio et

tumor inanis. **V**is audire magnanimum virum? Omnia inquit possum in eo qui me confortat. // **A**dmitemur triplicem hanc preparationem fratres: si desideramus superfluentem mensuram spiritus obtinere. Omnibus enim propter christum datur ad mensuram spiritus: sed mensura annulus supereffluentis. videtur quodammodo excessisse mensuram. Evidens fuit in conversione nostra magnanimitas: sit etiam in consummatione longanimitas: sit magnanimitas in conversatione. Huiusmodi siquidem animabus celestis illa iherusalem desiderat instaurari: quibus nec fidei magnitudo desit in suscipiendo onera christi: nec longitudo spei in persistendo: nec caritate iunctura quod est vinculum perfectionis.

In festo penthecoste sermo primus

Celebramus hodie dilectissimi spiritus sancti solemnitatem: tota cum iocunditate celebramus: dignam omnium devotione dulcissimum enim quoddam in deo spiritus sanctus est: benignitas dei: et idem ipse deus. Proinde si celebramus sanctorum solemnia: quanto magis eius a quo habuerunt unde sancti essent: quot fuerint sancti? Si veneramus sanctos: quanto magis ipsum sanctificatorem convenit honorari? // Hodie itaque est festivitas spiritus sancti: qua visibiliter apparuit invisibilis: sicut et filius cum sit nichilominus invisibilis in seipso.

dignatus est se exhibere in carne visibilem. Hodie spiritus sanctus reuelat nobis aliquid de seipso: sicut ante de patre et filio noueramus. Nam perfecta trinitatis cognitio: vita eterna est. Nunc autem ex parte cognoscimus: reliqua credimus quod minime sufficimus comprehendere. // Et de patre quidem noui creationem: clamantibus creaturis ipse fecit nos et non ipsi nos. Inuisibilia enim dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Atque eo eternitate et immutabile apprehendere multum est ad mercedem habitationis inaccessibilem. // De filio autem magnam aliquid noui eius gratia: scilicet incarnationem. Nam generationem eius quod enarrabit? Quis apprehendat et quale genitum genitoris? // Ita et de spiritu sancto si non noui passionem qua ex patre filioque procedit: illa ei mirabilis facta est scia ex me. confortata est et non potero ad eam: non in aliquid videlicet inspirationem. Duo ei sunt: unde procedat: et quo processio a patre et filio posuit tenebras latibulum suum: sed passio ad homines hodie cepit innotescere. Et est iam fidelibus manifesta. Et prius eam quam sic oportebat: signis visibilibus invisibilis spiritus suum declarabat aduentum: nunc eius signum quo spiritualiora sunt eo magis agnoscuntur: eo videtur spiritu sancto magis dignum. // Venit tunc super discipulos in linguis igneis: et verba ignea loquentem: et legem igneam lingue ignee predicantem. Nemo queratur quod nobis minime illa manifestatio spiritus fiat: unicuique enim datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Denique

si dicere opus est: nobis illa mani-
festatio potius q̄ aplis facta est Ad
qd̄ enī illis necessarie lingue genti-
um: nisi ad cōuersionē gentiū? **F**
uit in cis alia quedā manifestatio
magis ad eos p̄tines: et hec vsq̄
hodie sic in nobis Manifestum enī
fuit indutas esse virtute ex alto: q̄
de tāta pusillanimitate spūs ad tā-
tam deuenire p̄stantiā Nō est iam
fugere. nō est abscondi p̄pter metū
iudeorū: cōstantius iam p̄dicant/
q̄ de litesceret ante timidi? Deniq̄
mutationē illam de p̄te exelsi ma-
nifeste declarat p̄ncipis aplorū pri-
us q̄d̄ inter analle verba formido:
postmodū iter p̄ncipū verbera for-
titudo Ibant ait scriptura gauden-
tes a consp̄u consiliū: qm̄ digni ha-
biti sūt p̄ nomine ihesu contumeli-
am pati: quem sane prius cū duce-
ret ad p̄siliū. solū reliquerant fugie-
tes Quis dubitat aduenisse spiritū
vehementem: qui mētes eorū inuisi-
bili illustraret potētia? In hunc mo-
dum eāmodū que spūs opatur
testimoniū phibet de eo // **Q**ui
a ergo mādātū accepim⁹ vt declinā-
tes a malo/faciām⁹ qd̄ bonum est:
vide quē ad modū in vtroq̄ spūs
adiuuat ifirmitatē nostrā: nā diui-
siones grātum sūt: idē aut spūs
Propterea ad declinādum a malo
etia opatur in nobis: p̄punctionē/
supplicationē/renuissionem // **I**nici-
um ei cōuertendi ad deū est penitē-
tia: quam sine dubio spūs operat.
nō noster s̄ dei Adq̄ et certa ratio
docet: et p̄firmat auctoritas Quis
enim cum ad ignem venit algēs

et fuerit calefactus: dubitat ab ig-
ne ei venisse calorem: quem habe-
re nō poterat sine illo? **V**ic ergo q̄
prius in iniquitate fugidus erat. si
postmodum fetore quodam penitē-
tie accendatur. alium sibi spiritum
qui suum arguit et diiudicat. non
dubitet aduenisse **H**abes et hec in
euangelio: ubi cum loqueretur de
spiritu quem accepturi erant creden-
tes in eum: ille inquit arguet mū-
dum de peccato // **D**ed quid pro
dest penitere de culpa: et non suppli-
care pro venia? **N**ecessē est vt eā
hoc spirit⁹ operetur. dulcedine qua-
dam sp̄s replens animū: per quā
fiducialiter postules nichil hesitans
Vis ne ostendam tibi eāmodū hoc o-
pus esse spiritus sancti? **V**tiq̄ dū
abest ille: tale aliquid in tuo sp̄i-
tu non inuenies Deniq̄ ipse est in
quo clamamus abba pater: et ipse
qui postulat pro sanctis gemitib⁹
inencircabilibus: et hec quidem in
corde nostro. **Q**uid autem in pa-
tris? **V**icut in nobis interpellat
pro nobis: ita i patre delicta donat
cum ipso patre **A**duocatus noster
ad patrem in cordibus nostris: da-
min⁹ noster in corde patris **I**taq̄
qd̄ postulam⁹ idē ipse donat q̄ donat
vt postulemus: et sicut nos erigē-
pia quadam fiducia: ita deum indi-
nat ad nos magis pia misericor-
dia sua // **I**taq̄ vt omnino scias:
quia remissionem peccatorum sp̄i-
tus operatur: audi qd̄ aliqui apli
audierunt **A**ccepit spiritū sanctū: et
quorū emiseritis p̄cā remittūe eis
Et de malo quidem declinando sic

¶ Porro ad faciendum bonū +
quid in nobis spiritus bon⁹ opera-
tur? Profecto monet mouet/ et da-
cet. Monet memoriā rationem da-
cet: mouet voluntatē. In hys enim
tribus consistit tota anima nostra /
Memorie suggerit bona in cogita-
tionib⁹ sanctis: atq; ita ignauiam
nostrā torporemq; repellit. Propte-
rea quotiens hui⁹ suggestionē bo-
ni senseris in corde tuo. da honore
de⁹: et age reuerentiā spiritui scō:
cui⁹ vox sonat in auribus tuis. Ipse
nāq; est q̄ loquit̄ iusticiā. Et in euā-
gelio habes: qz ille suggeret vobis
oīa. quecūq; dixerō vobis. Et ad-
uerte quid p̄miserit: ille vos doce-
bit oīa. **¶** Dixerā enī qz docet rati-
onē. Multi siquidē monentur vt be-
ne faciāt: s; mīme sciūt quid agē-
dum sit. nisi assit denuo grā spūs:
et quā inspirat cogitationē doceat
in opus p̄ferre: ne vacua in nobis
sit grā dei. **¶** Sed quid? Dācti bo-
num et nō faciēti: peccatum est illi.
Propterea nō solū moneri et doce-
ri: verū et moneri et affici ad bonū
necesse est. ab eo vtiq; spū qui ad-
iuuat infirmitatē nostrā: et p̄ quem
in cordib⁹ nostris diffūdit̄ caritas /
q̄ est bona volūtas. Itaq; cū sic ad-
ueniēs spūs totam possederit ani-
mā. suggerendo / instruēdo / afficien-
do. loquens semp in cogitationib⁹
n̄is vt audiam⁹ et nos quid loqua-
tur in nobis dñs de⁹. rationē illu-
minās / voluntatē inflāmās: et nō ti-
bi videtur qz totā domū impleuerint
disperstite lingue tanq̄ ignis? Nā
in hys trib⁹ super⁹ dictū est aīam

consistere totam. **¶** Sunt autem
disperstite lingue propter multipli-
ces cogitationes + sed earum multi-
plicitas et vno lumine veritatis / et
vno caritatē seruire fit tanq̄ ignis.
Aut certe domus impletio fini poti-
us reseruetur: quāto mensuram bo-
nam et confertam et coagitatam et
superfluentem dabunt in sinus ves-
tro. **¶** Sed quando hec erunt? Pro-
fecto cum completi fuerint dies pen-
thecostes. **¶** Felices vos qui iā intras-
tis quinquagesimam requiei. et iubi-
leum annū (fratres nostros loquor
quibus iam dixit spiritus vt requi-
escant a laboribus suis). Etenī hoc
quoq; inter eius opera reperimus. **¶**
¶ Duo namq; tempora celebra-
mus fratres: quādzagesime vnū:
alterum quinquagesime. Illud ante
passionem: istud post resurrectionem.
Illud in ap̄unctione cordis et lamē-
tis penitētiē: istud in deuotione spiri-
tus et alleluya solempni. Prius q̄
dem tempus / ip̄a est vita presens:
posterius vero quietem sanctorum
significat. que est post mortem. Cū
autem venerit illi⁹ quinquagesime
finis. in iudicio scilicet et resurrectione
completis dieb⁹ penthecostes: ade-
rit plenitudo spiritus / et totā imple-
bit domū. Plena siquidem erit om-
nis terra maiestate eius: et quāda
non solum anima + sed et ipsum cor-
pus resurget: si tamen iuxta aposto-
li monitum dum adhuc est anima
le fuerit seminatum.

¶ Verbo secundus vnde supra

Hodie dilassimi celi disillauere
runt a facie dei synay. a facie
dei isrl: et pluuia voluntaria segre
gata est hereditati xpi Spiritus ei
sanctus pcedens a patre largiori mu
nere sue maiestatis in apostolos su
os puenit: et tribuit eis transmuta
tione dona. Post magnificentiam enim resur
gentis. post gloriam ascendētis. post
residentis sublimitatem. non testabat
nisi ut expectatio iustorum leticia adue
niret: et celi munere nobis (celestes ho
mines) impleteretur. Vide autem si non
et sententiarum pondere et verborum or
dine. hec omnia ysaias longe ante
pcepit. Erit in die illa germen domini
in magnificencia et gloria: et fructus ter
re sublimis: et exultatio hominum qui sal
uati fuerint ex israel. **G**ermen do
mini christus ihesus. solus de mundissimis
conceptus semine: quia et si in simili
tudine carnis patris non tamen in car
ne patris: si filius carnis adeo. non tamen
filius puercationis adeo: quia non fu
it natura filii ut sicut reliqui omnes
qui in iniquitatibus sunt concepti. Illud
ergo germen quod de virga iesse ven
tre virginis pullulauit. in magnifi
centia fuit cum resurrexisset a mortui
s: quia tunc dominus deus meus magnifi
catus est vehementer: confessionem et
decore induens amicis lumine sicut
vestimento. **Q**uanta autem ascendētis
gloria: cum mediis angelorum et animarum
secarum ad patrem deducere: et trium
phatrica palma celis inuenire. suscep
tum hominem in ipsa diuinitatis clau
dis ydemptitate. Quis cogitet ne
dum loquatur. quam sit fructus terre sub
limis in concessu ad degera patris:

quod utique celestium oculos reuer
beat creaturatum. quod angelicus
intuitus contremuit. non attingit.
Dei at ergo exultatio domine hominum
qui saluati sunt de israel. apostolis
tuis quos elegisti ante mundi con
stitutionem. Veniat spiritus tuus bonus
qui sordes abluat: et infundat vir
tutes in spiritu iudicii. et spiritu ac
toris. **E**ya igitur fratres cogite
mus super nos et in nos opera tri
nitatis ab initio mundi usque in finem
et videamus quam sollicita fuerit illa
maiestas. cui administratio panter
et gubernatio seculorum incumbit:
ne nos perderet in eternum. Et po
tenter quidem omnia fecerat: et sa
pienter omnia gubernat: et vtra
rumque rerum tam potentis quam sapie
ntie signa manifestissime tenebantur
in creatione et conseruatione machi
ne mundialis. Et bonitas quidem
erat in deo. et bonitas multa ni
mis: sed latebat in corde patris: et
tumulanda quoque super genus filio
rum adam in tempore oportuno.
Dicebat tantum dominus/ego co
gito cogitationes patris: ut mitte
ret nobis illum qui est pax nostra
qui fecit utraque vnum: ut iam da
ret pacem super pacem hominum qui lo
ge: et pacem hominum qui prope. **V**
erbum igitur dei in sublimi con
stitutum. ut ad nos descenderet p
pria benignitas iuitauit. misericor
dia traxit. veritas qua se venturam
promiserat compulit: puritas vte
ri virginis suscepit. salua virgi
nitatis integritate potentia eduxit.
obedientia in omnibus deduxit.

patientia demouit: caritas ver-
bis et miraculis manifestauit. Pro-
fus aplissima michi nunc materia et
malorum meorum suppetit/et bonorum
domini mei: ut cum cogitaueris vias me-
as. conuerteris pedes meos in testimonia
sua. **A**lla est bona ineffabilia sunt: et
ut breui verbo cuncta concludam. nichil
melius iuuenire potuit unde nos redi-
meret sapientia dei. in omni sapientia sua.
Ded et mala circumdecebat nos quia
non erat numerus: quia peccavi (iustus
loquitur) super numerum arene maris. **E**t
propter nomen tuum domine propitiaberis
peccato meo: multum est ei. **M**issus est
coluber tortuosus a dyabolo: ut ve-
nenum per aures mulieris in ipsius mente
transfunderet: et sic transfunderet in totius
posteritatis originem. **M**issus est iterum an-
gelus gabriel a deo. ut verbum prae-
paret virginis: in ventre ipsius et mentem
erudiret: ut eadem via intraret antidotum.
quod venenum intrauerat. **V**ere vidi-
mus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a
patre: quia totum primum est quod de corde
patris propter attulit nobis: ut nichil in fi-
lio dei nisi dulcor/nisi primum/huma-
ni generis erepitiatio suspiceretur. **A**plu-
ta pedis usque ad venter non erat in nobis
sanitas: creauimus ab utero. in ute-
ro dampnati antequam nati: quia de peccato et
in peccato concepti. **X**pistus ergo ibi primum me-
dicinam apposuit. ubi primum patebat vul-
neris locus: et substantialiter utero virgi-
nis illapsus. de spiritu sancto conceptus est:
ut conceptionem nostram mutaret. quam
spiritus malus et si non fecerat infecerat enim:
ut non esset etiam in utero vita ipsius odo-
ratus: dum nouem menses vulnus purgat a
tignibus/seruitus ut dicitur usque ad pueritiam

putredinem vitulorum tam. ut sanitas
sempiterna succederet. **E**t tunc iam
operabatur salutem nostram in medio
terre: in utero videlicet virginis ma-
rie: que mirabili proprietate/terre
medium appellatur. **A**d illam sicut
ad medium/sicut ad archanum dei/
sicut ad rerum causam. sicut ad nego-
cium seculorum respiciunt: et qui in celo
habitant. et qui habitant in inferno:
et qui nos precesserunt/et nos qui
sumus/et qui sequentur: et nati na-
torum/et qui nascuntur ab illis. **A**lli
qui sunt in celo/ut resartantur. et qui
in inferno/ut eripiantur: qui preces-
serunt/ut prophete fideles inueniantur:
qui sequuntur ut glorificentur. **E**a
beatam te dicunt omnes generationes/
dei genitricem/dominam mundi/regina celi.
Omnis inquam generationes. **N**unc enim
generationes celi et terre. **P**er spiritum
ait apostolus: ex quo omnes primum in ce-
lo et in terra nominantur. **E**x quo beatam te
dicunt omnes generationes: que in omni-
bus generationibus vitam et gloriam
genuisti. **I**n te etiam angeli letantur. iusti
gratiam: peccatores veniam inueniunt
in eternum. **M**ento in te respiciunt oca-
li totius creature: quia in te/et per te/et
de te. benigna manus omnipotentis quae
quod creauit et creauit. **P**lacebit
ne tibi domine ihesu. ut donec michi vitam
tuam. sicut de disti conceptionem: quia non
solum conceptionem meam immunda/sed et vitam
pueris/mors periculosa. et per mortem res-
tat mors quorum/mors secundum deum. **N**on
solum ait conceptionem meam sed et vitam
meam: et hoc per singulos etatum
gradus. infantie/pueritiae/adolescencie
iuuentutis tibi donabo: adiacens

mortem et resurrectionem et ascensionem / et missionem sancti spiritus. **H**oc autem ideo ut conceptio mea mundet tuam. vita mea instruat tuam. mors mea destruat tuam. resurrectio mea precedat tuam. ascensio mea preparat tuam. porro spiritus adiuet infirmitatem tuam. **D**ic enim plane videbis et viam per quam ambules et cautelam qua ambules et ad quam ambules mansionem. **I**n vita enim mea cognosces vitam tuam. ut sicut ego paupertatis et obedientie / humilitatis et patientie / caritatis et misericordie indinabiles servitas tenui. sic et tu eisdem vestigijs incedas. non dedinans ad dexteram neque ad sinistram. **I**n morte autem mea dabo tibi iusticiam meam. discumpam iugum captivitatis tue. expugnans hostes qui sunt in via vel iuxta viam. ut non apponant amplius nocere tibi. **H**is autem completis. reuertar in domum unde exiui. et omnibus illis que in montibus remanserant quas et propter te reliqueram. ut te non ducerem sed repositarem. reddam faciem meam. **E**t ne de absentia mea vel murmures vel contristationis mittam tibi spiritum paracletum. qui tibi donet pignus salutis. robur vite. scientie lumen. **P**ignus salutis. ut ipse spiritus reddat testimonium spiritui tuo quod filius dei sis. qui certissima signa predestinationis tue. cordi tuo imprimat et ostendat. qui donet leticiam in corde tuo. et de rore celesti. et si non continue. tamen sepiissime mentem tuam impinguet.

Robur vite. ut quod per naturam tibi est impossibile. per gratiam eius non solum possibile. sed facile fiat. ita ut in laboribus et vigilijs. in fame et siti. et omnibus observantijs istis. que nisi farina ista dulcorentur proesus morem olla appareat. delectabiliter incedas sicut in omnibus diuicijs. **P**acis lumen. ut cum omnia benefeceris. te servum inutilem putes. et que quid boni inueneris. illi tribuas a quo omne bonum est. sine quo non parum aliquid. sed non omnino potes incipere ne perficere dicam. **D**ic ergo spiritus iste in tribus istis te docebit omnia. sed omnia que ad tuam pertineant salutem. quia in ipsis est plena et absoluta perfectio. **H**oc est quod per prophetam idem spiritus dicit. **D**eminat vobis ad iusticiam. ubi pignus salutis ostenditur. et metite spem vite. ubi vitale robur accipitur. illuminate vobis lumen scientie. quod verbis proprijs subinfertur. **U**nde spiritus iste super apostolos in igne apparuit. propter lucem pariter et ardorem. Quos enim repleuerit et spiritu feruere et in veritate cognoscere facit. quia sola misericordia est que eos et peruenit et producit. **M**ultum sibi de hac misericordia undique contraxerat puer dominus. cum diceret. **M**isericordia eius perueniet me. et misericordia tua ante oculos meos est. et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vite mee. et qui coronat te in misericordia et miserationibus. et deus meus misericordia mea. **E**t dulciter dominus ihesu cum hominibus conuersatus es qui habundanter multa et

magna bona hoib9 largit9 es : q̄
fortiter tam indigna q̄ aspa pro
hoib9 passus es : ita ut licet sugere
mel de petra / oleūq; de saxo durissi
mo : duro ad verba : duriori ad vbe
ra : durissimo ad horrida crucis suppli
cia : quia in omnibus hīs sicut ag
nus coram tendente obmutuit. et
non aperuit os suum. Vides igit̄
q̄ verum dixerit ille qui dixit : dñs
sollicitus est mei : Pater ut sciam
redimeret filio non parat : filius li
bentissime seipsum tradit : spiritum
scm uterq; mittit : ipse spiritus pos
tulat pro nobis gemitibus inenar
abilib9. Dur9 et idurati et obdura
ti filij adā q̄ nō emolliet tāta benigni
tas tāta flāma tā igēs ardor amo
ris. tam vehemens amator : qui p
vilibus sarcinulis / tam preciosas
merces expendit. Nō enim corrupti
bilibus auro vel argento redemit
nos. sed p̄cioso suo sanguine quē
effudit abunde : quia largiter vn
de sanguinis de corpore ihesu per
quinq; partes emanantur. Quid
ultra debuit facere : et non fecit. Il
luminavit oculos. reduxit errantes :
recoalavit reos / iustificavit impios :
triginta trib9 annis super terrā vis9 /
cū hoib9 cōversatus. p̄ hoib9 mor
tu9 : qui de cubin9 et seraphin9 et om
nib9 angelicis virtutib9 dixit et fac
ta sunt : cui subest cum voluerit om
nia posse. Quid ergo a te querit. q̄
tanta sollicitudine te quesivit : nī
si te sollicitum ambulare cum deo tu
o. Hanc sollicitudinem nō facit nī
si spiritus sanctus qui scrutatur p̄
funda pectorum nostrorum. discretor

cogitationū et intentionum cordis :
qui nec minimam paleam intra cor
dis quod possidet habitaculum pa
titur residere : sed statim igne subti
lissime arcūspecutionis exurit spūc
dulce et suavis : qui nostram volū
tatem flectat. ymmo dirigat. et eri
gat magis ad suam : ut eam et ve
ramter intelligere et ferventer dilige
re. et efficaciter implere possimus

Primo tera9 unde supra
q̄ Nam libenter vobis commu
nicem si qd̄ nuch9 supra dig
natione sensero inspiratum : nouit
spiritus ipse cuius hodie solempni
tatem et solempnitatem p̄cipuā
celebramus : vtrāque deuotione p̄
cipua. Ipse enim est dilectissim9 qui
vos sedere facit nō in ciuitate. sed i
domo vna : ut sedeat super sedētes :
ut requiescat sup̄ humiles et tremen
tes sermones suos. Ipse ē q̄ v̄ginē
obūbzauit / aplōs roborauit : ut et
virgineo corpi temperaret deitatis
necessum : et aplōs induceret v̄tute
ex alto. feruētissima scilicet caritate
Hanc nimir9 apostolic9 ille chor9
lozicā sese induit ut gygas ad faci
endam vindictam in nationibus in
crepationes in populis : ad alligan
dos reges eoz in cōpedib9 : et nobi
les eoz in manis ferreis. Quia e
nim in domū fortis ligate eū et va
sa ei9 diripere mittebātur : op9 erat
fortitudine aplōz. Alioquin q̄ mul
tum erat ad ip̄os ut de morte triū
pharet. ut ne ip̄e quicq; porte isen p̄
uoleret aduersus eos : si non vige
ret in eis que in eis vinceret dilectio

fortis ut mores: dilata ut infernus
emulatio. Hunc sibi zelum imbi-
bant: cum vino ebrii putarentur. Et
vere ebrii vino: sed non eo quo ab-
incredulis ebrii credebantur. Plane
iquam ebrii sibi vino nouo: quod vete-
res quidem vites nec mererentur oc-
cipere: nec continere valerent. Hoc e-
nim vinum mera illa vitis fudeat de
excelso: vinum letificans cor: non
statum hominis euertens: vinum
germinans virgines: non aposto-
tare faciens etiam sapientes. Nouum
vinum: sed habitantibus super ter-
ram. Nam in celis quidem olim ia-
copiosissime redundabat: non in vti-
bus nec in testibus vasibus. sed in cella
vinaria: in spiritualibus opotibus.
Fluebat per vicos et plateas omnes
ciuitatis illius vinum. in quo letitia
cordis non carnis luxuria est: na-
terrigene et filii hominum vinum
huiusmodi non habebant. Sic igitur
celum vino proprio fuebatur.
quod terra iterum nesciebat: sed ne
ipsa quidem terra penitus in opus car-
ne christi gloriabatur: cuius presentia celum
nichilominus sitiebat. Quid in fide-
lissimum fieret gratissimumque comen-
dium inter celum et terram. inter an-
gelos et apostolos. ut exhiberetur
illis caro christi: istis vinum celi:
essetque in terra spiritus: caro in cel-
lo deinceps omnia omnibus omnia in eternum.
Nisi inquit ego abiero: paraclitus non
veniet ad vos. Hoc est dicere. Nisi
dederitis quod amatis: non habe-
bitis quod desideratis. Expedi igitur
vobis ut ego vadam: vos quoque de
terra ad celum. de carne ad spiritum

translati. **¶** Filius enim spi-
ritus/pater spiritus: spiritus sanctus
spiritus est. Denique spiritus ante
faciem nostram christus dominus.
Et et pater quia spiritus est: tales
querit adoratores: qui adorant eum
in spiritu et veritate. Spiritus tamen
sanctus/quasi specialiter spiritus di-
citur: quia ab utroque procedit firmus-
simum et indissolubile vinculum tri-
nitatis. tanquam proprie sanctus. quod sit
donum patris et filii omnem sancti-
ficans creaturam: quous pater quo-
que et spiritus et sanctus itemque fili-
us et spiritus et sanctus sit: ex quo
omnia. per quem omnia: in quo omnia
ait apostolus. **¶** Etiam in mag-
no huius mundi opere cogitare de be-
nignitate videlicet quid sit. quomodo sit:
et ad quid sit constitutus. **¶** Et
in esse quidem rerum inestimabilis
potentia commendatur: quod tam mul-
ta quod tanta magna/tam multiplicata
tam magnifice sunt creata. **¶**
Hanc in modo/ipsa sapientia singu-
lans elucet: quod hec siquidem sursum/
hec vero deorsum/hec in medio ordi-
natissime sunt locata. **¶** Si vo-
ro ad quid facta sunt mediteris: oc-
currunt tam utilis benignitas. tam
benigna utilitas: qui etiam ingratissi-
mos quosque/multitudine et mag-
nitudine beneficiorum possit obzue-
re. Potentissime siquidem ex nichil-
lo omnia: sapientissime pulchra:
benignissime utilia sunt creata. **¶**
Scriptum tamen et fuisse nouum ab-
incho. et adhuc multos esse vide-
mus in filiis hominum qui in hominibus in-
ferioribus sensibilibus mundi huius

tota sensualitate de psssi. totos se de
derunt hijs que facta sunt: quonā
modo vel ad qd facta negligentes.
Quid istos nisi carnales dicam? **P**
auassimos iam esse arbitror. le
gimus tamen nonnullos quādoq;
fuisse. quibus summū studium fuit
atq; unica sollicitudo modum et or
dinem vestigare factorum a deo: ut
pleriq; non modo utilitatem rerum
perquirere dissimulauerint. sed et ip
sas magnanimiter sprecuerūt: abo
pauissimo vilissimoq; contenti. **I**p
si quidē sese philosophos vocant:
sed a nobis curiosi et vani reat9 op
pellantur. **V**trūq; igitur successerūt
viri prudentiores vtrūq;: qui nimi
cum et que facta sunt. et quō facta
sint trāsiliētes. intēderūt adē men
tis: ut ad quid facta sint viderent.
Nec latuit eos quonā omia ppter
semetipsum fecit de9: omia ppter
suos: aliter tamen ppter se: aliter
ppter suos. **I**n eo quippe qd dicitur
omnia propter se. pzcuerūt cōmē
datur origo: in eo autem qd dicitur
omnia propter suos: magis expmi
tur fruct9 sequens. **O**mnia fecit ppter
semetipsū/gratuita scilicet boni
tate: omnia propter electos suos:
pro eorum scilicet utilitate. ut illa
quidem efficiens causa sit. hec fina
lis. **H**ij sunt spirituales viri sic vte
tes hoc mundo tanq̃ non videntes:
sed in simplicitate cordis sui quē
tes deum: ne illud quidem magno
pere vestigantes. quonā modo mū
dialis hec machina volueretur. **P**ri
mi voluptate: secundi vanitate:
f **tercij** veritate impleti. // **G**audē

o vos esse de hac scola? de scola vi
delicet spiritus. ubi bonitatem et
disciplinam et scientiam discatis: et
dicatis cum sancto. **S**uper docētes
me intellexi. **Q**uare inquam? **N**ū
quid quia bisso et purpura me idui
quia lautioribus epulis habūdauit?
Nunquid quia platonis arguans
aristotilis versuas itelleri? aut ut
intelligerem laborauit? **A**bsit inq̃
sed quia testimonia tua que sū **F**e
lix qui in hoc sancti spūs thalamo
cōmoratur: ut possit intelligere tri
plicem illum spiritum de quo idē
puer domini super seniores intelli
gens decantabat. **N**ec prociās me
a facie tuā et spiritum sanctum tuū
ne auferas a me **C**or mundum cre
a in me deus: et spiritum rectum ino
ua in visceribus meis. **R**ed de mi
chi leticiam salutaris tui: et spiritu
pzināpali confirma me. // **S**piri
tum sanctum ipsum intellige pzio
nomine de signatum. **R**ogāt ergo
ne piciat a facie eius tanq̃ aliqd
immundum: quia spiritus iste odit
sordes: nec habitare potest in corde
subdito peccatis. **C**ui enim propzi
um ē peccata repellere: ipsi est et pro
pziū pcca odire: nec in vno domi
lio pariter morabūtur. tanta mūdi
cia et imūdia tāta. **R**ecēpto igitur
spiritu sancto per sanctimoniam sū
qua nemo videbit deum: audeat qd
apparere ante faciem ei9 tanq̃ lotus
et mūdus: et vepote qui contineat se
se ab omni malo: et qui actiōes et si
non cogitationes frenauerit. **N**ed
quia perierit et immunde cogitati
ones sepeant a deo: orandum ut

cor mundū creetur in nobis: qđ vñ
qđ fiet/ si spiritus rectus in nostris fu
erit viscerib9 inuouatus. // **S**piri
tum rectū qđ ait. filio potest non inco
uenienter aptari: qui nos recta ho
mine exuens nouū induit: qui nos
renouauit in spū mentis nostre tan
qđ in viscerib9 nostris: vt cogitem9
que recta sūt: vt ambulemus in no
uitate spūs. // Non in littere vetusta
te. **F**ormā enim rectitudinis attulit
de celis/ reliquit in terris: inuiscens
sane et inmittens dulcedinem rectitu
dinis in omnib9 operib9 suis: sicut
de eo idem ipse p̄dixerat. **D**ulcis et
rectus dñs: p̄p̄t hoc legem dabit
delinquentib9 in via. **C**astigato er
go corpe p̄ sanctitudinem operū.
mundato corde vel potius inuouato
per rectitudinem cogitationū. reddi
tur leticia salutaris: vt iam in lumi
ne vultus dei ambules: et in nomi
ne eius exultes tota die. // **Q**uid
ergo restat? nisi vt spiritu p̄ncipali
confirmemur? **P**atrem intellige spiri
tum p̄ncipalē: non qđ maior/ sed qđ
sol9 sit a nullo: tam ab eo sit fili9:
ab veroq; spūs sanctus. **I**n quo alic
cōfirmatio hec/ nisi in caritate? **A**ue
qđ donū aliud tam dignū patre: qđ
mun9 aliud tam paternum? **Q**uis
nos ait apostolus separabit a carita
te xp̄i? tribulatio an angustia. an fa
mes an nuditas. an periculū an gla
dius? **C**erti sitis. quia neq; mors /
neq; vita / neq; cetera alia. que a
postolus tam multipliciter qđ audac
ter: enumerat: poterit nos separare
a caritate dei que est in xp̄isto ihesu
Nūquid non hoc confirmationem

ab oi hui9 sententie p̄te demonstrat?
Has vas tuū possidere in sanctifica
tione et honore. et nō in passione de
siderij: spiritum sanctū accepisti tibi
Vis vt quecūq; tibi fieri vis ab ho
minibus. tu quoq; facies illis: et qđ
tibi fieri non vis. alij ne fecerit: spiri
tum rectū ad opus p̄ximi suscepisti
Hec est ei rectitudo. quā lex vtrq;
cōmendat: et que nature indita et q
tradita est p̄ scripturam. **T**am si in
vtrorq; bono. et in hys que ad vtrū
q; p̄tinent firmiter p̄seueras: spiri
tum p̄ncipalē quē solū deus appo
bat accepisti. **A**lioquin que modo se.
modo nō sūt. is qui vere ē nō accep
tat. nec in caduas istis potest sibi e
ternitas p̄placere. **I**taq; si desideras
vt in te de9 eligat partem sibi: esto
sollicitus sicut tibi spiritū sanctum. si
aut p̄ximo spm rectū: sic ei quoq; tā
qđ vero p̄ncipi et patri spiritū/spm
p̄ncipalē exhibere. // **V**ere multi
plex spūs qui tā multipliciter fili9
hominū inspiratur: vt nō sit qui se
abscondat a calore ei9. **D**iquide con
ceditur eis ad vsum/ ad miraculum/
ad salutem/ ad auxiliū: ad solaciū/
ad feruorē. // **A**d vsum siquidem vi
te bonis et malis / dignis et indig
nis cōmunia bona habūdantissime
tribuens: ita vt videatur hic discre
tionis limitē non tenere. **I**ngreat9 ē:
qui in hys quoq; beneficiū spūs nō
agnoscit. // **A**d miraculū: i signis
et p̄digijs. i varijs v̄tutib9. quos p̄
quozūlibet man9 opatur. **I**p̄e ē atq;
miracula suscitās: vt ex p̄sentib9/ si
dem astruat p̄teritorum. // **S**ed
quia nonnullis hanc quoq; gratiā

sine propria utilitate largitur. Tercio
 infunditur ad salutem: cum in toto
 corde nostro reuertimur ad dñm de-
 um nostrum. Porro ad auxilium dat:
 cum in omni colluctatione adiuvet in
 firmitatem nostram. Nam cum testi-
 monium perhibet spūi nostro qd filij
 dei sumus: ea inspiratio est ad conso-
 lationem. **¶** Datur etiam ad feruorē
 rem: cum in cordibus perfectiorū spiras
 vehementius / validum ignem cari-
 tatis accendit: ut nō solum in spe
 filiorum dei. sed etiam in tribulati-
 onibus glorientur: cōtumeliam glo-
 riam reputantes / opprobriū gaudi-
 um / despectionem exaltationem.
 Omnibus nobis nū fallos datus ē
 spiritus ad salutem: ad feruorē nō
 ita. Pauci enim sunt qui hoc spiritui
 repleantur: pauci qui studeant emu-
 lari. Contenti sumus angustijs nos-
 tris: nec respicere in libertatem il-
 lam / non saltem ad eam spirare co-
 namur. **¶** Quia fratres etiam ut cō-
 pleantur in nobis dies penitentie
 / dies remissionis / dies exultati-
 onis / dies verissimi iubilii: ut inue-
 niat nos semp spiritus sanctus omnes
 propter pñciam corpalem pariter: et
 propter cordium unitatem pariter
 in eodem loco / p pmissam stabilita-
 tem: ad laudem et gloriā sponsi eccē-
 ihsu xpi dñi nr: qui est sup oīa deus
 bñdictus in secula Amen

In natiuitate sancti iohannis baptiste
sermo de lucerna ardente et lucēte

Hic procul ab hijs quen-
 tib9 fratres increpatio il-
 la prophete iudayca repro-
 bantis cōuentiula. **¶** di-

tentis. Iniqui sunt cet9 vestri. Hi ni-
 mitum cet9 non iniqui: sed plane
 sancti. sed religiosi / sed pleni grati-
 a: digni benedictione. **¶** Cōuenitis
 siquidem ad audiendum deum: cō-
 uenitis ad laudandum / orandum
 ad adorandum. **¶** Pacer est conuen-
 tus uterq: placens deo: angelis fa-
 miliaris. **¶** State ergo in reuerentia
 fratres: state in sollicitudine et deu-
 tione mentis: maximeq: in loco o-
 rationis. **¶** Hi hac scola xpisti: et au-
 ditozio spirituali. **¶** Nolite considerare
 dilectissimi que videntur et tempo-
 ralia sunt: sed magis que nō vidē-
 tur eterna. **¶** Sed in fidem / non sed in
 faciem iudicate. **¶** Terribilis siquidē
 metuendus est locus uterq: et mi-
 nor adesse credendus est numerus
 hominū q̄ angelorum. **¶** Patet verū
 biq: sine dubio porta celi: scala ista
 erecta est: ascendunt et descendunt
 angeli super filium hominis. **¶** Sy-
 gas nempe est iste filius hominis:
 etiam ei sedes est. **¶** terra scabellum
 pedum eius: et eleuata est magnificē-
 tia ei9 super celos: manet tamē no-
 biscum vsq: ad seculi consummatio-
 nem. **¶** Ascendunt itaq: et descendunt
 ad eum angeli sancti: quia caput et
 corpus vnus est xpistus. **¶** Nec ta-
 men ubi caput. sed vbiq: fuerit
 corpus: ibi congregabuntur et aqui-
 le: licet non posset caput a corpore
 separari. **¶** Deniq: ipse ait. **¶** Vbi duo
 vel tres congregati sunt in nomine
 meo: ibi sum in medio eorū. **¶** Et for-
 te quis dicat. **¶** Vbi est modo xp̄us?
¶ Ostēde nobis xp̄m et suffiat nob.
¶ Quid curiosos circūduat oculos?

Non ad videndum: sed ad audien-
dum cōuenitis Dominus deus ape-
ruit michi autem: ait propheta Au-
tem meam aperuit ut audiam quid
loquatur: non oculū ut videam vul-
tum eius illuminauit Aut certe suā
michi autem aperuit: non faciem re-
uelauit. Post parietē stat/ audit et
auditur. sed necdū apparet: audit
orantes: erudit audientes An expe-
rimentū queritis eius qui in me lo-
quitur xp̄us? Ego inq̄t qui loquor
iusticiā Quid nī loquatur ore quod
ipse plasmauit? Quid nī suo vtrūq̄
ut libet artifex instrumētū? Non tā-
tum aures eorū sed et labia mea ape-
ri dñe: ego enī labia mea non phi-
bebo. tu scisti. Bene enī oīa facis: et
surdos facis audire et mutos loqui.
/// Audite ergo fr̄es quid de iohā-
ne loquatur: cui⁹ solempnis hodie
natiuitas celebratur. Ille inq̄t erat
lucerna ardens et lucens. Magnū tes-
timoniū fratres mei Est enī cui phi-
betur magn⁹: sed maior est ipse qui
phibet. Ille inquit erat lucerna ar-
dens et lucens. Est enī lucere tantū
vanū: tantum ardere puū: ardere et
lucere perfectū Audi quid dicat scrip-
tura Sapientia permanet ut sol: stul-
tus autē ut luna mutatur. Quia ei
splendet luna sine feruore: modo ple-
na modo exigua. modo nulla vide-
tur: mutuatū siquidem lumen/nūq̄
in eodem statu permanet: sed crescit
desiat extenuatur. anichilatur: et pe-
nitus non cōparet. Sic sic qui cōsci-
entias suas in alienis labijs posue-
runt. modo magni modo parui sunt/
modo nulli: scdm q̄ adulantium lin-

guis vel vituperatē placuerit. vel lau-
dare. At vero solis splendor igne⁹ est:
et cū feruet acutus/cāam oculis lu-
dior exhibetur Sic sapientis ardor
intern⁹ foris lucet: et si non ei datur
vtrūq̄. ardet semp ardere magis:
ut pater su⁹ qui videt in abscondita
reddat ei **///** De nobis fratres: si
lucem⁹ tantū. Nam lucemus qui-
dē et magnificamur ab hominib⁹:
sed michi pro minimo est ut ab hu-
mano iudicet die. Qui enī iudicat
me dñs est: qui feruorem ab homi-
nib⁹ exigit. splendorem vero nō ita
Ignē inquit veni mittere in terrā:
et quid volo nisi ut accēdatur? Hoc
nēpe est cōmune mandatū: hoc est
qđ exigitur ab vniuersis: nec vlla
si deesse cōtingat admittitur excusa-
tio. Ceterū singulant apl̄is et apl̄is
viris dicitur. luceat lux vestra co-
ram hominib⁹: nimirum tanq̄ ac-
censis et vehementer accensis: qui-
bus non timeatur a flatu quolibet
aut impulsione ventorum. Dictum
est iohāni. sed illi in aure audiunt.
iohānes in spū tanq̄ angelus eru-
ditur: nimirum tanto propinquior
deo. quāto vox verbo vianat: aut nul-
la alia voce media qđ foris sonet o-
porreat intimari. Neq; enim iohan-
nem predicatio / sed inspiratio docuit:
quem repleuit spiritus sanctus
in utero matris sue. **///** Vere ar-
dens et vehementer accensus: quē
sic preoccupauit flamma celestis /
ut iam xp̄isti sentiret aduentum:
qui necdum sentire poterat vel seip-
sum. Nimirum nouus ille ignis
qui recens illapsus e celo. per os

gabrielis in autem intrauit ad virginem et menses
autem introiuit ad puellam: ut ab e
a hora vas electionis sue spiritus sanctus
impleret. ut lucerna christo domino para
ret. Fuit ergo iam tunc ardens luce
na. sed interim adhuc sub modio: do
nec super candelabrum poneretur. Et
lucet omnibus qui erant in domo domini. Il
lo enim in tempore solum adhuc illumi
nare potuit modium suum: soli interam
lucere mater: magnam ei pietatis sa
cramentum reuelans. ipso motu noue ex
ultationis. Unde hoc michi inquit: et
ut uideat mater domini mei ad me.
Quis enim tibi indicauit matrem
domini mulier sancta? Unde me nosti?
Et facta est inquit vox salutatio
is tue in auribus meis: exultauit in
gaudio infans in utero meo. Illumi
nauit ergo iam tunc modium sub quo
latebat. Et quem non latebat ardens
lucerna sub modio. totum paulopost
mundum nouis illustratura fulgori
bus: ille inquit erat lucerna ardens
et lucens. Non autem lucens et ardens:
quia iohannis ex seruiore splendor.
non seruiore producit ex splendore. Dicit
enim qui non eo lucet quia feruens
sed magis feruens ut luceat: at is
si plane non feruent. caritatis spiritu. sed
studio vanitatis. Vultis nosse
quemadmodum iohannes arsit et luxit?
Ego in eo utrumque tripliciter arbitror
posse inuenire et ardore scilicet et splen
dore. Ardore ei in seipso vehementi au
steritate querelationis. Erga christum in
timo quodam et pleno seruiore deuoti
onis: erga peccatores primos et statim
libere increpationis. Luxit nichilo

minus ut paucos dixerim. exemplo. Digni
to. Verbo: et seipsum ostendens ad imitati
onem. et luminare maius quod latebat ad
peccatorum remissionem: et ipsas quoque tene
bras nostras illuminans. sicut scriptum est
Qui illuminas lucernam meam dominice illumi
na tenebras meas utique: ad correc
tionem. Considera igitur homines angelici
et promissum oraculo. acceptum miracu
lo. sanctificatum in utero: et nouum in
nouo homine penitentie mirate serui
tem. Virum et vestitum habentes aut
apostolus: huius genti sumus. Aposto
lica perfectio ista est: sed iohannes etiam
hec contempsit. Denique audi dominum in
euangelio. Venit inquit iohannes bap
tista non manducans neque bibens: pla
ne nec vestiens. Dicit enim non est
locusta abus: nisi aliquorum forte ir
rationabilium animalium: sic nec
pilus cameli humanum est idumen
tum. Quid tu pilos tuos camele de
posuisti? Utinam gibbum magister
posuisses. Quid vos irrationabiles
fere et reptilia et ferti abos exquirit
delicatos? Iohannes sanctus ho
mo missus a deo. immo angelus
dei fuit: sicut ait pater. Ecce ego
mitto angelum meum ante te. Hic
igitur iohannes qui nullus maior in nativitate muli
erum innocentissimi corporis illius sic casti
gat. sic extenuat / sic affligit: vos
indui festinatis bisso et purpura. et
splendide epulari. Hec hic est penitus
totus honor dicitur: hic baptiste reuerenti
a tota: hic nativitas ei propheta quid
dam letitia est. Cuius enim memo
riam agitis o nimis delicati culta
res: cuius celebratis natalem?
Non illius qui in heremo fuit hirsutus

veste: cōfect9 inedia? Quid existis
i deserto videre filij babilonis? aut
diuē vento agitatū? Quid ergo?
Homine mollib9 vestitū? nutritū
mollib9? In hijs nempe versatē to-
ta hec vestra celebritas? in popula-
ris fauoris aura sectada? in glā ves-
tūm/in voluptate aboz. **N**ed qd
hec ad iohānem? Neq; enī iohan-
nes fecit hec: aut talib9 vñq; potui-
t delectari. **M**ulti inquit āgelus in
natiuitate ei9 gaudebūt. **V**erū id qdē
et multi i natiuitate gaudent: et paga-
nis ipsis vt audiui9 lecta ē et solēp-
nis illi celebrāt qd ignorāt: s; non
ita debuerāt xpiani. **N**ec nō et ipsi i
hac beati iohānis natiuitate gau-
den t: s; vti nā de natiuitate: et nō
de vanitate. **Q**uid est enī nisi vani-
tas vanitatum q̄cquid sub sole est?
Aut qd ampli9 habet homo de vni-
uerso labore suo? quo sub sole labo-
rat? **F**rateres sub sole est quicqd cœ-
nitur oculis: quicqd huic corporee
lucā subiacere videtur. **Q**uid vero il-
lud? nisi vapor ad modicū p̄rens?
Quid illud? nisi fenū et flos feni?
Ois caro fenū ait dñs: et ois glā
ei9 q̄si flos feni. **F**enū oruit et flos
cadit: vbiū āt dñi manet i eternū.
In h̄ vbo laborem9 fr̄es: in q̄ viuē
et gaudere possim9 i eternū. **O**pre-
mur nō abum q̄ perit: s; q̄ p̄manet
in vitam eternā. **Q**uis ille? **N**ō in
solo pane viuē homo: sed in omni
verbo quod procedit de ore dei. **D**e-
minem9 i hoc verbo caussimi/feni
nem9 in spū: qm̄ qui in carne feni
nat. solam habet metere corruptio-
nem. **G**audeam9 intus et non sub

sole. **S**ed iuxta apostolum tanq; tris-
tes p̄ humilitatem et grauitatem:
semper autem gaudentes per inter-
nam cōsolationem. **G**audeam9
dilectissimi in natiuitate beati iohā-
nis: et gaudeamus de ipsa natui-
tate. **C**opiosa siquidem nobis i ei9
recozdatiōe letitię causa: multiplex
est materia gaudiorum. **I**lle erat
lucerna ardens et lucens: et iudei
voluerunt exultare in luce ei9: ipse
vero potius gaudebat in seruire de-
uotionis: gaudebat ad vocem spon-
si tanq; amicus sponsi. **N**obis in v-
troq; gaudendum est: in altero qdē
ei nobis in altero cōgaudendū. **A**c-
debat enī sibi: nobis lucebat. **G**au-
deam9 in seruire eius ad imitatio-
nem: gaudeam9 et in lumine non
tamen ibi manētes. s; vt i lumine
ei9 videam9 lumē: lumē utiq; verū
qd nō est ip̄e: s; cui testimoniū phibet
ipse. **V**enit iohes ait dñs: non
māducaſ nec bibes. **I**nētūū serui-
tis id michi est: et materia huilita-
tis. **Q**uis ei in nob ē fr̄es? q̄ iohes
pniam intus suā nō dico magnifi-
care: s; alicui9 saltē momēti reputaē
p̄sumat? **Q**uis audeat murmura-
re i laborib9 suis? et dicere satis est
qd patior: ne dū nimis? **Q**ue enī
hominādia/q̄ sacrilegia? et q̄ flagitia
sic puniebat iohes i seipso? **A**cē-
damur ad pniam fr̄es: i terrogem9
cōsciētiās nr̄as. et aīnemur ad v-
tione exigētiā de nob: vt hortēdū
possim9 euadere iudiciū dei viuētis.
Quicqd vō min9 ē seruioris: huili-
tas suppleat pute gressiois. **F**idelis
ei de9 si gressiamur iniquitatis nr̄as

si miseras nostras exponamus. si
non exauserim infirmitates nostras;
dimittet nobis peccata nostra. ¶
Ex hoc sane et erga proximorum
delicta feruorem intueri iohannis.
Hic nempe dignus est et rationi con
sentaneus ordo: ut incipiendum tibi
memineris a teipso. Ab oculis in
quit meis munda me dantur: et ab
alienis parce seruo tuo. Genimina
vipereum aut iohanne: quis demum
stauit vobis fugere a ventura ira?
De quanto feruore mentis procede
re putas scintillas istas: primo carbo
nes desolatorios? Hic neque phari
seis parcens. nolite inquit dicere quia
patrem habemus abraham: potes
est enim deus de lapidibus istis sus
citare filios abrahæ. Sed minime hoc
videatur si vel ipsum veteris poten
tis vultu: et non tota libertate spiri
tus peccantem arguit regem crude
lem atque superbum. sacra quadam
vehementia ad hoc ipsum prodicens
de deserto: si vel blanditijs eius vel
ipso mortis terrore mouetur. Metu
ebat inquit herodes iohannem: et au
dito eo multa faciebat: et libenter
eum audiebat. At ille nichil ob hoc
parcens: non licet tibi inquit habe
re eam. Ligatus quoque et in carcere
clusus: nichilominus fortiter ste
tit in veritate: et occubuit pro veri
tate felicitate. ¶ Ferueat etiam in vo
bis zelus iste carissimus: ferueat amor
iusticie: odium iniquitatis. Nemo
fratres vicia palpet. peccata dissimu
let nemo: nemo dicat nunquid aus
tos fratris mei sum ego? nemo quia
in se est equanimiter ferat. cum vide

at ordinem deperire: minus discipli
nam. Est enim consentire/silere cum
arguere possis: et scimus quia simi
lis pena facientes maneat et consen
tientes. ¶ Jam vero super humilitate
et omnino feruentissima deuotione
iohannis erga dominum quid loque
mur? Inde enim exultauit in vtero.
inde exiit in iordane baptisaturus
cum: unde non modo christum qui
putabatur. sed vel ipsam contagiam
calamamenti eius solvere dignum se
esse negabat: unde gaudebat am
icus sponsi ad vocem sponsi: unde gra
tiam se accepisse pro gratia fateba
tur: illum vero non ad mensuram
habere spiritum sed plenitudinem de
qua omnes acciperet clamabat. Non
ne deo subiecta eris anima mea? Alioquin
non ero lucerna ardens: ne
si toto corde tota mente. et ex om
nibus viribus meis diligam domi
num deum meum. Vola est enim
caritas que accendit ad salutem: so
la quam infundit et inflammat spiri
tus quem extinguere prohibemur.
Habet quemadmodum iohannes
arserit: et in hoc ipso quemadmodum
luceret indicatum est si bene aduer
tisti: neque enim ardorem eius nos
se poteras nisi luxisset. ¶ Incipit
ergo ut supra meminimus exemplo/di
gitis/verbo: opere seipsum/christum
indicare. nosmetipsos nobis sermone
declarans. Tu puer propheta al
tissimi vocaberis ait pater: prebiter
ei autem facie domini patre vias eius: ad da
dam sciam salutem plebi eius. Ad tantam in
quit non salutem. neque enim ille lux: sed
scientiam salutis / ut testimonium

perhiberet de lumine. **S**cientiam enim salutis in remissionem peccatorum. **N**um salutis scientiam sapiens percipere potest? **P**onamus tamen necdum venisse iohannem. necdum nobis significasse de xristo ubi salutem querimus? **P**eccaui peccatum grande/ qd sanguine vitulorum vel hircorum deleri non potest: qz non holocaustis delectatur altissimus. **M**emoriam mea infecta est fecer huius amarae: non est nouacula que me branam hanc cadere possit: quia tanta totam inhibuit fecem. **S**i peccati mei oblitus fuero: stultus sum. **N**i gratias. **S**i in memoria mea permanet: arguet me in eternum. **Q**uid ergo faciam? **R**espondeo ad iohannem: et audiam vocem letitiae. vocem misericordiae sermonem gratiae. verbum remissionis. **N**i patet. **E**cce inquit agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. **E**t alibi. **Q**ui habet inquit spiritum sponsum est. **O**stendit igitur quia venit deus: quia sponsus: quia agnus. **Q**uia deus. certum est qd peccata remittere possit: sed utrum velit adhuc in questione est. **V**ult perfectio quia sponsus est: quia amabilis est. **E**t iohannes amicus sponsi est: quia sponsus nisi amicos habere non novit. **E**t licet velit gloriosa sponsa non habentem maculam neqz tugar aut aliquid huiusmodi: tamen non querit talem. **U**bi enim illa invenitur? **P**er talem potius ipse facit: talem sibi exhibet ipse. **A**udi denique quid dicat per prophetam. **V**ulgo dicitur. **N**unquid mulier si dormierit cum alio viro. reuertetur ad virum

suum priorem? **T**u autem fornicata es cum amatoribus multis: revertere tamen ad me: et ego suscipiam te. **E**cce quid possit: quid velit. **S**i tu fortassis timeas ea quae facere venit peccatorum purgatione: ne ustione et scissione ossa et medullas ossium collidat: ne dolorem inferat morte grauiorem. **A**udi quia agnus est. **I**n mansuetudine venit cum lana et lacte: solo verbo iustificans impium. **Q**uid enim iuxta coniugium saaluis dicitur? **T**antum inquit dic verbo: et sanabitur puer meus. **V**e quid ergo deinceps hesitemus fratres: et non omni fiducia ad thronum glorie accedamus? **A**gamus iohanni gratias. et eo mediante transeamus ad christum: quia ut ipse ait. illi oportet crescere. me autem minui. **Q**uomodo minui? **S**plendore utique non fervore. **R**etrapit radios: et collegit se: ne fieret sicut is qui totum profert spiritum suum. **I**llum inquit oportet crescere qui exhausti non potest. de cuius plenitudine omnes accipiant: me autem minui/ cui datus est spiritus ad mensuram: et tanta magis operatur ut ardere semper valeam quod lucere. **P**recessi solem tanquam sidus matutinum: abscondi necesse est orto sole. **N**on est michi nisi modicum olei quo ungar: volo illud in vase tutius quam in lampade possidere.

Verbo de privilegio beati iohannis

Hodie dilectissimi dice nobis illuxit signis: et tanto diebus

eteris sanctior. quanto sanctior homi-
nem teris infudit. In hac siquidem
die natus est sanctorum splendor. iusto-
rum gloria. letitia angelorum. excellen-
tissimus homo. consanguineus christi.
anueus sponsi. sponse preparator. unus
est et similem non habet. qui choris
inferius angelis. sublimioris ratione
titulus universitatis humane trans-
cendit ascensum. Denique inter natos
mulierum non surrexit maior iohanne
baptista. Felix homo qui feliciter ce-
lorum pambulans officinas cursu ve-
loacissimo sequitur redemptorem. nec
ulcius precludit fastigio dignita-
tis quem summe felicitatis imensi-
tas largius irroravit. Et tantum a-
ngeli et veriusque nature numerositas
admiratur hominem sic ingressu abyssum
luminis. et iter interna diuinitate
obsoptum. ut ipsam reuerberet aere
angelice puritatis. Reuertuntur omnes
viri meritorum et prerogatiuis ante
consistorium maiestatis exultent. non
erit tamen quod ad beati iohannis bap-
tiste privilegium audeat aspirare. Age-
tam aggrediamur ingredi virtutum
insignia. que deus maiestatis in o-
mni suo gloriosa claratione signa-
uit. sic enim ab ortu vite sue usque
ad occasum conversatus est cum ho-
minibus. ut forma vite. motum infor-
matio habeatur. Et licet hic sermo
nis aurea non tutelet pulcritudo. sep-
tabimus tamen rerum veritatem quam
quod stilo perstringere. illud sapientie
attendentes. Prudentibus viris non
placere falcatia sed fortificata. **///**
Primus enim honor est. gloria in
annuntiatione. non est dissimulan-

ti silentio transcendendum. et solempni
glorificatione puri huius in hunc
mundum nunciatum ingressus. Et testis
angelus gabriel. et a superiorum celo-
rum ordine domini fortitudo descen-
dens stat a dextris altaris incensi.
Nec quilibet angelus. sed ille subli-
mior quam beate virgini nuncium attulit
singulare et electus est ut annunti-
aret militem qui regem nunciare de-
bebat. **///** Astat sacerdos sacerdoti-
libus indutus. et multiplici vestimen-
torum varietate celestium sacramen-
torum prefigurans ymaginem. pur-
gationem peccatorum iusticia sangui-
nis aspersione designat. Consistit co-
ram archa federis. ante testamenti ta-
bulas. et vnam auream habentem
manna. virgam aaron. cherubin/
et propitiatorium solempniter infa-
latus. vultu dei. glorie maiestatis.
retum omnium domino. vota prole-
brat. Dies instat solempnis et ce-
teris diebus multitudini iudeorum
celebrior. domini preceptis attestatio
sublimis. sane spectabilis et festiva.
in qua sola soli potestas licebat intro-
ire in sancta sanctorum. et aspergini-
ne multiformi summe diuinitatis ira
refrigerare. Conueniunt undique in
sancta civitate. et populorum turba
frequenter. cumulat materia gaud-
orum. Inter que sacra consistens archa
angelorum. ne timeas inquit zacharias.
quia nascetur tibi filius. parentum
gaudium. nobilitas generis. orbis
exemplum. finis legis. euangelii
principium. mortis expulsio. ianua
vite. deus hominum. conversatio-
nis splendor. omnis iusticie principium.

Et ne diffusiori tractatu rerū excel
lentiam confundamus. nascentis &
conuersantis integritas in libris e
uāgelicis plenius assignatur. // **C**onsidera nunciantis sublimitate.
loa dignitatem. dei reuerentiam. &
tūc intelligere poteris q̄ superexcellē
ti gloria iohānis baptiste genitura
p̄dicetur. Valua igitur redempto
ris reuerentia quia non derogamus
regi. si regis militē honoramus. cū
ille dñs. hic seruus. ille creator. hic
creatura. digniori p̄monstratione
iohānes nunciatur q̄ xp̄ist⁹. xp̄is
tus fortassis in thalamo. iohānes
in templo. et non solū in templo.
sed etiā ante sancta sanctorū. & in
signi die solempnitatis eorū. Iohan
nes ab eodem archangelo in loco
digniori. tempore sanctiori. & apertio
ri miraculo p̄dicatur. Herole ysaac
ab angelis nūciatū. samson per an
gelum p̄dicatū. et vniuersā naza
reorū secūa conspice. & solū baptistā
tam in hoc q̄ in alijs iuenies dig
nioriē. // **D**eāudus honor est. sanc
tificatio in vtero matris. Quāq;
de massa p̄uaricante mūdū ingre
dimur. longā resē originalis p̄cā
nobiscū trahim⁹. solus ille q̄ pecca
tū non fecit exp̄iatur. quē virgi
nalis vteri thalamus ignorante vi
ro terris effudit. Longe quippe ali
ter q̄ nos et dissimuli modo concep
tus est. spiritu sancto tota maiestate
virginē inūdante. superans vsū car
nis. nature ordinē. viri cōmixtionē.
Hic quippe deiebat ut peccatū nos
ciet q̄ peccatū tollebat. ut similis
dinem carnis peccati susciperet. nō

autem carnem peccati. Cum igitur
omnes in iniquitatibus concepti
sunt. neminem vnq̄ mortalium in
fca materna viscera sanctificatū le
gimus. p̄ter ihereniam et iohānē
baptistam. q̄q̄ & de singulari virgi
ne nulla sit abiguitas. q̄ ipsa ma
ternis arcibus septa viscerib⁹ sublimio
ri sctificationis genere mūdāta sit.
ut pote sanctuariū illud. in quo de⁹
et dei filius carnem fuerat suscep
tus. **B**ed longe minor iheremie
sanctificatio q̄ iohānis. Ille quidem
in vtero matris sc̄ificatus. hic spū
sancto replet⁹ fuisse cognoscit. Mul
to quippe excellenti⁹ est spū sancto
repleri q̄ sc̄ificari. Abi enī sctificati
o emūdationē. hic repletio inūdati
onem signat. Deniq; et apli q̄ ma
nibus suis tractauerūt de verbo vi
te. cum spiritum sc̄m accepissent de
saluatoris afflatu. vix q̄nquagesi
mo a resurrectionis die ad illū gra
dum potuerūt puenire. ut diceretur
de eis. repleti sūt omnes spū sanc
to. **E**t licet spūs sanct⁹ largiori tūc
munere credentū corda repluerit.
h̄ tū iohes legē in vtero assecut⁹
quod apostolica celsitudo tantē lon
giori p̄missione meruit obtinere.
// **A**tende obsecro diligenter q̄
ordinata dispositione spūs ille mlti
plex ihereniam sanctificat. iohā
nem replet. sup̄uenit in mariā. **E**t
iheremie quidē amanda sanctifica
tio. quia & si in peccato cōcept⁹ ē.
nascitur tamen sine p̄cō. **A**nte enī
q̄ exiret de ventre sanctificatus est.
Pec poterat nasci nō sanctus. qui
in vtero matris erat sanctificatus.

Mira res & a transactis seculis nō
audita: hoīem cōceptum in p̄cis -
nasci sine p̄cis. **I**ohānem vero lōge
gloriosior virt⁹ impleuit: q̄ et sc̄ifica-
tus est a p̄cis: et ita dñante spū su
p̄fusus: ut & purgat⁹ & creat⁹ & reple-
tus. Vere magn⁹ corā dño: quē an-
gelus nūciat. sc̄ificat deus. spūs re-
plet. vita cōmēdat. Ineffabili⁹ ei
mō supuenit in virginē: quā tota
diuinitatis plenitudo sine mensura
discretionē persudit. ut totū caperet
qui fecit totū: ut nō solū a pecca-
tis abluta: et repleta spiritu s̄cto.
s̄ & de spū scō p̄cepisse credat⁹. quia
qd̄ i ea natū est de spū scō est. **I**nde
est q̄ singulari p̄rogatiua fidei. ca-
tholicū filiū dei natū de virgine. cō-
ceptū de spū scō confitetur. ut diui-
nitatis & humanitatis idiusibilis
adunata cōt̄rio. vocabulorū indis-
ferentia designetur. **V**ides ergo q̄
remotiori p̄uilegio specios⁹ forma
p̄ filiis hoīm a filiis hoīm i p̄cipiē-
da discret⁹ sit? **F**ili et̄ de p̄cis & i
p̄cis cōcepti sunt: hic in spū et de
spū scō cōcipiē. **H**ec sane dicta sūt
de p̄ceptione iohānis. **S**ed si in ali-
quo scōz auctoritatib⁹ videtur ob-
uiare volum⁹ ut sine omni excusati-
onū vel defensionū patrocinio sub-
stant. **T**ercia⁹ honoz est: ex-
cellētia in exultatiōe. **A** secundo nō
est auditū. qz quis exultauit in v-
tero m̄ris: cū hic in gaudio exultas-
se legat⁹. **P**roptus obstupēda digna-
tio: puerū vix p̄ceptū in motū exul-
tationis erumpere: ei⁹ grātanter
occurrere seruicio dulci⁹: q̄ virgi-
nali substantie p̄sensit infusum. **S**e-

ata anima que in via peccatorū nō
stetit: s̄ secretiori semita de celesti-
bus officiis egrediens. inaudite
gratulationis est sortita dulcedinē.
Felix elizabēth. ad quā p̄perat ma-
ter saluatoris. quā salutarib⁹ obse-
quijs celoz imperatrix impartitur.
Sed puer multo felici⁹. qui salutā-
tis maiestatem agnosceēs infra vis-
cerū tenebrosa volūa gaudio gau-
det: qz vim tam beate salutatiois
attendit. **E**t factū est inquit ut au-
diuit salutationē marie elizabēth.
exultauit in gaudio infans in vte-
ro eius. **A**scendit cum festinatione
virgo in domū zacharie ad salutan-
dam elizabēth. portans in vtero fi-
lium dei: regem glorię. dñm maiest-
tatis. **D**ocuerunt elizabēth. & atque
stentat⁹ carēs opprobrijs: amicā
sponsi. p̄conem verbi. solacissimo vte-
re de portat. **I**unguntur amplex⁹.
venit ad oscula: copulantur feli-
ces vter⁹: regem & milite non nisi
duo tenerimū panetes abiungunt.
Quid mirū si nūciatur puer & exul-
tat a tactu tam p̄xime diuinitatis
et afflatu? **P**otēat ne vacare a quo
cūq; miraculo. **T**ari p̄nc̄ erat regis
p̄sentia: regnat⁹ mater. mundi re-
demptor. **Q**uid qd̄ nō semel tam
sanctorū amplexuum fuit celebra-
ta p̄uicio? **M**ansit autē matris cura
illa quasi tribus mētib⁹ ait euāge-
lista. **T**anto tempe manet cum eli-
zabēth. **V**ginalis integritas: & nūc
dulci⁹ eloq̄o. nūc felici⁹ apteris
iohānem puerum p̄secrat et signa-
uit. **E**t fortassis vsq; ad diē natiui-
tatis. eius gloriosa virgo cum cog-

nata morata est: donec puerum na-
tum sinu beatissimo cōfouet: et uno
pariete remoto propinquiorē redde-
ret presentie creator. **F**acile autem
hoc ex euāgelij cōiectura liquet: et
quia iam sex menses a conceptione
iohannis deflexerāt: cum ad virgi-
nem archāgelus missus est: qui re-
novationem mūdi pudori virginis
noua salutatioe portauit. **E**xhinc
virgo festinauit ad elizabeth et tri-
bus mensib9 cognate dignatur visi-
tate hospitiū: donec noni mensis si-
ne cōduso: natiuitas immineret patri
arche. Alij qui libzū iustozū diligen-
tioribus oculis inspexerūt: se vidis-
se testantur. qd ipsa dei genitrix feli-
cem puerū primo de tercia leuauit.
et cognate partū omni psecuta est
seruitute. Quocunq; autē modo rei
huius veritas de cernat: illud pro-
certo certū est: quia nō parum cōtu-
lit puero nascituro tam felix et mo-
rosū itēmerate virginis cōsorcium.
/// Quartus honor iohānis est:
gaudiū in natiuitate. Embesce lūci-
fer qui tam mane oriebat9 et cōna-
tuum tuozū frustrat9 impulsib9: tan-
dem itellige qz in nouissimis dieb9
tanq; perdis stultissim9 remanebis.
Machinatiōib9 tuis factū ē: ut hu-
mani generis vniūsitās i pccis cape-
ret: i tristia nascēet9. **E**cce iste scifici-
tus i vteō celtur i gaudio. leticiaq;
mundo sua nātate refūdit. **E**cce ge-
nus armature qd tibi pstitueas ad
victoriā: hoc iohi nascit ad coronā.
Apphēde arma et scutū: et toto ma-
lignitatē tue spū debachare: nec po-
teris iohannis irumpere priuilegi-

um: quod benigna scribētis man9
pprio caractere cōsignauit. **M**ultū
deceptus: multū delusus es. **A**n ig-
noras qd tibi vir bellator ab adoles-
centia: et etiā a matris vtre cōsue-
git? **N**escis quia a dieb9 istius reg-
num celozū vum patitur: et violētū
rapiūt illud? **A**n oblit9 es qd isle mis-
setur parare plebē pfectā dño? **I**n-
tucte ordinē retū. et ab ipsis cōcepti-
onis sue inicijs iuenies hūc validi-
ori cōnamine tuā fortitudinem irru-
pisse. **T**u fecisti qd fūda cayn qui
primus nat9 est. pollut9 et obuolu-
tus exiret: et originalis pccī respgē-
temur ifamia. **H**ac excepit orbis ex-
territus: et huāni generis subscuta
natiuitas. ad ifime trāstie tumultū
transmigravit: nātās at iohānis
hui9 i gaudiū est et solēpnitatē pre-
claram. **L**etatur orbis et p quatuor
mūdi clunata arcū sonat glōse festi-
uitatis instātia: ipsis etiā celis cele-
bris et famosa. **A**uspitas puer is-
te erit? **A**mici9 spōsi: inimic9 tibi9
tua potestate potētiore. **C**ōsiderā
dum etiā qd dignitate ppolleat
natiuitatē hui9 celebrāda deuotio:
qdāq; grām in oculis ecclie potuerit
iuenire. **N**ulli9 hoīs nātatem pter
foli9 dei i auctōitatē arcē cēpē cōta:
hui9 illi9 exceptiōe sua ta: nouit ei
qz melior est dies mortē die nātātē
et qd oet9 hoīm tristitia cōmitem. **I**nde
ē qd i die mortē mētū nō natiuita-
tis solēpnizat ecclia: et mortē eoz na-
taliāzū nōie nōians: qb9 fāis ē de
morte natal. **T**ūc ic repēt de mor-
te nasci ad vitā: cū vitā deposuerūt
p vitā. **H**uius vero nātatem spōsa

epistoli. tanto searius beniuolentissi-
ma dignatione suscepit ⁊ quāto sin-
gularis eam veritatis euangelicæ re-
sfragabilis cōmendat auctoritas.
VII Quint⁹ honore singularitas
in cōuersiōe et cōuersatiōe. Infra
tēneritudinē annoꝝ beatus iste pu-
er ad heremū. spiritu ducente deduc-
tus est: nec obstitit etatis infirmitas
quā maiestas dñi secū dabat. **S**piri-
tus enī sanctus non attendit sexū
differentiā: fragilitatē corporū. tem-
porū annositatē ⁊ sed quemq; et
quātoq; et quomodo vult dig-
nantissima replet benignitate. **R**e-
liquie iohannes mūdū: homines
fugit. patriā nescit: parentes asper-
natur. et in solius diuinitatis apicē
desigit obtutus. **M**ira terū conuer-
sio: hoiēm vix mūdū ingressū: mū-
di fugere glām. ⁊ seculi cupiditates
non solū obliuisci. sed nescire. perpe-
tuūq; cū diuinitate habere consorti-
um. **R**ecessus montū. siluatum an-
fractus. et vallū subteriacens vasti-
tas: pueri patriarche. que nox co-
gerat domalia prebuerunt. **N**ō
michi apponatur iheremias: non
pdiāte puerie virtus audeat ob-
uare: qz si ille cōsecratus fuerat in
ap̄ham: hic in plus q̄ ap̄ham. **E**c-
cet ille populo futuro p̄dixit:
non tamen cōuersationis humane
dedinat aspectus: iohannes autem
etatis supergressus infantiā. ⁊ nobi-
lioris generis generositatē oblitus
soli vacat diuinitati: fact⁹ forma vi-
te. monachozz ppositū. anachozita-
tū p̄ncipiū. totiq; religiōis assertio.
Ecce hec q̄tē p cōuersiōe. **P**orro

quāta sublimitas in cōuersatione
fuerit: nō est cunctis lingue volubi-
litate differendū: sed euangelicæ dig-
nitatis cōprobādū eloquio. **I**ohēs
inqt habebat vestimentū de pilis ca-
meloz: ⁊ zonā pellucā arca lūbos
ei⁹: esca aut ei⁹ erat locusta. et mel
siluestre. **E**cce q̄ molli⁹ vestituri
in domib⁹ regū sūt. Rigidā vestis et
durissim⁹ hyssipiditatib⁹ contexta ri-
gore squalifero corpus affiat patū
arche: carnēq; tenerimā imatura
districtio discipline feritate coartat:
tēneros artus. et sacratocii spiritū
superfusus continue quassat longi-
tudo martirij. **C**ib⁹ aut ei⁹ qualis
erat? **N**ō queritur phariseis aures:
nō per totā curritur regionē. vt pa-
trarchalis stomach⁹ impleatur: sed
erat esca ei⁹ locusta et mel siluestre
Celi rore pascitur: et aialis vilissi-
mi sciantur edulio: nichilq; cotū
accepit ieiunātis austeritas. **C**asti-
gato ventre et diuturna maceratiōe
distento. ignota fuit varietas feru-
lorū: nec interdiuit in os ei⁹ quod
gulam allucet/ sufficeret ventri/ sto-
macho blādiretur **H**elyas comedie
carne⁹: et si quid aliud apponeba-
tur. cū gratiarū actione percipit:
nec aliquē legim⁹ ex illa veteri offi-
cina ad legis hui⁹ aspirasse fastigiū
Vestis aspra. abus tēnus. mens
deuota: p̄fecto p̄fectum conse-
crant patriarcham. **V** **S**extus
honor est nouitas in p̄dicatione.
Hic volo vt intendat intentio ves-
tra: quia paulo subtilius ad audi-
ēdum. matris p̄cipit magnitudo
Post peccatū ade ad illius diluuij

bastationem solemniem: electa est
iustorum infinita pluralitas. cui qui
bus deus facie ad faciem locutus fu
isse dinoscitur. **T**ransfertur enoch:
eligis noe. vocatur abraham: ysaac
diligitur: iacob deum facie ad faciem
contemplatur. ioseph saluator mundi
vocatur: nec tamen in sermone dei
ad illos. vel illorum ad homines fit
aliqua mentio de regni celestis per
petua mansione. **M**oyses assumitur
in ducem populo iudeorum: pharaoni
in deum constituitur. facit deus per ip
sum in egypto magnalia: mirabilia
in terra cham. terribilia in mari tu
bro. Ascendit moyses in caliginem
in qua erat deus: datur ei in monte
multiplex preceptorum auctoritas:
loquitur cum deo quasi homo ad vi
rum suum. non est occultatum a moy
se quod fecit deus in occulto: et glori
osum nomen adonay. quod omnibus fue
rat obvelatum ei reuelatur: sed in hijs
omnibus regni celorum memoria nec no
minatur nec auditur. **A**stat aaron
summus sacerdos potestis virge gesta
tus vinctus: et delibutus celestium sacra
mentorum vocatione: succedit iosue et omnes
illa iudaicum multitudo: nec est vel ul
la tenuis mentio regni celestis. **I**nue
nit dominus dauid virum sanctum secundum cor
suum: salomonem filium eius sapientia
cumulat singulari: et omnem illum pro
phetalem chorum spiritus sanctus ordinat: et
insudat. et nichil de celestis regni glo
ria prophetatur. **C**laudit helyas ce
lum annis tribus et mensibus sex. **H**eli
zeus etiam mortuus mortuum vite testi
fuit: et ab hijs nec vel ulla scintilla
beate mansionis elucet. **Q**uid plura?

A principio mundi usque ad iohannem
vniuersitatis humane electione reco
lige: nec in sermone vel opere illius
sanctuarii poteris reperire dulcedinem.
Veni ergo ad iohannem et audi vo
cem exultationis: vocem nouitatis.
vocem leticie. verbum misericordie: ser
monem glorie: largitate gratie: quod
celauerat deus. tacebat angelus: latu
erat patriarchis. prophete nescierunt.
Penitentiam inquit agite: appropin
quabit enim regnum celorum. Verbum pe
nitentie dulce et gloriosum: verbum regni
celorum: lectum et adorandum. illi soli pri
mo conueniens qui primus noui testame
ti fundamenta posuit. **H**ec est vox de
qua maximus ille contemplator celestium
visionum in hec verba persequitur.
Et vox prima quam audiui sicut cytha
redorum cytharizationem in cythara suis.
A diebus adeo usque ad iohannem organum
nostri versum est in vocem flentium: quia
peccatorum frequentia nec penitentie lo
tus duplex erat deplorandi materia.
Occidis: occidi iubet: sabbato lig
na colligis. lapidari iubens: et ille
tui propitius est miseri semper et peccatori
nisi forte si nouit. **D**ederat quippe eis
precepta non boni traditor preceptorum: et
iustificationes in quibus viuere non possent.
Hoc est quod insuper miras dicis. **V**bi se
mie tue atque domine? **I**ohannes namque ostē
dit medicamentum vulnei: primo penitus
iniquitatis veniam. **H**ec est prima vox qua
vox clamantis in deserto proposuit: et vox
turbantis audita est in terra nostra. **E**xtunc
misit in os nostrum canticum no
uum. carmen deo nostro: et resonat
in ore nostro gratiarum actio et vox
laudis: superexaltat misericordia

indium: peccatoribus paratur: reg
nat pietas: iusticia dissimulatur. et
miserendi non ferendi querat occasi
onem misericordis. **H** misericordis dominus.
Cytharizant ergo in cytharis suis:
qui voluptatis effluxione. penitentie
restatione reuerberant. et de profunda
peccatorum voragine respirantes: pha
raone submerso tantat in visis domini.
quam magna est gloria domini. **D**ep
timus honor est. dignitas in baptis
mate. **S**ingularis proorsus humili
tas. Verbum caro factum est. et in perfec
tum vni egrediens. relicta hominum vni
uersitate. iohannem querit. **I**ohannem
desiderat: ad iohannem venit. **T**er
ribilis in consilijs deus super filios ho
minum: portans omnia verbo virtutis
sue. purificatione peccatorum faciens:
venit a galylea in iordanem ad iohan
nem ut baptizaretur ab eo. **T**uipet
iohannes. **T**imore patitur. ac patri
archam infinitus horroz insiluit. **E**go
inquit a te debeo baptizari: et tu ve
nis ad me? **D**icit ei saluator. **N**unc
modo: sic enim deest nos implere omne
iusticiam. **A**cquiescent utique salutari
bus monitis: et accingit se iohannes
ad baptizandum. ad suscipiendum dominum
regem angelorum. **E**xui tur vestimentis
suis rex glorie: splendor luminis et
figura substantie dei: iohannis mani
bus attrahatur caro illa sumpta de
virgine: candidiorque diuina ma
teria nudatur in flumine felix bap
tiste manibus infundenda. **D**escen
dit angelus. et celorum agmina comitantes
circum ad creatorem: baptizante et
baptizatum numina diuinitia arcuan
gunt. **I**nsudit aqua capiti creatoris

creatura nobilior: et dei vertice mor
talis de pte cōtreatat et contingit.
Pauet celum. stupet terra. iordanis ac
ridet: miratur angeli dominum sabaoth
inter manus baptizantis concludi.
Quid est iohannes? **Q**ue cherubim
et seraphim vix audent aspicere: tu
nudum tenere presumis? **H**ic est in quem
angeli desiderant prospicere: cui sac
tus. sanctus sanctus sublimi melodia
tum organo beate ciuitatis conuentus
ingeminat qui solus inhabitat lucem
inaccessibilem: dominus virtutum. deus sci
entiarum. misericordiarum pater: **T**u
non metuis? **T**ibi datum est quod om
nibus negatum est baptizare eum qui
baptizat omnes in spiritu sancto et igne:
virginem virginis filium. virginis
manibus irrigare. **T**otus obstupeo
baptizante. hominemque deum reueror:
magistrum dignantem admiror: vere
or dignationem: et hominem videri
violentiam ipsis celis inferre. **P**orro
illud quale est. quod in isto baptismate
terminatur lex. finem accipit proph
etia. et omnis illa sacrificiorum multitu
do propulsatur et pellitur. **H**ic inci
pit et stabilitur noue regenerationis
purgatio perducenda: et in vnam bap
tismatis formam legalium transeunt
dispendia figuratum. **A**d ablutionem
enim aque et inuolutionem spiritus.
sepelitur hyzorum et vitulorum sangui
nolenta congeries: et peccatoribus in
deis relinquitur: illud duntaxat
attendentes. **H**olocauftum et pro
peccato non postulasti. **L**eda
uus honor est. prima reuelatio de
trinitate. **E**t creatione celi et terre
usque ad hunc locum nunquam tantus

manifeste hominibus apparuit: sed
rerum ac vocū in volucris inuoluta
fuit tāte claritatis eternitas. **V**eni
q; creationem hominis creator rerū
summa dignitate cōmendans: facia
mus inquit hominē ad ymaginem
et similitudinem nostram. **R**eueren
dum reuera priuilegiū: nec ulli tra
ditum creature. **C**reatura illa subli
mior numerositas angelorū. **E**le
mentoꝝ omnium ordinatur vari
ata connexio: sed omnipotentis
presentia. tantum opus taciturnita
te alta pꝛospectat. **E**t vob̄ venit
ad hominē. et nobilis creatura crea
ri disponitur. accipit se trinitas ad
creandum: et consilium accipit sapi
entia. v̄t creature dignitas creatoris
priuilegio clara esse monstret. **N**ec
ibi tamen sat̄ aperte diuine maiest
tatis illuxere vocabula: cum ad an
gelos obsequentes quidem referat
dominia sermois oraculum. **V**el si
minus hoc cautum est: signa plura
litas absq; nominū differentia pꝛe
dicatur. **A**brahā tres vidit et vnū
adorauit: sed ibi scripture sacre reue
rentia. nūc nūctim/nunc separatim
claudit eloquiū: v̄t modo dominū/
modo viros placeat appellare. **J**udei
tamen hic magnā texūt repꝛehensio
nis parabolā tres āgelos a domi
no missos asserētes: vnū ad natiui
tatem ysaac pꝛedictam: duos ad
subuertendū sodomā delegatos. **I**l
lum vero cū quo iustus loquitur di
cens: domine si inueni gratiā in oꝝ
lis tuis pꝛphetali spiritu cognouisse
sompniant natiuitatis ysaac verus
se pꝛeconem. **I**llum adorat abrahā

sicut bersabee dauid regem: sochisq;
eius pꝛopꝛe ipsius reuerentiam in
desessus assistit. **V**nde et non nisi
duo in subuersione ciuitatum infi
delium numerantur: illo superioꝝ
iam reuerso. qui natiuitatem ysa
ac fidei deuotione compleuerat.
Tres enim viri saram vocari pꝛe
cipiunt: sed vnus est qui pꝛomissi
onis insperate manifestat archa
num. **H**oc iudei et qui magis ele
gerunt iudicare q̄ credere. **S**ed v̄
breuiter condudam. omnis illa pa
triarcharum siue pꝛophetarum soci
etas: nullam vel in sermonibus vel
in rebus de patre et filio et spiritu
sancto aperte legitur fuisse mentio
nem. **V**eni ergo et intueri filium za
charie deum et hominem pꝛopꝛijs
manibus cōtinentem: et vide quia
celi aperiuntur ibi: et descendit spiri
tus sanctus corporali specie. sicut co
lumba in xp̄istum: et vox patris au
dita est: hic est filius meus dilectus.
Vides quia ad sacratissimorum no
minum nouitatem celozum palatia
reuerantur. **P**ater auditur in voce: et
filius baptizatur in flumine: sp̄s
sanctus demonstratur in columbe spe
cie. **A**dest iohannes totius mediū
trinitatis: et gloriosumq; baptistam
signant induisse substantie aperta
vocabula: nomenq; trinitatis pꝛi
oribus seculis obuelatum: absq; toti
us velaminis obubꝛatione relucet.
Dñe quis est iste? qz innotuisti ei?
// Non honor ē testimoniū veri
tatis. **A**udi quid de isto veritas tes
tetur. **C**um audisset iohannes in
vinculis opera xp̄isti. misit ad eum

discipulos suos: et responsū est eis: **Q**uā videt. et cetera. q̄ euangelice veritatis copiosa psequitur narratio. **R**ecede tibi autem nūcys (ne forte in eorū presentia adulationē recole te videte tur) cepit ih̄s dicere de iohanne. **Q**uid existis in desertū videre? **A**uidinē vento agitatū? **O**mnia testificatio receptor. **Q**uis igitur sus est mundū? et mundū vel in aliquo nō cognouit? **Q**uis est quē re tota felicitas vel aduersitas turbida vel cuiuslibet p̄ci aura tenuior non inflexit? **A**d extremū subinfertur q̄ terrā excedat. et trāseat cælum: ipsum verticē angelicę dignitatē attingat. **I**nter natos mulierū dicit dñs: nō surrexit maior ioh̄e baptista. **Q**uid vis aplūs? **D**e nullo dici potuit dicit augustinus: qd̄ dictū est de ioh̄e. **N**on opponas michi euāgelistā te tenens discipulis maḡ dilectū: non apostolorū p̄ncipē omnib⁹ apostolis ante latū. nō v̄s electionis ad celi terci⁹ secreta trāslatū: nec apostolic⁹ splēdor audeat occurrere p̄reursori. qz iam ōnes isti ad adolēscētie metas exēsserāt. cū a veritate p̄latū est. inter natos v̄c. **C**ōsidera mansiones regni et vniuersū ordinē humane generationis arcinolo. **S**olūq; ioh̄anē tam veterē q̄ noui testamenti p̄rib⁹ videbis esse p̄positū vel equatū: tamē super ōnia benedictus deus. **¶** **D**ecim⁹ honor est assertio m̄is eccl̄ie. **T**eritur ora clamidis: vngentūq; p̄fusū in capite: extremā vestimenti simbriā inūdanter perfudit. **I**lluc enim mater et magistra ōnīū eccl̄iarū eccl̄ia

romana: cui dictum est. ego pro te rogavi. vt nō deficiat fides tua: in honore ioh̄anis baptiste. post saluatoris nomen cōsecrata ē. et signata. **D**ignū namq; erat. vt sententiam sponsi sp̄se sequeretur auctoritas: et singulārē amīcū ei⁹ illuc p̄ueheret. vbi p̄ncipatū ipsa cōscendit. **E**lectio p̄audubio hec singulārē est: in illa ipsa v̄be ioh̄em v̄dicare p̄matū eccl̄ie. quā duo celi luminaria morte clarissima cōsecrarūt. **C**ui assignatur petr⁹: gladiatur paul⁹. et dignitas remanet p̄reursori. **P**arpatatur roma multitudine mēm̄: tota q; sublimitas b̄to refūdatur patrias che. **I**oh̄anes vbiq; maior. **I**n ōnībus singularis: mirabilis sup̄ oēs. **Q**uis sic gloriose annūciatus est? **Q**uis ita sp̄cialiter i vtero matrē sp̄itu s̄cto legitur fuisse replet⁹? **Q**uē legistis intra m̄is v̄tū exaltasse? **C**ui⁹ natiuitatē vidistis celebrari in eccl̄ia dei? **Q**uis sic heremum cōcupiuit? **Q**uis ita sublimiter legitur cōuersatus? **Q**uis penitentiam et regnū celorū primus ostendit? **Q**uis baptizauit regē glorie? **C**ui se p̄imum trinitas reuelauit? **C**ui testimoniū tale p̄hibuit v̄ltas? **Q**uē sic honorauit eccl̄ia? **V**ide si non oīa hec ita singulārē sint huic singularia: vt null⁹ mortaliū p̄dictis anteat ih̄iare. **F**orsitā michi disponis opponē? q̄ sic iste h̄et ap̄a vt et ceterorū scōrū cōmunia nō attēgat. **A**udi ḡ ioh̄es p̄iarcha: p̄mo p̄iarchatū finis et caput. **I**oh̄es p̄pheta. p̄mo plus q̄ p̄pheta: quia quem venientem nūciavit. **D**igitis

demonstrauit Iohes angelus: et in angelos electus est: saluatore attestante qui dicit Ecce mitto angelum meum: qui praeparabit viam ante faciem tuam Iohannes apostolus: et apostolorum primus et princeps: qui primus fuit homo missus a deo Iohannes euangelista: et euangelij primus inasor. praedicans euangelium regni Iohannes virgo: primo virginitatis isigne speculum: pudiciae titulus: castitatis exemplum Iohannes martir: secundum membra lumen. inter natiuitatem mortemque christi altissimi forma martiris. Preterea quia vox clamantis in deserto: quia praeco verbi: quia iudicis praecursor. Illud quoque relinquo quia usque ad iohannem lex et propheta: et iohannes ipse est helyas. qui lucerna sit ardens et lucens: qui amicus sit sponsi: sponse praeparator. Dilectio transeo quod sic nouem ordinibus angelorum insertus est: ut etiam ad seraphim opem transferatur. Verum hoc laboriosi operis est: ut sensus nostra paupertas non sufficiat. Sufficiant haec ad penitus: qui de iohanne laude dicta sunt ad gloriam receptoris. qui est benedictus in secula Amen.

In vigilia petri et pauli apostolorum

In sanctorum vigiliis necesse est vigilare hominem spiritalem: qui eorum sollemnitates celebrare desiderat in spiritu et veritate. Alie enim carnalium: alie spiritualium vigilię. Illi nitidiores cultus: et epulas praeparant lautiores: et fortassis in ipsis vigiliis operantur opera tenebrarum: letantur cum male fecerunt: et exultant in rebus pessimis. Vos autem non

ita didicistis: qui christum secuti estis: qui omnia reliquistis: qui vigilanti oculo vigilanti nomine ardere debetis. Ad hoc enim vigilie praeposuitur. ut euangelicemus si in aliquo peccato vel negligentia dormitamus: et praoccupemus faciem sanctorum in confessione. Non sic filij huius seculi non sic: qui potestates sunt ad bibendum vinum: et viri fortes ad miscendam ebrietatem: qui obdormiunt in flagitiis: et facinoribus suis. Illud vos non lateat quod qui ebrii sunt/nocte ebrii sunt: et qui dormiunt nocte dormiunt: et frustra sonat eis nomen vigilanti sanctorum: cum ipsi magis dormire studeant quam vigilare. Vos autem non estis filij noctis neque tenebrarum: sed lucis et diei: ut non vos praoccupent natalicij sanctorum dies: et iuueniant impatos. **Tria sunt igitur quae in sanctorum festiuitatibus vigilanter considerare debemus: auxiliū sci: exemplū ei: confusio nostra.** Auxiliū eius: quod potest in terra potestior est in celis ante faciem domini dei sui. Si ei dum adhuc viueret. misertus est peccatoribus et orauit pro eis: nunc tanto apostolus quanto verius agnoscit miseriae nostrae. orat pro nobis precem: quod beata illa precantia caritatem eius non immutauit: sed augmentauit. Neque enim quod impassibilis factus est omnino incopassibilis: sed nunc potius induit sibi viscera misericordiae: cum ante misericordiam fontem consistit. Est et alia causa quae magis urget sanctos ut solliciti sint de nobis: quia iuxta apostoli vocem: deus prouidet pro nobis. ne sine nobis cōsumatur: si autem ait scūs. Ne expectant iustitiam: retribuas mihi. Debemus etiam attendere exemplum eius: quod quidam in terra

visus est. et cum hominibus cōue-
 satus est. non dedinavit neq; ad dex-
 tram neq; ad sinistram. sed viam
 regiā tenuit donec veniret ad eū qui
 dixit: ego sum via veritas et vita.
Intuemini humilitatem operū ei?
 auctoritatem verborū eius. et tunc
 videbitis quō tam verbo q̄ exem-
 plo luxerit inter homines: et qualia
 nobis vestigia dereliquerit. ut ambu-
 lemus per ea et in eis. **V**ere iuxta
 prophetam semita iusti recta est: rec-
 tus callis iusti ad ambulandū. **E**t
 et diligentiori intuitu cōfusionē nos-
 tram aspiciamus. quia homo ille si-
 milis nobis fuit passibilis: ex eodē
 luto format⁹ ex quo et nos. **Q**uid
 ergo est q̄ nō solum difficile sed im-
 possibile credim⁹ ut faciamus opera
 que fecit. ut sequamur vestigia ei⁹?
Confundamur fratres et cōtremusca-
 m⁹ ad vocem istā. si forte hec confu-
 sio adducat nobis gloriā: si forte
 gratiā nobis generet timor iste. **H**o-
 mines isti fuerūt qui p̄cesserūt nos:
 qui tam mirabiliter p̄cesserant per
 vias vite: ut vix eos homines esse
 credam⁹. **V**it ergo in sanctorū festiui-
 tatibus et gaudere et confundi debe-
 mus: gaudere quia patronos p̄ni-
 simus: confundi quia eos imitari nō
 possum⁹. **A**ta semp gaudium nostrū
 in hac valle lacrimatū. lacrimatum
 pane condiri debet: ut semp non so-
 lum exereia. sed et p̄ma gaudia oc-
 cupet lux⁹. quia et si magna ē gau-
 dioꝝ materia: sed maxima est dolo-
 rum. **M**emor fui dei clamāt iustus
 et delectatus sum: sed statim subiū-
 it. **D**efecit spiritus meus: turbatus

sum et non sum locut⁹. **E**t
 si hęc in vigilijs cuiusq; sancti cogita-
 re debemus. quid faciemus in solēp-
 nitate sanctorū et sūmorum aposto-
 lorum / petrum et paulum loquor?
Sufficeret vni⁹ festiuitas ad insu-
 dendam exultationem vni⁹ ter-
 re. s; amborū iuncta est ad cumulū
 gaudiorū: ut quomodo in vita su-
 a dilexerunt se. ita et in morte non
 sunt separati. **Q**uid illis potentius
 dum fuerunt in terris. quorum alte-
 ri traduntur clauēs regni celorum:
 alteri magistrum gentium. et alter
 ananyam et saphiram occidit in ver-
 ba oris sui. alter donat quicquid do-
 nat in p̄sona p̄p̄iti. et cum infirma-
 tur tūc firmior est et potens. **E**t po-
 tentiores sunt in celis: qui tam po-
 tentes fuerunt in terris. **E**t qui no-
 bis maiora relinquūt exempla: q̄
 illi q̄ in fame et siti. in frigore et nu-
 ditate. et in omnibus illis que pau-
 lus enumerat iugiter afflicti sunt. et
 demum felici martirio regna celestia
 cōscenderunt. **V**ere nobis tubor cō-
 fusionis sunt: quos vix audemus
 aspicere. ne dicam imitari. **R**ogem⁹
 ergo eos ut ipsi p̄p̄itiā nobis red-
 dant ancitum suum. iudicem nostrū:
 qui est deus b̄ndict⁹ in secula Amē.

**Sermo in passione petri et pau-
 li apostolorum.**

Quodiosa nobis solempni-
 tas illuxit: quam p̄ceda-
 ri martires / martirum
 duces / apostolorum p̄ma
 nix. morte clarissima p̄secrāt. Isti

sunt petrus et paulus duo magna
luminaria: quos deus in corpore ec-
clesie sue constituit. quasi geminū
lumen oculorum. **H**ij michi traditi
sūt in magistros et mediatores. q̄
bus seate me cōmittere possim: qz
et notas michi fecerunt vias vite.
¶ Et mediantibus illis ad illū medi-
atozem ascēdere potero. q̄ venit pa-
rificare in sanguine suo et que in ce-
lis sunt. ¶ Et que in terris. Ille enī in
vtraq; natūa purissim⁹ est: qui pec-
catum nō fecit. nec inuentus est do-
lus in ore eius. Quomō autem ad
illum antēbo accēdere. qui sum su-
pra modū peccans peccator. q̄ pec-
caui sup numerū arene maris. Cum
ille purior/ego ipurior esse nō pos-
sim. Verendū ne inādam in man⁹
dei viuentis. si illi appropinquare
vel inherere p̄sumpsero: quē a me
tāta differētia diuidit. q̄tum distat
inter bonum et malum. Propterea
dedit michi de⁹ hoīes istos. q̄ et ho-
mines essent. et p̄cores. et maximi
peccatores: qui in seipsis discerent
et de seipsis. qualiter alijs misereri
deberent. Magnoz enim criminū
rei magnis criminibus facile dona-
būt veniā: ¶ Et in qua mēsurā mensū
est eis. remittentur nobis. ¶ Pec-
cauit peccatum grande petr⁹. et for-
tassis quo grand⁹ nullū est: ¶ Et tam
velocissime q̄ facillime veniā cōsecu-
tus est. ¶ Et sic vt nichil de singulari-
tate sui p̄matus amitteret. Sed ¶ Et
paulus qui in ip̄a viscera nascentis
ecclesie. tam singulariter q̄ incom-
pabiliter grassatus est. p̄ ipsi⁹ filij
dei vocem ad fidem adducatur. et p̄

tantis malis/tantis bonis replet⁹
est: vt vas electionis fieret. ad por-
tandum nomen ei⁹ coram gentib⁹
et regibus/et filiis israel. Vas dig-
num et celestibus seruis repletū:
de quo et san⁹ escam/et infirm⁹ ac-
cipit medianam. ¶ **T**ales de ce-
bat humano generi pastores et doc-
tores cōstitui: qui et dulces essent
et potētes. et nichilomin⁹ sapientes.
Dulces/vt me blande. ¶ Et misericor-
diter susciperent: potētes/vt fortit⁹
p̄tegerent: sapientes/vt ad viam
et per viam ducerent que ducit ad
ciuitatem. ¶ **Q**uid petro dula⁹/q̄
tam dulciter ad se omnes aduocat
peccatores: sicut ac⁹ apostolica et e-
pistolatum eius series attestatur. ¶
Quid illo potētius cui et terra obe-
diuit cū mortuos reddidit. et mare
sub pedibus ei⁹ se calcabile p̄buit:
qui symonem magum spū oris sui
in aere attigit. qui clauēs regni ce-
lorum tam singulariter accepit. vt
p̄cedat sententia petri sententiā ce-
li. Deniq; quodcūq; ligaueris sup
terram inquit. erit ligatum. ¶ Et in ce-
lis: et quodcūq; solueris sup terrā
erit solutū et in celis. Quid at illo
sapienti⁹: cui nō caro et sāguis. s̄
pater celestis veram sapientiam re-
uelabat. ¶ **L**ibentissime paulū seq̄z
q̄ pre nimia dulcedine lugeat eos
qui peccauerūt et nō egerunt peni-
tentiam. qui fortior est om̄i p̄nape-
tu et potestate: qui sapientiā et me-
dullam sacrorum sensuū. nō a p̄mo
vel secundo sed a tercio celo largit⁹
asportauit. ¶ **H**ij sunt magistri
nostri q̄ a magistro om̄i vias vite

in contactu vna
conu mages
plenius didicerunt: et docent nos vs
q; in hodiernū diem. **Q**uid ergo do
cuerunt vel docent apostoli sancti?
Non piscatoriā artem vel cenofac
toriā/vel quicquid huius mōi: non
platonē legere. non aristotilis versa
das inuersetare: nō semper discere et
nūq; ad veritatis scientiā peruenire.
Quid ergo? Docuerūt me viuere.
Putas parua res sit / scire viuere?
Magnū aliquid: p̄mo maximū est
Non viuit qui superbia inflatur. q̄
luxuria sordidat: qui ceteris infiat
pestibus: qm̄ non est hoc viuere / sed
vitā confundere: et appropinquare
vsq; ad portas mortis. **B**onā autē
vitā ego puto et mala pati et bona
facere: et sic perseuerare vsq; ad mor
tem. **D**icitur vulgo. quia qui bene
pascit bene viuere: sed mentita est
iniquitas sibi: quia non bene viuere
nisi qui bonum faciūt. // **A**rbitror
autem q; tu qui in congregatione
es bene viuere: si viuere ordinabili
ter. sociabiliter. et humiliter. **O**rdi
nabiliter tibi: sociabiliter proximo:
humiliter deo. **O**rdinabiliter: vt in
omni conuersatione tua sollicitus
sis obseruare vias tuas. et in cōspec
tu dei. et in aspectu proximi: cauēs
et tibi a peccato / illi a scandalo. **S**o
ciabiliter: vt studeas amari et ama
re. blandū te et affabile exhibere:
supportare non solū paciēter / sed et
libēter infirmitates fratū tuorū. tā
morū q̄ corporū. **H**umiliter: vt cū
hec oīa feceris. spiritū vanitatis stu
deas exsufflare / qui ex huiusmodi
nasci solz: et quātumq; illū sense
ris / negare omnino consensum. /

Dic et in paciēdo malum quoni
am triplex est: triplicem prouiden
tiam te adhibere oportet. **E**st enim
quod a te pateris: quod a proximo:
quod a deo. **P**rimū est austeritas
penitentiae: secundum vexatio alie
ne malicie: terciū flagellum cor
ruptionis diuine. **I**n eo quod pate
ris a te / debes teipsum voluntarie
sacrificare: quod a proximo / pacien
ter ferre: quod a deo / sine murmure
et cū grāu actione sustinere. **N**ā
sic multi filiorū adam: qui errauerūt
in solitudine in iacuosos. **E**rrauerūt
plane et errant a via veritatis: qui
in solitudine supbie recedentes / soci
alē vitā habere nō volūt. quorū sin
gularitas associari non potest. **E**t d
et in iacuosos: quia nullo lacrimarū
ymbze compuncti. in terra sterili et
arēti perpetua siccitate morantur.
Propterea viā ciuitatis habitaculi
non inuenerunt: quia inueterati sūt
in terra aliena: inquinati sunt cū
mortuis: deputati sunt cū his qui
in inferno sūt. **N**on ita errat solita
rius ille: de quo sātus iheremias
ait. **B**onū est viro cū portauerit iu
gum ab adolescentia sua: sedebit so
litaris et tacebit: leuauit se super
se. **N**ili errauerunt: sed iste sedebit.
Semper enim illi errant coeet. **I**s
te enim non sedet sed sedebit solita
rius: cū habuerit honorem singula
ritatis. illius videlicet iudicarie po
testatis insigne: quod sātī dupliciā
in terra sua possidebūt. cū leticia se
piterna erit eis. **Q**uare? **Q**uia leua
uit se super se: id est cū adolescē esset
et etatis lubrice sentiret ardorē. senē

induit relinqueret quod erat: assu-
mens quod non erat. **A**euauit inq̃
se super se: quia non respiciat se. s̃ il-
lum qui est super se. **D**e debet enim
et tacebit etiam modo a strepitu dy-
aboliarum suggestionum: a strepi-
tu carnalium desideriorum: a strepi-
tu mundi. **F**elix anima que linguas
istas non exaudiat. audeat licet illa
multum feliciat si tamen aliqua ē:
cui penitus non loquuntur. **H**ec est
sapientia quam apostolus loquitur
inter perfectos. abscondita in myste-
rio. quam nemo principum huius se-
culi cognouit. **E**cce sic me apostoli
vivere et condescendere docuerunt.
Gracias tibi domine ihesu. quia ab-
scondisti hec a sapientibus et pru-
dentibus: et reuclasti ea paruulis
istis qui te secuti sunt: et reliquerunt
omnia propter nomen tuum.

Sermo de laone libri sapientie
Hij sunt viri misericordie etc.

Quando fr̃s apostolus sc̃s
attribuit mater eccl̃a: qd̃ in sapientie libris le-
gitur. // **H**ij sunt vi-
ri m̃ie etc. **S**unt enim hij plane vi-
ri misericordie: siue quia misericor-
diam consecuti: siue quia misericor-
dia pleni: seu quia misericorditer
nobis a deo donati sunt. **E**t vide
quam misericordiam consecuti sunt
Paulum interroga de seipso: vel
magis sponte confitentem auscul-
ta. **Q**ui fui blasphemus et persecu-
tor et iniuriosus: sed misericorditer persequutus su-
i. **Q**uis enim non audiuit quanta ma-
la sanctis fecerit in iherusalem? **N**ec

in sola iherusalem et iudea insania
ferebatur: ut christi membra lania-
ret in terris. **D**enique hac furia vec-
tus ibat: sed preuentus a gratia ē.
Habebat spiritus minatum et cecidit in dis-
cipulos domini: et discipulus do-
mini factus est: cui ostenderetur qua-
ta eum oporteret pro nomine ipsius
pati. **H**abebat dictum toto corpore vitius
exalans: et subito in vas electionis
mutatus est. ut iam vox illius crue-
taret verbum bonum / verbum pi-
um et diceret Domine quid me vis
facere? **H**ec utique est mutatio dexte-
re excelsi. **M**erito proinde loqueba-
tur. **F**idelis sermo et omni accepti-
one dignus: quia ihesus venit in
hunc mundum peccatores saluos
facere: quorum primus ego sum.
Hoc ergo apud beatum paulum
fiducie et consolationis accipite fra-
tres: ut ad dominum iam conuersos
non nimis erudet preteritorum con-
scientia delictorum: sed tantum hu-
miliet vos sicut et ipsum **E**go sum
inquit minimus apostolorum: qui non
sum dignus vocari apostolus: quia perse-
cutus sum etiam dei. **I**ta et nos hu-
miliemur sub potēti manu dei. ut si-
duciam habeamus quia et misericordiam con-
secuti sumus. abluti sumus. sanctificati su-
mus: et hoc quidem omnibus nobis: quoniam
omnes peccatores et egemus gloriā dei.
Verum apud beatum petrum aliud
habeo quod apponam: eo carius
quo carius: et quo singularius eo sub-
limius. **N**am paulus peccauit. s̃ ig-
norans fecit in incredulitate sua: pe-
trus autem cecidit apertus habebat ocu-
los. **P**orro ubi habundauit delictum:

superhabundauit et gratia. **E**orum
liquidem qui peccant ante q̄ deum
nouerint : q̄ miserationes eius ex
perti sint . q̄ portauerint iugum su
aue et onus leue . prius q̄ deuotio
nis gratiam et consolationem acce
perint spiritus sancti : eorum in qua
copiosa redemptio est : et tales om
nes nos fuimus . **A**t eorū qui post
conuersionem suam peccatis et via
is implicantur . ingrati acceptę gra
tie . et post missam manum ad ara
tum terro respiciunt tepidi et carna
les facti . ne post agnitam viā tetro
eunt : apostate manifesti : eorum uti
q̄ perpaucos inuenies qui post hec
redeant in gradum pristinum : sed
magis in sordibus positi / sordescant
adhuc . **S**uper quos propheta de
plorat . Quomodo obscuratum est
oculum : mutatus est color optimus ?
Et qui nutiebatur in croceis : am
plati sunt stercoza . **N**ec tamen si
quis huiusmodi est . desperamus de
eo : tantum ut resurgere velit cito .
Quanto enī diutius permanebit :
tantum euadet difficilior . **B**eatus
vero qui tenebit et allidet paruulos
babilonis ad petram : etenim si cre
perint vix poterunt superari . **F**ilioli
hec dico ut non peccetis . **S**ed et si
quis peccauerit : aduocatum habe
mus ad patre . qui potest quod nos
minime possumus : tantum qui cō
dit non adiciat in malū ut p̄cun
dius cadat . sed magis ut resurgat :
confidens q̄ nec ei negabitur veni
a : sed tantum ex corde confiteatur
peccata sua . **V**ide enim is de quo lo
quimur petrus post tam grauem

lapsum : ad tantam redijt eminē
tiam sanctitatis . **E**gressus foras
fletit amare . **I**n egressu confessionē
oris : in amaro fletu compunctio
nem cordis intellige . **E**t attende q̄
tunc primum recordatus est verbi
quod dixerat ihesus . **T**unc primū
cordi fuit verbum . quo p̄dicta fue
rat eius infirmitas : quādo euauie
presumpta temeritas . **V**e tibi qui
post lapsum fortiorē te nobis exhi
bes . **V**t quid tam rigidus es in tu
am ipsius perniciem ? **I**ndurate poti
us ut melius erigaris : et ne prohi
beas frangi qd̄ distortū est . ut possit
melius solidari . **Q**uid indignaris iere
panti gallo ? **T**ibi potius indignare
Pluuia volūtaria ait p̄s segregab
de hereditati tue : et infirmata est .
Bona infirmitas q̄ segregat hēdita
ti : q̄ medicū nō repellit . **I**nducator
enī tāq̄ v̄s figuli in v̄ga ferrea cō
teret . **E**t hereditas infirmata est
ait : tu vero perfecisti eā . **A**udis
tis certe quā misericordiā consecuti
sunt apostoli nostri : ut iam nemo
ex vobis super peccatis preteritis
ultra q̄ necesse sit confundatur in cu
bili cōsuetie sue compūctus . **Q**uid
enī ? **F**orte peccasti in seculo . **N**ūq̄d
āplius paulo ? **S**i et ipsa in religi
ōne : iniquid plus petro ? **A**t tamen
illi toto in corde penitentiā agentes .
nō mō salutē / s̄ et sanctitatem sūt p̄scu
ti : etiā et salutis misterii . et magis
terii adepti sunt sanctitatis . **E**t tu
ergo fac similiter : quoniā p̄pter te
scriptura loq̄tur viros illos esse mi
sericordie : utiq̄ p̄pter multā miam
quā consequi meruerunt . **P**otest

Audiuimus ex libro
regum goliam virū
procre stare. presu
mentem super multa
fortitudine et magnitudine cor
poris sui: vociferantem aduer
sus phalangas israel: et prouo
cantem eos ad singulare certam
en. Audiuiamus etiam suscita
tum a deo spiritum pueri iunio
nis. ut indigne ferret vitium spi
ritum et inuicinatū castro isra
el et dei summi agminibus ex
probantem. Spectauimus pro
cretem adolescentulum in fun
da lapide aduersus monstro
se magnitudinis hominem. lor
catum/dipectumque protectū aut gale
a: ceterisque terribilem multatib9
armis. Si qua in nobis erant
discera pietatis. non potuimus
non timere sic ineunti conflictū.
non congaudere videnti. Lauda
uimus magnanimitate paruuli
q̄ comedere animā eius zelus
domus dei: et opprobria repro
bantiū ei / a se non duceret alie
na: sed tanq̄ ad propriam mo
ueretur iniuriā: et doleret super
contritione ioseph. Mirati sum9
tantam in adolescente fiduciam:
quāta non iueneretur in vniuer
so israhel. Collatam deniq; ce
litus victoriam. et diuina manifes
te patratam virtute / tam leti sus
cipimus: q̄ solliciti certamen spec
tauimus / armati fide paruuli. et
gloriantis propria in virtute gy
gantis. Jam si spiritalem sedm
apostoli testimonium legem esse

non ignoramus: et scriptam es
se propter nos. non solum exte
rioris superficiali oblectandos os
petus. sed interiorum quoq; sen
sum gustu / tanq̄ medulla trita
saciandos: considerandū nobis
est quā videatur ille golyas
qui populo dei iā reponussiois
terā ingressus iāq; multis ex hos
tibus triumphanti. sol9 exprobria
te presumit: et latus et inflatus
spiritu carnis sue. Credo enī nō
incongrue in superbo homine su
perbie viciū designari. Ipsum
namq; est peccatum maximum
quod populo magis insultat: et
insurgit specialiter aduersus eos
qui cetera iam videantur viciis
peccata. Hinc est q̄ prouocat
ad singulare certamen: tanq̄
ceteris iam subactis. Nam et phi
lister illo in tēpore timebant om
nino aduersus israhel inire con
flictū: nisi q̄ de golya enormis
magnitudinis viro. eorum fidu
cia tota pende bat. Vnde enī hu
iusmodi animā superbia tēpter.
quā sibi subiugauit inuidia. seu te
peditas ea que solet deo vomitū
prouocare: aut pigritia q̄ facit ve
lout stercorez lapide tur. Vn
de in quā ei superbia. unde ex tē
lentia oculorū: cui adeo cetera vi
cia dominantur. ut dijudicari se
ob vniuersis tanq̄ mala sibi co
sci9 arbitretur. Quis deniq; nisi
manu fortis / qui cetera sibi iā po
tēti virtute vicia subiugauit: ad
vū neq̄ssimū superbie viciū dimi
tatur: accedat? Prouocat dauid

manifestis: quoniam non est via
cere tantum hostem nisi in manu
forti. Armatur ipse contra golyam
Et quia usum vicerit et leonem
videat sane verum saulis ei possint
arma prodesse: verum seculari sapi
entia et philosophias traditionib9
seu etiam diuinatum supbiae scrip
turatum/quam nimirum occidente
lram vocat apostol9: videat inquam
verum hys armis possit de bellare
superbiam: verum hac vita appre
hendere possit ut onerare sese qd ro
borari sentiens huiusmodi arma ac
impedimenta proiciat. iactans om
nino cogitatum suum in domino:
et de propria desperans industria
sola fide armatus non reputet go
lye proceritatem: ne forte magni
tudinis eius mole prematur: sed
potius psallat spiritu/psallat et me
te. dominus inquit de sensor vite
mee. et cetera. Nam et petrus de
nec ventorum violentiam / maris
profundum / corporis pondus con
sideraret: in verbo domini iactans
semetipsum nec perire potuit nec ti
mere. At ubi vidit ventum validum
venientem timuit: ipsoq; timore
protinus mergi cepit. ¶ Minule
etiam aliquid nunc adlethe nostro
rex saul suadere temptat. Non po
tes inquit resistere philisteo ista:
nec pugnare aduersus eum quoni
am puer es: hic autem vir bellator
ab adolescentia. Verumptamen
non acquiescat ille tale aliqd medi
tari: sed presumens de virtute ei9. cui9
auxilio priora iam certamina vias
accedit itrepid9 Colligit g obiect

armis saulis quiq; lapides de tor
rente: quos nimirum cum leuia quere
tolleret leuigate torres potuit: sed
non etiam tollere secum Torres quippe
quem vtrina pertrahat non aia. secum
presens est teste scriptura: qm genera
tio aduenit et generatio preterit. tunc
tunc vnda vnda impellens Quia
igitur omnis caro fenit / et ois gloria
eius tanq; flos feni: huiusmodi le
uia facile secum trahit torres inuicem:
verbum autem domini nullis fluctib9 cedens.
manet in eternum. ¶ Arbitror pin
de non incongrue quiq; lapidib9 istis.
quinq; partitu intelligi verbum: ami
nationis / permissionis / dilectionis / imi
tationis et orationis. Horum quippe
verborum late patet copia / i diuinaz
reperitur serie scripturatum: et forte
ipsa sunt verba q meminit paul9 ma
lens quinq; verba loqui in sensu. qd
de familia in lingua Preterit enim si
gna hui9 mundi Et iuxta aliud tes
timonium: et mund9 transiit et concupis
centia eius. Nec autem verba transeun
te mundo non modo manet: verum etiam
leuigantur magis: dum pertrahenti
bus plurimis multiplex est scientia.
¶ Nam vero collectos lapides / contra
supbie spiritum dimittatur9 dauid. in
vase memorie sue reponat: et si deas
qta conuenietur nobis de9. qta pro
mittat. qtam nobis exhibeat cari
tatem: et q multa nobis sanctita
tis exempla pponat: quemadmodum
deniq; orationum nobis vndiq; com
mendat instantiam. Hos inquam
lapides secum tollat. qsq; supbie via
um de bellare festinat: ut quocumq; vo
nenatum audet erigere caput. qlibet

ex hys lapidib9 manu cogitatio se
eius primus occurrat: percussus in
fronte golyas deiciatur opertus co
fusione. In quo sane conflictu/ fun
da quoq; necessaria est. Longanimi
tatis formam habens: quam huic
maxime certaminu nulla ratione de
esse necesse est. // Quocens ergo
vanitate cogitatio mentem pulsae:
si ex intimo cordis affectu diuinas
expauescere ceperis cominationes.
seu promissiones eius desiderare:
non sustinet golyas utraque lapi
dis idum: s; reprimatur ilico tumor
omnis. Et si ueneat in mentem de
lectio illa tam ineffabilis quam ti
bi deus maiestatis exhibuit: an no
ilico inardescens ad caritatem proz
sus abhominati iapis et abicere va
nitatis? Die exempla sanctorum se
diligenti tibi consideratione propo
nas: erit sine dubio ad reprimendam
elationem cogitatio ista perutilis.
Nam vero si forte insurgente subita
elatione nichil ex hys que pdixi
apprehendere quiverit manus tua:
toto seruoze ad ea conuertere que
sola testat orationem: et continuo
que eleuatum uideas et exaltatu
fiat cedro8 libani. subuersus/ impi
us ia no erit. // Et q;as fortasse
quoadmodu suo ipsi9 gladio. golie
possis abscedere caput: id eni tato io
cudius quato molestius hosti. Dico
breuiter qm exptis loquor. et q; faci
le capiunt et sine mora aduertat: qd
in semetipsis crebro sentiunt actitari.
Quocens puocate te vanitate ad re
cordationem diuine comminationis
seu promissionis. aut ceteroru que

supra dixim9 confundi ceperis et ete
bescere: deiectus est q;dem golyas:
sed forsitan adhuc uiuit. Accede i
taq; propius ne forte resurgat: et
stans super eum muctone proprio
caput eius abscede: de ea ipsa que te
appetit vanitate perimens vanitate.
Elata siquidem cogitatione pulsa
tus si ex ea ipsa materiam et occasi
one sumas humilitatis. q; nimirum
humilius deinceps et abicius/ ta
q; de superbo homine sentias de te
ipso: golya golie gladio premussis.
Domunica septima. Dermo pri
mus de euangelica lectione ubi tur
ba traduo sustinens dominum septe
panibus refiatur.

Theroesus turbā: q; iam
traduo sustinet me: nec ha
bent qd mādūat. Euāgeli
ū frēs ob hoc scriptū ē ut legatur:
nec ob aliud legē q; ut rōnabilem
solationē uel desolationē exinde ca
piam9. Est eni seculanb9 solatio
vana/ de terrenatū affluētia te: va
na nichilo in9 de eoz penuria desola
tio. At euāgeliū speculū ueritatē. ne
mi blādiē nullū seduat: talē se i ea
q; reperiet q;lis fuerit: ut nec ibi ti
more trepideet ubi nō est timor: nec
letetū malefecit. Et qd dicit scap
tura? Si q; auditor ē ubi et nō fac
tor: hic p;abit viro q;siderati vultū
natiuitatē sue in speculo. q;siderans
enī se et abijt: et statā obli9 ē q; fuc
rit. Nos aut frēs nō sic obsecro nō
sic: sed consideremus nosmetipsos in
ea quam audiuim9 sacra euangelij
lectione. Ite proflam9 ex ea: et co
rigamus scdm eam si qua in nobis

dephendimus corrigenda. Propter
hoc enī optat aplia dirigi vias su-
as ad custodiēdas iustificationes do-
mini: tūc inquit non confundat. cū
perspexero in oībus mandatis tuis
Et ego quidē non confundor: s; glo-
rior pro vobis fratres mei: quoniā
saluatorē in deserto secuti existis ad
eū extra castra. **D**ed vereor ne quis
forte in triuana expcātiōe pusilla
nimis inueniatur: et in egiptū secu-
li huius nequā vel etiā et corpore re-
uertatur. **M**erito pūde clamat di-
uina scriptura et dicit. **E**xpecta dñz
vinlites age: et confortetur cor tuū:
et sustine dominū. **D**ed q̄ diu neces-
se est sustinere? Proesus donec mise-
reatur tui. **Q**ueris quando misera-
tur? **M**isereor inquit super tur-
bam: quia iam triuuo sustinent me
Viam enim triūm diēū necesse est
eas in solitudine. si gratū deo volu-
eris offerre sacrificiū: et triuuo susti-
neas saluatorē. si miraculi panibus
desideras satiari. **P**rima est dies
timoris: dies inquā declarans et il-
luminans tenebras tuas/interiores sci-
licet: et horrendū gehēne suppliciū
demonstrans. in quo sunt tenebre
exteriores. **H**uiusmodi siquitē cogi-
tatio sicut ipsi nostis: nostre solet ex-
ercere primordia conuersiōis. **D**e-
cūda ē pietatis: qua respiram9 in lu-
cem miserationū dei. **T**ercia est
rationis in qua veritas inotescit: tūc
tanq̄ ex debito quodā nature sine a-
lia consideratione. creatozi subiecta
sit creatura: seruus seruiat redempto-
ri. **E**xhinc iam iubemur discum-
bere. vt caritas ordinetur in nobis:

exhinc aperit dominus manū suā:
et implet omne animal benedictiōe
Verū quoniā apostolus dicit scate
homines discumbere. quoz nos li-
cet ad confusionē nostrā habetis vi-
carios qualescūq; discumbere vos
amoneamus fratres carissimi: vt re-
fecti pane benedictiōis/subsistere pos-
sitis in via. ne forte misera necessita-
te cōpulsī/descēdatis et vos in egyptū:
et incipiant vos illudere q̄ nec
vobiscū in deserto secuti sunt salua-
tozem. **M**isere sane et ipsi qui non
exierit cū exeuntibus: sed plane mi-
serabiliores oībus hoībus: qui pro
fecti quidē cū alijs. sed non cū alijs
sunt refecti. **P**orro si qui fuerit qui
discumbentibus alijs post dumeta vlt
diuersoria quis absconditi latuere:
hoīes hmoi ieiunos vacuosq; remā-
sisse quis nesciat? **D**ic eos nichilo-
min9 qui leuitate et curiositate due-
ti arcūquaq; vagantes minime rese-
derunt: aut qui sederūt quidem sed
non in ordine nec in numero cetero-
rum. **P**ortamur quidē caritatē
vestrā. et pastoralī sollicitudine ani-
monemus: ne quis ex vobis iuenia-
tur agulos amare. sectari latebras.
querere diuerticula: qm̄ q̄ male agit
odit lucē: et non venit ad lucē vt ac-
quātur opera eius. **D**ed nec iueni-
antur in vobis qui arcūferantur om-
ni vento doctrine: instabiles et inq̄-
ti: nichil in se solidatis/nichil graui-
tatis habentes: tanq̄ puluis quē
proiciat ventus a facie terre. **N**am
de hīs qd̄ dicit: quoz man9 oēs
et man9 oīs q̄ ipōs? **H**ij s; q̄ sepant
semetipōs. aiales spm̄ n̄ habentes

quonia nemo in spū loquens dicit
anathema ihesu. Nequissima pla
ne et perniciosissima pestis: qm̄ vni
uersos vni9 obstinatio turbat: et sic
oibus discordie fomes / materia sca
daloz. Deniq; ppheta audit: qui de
vinea dñi loquēs. singularis inq̄
ferus depastus est eam. Pro hmoi
rogo et obsecro vos fratres mei / fu
gite simulationē oēm et agulos p
prie voluntatis: fugite inquietudi
nem et spiritū leuitatis: fugite ob
stinationē et nequissimū viciū singu
laritatis: nisi forte qd absit fraudi
a vultis animas vestras panis edu
lio bñdici // **T**am vero ne lōgī9
protraham vos: septem panes qui
bus reficiamini isti sunt. **P**rim9
panis verbum dei: in quo vita ho
minis est. sicut ip̄e testatur. **D**e
cūctus panis obediētia est: quonia
me9 abus est inquit ut faciā volun
tatem eius q̄ misit me. **T**ercius
panis est meditatio sancta: de qua
scriptum est. Cogitatio scā cōserua
bit te. Et eque alio in loco nomina
ti videtur panis vite et intellectus.
// **Q**uart9 panis oratiū lacrimae.
// **Q**uint9 vero labor penitentie.
Nec miraberis q̄ laborem aut la
crimas panem dixerim: nisi forte
exadit tibi quod in ppheta legisti.
Cibabis nos pane lacrimaz. Et
item in alio psalmo. Labores inq̄
manuū tuarum quia māducabis et
beatus es et bene tibi erit. **S**extus
panis ē iocūda vnanimitas so
cialis: panis ex diuersis granis et
fecus: fermentatus vtiq; sapiētia
dei. **S**exto septimus panis est

eucharistia: qm̄ inquit panis quem
ego dabo caro mea est pro mundi
vita.

**Sermo secund9 de septem mise
ricordiis**

Misericordias dñi in eternū cā
tabo. **U**t quid enim michi in
sipiēs nescio que cogitatio de peni
tentie hui9 onere murmurat: ut ag
grauet illud sup cernicem meā. **A**li
ud onus sentio: suau9 quidem: s
vitiq; multo mai9. **H**ic enī onerat
me miserationib9 suis de9: sic con
cludit / sic obruit bñficijs suis: ut
onus aliud sentire nō possim. **Q**uid
enim retribuam dño: pro oibus q̄
retribuit michi? **T**anta tribuit et
tanta retribuit: et tu michi de alio
onere loqueris? **D**eficiat spūs me9
proptus deficiat in tanta beneficioz
consideratione. **E**t licet dignas nō
sufficiam gratias agere: sed ingra
titudinem proptus odit anima mea.
Peremptoria siq̄dem res est ingra
tutudo. **H**ostis gratie: inimica salutē.
Dico ego vobis: quonia pro meo
sapere nichil ita displicet deo p̄fer
tim in filijs gratie: in hominibus
conuersionis: quemadmodū ingra
tutudo. **V**ias enim obstruit gratie:
et vbi fuerit illa. iam grā accessum
nō inuenit: locum non habet. **H**inc
michi fratres tristitia magna. et do
lor continu9 est cordi meo: q̄ non
nullos tam pronos ad leuitatem
ad risum et ad scurrilia verba tam
faciles video: ut pertimescam val
de ne forte plus q̄ expediat diuine
mie sint immemores: et ingra

tā multē bñficijs suis. aliquā de serā
tur a grācia quam nō vt grām vene
rantur. Nam de eo quid dicam. qui
murmure et impatētia/ obstinato
perdurat animo. Aut quem penitet
adhesisse deo. et contra morē et con
tra rōnem bonū factū pñia comita
tur. qui sine dubio miserationib⁹
dei nō modō grāciam s⁹ cōtumeliā
reddidit. **O**mnino enī quantum in se
est. parū honorat eū a quo vocatur
est. quisquis ei seruit in tristitia et rā
rore. si tamē seruire ei quis potest
in ea tristitia que scdm carnem est.
et mortē operatur. **P**utas ergo qz
maior illi datur grācia. et nō magis
etiam qd videtur habere / auferatur
ab eo. Nōne enī iure perditum re
putatur. qd ingrato donatū ē. Aue
dedisse non penitet. qd perisse vide
tur. **O**portet pñde grāciosum esse
homīnē et deuotum. qui percepta
gracie munera / non modō manere
sibi desiderat. s⁹ et multiplicari. **N**e
mo sane est qui non facile si qrit nō
inueniat / vnde plurimū sit obnoxius
deo. quoniam nō est qui se absco
dat a calore eius. **D**ed nos maxie
quos segregauit sibi et assūpsit ad
seruiendum sibi soli. si iuxta aplm
non accepimus spīritum huius mū
di sed spīritum qui ex deo est. vt sci
amus que a deo donata sunt nob⁹.
omnino plurima inueniemus. vnde
de continuas ei grācias agere debe
amus. **Q**uis enim in nobis est qui
non confiteri possit. quoniam mise
ricordia tua magna est super me.
Itaqz de tanta multitudine misera
tionum domini/ vobis aliquas pro

ponere velim. et vt qui sapiens est.
occasione accepta sapientior fiat.

¶ **S**eptem ergo in me video
misericordias domini. et quas et vos
ipsi facile inuenietis in vobis.

¶ **P**rima est. qd a multis peccatis
adhuc in seculo positum custodiuit.
Prima inquā non inter oēs quas
michi ipendit. sed prima inter has
septem. **Q**uis enim nō videat qd si
aut in multis cecidi. sic et in alia pote
ram cecidisse pñca. nisi oīpotētis pi
etas cōseruasset. **F**ateor et fatebor.
nisi qz domin⁹ adiuuit me. paulo
minus cecidisset in omne pñm ani
ma mea. **E**t hec quanta dignatio
pietatis. qd ingtū et peruipeudentē sic
grācia pseruabat. qd in multis ptra
tium et contempnentem/ nichilomi
n⁹ ab alijs benignissime ptegebat.

¶ **A**c secunda misericordia tua super
me dñe. quoniam poterit explicari
sermone. qd benigna et liberalis. et
gratuita fuerit. **E**go peccabam. et
tu dissimulabas. **N**on cōtinebam a
scelerib⁹. et tu a verberib⁹ abstine
bas. **P**rolongabam ego multo tē
pore iniquitatē meam. et tu domine
pietatem tuam. **D**ed quid pñss⁹
expectatio. nisi sequeretur penitudo.
Cumululus esset dāpnatiōis. dicte
dño. **H**ec fecisti et tacui. **¶** **T**erci
a proim misericordia fuit qd viuificauit
cor meū et immutauit. vt amara fie
rent que male dulcia prius erant.
qui letabar cū malefacere et exulta
bam in rebus pessimis. inaperem te
mū recogitare ei annos meos in a
maritudine anime mee. **E**t nūc do
mine cōmouisti terram cordis mei

et conturbasti eam: sana contricio-
nes eius quia commota est. / Multi
enim penitentia ducti sunt sed infructuo-
sa: quoniam penitentia eorum reproba-
ta est: sicut et prior culpa. Itaque et
hec miseraatio quarta fuit. quod penite-
tem misericorditer suscepisti: ut in
eorum numero inueniret: de quibus
psalmista. beati inquit quorum remis-
se sunt iniquitates. / Sequitur mi-
sericordia quinta. per quam michi conti-
nendi prestitisti virtutem: ne reatuum
paterer et esset nouissimus error pe-
ior priore. Omnino enim manifeste
tue est domine deus et non humane
virtutis. susceptum semel peccati iugum
a ceruiabus exautere: quoniam omnis
qui facit peccatum seruus est peccati:
nec est liberari nisi in manu forti.
Nam vero postquam in hiis quinq; mise-
rationibus a malo liberatio: et ut fi-
at quod scriptum est. de duna a malo
et fac bonum: in duabus alijs bona
largiris. Hec due sunt gratia pro-
merendi. qua videlicet munus bone
conuersationis indulget: et spes ob-
tinendi. qua donas homini indigno
et peccatori de tua totiens experta
bonitate. usque ad celestia speranda
presumere.

Sermo tertius de fragmentis
septem misericordiarum

Scitis quid fecerim: septem vo-
bis hodie misericordias pro-
ponendo? Septem utique panes distri-
bui. Nam si facte sunt michi lacrimae
mee panes die ac nocte: quanta ma-
gis diuine miserationes? Multo enim
dulcius iste sapiens respiciunt multo me-

lius: ampliusque confirmant cor ho-
minis. Verum multa nobis ni fol-
lor ex hijs panibus hodie cadere re-
fragmenta. Nam et ego ipse sentie-
bam inter frangendum multas euade-
re miccas: atque inter digitos prope-
rantis elabi. Verum ipsi si collegeri-
tis aliqua: vos videritis. Ego si
nondu fastiditis. nostra que michi
collegeram sine inuidia comunica-
bo: ne forte in auream maledictionem
abscendentis frumenta in populis.
¶ Primus itaque panis si bene me-
mini / conseruatio gratiae fuit: qua
me licet indignum / a multis pecca-
tis adhuc in saeculo positum custodi-
uit. Huius ergo tria teneo fragmen-
ta: habentia prorsus magnam delre-
tamentum sapientis. et alimoniam vi-
te. Tab9 siquidem modis a peccato
me memini conseruatum: occasione
subtractione: et resistendi data virtu-
te: affectionis sanitate. Multa enim
in peccata facile cecidissem. si data
esset occasio: sed dei miseratione non
me talis oportunitas apprehendit.
¶ In multa quoque paulominus cecidis-
sem: grauius impulsus violentia
temptationis: sed virtutem de dicit
dominus rex virtutum. ut sub me es-
set appetitus meus: et ei quam sen-
tiebam concupiscentie minime con-
sentirem. Sed et a quibusdam tam
longe me fecit miseraatio tua domi-
ne. ut penitus abhominarer ea: et
ne vlla quidem eorum me tempta-
tio molestaret. ¶ Deinde quo-
que panis fuit expectatio / qua tarda-
bat ultionem: qua indulgentiam
cogitabat. Et huius ergo panis

etiam fragmenta accipite: cogitantes
longanimitatem quam exhibuit:
electionem predestinationis sue. quam
impleri voluit: et caritatem nimiam
qua nos dilexit. Propter hoc enim
expectans expectauit me dominus et non
intendit michi: sed oculos suos aue-
xit a peccatis meis. quasi nolens ad-
uertere quantum delinquerem. Propter
hoc equam dissimulabat ut commen-
daret patientiam suam: ut imple-
ret electionem suam: ut confirmaret cari-
tatem suam. // De tercio quoque pa-
ne eius scilicet misericordie qua con-
uertit nos ad penitentiam: tria non-
tam fragmenta quam frusta vobis appo-
no. Tunc enim ut bene memini con-
cussit cor meum: exortans illud ut ad-
uertetet suorum vulnera peccatorum
et vulnere sentiret dolorem. Etiam
et teruit deducens ad portas inferi:
et preparata iniquis supplicia mon-
strans. Et ut nichil iam noxie rema-
neret delectationis: meliorem michi
consolationem inspiciens. spem in-
dulgentie dedit. In his tribus
ego conuersus sum: credo quod et vos
ipsi. // Nam vero quartus panis
est indulgentia. Obsecro vos dili-
gentes colligite fragmenta ne pere-
ant. Hunc enim salubria valde. et
dulciora super mel et fauorem. Dic-
enim ex toto indulsit. et tam libera-
liter omnem donauit iniuriam: ut
iam non dampnet blasphemando: nec ma-
nus dilatat imputando. Hunc enim
aliqui sic donantes iniuriam ut non
blasphemantur: sepe tamen imprope-
rent. Hunc et alij qui sileant licet.

manet tamen alta mente repositum.
et tantorem tenent in animo: qua-
tum utraque neutra plena indulgen-
tia est. Longe ab his hominibus be-
nignissima diuinitate natura libera-
liter agit: ignoscat plenarie: ita ut
propter fiduciam peccatorum sed peni-
tentium: ubi habundauit delictum. so-
leat et gratia superhabundare. Tes-
tis est paulus gentium doctor. Testis
est matheus de theloneo electus in
apostolum: cui etiam noui testamē-
ti primum scriptorem esse donatum est.
Testis et petrus: cui post trinam ne-
gationem. totius ecclesie pastoralis
cura commissa est. Testis denique et
iam famosissima illa peccatrix: cui in
ipso conuersionis initio tanta multi-
tudo dilectionis concessa est: tanta
postmodum indulta gratia familia-
ritatis. Quis accusauit mariam:
et pro se eam oportuit respondere?
Hi pharisei murmurat. si martha
conqueritur. si scandalizantur aposto-
li: maria tacet. christus excusat. et
etiam et laudat tacentem. Denique il-
lud quante prerogative quante ex-
cellentie fuit: quod resurgentem a mor-
tuis prima videre. tangere prima
meruit? Sed iam transcamus ad alia.
Bonum est quidem nos hic esse ubi
datur fiducia peccatoribus sed o-
portet etiam cetera non tacere. //
Itaque et in continentia ipsa que est pa-
nis quintus tria nichilominus inue-
nio: unde merito clamare possum:
quia fecit michi magna que potes est.
Forte paruum aliquid reputatis. con-
tinentiam vestram: sed ego non ita. Duo
enim quos habeat oppugnatores: et

quante illam necesse est esse virtute
ut possit. **P**rimus siquidem con
tinentie nostre hostis: caro est ad
uersus spiritum concupiscens. **Q**
domestica hostis: quod periculosa lus
ta: quod intestinum bellum. **H**ostem
hunc crudelissimum nec fugere pos
sumus o anima nec fugare: circum
ferre illum necesse est. quoniam alli
gatus est nobis: nam quod pericu
losius est: et miserabilius. hostem
nostrum ipsi cogimur sustentare: et
perimere eum non licet. **V**ideat
ergo quod sollicite te custodire necesse
sit ab ea. que dormit in sinu tuo?
Verumptamen non est hic
solus aduersarius michi: et alium
adhuc habeo qui circumanxit et ob
sedet me undique: et si ignoratis.
hostis iste est presens seculum nequa.
Conduxit inimicus vias meas: et
per quinque portas quinque videlicet
corporis sensus. iaculis suis vulne
rat me: et mors itrat per fenestras
meas. **S**ufficere nimis poterat
isti duo: sed heu me ecce video ven
tum validum vententem ab aquilo
ne: a quo pandetur omne malum.
Et nunc quid superest aliud? **D**omi
ne salua nos: perimus. **E**cce enim
malleus vniuersae terre. **E**cce serpens
callidior cunctis animantibus. **E**cce
inimicus ille quem nec videre pos
sum: quanto minus cauere? **N**ec enim
est colluctatio seruare volentibus con
tinentiam. continentiam autem dico
non a sola luxuria. sed a ceteris quo
que sicut necesse est viciis et peccatis
non aduersus carnem et sanguinem
tantum: sed aduersus principes et

potestates aduersus mundi rectores
tenebrarum harum: contra spiritu
alia nequie in celestibus. **E**t quis
est qui iacula eorum ignea possit ex
tinguere? **P**arauctunt sagittas sa
as in pharetra: ut sagittent in ob
scuro rectos corde. **S**ed et narraue
runt ut absconderent laqueos: et
dixerunt **Quis videbit eos?** **N**unc
quidem aperte et violenter: nunc
occulte et fraudulenter: semper au
tem maliciose et crudeliter impugnat
et persequuntur nos. **E**t ad hec ta
leranda ne dicam superanda: quis per
donec? **C**redo iam vobis aliquati
nus unotesat continentie difficul
tas: ut iuxta apostolum sciatis que
a deo donata sunt vobis. **O**mnino
enim in domino facimus hanc virtu
tem: et ipse ad nichilum deducet tri
bulantes nos. **I**pse est qui non modo
carnem nostram cum concupiscentiis
suis. sed et presens seculum nequam
cum curiositatibus suis et vanitati
bus: etiam et ipsum cum temptatio
nibus suis conterit sathanam sub
pedibus nostris. **N**unquid non me
rito dixeram inueniendum in conti
nentia unde clamare quod fecit michi
magna qui potens est. **I**am ve
ro sexti patris fragmenta accipite. **E**st
autem panis iste gratia promerendi bona se
cundae vite. **Q**ua gratiam in tribus maxi
me consistare arbitror: in odio peccatorum
malorum. et contemptu peccatorum bonorum. et
desiderio futurorum. **S**ed etiam quod
panis est spes obtinendi: tamen nichilo
minus tenco fragmenta tria: et eorum sa
por dulcis admodum gustui meo. **T**ri
a inquam sunt que sic roborant et

confirmat cor meum: ut nulla me
penuria meritozum. nulla considera
tio proprie humilitatis. nulla esti
matio celestis beatitudinis. ab alti
tudine spei ducere possit in ea firmi
ter radicatum. **D**esideratis ea ante
servanda sunt propter eum qui dix
it: mel invenisti comedere quod sufficit ti
bi etc. **H**ic completur hodie quod
de seipsa sapientia prophetauit. **N**unc
idipsum video: quoniam qui
edunt me ait adhuc esurient. **P**ro
inde non vos protraham ultra: sed
nec fraudabo esurientem: quoniamque
dem sic paratos video. ac si necdum
sumpseritis quicquam. **T**ria considera
in quibus tota spes mea consistit: **C**ari
tatem adoptionis. veritatem pro
missionis. potestatem redditionis.
Murmurem iam quantum volueris
insipiens cogitatio mea dicens.
Quibus enim es tu. aut quanta est
illa gloria: quibus te meritis hanc
obtinere speras? **E**t ego fiduciali
ter respondebo. **D**ao cui credidi et
certus sum. quia in caritate nimia
adoptavit me: quia verax in pro
missione: quia potens in exhibitio
ne: licet enim ei facere quod volue
rit. **H**ic est funiculus triplex qui dif
ficile rumpitur: quem nobis a pa
tria nostra in hunc carcerem usque di
missum firmiter obsecro teneamus
ut ipse nos subleuet. ipse nos tra
hat. et protrahat usque ad conspec
tum glorie magni dei: qui est bene
dictus in secula.

**Sermo primus In natali sanc
ti victoris.**

Victoris vita et gloria speci
alis: non tam ad glori
am quam ad virtutem pro
ducit omnes qui recto sunt
corde. **N**on recti plane sed peruersi
est animi: ante querere gloriam quam
exercere virtutem: et velle coronari
qui legitime non certaverit. **V**anum
est vobis inquit ante lucem surgere.
Ita est. **F**rustra ad celsitudinem niti
tur glorie: qui prius non dedit vir
tute. **F**rustra fatue virgines sponsa
obuiam surgunt. quantum lampades
extinguuntur: et ideo fatue quia va
cuis glorientur lampadibus: virtu
tis oleum non habentes. **A**bsit nichi
gloria: nisi in gloria illozum: qui
bus propheta congratulans ait. **D**o
mine in lumine vultus tui ambulabunt
et in nomine tuo exultabunt tota die: et
in iusticia tua exaltabuntur. **E**t isere
Quia gloria virtutis eorum tu es. **P**ulchre
non eorum: sed virtutis eorum gloria amen
datur. **Q**ue ei sine virtute est gloria.
perfecto idebita venit: propterea affec
tatur: periculose captatur. **V**irtus
gradus ad gloriam: virtus mater est glo
rie. **F**allax gratia et vana est pulchritu
do: quam illa non parturiunt. **V**ola est
cui gloria iure debetur: et secure impendi
tur. // **S**anctus victori nec virtus
nec gloria deest. **D**ic quomodo
ambet res. et quo ordine in homine pro
cesserunt: id opere paucum intueri. **P**ug
navit fortiter: et viriliter superavit: et
sic demum gloria et honore coronatur.
Quomodo nempe in gloriam reman

isset bellator fortis et humilis vic-
tor. **Et** ne in die virtutis sue si-
ne gloria fuit et signis et prodigijs
amirandus. **H**abemus dilectissi-
mi in vita victoris et quod digne mi-
temur et quod salubriter imitemur.
Miror vna dedisse in heremo non
vitem sed fontem. **M**iror et stupeo
infantem adhuc in utero pauciori fuis-
se pavendis demonijs quippe ab ip-
sis preecognitum et iam tunc ex no-
mine designatum. **N**ec vacuum no-
men et ubi hostium fuga et extorta
confessio / victoriam concessit infan-
tulo. **Q**uis item non miretur furem
a demone deprehensum et rursum
a demone mox hominem liberatum.
Quis non etiam omni ammiratione
stupendum ducat carne circumdatum
hominem / celis patentibus carnis
oculos superno insigere lumini et vi-
dere visiones dei et angelico insuper
mulceri cantico doceri oraculo. **H**ec
atque similia in sancto homine vene-
ramur et non emulamur. **M**erito
quidem et quando et sine salutis pe-
riculo possunt non fieri et sine salu-
tis periculo nequeunt usurpari. **E**u-
dus sane emulantur solidiora quam sub-
limiora et que magis virtutem re-
doleant gloriam minus. **//** **V**te-
deamus proinde moribus confor-
mari et cui in mirabilibus simulari et
si volumus non valeamus. **E**mule-
mur in viro sobrium victum et deus-
tum affectum et emulemur mansue-
tudinem spiritus / castimoniam cor-
poris / oris custodiam / animi purita-
tem et ponere frenum ire et modum
lingue et dormire paratus / orare fre-

quentius commovere nosmetipsos
psalmis ymnis et canticis spiritua-
libus et diebus iungere noctes et di-
uinis laudibus occupare. **E**mule-
mur carismata meliora. **D**iscamus
ab ipso et nutritio et humilis corde
fuit. **E**mulemur inquam et extitit
liberalis in pauperes et iocundus ad
hospites et paciens ad percontantes et
benignus ad omnes. **H**oc enim me-
lius. **I**n hys forma est cui impri-
mamur et miraculis gloria a qua re-
primamur. **I**lla letificent et ista edi-
ficient. **M**oveant illa et ista promo-
ueant. **//** **E**mulemur dilectissimi
ad mensam diuitis vocati et mensam
habundantem panibus delicijs amu-
latam. **A**n non diues qui exemplis
nos reficit et protegit mentis letifi-
cat signis et diues plane et in cuius
hodie conuiuio solempni angeli et
homines pariter congregantur. **H**ij
ut reficiantur et illi ut deliciantur. **I**sti
ut proficiant et illi ut gaudeant.
Quius vita repleta bonis et quid
nisi mensa referta abis. **N**ec tamen
omnibus omnia apponuntur et sed
ut tollat quisque quod sibi expedire
et conuenire videbit. **E**t ego qui-
dem consilio salubriori diligenter
considero que michi apponuntur.
Tantum est michi eligere mea et
et aliena non tangere. **N**on exten-
dam manum ad gloriam miraculo-
rum et ne si attemptaui quod de
super non accepi et perdam merita
et quod video accepisse. **N**on leua-
tum illo oculos ad rimanda secreta
celestia et ne oppressus a gloria confusus
resilia et sero refugiens ad consilium

sapientis qui ait. *Alacra te ne que
siet: et fortiora te ne scrutatus fue-
ris.* Infertur mensis vinum nouum
aquaarum tubentium: non tango
quia non michi appositum scio: qui
similiter ele mēta mutare naturas
inouare nō valco. // Cerno item
in mensa victoris: angelos illum
audisse canentes. Nunquid videbo
et ego michi supernos exhiberi can-
tores: aut certe cytharados illos
de apocalipsi coram me cythariza-
te in cytharis suis? Imperat ille de-
monib9 adhuc in corpore viuens:
vincit in corpore soluit corpore iam
solutus. Tibi sunt: sed non mei. E-
quidem iocundi ac sapidi: sed non
tanget illos anima mea: quoniam
non est inopi michi unde sufficiam
talīa redibere. Ac si diligenter consi-
dero ecce in mēsa sancti/ pre oculis
censura iudicii: discipline vigor/
sanctitatis speculum: vite forma/
virtutis insigne. Hec a me. Et absq;
presumptione sumuntur: et salubri-
ter insumuntur: et si dissimulo distric-
te impositur. // Audi adhuc que-
nam michi iure apposita putem. Vi-
panem doloris et vinum compuncti-
onis de diuitis mensa obtuleris: et
tollo securus qui sum pauper et in-
ops. Erunt michi lacrimę mee pa-
nes die ac nocte: et poculū meum
cum fletu miscebo. Pars mea hec:
qui dolenda commisi. Hec me ta-
men pigebit ut estimo tibi huius:
quando qui apponit scientiam ad-
dit et dolorem. Ded et si temperan-
tie/ si iusticie/ si prudentie/ vel forti-
tudinis exempla appareant: ea in

tantanter sumo: sciens quia talia
oportet me preparare. Hec michi
opponi: hec a me repetitum in non
dubito. Nunquid signa et prodigi-
a exigenda a nobis sunt: ut ea diui-
ti viassim preparemus? Fratres va-
sa sunt in honorem illi qui nos inui-
tauit: non tibi pauperum. Tu er-
go qui inuitatus es: diligenter con-
sidera quid tibi ille. quid sibi met ap-
posuit: non enim quicquid in men-
sa apponitur tibi apponitur. Quid
si in poculo aureo fuerit propinatum?
Non poculū tibi: sed potus apponit-
tur. Dume potum: et pone aurum.
Ergo exempla bonorum operum et
rectitudinem morum pater familias
comunicat ita domesticis ut prece-
ptuam sibi retineat in miraculis.
In hijs tamen absq; illis ille glori-
ficandus est: cuius munus sancte
vivere: cuius virt9 signa facere est:
qui in trinitate perfecta viuit et reg-
nat in secula seculorum. Amen

¶ Sermo secund9 de eodem

O Audete in domino dilectissi-
mi: qui inter continua sue
pietatis beneficia indulget
hominem mūdo: cuius multi salua-
rentur exemplo. Iterum dico gaude-
te: q; factus de medio appropiauit
deo: ut multo plures eius interces-
sione saluentur. Habet ex homini-
bus cui hominū peccata donet mise-
ricordie et miserator dominus. Ha-
bet tempus et locum intercedendi

pius & misericors aduocatus: etiam
am quidem locum quietum et tem-
pus seriatum. In ternis visus est de-
esse exemplo: in celum leuatus est
ut sit patrocinio. Hic informat ad
vitam: illic inuitat ad gloriam. Fac-
tus est mediator ad regnum: qui
fuit inuitator ad opus. Bonus me-
diator: qui sibi iam postulans nichil
tolum in nos transferre desiderat/
et supplicantis affectum & supplica-
tionis fructum. Quid enim querat
sibi: qui nullius eget? Dominus
conseruat eum & viuificat eum: et
beatum facit eum in gloria: nichil
illi deest in loco pacis collocato.

Hec dies gloriose migrati-
onis eius: dies leticie cordis e-
ius: exultemus et letemur in ea.
Introiuit in potentias domini:
gaudamus quia nunc potentior
est ad saluandum. Hodie victor po-
sito corpore quo solo prepediri ab
introitu glorie videbatur: tanto ala-
crior: quanto expeditior penetravit in
sancta. simul factus in gloria sanc-
torum. Hodie de nouissimo & humili
loco quem sibi ex consilio saluatoris
elegerat. ipso summo patrefamilias
as euocante / verus amicus ascen-
dit superius: & est illi gloria coram
simul disambentibus. Hodie des-
pecto mundo. & mundi prinape tri-
umphato. supra mundum vete vic-
tor ascendit: accipiens de manu
domini coronam victorie. Ascendit
autem cum immensa suppellectili
mentorum: datus triumphis: nu-
merulis gloriosus. Pausat miles e-
meritus: et post labores sudoresque

sacris parte militie / locatur feliciter:
coronatur sublimiter. Anima eius **b**
in bonis demorabitur. Quare ubi?
Cum abraham ysaac & iacob: in
regno celorum. Ita cum talibus et
tali in loco sibi sedet. Dedet exat-
sa & fulgida: sedet letabunda et lau-
dans. Dedet delicata & ornata mo-
ribus suis: stipata malis: sulcata et
florebus. Dedet inquam sibi vacua
auris: delicias affluens: habundans
ocij & quietis ad vacandum sapien-
tie. Que sedet et fleuit super flumi-
na babilonis. sedet modo ad fontem
vite: et conuersatio illi secus torren-
tem voluptatis: cuius impetus leti-
ficat auita tem dei. Inuenit sibi fon-
tem ortorum / puteum aquarum vi-
uentium: et cum samaritana pota-
tur aqua sapientie salutans. ut non
sitiat in eternum. Datur illi de fruc-
tu manuum suarum: et laudant e-
am in portis opera eius: et gloria-
tur testimonio conscientie. Consci-
entie dico sue: non alterius. **D**ed-
et media angelorum. Digna pla-
ne consortio / quorum desiderio fla-
grat: puritate nitet: castimonia de-
coratur. Dedet inter apostolos vir
apostolice gratie: nec est quod se ab-
scondat a ameo prophetaum: qui
quem illi predixerunt glorificauit et
portauit in corpore suo. Neque se pu-
tat victoriosius martium choris vic-
tor noster arcendum. qui duro & di-
uturno martirio viuente sui cor-
poris hostiam immolauit. Dedet
veteranus miles: debita iam suau-
tate et securitate quiescat. Deur qui
dem sibi: nostra solliat? Non enim

am putredine carnis simul se exuit
visceribus pietatis: nec sibi sic induit
stolam glorie. ut nostre pariter miserie/
sueque ipsius misericordie obliuionem indueret.
Non est terra obliuionis quam anima victoris inhabitat:
non terra laboris. ut occupetur in ea:
non denique terra sed celum est.
Nunquid celestis habitatio animas
quas admittit indurat. aut memoria priuat:
aut spoliat pietate? **F**ratres latitudo celi dilatat corda
non arctat: exhyllarat mentes non alienat:
affectiones non contrahit sed extendit.
In luce dei serenatur memoria:
non obscuratur. **I**n lumine discitur quod nescitur:
non quod scitur de disatur. **S**uperum spiritus illi
qui ab initio celos inhabitat. nunquid
quia incolunt celos. despiciunt terras:
et non magis eas visitant et frequentant?
Nunquid quod semper vident faciem patris.
ministerium euacuat pietatis? **O**mnino nichilo
minus administratorum spiritus sunt:
nisi in ministerium propter eos qui hereditatem
capiunt salutis. **Q**uid ergo? **D**iscunt angeli
et succurrunt hominibus: et qui ex nobis sunt
nesciunt nos. nec noverunt iam compati in
quibus compassi sunt et ipsi? **Q**ui dolores
nesciunt. sentiunt tamen nostros: et qui venerunt
de magnitudine tribulatione: non recognoscunt iam
in quo fuerunt? **S**cio qui dixit **M**e expectant iusti:
donec retribuas michi. **I**ustus est victor: etiam expectans
nostram proculdubio retributionem. **N**on est ille
pincerna pharaonis: qui inuentam gratiam retinuit sibi:

propheta sui pariter et conceptum minime recordatus.
Mister expositus est: et christum sequitur. **N**on est ille oblitus
sue promissionis: nec solatio passionis regni
consortium denegavit. **N**on est discipulus contra magistrum:
non potest victor quicquam facere nisi quod
vident magistrum facientem. **O**pera que ille fecit:
et iste fecit similiter. **I**am celos ingressus quos et
ante apertos beatis oculis suspiciebat.
vere nunc reuelata facie speculatur gloriam dei:
absorptus quidem: sed non oblitus clamorem pauperum.
Beata visio: qua in eadem ymaginem transformatur.
de claritate in claritatem. tanquam a domini spiritu.
Patrum ad pugnam. magnorum ad victoriam.
matris viscera necdum exuens et iam eiciens demonia:
cum incremento virtutum ac meritorum victor
vivens iter patres translatus est.
Virum papue scitatis. qui ante sanguinem
natus: ante opere quam nomine victor.
Adhuc utero clausus iam de hoste triumphavit.
O venerandam etiam ipsis angelis sanctitatem:
quam pari studio. et si dispar voluntate et mali
fugitant: et frequentant boni. **N**ec facile dixerim
quod virum astringat sanctiorum horum fauor
aut pavore illoz. **C**orpe denique terras.
mente celos inhabitans: aliqui familiares
annuntiantes. aliqui ineffabili cantus
suauitate plausibiles supernorum
voces spiritum audiebat. **V**ere anima tua
victor una ex gemis: qui tibi in cunctis
apparuerunt. **V**ere infixa cruci: cum
diuine inserta glorie. eandem sibi claritatis
ymaginem induit quam inuenit

Vincenti expandit gremiū suū: qui
pugnāti de erat spiritum suū. **O**
victor anima que sicut passer trās
volans mūdi laqueos euasisti: res
pice ad incautas animas iteratas
illis. perditantes in illis. ut tuo pa
trocinio eruiamur. **O** miles emeri
te q̄ xpiane milicie duris laborib9
angelice felicitatis requiem pmulas
ti: respice ad imbelles et imbecilles
commilitones tuos: qui inter hosti
les gladios et spiritales nequias
tuis laudib9 occupamur. **O** victor
indite. qui et de terra et de celo glori
osissime triumphasti. illig gloriā no
biliter superbus despicens. et hui9
regna pie violentus dirapiens: res
pice de celo ad victos terre: ut hoc
sit tuorum consummatio triūphorū
si et nobis demū viāssī te sentiam9
Nam si ex te nomē tibi perfecta ve
ritas nomis ex nostra liberatione cō
sebitur: et certe deest interpretatiōi
q̄dū nos qui tui sum9 minime libe
ramur. **Q**uium/ q̄ dulce/ q̄ suave
o victor in loco afflictionis et in hoc
corpore mortis te canere te colere te
precari: nomē tuū et memoriale tu
um fauus distillans in labijs capti
uorū: mel et lac sub lingua eorum
qui tui memoria delectantur. **E**ya
ergo fortis athleta/ dulcis patrone
aduocate fidelis / exurge in adiuta
rium nobis: ut et nos de nostra e
reptione gaudeam9: et tu de plena
victoria gloriaris. **¶** **O** omnipotens
pater peccauim9 tibi facti filij alieni:
sed appropiam9 i victore: q̄ dū viat
cupiditate suā. vincat et iram tuā:
nos q̄q̄ in grām potenter restituat

O victor ihu te in nro victore lauda
mus: quia te in illo viasse cognoui
mus. **D**a ei piissime ihesu sic de sua
in te victoria gloriari: ut nō subeat
obliuio nostri. **F**ili dei imitte ei nos
tri semper in conspectu tuo memorē
esse: nostrā in tuo tremendo iudicio
susape et agere causā: qui cū patre
et spū sancto viuis et regnas deus:
per omnia secula seculorū. **Amen.**

Verbo beati bernardi in festa
beate marie magdalene.

Hodie misericordia et
veritas obuiantur
tibi: et multitudo mi
serationū domini in
peccatrice feminā re
fusa est. **F**ilius enim virginis pecca
trix et menstruate manib9 attrita
tur: deūq; atq; dei filiū mulier ihu
nita contingit. **T**angit pedes mū
di atq; mūdantis imūda: et vestigi
is creatoris. mulier criminosa pro
cūbit. **T**ransit in affectum cordis
pauatatur. et redit ad cor: et mag
tudinē scelez. lacrimarū multitudo
contēpnat. **D**issimulat pictas tan
gentis officiū: et obsequorū instātiā.
remuneratoz ille maiestatis ocul9
felix dedignatiōe nō ispiat. **O**scula
tur maria pedes xpi frequētib9 of
culis: et ocul9 iundantib9 vestigia re
deptoris infundit: tergit crinibus:
odoriferis illinit et irrorat vnguetē.
Videt et iudet singularitatis ama
tor: et utrūq; edarguit pharisei iac
tātiā: illū ignorantie. p̄sūptiōis istā
et deliberas puidētia suspēdit iudi
ciū dū affectat obsequi: et iuectura
retinet preparatam: donec marie

sacrificium in holocaustū p̄transcat
 Gaudent angeli sup̄ peccatrice pe
 nitentiā agente? ⁊ odoris fragran
 tia celestis ille conuētus aspergit.
 saluantemq; et saluandam tota mi
 sericordie dulcedo p̄tingit. Vbi ha
 bundauit delictum sup̄habundauit
 et grācia? ⁊ numerositatem cami
 nū p̄poderans pietas interdudat
 Magna multitudo dulcedinis
 tue dñe in peccatrici confessioe? q̄
 iusta reprehēsiō in phansei supbia
 et abusione Enumeratur obsequē
 tis obsequiū? ⁊ p̄ obliquū tangit
 indignantis iniquitas? tota leali co
 herentia symonis iudicia impugna
 te. Et qz ubi spiritus dñi ibi liber
 tas? dimittantur illi peccata q̄ mul
 tū diligit? imittantur illi qui mul
 tū negligit Non erat satiat⁹ ab
 uberibus sponse. nec induerat com
 passionis affectum? legem relegēs
 que miam nescit. nouit iusticiā Lex
 dura duris et lapideis puulga ta? ⁊
 parata p̄cutere? nesciens misereri.
 Lex excludens penitētie locū? veni
 am negans? emēdationis ignara.
 Lex vinū durū et acidum de botris
 amarissimis eliquatum? consecratū
 feritatu. diuatu israeli. saluatori p̄
 pinatum Vinū de quo dētes bibe
 ntium obstupefunt? nō de geniuē
 vitis illius quod saluator bibit no
 uū in regno patris sui. ¶ Vere
 meliora sunt vbera sponse vino isto
 Eucnā ais sunt ista? Procedat in
 medium paul⁹ apostolus? ⁊ vbera
 felici lacte manātia nobis assignet
 Gaudere inquit cum gaudentib⁹?
 flere cum flentibus O q̄ breui ser

monūculo totius religionis de p̄p̄
 it insigne? q̄ eleganti clausula p̄o
 posuit pietatem. equitatem statuit.
 submouit inuidiam. Hys vberibus
 mater ecclesia lactat p̄ficientes?
 nutrit perfectos. Gaudere inquit
 cum gaudentib⁹? fatiscat hinc secu
 laris plausus insania? ⁊ leticia mū
 dialis abeat? qz non est gaudere
 impijs diat dñs. Nūquid illozum
 os gaudio repleti estimas. qui letā
 tur cū malefecerint? ⁊ exultant in
 rebus pessimis? Vt nec illi qui lau
 dib⁹ adulatozys rapiuntur? diuino
 iubilationis agnouere leticiam? Nū
 quid qui vestiuntur purpura ⁊ bisso.
 et epulatur cotidie splēdide. gaudi
 um ⁊ leticiā obtinebūt? Absit vt in
 terca suauiter viuentiū gaudiorū in
 ueniat materia? cū tant⁹ alterna
 tionib⁹ tota mūdi facies imutetur?
 vt eleuās allidatur et respiret alli
 sus. Vt est gaudiū continuās iocū
 ditate firmissimū? quod p̄fect⁹ ani
 mus de secura sibi cōscientia pollice
 tur. Mens enī ab huius mūdi asp
 gine pure p̄seque deterfa. et i diui
 ne cōtēplationis aamine. totum
 desiderij sui figens affectū. gaudēs
 gaudet in domino? et exultat ani
 ma sua in deo salutari suo. Talis
 anima minas aspnat. nescit timo
 rem. spem falsā eludit? ⁊ omniū scan
 dalorum immunis. i pace in idipsū doz
 micns req̄scit Pax multa diligen
 tius legem tuā ait iustus? et non
 est illis scandalum. Nouerat enim
 quia littores nō persequuntur mar
 tites? sed resonant. Cum huiusmo
 di gaudentibus gaudet apostolus?

et ut habundanti⁹ gaudeat tota se-
cunditate p̄mittit. **H**oc gaudium cer-
tum et pleniū est: tantoq; cert⁹ itē
q̄to vicini⁹ atq; p̄emptitate impri-
mitur. **H**ec est mamilla cōgratula-
tiois. de qua lac exhortatiois effū-
ditur. quo nutriūtur p̄fecti: ut cū a
uulsi fuerint a lacte isto. epulentur
ab introitu gl̄e dei. // **B**eata ē
fletu cū fletibus. **N**ūquid aplūs
p̄cipit fletu tēu amissionē. intermis-
sionem voluptatū. filioz mortis.
moerorū instantiā. grauitatē iopie.
potentiā fortiorū. **A**bsit Ploradi ei
sūt qui taliter plorāt. Religiosa enī
tristitia. aut alienū lugeat p̄cām. aut
p̄p̄iū. **B**eati quoz luctus in hac i-
tentōe versatur: qz cōsolatoriā pos-
sunt in hac expectare dulcedinem.
Eleui et dulcissimo spū ibutus ē
spūs illi⁹. qui nouit i spū lenitatis
peccantē instruere. suspēdere vindic-
tam: et affectuosius viscerib⁹ inuisce-
rare sibi peccatōrē donec vite red-
datur. **D**e hac cōpassionis manilla
lac cōsolationis effunditur: et hoc
lacte pascat apostolus illos qui soli
do abo resā nō possunt. Amator in-
nocentie. pacis amic⁹. patientie a-
bus. patientibus p̄patiens. ⁊ p̄gau-
dens gaudentib⁹: perfectionis me-
tam cursu cōsummato p̄tingit. // **H**
Hec sunt vbera lactis irrorata li-
quoribus: meliora vino. lege dulci-
ora. mīam sonantia: redolentia pie-
tatem. **F**ragrantia inq̄e vngētis op-
tinuis. **D**igna proesius vbera de qui-
bus eliquat vngētōz infinitas:
odorata diffusiōe ciuitatem dei vi-
uētis arāquaq; respergens. **H**ec

sunt vngētā que regina saba attu-
lit in iherl̄m: de quib⁹ dicit scriptura
Non sunt allata vltra aromata tā
multa. q̄ ea que dedit regina saba
salomoni. **E**xcellenter apposuit
optima spūs ille subtilis: q̄ totā si-
bi libzi hui⁹ capit positionē. **E**st ei
vngētum bonū qd maria pedib⁹
saluatoris infudit: est et meli⁹ qd
eadē si tamē eadē sup caput reāib⁹
tis effudit: est ⁊ optimū qd et p̄a
p̄parauit toti corpi xpi. // **P**a-
mū vnguentū contritiōis est de re-
cordatione p̄cōz: de spū cōtento
et cōtribulato descēdes. **H**oc infun-
duntur pedes illius qui ābulat sup
pennas ventoz: hic odorat maria
in loco vbi steterunt pedes ei⁹. **D**e-
terunt inquam: quia validissima a-
mois manu pedem vtrūq; tenuit.
ut vtrūq; donec pungeret: et audi-
ret criminū remissionē. ⁊ dimissio-
nem in pace. **R**emittuntur inq̄e tibi
p̄cā: et vade in pace. **M**agnā proe-
sus misericordiam magna mīa diluit ⁊
abstergit: ⁊ hoc quib⁹ festināter:
qz sine vllō intervallo p̄iungunt ⁊
lacrimę peccatrici. ⁊ mīa saluata-
ris. **R**emittuntur p̄cā. ⁊ in pace di-
mittit: ut ⁊ de p̄terito sit sollicita:
secura de futuro. **P**edes isti sūt mīa ⁊
iudiciū: qz altitū sine altitō oscula-
ti vel temeraria securitas ē: vel despa-
tio fugiēda. **Q**uis dei mīam indefinē-
ter attēdes nō statū tepidioris vite
q̄etē exoptet? **C**ū enī cōgitat vni-
uersitatē dñi formā seru p̄ suis
suscipe. tangit ⁊ trib⁹ anis op̄a sa-
lutē nrām i medio terre hui⁹: capi-
ligari. lacrimis. crucifigi. et hoc tēu

pati pro filiis hominum: statim deceptio
na spe sibi blanditur et alludit. gau
det obseruari in misericordia et miserationi
bus: iudiciū nescit. ignorat iusticiā
et puniendū estimat non puniri. Fal
latur qui sic osculatur misericordie
pedē. ut pedē iudicii non attēdat: et
qui totū de misericordia pedē presumit: et
solum ad salutem sufficere credens
et credit. **///** Rursus autē abducat
os. et iudicii pedē crebrioribus os
culis intertangit. subauditur carnis
animęque substantia: et utriusque hominis
statum vehemētiore aucta percellit.
Horrendum enim est inuadere in ma
nū dei uiuentis: et offendere creatu
rem. nescire dominū. recalcitrare do
minantis officiū imperio: qui habet
potestatem corporis et animam ponere
in gehēnam. Terribilis certe sicut
ait apostolus quedam expectatio iudi
cii: quando ignis in cōspectu eius ex
ardescet. et virtutes celorum moue
buntur. et vaillantibus cōsciētis la
titudinem mūdi validissimus ignis
aduret. Nichil procius terribilius
videre latronis officiānam plenam
sanguine. amulatā opprobriis. tor
mentis vndatē. Quis hec diutius
cogitans non statim peremiscat: et
in despatiois rotetur abyssum? Nō
est igitur huic pedi morosius inuēben
dū: ne pietatis intuitū ferocia iudi
cantis inducat. Utinam igitur inun
gat pedem aie penitentis affectus:
et nūc misericordiam amplectens. nūc iudiciū
deosculans cōtribulati spiritus offe
rat holocaustū. **///** Vide mariā iu
dicii pedē fortiter attendentē: dū no
bilis et lasca mulier cōmuniū fa

ciem non attendit. sed extēso corpore
noluitur pedibus maiestatis: doloris
plena. timoris ipatiens. cōpūtionis
iaculo vulnerata. **Bz** et misericordia pedem
labijs ipressioibus osculatur: cuius
spe firmus inheret vestigijs decepto
ris: donec audiat. renuntuntur tibi
peccata tua. **///** Hanc piosum un
guentū: quo non solum terrena domus.
sed etiam celestis aspergitur. Vilissi
me autē sunt species eius de quibus cōfici
tur: et magna eorum copia itera nostris
oculos poterit inueniri. Pāca igitur
nra plātata in cōsciētis nostris quo
rum numerositas per multitudinē nu
merari non potest. species eius sunt: ipsa
igitur in mortariolo pūne macera
tiois pistillo cōtusa. et respersa dis
cretionis oleo. doloris igne supposi
to. et in eno discipline tota. unguē
tū exhibet piosū. et acceptū pedibus
saluatoris. Cōpendiose autē istud
fecimus. sapiētia rerū occasione peti
tū relinquētes: et licet materia videat
atur indignior. intēā bonū tū ē un
guentum istud quod domū replet. pene
trat celos. angelos letificat: et bēa
uitati leticiam refundit et gaudiū.
Hoc est sacrificiū iusticie: quia sacri
ficiū deo spiritus cōtribulatus.
/// De cōdū ungentū ē deuotiōis
de recordatiōe bñficiōrum dei. Procius
dignissima huius unguētū cōpositio:
et in istius cōpātiōe. pōris ē cōpersio
vilipēdia. Et enim species de celesti pa
radiso ablatae sunt: et in terra filiorum
hominum nequeūt inueniri. Virtutes ei
diuinitus collate. et in mortariolo pec
toris. pistillo diligētissime medita
tionis contite. et exultatiōis oleo

superfusa. suffuso igne iusticie. & hu-
militate. eno de coate. faciunt ungue-
tum et odore et virtute mirabile :
quod solum super caput dei reueren-
tis possit effundi & exhiberi reueren-
tie maiestatis. **¶** Sed et hoc recolligi-
mus breuiter : illis qui multa de
pauis exapere cognouerunt verbo-
rum multitudinem reseruantem. **¶** Pro
tanta tamen vtriusque differentia .
et secundi sublimitas attendenda :
quoniam illud est sacrificium deo spi-
ritus contribulatus : et istud est sa-
crificium laudis quod honorificat de-
um . **¶** Pedes igitur unguimus salua-
toris . cum de peccatis pungimur :
ungimus caput . cum de collatis vic-
tibus virtutum largitori gratias
cumulamur . **¶** Intersticii tamen mo-
rositas inter pedes esse debet et ca-
put : quia profecto diffidilimus et
presumptuosus saltus est . a vestigi-
is ad virtutem domini transuolare .
¶ Neque enim eadem que vixit pedes .
vixit et caput . cum illa meretrix nichil
horum fecisse legatur : sed in illud
¶ Verte impios et non erunt . **¶** Vixit
ergo maria sanctum verticem domi-
ni . profecto iam electa . iam familia-
ris effecta : longeque peccatrici illius
obuoluta vestigiis . quam infelix ille
septenarius confundebat . **¶** Porro si
duo premissa unguenta tante dig-
nitatis sunt ut alterum pedibus . al-
terum complacere capiti dominantis :
illud tertium quod optimu est et su-
perexcellens ubi nam inuenire pote-
rimus ? **¶** Sed absit ut sponsa verita-
tis a veritate dissentiat : et tale ali-
quid habere se iactet quod habere

non possit . **¶** **¶** Est ergo tertium
unguentum pietatis : quod est sup-
omnia aromata morbis omnibus
et periculis salutare : quodque nulli vn-
quam pesti inueniatur inefficax . **¶** De ip-
so namque sic legitur . **¶** Maria magda-
lene et maria iacobi et salome cine-
tunt aromata : ut venientes unge-
rent ihesum . **¶** Vides ne in prima fron-
te capituli propositum . quod non vna
vel due sed tres vix sufficiunt ad e-
mendum tante compositionis ungue-
tum . **¶** Intelligis quia non pedes aut
caput . sed totum crucifigi corpus si-
bi vendicat ista confectio . **¶** Confectio
sine dubio preciosa : que toti sufficit
at corpori creatoris . **¶** Et attende quia
unguentum pedibus infusum a deo
dignantissima lenitate suscepit : ut
pharizcum murmurantem parabolici
prolixitate conuinceret . et rectoris
suggillaret exemplo . **¶** Sed et de refu-
so super caput eius unguento : disci-
pulos indignantes arguit : bonum
mulieris opus esse protestans : et tu-
mida eorum animositate verbis compes-
cuit moderat . **¶** Hoc vero tam salubre
tamque munificum in mortuo suo corpore
noluit expendi : quod viuo utique reser-
uabat . **¶** Duo enim corpora habet christus :
vnu quod suscepit ex uirgine : alterum ce-
lesic . quod carnis habet benignitas redi-
met . **¶** Denique illud pro isto morti expo-
suit et tormet : addidit crucis . iuxta sce-
lerat . morte turpissima adpenatus .
¶ Poteramus ne tam salubrem confice-
re confectioem ? **¶** Vniuersi miseri mi-
serie tam animarum quam corporum oculo
pietatis inspecte species eius sunt .
¶ Isti igitur in mortariolo largitatur .

dulcedinis pistillo conficte. et deli-
nite caritatis oleo succenso compassio-
nis igne. et in eno persecrantie des-
pumate. vnguentum faciunt ipsis e-
nam angelis amicum. **H**ut vi-
ti diuiciatum in domo dñi virtutū
inuestigem⁹ an apud eos huius mo-
di habeantur vnguenta. **P**rim⁹
occurrit michi paul⁹ sicut ubiq; so-
let: totus presenti delibut⁹ vngue-
to. **Q**uis infirmatur inquit. et ego
nō infirmor? **F**elix anima facta sibi
tanq̃ vas perditum. ut omnium mi-
serias in sua continentia colligat: et
totū se toti corpori xp̃i donauit: et
omnib⁹ omnia factus. ut omēs lu-
crifaceret. **S**ed et ille simplex et
rect⁹ et timens deum: vide quō nō
hominem p̃mo vero hominē et qd
ver⁹ est sup hominem ambulabat.
Saulus inquit fui et cetero. et pes clau-
do: pater eram pauperum et cetera.
Qui sic eum hoc vnguento perun-
xit: ut de misericordie thalamo lar-
gius irroratus exiret. **D**amuelē
recolo q̃ nō semel s; oib⁹ dieb⁹ vite
sue lugebat sup saul: cū sciet illū lō-
g⁹ ab ocul⁹ diuinitatis elōgatū. **N**ō
cessabat tñ compassio. q̃ adolentē aini
irrepperat: fundēs lacrimas et si nō
pfuturas: puras tñ **D**avid patriā-
dam filium continua de ploratione
plorabat: plorās in eo non carnis
necessitudinem. sed fidei destructio-
nem. **C**erne quomodo ioseph to-
tus hoc melle illitus erat. **V**eniūt
fratres non iam ante fratrem. sed
ante dominū assistentes: cōsej pro-
ditionis hominū rei. fratriadij suc-
cessores. **V**idet eos ioseph et omni-

um iniuriatum in memor. dulcissimis
fletibus inūdat: et pietatē adeps
qui intus latitat. foras per oculos
emanat. **F**ugit odium. ne scit iram.
tempus iracundie non reseruat: red-
dens bonum pro malo. pro crude-
litate dulcedinem. **P**ene quin
oblitus sum moysen adeo sacri li-
quoris huius rore perfusum: ut to-
tus ex eo supfundatur et profluat.
Peccat israhel. et moyses peccantē
reconciliare nititur creatori: s; dissi-
mulat domin⁹ exaudire rogantem.
Promittit plurima moysi creator
omniū: et ferendi licentiam querit
a moysē qui moysen fecit. **D**imitte
me inquit ut irascatur furor me⁹ cō-
tra eos: et facia te in gentem mag-
nam. **R**espondit moyses. **S**i dimit-
te. **A**lioq̃n dele me de libro
quē scripsisti. **O**bstupescenda pfecto
dulcedo. **E**t p̃ncipatum respuit gē-
tis aliene: et de libro viuientium de-
leti desiderat. nisi peccantibus di-
mittatur offensa. **H**ec sunt vn-
guenta propitiationis et misericor-
die. que a sponse vberibus eliquan-
tur: infirmitates omnes fugantia
profligantia passiones. **F**elix mari-
a vixit pedes ihesu. felicio eadem.
vixit caput auctoris: feliciissima
que rorem vnguentarium toti cor-
pori xp̃isti preparauit. **C**onsi-
dera q̃ vehementissimo dilectio-
nis affectu. beata hec mulier di-
ligebat xp̃istum regem. **D**omi-
ne inquit si sustulisti eum. dicito
michi: et ego eum tollam. **Q**uē
eum maria: cum de nullo fere-
tis mentionem. ad quem relationē

facias? Putasne qd in oibus cordi-
bus versetur ita memoria dilecti
tui? sicut et in consistorio cordis tui?
Et ego inq̃t cum tollam? Hic res
hoiem pfecte etate. vitu an? corpi
vir centu libze suffiaut vnguetoꝝ
tenerima mulier portabis et tol-
les? Ardens et affecta locutio? que
de puritatis amore refusa. p̃mittit
quod implere nō potest. Nichil ei a
māti diffiale esse videt. Quis des-
perare debeat? tāta peccatrice non
solū veniā. s; et glām cōsequente?
Ipsa hodie intercedat p̃ peccatis
nostris? et placatū nobis reddat in-
dicem nostrū amicu suū: qui est su-
p̃ oia benedict⁹ deus in secula Amē

Unica nona eplā beati bernar-
di abbatis ad matheū albanēsem
ep̃m super omelia sua de villio in
quitatis

Reverentissimo dño suo
matheo venerabili dei
gratia albanensi ep̃sca
p̃: frater bernard⁹ vti
q; su⁹ quicquid seru⁹ dño et filius
patri. Et a roma p̃ dñū seculum
carissimū nostrum beluacēsem abba-
tem. sup̃ enūntia magnitudinis
vestre p̃uitati mee mandauerat. vi-
delicet qd ea q̃ sup̃ euangelii de vil-
lio inq̃tate. de⁹ michi dixisse dona-
uerat vobis trāscriberem? et si sero
nūc tantē nō mīmū pauid⁹. ne qd
ibi insulsū vos offendat transmitta
Super hoc igitur queso vos in me
pietatis et caritatis habundare vis-
ceribus? quatinus et ignoscatis
michi qd distuli: et emēdetis vobis

incorectum qd obtuli. Auctoritati
nāq; p̃uidentie vestre reserui id cor-
rigendum? et suppliciter offero. Et
cultellum qui vulgo quinnines nū-
cipatur. habens manubzium de
eboze cum cartula mitto? quaten⁹
i. oscura quam auulsione dignam
adiudicauerat meo gladio succida-
tis. De cetero p̃reor vestre pietatē
habundantiam? ne in orationib⁹ ve-
tris obliuiscamini mei? qui sine ob-
liuione vestri cotidie memoror. vbi
p̃op̃sius posco misericordiam dei.
Valete.

Secūm lucam.

In illo tempe? dixit ih̃s disci-
pulis suis pabolam hāc. Nō
quidam erat diues qui habebat vil-
liam? et hic diffamatus est apud
eum. quasi dissipasset bona illius.
Et reliqua.

Omelia lāonis eiusdē beati ber-
nardi abbatis

Hic sci euāgelij lāo
quāte sit utilitatē et i-
hystoria simpliat ad
lram dicta. et morali-
ter expedita p̃uidentie
auditor aduertet? si autem cordis
apposuerit et ex deo est. Dic cui ve-
ritas ait. Qui ex deo est. verba dei
audit. Qui subiūgit reprobis dicēs
Propterea vos nō auditis qz ex de-
o nō estis. Dicam⁹ ergo. Nō qui-
dā erat diues. Quātū ad lraz nos
id enarrare nō cōuenit: lra enī p se
patet. Cui⁹ tñ utilis est narratio /
minus doctis. minus qz capab⁹?
ceteris sit exponenda. Nō quidam

erat diues. et cetera. **H**omo ille is
te est: de quo apostolus ait In simi
litudine hominum factus: et habi
tu inuentus ut homo. **C**ui quidam
merito dicitur: quasi singulari. **V**n
de propheta. **H**omo est: et quis cog
nouit eum? **A**c si dicat. **S**uper ex
cellentia eius quis enarrabit? **D**e
quitur. **E**rat diues. **V**ere diues. si
aut scriptum est. **C**um esset diues i
omnibus: factus est pauper pro no
bis: ut nos sua paupertate ditaret.
Et item de eodem domino dicitur.
In dextera eius ignea lex: in sinistra
vero illius diuicie et gloria. **C**ui be
ne conuenit erat: quia de eo dicit.
In principio erat verbum: et **V**bū
erat apud deum: et deus erat **V**bū.
Qui habebat villiam. **R**euera ha
buit villiam et villam: quia domi
ni est terra et plenitudo eius. **E**t ip
se ait. **D**ata est michi omnis potes
tas in celo et in terra: et tamen in
terra nichil voluit possidere: sicut
idem de semetipso ait. **N**on habet
filius hominis ubi caput reclinat:
paupertatis nobis relinquens exē
plum. **E**t tamen villiam cum ha
buisse videamus et villam hoc mo
do. **V**illa est propter terram posses
sio: pluribus vestita colonis: per
quod significatur terrena hec corpo
rum nostrorum compaginatio: pri
mo multis ornata virtutibus: qua
si multis inhabitata vitis. **I**n hac
sua villa dominus ad custodienda
bona sua que plura habuit in ea.
villiam posuit iteriorem hominem:
quem tante valitudinis fecit. tanti
decoris. ut ad ymaginem et simi

litudinem suam formaret: **A**nteq
potentie per sibi datum liberum ar
bitrium. ut in quamlibet parte boni
mali se flecteretur. // **V**illam et
am tantis muniuit presidijis: ut
nullius ope preter solus eius sali
ret domini egeret. contra quoslibet
cuiuscūq; impugnationis incursum.
Posuit namq; in ea murozū cus
todem prudentiam: defensorem for
titudinem: dapiferum temperantia:
iusticiarium ad tuenda iura iusticia.
Anti quantē fuerit sollicitudinis quā
teq; strenuitatis in suis peragendis
officijs: ex eorūdem proptijs dif
finitionibus videtur que sunt huius
modi. **P**rudētia est cognitio rerum
appetendarum et fugiendarum: **O**rti
tudo est firmitas animi aduersus
ea que temporaliter sunt molesta.
Temperantia est refrenatio cupidi
tatis: aduersus ea que carnaliter
delectant. **I**usticia est reddere vnicui
ius quod suum est. // **Q**uomodo
vero hee virtutes quasi sollertes
viri. in villa sibi commissa officia
sua compleant audiamus. **P**rudē
tia custos familie suam sic facit of
ficiū dicens. **V**igilate quia nesci
tis qua hora dominus vester ventu
rus sit: sero an media nocte. an gal
licantu an mane et cetera. **P**atris
quia non corruptilibus auro vel
argento redempti estis de vana ves
tra conuersatione paterne traditio
nis: sed sanguine quasi agni imma
culati et incontaminati ihu xpi isti do
mini nri. **N**ō simus concupiscētes ma
lorū: neq; ydolatre efficiamur. **A**ua
ricia quippe ipsa est ydolorum seruitus

Neque fornicemur sicut illi qui ceciderunt uno die vigintitriamulsa : neque temptemus deum sicut qui a serpentibus perierunt : neque murmuremus sicut qui perierunt ab exterminatore : que omnia scripta sunt ad correptionem nostram in quos fines sculorum deueniunt. **¶** Fortitudo quoque sic suos hortatur in acie dicens. **E**sote fortes in bello : et pugna cum antiquo serpente : et accipietis regnum eternum. **E**t item **R**ederte animi ab hijs qui occidunt corpus : postea vero non habent quid faciant. **D**ominus fortis et potens. dominus potens in prelio : attollite portas principes vestras. et eleuamini porte eternales : et introibit rex glorie. **I**eo quippe rugiens circuit querens quem deuoret : cui resistite fortes in fide. **C**um fortis armatus custodit atrium suum : in pace sunt omnia que possidet. **I**taque viriliter agite et confortamini : et omnia vestra in caritate fiant. **E**mpti enim estis pretio magno. **G**lorificate et portate deum in corpore vestro : sicut portauit apostolus dicens. **Q**uia nos separabit a caritate christi tribulatio an angustia. an persecutio. an periculum. an gladius : **C**ertus si quod neque mors neque vita neque principatus neque futura : poterint nos separare a caritate dei que est in christo ihesu. **¶** **T**emperantia vero sic sollicitatur dicens. **V**idete ne grauentur corda vestra in crapula et ebrietate : et curis huius mundi. **S**criptum est enim **V**e qui potentes estis ad bibendum vinum : et viri fortes ad miscendum ebrietatem. **N**i

tut eger ad medicinam : sic ad sumendum dapas. quisque debet accipere. **I**nter cetera enim sua mala sodomia panis habundantia perijt : ad iherusalem domino per prophetam dicente. **H**ec est iniquitas sororis tue sodomie : saturitas panis. et habundantia. **H**ic apostolus ait. **M**ulti ambulat post concupiscentias suas quos sepe dicebam vobis. nunc autem et flens dico in imicos crucis christi : quorum finis interitus : quorum deus venter est : et gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt. **E**scia ventris et venter escie : et vos autem et hunc et hos destruet. **N**e quicquam igitur in illis voluptate appetat : sed necessitati succurrit. **¶** **I**ustitia autem sic velle iura tractare dicens. **Q**uod tibi non vis fieri : alij ne faceris. **Q**uia hinc salomō ait. **N**on dux et pondus / mensura et mensura : utriusque abhominabile est apud deum. **E**t quicquid vult ut faciant vobis homines : et vos facite illis similiter. **E**t sic implebitis quod moyses ait. **I**usti modi sit vobis : equus fectatus. **I**taque cum debeat tibi quippiam frater tuus : et abstuleris pignus ab eo : ante solis occasum pignus restitue. **N**isi habundauerit iustitia vestra plusquam scribarum et phariseorum : non intrabitis in regnum celorum. **Q**uorum legalis erat iustitia : oculum pro oculo / dente pro dente / uestionem pro uestione. **N**os autem dicite diligite inimicos vestros benedicite hijs qui vos oderunt : neque malum pro malo reddentes : nec maledictum pro maledicto sed e contrario benedicentes. **H**ic paulus ait. **N**emi quicquam debeatis. nisi velle diligatis. **N**i superet inimicus

tunc tibi illum? si sitit potu da illi:
2 hec faciens carbonem ignis coe-
ges sup caput eius. **H**ic utiqz aio e-
go iusticia: 7 volo fieri // **I**n hac
etiam villa diues dñs qñ turcolas
habuit: q redderent ei fructus usurari-
os tepib9 suis: q sunt hmoi. **S**oni-
tas. benignitas. modestia. masue-
tudo concordia: pax patientia mia ca-
ritas. **D**up hos etiā posuit ad custo-
diendū si deliquissent: q accusarent/
q testificaret: q iudicaret: qui pun-
iret. **C**ōscia qñ ipsa est accusatrix: 7
mōtia testis: ratio iudex: timor car-
nifer. **E**t ei qñctia accusat: mōtia
a testificatur: 7 qñ ratio iudicat: ti-
mor excruciat dñs. **D**ñs regnauit
irascatur ppli: q sedes sup cherubin
moueat terra. **I**gnis in arcuitu ei9
exardescat: 7 i arcuitu ei9 tepestas
valida. **E**t ipse dicit. **I**te maledā in
igne eternū. q pat9 ē dyabolo et a-
gelis ei9. **V**bi ignis ē q nō tepescit.
vermes qui nō moriuntur. toztozes
qui nō lascescūt: vbi null9 ordo sed
sempitern9 horroz inhabitat. //

Villam suam hñs alijsqz tutorib9
fortem tradidit domin9 villico. plu-
ribus plenā bonis quibusdam cor-
poris. multis proprie ipsi9 hois in-
terioris. **D**epte qñp sūt hec bona
corpis: pulchritudo. fortitudo. velo-
citas. libertas. sanitas. voluptas.
diuturnitas vite. **D**epte qñ sunt bo-
na aie: sapiētia. amicitia. concordia.
honor. pietas. ptas. iocunditas. **P**re-
ter hñ appa. qmunia sūt multa data
turicolis: alia hñs/et alia hñs. **B**o-
na enī sūt diuitū diuitie sue. ne eos
paupertatis molestia frangat: bona

sunt pauperū penurie sue. quibus
castigant. ne p incontinentiam deflu-
ant: fortū fortitudo/ut ad bona o-
pera coualescant: debiliū imbecilli-
tas/q refrenatur ne qd velint ma-
lū pficiant. **S**apiētū sua scientia. q
illuiantur ut pficiant: insipiētū su-
a simplicitas. qua huiliantur ne su-
pbiant. **O**mino qñquid in hac vita
nrā fragilitas possidet. pius condi-
tor qñq in sua bonitate ē ad bo-
nū nostrū nobis cotidie pfert: scilz
vel ad correptionē prauitatis. vel
ad pfectū virtutis. **U**t ut verbis be-
ati gregoriū vtat: que ad vsū acci-
pum vite. ad vsū couertim9 culpe.
Valitudinē corporis in vsū consu-
mim9 viciōrum: bona mentis in v-
sum expendim9 vanitatis. **E**t hoc ē
qd dicitur: qui diffamatus est apd
eum/quasi dissipasset bona ipsius.
// **O**pere pñum est scire quis dif-
famauerit villicū: vel vnde prodi-
ent diffamatio. **P**etulantia ipsa ē
q disseminat infamiā: q tunc di-
atur infamare. cum nō erubescat ne-
gligentia suam declamare. sicut ibi
Nullum pratum sit. quod nō ptra-
seat luxuria nostra: coronem9 nos
rosis anteq marcescant: vbiqz re-
relinquam9 signa leticie nostre.
Quippe hec talis locutio plane in-
famatio est. fit ante triplici voce:
scilicet cogitationis. locutionis 7 o-
peris. **H**abet ei cogitatio vocē suā.
Vn dñs cogitāti moysi ait. **Q**uid
clamas ad me? **E**t dauid ad dñm
Cogitatio hois confitebitur tibi.
Habet et opus vocem suam. **V**n-
de dominus ad moyz. **P**anguis

fratris tui clamat ad me de tercia.
Prodit autē infamia nostra ex hijs
que fiunt. aut contra naturam. aut
contra legem. aut contra consuetu-
dinem: hijs tribus modis quicquid
agimus vertitur in peccatū. Et qā
villius bona dñi sui in hec dissipa-
uerit: dictū est ei. Quid hoc audio
de te? Redde rationē villicationis tu-
e: iā enī amplius non poteris villi-
care. Illud non semel aut iterū: sed
tercio iam cōminatur dñs villico su-
o: videlicet ante legē. sub lege. sub
gracia: et per tres nūāos per quos
omnia sua nobis consilia dat. adest
per hoīem. per spiritū. per familiare
mandatū. Hijs domin⁹ secreta sua
solet notificare: atq; per hos alijs
quib; q; iubet: cum quibus ite solet
timor. et modo iungitur illis ferens
ista tria que semper habere solet. da-
uā cōminatiois. radiū cognitiōis. et
vga doloris: ad iudiciū rēre. ad
videndū errorem. ad habendū mero-
rem. inapiētiū. proficiētiū. perfici-
entiū. // Nota q; in hoc facto cog-
noscitur mirabilis pietas huius da-
mini: qui non arāuenie seruum su-
um: sed ad reddendā rationē prius
submonet eum q̄ iudicat. Sic quo-
q; visus est abraham dixisse: cum
loqueretur ad eū de sodomis. Des-
cendam et videbo per memetipsum:
si sic ut rumor est opere cōpleuerint.
Et hic instrumur non statim debe-
re dare fidem quibuslibet verbis: sed
si sic est ut dicat prius adhibere cau-
telam. // **Dequitur** Quid faci-
am? Hec querimonia de premissa
cōminatione procedit. Sic utiq;

quidam cum mortem sibi venire de-
prope vident: se male vixisse scien-
tes timore perterriti quid fecerint vel
qualiter id emendare debeant. scā-
latis amarissime exquirunt dicentes.
Quid faciam? **Reddere** non valeo.
mendicare erubescō. **Hec** duo verba
in persona illoꝝ loquitur. qui hec
duo timent: in penitentia scilicet of-
flictionem corporis. et paupertatē.
quorum alterum intelligitur per fa-
dere. alterum per mendicare. **Et** e-
nim sic moraliter dicam: fodere est
saculo compunctionis et amaro cō-
fessionis in fructus bonę operatiōis
cordis nostri iugera dissulcare: quod
facere propheta nos ammonet di-
cens. **Bandite corda vestra: et non**
vestimenta vestra. Et hinc est illud
quod ait custos vinee de sterili fecul-
nea ad dominum suum. **Dimitte e-**
am et hoc anno: ut ego veniens fa-
diam circa illā. et apponā stercoꝝa.
Redd hoc iste de quo hic agitur: pri-
mo facere pertimescēs ait. **Reddere** nā
valco. **Contra** quem recte per salo-
monem dicitur. **Piger propter frī-**
gus arare noluit: mendicabit ergo
estate: et non dabitur ei. Qui enim
nunc propter pauperem mentis aue-
torporē macerare se per penitenti-
am et affligere negligit. cū sol iusti-
cie in iudicio velut in estate clauerit
queret requiē sed non accipiet: quia
propter illā operari bona contempsit.
// **Dequitur** **Reddendi** care erubescō.
Hoc legitur ad litterā tātū. **Vult**
enī qdā q; erogāda bona sua paup-
bus / culpas suas redimere velle ut
et hoc cogitando pertrahant: sed

postmodū timētes ne egeant. erga
egentes tenaces sunt: et ab eo quod
mente acceperāt se suspēdūt: pāpue
quod vidēt aliquos qui sua se sic dedis-
se fatētur et penitet: de quibus bene
per salomonē dīatur. Qui obseruat
ventū nō seminat: et qui considerat
nubes nūquā metit. Ventī noīe ma-
lignū spūs qui mentē temptationi
bus impellit: et nubis appellatio
pccōr expmītur. Qui ergo attēdit
ventum nō seminat: et qui considerat
nubes nūquā metit: quod qui tēptatio-
nes maligni spūs metuit. et in quo-
tū lapsus aspiciat in bono ope neque
exercetur. nec in iudicio quo conso-
letur inueniet: sed et nūc quoque vile-
at. Propterea quāvis villicus paulo
ante dixerat. fodere nō valeo. men-
dicare erubescō: penitēs tamē sub-
iungit quod sequitur. **S**cio quid
faciam. Videte quid facit timor:
quippe perutilis domino suo. Ipse
est qui quod dominus iubet: homi-
nes facere cogit. Certe iste villicus
hodie nō dixisset scio quid faciam:
si non timuisset. **D**ed timuit: quo-
niam illi subito timor adueniens cla-
ua cōminationis tales ei ictus im-
pōsit. dicens. Audis miserabilis. au-
dis leuigila tantē: quod hora est iam
te de pigritia surgere. **S**i non amo-
re: salte timore euigila. **C**ruor enim
tibi duplex dūra patitur. altera iam
iam corpis: altera postmodū corpo-
ris et aīne gehēnalis. **C**ogita er-
go curiat? tuos quos pūtaliter
medullit? senties iā in morte. **M**ors
inquam ipsa est curx horribilis: ad
quā cotidie festinas et nō attendis

Vide quō mors te curiafigit. **C**ruor
nerueten? distendūtur. man? et bza-
chia de adūe? pectus anhelat. aer
ux languescit. labia spumāt. oculi
stupescūt. vultus horrescunt: facies
exsūdāt. et morte tanta pallefcit. **E**c-
hec utiq; que videm? de foris et que
sentim? leuia sūt: ad ea que intus
aīma miserabilis iam per gustat.
Nam sensus a corpore aīo recedit:
aīam sua mors conūtat. **E**cce
qui autē curiat? te maneāt: audi
quid ppheta de perditis dicat. **N**i-
aut oues inquit i inferno positi sūt:
mors depascet eos. **E**t iob. **T**rans-
iunt inquit o frigore niuū: ad calo-
rem niuū. **D**e quo et alibi dīatur.
Quis poterit ex vobis habitare cū
igne deuorante? Aut quis habita-
bit ex vobis cum ardoribus sempi-
ternis? **H**ec audiens villicus: pla-
ne si timuerit ne miretur. **E**cce
notandum quod timor iste quadzifor-
mis est: salutaris mundan? . seruilis.
inicialis. et filialis. **M**undan? : qui
facit recedere a malo. pro cūtatōe
pene. **S**eruilis : qui facit a malo
abstinere pro cūtatōe pene: ma-
li retinens voluntatem. **I**nicialis ti-
mor gehenne: de quo dīatur per p-
phetam. inīcium sapientie timor do-
mini. **F**ilialis de quo per eundem
dīatur: timor domini castus perma-
net in seculum seculi. **I**n duab? for-
mis utilis est hominibus semper:
in alijs minime. **I**n iniciali forma
taliter stendens ut modo dīatum
est. ad villicum venit: propter quod
ait. **S**cio quid faciā: ut cum amo-
re fuero scē. **H**ec amotio nichil est

aliud: q̄ hominis interioris id est anime et corporis separatio. Et notandum q̄ scire nos exponere non oportet: q̄ ipsemet suū scire. scilicet quid facere velit innotuit. p̄ hoc q̄d sequitur dicens **Ut** cū amotus fuero a villicatione: recipiant me in domos suas. **In** hoc q̄ suū scire exposuit: meminit potestatis dicitis. **Dare** tuum nichil est: nisi scire tuum sciat alter. **Visus** siquidem est. min⁹ hoc dixisse. scilicet q̄ sint qui recipere eū debeant: q̄d tamē cū dixerat in domos suas. succinate deprehenditur a notasse. **Vt** nāq̄ qui homines recipiūt: quoz sunt dom⁹ celi et eterna tabernacula: et hī q̄ sint. dōm⁹ ad discipulos suos loquēs patēter ostendit: in illis verbis suis cū dicit **Adiuite** puulos venire ad me: talū est enī regnū celozū. **Et** alibi. **Beati** paupes spū: quonīa ipsozū ē regnū celozum. **Ab** hīs ergo necesse ē emere regnum celozū quozū est. **Be**te necesse est: quia non habem⁹ hic ut ait apostolus manentē ciuitatē. sed futurā inquirimus. **Et** itē de se suis cōfīdens ait. **Dam⁹** q̄ si terrestres dom⁹ nrā hui⁹ habitationis dissoluatur: q̄ habemus ex deo donū non manufactam eternā in cel. **Hanc** utiq̄ nos emere docet dōm⁹ in subsequētibus dicens. **Facite** vobis amicos de māmōna iniquitatē: ut cū defeceritis recipiāt vos in eterno tabernacula. **Et** hoc in loco suo exponitur sed nō modo: sed videam⁹ quid sequit. **Conuocatis** singulis debitorib⁹ etc. **Memini** me super dixisse. misericordiā et veritatē

caritatē cū alijs multis quasi tuticolas ēē: et debere eas huic diuiti domino reddere suos effect⁹. q̄ si fructus opm suorū p̄ man⁹ villiā. **Nich** il ergo est aliud q̄ dicim⁹ villiam debitorēs domini sui cōuocasse: nisi vnūquēq̄ in corde suo quid fecerit vel q̄d fecisse debuerit. iuxta posse vīriū suatū p̄tractasse. **Ad** quocūq̄ agim⁹ fere p̄ omnia reos nos ēē cognoscimus: p̄cipue tamen in eo q̄ p̄ caritatē largi⁹ erogasse debui⁹: **Et** in eo q̄ p̄ mīam illis qui nos iniuriatū cōdonasse p̄fectius debebam⁹. **Et** h̄ datur intelligi: cū huic q̄stioni scilicet quātū debes dño meo. respondetur cētū caldos olei. **Per** cētū enī significatur p̄fectio: per oleū misericordiā. **Est** ergo sensus. **De**beo cētū caldos olei: id est q̄ michi iniuriatib⁹ p̄fecte dimisisse debui: cā nō dimisi. **Cui** s̄bsequētur adiūgiē. **Rede** cito: scribe quinquaginta. **Na**um⁹ q̄ sedere huiliationē. cito festinationē. **Scribe** firmitatē: quinquaginta penitentiā designat. **Et** super hīs cōueniētia habem⁹ exempla: s̄ q̄ satis est notū nō cōuenit: sed quid sibi verba velint dicamus. **Cū** ergo dicim⁹ sede cito. **Et** scribe quinquaginta: itē est ac si q̄s dicat sibi met ipsi aut primo suo. **Cui** faterē te peccasse ī misericordiā/ humiliare cito: firm⁹ p̄mane ī penitētia. **Dein** de alio dixit **Tu** vero quātū debes? **Cētū** choros tritici. **Fere** eadē ē hec q̄stio. **Et** respōsio cū p̄: excepto q̄ illa ē de indulgētia h̄ est de caritate. **Hic** enī firmētū caritatē designat: quēadmodū super⁹ p̄ olcum mīam

dixerimus designari. **H**oc itaq; huius questionis responsio nobis inu-
te. q; qui seculi huius substantiam
possidemus. perfecte egentibus ero-
gasse debuimus. q; si non fecerim9
non possemus. apud samū patrem/
familias debiti vinculo obligamur.
sicut scriptum est. Qui habet substā-
tiam huius mundi. & videt ne fratrem
suum necessitatem habere. si clau-
dit viscera sua. ab eo; vere caritas pa-
tris non est in eo. Huius tamen ob-
ligationis nodus celeriter rumpitur.
si bene perficiatur quod sequitur. sci-
licet sede cito. et scribe octoginta. id
est humiliare (sicut exposuim9) in ob-
seruatione mandatorum dei. & certa
spe hereditatis eterne. De cado et
choro dicant rlij pro habundantia
sensus sui quid senserint. ego super
hys nichil aliud dico. nisi q; vnum
q; d; vas est ad mensurand in suo
genere. & hic significare possunt me-
surate. id est discrete debere agere pe-
nitentes. quasi sic occidant hostem
ne perimant quem. quoniam scrip-
tum est. Si recte offeras. et non rec-
te diuidas. peccasti. Recte offerim9.
tū bono studio bonū opus agim9.
sed non recte diuidim9. si discretionē
habere in bono ope postponamus.
quā qui dissimulat. etiam recte offe-
rens sicut beatus ait gregorius pec-
cat // **¶** De quib9 Et laudauit dñs
villiaū iniquitatis. eo q; prudēter e-
gisset. Hūc qui mirantur vnde hec
laus p̄cesserit. ai nō dicat ad lram
persoluisse debitū sed curtassee. q; si
quid egerit attendatur. poti9 inuita-
ti debet villic9 q; admirari **S**eculari

ter enī prudēter egit. q; que redde-
re nō potuit. ne sup hys argueret fur-
to caute celauit. et scdm apli verba
dicat. si nō caste saltē caute Est nā
q; minoris culpe quēlibet ai q; se so-
lū dare morti q; si ceteros seculi tollat
cōtagione peccati. & quoq; sibi puti-
le sumaq; prudētia fuit. quia apud
quos recipitur efficit. si amoueret
a villicatione // **¶** Sed et alia9 lo-
quar. plene scdm morālē intelligen-
tiā multa laude est dign9. qui relic-
to errore pristina cōversationis. di-
uidit deo satisfaciēs. redit ad grām.
Et ppter hoc eū dñs laudauit. qz
siue hoc modo vel hoc modo dicatur
fecisse. prudēter egit. **N**ec moueat
quēq; qd dicatur iniquitatis. Nō enī
ponitur hic eo q; opetur ad laudē.
sed ad eoz q; audierūt tollendū des-
perationē. sicut dñs testat p ppham
dicēs Multiplicate sūt infirmitates eorū.
postea accelerauerūt. Nō aggrega-
bo quētacula eoz de sanguinib9. nec
memor ero noīm eoz p labia mea
Ad h enī mathe9 suū cognomē reti-
nuit publican9 // **¶** Hoc qd seq̄tur
qz filij hui9 seculi prudētiores sūt i ge-
neratioē sua filijs lux. dictū ē nob9.
De seculariū iutilē imitemur prudēti-
am. sicut moyses ibi nos iusticie do-
cet dicēs. Cū egress9 fueris ad pug-
nā. si videris mulierē pulchrā & ada-
maueris eā. & ades ei cesariē &c. & e-
rit tibi vxor. Et dictum est simul ad
magnā nrām erubescentiā. ac si dix-
iss9 nobis illud pphē Erubescet sydō
ait mare. Grandis enim nobis de-
bet esse verecundia. q; filij perditio-
nis promptiores sūt. in appetēdis

malis q̄ nos sum⁹ in celestib⁹ gran
dijs : de quib⁹ beatus gregori⁹ ait.
Qui celestis vite dulcedine in quātū
possibilitas admittit p̄fecte cognoue
rit : ea que in teris amauerat. libe
ter cūcta derelinquit. **E**t ad hec inā
tamur cū dicitur. **F**acite vobis ami
cos de māmōna iniquitatis : ut cū de
feceritis recipiāt vos in eterna taber
nacula. **S**on⁹ sermo ⁊ omni accep
tione dignus. docens nos illis ami
titiā iungere : qui nos possunt in eter
na scāi tabernacula collocare. **Q**ui
videlicet sunt illi : nisi quos super⁹
breuiter annotauī puuli ⁊ paupes
p̄pī. **Q**uos quia dñs amat. ip̄o tes
te q̄ ait. vos amici mei estis : ab hys
nos faciam⁹ amari de eo q̄ itē dñs
nos docuit dicens de māmōna iniqui
tatis. **V**ile est p̄ciū : s; emptio multa.
Māmōna nāq; diuicie nūcupātur :
que dicitur inique non p̄pter se sed
p̄pter iniquitatis effectū qui cuenit
ex se : sicut arbor illa q̄ appellata est
sciētie boni ⁊ mali : nō q̄ ullam ha
beret scientiā : sed q̄ tangētes cam
contra p̄ceptū. boni ⁊ mali cōtinge
ret esse scientes pariter. **H**ic satis of
fenditur. q̄ ex facili possunt amici su
perni aues haberi : ex quorū amici
cijs quis fruct⁹ nobis proueniat. ve
ritas subsequēter ostendit cum dixit
Et recipiāt vos in eterna taberna
cula. **V**idetur hic oriri questio.
in eo q̄ pauperibus attabuit / suscep
tio ⁊ retributio beneficentū sibi : cū
donū soli⁹ dei sit veniens ex ei⁹ mul
ta miseratione ⁊ grā. **Q**ue multū fa
cile soluitur. si attendatur q̄ dei fili
us nostram carnem suscipiens / fact⁹

ē paup̄ pro nobis : id qd paupib⁹ e
rogat sibi scm̄ fuisse dicat. ⁊ se retri
bue bñfacientib⁹ : qd ibi testat ubi
de paruulis loquens ait. **Q**uemq;
fecistis vni ex minimis meis : ⁊ mi
chi fecistis. **E**surui ⁊ dedistis michi
manducare : sitiui et dedistis michi
bibere. **E**t **V**enite ergo papite reg
nū qd vobis paratū est ab origine
mundi. **S**ollicitemur ergo fratres
mei : sollicitemur pauperibus erogare
consilio dñi. **N**z qz interest paupis
⁊ paupis. qd dñs ibi visus est and
tasse / cū diceret. beati paupes sp̄s
de paup̄tate talis faciēda est distinc
tio. que designet quib⁹ p̄cipue de bea
m⁹ largiā. **P**aup̄tas igitur alia na
turalis alia locuples : alia spiritalis.
Et hui⁹ diuisionis vnūq; mem
brū bifarie suppartitur : qd hys p̄e
tractandum relinquit⁹ qui magna
de minimis sciūt extrahere : p̄ter
q̄ hoc solū diam⁹. quia naturalib⁹
egenis et spiritalib⁹ p̄cipue ma
nū misericordiē porrigē monemur
verbis apostoli pauli dicentis. **Q**ui
suis nō prouidet et maxime domes
ticis / s; abnegat : ⁊ est infideli dete
rior. **N**ed quia nescim⁹ hodie quis
ante dei oculos dign⁹ sit odio vel a
more : dem⁹ hys ⁊ de m⁹ illis iuxta
eiusde apli vocem dicat. **B**onū inq̄
opemur ad oēs : maxime aut ad do
mesticos fidei. **E**t quia s; qui petūt.
sūt ⁊ q̄ verecūdantur : cū sup̄ est vn̄ pos
sit haberi dem⁹ veris. **D**e petētib⁹ ei
dñs ait. **O**mī petēti te tribue. **D**e ve
recūdis bñs augustin⁹ sup̄ hūc vsū.
q̄ pduat senū iumētē. ⁊ herbā serui
tuti hoīm : hoc modo. **B**eat⁹ inquit

qui preoccupat vocem petitori De
oibus indifferentes dñs ait Date
et dabit vobis Ecce illud Date ele
mosinas: et ecce oia munda sunt vo
bis Et iterum illud Ignem ardente
extinguit aqua: et elemosina resis
tit peccatis Et hinc est illud Cōdūde
elemosinā in sinu pauperis: et hec o
rabit p te Et bonus pater filio ait
Si multū tibi fuerit habūdāter tri
bue: si exigūū et illud libēter ipar
tire Sed tam sollerter omēs agere
studeam: quatin⁹ in eterna taber
nacula recipi mereamur Per dñm
ihesū xp̄m saluatorem nostrū: qui
cum patre et spū sancto vivit et reg
nat deus: per omnia secula seculo
rum Amen

¶ De modo beati bernardi p̄m⁹ de
labore messis. quō duplex malum
cooperatur in bonū hīs q̄ scdm̄ appo
sitū vocati sunt sancti.

Properes quidem vide
mur et sum⁹: s̄ si sp̄ritū
q̄ ex deo est accepim⁹.
ut sciam⁹ que a deo do
nata sūt nobis: magna ab eo glo
ria/magna nobis est collata p̄tās
Quotquot enī receperunt eum: de
dit eis potestātē filios dei fieri An
non potestas filioꝝ dei ista: qm̄ no
bis seruīūt vniuersa? Dabāt enī
apostol⁹ ip̄e: qm̄ diligentib⁹ deum.
omnia cooperantur in bonū Dz for
te dicat aliquis vestrū Et qd̄ hoc
ad me? Et in pusillanimitate cor
dis sui talia meditetur Glorietur
de potestate filioꝝ dei. in quibus
filialis erga eū feruet amor/ viget

affectus. et presumant sibi omnia
cooperari in bonum. qui deum dili
gunt in veritate Ego vero medic⁹
sum et pauper: carens affectu filia
li: expers digne deuotionis Sed
attende quod sequitur nullū enim
desperationi locū reliquit in scriptu
ra sua. qui alio loco sic loq̄tur: ve
per patientiam et consolationē scrip
turatum spem habeam⁹. Affectus
enim ille quem queris/pax est. nō
patientia in patria est/nō in via: et
nec eos qui eiusmodi sūt. op⁹ est a
scriptura consolati Ergo p̄ patienti
am et consolationem scripturatum
spem habeam⁹: si nōdum possum⁹
apprehēdere pacem ¶ Propterea
cū dixisset diligentib⁹ deum omnia
cooperantur in bonū: sollerter addi
dit. hīs qui scdm̄ appositum vocati
sunt sancti In quo verbo non terte
at te sanctitatis nomen: quādo nō
scdm̄ meritum. sed scdm̄ p̄positū.
non scdm̄ affectionem sed scdm̄ in
tentionem sanctos vocat: iuxta il
lud p̄phete. Custodi animā me
am: quoniam sanctus sum Illam
enim quam putas sanctitatem. ne
ipse quidem paulus corruptibili ad
huc grauat⁹ corpore arbitrabatur
se apprehendisse. Unum autem in
quit que retro sunt oblit⁹ et in ea q̄
ante sunt extensus: sequor palma
supernę vocationis Vides quia li
cet nondū apprehendisset brauiū:
habeat tamen appositū sanctitatis
¶ Et tu ergo si posueris in corde
tuo declinare a malo et facē qd̄ bo
nū ē. tenere qd̄ accepisti et p̄ficē sēp
in melius: sed et si quid aliquando

minus recte egeris. ut est humana
fragilitas. non in eo persistere sed peni-
tere. et corrigere quantum pualet. Re-
ris sine dubio sanctus et tu. sed cui inte-
rim clamare necesse sit. custodi animam
meam quam sanctus suus. **V**is ergo nos-
se quemadmodum homini sanctis omnia
comparantur in bonum? Pro modo cur-
ro per singula: quia in longum protrahit
huius sermonis hora non patitur. Eundem
nobis est: iam vespertinum tempus
ordinis aduenit. // **A**udite ergo
verbum abbreviatum. quemadmodum
vniuersa nobis seruiant: omnia co-
operentur in bonum. Inimici nostri
sunt iudices. Etenim siquidem illi pro no-
bis: quis contra nos? Si pro no-
bis faciunt hostes nostri: quomodo
non omnia simul cum illis? // **P**or-
ro duo nobis ut manifestum est ad-
uersantur hostium genera: malum
videlicet duplex. quod facimus et quod
patimur. Hec autem sunt ut aperti
dixerim: culpa et pena. Itaque cum sit
nobis utraque contraria. erit si volue-
rimus utraque pro nobis: ut hec qui-
dem ab illa liberet. et recte aduersus
istam iuuat illa: nec parum. Ecce e-
nim compungimur in cordibus nostris.
Et in cubilibus conscientie super delictis
perterriti: sed delinit conscientia et cor-
rodentium dentes peccatorum. et terrens redu-
cit ad spem venie. penitentia ista. et
voluntaria pena quam patimur: non so-
lum autem preterita. sed et futura re-
pellit. Nam et temptantia impulsat vi-
cia. et nonnulla sic pinunt: ut a rara
a nunquam venenatum possint erigere ca-
put. Sic pena pro nobis facit ad-
uersus culpam: ut vel omnino non

sit. vel sit minor. Culpa vero nichilominus agit. ut aut non sit. aut mi-
nor sit pena: non quidem ut omnino
non sit. aut a dignitate sua minuatur
quod nullatenus expediret: sed ut non
sit pena aut minor sit pena. videli-
cet aut non sit. aut minus sit onerosa.
Quis quis enim perfecte senserit onus
peccati et anime lesionem. aut parum
sentiet. aut ex toto non sentiet corpo-
ris penam: nec reputabit laborem.
quo peccata nouerit de leni preterita.
futura cauere. Sic enim sanctus dauid
euidens seruus non reputauit iniuri-
as: memor filii persequentis.

Decimo eiusdem secundus vni su-
pra. et de duabus mensis

Labor iste fratres exilij pauper-
tatis nostre nos ammonet perfecta
et iniustitiae. Ut quid enim morte af-
ficiamur tota die. in ieiuniis multum.
in vigiliis habundantius. in labori-
bus et erumpnis? Nunquid ad hoc
creati sumus? Absit. Nam licet ha-
natus ad laborem: sed mime ad la-
borem creatus est. Natiuitas in cul-
pa est: et ideo in pena. Omnes enim
nos oportet gemere: dicentes cum
propheta. In iniustitiis conceptus
sum: et in peccatis concepit me ma-
ter mea. Aliena ab utraque prima
creatio: quia sicut non culpa. ita nec
penam deus fecit. Quid de ea que
maior est omni morte. videlicet ap-
te scriptura testatur? Inuidia dya-
boli mors intravit in orbem terrarum. Et
alio loco. De morte non fecit. // **I**taque sicut laborantibus manibus
nec oculis propterea claudis. nec auribus
abstinet ab auditu: sic primo et multa

melius laborante corpore mens q
q ipsa suo intenta sit operi: et non
vacet Causam cogitet in labore: ut
ipsa ei pena quā patit. culpam pro
qua patitur representet: dum videt
vulnere ligaturā. ipsa sub pānis
vulnera meditat. Huiusmodi si qui
dem cogitatio humiliatur sub po
tenti manu dei: et dulci quadam pie
tate mens plena miserabilem se ex
hibet in oculis ei. Hinc quoque scrip
tura nos amonet: misere inquit
anime tue placens deo. Nec dubi
um quā ea que placet deo miseror
dia: facile eius possit miam obtine
re. // **E**t ne dixerimus unde mi
serendum sit animabus nostris: nisi
insipienter dissimulauerimus. mul
ta in eis miseratione digna poterint
inueniri. Unū tamen dico ut occasio
nem vobis dedisse videar: et cetera
quoque similiter aduertatis. Nōne
velut inter duas mensas positi. epu
lantes hinc inde spectamus ieiun?
Dic sumus omnino sic sumus. Unde
ergo sic positis risus unde iocus. un
de leuitas unde supbia: unde extol
lencia oculorum? Aut forte nō agnos
cimus mensas. non consideramus e
pulas: delicias nō videmus? Hinc
michi sūt quos video deliciose viuē
tes in omnibus bonis. sensibilis huius
mūdi: inde cōtemplos alios quibus
disposuit xps regnū: ut edant et bi
bant sup mensā eius in regno patris
sui. Strobique video similes mei ho
mines frēs meos: et heu me ad neu
trā licet extendere manū. Ab utraque
mēsa prohibeor: ab illa quidē pfectio
nis. ab illa vinculo corporis: ut nec

ad inferiorē autēā. nec ad superiorē
accedē possim. Quid iter hī testat. nī
si comedere panē doloris: ut sint in
lacrimis mee panes die ac nocte. si
q̄s celestium quinarum mīa motus. i. oc
latrat. s. b. mēsa catelli vel exigua a
liq̄ deliciarum illarum si agmēta demit
tat. **N**ā inferior quidē consideratio
q̄ nobis ipse patimur eorum respectu
quos nouimus deliciose viuētes in h
selo. isime adhuc aīe ē: nec oīno
in placet talis affectio i aīa spirita
li. Tōgi enī posiet est a iudicio veri
tatis. qui bāficat quos. velut miseri
mos lugere debuerat. H se miserū
reputat nō sane consensu iudicij. s. af
fectiois sensu q̄ nō sit sic it illi: q̄ id
magis optare debuerat. ut omēs es
sent sicut ipse. Hoc tñ solū tali in co
gitatione laudabile est. si miserā ip
sā quā reputat p amorem. siue timorē
dei patiet ferre deliberat: et cū qdā
pietate dicat deo: ppe. Vba labiorū
tuorum ego custodiuī vhas duras. Et
hec q̄e cogitatio ichoatū ē: et tñ lac
puulorum. **A**duero cū iā pfectē cepit
et affāone seq̄ iudiciū cōmū: oīa p
culdubio detrimēta faciet: et q̄si ster
cora arbitrat. lugēbit cū ppha su
p eos q̄ āplexati sūt stercorea. Ipse vā
scā quādā huiliq̄ supbia. h vniūsa
despiciet: et magis in altitudine animi
collocat. nō bēm dicit populū cui
hec sunt. s. miserr plane: b tñ vera
cuius ē dñs deus ei. **B**etū idū ita sui
ppatiōe misere illis: incruet utiq̄
quorū cōpatiōe sui quoque misereat:
si suspexerit ad celestes diuicias: et de
lectatiōes i dextera dñi vsq̄ in finē
Un sit ut q̄ p̄us de inferiori iriguo

lacrimas fundens plangebatur. quoniam propter te mortificamur tota die. iam te superiori habundantiores emittat fletus dicens. **H**eu michi quia incolatus meus prolongatus est.

Dermo tercius vnde supza.

Hec est generatio querentium dominum: querentium faciem dei in rob. Et diuersis et diuersa querentibus hominum turbis animo fatigatus: qui desideranter ad hunc cumulum hodie spiritu refoallatur et accessit. Gracias deo non sum fraudatus a desiderio meo: non sum frustratus a spe mea: repletus sum consolatione. superhabundo gaudio. omnia interiora mea nomini donum benedicunt: et omnia ossa mea dicunt. domine quod similis tibi. Nepe prospiciens eminus cum accedere: fateor videre in corpale ter visus sum. quos in spiritu propheta quod tu prouidit: et continuo subiit animus quod ore ille deprompserat: ut cum copallere dicens. Hec est generatio querentium dominum. // Multe sunt generationes hominum: et nunc solus tertia est ista generatio que nunc viget et apparet in nobis. Prima siquidem generatio nec queres adhuc dominum: nec quesita a domino fuit: cum in obliuione mentis et reatu iniquitatis unumquemque genuit mater sua. Secunda proinde statim sicut necesse erat. ex aqua et spiritu remedium nobis exhibuit festinatum: et fuit illa generatio nondum quidem querentium. sed tamen iam quesitum: quod nec scientes adhuc querere dominum nec valentes ipse quesierit. Quiescit igitur nos et acquisiuit

proinde nulla generationis ipsius
agnitio: nulla tanti notitia genito-
ris. Nunc demum voluntaria genera-
tio/voluntarium exhibet sacrificium:
iuxta illud. Voluntarie sacrificabo
tibi: et confitebor nomini tuo domine
quoniam bonum est. ¶ Hec est ge-
neratio querentium dominum. Que-
rentium an habentium dicam? Ha-
bentium utique et querentium: alioquin
non possent querere non habentes.
¶ Sed quid querentes: aut quid habē-
tes? Vel potius quomodo habentes:
et quomodo requirētes? Verbo ge-
niti. verbum habent. Nunquid non
verbum dominus? Johannem audi
Et deus erat verbum. Quid ergo
iam amplius querit generatio habē-
tium dominum? Considera quod sequitur
in psalmo. Hec est inquit generatio
querentium dominum: querentium faciem
dei iacob. Eundem proinde habent
pariter et requirunt: quia unus ite-
rque et verbum patris et splendor pa-
terne glorie est. Et is quidem non
quesitus haberi forsitan potest: non
habitus autem queri omnino non
potest. Denique ipsa est quae de se loquitur
sapientia. Qui edie me adhuc esu-
riet. Potens ipse est prestare se eti-
am non querenti: qui ut supra ostē-
dimus de amulo gratiae et benedic-
tione dulcedinis querit et preuenit
adhuc querere non valentes. Nemo
autē ante ydoneus querere quod habe-
re: quia nemo inquit venit ad me.
nisi pater meus traxerit eum. Adest
ergo qui trahit: et quodammodo
necdum adest qui non alio trahit quam
ad seipsum. Nunquam enim nec usque sine

filio pater adest per fidem: ut ad spe-
ciem trahat. Quomodo ergo non ex-
ultet spiritus meus: quomodo non sine
modo iocundetur in generatione ista
querentium dominum? Nempe testimo-
nium credibile nimis gustate sapiē-
tie est: esuries ipsa tam vehemens
Certissima michi probatio et indu-
bitabile argumentum. quia habetis
quod sic queritis: et in vobis habitat
qui tam valide trahit vos ad seipsum
Non enim humane possibilitate est cur-
sus iste: eius dextera facit virtute.
cui semper necesse est clametis. Tra-
he me post te: curremus in odore un-
gentorum tuorum. Non inquam ab ho-
mine forma ista conversationis: nec
aliud experimentum querimus eius qui
in vobis habitat christus: quod quod ita
queritis christum. Videtis enim fratres
qualem spiritum accepistis. spiritum
qui ex deo est: ut sciatis quae a deo
donata sunt vobis. Audimus aposto-
licam audimus et prophetiam etiam
et angelicam gradum: quibus aut nichil
vobis arbitror sublimius affecta-
ri. ¶ Nunc e singulis michi vide-
or in vobis aliquid: et magnum ali-
quid invenire. Quis enim celibem
vitam. vitam celestem et angelicam
dicere vereatur: aut quod in resurrectione
futuri sunt omnes electi? Quomodo non
iam nunc estis sicut angeli dei in celo.
a nuptiis penitus abstinētes? Am-
plectimini fratres preciosissimam mar-
garitam. amplectimini sacramentum vite:
quod vos efficiat sanctorum similes et
domesticos dei: dicente scriptura. In
corruptio facit proximum deo. Ita ergo
non vobis quidem merito: sed gratia dei

estis quod estis: quod ad castitatem
et sanctimoniam spectat. angeli quidem
terreni. aut potius celi ciues: sed in
terra interim peregrinamini. **Q**ui enim
sumus in hoc corpore: peregrinamur
a domino. **D**e propheta quid dica-
mus? **A**lex et propheta. usque ad io-
hannem veritas ait. **V**etump tamen
non erat ille aduersari? sed discipulus uti-
que veritatis: qui dicebat etiam per iohannem
Ex parte enim cognoscimus: et ex parte
prophetam. **C**essauit ergo propheta
quia iam cognoscimus: necdum tamen
tota cessauit. quia adhuc ex parte.
Cum venerit inquit quod perfectum est:
euacuaabitur quod ex parte est. **V**idete
autem iohannem qui fuerunt propheta. utrumque ad-
uentum domini prophetauerunt: et qui neutra ad-
huc per salutis in notitia: sed utraque
in propheta erat. **M**agnus sane propheta
di genitus: cui vos debitos esse conspi-
ciatis: magnus prophetae studium. cui vos
uideo mandatis. **E**t illud? **N**epe-
iuxta apostolum non considerare quod videtur: sed quod
non videtur: secundum dubio prophetare est. **A**m-
bulare in spiritu. ex fide vivere. quod sursum
sunt querere non quod super terram: obliuisci quod
terro sunt. et extendi in aeterna. ex
magis parte propheta est. **A**lioquin quam mo-
nisi per spiritum prophetae conuersatio nostra i-
celis est. **V**idete nimirum prophetae olim qua-
si non inter homines sui temporis erant?
sed virtute impetu quodam spiritus di-
ces illos transilientes. exultabant ut
videret diem domini: et videbant et letaba-
tur in ea. **V**idete et professione apostolica au-
diamus. **E**cce nos reliquimus omnia: et secu-
ti sumus te. **V**i gloriari licet habemus
gloriam: sed si sapimus habere curabimus apud
deum. **H**ec enim vana est gloriatio: ut quod glo-

riatur in domino gloriatur. **N**am ne-
que manus nostra excelsa: sed dominus se-
cit hec omnia. **F**ecit nobis magna qui-
potens est: ut merito magnificet etiam
nostra dominum. **I**psi enim magno munere
factum est: ut magnus illud propositum
unde magni gloriabatur apostoli: magni-
fice sequeremur. **F**orte etiam si in hoc
quod gloriari voluerimus non erimus insipientes. **V**e-
ritatem enim dicimus. esse hic aliquamque plus
quam nauem et cetia reliquere. **Q**uid ve-
ro illud quod ipsi quidem apostoli omnia reli-
tunt? sed ut primum in carne dominum seque-
retur? **N**on est nostrum dicere: secutus
ipsum dominum audiamus. **Q**uia vidisti
me thoma credidisti: ubi quod non vide-
tunt et crediderunt. **F**orte etiam propheta-
tandi genus excellens esse videbi-
tur: non intendens quibusque temporalibus
rebus et transitoriis aliquam. sed spiritali-
bus et eternis: et nichilominus in va-
se fictili thesaurum castitatis illustrior
in carne fragili ex aliqua parte proba-
bilior virtus. **V**bi ergo in hoc cor-
pore angelica conuersatio. in corde
prophetica expectatio. in utroque apostolica
perfectio iuenitur: quanta est cumulus
iste gratiarum. quod retribuetis domino pro
omnibus quod retribuit vobis? **V**ulturnus
gradus est: sed eo apostoli periculosa ruina
Numquid non tres reliqui sunt qui ascenderunt?
Itaque qui stat videat ne cadat. **V**ide-
bit inquit sathanam tanquam fulgur de celo
cadentem. **E**x alto corruit: confectus et
communus est: despata est plaga eius.
factus est spiritus vates et non rediens. **N**um-
quid et vos vultis abire? **S**athanas
corruit: numquid tuus et vos secus? **E**t
saluberrimum vobis stare in via domini: stare in
gratia in qua statis. **N**on enim beatus

vir qui abiit in via peccatorum: be-
atius magis cuius est auxilium abs-
te domine. **H**unt enim huiusmodi
de virtute in virtutem/ ad videndū
teum deorum in syon. ad videndum
in bonitate electorū tuorum: ut lau-
deris cum hereditate tua. **I**psi nem-
pe hereditas. ipsi sūt dñi: et filij exel-
si omēs. **I**taq; fratres mei quando
quidem venissimē certissimēq; hec est
generatio querentū dñm. querenti-
um faciem dei iacob: quid vobis ali-
ud dixerim q̃ qđ idem ait ppheta:
letetur cor querentū dñm: querite
dñm et confirmamini. querite faciem
eius semp: et qđ alius dicit/ si que-
ritis querite. **Q**uid est si queritis q̃
rite? **I**n simplicitate cordis querite
illum. **N**on aliud tanq̃ illum/nō a-
liud preter illum:nō aliud post illū
In simplicitate cordis querite illū.
Duplex natura/simplicitatem cor-
dis exquirat. **V**erūq; et cū simpli-
bus sermōinatio eius. **V**ir duplex
animo: inconstans est in omnibus
vijs suis. **N**on potest quē queritis
inueniri ab hīs qui ad tempus cre-
dūt: et in tempe temptationis rece-
dūt. **E**ternitas est: nisi p̃seuerantē
quesita. minime inuenitur. **V**e etiā
peccatori terrā ingredienti duob; vi-
is: nemo enī duob; dñis seruire p̃t
Ne hanc quidē duplicatē amat in-
tegritas illa. p̃fectio illa: illa pleni-
tudo. **I**ndignū ei ut inueniendum se
prebeat: nisi p̃fecto eū quesieris cor-
de. **C**eterū si odibilis ē canis reuer-
sus ad vomitū suū: et sus lota in vo-
lutabro luti. sed et ip̃m quoq; quem
inuenierit tepidū ex ore suo euome

re incipiat de? **I**simulator et p̃ditor
ubi patebit? **V**i maledictus qui fa-
cit op̃ domini negligent: qui frau-
dulenter fecerit quid merebitur? **F**u-
giam et hanc duplicatē carissi-
mū: et a fermento phariseorū omni-
modis caueam. **V**eritas est de? et
tales quesitores querit/qui cum
querant in spiritu et veritate. **V**i no-
lum frustra querē dñm: queram
veraciter. queramus frequenter. que-
ramus p̃seueranter: ut non quera-
mus p̃zo illo aliud/nec cum illo ali-
ud: sed nec ab illo ad aliud cōuerta-
mur. **F**acilius enim est celū et terrā
transire. q̃ ut sic querens nō inueni-
at: sic petens non accipiat: sic pul-
santi non aperiat

Vermo p̃m̃ beati bernardi **I**n
assumptioe beatissimē marie semp ṽg̃is

Urgo hodie glo-
riosa celos ascē-
dens: gaudia ci-
uiū sup̃nozū co-
piosis s̃n dubio
cumlaue aug-
mētis. **H**ec enī
est aī; salutationis vox et ip̃os exul-
tare facit i gaudio: q̃s materna ad
huc viscera claudūt. **E**t si puuli nec
dū nati aīa liq̃facta ē. ut maria locu-
ta ē: qđ putam; q̃nā illa fuerit cele-
stū exulta? **T**ū et vocē audite et vidē
faciē. et b̃tā ei; sui p̃ntia metuerūt?
Nob ṽdā kmī q̃ i ei; assumptioe solē-
nitatē occasio: q̃ causa leticie/q̃ mate-
ria gaudiorū? **M**are p̃ntia tot; il-
lustrabat orb;: adeo ut et ip̃a iā cele-
stē patria solito clari; rutilat. **V**ginee
lapidis irradiata fulgore. **M**erito

proinde resonat in excelsis gratia
actio et vox laudis: sed plangendum
nobis magis quam plaudendum esse videtur.
Quantum enim de eius presentia celum
exultat: nunquid non consequens est
ut tantum lugeat hic noster inferior
mundus eius absentiam? Cesset ta-
men querela nostra: quia nec nobis hic est
manens ciuitas: sed cum inquam ad
quam hodie maria benedicta peruenit.
In qua si conscripti ciues sumus dig-
num profecto est. etiam in exilio: etiam super
flumina babilonis: eius nos reuer-
tari. eius communicare gaudiis. eius
participare leticiam: maximeque cum que-
tam copioso impetu letificat hodie
ciuitatem dei: ut sentiamus et ipsi stil-
licidia stillantia super terram. // **Pre-**
cessit nos regina nostra: pre-
cessit nos: et tam gloriose suscepta est.
ut fiducialiter sequantur dominam ser-
uuli clamitantes. **Trahite** me per te:
in odore unguentorum tuorum curremus.
Aduocata premisit eam peregrinatio
nostra: que tamquam iudicis mater et mater
misericordie. suppliciter et efficaciter
salutem nostre negotia pertractabit.
Preclarum hodie munus terra nostra
dixerit in celum: ut danda et accipienda
felicia amicitiarum federe copulens hu-
mana diuinis. eterna celestibus. yma-
simus. **Illo** enim ascendit fructus ter-
re sublimis: unde data optima et do-
na perfecta descendunt. Ascendens in
altum virgo beata: dabit ipsa quoque
dona hominibus. **Quid** mihi daret?
Dique quia nec facultas deesse pote-
rit nec voluntas: regina celorum est:
misericors est. denique mater est unige-
niti filii dei. **Nichil** enim sic potest po-

testatis eius seu plenitudinis magnitudi-
nem commendare: nisi forte aut non
credatur filius dei honorare matrem:
aut dubitare quod potest omnino in af-
fectum caritatis transisse marie vis-
cera: in quibus ipsa que ex deo est
caritas. nouem mensibus corporaliter
requieuit. // **Et** hec quidem apte
nos dixerim fratres: sciens difficile
esse: ut in tanta copia caritas illa
perfecta non querens que sua sunt va-
leat inueniri. // **Ut** tamen inter
fileam beneficia que pro ipsius glo-
rificatione consequimur: si eam dili-
gimus gaudebimus utique quia vadit
ad filium. **Plane** inquam aggratula-
bimur ei: nisi forte quod absit. inuen-
tria gratie omnimodis inueniamur
ingrati. **Quem** enim castellum mu-
di huius intrantem: per ipsam susce-
perat: ab eo suscipitur hodie. sanc-
tam ingrediens eternitatem. **Red-**
eam quanto putas honore. cum
quanta exultatione: cum quanta
gloria? **Nec** in mundo locus dig-
nior virginis vteri templo. in quo
dei filium maria suscepit: nec in ce-
lis regali solio: quo mariam hodie
marie filius sublimauit. **Felix** nimi-
tum utraque susceptio: ineffabilis
utraque: quia utraque inexcogitabilis
est. // **Ut** quid enim ea hodie in
ecclesiis christi: euangelica lectio
recitatur: in qua mulier benedicta a
in mulieribus. excepisse intelligitur
saluatorem? **Eredo** ut hec quam ce-
lebramus. ex illa susceptione ali-
quantum estimetur: primo ut iuxta illius
inestimabilem gloriam: inestimabilis
cognoscatur et ista. // **Quis** enim

etiam si linguis hominum angelorum loqui
et explicare queat. quemadmodum super
ueniente spiritu obubzante virtute altissi-
mi caro factum sit verbum dei per quod fac-
ta sunt omnia. et deus maiestatis
quem non capit vniuersitas creatu-
re. intra virginem a sese clausit viscera
factus homo. **H**ec et illud quis
vel cogitare sufficiat. quam gloriosa ho-
die mundi regina precessit. quanto
deuotionis affectu tota in eius oc-
cursum celestium legionum prodie-
rit multitudo. quibus ad thronum
glorie cantas sit deducta. quam placido
vultu. quam serena facie. quam letis am-
plexibus suscepta a filio. super om-
nem exaltata sit creatura. cui eo hore
quam tanta mater digna fuit. cui ea gloria quam tanta
deus filium. **F**elicia propterea oscula
labijs impressa lactent. cui virginem
mater applaudebat in gremio. **V**e-
rum nunquid non feliciores censebimus
que ab ore sedentis in dextera dei pa-
tris hodie in beata salutatione sus-
cepit. cui ascendere ad thronum
glorie epitalamium canens. **H**ic di-
cens osculetur me osculo oris sui.
Experiisti generationem marie assump-
tionem quis enarrabit. **Q**uatum
enim gratie in terris est adepta pre-
ceteris. tantum et in celis obtinet
glorie singularis. **E**t si oculus non
vidit nec auris audiuit. nec in cor
hominis ascendit quod preparauit de-
us diligentibus se. quod preparauit
grigenti se. et quod omnibus certum
est diligenti pre omnibus. quis lo-
quatur. **F**elix plane maria et multi-
pliciter felix. siue cum exapit salua-
tozem. siue cum a saluatore suscipitur.

Utrobiq. miranda dignitas virginis
matris. utrobiq. amplectenda dignitas
maiestatis. **I**ntrauit iquit ihesus in quod-
dam castellum. et mulier quedam exce-
pit illum in domum suam. **H**ec laudi-
bus magis vacandum est. quam festiuis
conijs dies hec debeat. **Q**uia ve-
ro copiosam nobis materiam verba-
lectionis huius misit. et eas quoque
conuenientibus vobis in vnum. comunican-
dum erit sine inuidia quod fuerit datum
de super. ut in memoria tante virgi-
nis non modo affectus deuotionis ex-
altetur. sed et mores edificentur ad
profectum conuersationis.

Verbo secundum de leone euangelica.

Intrauit ihesus in quoddam castel-
lum. **O**portune satis hoc in loco
apphetica exclamatio assumenda vite-
tur. **O** israel quam magna est domus domini. et
ingens locus possessionis eius. **A**n non
ingens. cuius apatio castellum dia-
terre huius spaciosissima latitudo. **A**n
non ingens patria et regio inestimabilis.
quando saluator ab ea adueniens. cui in-
greditur orbem terre. **D**icit introire castellum.
Nisi forte castellum quod aliud intellige-
dum putat. quam atrium forte armati pna-
pis mundi huius. cuius vasa diripe for-
tior superueit. **F**estinemus ingredi in illa
bilitudinis amplitudinem fratres ubi nec a-
lium coangustat. ut possit cum omnibus com-
prehendere sanctum. quam sit longitudo et latitu-
do sublimitas et profundum. **N**ec id de-
semus. quando quidem ipse celestis habita-
tor patrie etiam creator noster huius
castelluli angustias non refugit. **H**ic
dicit cum introisse diamus in castellum.
Etiam in angustissimum viginal. ut dei diu-
sorium introiit. **D**enique et mulier quedam

excepit eū in domū suam **Felix** mulier: que iam nō exploratores ihericho. s; potius fortissimū ipsum exploratorem stulti illi. q̄ vte ut luna mutā: non legatos ihesu filij nū. sed ipsū magis suscipe misit ihesum filiū dei. **Felix** inquam mulier. cui domus suscepto saluatore inēta est mūta q̄dē. sed plane nō vacans: nisi forte quis vacuā dixerit. quam salutat angel⁹ grā plenam. **Neq;** hoc solum: sed adhuc quoq; in eam supuenturū assent spū sanctum. Ad quid putas: nisi eā super impleat eam? Ad quid/ nisi ut adueniēte iam spū plena sibi: eodem supueniēte/ nobis quoq; suppleat et supfluens fiat? **Vana** fluant i nos aromata grārum: vtinam de plenitudine tanta omnes accipiamus. **Ipsa** nēpe mediatrix nrā. ipā est p quam suscepim⁹ mīam tuā de us: ipsa est per quam et nos dñm ihm in domos nrās expavimus. // **Et** nobis enim singulis castro sūt singula. et singule dom⁹: et sapientia pulsat ad ostia singulorū: si q̄ aperuerit ei introibit/ cenabitq; cū eo. **Est** vulgare puerbium: quod multorum in ore. magis autem in corde versatur. **Bonū** inquit seruat castellum: qui custodit corpus suum. **Dapiens** tamē nō sic: s; magis inquit **Omni** custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita p̄cedit. **Est** tamen/ credendum sit multitudini: bonum castum custodit qui custodierit corpus suum. // **Illud** sane querendum: quenam huic adhibenda sit custodia castro. **Hece** ne

custodisse tibi videtur aīma illa corporis sui castum: cui⁹ membra velut coniunctione facta iunio eius dñum tradidere? **Sunt** enim qui cū morte fedus inierunt: pactū cum inferno pepigerunt. **Incrassatus** inquit est dilectus et recalatravit: in crassatus ipinguat⁹ dilata⁹. **Hec** ē plane custodia: qua laudatur peccator in desiderijs carnis sue. **Quid** vobis videtur fratres? nū 2 in hac parte cēdendum est multitudini? **Ab** sit **Paulum** magis interrogem⁹: ut pote ducem strenuum milicie spiritualis. **Dic** nobis apostole: que sit tui custodia casti. **Ego** ait sic aureo nō quasi in incertum: sic pugno non quasi aerem verbeans: castigo corpus meum et in seruitutem redigo: ne forte cum alijs predicantē ipse reprobo⁹ efficiat. **Et** alio in loco. **Non** regnet inquit peccatum in vestro mortali corpore: ad obediendum concupiscentijs eius. **Utilis** quippe custodia: et felix aīma q̄ sic custodit corpus suum: ut nūq; sibi illud vendicat inimicus. **Fuit** enim aliquando/ cum meum hoc castum eyzanidi sue impius ille subiectat potestatis membris imprensus vniuersis: quantum eo nocuerit tempore. **presens** adhuc indicat de solatio et egestas. **Hec** nec continētie murum reliquit in eo. nec patientie antemurale: exterminavit vineas. messuit segetes. arbores extirpauit: quippe etiam oculus meus iste depredatus est animam meam. **Deniq;** nisi quia dominus adiunxit me: paulominus habitasset in in

ferno anima mea. **D**ico autē infer-
num infernoē ubi nulla confessio :
unde nemini datur exire. **C**eterum
eā tunc nec carcer illi decae : nec
infernus. **A**b ipsonempe coniuratio-
nis et prodicionis pessime de pze-
sa pzinape non alibi q̄ in domo pro-
pria/carcerali ē māpata custodie :
nec alijs q̄ suapsius familie data
torzoribus. **E**rat enī illi q̄sca car-
cer : erat torzores ratio et mēoria :
at p̄ hū quidē crudeles/austeri. et in-
misericoordes : sed longe minus a-
gientibus illis preparatis ad escā :
quibus erat iamiamq̄ tradenda .
Bed benedictus deus : qui non de-
dit me in captionem dentibus eoz.
Benedictus inquā deus : quia vili-
tauit et fecit redemptionē serui sui.
Cū enī eā infernoī carceri tradere
malignus acceleraret : sed et castri
ipsū ignibus cremare perpetuis . ut
digna pūas fieret tribulatio mem-
bris : fortior supuenit. **I**ntrauit in
castellū ihesus . q̄ forte alligans ei9
vasa diriperet : ut que pūas erant in
cōtumeliā/faceret in honore . **C**on-
trivit portas ereas . et cōfregit vec-
tes ferreos : vinctū de domo carceris
et umbra mortis educās. **P**orro egres-
s9 ei9 in q̄fessionē ipsa est scoba qua
mūdatus est carcer : et ornatus de in-
ceperegulanū institutionū iūas qui-
busdam pulchre vitētib9 . de carcere
redit in domū. **H**abet ergo iam
mulier domū suā : habet ubi suscipi-
at eum . cui super tantis beneficijs
extat obnoxia. **A**lioqn̄ ve ei si eum
exapere tēnuit : si non retinet si non
cogit manere scāi : qm̄ aduerspascit

Rediens enim qui eiectus fuerat
mūdātā quidē et ornātā domū inue-
nit : sed vacante relinquitur siquidē
mulieri domus sua deserta : quā sal-
uatoris hospicio dignā exhibere ne-
glexit. **Q**uō inquit ? **P**oterit ne do-
mus mūdātā confessionē pziōzū delic-
tozū . et obseruatione regulanū insti-
tutionū ornata . indigna adhuc iudi-
cari habitaculo grade ? saluatoris
ingressu ? **P**otent sine dubio : si sup-
fiae tenuis emūdātā . et iūas ut dem
est strata vitentibus interius plena
sit luto. **Q**uā enī suscipiendū domū
num arbitretur in dealbatis mortu-
ozū sepulchris : que vitētur a foris
spēiosa . itāsecus aut spurcia et sa-
nies vniuersa cōpleuit ? **E**sto siqui-
dem ut aliquādo tanq̄ ipsa supfiae
delectat9 : sapiat p̄mū apponere pe-
dem ei qui eiusmodi est : primā ali-
quā sue visitationis graciā idulgen-
dō : nunquid non resiliat illico cū in-
dignationē ? **N**ūquid non effugiet ?
clamitans infixus sū in limo profū-
di et non est substantia ? **V**irtus enī
sp̄s aēs et non veritas : quasi quali-
tas est atq̄ non substantia . **N**eq̄
enim ingressū eius exteriorē potest
cōuersationis tenuis superfacies sus-
tinere : quoniā ōnia penetrat : et in-
intinis cordis habitatio eius . **S**i
nequaquā spiritus discipline subdi-
ditū manifeste peccatis corpus inha-
bitat : ficiū utiq̄ non mō de dīnat :
sed et effugit et elongatur ab eo .
An vō aliud est q̄ ficio exēcratā ? si
p̄cām supfiae tin9 cadat . et nō iten9
etadīas ? **C**ert9 esto qm̄ pullulabie
uber9 : et mūdātā s̄ vacante domū/cū

nequioribus septem/qui cecidit fue-
rat hostis malignus intrabit. Reuer-
sus enim ad vomitum canis. odibi-
lis erit multo quam ante: et sicut ge hen-
ne filius multipliciter qui post indul-
gentiam delictorum in eandem denu-
o sordeas incidit. ut sus lota in vo-
luntate luti. **V**is videre mundatam
ornatam vacantem domum? **H**omi-
nem intueri qui confessus est. et de-
seruit manifesta peccata precedenti
a iudicio: et nunc solas mouet
manus ad opera mandatorum: cor
de penitus arido ductus consuetudi-
ne quadam: plane vitula effraym
docta diligere trituram: exteriorum
que ad modicum valent ne vnum
iota preterit: sed camelum glutit.
dum calicem liquat. **I**n corde enim
seruus est proprie voluntatis. au-
tor auaricie. glorie cupidus. ambitio-
nis amator: aut hec omnia aut
singula queque vicia intus fouens:
et mentitur iniquitas sibi: sed deus
non irridetur. **V**ideas enim inter-
dum sic palliatum hominem. ut se
ducatur etiam semetipsum: penitus
non attendens vermem qui interio-
ra depascit. **M**anet enim superficialis:
et salua sibi omnia arbitrat. **C**o-
mederunt autem propheta alieni robur
eius: et ignorauit. **D**icit quia diues
sum. et nullius egeo: cum sit pauper
et miser et miserabilis. **N**am et inue-
ta occasione. ebullire sanie que la-
tebat in vlcere: et exasam non ex-
patam arborem. in siluam videas
pullulare densiorem. **Q**uod periculū
si volumus declinare: securim pona-
mus necesse est ad radices arboris.

nō ad ramos. **N**on solū inueniatur in
nobis exercitatio corporalis ad modi-
cū valēs: inueniatur pietas utilis ad oīa
pietas et exercitiū spūale. **M**uli-
er inquit martha nōne excepit illū i do-
mū suā: et huic erat soror nōne ma-
ria. **D**orocees sūt. et debet esse gubernan-
tes. **M**artha occupatur circa frequē-
mysteriū: et maria intēta ē dñis ser-
monib9. **A**d marthā spectat ornat9
h ipletio ad mariā. **V**acat enī dñor
ut nō sit dom9 vacans. **A**d mūdationē
cui possum9 attribue. **E**rit enī si et h
inuenierim9 dom9 in q saluator susci-
piet: et mūda et ornata et non vacans.
Dem9 eā lazaro si et vob ita videat:
et ei siqte fraternitatem iure/cū sorori-
b9 ē ista dom9 communis. **D**ico aut la-
zarū quē quāduanū iāiq; ferentē a
mortuis exatit vox. **V**tut: ut vide-
atur satis agere formā gerere penite-
te. **I**ntret q domū saluator: et frequē-
ter visitet eā: quē penitēs lazarus mū-
dat/ornat martha circa actiōes extē-
secas occupata: maria replet eterne
debita contemplationi. **A**d forte cu-
rios9 qsq; requirat: cur in pñti euāgeli-
ca letitiōe nulla pñs9 lazari mētio fi-
at. **A**rbitror sane ne id qdē a pposi-
ta similitudine diffidere. **V**irginale
etenī domū intelligi volēs sps scūs:
siluit nō incongrue penitētia. q malū
vtiq; sem comitat. **A**bsit ei ut pñs9
qeq; inqnamēti dom9 hec aliquādo ha-
buisse dicat: ut i ea pñte scoba laza-
ri qzere. **S**i originale a patrib9
maculā traxit: h min9 a iheremia sci-
ficatam in vtero. aut nō magis iohā-
ne spiritu scō repleta. credere phibet
pietas xpiana. **N**ec enī fessis lau-

diuus nascente honoraretur: si non
sancta nasceretur. Postremo autem om-
nimodis est ab originali contagio
sola gratia mundatam esse mariam: quia
per eam et nunc in baptismo sola hanc
maculam lauat gratia: et sola eam rase-
rit olim petra circumsionis: si ut pri-
mum est credere. proprium maria deli-
ctum omnino non habuit: nichilominus
ab innocentissimo corde eam penitenti-
a longe fuit. Vit ergo lazarus apud
eos quorum necesse est ab omnibus mor-
tuis conscientias emundari: secedat
inter vulneratos dormientes in sepul-
chris: ut martha tantum et maria in-
ueniantur in thalamo virginali. Ip-
sa est enim que elizabeth gaude et
gaudente quasi mensibus tribus humi-
li deservit officio: ipsa que omnia ver-
ba que de filio dicebantur conservabat. con-
ferens in corde suo. Remine ergo
moueat quod suscipiens dominum mulier.
non maria sed martha vocatur: quam in
hac una et summa maria et marthe
negotium. et marie non otiosum/otium in-
uenitur. Omnis quidem gloria filie regis
abintus: nichilominus tamen in fimbriis
aureis. circumamicta est varietate. Non
est de numero fatuatum: prudens est
virgo. Lampades habet: sed et in
vase oleum portat. An forte exadit
vobis evangelica illa parabola/que fa-
tuas virgines prohibitas narrat ab
introitu nuptiarum? Erat equidem do-
mus eamunda. virgines enim e-
rant: erat ornata. quia simul omnes
id est fatue cum prudentibus lampades
ornauerunt: sed erat vacans quia in va-
sis suis oleum non acceperunt. Hinc
est quod nec ab eis suscipi in domos su-

as: nec admittere eas dignatur ce-
lestis sponsus ad nuptias. Non sic
illa mulier fortis: que serpentis ca-
put contriuit. Habes enim post multa
in laudibus eius: quia non exstinguitur
in nocte lucerna eius. In suggillati-
one hoc dicitur fatuatum: que venie-
te sponso nocte media querunt sera
et dicunt: quia lampades nostre extin-
guuntur. Processit ergo virgo glori-
osa: cuius lampas ardentissima/ipsius
quoque angelis lucis miraculo fuit:
ut dicerent. Que est ista que preedit si-
cut aurora consurgens: pulchra ut lu-
na electa ut sol? Clara enim ceteris
titulabat: quam repleuerat oleo gratie
pre parantibus suis christus ihesus filius
eius dominus noster.

Cermo tera? vñ supra

Meravit ihesus in quodam
castellum: et mulier qui dicitur mar-
tha nomine excepit illum in domum suam.
Quid est fides quod e duabus fororibus
tantum altera legitur excepisse dominum?
et causa que videtur inferior? Op-
timam partem elegit maria: teste ipso
quem martha suscepit. Sed prior
natum martha videtur: et salutis in-
itium sibi magis actio quam contemplati-
o vendicat. Laudat christus mariam: sed
a martha suscipitur. Amat rachele
iacob: sed lya supponitur ignoranti.
Si de fraude queritur: audiet non
esse consuetudinis/ut iuniores prius
tradant ad nuptias. Et si lutea hanc
cogitans domum: facile erit nosse quem
admodum in ea dominus martha magis ex-
cipiat quam maria. Sed enim ait aposto-

lus. glorificante. et portante deum in
corpore vestro: marthe dicitur non
marie. Hec nimirum corporis virtute
instrumento: cum illi potius sit im
pedimento. Denique corpus inquit
quod corrumpitur aggrauat animam:
et deprimat terrena inhabitatio sen
sum multa cogitantem. Nanquid
et operantem? Martha ergo in do
mum suam exapit saluatorem in ter
ris: maria potius cogitat quemadmo
dum suscipiatur ab eo in domo non
manufacta eterna in celis. forte ta
men et ipsa dominum suscepisse vide
tur. sed in spiritu: dominus enim spi
ritus est. // **H**uc inquit. haud
dubium quin marthe soror erat noie
maria: que eam sedens secus pedes
domini. audiebat verbum illius. Vi
des quod utraq; suscepit verbum: hec
in carne illa in voce? Martha autem
fatagebat circa frequens ministerium
Que stetit et ait. Domine non est
tibi curare? quod soror mea reliquit me
solam ministrare? Putas in domo
in qua christus suscipitur. vox mur
muris audietur? Felix domus. et be
ata semper congregatio est: in qua
de maria martha conueniunt. Na
marie martham emulorum: prozelus
indignum/prozelus illatum est. Alio
quin ubi audis mariam causantem?
quia soror mea reliquit me solam va
care? Absit absit: ut qui deo vacat.
ad tumultuosam fratrum officiali
um vitam aspiciat. Martha semper
insufficiens sibi et minus ydonea. vi
deatur: alijq; magis id operis quod
amministrat optet imponi. Respon
dit tamen ei ihesus. Martha mar

tha sollicita es: et turbas erga plu
6
rima. Vide prerogatiuam marie:
quem in omni causa habeat aduo
catum. Indignatur siquidem in pha
riseus/conquiritur soror: etiam disci
puli mumurant: ubiq; maria tacet:
et pro ea loquitur christus. Opti
mam inquit partem elegit sibi ma
ria: que non auferetur ab ea. Hoc
vnum illud quod necessarium est:
hec vna quam propheta tam sedu
le requirebat. Vnam inquit petij a
domino: hanc requicam. // **Q**uid
tamen sibi vult fratres quod optimam
partem maria dicitur elegisse? Vbi
iam erit quod aduersus eam profer
re solemus. si quando forte ammunis
trantis marthe inequalitatem iudi
care voluerit? melior est iniquitas
viri quam mulier benefactrix? Vbi erit
et illud? si quis michi ministraverit
honorificabit eum pater meus? Et
illud? qui maior est vestri erit ministe
r vester? Postremo que consolatio est
laboranti? quasi in eius suggillati
onem partem sororis attollere? V
num ergo arbitror e duobus: ut
aut maria de electione laudetur: quod
pars ipsa quantum in nobis est om
nibus sit eligenda? aut certe ut neu
tri dicatur diffiniuisse. nec in parte
qualibet precipuisse sententiam: sed ad
obedientiam preceptoris in utrilibet
sit parata. Quis enim sicut dauid fide
lis? egrediens et ingrediens. et per
gens ad imperium regis? Denique
inquit paratum cor meum deus pa
ratum cor meum: non semel tantum
sed secundo: et vacate tibi et proxi
mus ministrare. Hec plane pars

optima que nō auferetur: hec mēs
optima q̄ nō mutabitur/ quacūq;
vocaueris eam. **S**onū enī acquirit
gradum qui bñ mīstrauerit: melio
rem q̄ bene vacauerit deo: optimū
autem q̄ perfect⁹ est in vtroq; **U**nū
adhuc dico: si tamē id de martha
liceat suspicari. **N**ōne cā quasi oīo
sam reputasse videtur: quā petijt
sibi dari adiutricem? **D**ed carnalis
est. **N**ōmīno nō p̄cipit ea que sunt
spūs dei: si quis forte deo vacante
aiam. sua de vacatiōe redarguit. **A**u
diat igitur hanc optimā ptem esse
que maneat in eternū. **N**ūquid enī
nō iudis quodāmo videbitur aīma
que diuīne cōtemplatiōis penit⁹ ex
pers illam intrauit regionē: in qua
solū hoc vnū erit oīm opus vnum
studium/ eadem vita? // **D**ed cō
siderem⁹ fratres quēadmodum in
hac nostra domo tria hec distribue
rit ordinatio caritatis: marthe am
ministratiōem. marie cōtemplatiō
nem. lazari penitentiā. **H**abet hec si
mul quēcūq; perfecta est aīma: ma
gis tamen videtur ad singulos sin
gula pertinere. vt alij dediti sint fra
terne amīstrationi. alij vacēt scē cō
templatiōi: alij adhuc in amari
tudine anime sue recogitēt ānos su
os: tanq̄ vulnerati dormientes in
sepulchris. **V**ic plane sic opus est
vt maria pie et sublimē sentiat de
deo suo: martha benigne et miseri
corditer de primo: lazari huiliter
et misere de seipso. **G**radū suum q̄s
q; cōsideret. **S**i iuenti fuerint in ciui
tate hac nos daniel et iob ipsi iusti
cia sua liberabuntur ait dñs: sed si

lium aut filiam nō liberabunt. **R**e
mini nos blandimur: vtinam nec
vestrum quispiam se seducat. **Q**ui
bus enim nulla credita est dispēsa
tio. amīnistratio nulla commissa: et
hīs omnino sedendum erit aut se
cus pedes ihesu cum maria: aut cer
te cum lazaro intra septa sepulchri
// **Q**uid nī erga multa turbetur
martha: que sollicita est p multa?
Tibi vero cui necessitas hec nō in
cūbit. e duobus vnum est necessari
um: aut nō turbari penitus. sed de
lectari magis in dño: a si id needū
potes. turbari nō erga plurima: sed
vt de se p̄pheta loq̄tur ad teip̄sū
Aterū dico ne quis de ignauia ha
beat excusatiōē. oportet te frater
ad quem de fabricanda seu regenda
inter vntas archa nichil spectat.
aut vitium esse desideriorū vt dani
el erat: aut cū beato iob vitium do
lorum et scientem infirmitatem. **A**li
oquū vereor ne tepidum. **N**ā nāscā
prouocante euomat ex ore suo. qui
inuenire te cupit aut sui considerati
one calidum. et caritatis igne fla
grantem: aut cuiuspius cognitione
frigidum. **N**ā aqua cōpunctionis ig
nita dyaboli iacula restringentem.
Ded et ipsam quoq; martham a
monitam esse necesse est: id maxi
me queri inter dispensatores/ vt
fidelis quis inueniatur. **E**rit autē
fidelis/ si neq; que sua sunt querat
sed que sunt ihesu xpī. vt sit intenti
o pura: nec suam faciat sed domini
voluntatem: vt sit actio ordinata.
Sunt enim quorum non simplex
est oculus: et recipiunt mercedem

suam sunt qui feruntur proprijs motibus animorū. Et cōtaminata sunt vniuersa que offerunt; quippe cum voluntates eorū inueniantur in eis.

Veni nunc mecum ad nuptia-
le carmen? et consideremus quem
admodū spōsus ubi spōsam vocat.
nec unū omiserit ex hys tribus? nec
addiderit vltra. Surge inquit p̄p̄ta
amica mea/forziosa mea/columba
mea; et veni. An nō amica? q̄ dūc
lucis intēta fideliter. ipsā q̄ p̄ eo
ponit aīam suam? Quoties enī p̄
vno ex minimis eius spirituale stu-
dium et debita anime sue indulgen-
tiam/ intentā nimirum aris ceteri-
oribus intermittit; pro eo vtiq; spi-
ritualiter ponit animā suam. cuius
eam caritas et obedientia coegit.

An nō formosa? que reuelata facie
gloriam dei specularando in eandem
ymaginem transformatur de clari-
tate in claritate tanq̄ a domini spi-
ritu? An non columba que plangit
et gemit in foraminib9 petre. in ca-
uernis macerie? tanq̄ sepulta sub
lapide? Mulier ait martha nomine
cepit eum in domū suam. Certū
est huius tenere locum fratres offi-
ciales; quos fraterne caritatis itui-
tus varijs amunistrationibus depu-
tauit. Vtinam autē et ego ipse inter
dispensatores fidelis merear inueni-
ri. Quib9 enim quoniam videtur
aptandum quod dñs ait. martha
martha sollicita es et turbas erga
plurima. q̄ p̄latis? si tamē digna
in sollicitudine p̄sunt? Aut q̄s tur-
batur erga plurima? nisi cui et ma-
ne vacantis/et lazari p̄nitētis/ sed

et ipsoz quibus cetera sua partitur
vniuersa incumbit sollicitudo? Vide
martham sollicitam? vide marthā
erga plurima turbari (apostolū lo-
quor qui p̄latoz sollicitudinis am-
monens. gerit ipse sollicitudinē om-
nium ecclesiārum) Quis infirmatur
inquit? et ego non infirmor? Quis
scandalizatur? et ego nō p̄or? Nus-
cipiat ergo martha dominum in do-
mum suā; cui nimirū credita est dis-
pensatio dom9. Mediatrix est ut sibi
pariter et subiectis salutē obtineat et
suscipiat gratiam; sicut scriptū est.
Suscipiant mōtes pacem populor
et colles iusticiam. Suscipiant et ce-
teri coadiutores eius. singuli pro
qualitate ministerij sui et excipiant
xp̄istū; seruiant xp̄isto. ministrent
ei in membris suis. Ille in infirmis
stabit; ille in pauperib9; ille in
hospitibus et peregrinis. Quib9 ita
sollicitis circa frequens ministeriū?
videat maria que admodū vacat.
et videat quoniam suavis est domi-
nus. Videat inquam q̄ deuota men-
te. et tranquillo sedeat animo secus
pedes ihū; p̄uitēs eū semp i aspectu
suo. et verba ex ore ei9 excipies?
cuius et aspect9 delectabilis? et elo-
quiū dulcē. Diffusa est ei gratia in
labijs suis? et ē spōsus forma p̄e
filijs hoīm; p̄mo etiā sup oēm gla-
riam āgeloz.

Gaudē et grās a-
ge maria; q̄ optimā p̄e elegisti. Stā
ei oculi q̄ vidēt q̄ tu vides; et aures
q̄ mētē audire q̄ tu audis. Stā pla-
ne q̄ venas susurreij diuini papie in
silentio; in quo vtiq; bonum est ha-
mini dominum expectare. Imple

ascendenti ubique de deserto. affluentia tanta deliciarum? **N**ec enim patres inveniuntur delicias vel in nobis? quos in ciuitate domini letificat fluminis impetus? qui a vultu glorie torrente voluptatis potamur. **Q**ue est ista que de sub sole ubi nichil est nisi labor et dolor et afflictio spiritus. ascendit delicijs spiritualibus? **Q**uid ni delicias dixerit virginis tatis deus cum munere fecunditatis? humilitatis insigne. distillantem caritatis fauim. misericordie viscera/ plenitudinem gratie. prerogatiuum glorie singularis? **A**scendens igitur de deserto regina mundi: eam angelis sanctis ut canit ecclesia. speciosa facta est et suauis in delicijs suis. **D**esinane tamen deserti huius mutari delicias? quia dominus dedit benignitatem? et terra nostra dedit fructum suum. **Q**uid miratur de tercia deserti mariam ascendere delicijs affluentem? **M**iratur potius pauperem christum de celestis regni plenitudine descendentem. **L**onge enim ampliori miraculo dignum videtur dei filium paulo minus ab angelis nunciari: quam dei matrem super angelos exaltari. **I**llius siquidem exinanitio/ facta est et plebs nostra: illius miserie/ mundi delicias sunt. **D**enique cum diues esset propter nos pauper factus est: ut nos eius inopia dicitemur. **V**ed et etuas ignominie credentium facta est gloria. **A**dhuc ad monumentum proptat vita nostra ut quaterduanum reducat a monumento? et eundem de quo vobis hodie si

caritas vestra sermo debetur + laza-
rum querit: ut queratur et inuenia-
tur a lazaro. In hoc ei est caritas: et
non quasi nos dilexerim9 deū: sed
quia ipse prior dilexit nos. Age igitur
domine quere quē amas: ut et
amante facias et querente. **E**nter v-
bi posuerint eum: iacet enī clausus/
ligatus / oneratus. **I**acet in ergastu-
lo cōscientie: tenetur vinculis disci-
pline: et tanq̃ lapide supposito pre-
mitur et opprimitur onere peniten-
tie: maxime q̃ desit interi fortis ut
mors dilectio. et caritas omnia susti-
nens. **E**t in hīs omnib9 iam fetet
domine: quatrduan9 est enī **C**redo
iam multoz ingenia preuolant: ut
intelligant quē velim dicere lazari.
Eum sine dubio qui nuper peccato
mortu9. fodit sibi parietē ut videat
abhominationes multas et malas
prauis et inscrutabilis cordis sui: et
iuxta pphā aliu ingress9 est in pe-
trā: absconditus fossa homo a facie
furois dñi. // **D**ed quid est. dñe
iam fetet: quatrduan9 est enī? **F**or-
te enī fetore istū et quatuor dies is-
tos. non cōtinuo quouis intelligat.
Ego p̃mā arbitror timoris diē: q̃
numitū irradiatē cordib9 nris mort-
mur peccato: et quodāmodo sepeli-
mur in cōscientiis nris. // **D**eūda
nisi fallor agitur in labore certanti-
nis. **D**olet nēpe inter p̃mordia con-
uersionis / acius insurgere tēptatio
prauis cōsuetudinis: et vix extingui
possit iacula ignita dyaboli. **T**er-
cia nichilomin9 doloris esse videbi-
tur: tū cogitat q̃s annos suos in a-
maritudine aie sue: nec tā labores

deduando futura / q̃ p̃terita plāgen-
do deplorat. **M**iraris q̃ hos dixerim
dies? **N**z tales sepulture debetur:
dies nebule et caliginis: dies luct9
et amaritudinis. // **D**equitur dies
pudoris non dissimilis tabus: quā-
do iam horribili cōfusione operitur
aīa miseranda: dū nimis cōsiderat
quē et quāta deliquerit: et in oculis
cordis tetras versat ymagines pec-
catorū: tū huiusmodi nichil dissi-
mulat. sed exaggerat vniuersa: nō
sibi parat iudex durus in semetipsū
Vtilis quidē exacerbatio. et digna
misericordie crudelitas: facile sibi di-
uinā reconcilians grāia: dū pro co-
muni emulatur etiā cōtra semetipsū.
Corruptamē lazare veni foras: ne
in tanto fetore diuinus immoretur.
Caro putrida putredini proxima
est. et qui confunditur vehementi9
et tabescit. prope est ut desperet: p̃-
terea lazare veni foras. **A**bissus abis-
sum innocat: abissus luminis et mi-
sericordie. abissū miserie et tenebra-
rum. **M**aior illius bonitas q̃ iniqui-
tas tua: et ubi peccatū habūdat. su-
perabundare grāia facit. **L**azare inq̃
veni foras. **A**t si manifestius dicat
Quou9 q̃ cōscientie tue caligo te
detineat: q̃ diu in cubili tuo graui
corde compūgeris? **V**eni foras pro-
cede: respice in lucem miserationū
mearum. **H**oc enim est quod in pro-
pheta legisti. **I**nfirmabo os tuum
laude mea: ne pereas. **E**uidētius
quoq̃ propheta alius de seipō. **A**d
meipsū inquit anima mea turbata
est: propterea memor ero tui. // **N**am
vero quid sibi vult q̃ ait.

collite lapidem? et post pauca solui
te eū? **N**ūquid post visitationē gra
tie consolantis? cessabit agere penite
tiam? quoniam appropinquabit reg
nū celorum? aut abiciet disciplinam
ne forte irascatur dominus et pereat
de via iusta? **A**bsit hoc. Tollatur
lapis? sed maneat penitentia non
iam pzemeng et onerans? sed viui
dam et robustam mentem roborās
magis atq; confirmans? nimirum
cuius abus sit? quam antea nescie
bat domini facere voluntatem. **H**ic
et disciplina iam non constringit li
berum scdm illud? iustis non est lex
posita? sed voluntarium regit et di
rigit in viam pacis. **S**uper hoc la
zari suscitatioe manifestius psallit
propheta. **N**on derelinques ait a
nimam meam in inferno? quia vt
dixisse me memi scdo huius festiuita
tis die? infernus quidam et carcer
anime? rea conscientia est. **N**ec da
bis sanctum tuum? non suum ipsi?
inquit? sed tuum utiq; quem ipse
sanctificas videre corruptionē. **C**or
ruptioni siquidem erat proximus qua
triduanus? qui ceperat iam fetece.
Prope erat vt penitus dissolueret
tur? et veniens in profundum ma
lorum contempneret impius? sed p
uentus voce virtutis? et ab ea viuifi
catus? gratias agit dicens. **R**otas
michi fecisti vias vite? adimplebis
me leticia cum vultu tuo. **A**d ipsi?
siquidem pteplationē euocasti? et edu
xisti ab inferno animā meam? dum
anxiaretur super me spiritus meus?
intuens conscientie pzoprie faciem
nimis abhominādam. **C**lamauit

vox magna inquit? lazarē veni so
ras. **M**agna etenim voce non tam
sono clamosa? q̄ pietate et virtute
magnifica. // **S**ed quo deueni
mus? **N**ūquid non supra celos? **V**
ginem pzoquebamur eūtem? **E**t
ecce cum lazaro descēdimus in abyssū
et splendoze virtutis? ad fetozē qua
triduanus? pzoeliuis deaurit oratio
Cur hoc nisi qz pondere ppo fereba
mur? et trahebat nos materia tāta
vberior utiq; quāto familiarior? **F**a
teor impericiā meā? pusillanimita
te pziā nō abscondo. **N**ō est qd me
magis delectet? s; nec ē qd terreat
magis? q̄ de gloria virginis mās
habere sermonē. **V**t enī silcā interū
ineffabile pūlegiū meritoz? et pze
rogatiuā penit? singularem? tanto
eā deuotiois affcū aplectū? / hono
rāt / suscipiūt / vt dignū ē vniūsi? vt
licet de ea loq; gestiat oēs q̄qd tñ
diatur de indiabili? compso qd dici po
tuerit? minus gratum sit? minus
placeat / minus acceptetur. **Q**uid ni
mīn? sapiat? q̄qd de incōprehēsi
li gloria cōphēdere potuit mens
humana? **E**cce enim si in ea lauda
uerim virginitatem? multe michi
virgines post eam videntur offerri
Si humilitatem pzedicaueo? in
uenientur forte non pauci qui doan
te filio ei9? mites facti sūt et huiles
corde. **S**i magnificare voluero mul
titudine misericordie ei9? sūt aliqui
misericordie viri etiā et mulieres.
Unū est in quo nec pzimā similitē
visa ē nec habere sequēte? gaudiū
matris hñs cū virginitate honore
// **O**ptimam partem sibi inquit

elegit maria. **O**ptimā plane: qui
a bona fecunditas coniugalitatis: meli
or autē castitas virginialis: proors
optima est fecunditas virgineae seu
fecunda virginitas. **M**arie puilegiū
est nō dabitur alteri: qz nō auferet
ab ea. **S**ingulare est: s; cōtinuo ei
am indiabile inuenitur: ut quemad
modū nemo illud assequi possit: sic
nec eloqui q̄dem. **Q**uid si et illud
adias cui9 mater? **Q**ue iam pote
rit lingua etiam si angelica sit. dig
nis extollere laudibus virginē ma
trē: matrem nō cui9q; sed dei? **D**u
plex nouitas: duplex p̄rogatiua/
duplex miraculum: sed digne proor
sus aptissimeq; sibi cōueniēs: neq;
enim filius alius virginem: nec de
um deuit partus alter. **P**erumpta
men non hec tantū si diligenter at
tendas: sed ceteras quoq; virtutes
singulares proorsus inuenies in ma
ria: que videbantur esse cōmunes.
Que enim vel āgelica puritas/vir
ginitati illi audeat cōpari: que dig
na fuit spūs sancti sacrariū fieri. et
habitaclum filij dei? **V**iderum p̄
cia de caritate pensam9: que prima
in teris angelicam p̄posuit ducere
vitam: super omnes est. **Q**uō inq̄t
fiet istud: qm̄ virum nō cognosco?
Immobile virginittatis p̄positum:
qd nec angelo filium p̄mittēte ali
quatenus titubauit. **Q**uō inq̄t fiet
istud? **N**eq; enī eo modo. quo fieri
solet in ceteris. **V**irū penit9 nō cog
nosco: nec filij desiderio: nec spe p̄
lis. **Q**uāta vero et q̄ p̄iosa humili
tatis virtus cū tāta puritate. cū in
nocentia tāta. cū p̄sentia proorsus

absq; delicto. **I**mo cū tanta gratie
plenitudine? **U**nde tibi humilitas: et
humilitas tanta o beata? **D**igna
plane quam respiceret domus: et ci
uis decorem p̄cipisceret rex: cui9 o
dore suauissio ab eterno illo pater
ni sin9 attraheretur accubitu. **V**ide
enim q̄ manifeste sibi cōanant vir
ginis nostre canticū/et nuptiale car
men: nimirum cui9 vterus/ sponsi
thalam9 fuit. **A**udi mariā in euan
gelio. **R**espexit de9 inquit humili
tatem aīlle sue. **A**udi eandē in epy
talameo. **C**um esset rex in accubitu
suo inquit: nardus mea dedit odo
rem suū. **N**ardus quippe herba hu
milis est: et p̄ter9 purgat: ut mani
festum sit humilitatem nardi nomi
ne designari: cui9 odor et decore iue
nerit gratiam apud deum. **V**i
deat mīam tuā virgo beata: si q̄s
est q̄ inuocata cā in necessitatibus
sibi meminerit defuisse. **N**os quidē
seruuli tui ceteris in virtutibus con
gaudem9 tibi: s; in hac pot9 nobis
ipsis. **L**audam9 virginittatē: humili
tatem miramur: sed misericordia
miseric sapit dulcis. **H**ac amplex
timur carius: recordamur sepius: et
crebrius inuocam9. **H**ec est enim q̄
toti9 mūdi repationē obtinuit: salu
tē oīm ipetravit. **C**onstat enim p̄
vniuerso genere huāno fuisse sollicita
tam: cui dictū ē. **N**e timeas mariā:
iuenisti grām vtiq; quā querebas.
Quis ergo mie tue o bñdicta lon
gitudinem et latitudinē/ sublimita
tem et profundum queat inuestiga
re? **N**am longitudo eius vsq; in di
em nouissimum inuocantibus eam

subuenit vniuersis. Latitudo replet orbem terrarum: ut tua quoque miseri cordia plena sit omnis terra. **D**ic et sublimitas eius ciuitatis superne inuenit restorationem: et profundum eius sedentibus in tenebris et umbra mortis obtinuit redemptionem. Per te enim celum impletum est. infernus euacuatus. Instaurate tunc celestis iherusalem: expectantibus miseriis vita perditam. **D**ic potentissima et piissima caritas: et affectu compatiendi et subueniendi habundat effectus: eque locuples in vtroque. **A**d hunc ergo fontem propter animam nostram: ad hunc miseri cordie cumulū tota sollicitudine miseria nostra recurrat. **E**cce iam quibus potuimus votis ascendente te ad filium deduximus: et prosequi sumus saltem alonge virgo benedicta. **D**ic deinceps tue pietatis. ipsam quam apud deum gratiam inuenisti notam facere mundo. Treis venia/medela egris/pessimis corde robur. afflictis consolationem: periclitantibus adiutorium et liberationem sanctis tuis precibus obtinendo. **I**n hac quoque dic solempnitatis et leticie. Dulcissimum matris nomen cum laude inuocantibus: seruulis tuis per te regina clemens/gracie sue munera largita tue ihesus christus filius tuus dominus noster: qui est super omnia deus benedicens in secula.

Verbo quintus vñ supra

Intrauit ihesus in quoddam castellum. Quod dominus et saluator noster semel et in vno loco

visibiliter tunc temporis dignatus est operari: hoc etiam nunc ubique terrarum in cordibus electorum operatur cotidie inuisibiliter. Ecce ei loquente euangelio audiuius. quod in quodam castellum intrauit ihesus: et mulier martha nomine/cepit cum in domum suam. Quid est autem hoc castellum/nisi cor humanum: quod prius quam dominus ad illud veniat cupiditatis fossa vallatur. muroque obstinationis claudit. Itaque in interiori latitudine sua babilonica turris erigitur. **T**ria certe in omni oppido sunt maxime necessaria. victualia quibus sustentantur: munitione qua proteguntur: arma quibus hostibus resistent. **D**ic ergo et huius castelli incole victum habet. voluptatem corporis et seculi vanitatem quibus pascuntur: habent et qua teguntur proprii cordis duriciam: ut verbi dei sagittis potentibus vir aut nunquam valeat penetrari: accincti sunt armis/carnalibus scilicet sapientie argumentis quibus contra hostes repugnant. **V**nde scriptum est. Filij huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. **A**uero christo visitate et intrate: castellum hoc eueritur. et pro eo novum aliud pulchrumque et spirituale constituitur. Itaque in christo nova creatura: impleturque quod dicitur. Vetera transierunt: et ecce facta sunt omnia nova. **D**ublata quippe cupiditate expanditur ingens sinus desiderij: ut ad eius aduentum multo magis anhelet mens ad celestia: quam prius terrenis incuberat. **I**ta ponitur murus continentie: antemurale patientie. **R**urgit

[illegible]

Ascendant inquam non virtute sua /
 sed auxilio et gratia dei: sicut ait spiri-
 tus sanctus per prophetam dauid.
 Beatus vir cuius est auxilium abster-
 ascensiones in corde suo disposuit.
 Queris ubi? In valle plorationis et
 hoc est in humilitate vite presentis.
 Et eadem ipsam gratiam replicat dicens.
 Etenim benedictionem dabit legislator.
 Quo autem pertingat ascensus vel ad quem
 finem producat ascendetes ipsa gratia: per-
 tinet subiungit. Ibi inquit de virtute in
 virtute: videbit deus deorum in syon.
 Hec est merces et hic est finis et fructus la-
 boris nostri visio scilicet dei. Quis non hunc
 finem finem rebus omnibus visibilibus et inuisi-
 bilibus incomparabiliter preferat? Quod est
 vel gelidum periculum? quod hoc desiderium
 non accedat? **Hec est et illa gratia**
 quam nobis promittit beatus iohannes euange-
 lista dicens Et de plenitudine eius accepim-
 us omnes: gratiam per gratiam. Ex quibus scilicet
 ubi inuenit. quod triplicem gratiam diuinitus
 accepimur: unam scilicet quam communicamus aliam
 quam in temptationibus adiuvamus: tertiam quam
 pro bonis remuneramus. Prima nos iacet
 per quam vocamur: secunda peruenit quam ius-
 tificamus: tertia presumat quam glorificamur.
 Et prima quidem beneplacitum est. secunda me-
 ritum: tertia promissum. De prima dictum est. de
 plenitudine eius omnes accepimur. De du-
 abus reliquis dictum est. et gratiam per gratiam id est
 munera eterne glorie per meritum temporalis
 utilitatis. Vnde si prima gratia in muro conti-
 netur per quam vocamur: sit secunda in as-
 censu turris qua ascendimus: sit ter-
 tia in eius culmine quo perueniamus.
 Cum ad illud perueniunt qui bene
 proficiunt. fiunt iam locus et sedes
 domino: de quibus scriptum est. Illuc enim

ascenderunt tribus tribus dñi testi
moniu israel ad cōfitendū nomini
domini: qz illic sederūt sedes Et q̄
dem dū adhuc erant in muro conti
nentie. ⁊ in acie stabant. impugna
ri poterant: ⁊ primo tanq̃ adiutor
notus erat in iudca deus. Cū red
iam in ista statioē ubi dñm specula
tur: in israel magnū nomē ei⁹: ⁊
factus est in pace loc⁹ ei⁹. ⁊ habita
tio ei⁹ in syon Ibi cōfregit potētias.
arā scutū gladium ⁊ bellū: qz nul
lus mot⁹ carnis resistit: sed oīmo
dis subiecta est spiritui Hūc locum
ardēter desidecabat pphā cū diceret
Si de dero sompnū oculis meis / et
palpebris meis dormitationem: ⁊
requiem tempib⁹ meis: donec inue
niā locum dño. Huc etiā volare cu
piens / quis inq̄t dabit michi penas
sicut volūbe: ⁊ volabo ⁊ requiescā:
Itā vero si q̄rat de castelli hu
ius habitatorib⁹. q̄s ab⁹ ad susten
tandū. qd munimē ad ptegēdū. q̄
ve arma suppetant ad repugnādū:
possum⁹ satis rōnabiliter rñdere. q̄
quēadmodū carnalib⁹ carnis opa
fuerūt vici⁹: ita hīs multo melior
ab⁹ sit fruct⁹ spūs Cib⁹ etiā cor⁹
vt faciant volūtate oipotētis prīs.
Cib⁹ cor⁹ est verbū dei quo pascū
oēs sci: tam hoīes q̄ angeli Vñ
scriptū est. Non in solo pane vivit
hō: s; in oi verbo qd p̄cedit de ore
dei //**M**unimē est sicut dictū ē
mur⁹ cōtinētie: ⁊ antemurale patl
entie. Habet cōtra hostes arma q̄
describit aplūs: Moricā iusticie / scutū
fidei / galeā salutis: ⁊ gladiū spūs
qd est vbu dei Nec quēq̄ moucas

coram eorum. **Qua** fide? fide p dilec-
tionem operante. **H**abet martha
dum agit formam bene operante?
maria vero spm exprimit contempla-
tis dum sedet. dum tacet. dum inter-
pellata non respondet? sed tantum
in dei verbum toto mentis studio in-
tendit? ac solam qua diligit gracia
diuine cognitionis / cetera despiciens
medullitus haurit? forisq; velut in-
sensibilis redditur? du intus ad con-
templanda dni sui gaudia feliassime
capitur. **V**ine dubio talis est illa.
que in tantis loquitur **E**go dormi-
o? **E**t cor meum vigilat // **¶** **D**uo
bus autem modis martha exapit
dominu? **E**t duplex ei parat conuiu-
um? quia duobus modis exduferat
eum **D**uo q; sunt i operatione q;
nobis deum auferunt? flagitia scilicet
et facinora. **F**lagitia scilicet dia-
m9 que in nobis? facinora q; in pxi-
mos peccando committimus. **I**tem
duo sunt que reddut. continentia et
beniuolentia? ut scilicet ex contrari-
is contraria curentur. **H**unc enim
scriptum est. **D**icut exhibuistis me-
bra vestra seruire immundicie et ini-
quitati ad iniquitate? ita nuc exhi-
bete iusticie in scificationem **D**u ve-
ro paradiso talib9 epulis occupatur
martha. multu satagēs p pte sua?
vult et maria id ē intellem et oia in-
teriora sua / actioni insistere? operiq;
suo pfiacdo opam dare **I**taq; cōq;rit
de sorore sua q; ab ea nō adiuuet?
nō tñ ad ipam s; pot9 ad dñm q;re-
la dirigens. **D**ñe nō est tibi cure?
q; soror mea reliq; me solā mistica-
te? **D**ic g illi? ut me adiuuet. **V**bi

sane aduertenda est delatio quædam
 et honoris obsequium erga domi-
 nū: q̄ scilicet ipso presente/martha
 non sit ausa euocare mariam: quon-
 ymo et apud ipsam querelam depo-
 suit. ipsum q̄ dominū vocauerit: in
 cuius potestate sit impare sorori q̄
 quid necesse fuerit. Non ergo mure-
 mur si quēpiam laborantem et bñ
 operantem. aduersum fratrem vacā-
 te murmurare videam⁹: q̄ hoc in
 hoc euāgelio legim⁹ marthā fuisse
 aduers⁹ mariā. **Q**uero maria mur-
 murauerit quandoq; cōtra marthā
 eo q̄ eius actionib⁹ implicari vellet
 nūq̄ omnino reperitur: necq; enim
 utriq; simul agere competentē suf-
 ficeret. ⁊ cuius scilicet exteriorib⁹ de-
 seruire: ⁊ interioris sapientie deside-
 rijs vacare. **D**e ipsa quoq; sapien-
 tia scriptū est **E**t q̄ minoꝛatur actu
 perapiet illā. Propterea maria se-
 det. immotaq; manet: nec vult in-
 terripere silentij quietē. ne iocūdam
 cōtēplationis amittat dulcedinē.
 p̄sertim cū ipsum int⁹ audiat dñm
 dicentem **V**acate et videte: qm̄ ego
 sum de⁹. **¶** **H**ic sane consideran-
 dum est tria esse que impediūt q̄tem-
 plationē. Equitē aīc nr̄e ocul⁹ itel-
 ligētia ē. **V**idetur ei oculo corp⁹ lux
 corp⁹ea ⁊ cetera q̄q; corp⁹alia vidēt:
 ita de⁹ q̄ est lumē iācūscriptū ⁊ ei⁹
 inuisibilia utriq; itellā papiūtur.
Differūt at̄ exterior et interior oai-
 lus: q̄ exteriori quidem lux corpo-
 rea extrinsecus ut videat admoue-
 tur: interiori vero creatoris lumen
 intrinsecus ut discernat infūdatur.
Utriq; vero oculum tria sunt q̄ ad

videndum impediunt. **P**rimū ergo
de exteriori atq; visibili differat rō
nā: ut de rebus visibilib9 ordo dis
putandi facili9 assurgat ad intelli
gibilia. **P**otest sane fieri ut ille sanus
sit et pateat: sed qm lux exterior ei
desit nichil videat. **C**ōtrario sit a
liqn ut pns ei lux sit: s; forte san
guine seu quolibet humore cōcreta
turbatus cernere minime possit. **I**tem
solet aliqui cōtangere ut neutriū desit
ei nec lux nec sal9: s; tamē aliqua
pulueris iniectione leuatur: quo fit ut
ei9 aies retundatur. **D**ūt ergo tri
a ista q hūc oculū impediunt: tene
bre humor cōcretus/puluis iniect9
Hec ipsa sunt etiā quib9 interior ille
impeditur: s; alia noīa sortiūtur. **N**ā
quod hic tenebre: ibi peccata dicun
tur. **I**psa vero pēa confluūt in me
moriam quasi in quandā sentinā: &
hic est ille humor cōcret9. **Q**uod au
tem hic puluis dicitur: hoc ibi cura
terrenorum actuum nūcupatur. **H**ec igitur tria sunt que oculum in
telligentie confundunt. et cōtēpla
tionem veri luminis excludunt: te
nebre scilicet peccatoz. recordatio
eōrūdem peccatorum. cura terrene
rum actuum. **P**rimo illo morbo tur
batus plangebatur se ppheta. cū di
ceret. **D**ereliquit me vire9 mea: &
lumen oculoz meoz et ipsum non
est meū. **C**um enī luce iusticie desti
tuimur: nichil aliud q tenebras
peccatoz nostroz inuenim9. **I**tem
secundo grauari se sentiebat: quādo
dicebat. **C**ōuersus sū in erūpna me
a: dum configitur spina. peccatoz
scilicet recordatio. **T**ercio occupari q

queritur cū ait. **Q**uia cinerem tanq
panem manducabam. **C**inere scilicet
actionis: pzo pane cōtēpla
tionis. **Q**uiāq; ergo mētis
oculum diuine cōtēplationi vult i
tendere: pzo facto necesse est ut cū
pns ab hoc triplia impedimēto stu
deat purgare. **Q**uod si quis facere
contendat: nouerit contra triplicem
morbum/triplex quoq; fore reme
dium. **N**am pzm9 quidem per cōfessionem:
secundus per orationem:
tercius vero per quietem morboz au
ratur. **H**oc tercio id est cura actiois
poterat ab intentione sua pzepe
dici maria: ideoq; martha ministrante
sedet ipsa. manetq; quicquid. **I**lla
igitur conquerente et ista tacente:
audiam9 quid dūs pzo maria res
ponderit. **M**artha inq; sollicita es
& turbas. **E**rga plurima. **E**rga plu
rima quidē turbas. **I**dum & tibi cō
tinentiam: & proximis paras neces
sitaris ipensam. **N**am ut cōtinenti
am habeas: sollicita es vigilare.
ieiunare. corp9 tuum castigare. **V**e
ceteris prestes. instas operi: ut ha
beas unde necessitatem tribuas pa
tienti. **P**orro erga plurima turba
ris: sed vnum est necessarium. **N**isi
enim opus tuū in vnitāte feceris:
deo qui vnus est acceptum nō erit.
Reciptum quippe est. **N**ō est q faci
at bonum: non est vsq; ad vnum.
Hinc est q in illa piscina mouebat
aqua: et sanabatur vn9. **H**inc etiā
est q decem leprosis mundatis. v
nus regressus est cum magna voce
magnificans deū: cui etiā domi
nus ceteris reprobatis testimoniū

laudis ascripsit dicēs. **N**ōne de cē
mūtati sunt. **N** nouē ubi sūt? **N**on
est inuēt⁹ q̄ rediret et daret glām de
or̄nisi hic alienígena. **P**aul⁹ quoq;
ait. **O**ēs quidē curāt s; vnus acci
pit brazuū. **H**is itaq; et alijs q̄
plurimis scāz scripturaz eloquijs
p̄cipue docemur. vnitas q̄ p̄babi
lis sit; maxime ex p̄nti loco ubi a
it dñs. vnū est necessariū. **A**d
sciēdū q̄ alia est vnitas scōz. quā
ex scripturis iam cōmendauim⁹. **A**
lia est faciōz osōz; que nichilomin⁹
ex eisdem scripturis ostendit⁹
et improbat⁹. **D**e hac enī scriptū
est. **A**stiterūt reges terre. et p̄ncipes
cōuenerūt in vnū; aduers⁹ dñm et
aduers⁹ xp̄m ei⁹. **D**e hac iterū euā
gelista. **A**beūtes pharisei cōsiliū ini
erunt; vt caperent ihm in sermone
Et iterū. **C**ollegerūt pontifices et
pharisei cōsiliū. **V**t qd hoc? **V**icut
iohānes testatur; vt interficeret ihe
sum. **E**t vero p̄tinax sit ista repro
boz vnitas; docet ipse dñs qui de
corpe dyaboli ad beatum iob loq̄
tur dicēs. **C**orpe illi⁹ quasi scuta fu
silia p̄pata squamis se p̄mentib⁹;
vna vni cōiungit⁹; et ne spiraculū
q̄tē incedit p̄ eas; vna alteri adhe
rebit; et tenētes nequaquā sepabunt⁹.
Talis vnitas p̄mo pueritas solet
esse aliquoz fīm. tepide ac remisse
cōuersantiū; quib⁹ si qd honestat⁹
aut insigne cuiusq̄ bone p̄suetudis
p̄suadere velis. p̄optiores sunt ma
iori dispēdio aut difficultate graui
ori resistere; q̄ facili cōpendio assec̄
velle qd rectū esse cōstiterit. **P**eruer
sa et execranda talis vnitas //

Hac ergo a cordib⁹ et sermonib⁹
nostris exclusa. illam q̄ bona est. et
tantum bonoz est p̄sequamur. **E**c
ipsa quidē gemina est. **A**lia est enī
que iustificat; alia q̄ glōrificat. **I**lla
meritum; ista p̄mū. **D**eniq; de il
la scriptū est. **M**ultitudinis creden
tiū erat cor vnū et anima vna. **D**e
hac autē. **Q**ui adheret deo vn⁹ sp̄ri
tus est. **E**t qm̄ in futuro magis spe
randa est. res est enī futuri temporis
magis q̄ p̄ntis. **E**cce iterū obmūt
tam⁹; et a deo potius speremus q̄
tractem⁹. **I**llam vero q̄ iustificat q̄
etiam nūc potissimū necessaria est i
vsum nostri opis assumam⁹; ipsa
est enim deus suauitatis; quā dul
cedine sacra insonat psalmista. **E**c
ce q̄ bonū et q̄ iocundū; habitare
fr̄es i vnū. **C**ui⁹ unitatis cū descrip
siss; sermo p̄pheti⁹ pulchritudinē.
ei⁹ etiā nō tacuit utilitatē; qm̄ illuc
inq̄ens mādauit b̄ndictionem et vi
tā. **H**ic salz b̄ndictionē; et in futuro
seculo vitam eternā. **I**psa est in qua
vnitas; quā sūma diligentia obser
uandā tradidit apl̄is dicēs. **P**ollici
ti seruare vnitatem sp̄s in vinculo
pacis. **D**eriuatur autē unitatis
bonū duob⁹ modis ab hys q̄ curā
gerūt seruandī. **D**ebet q̄sq; p̄fect⁹
unitatē habē ad seipsū; debet et ad
p̄ximū. **A**d seipsum p̄ integritatē; et
ad p̄ximū p̄ cōformitatē. **O**mnis
q̄ppe creatura et maxime rōnalis;
debet suū p̄ncipiū imitari. **V**i igit
tur deus noster vnus est. dicente
moyse. audi israel deus tuus vnus
est. sed et ille cum sit vnus et idem
atq; in seipso perfectus nec villo in

digens. Inest ei tamen benignitas
erga nos. Et amor ex benivolentia
ad nos veniens. Debeamus et nos quod
sibi unus esse per integritate vir-
tutis. Et unum ad primum per vinculum
dilectionis. Hanc imitationem lo-
quens de caritate commendat nobis
apostolus iohannes dicens. Quia sicut ille est
et nos sumus in hoc mundo. // **H**anc
unitatem quam quodque sibi ipsi diximus
debere. tria sunt que solent impedire. ni-
micitas / pusillanimitas / leuitas.
Et nimis quidem sunt qui putant se
posse quod non possunt. et quod non accepe-
runt presumunt. Quorum spiritum tenebat
petrus in passione domini cum diceret. Domine
tecum paties sum et in carcere et in mor-
tem ite. Pusillanimites petrarum sunt ni-
mies. Et horum quod tenuit ymaginem
petrus cum diceret. Exi a me. et quod habeo
pacem sum domine. **I**uces sunt et inuon-
stantes. qui circumferunt omni vento doctri-
nam. in quibus quod paulo ante placuit
nunc displicet. et quod nunc eligunt. post
paululum reprobabunt. // **H**anc quid
prodest hec vicia enumerasse. nisi etiam
am doceamus quibus remediis ea pos-
sit in seipso quisque curare. Persequa-
mur unitatis inimicos. nec conuer-
tatur donec desiciat. **A**gitur contra ni-
micitatem opponenda est consideratio pro-
pria fragilitatis. ipsa est enim que o-
diosam presumptionem potissimum deiciat.
Contra pusillanimitatem habenda est
diuine pietatis fiducia. ut quod tuus
vincas non posse te putas. ex illius ad
iutorio possis. et cum apostolo dicas.
Omnia possum in eo qui me confortat
spiritus. // Contra leuitatem habenda est
consultatio senioris. ne scilicet doctri-

nis varijs et peregrinis abducaris.
sed facias quod tibi lex diuina precepit.
Interroga patrem tuum et annuntiabit
tibi. maiores tuos et dicent tibi. // **D**iximus
de illa unitate quam habet
quisque ad seipsum. dicamus iam et de
illa quam habet ad primum. **H**anc et il-
la duobus modis habet. dum et nos
per dilectionem sedimus in alterum. et alte-
rius quoque vicissim in nobis recipimus
affectum. // **E**t hec etiam duobus mo-
dis impeditur. obstinatio et suspiti-
one. **O**bstinatio non permittit nos ad
alterum nos ingredi. nec suspitio pati-
tur credere nos ab alijs amari. Ita
fit ut dum nec nos alium obstinati
diligimus. nec ab alijs diligere suspi-
ciosi putamus. unitas que cum pro-
mis habenda est impeditur. // **H**ec
huic duplici morbo duplex curatio
medetur. illa scilicet que non sua querit. et ite-
rum illa que omnia credit. **H**abeat obstina-
tus caritatem non querentem que sua sunt. et
alios diligat. et habeat suspiciosus
caritatem omnia credentem. et ab alijs
se diligere sine dubio credat.

Sermo de beatissima virgine ma-
ria. potest legi cum sequentibus in visi-
tatione eiusdem

De gratia plena Non in sola
virginitate consistere potest
gratia plenitudo. neque enim om-
nibus est de ea accipere. **F**elices qui non
inquinantur vestimenta sua. et cum re-
gina nostra virginitatis privilegio
gloriantur. **S**ed non unam tantum
benedictionem habes o domina. **E**t
mihi obsecro ut benedicas. **P**er ihs

victus illa a me: non est iam vel as-
pirare ad illā. Computum in stereo-
te meo: ut iumentū factū sū. **N**ū-
quid non erit michi aliquid apud
te? Non erit ubi possim esse tecū?
quia iam sequi non valeo quocūq;
ieris? **C**ucrit angelus puellā: quā
preparauit dominus filio domini mei.
Bibit ipse de ydria tua cognata si-
bi virtute delectatus: sed nunquid
non etiam iumentis potū tribues?
Bibit angelus q̄ vitū non cognos-
cit: bibant iumenta q̄ de humilita-
te singulariter gloriatis. **R**espexit
inquit Dominus humilitatē anille
sue. **N**am virginitas sine humilita-
te fortasse habet gloriā: sed non
apud deam: humilia semper exal-
sue respiciat. qui alta a longe cognos-
cit: et humilibus dat grāciam. qui
superbis resistit. **S**ed forte ne qui-
dem in hīs duobus metretis ple-
na est ydria tua. copax est ipsa quo-
q; tercie metrete: ut iam non solum
homines et iumenta. sed ipse quoq;
ex ea bibat architrudinus. **H**oc enī
vīnum bonum quod seruauimus vs-
q; adhuc. **H**aurit nūmister angelus
ut ferat architrudino: patrem dico
qui trinitatis principiū architrudi-
nus merito nominatur. **A**it siquidē
angelus secunditatem eius cōmen-
dans. que tercia est metreta: quod
ex te nascetur sanctū vocabitur fili-
us dei. **S**i dicat. **C**ū eo solo. tibi est
generatio ista cōmunis.

Item sermo de beata maria vir-
gine de sup̄a.

De maria grācia plena. **B**e-
ne plena: quia dea et angelis

et hominibus grātia. **H**ominibus
per secunditatem: angelis per virgi-
nitatem: deo per humilitatem. **I**n
hoc tercio a domino se respectū testa-
tur: quia humilia respiciat et alta a
longe cognoscit. **D**icit enī oculi sa-
thane omne sublimē videre: ita o-
culi domini omne humilitatem intui-
entur. **V**nde ait in cantico cantico-
rū. **R**euertere reuertere sunamitis:
reuertere reuertere ut intueamur te.

¶ Quater dicit reuertere propter
quaduplicem superbiam: per quā
a domino auersa nō videbatur. **E**st
enim superbia cordis. superbia oris.
superbia operis. superbia habitus.

¶ Superbia cordis est q̄ hō in
oculis suis magnus est: cōtra quā sa-
piens orat dicens. **E**x tollentia o-
culorū meorū ne de deo michi. **E**t a-
libi **V**e qui sapientes esus in oculis
vestris. **¶** Superbia oris vel lingue
que et iactantia dicitur: est: q̄ hō
non solū magna de se sentit. sed etiā
loquitur. **V**nde psalmista. **D**isper-
dat dominus vniuersa labia dolosa.
et linguā magniloquā.

¶ Superbia operis est. quādo homo exteriōri
quāda superbia ut magnus appare-
at agit: de qua idem psalmista ait
Non habitabit in medio domus
mee. qui facit superbiam. **¶** Super-
bia habitus est: quādo homo de
gloriosus videatur pretiosio se or-
nat vestib9. **V**nde petrus apostolus
Non in veste pretiosa. **E**t dominus.
Qui mollibus vestiuntur in domi-
bus regū sūt: ubi superbia habūdat.

¶ Sūt autē q̄nq; que ad remedi-
um tam mortifere pestis. a domino

rationali anime sunt posita: locus
corpus / temptatio dyaboli - predi-
catio xpiisti. et conuersatio eius. Lo-
cus. quia exiliu. corpus. quia one-
rosu. temptatio. quia inquietat. et
xpiisti. predicatio. quia edificat. et
conuersatio eius. qz informat. Hic
quasi qnq; sensibus deus humilita-
tem operatur in anima. Dicit eni
anima vita est corpus: ita deus
vita est anime. et sicut corpus mor-
tuum est quod per quinq; sensus ab
anima non vegetatur: ita anima
morta est que p hec a domino non
humiliatur.

**Sermo de beatissima virgine
maria beati bernardi de verbis apo-
calipsis beati iohannis**

Agnus apparuit in ce-
lo. et mulier amicta so-
le. et luna sub pedib9
eius: et in capite ei9
corona stellar9 duode-
cim. Vehementer quide nobis dilec-
tissimi vir vnus et mulier vna nota-
re: sed gradus deo per vnu nichilo-
minus viru et muliere vna omnia re-
stantur: nec sine magno fenore
grauu. Neq; eni sicut delictu ita et
donu: sed excedit dapni estimatione
beneficii magnitudo. Dic nimirum
prudentissim9 et clementissim9 artifex.
quod quassatu fuerat no cofregit. s;
utilius oino refecit: vt videlicet no-
bis nouu formaret adam ex veteri:
et eua transfunderet in maria. Et qui-
dem sufficere poterat xps: siquide et
nuc ois sufficitia nra ex deo est: s;
nobis bonu no erat esse hoiez solu
Congruu magis vt adesset nre re-

parationi sex9 vterq;: quoz corrup-
tioni neuter defuisset. Fidelis plane
et potens mediator dei et hoim ho-
mo xpius ihus: sed diuina in eo
veretur hoies maiestate. Absorta vi-
det i deitate huauitas: no q muta-
ta sit substantia: sed affectio deifica-
ta. Non sola illi catatur misericordi-
a. cantatur pariter et iudiciu. qz et si
didicit ex hijs que passus est compassi-
one vt misericors fieret: habet ta-
men et iudiciaria potestate. Deniq;
de9 noster ignis assumens est. Quid
ni veretur peccator accedere: ne
que admodu fluit terra a facie ignis.
sic peccat ipse a facie dei. Itaq; iam
ne ipa mulier bndicta in mulierib9
videbitur oiosa: inuenietur equide
locus eius in hac recoalitioe. op9
eni mediatore ad mediatore istu:
nec alter nob utilior q maria. Cui
delis nimiu eua per qua serpens an-
tiquus pestiferu caa ipsi viro vicius
infudit: s; fidelis maria que salutis
antidotu et vire et mulierib9 ppina-
uit. Illa eni ministra seductionis et
hec ppiciationis. Illa suggessit pre-
uaricatione: hec ingessit receptione.
¶ Quid ad maria trepidat hua-
na fragilitas? Nichil austeru in ea
nichil terribile: tota suavis est: ois
bus offerens lac et lana. Huc volue
diligentius euagelice hystorie serie
vniuersa: et si qd forte increpatoriu
si qd duru. si qd deniq; signu vel te-
nuis indignatiois occurrerit in ma-
ria: de cetero suspecta habeas. et ac-
cede verearis. Et si ve plenamag;
ois pietatis et gre. plena masuetudi-
nis et misericorde q ad ea ptinent

inuenietis? age grās ei q̄ talē tibi
mediatricem benignissima miseratione
prouidit: in qua nichil possit es
se suspectū. Deniq; omnibus omnia
facta est: sapiētib⁹ et insipientib⁹ co
piosissima caritate debitorē se fecit:
oībus nūc smū aperuit. ut de pleni
tudine ei⁹ accipiant vniuersi: capti
uus redemptionē/eger curationē.
erectio cōsolationē/peccator veniā.
iust⁹ grām. angel⁹ leticiam. Deniq;
tota trinitas glām. fili⁹ psona/car
nis huāne substantiā: ut nō sit q̄ se
abscondat a calore ei⁹. // **P**utas
ne ipsa est mulier. amicta sole? Es
to siq̄te ut de pñti ecclia id itelligen
dū. prophetice visiois series ipā temō
stet: s; illud plane nō inodueniēter
mane videbiē attribuēdū. Nimirū
ea est q̄ velut alterū solē induit sibi.
Quemadmodū enī ille sup bonos
et malos idifferēter oriet: sic ipā q̄
q; pterita nō discubē merita. s; om
nib⁹ se exorabile. oībus clementissi
mā pbet: oīm deniq; necessitates
āplissimo quodā miseratione affectu.
Nā et de feci⁹ oīs sub ea: et q̄cquid
fragilitatis seu corruptionis est. ex
cellētissima quodā sublimitate p̄ ce
teris omnib⁹ excedit et supgreditur
creature: ut merito sub pedib⁹ ei⁹
luna esse dicat. Alioq̄n nichil mag
nū dixisse videbimur ut sit luna is
ta sub pedibus ei⁹: quā super oēs
angeloz choroz. sup cherubim et se
raphim exaltatā nephas est dubita
re. **V**olet aut luna nō mō defec
tum corruptionis. s; et stulticiā men
tis: nō nūq̄ vero et eccliam huius
temporis designare. Illā quidē p̄tē

mutabilitatē: hanc sane p̄pter sus
ceptū aliūde splēdorē. **U**traq; vero
ut ita dixerim luna. sub mane pedi
bus cōgrue satis intelligi p̄t: alio
tū atq; alio mō. **D**iq̄te stult⁹ ut lu
na mutet: sapiēs autē pmanet ut
sol. **I**n sole nimirū et fetuor et splen
dor stabilis: in luna sol⁹ splēdor at
q; is mutabilis oīno et incert⁹: q̄
nūq̄ in eodē statu permanet. **I**ure ec
go maria sole phibet amicta: que
p̄fundissimā diuine sapiētie ultra
q̄ credi pōt penetrat abissū: ut quā
tū sine psonali vnitione creature cō
diāo patitur lūa illi inaccessibili vide
atur imersa. **I**llo nimirū igne labi
a p̄phete purgantur: illo igne sera
phim accendūtur. **T**ōge vero aliter
meruit maria nō velut summatim tā
gi: sed operari magis et arāsfundi.
et tanq̄ igne ipso cōdudi. // **C**ā
didissim⁹ sane sed et calidissimus hu
ius mulieris amictus: cui⁹ omnia
tam excellenter irradiata noscun
tur: ut nichil in ea non dico tene
brosū/sed subobscurū saltē vel
min⁹ lucidū. sed ne tepidū quidē
aliquid aut nō feruentissimū liceat
suspiciari. **I**nsipientia vero ōnis lon
ge sub pedibus eius est: ut penit⁹
absit hēc ab insipientiū numero mulie
rū. et collegio virginū fatigatū. **I**n
mō vero et vnici⁹ ille stult⁹ et totū
us stulticie p̄nceps qui vere mutat⁹
ut luna/sapientiam perdidit in de
core suo: sub marie pedibus concul
catus et coneritus miseratione pati
tur seruitutem. **N**imirum ipsa est
quondam a deo pronissa mulier.
serpentis antiqui caput. virtutis

pede contrita? cuius plane calca-
neo in multis versutis insidiatur est
sine causa? sola enim continet vni-
uersam hereticam prauitatem. Alius
enim non de substantia carnis sue xpm
edidisse dogmatizabat? alius paruu-
lum non peperisse sed repperisse sibi
labat? alius post partum viro cogni-
tam blasphemabat? alius dei ma-
trem audire non sustinens. magnū
illud nomē theothodos impiissime
suggillabat. **D**ed contenti sunt insi-
diatores. cōculcati supplantatores/
confutati derogatores? et btām di-
cunt eam omnes generationes. **D**e-
niq; et continuo per herodem dzaco
insidiatus est parienti? ut nascentē
exapiens filium deuoraret? q̄ iuni-
tūte essent inter semen mulieris et
dzaconis. // **U**ta si cāia lunc ma-
gis videtur intelligenda vocabulo.
eo q̄ videlicet non ex se splendeat.
sed ab eo qui dicit. sine me nichil po-
testis facere? habes mediatricē quā
tibi paulo ante cōmendauimus cui
denter expressam. **M**ulier inquit a-
micta sole? et luna sub pedibus ei9.
Amplectamur marie vestigia fratres
mei? et deuotissima supplicatione be-
atis illis pedibus pronoluamur? et
teneamus eam nec dimittamus do-
nec benedixerit nobis? potens est
enim. **N**empe vellus est medium in-
ter rorem et aream? mulier inter so-
lem et lunam? maria inter xpm
et eccliam constituta. // **D**ed for-
te miraris non tam vellus opertum
rore? q̄ amictum sole mulierē. **M**ag-
na siquidem familiaritas? sed mira
omnino vicinitas solis et mulieris.

sole ipsi vestitis. Nouum enim fecit do-
minus super terram / ut mulier ar-
cudaret vitum? nec alium q̄ de quo
dicitur. Ecce vir? cuius nomen e-
ius. Nouum quoq; fecit in celo ut sol
arcuandaret mulierem? et mulier sole
appareret amata. Deniq; et coro-
nauit eum? et viissim ab eo meruit
coronari. Egredimini filie syon? et
videte regem salomonem in dyade-
mate quo coronauit eum mater sua.
Verum hoc alias. Interim sane in-
gredimini magis? et videte reginam
in dyademate quo coronauit eam
filius suus. // **C** In capite inquit e-
ius corona stellarum duodecim. Dig-
num plane stellis coronari caput?
q̄d et ipsis longe clarius micans.
Ornat eas potius quā ornetur ab eis.
Quid ni coronent sydera? quā sol
vestit? Vixit dies vixit aut arcunda-
bant eam flores rosarum? et lilia co-
uallium. Primitum leua sponsi sub
capite eius? et iam dextera illius am-
plexatur eam. Quis illos estimet
gemas? Quis stellas numeret? e-
quibus marie regium dyadema com-
paratum est? Dupra hominē est hu-
ius corone rationem exponere? indi-
care compositionem. // **N**os ta-
mē pro modulo nostre exiguitatē
abstinentes a periculoso scrutinio se-
cretorum? non incogitue forsitan duo-
decim stellas istas duodecim proga-
tiuas gratiarum intelligere videamur?
quibus maria singulariter adornatur.
Viquidem inuenire est i maria pre-
rogatiuas celi? prerogatiuas car-
nis? et prerogatiuas cordis. Et si
fuerit tynarus iste per quaternarij

am multiplicatus? habemus forte
stellas duodecim quibus regine nos-
tre dyadema prefulgeat vniuersis.
Nichi sane singulari titulat fulgor?
primo quidem in marie generatione?
secundo in angelica salutatione? ter-
tio in spiritus sancti superuentione?
quarto in filij dei inenarrabili coep-
tione. Vix et in hijs quoq; sydereū
plane radiat deus? q̄ virginitalis
p̄micia. q̄ sine corruptione secun-
da. q̄ sine grauamine grauida. q̄ si-
ne dolore puerpera. Nichilominus
etiam speciali quodam splendore in
maria choruscant? mansuetudo pu-
toris. deuotio humilitatis. magna-
nimitas credulitatis. martirium cor-
dis. Vestre quidem sedulitatis erit
singula queq; diligentius intueri?
nos interim satisseasse videbimur.
si breuiter ea potuerimus demonstra-
re. // **Q**uid ergo sydereum nunciat
in generatione marie? Plane q̄ ex
regibus orta? q̄ ex semine abrahe?
q̄ generosa ex stirpe dauid? Si id
patum videtur? adde q̄ generationi
illi ob singulare priuilegium sancti-
tatis diuinitus nescitur esse conas-
sum? q̄ longe ante eis dem patribus
celitus repromissa. q̄ mistis prefi-
gurata miraculis. q̄ oculis pre-
nuntiata prophetis. Hanc sacer-
dotalis virga dum sine radice floru-
it? hanc gedonius vellus dum in
medio sicce arce maduit? hanc in e-
zechielis visione orientalis porta
que nulli vnq̄ patuit presignabat.
Hanc deniq; pre ceteris ysaias nūc
virgā de radice iesse orturā p̄mitte-
bat? nūc euidenā virginē pariturā

Merito signum hoc magnū in celo
apparuisse scribitur: q̄ t̄to añ de ce
lo nōscitur fuisse p̄missum. **D**ñs
ait ipse dabit vobis signū. **E**cce v̄
go cōpiet. **M**agnū p̄fecto signū
dedit: q̄z et magnus ipse qui dedit.
Hui⁹ ergo p̄rogatur fulgor: quo
tum non reuerberat vehemēter aāe
oculoz. **I**am in eo q̄ tam reuerēter
atq̄ officiosissime ab archāgelo sa
lutata est: vt iam in regali folio su
pra omnes celestium ordines legio
num exaltata videretur: et paulo
min⁹ adoraturus feminam qui so
lebat ab hominib⁹ hacten⁹ equani
miter adorari: excellentissimū nob̄
virginis nostre meritum et singula
ris grācia commendatur. **N**ichi
lonin⁹ fulget q̄ nou⁹ ille conceptio
nis mod⁹: vt nō in iniquitate quē
admodū ceterē oēs. s̄ supueniente
spū sola et de sola sanctificatiōe ma
ria cōciperet. **N**am q̄ verum deum
et dei filium genuit: vt idē ip̄s dei
atq̄ hominis filius vnus omnino
de⁹. **H**omo p̄dret ex maria abyssus
est luminis: nec facile dixerim
q̄ vel angelic⁹ ocul⁹ ad hui⁹ fulgo
ris vehementiam nō caliget. **D**e cetero
sane virginitate carnis
et p̄positum virginitatis: et ipsius
quoq̄ p̄positi nouitas euidenter il
lustat: q̄ videlicet in libertate sp̄i
tus: legis moysae de cetera trasce
dens: illibatam deo corporis simul
et sp̄itus sanctimoniam vouit. **P**ro
bat enim p̄positi inuolabile fūda
mentū: q̄ tam constanter p̄mittē
ti filiū angelo rēdet: quomodo fiet
istud: quoniam vni⁹ non cognosco.

Forte enim p̄opterea p̄mo turba
ta est in sermone eius: et cogitabat
qualis esset ista salutatio: q̄ bene
dictam se audisset in mulieribus q̄
benedicta nimirū in virginibus sem
per optabat. **E**t tunc quidem cogi
tabat qualis esset ista salutatio: que
iā videretur esse suspecta. **V**bi v̄a
in p̄missione filij manifestū virgi
nitatis periculū videbatur: non po
tuit vltra dissimulare quin diceret
Quomodo fiet istud: quoniam vni⁹
nō cognosco. **M**erito p̄inde et
illam meruit b̄ndictionem et hanc
nō amisit: vt longe glorioz fiat
et virginitas ex fecunditate: et ex v̄
ginitate fecunditas: ac mutuis sese
radijs illustrare. **H**ec duo sydera vi
deantur. **M**agnū enī est virginem
esse: s̄ virginē m̄tem esse lōge apli
u⁹ omnem modū. **F**ute etiam
illud molestissimū tedium: quo reli
que omnes grauide mulieres labo
rare nōscuntur solo nō sensit: que sola
sine libidinosa voluptate concepit.
Vnde et in ipso sue conceptionis in
icio q̄n ceterē potissimū miserabil⁹
affliguntur: maria tota alacritate
montana cōscendit vt elyzabet m̄s
traret: sed et ascēdit bethleem im
minente iam partu: portans p̄ci
osissimum illud depositum: portans
onus leue: portans a quo portaba
tur. **V**ic et in partu q̄ luādum
est q̄ noua exultatione nouam p̄o
lem edidit: sola inter mulieres a
communi maledictio et dolore paric
tium aliena. **S**i retum p̄cia de ra
ritate pensamus: nichil h̄is ca ti⁹
potest inueniri. **N**iquidem in omni

bus istis nec primam similem vita
est nec habere sequentem. **E** quib9
nos si ea fideliter intuemur sine du
bio admirationem concipim9 :
sed venerationē. sed deuotionē. sed
consolationem. **C**eterū q̄ restat
adhuc : eādem inuitationē requirit.
Non est nobis ante ortū tam mul
tisare multis q3 modis promitti di
uinitus : cœlitus prenūciari : s; nec
ab archangelo gabriele tam noue
salutationis obsequijs honorari.
Min9 autem cetera duo cōmunicat
nobis : plane secretū suum sibi. **V**o
la enim est de qua dicitur. qđ in ea
natum est. de spū scō est : sola cui dīa
tur quod ex te nascetur sanctū / voca
bitur fili9 dei. **O**fferentur regi virgi
nes post eam : nam primatum sola
vindicat sibi. **M**ultomagis autem
sola sine corruptione concipit : sine
grauamine tulit : sine dolore filium
parturīuit. **I**taq; nichil horum a no
bis exigitur : sed exigitur plane nō
nichil. **N**ūquid enim si de fuerit no
bis eādem māsuetudo pudoris. si hu
militas cordis. si magnanimitas
fidei. si compassio mentis : negligē
ciam nostram munerū singularitas
exasabit. **S**eratissima sane gemma
in dyademate micans. in capite stel
la : rubor in facie hominis verecūdi
An vero quis putat qđ hac caruerit
gracia : que gracia plena fuit. **V**u
dibunda fuit maria : ex euāgelio id
probam9. **V**bi enim aliquando lo
quax : ubi presumptuosa fuisse vide
tur : foris stabat querens loqui fili
o : nec materna auctoritate aut ser
monē interrupit : aut habitationē

irrupit in qua fili9 loquebatur. **I**
In omni deniq; textu quatuor euā
geliorum si bene memini : non nisi
quater maria loquens auditur. **P**ri
mo quidem ad angelū : s; cū iam
semel atq; iterum eam alloquit9 fu
isset. **S**ecūdo ad elyzabeth quādo
vox salutationis ei9 iohannē exul
tare fecit in utero : et ea magnificā
te mariā. ipsa magis dominū mag
nificare curauit. **T**ercio ad filium
cū esset anoz duodecim : qđ ipā et pa
ter ei9 dolētes quesissent cū. **Q**uar
to in nuptijs ad filium. **E**t ad minis
tros. **E**t is quidem sermo certissi
mus index ingenite māsuetudinis.
et virginalis verecūdie fuit. **A**lioz
quippe verecūdiam suam reputās
sustinere non potuit : non potuit vini
dissimulare defectum. **V**bi sane in
crepata a filio est : tanq̄ mitis et hu
milis corde. nec illi respondit. nec
tamē desperauit : ministros ammo
nens facere qđ eis diceret. **N**ūquid
nō ab inīcio venisse pastores. **E**t pri
mam omnū inuenisse mariā legū
tur. **I**n uenerūt ait euangelista ma
riam et ioseph : et infantem positū
in presepio. **V**ic et magi quoq; si
recolis : non sine maria matre ei9.
puerum inuenere. **E**t inducens intē
plum dñi / templi dñm / multa qui
tē a symcone audiuit / tū de eo qđ de
seipsa : ad loquēdū tarda. velox ad
audiendū. **E**t qđ maria cōseruabat
oīa vba hec. qđ fecit i corde suo. **V**;
i hīs oīb9 neq; de ipso dñice sacmē
to incarnationis qđ ai9 vbu fecisse re
peries. **V**e nob qđ spm habem9 i na
ribus. **V**e qui totum pferim9 spm :

qui iuxta illud conia. pleni timorū
effluimus vndiqz. **T**ociens de
niq; maria filiū audiuit. nō mō tur
bis loquēte in pabol. s; et discipu
lis seorsū regni dei misteria reuelan
tem: vidit miracula facēte. vidit de
mū in cruce pendēte: vidit expiran
tem: vidit resurgentem. vidit et as
cendēte: s; et in hys oib9 quodēs ve
teradissime virginis. quodēs pudī
cissime turturis vox memoratur au
dita. **D**eniq; legis in actib9 a
postolorz: q; redeūtes a mōte olive
ti vnanimiter pseuerabāt in ozone
Quā? **S**i forte maria affuit. noie
tur pzima: que super omīs est. tā fi
lii pzogatiua. q; sue pūlegio scita
tis. **P**etrus et andreas ait. iacob9
et iohēs. et ceteri q; sequūt: hī oēs
pseuerabant vnanimē cū mulieri
b9 et maria mte ihu. **I**ta ne et muli
erū sese vltimā exhibebat: vt nouis
sima oīm ponere? **V**ere carnalēs
adhuc discipuli qb9 needū erat spē
dat9 qz needū ih̄s eāt glificat9: qn̄
facta est it̄ eos p̄ctio de p̄matur: cū
maia quāto maior erat humiliare
se. nō mō in oib9 s; et p̄ oib9. **M**eri
to facta ē nouissima p̄ma: q; cū p̄i
ma esset oīm. sese nouissimā faciebat
Merito facta est omnīū dominor: q;
sese omnīū exhibebat anallā. **M**eri
to deniq; est sup̄ āgelos exaltata:
que infra viduas et penitētes. instā
cā. de qua cicta fuerāt septē demo
nia. ineffabili sese mansuetudinē in
clinabat. **O**bscero vos filioli emula
mī hāc virtutē si mariā diligitis: si
p̄ceditis ei placē emulamī modestia
eī9. **N**ichil enī tā p̄doneū hoī. nīl tā

tōgnū xpiano: maxie q; monachū
nīl adeo deet. **E**t quidem manifest
ta satis in virgine. ex hac ipsa man
suetudine virtus humilitatē elucet.
Nimīū collectaneē sūt humilitas
et mānsuetudo. **I**n eo cōfederate ger
mani9 qui dicebat **D**iscite a me. qz
mitis sū et humilis corde. **V**icē ei
mater p̄sumptionis elatio: sic mā
suetudo vera. nō nisi ex vera humili
tate p̄cedit. **N**ō in sola tamē ta
ritūritate marie commendatur hu
militas: sed euidentī9 resonat in ser
mone. **A**udierat quod ex te nasce
sanctū vocabitur fili9 dei: et nichil a
liud q; anallam ei9 sese esse respon
dit. **I**nde ventū est ad elyzabeth: et
continuo vglis glōria singularis
eī9 per spiritum reuelatur. **D**eniq;
et mirabatur personā venientis di
cens. **V**nde hoc michi: vt veniat
mē dñi mei ad me? **C**ōmēdabat et
vocē saluantis adiciēs. **V**t facta ē
vox salutationis tue in auribus me
is: exultauit in gaudio infans i v
tero meo. **E**t beatificat fidem credē
tis: beata inquit q; credidisti: qm̄
p̄ficiantur in te que dicta sunt tibi a
domino. **M**agna quidē p̄conia: s;
et deuota humilitas nichil sibi pas
sa retinere. i cū magis vniūsa refudit
cui9 in se bñficiā laudabatur. **E**u iqt
magnificas m̄tem dñi: s; magnifi
cat aīa mea dñm. **I**n voce mea filiū
tuū phibes exultasse i gaudio: sed
exultat sp̄s me9 i deo salutai meo.
Et ip̄s q; iohēs t̄p̄ amic9 sp̄sī gau
dio gaudebat ad vocē sp̄sī. **H**ic ē
dix q; credidi: s; credulitatē et bñtu
dinis cā respōs est sup̄ne pietatē.

ut ex hoc magis beatam me dicant omnes generationes: quia ancillam humilem et exigua respexit deus. Verumtamen nunquid putamus fratres elizabeth scire eo quod per spiritum loquatur. errasse? Absit. Etiam plane quam respexit deus: et beata quam credidit. Hic enim magis diuine respectiois extitit fructus. Ineffabili siquidem artificio spiritus superuenientem tate humilitati magnanimitas tanta in secreto uiginti cordis accessit: ut quemadmodum de integritate et sanctitate praediximus hec quod nichilominus sint stelle ex respectu mutuo clariores quam uidetur nec humilitas tanta minuit magnanimitatem: nec magnanimitas tanta humilitatem: sed in sua estimatione tam humilis esset nichilominus. Et in promissionis credulitate magnanimitas: ut que se nichil aliud quam exigua reputabat ancilla. ad incomprehensibile hoc mysterium: ad ammirabile commercium: ad insecrabile sacramentum nullatenus dubitare eleam: et veram dei atque hominis genitricem crederet mox futura: Agite hoc nuntium in cordibus electorum gratie prerogativa diuine: ut eorum nec humilitas pusillanimes faciat: nec magnanimitas arrogantes: magis autem cooperantur sibi ut non solum nulla ex magnanimitate subiret elatio: sed hunc maxima praehebat humilitas: ut inueniatur eo amplius timorati et largitori munere non ingrati. de viassim ex occasione humilitatis pusillanimitas nulla surripit: sed quo minus de sua quisque in minimis presumere consueuerit: eo amplius eadem in magnis quibus.

de diuina virtute aspicat. Martiriū sane uirginis quod nimirum inter stellas dyademate coronatur: et si memisset duodecim nomina: et tamen in symeonis prophetia: quod in ipsa diuina passionis hystoria promeditatur. Positum est hic autem sanctus senex de puero ihesu: in signum cui contradicere: et tua ipsius animam pertransibit gladius: ad matrem dicebat. Vere tuam me o beata animam gladius pertransiuit: alioquin non nisi ea pertransiret carnem filii penetraret. Et quod postea quod emisit spiritum tuum ille ihesu: oim quod. sed tuum specialiter: et ipsius plane non attigit animam: quam ipsius crudelis lancea nec mortuo praesens cui nocere non posset aperuit latere: sed utique tuam animam pertransiuit. Ipsi nimirum anima ibi non erat: sed tua plane nequibat auelli. Tuam ergo pertransiuit animam vis doloris: ut te plus quam matrem non immerito praedicemus: in qua nimirum corpore sensu passionis excesserit compassiois affectus. An non plus quam gladius fuit tibi primo ille reuera pertransiens animam. Et pertransiens usque ad diuisionem aie et spiritus: mulier ecce filius tuus: O commutatione. Iohannes tibi per ihesu traditur: seruus per domino. discipulus per magistro: filius zebedei per filio dei: purus homo per vero deo. Quia non tua affectio sissima animam pertransiuit huius auditio: quia et nostra licet saxea. licet ferrea pectora: sola recordatio scindit. Non mirum si fratres: quod maria mater in anima fuisse dicatur. Mirum est quod non meminit audisse se paulum iter maria genitricem cum iam memorante quod si non affectio fuisset. Iohannes id fuit a marie viscibus: Iohannes sit et a seruulis eius. Sed forte quis dicat. Nunquid non eum prescierat moeritum?

Et indubitanter Nunquid non sperabat continuo resurrecturum? Et fide ter Super hec doluit crucifixum? Et vehementer Alioquin quisnam tu frater aut vn tibi hec sapientia? ut mireris plus maria corde copatiente. q̄ marie filiū carne patiente? Ille enim corpe mori poterat. ista comoxi corde nō potuit? Forſe illud caritas qua maiorem nemo habuit fecit. ſecit et hoc caritas cui poſt illa altera ſimilis nō fuit. ¶ Jā te mater mie p̄ ipſum ſinceriſſime tue metis affectū/tuis iacens puoluta pedibus luna. mediatriſe ſibi apud ſolem iuſticie coſtituta. deuotis ſupplicationib9 interpellat. ut in luine tuo videat lumē. et ſolis grām tuo mereatur obtentur. quā vere amauit p̄re omnib9. et ornauit ſtolam glorie induens. et coronā pulchritudinis ponens in capite tuo. Plena es grātam. plena es rore celeſti. et iuxta ſup dilectū delicias affluens. Ciba hodie paupes tuos o dñā. et ipſi quoq; catelli de nuſq; edat. nec puero abrahe tantū. ſed et camelis potū tribuas de ſup̄fluenti ydria tua. qz tu vere puella es p̄lecta. et p̄parata altiffimi filio. q̄ eſt ſuper omnia de9 bñdici9 in ſecula. Amē.

¶ Vermo in natiuitate bte marie ſemp virginis de aq̄ductu

Ecunde virginitate amplectitur celum p̄ ſentia. terra memoriā venerat. Dic nimirū toti9 boni illic exhibitio. hic recordatio inuenitur. ibi ſacetas hic tenuis quēdā libatio

ſmiciat. ibi eſt res. et hic nomen. Dñe inq̄t nomē tuū in eternū. et memoriale tuū in generatiōe. et generationē. Generatio et generatio nō āgeloz p̄fecto ſed hoīm ē. Vis ſcīre qz nomē et memoriale ei9 i na bis eſt p̄ntia in excelsis? Dic orabit inq̄t. Pater noſter q̄ es i celis. ſcificetur nomē tuū. Fidelis orō cuius ip̄a p̄mordia et diuine adoptionis. et terrene pegrinatiōis amoneant. ut hoc ſciētes q̄ q̄dū ſum9 in terra pegrinamur a dño. et gemamus intra noſmetip̄os. adoptionē filioz exp̄cantes. p̄ntiam utiq; patris. Dignanter p̄inde et de xp̄o p̄pheta loq̄tur dñs. Sp̄s ante faciem nrām xp̄s dñs. in umbra ei9 viuem9 inter gētes. Nā inter celeſtes quidē beatitudines. nō i umbra viuunt. ſed poa9 in ſplēdore. In ſplēdorz inq̄t ſcōz. ex utero ante lucifetū genui te. Verū id quidē pater. At mater ſane eūde ipſū ſplēdore in ſplēdore nō genuit ſed in umbra. nō niſi ea tñ qua obūbrauit altiffimus. Merito p̄inde clamat eccl̄a. non illa quidē eccl̄a ſcōz q̄ in excelsis eſt. et in ſplēdore. ſed que interim pegrinatur in terris. Dub umbra eius quem deſiderauerā ſedi. et fructus eius dulcis gutturi meo. Lucē q̄ppe meridianā ubi paſcit ſponſus ſibi petierat indicari. ſed repreſſa ē. et pro plenitudine luinis. umbra. pro ſacietate interim guſtum recipit. Deniq; non ait ſub umbra eius quam deſideraueram. ſed ſub eius quem deſideraueram ſedi. Neq; enim ipſius expetierat umbra. ſed

ipſū vērū pfecta meridiem: lumen
plēnū de lumine plēno **E**t fructus
eius ait dulcis gutturi meo: ac si di
cat. gustui meo. **V**squequo nō parat
michi: nec dimittis me vt gluciam
saluā meā. **Q**uouſq; manet illa sen
tētia: gustate et videte qm̄ suauis
est dñs. **E**t quidē suauis est gustui
et dulcis gutturi: vt merito etiā su
p hoc sponsa prozuperit in vocem
grāz actionis et laudis. **V**z qm̄ di
citur. comedite amici. bibite et inebriamini carissimi. **I**usti epulētur aie
ap̄la: s; in consp̄u dei vtiq; nō in
umbra. **E**t de seip̄o. **V**adaboz aye
cū apparuerit glā tua. **E**t dñs ad
ap̄los ait. **V**os estis q; pmanſistis
meū in tēptationib9 meis: et ego
dispono vobis sicut disposuit michi
pater me9 regnū: vt edatis et biba
tis sup mensam meā. **V**z vbi? **I**n
regno meo ait. **B**eat9 plane q; mā
ducatur panē in regno dei. **S**anctificet
itaq; nomen tuū: p quod vtiq; in
terim in nobis es dñe. per fidem in
cordib9 nūc habitans: qm̄ nomen
tuū iam inuocatū est sup nos. **V**nde
adueiat regnū tuum: veniat vtiq;
qd pfectū est: et euacuetur qd ex p
te est. **H**abetis ait ap̄stol9 fructum
vestrū in scificationē: finē vero vitā
eternā. **V**ita eterna fons idē fons
q; vniuersam irrigat sup̄ficiē p̄ady
si: nec mō irrigat s; et iebriat fons
ortoꝝ puteus aquaz viuentū que
fluūt impet9: et flumīs impet9 leti
ficat ciuitatem dei. **Q**uis vero fons
vitē? nisi xp̄s dñs? **C**ū xp̄s inquit
apparuerit vita vestra: tunc et vos
apparebitis cum ipso in glā. **V**ane

ipsa sese plenitudo exhibiuit. vt fi
eret nobis iusticia et sanctificatio et re
missio: necdum apparens vita aut
gloria aut beatitudo. **D**eriuatus est
fons vsq; ad nos: in plateis deri
uate sunt aque. licet nō bibat alie
nus ex eis. // **D**escendit p aque
ductum vena illa celestis: nō tamē
fontis exhibens copiam. sed stilliā
diē gratie arentibus cordibus nos
tris infundens: alij quidem plus
alij minus. **P**lenus equidem aque
ductus vt accipiant ceteri de plēni
tudine: sed non plenitudinem ipsā.
Aduertistis iam nisi fallor quem ve
lim dicere aqueductum qui plenitu
dinem fontis ipsius de corde patris
exapiens: nobis edidit illum: sed
si non p̄zout est: sed pro vt capere
poteramus. **N**ostis enim cui dictū
sit: aue gratia plena. **A**n vero in
ueniri potuisse miramur. vnde tal
ac tantus fieret aqueductus: cuius
numinum summus instar p̄fecta
scale illius quam vidit patriarcha
iacob celos tangere: ymmo et tran
scendere celos: vt mundissimum il
lū aquoz q; sup celos sūt posset at
tingere fontem? **M**irabatur et salo
mon: ac velut desperanti similis a
it. **M**ulierem fortem quis inueniet?
Nimium propterea tanto tempo
re humano generi fluentia gratie
defuerunt: q; necdum intercederet
is de quo loquimur tam desiderabi
lis aqueductus. **N**ec mirabere diu
cius expectatum: si recordans quoe
annis noe vir iustus i arche fabri
ca laborauerit in qua pauca id est
octo anime salue facte sunt: id p̄ sa

his modicum ad tempus. **V**bi
quomodo noster hic aqueductus fon-
tem illum attingit tam sublimem?
Quomodo putas? nisi vehementia
desiderii. nisi feruore deuotionis. ni-
si puritate orationis? **D**icit scriptum
est. O ratio iusti penetrat celos. **E**t
quis iustus si non iusta maria? de
qua sol iusticie oritur est nobis? Quo-
modo ergo illa inaccessam attingit
maiestatem? nisi pulsando petendo/
querendo? **D**enique et quod querebat
inuenit? cui dictum est. Inuenisti e-
nim gratiam apud deum. **Q**uid?
Plena est gratia? **N**on adhuc gratiam
inuenit? **D**igna proorsus inuenire
quod querit? cui non sufficit sua ple-
nitudo. nec suo potest contenta esse
bono? sed quemadmodum scriptum
est. qui bibit me adhuc sitiet. **P**etit
supereffluentiam ad salutem vniuer-
sitate. **S**piritus ait sanctus super-
ueniet in te? et preciosum illud bal-
samum tanta tibi copia. tantaque ple-
nitudine influet? ut copiosissime ef-
fluat arcumquaque. **I**ta estiam senti-
mus. iam exhilaratur facies nostre
in oleo. iam clamamus oleum effu-
sum nomen tuum? et memoriale tu-
um in generatione et generationem.
Verum id quidem non inuani. **E**t
si oleum effunditur. sed non perit.
Propterea si quidem et adulescentis
le paruule scilicet anime spiritum di-
ligunt? idque non parum? et unguentum
descendens de capite non modo barba
sed ipsa vestimenti ora suscepit. **I**tem
Intuere o homo consilium dei? agnos-
ce consilium sapientie? consilium pi-
etatis. **C**elesti rore arcem rigas

tus. totum velleri prius infudit? et
temptatus genus humanum pre-
cuium vniuersum contulit in maria.
Ut quid hoc? **F**orte ut excusaretur
eua per filiam? et querela viri aduer-
sus feminam deinceps sopiretur. **N**e
dixeris ultra o adam? mulier quam
dedisti michi? dedit michi de ligno
vetito? dic potius mulier quam de-
disti michi abauit me fratrem benedic-
to. **P**erissimum sane consilium? sed
latet forsitan aliud. nec totum hoc
est. **V**erum id quidem? sed parum
ni fallor desiderijs vestris. **D**ulcedo
lactis eliciatur? forte si fortius pre-
mimus. et pinguedo butiri. **A**ltius
igitur intuemini quanta deuotionis
affectu a nobis eam voluerit hono-
rari. qui totius boni plenitudinem
posuit in maria? ut perinde si quid
boni bone spei in nobis est. si quid
gracie. si quid salutis? ab ea noueri-
mus reducere. que ascendit delicias
affluens. **O**rtus plane deliciarum
quem non modo efflauit veniens. sed
et perflauerit superueniens ausier ille
diuinus? ut undique fluat et effluat
aromata eius. carismata scilicet gra-
tiarum. **T**olle corpus hoc solare quod
illuminat mundum? ubi dices? **T**olle
mariam hanc maris stellam. magni
vtriusque maris et spacioli? quid nisi ca-
ligo inuoluens et umbra mortis ac-
tissime tenebre relinquuntur? **T**o-
tis ergo medullis cordium. precor-
diorum affectibus et votis omnibus mari-
am hanc veneremur? quia sic est vo-
luntas eius qui totum nos habe-
re voluit per mariam? hec inquam
voluntas eius est sed pro nobis.

In omnibus siquidem et per omnia
prouitens misericordia temptationem nos-
tram solatur: fide exaltat: spem ro-
borat. diffidentiam abigit. erigit pu-
sillanimitatem. Ad patrem verbaris ac-
cedere: solo auditu teratus. ad soli-
a fugiebas: ihesu dedit tibi media-
torem. Quid non apud talem patrem
talis filius obtineat? Exaudietur
utique pro sua reuerentia: pater enim
diligit filium. An vero trepidas? Et ad
ipsum? Frater tuus est et caro tua: sep-
tatus per omnia absque peccato: ut
misericors fieret. Hunc tibi fratrem
maria dedit. Sed forsitan et in ipso
maiestatem vereans diuinam: quod licet
factus sit homo manserit tamen de-
us. Aduocatum vis habere et ad ipsum?
Ad mariam recurre. Puta siquidem hu-
manitas in maria: non modo pura
ab omni contaminatione: sed et pura
singularitate nature. Nec dubius
dixit exaudietur et ipsa pro reueren-
tia sua: exaudiet utique matrem filii:
et exaudiet filium pater. **F**ilioli
hec peccatorum scala: hec mea maxi-
ma fiducia est: hec tota ratio spei
mee. Quid enim? Potest ne filius
aut repellere aut sustinere repulsa?
non audire aut non audiri filius po-
test? Neutrum plane. Inuenisti autem
angelus gratiam apud deum. Felicitate
semper hec inueniet gratiam: et so-
la est gratia qua indigemus. Pru-
dens virgo non sapientiam sicut salo-
mon. non diuitias. non honores.
non potentiam: sed gratiam requi-
rebat. Nimirum sola est gratia qua
saluamur. Quid nos alia concupis-
cimus fratres? Queramus gratiam

et per mariam queramus: quia qui
querit inuenit: et frustra non potest
Queramus gratiam: sed gratiam
apud deum: nam apud homines gra-
tia fallax. Querant alij meritum:
nos inuenire gratiam studeamus.
Quid enim? Non gratie est quod hic
sumus? Profecto misericordie domi-
ni est. quod non sumus consumpti nos.
Qui nos? Nos perituri/nos homi-
nate/nos adulteri/nos raptos: pur-
gamenta utique mundi huius. Consu-
lite conscientias vestras fratres: et
videte quia ubi habundauit delictum.
superhabundauit et gratia. Maria
non pretendit meritum: sed gratiam
querit. Denique usque a deo fidei gra-
tie et non altum sapit: ut salutati-
onem angelicam vereatur. Maria in-
quit cogitabat quolis esset ista salu-
tatio. Nimirum sese salutatione an-
gelica reputabat indignam. Et for-
sitan talia meditabatur. Unde hoc
michi. ut veniat angelus domini
mei ad me? Ne timeas maria. Ine-
mitens angelum venientem: et ma-
ior angelo venit. Ne mitens ange-
lum domini: et dominus angeli te-
rum. Postremo quid ni videas an-
gelum: cum iam secundum angelum vi-
uas? Quid ni visite angelus vite
socum? Quid ni saluet auem sane-
torum et domesticam dei? Angelica
plane vita virginitas: et qui non
nubent neque nubentur cuncte velut
angeli dei in celo. **V**ides ne
quod et hoc nichilominus modo aque-
ductus noster ascendit ad fontem?
nec sola iam oratione maria celos
penetrat. sed etiam in corruptione

que proximum deo facit: sicut sapiens ait: **E**rat eni virgo sancta corpore & spiritu: cui specialiter esset dicere. conuersatio nostra in celis est. **S**ancta inquit corpore & spiritu: ne quid forsitan super hoc dubites aqueductu. **S**ublimis equidem valde: sed nichilominus integerimus manet. **O**rtus condusus fons signatus: templum domini. sacrarium spiritus sancti. **N**ec enim est fatua virgo: cui non modo oleum est. sed olei plenitudo in vase recondita. **A**scensiones in corde disposuit: conuersatione pariter sicut iam diximus et oratione conscendens. **V**eniens abijt in montana cum festinatione. et salutauit elizabeth: et mansit in ministerio eius quasi mensibus tribus: ut iam tunc posset dicere mater matri: quod tanto post filio dixit filius: et sine modo sic enim nos docet adimplere omnem iusticiam. // **P**lane montana conscendens: cuius iusticia sicut montes dei. **T**ercius enim hic ascensus virginis fuit: ut funiculus triplex diffiale rumpereetur. **F**eruebat siquidem in querenda gratia caritas: et splendebat in carnis virginitas: humilitas in obsequio eminebat. **E**tenim qui se humiliat exaltabitur. **Q**uid hac humilitate sublimis? **V**enisse eam mirabatur elizabeth et dicebat. unde michi hoc ut veniat mater domini mei ad me: sed magis iam miretur. quod instar utique filij et ipsa non ministerij venerit sed ministrare. **M**erito proinde cantor ille diuinus in ipsius amiratione precanens aiebat. **Q**ue est ista que ascendit sicut auro

ra consurgens: pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut caestrozum aces ordinata? **A**scendit plane super humanum genus omne: et ascendit usque ad angelos. sed et ipsos quoque transcendit: et celestem omnem supergreditur creaturam. **N**imirum super angelos hautiat necesse est: quam refundat omnibus a quam vitam. **Q**uomodo inquit fiet istud? quoniam virum non cognosco? **V**ere sancta corpore et spiritu: et integritatem habens carnis. et propositum integritatis. **R**espondens autem angelus dixit. **S**piritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi. **N**e me interrogaues inquit: supra me est: et non potero ad illud. **S**piritus sanctus non angelus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi non ego. **N**e steteris vel inter angelos virgo sancta: sublimius aliquid tuo sibi ministerio propinandum terra stationis prestatolatur. **P**aululum cum pertransieris eos: inuenies eum quem diligit anima tua. **P**aululum inquam: non quia incomparabiliter supereminet: sed quod inter eum et ipsos medium nichil inuenias. **T**ransi ergo virtutes et dominationes. cherubin quoque et seraphim: ut ad eum peruenias. de quo voaserantur ad inuicem. **S**anctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth. // **Q**uod enim ex te nascetur sanctum: vocabitur filius dei. fons sapientie. vbi dei in excelsis. **H**oc vbi mediate te caro fiet: ut quod dicit ego in patre et pater

in me: dicat nichilomin⁹ qz ego a
te passi: et veri in hūc mūdū. In pñ
cipio inquit erat vbu. Jam scateet
fons: s; iterum tantū in semetipso.
Deniq; vbu erat apud deū:
luā pfecto inhabitās iaccessibilem.
Et dicebat dñs ab iñcio. Ego cogi
to cogitationes pat: et nō afflictio
nis. **H**z penes te est cogitatio tua:
qz quid cogites nescim⁹. Quis enī
cognovit sensū dñi: aut quis cōsilia
eius ei⁹ erat? Descendit itaq; cogi
tatio patris: et verbū caro factū est:
qz habitat in nobis. Habitat plane
p fidem in cordibus nris: habitat
in memoria nostra. habitat in cogi
tatione: et vsq; ad ipsam descēdit
ymaginationē. Quid enim prius
cogitaret homo de deo: nisi forsitā
ydolum corde fabricaret? Incomp
hensibilis erat vbu inaccessibilis: iui
sibilis vbu incogitabilis omnino.
Nūc vero comprehendere voluit: vbi
deri voluit: et voluit cogitari. Quo
nam modo inquit? Rūmū iacēs
in pseprio i viginali gremio cubās.
in monte predicans. in oratione p
notans. aut in cruce pendens. in
morte pallens: liber inter mortuos
qz inferno imparans: seu etiam ter
cia die resurgens. et apostolis loca
clauorū victorie signa demōstrās:
nouissime coram eis celi secreta cō
fiscendens. Quid horū non vete. nō
pie. non scē cogitatur? Quicqd ho
rum cogito deū cogito: qz p oīa ipse
est deus me⁹. Hec ergo meditari/
dixi sapientiā: qz prudentiā iudicia
ui euacuare memoriā suauitatis
huius. quam in huiusmodi nudis

viega sacerdotalis copiose produx
it: quam in supernis hauriens. vbe
rius nobis maria refudit. In super
nis plane vbu ultra angelos. que v
bū pñis corde cōcepit: sicut scriptū
est. Dies dici etuatur verbū. Vtiq;
dies pater: siquidē dies de die salu
tate dei. An non etiam virgo dies?
Et predara. Rutilās plane dies q
procedit sicut auroza consurgens:
pulchra vt luna. electa vt sol. **I**
Intue te igitur quemadmodū vsq;
ad angelos plenitudine gradie: su
pra angelos spū scō superueniente
peruenit. Est in angelis caritas: ē
puritas: est humilitas. Quid horū
non eminuit in maria? Hec osten
sum est hoc superius vt quidē a na
bis ostendi potuit: supereminētiam
prosequamur. Cui enī angelorū a
liqn dictū est. spūs scūs superueni
et in te qz viret altissimi obūbrabit
tibi: idēq; quod nascetur ex te sac
tum vocabitur filius dei? Deniq;
veritas de terra orta est. non de
angelica creatura: nec angelum sed
semen abrahe apprehēdit. Magnū
est angelo vt minister sit domini: s;
maria sublin⁹ quiddā metuit vt sic
mater. fecūditas vtiq; virginis su
pereminēs gloria est: tātoq; exel
lentior angelis facta munere singu
lari. quāto differentius p ministris
nomē accepit. Hanc inuenit gra
am plena iam gratia: vt caritate
fecunda. virginitate integra. huilita
te deuota: ficeret nichilominus sine
virili cognitione grauida. sine muli
ebri dolore puerpera. Datum est:
qz ex ea natū est sanctū. vocabitur

et est filius dei. // **U** De reliquo
fratres curandum est nobis sumo-
pere ne verbum quod ex ore patris
egressum est ad nos virgine media-
te vacuum reuertatur: sed per ean-
dem nichilominus virginem, gra-
tiam pro gratia referamus. Et adue-
mus memoriam donec presentiam
suscipiamus: et sue reddantur origi-
ni fluentia ut uberius fluant. Alio-
quin nisi ad fontem redeant exsic-
cantur: et infideles in modico,
quod maximum est accipere non me-
temur. Modicum plane memoria
ad presentiam: modicum ad id
quod cupimus: magnum ad id
quod meremur: longe infra deside-
rium: sed nichilominus supra meritum.
/// Sapienter punde sponsa et p
hoc modico non modice gratulatur.
Cum enim dixisset idcirco michi ubi
pascas ubi cubes in meridie: recipi-
ens exigua pro immensis et p pas-
tu meridiano libans sacrificium ves-
pertinum: minime tamen ut solet
fieri murmurat aut tristatur: sed
gratias agit. et in omnibus sese ex-
hibet deuotiorum. Nouit enim quod
si fidelis fuerit in umbra memorie:
lucem presentie sine dubio obtine-
bit. /// Itaque qui reminiscimini
deum ne taceatis: et ne detis silen-
tium ei. Nimirum qui presentem
habent dominum exhortatione non
indigent: et quod ait propheta ali-
us. lauda iherusalem dominum lau-
da deum tuum syon: congratulatio-
nis est potius quam commonitionis.
Qui in fide ambulant egent am-
monitione: ne taceant et ne dene-

silentium ei. Loquitur enim et lo-
quitur pacem in plebem suam: et
super sanctos suos: et in eos qui
conuertuntur ad eum. Ceterum cum
sancto sanctus eris: et cum viro in
nocte innocens eris. Et audientem
se exaudiet: et loquenti sibi loque-
tur. Alioquin silentium ei dedisti
si taceas. Sed unde si taceas? A
laude. Ne taceatis inquit. et ne
detis silentium ei: donec stabilia-
tur et detur pax in iherusalem. et
laus perficiatur in terra. Laus ihe-
rusalem iocunda et deo lauda-
tio: nisi forte angelos aues iheru-
salem mutuis opinamur laudibus
delectari: et de opere de vanitate in
idipsum. fiat voluntas tua pater si-
cut in celo et in terra: ut laus iheru-
salem stabiliatur in terra. Quid e-
tiam modo est? Non querit gloriam
angelus ab angelo in celo: et ho-
mo ab homine laudari cupit in ter-
ra? Execranda perversitas: sed eo-
rum sit qui ignorantiam dei habet:
qui obliui sunt domini dei sui. Vos
qui reminiscimini domini. ne tacea-
tis a laude eius: donec stabiliatur
et perficiatur in terra. Est enim si-
lentium irreprehensibile ymmo et
laudabile magis: et est sermo non
bonus: alioquin propheta non di-
ceret bonum esse homini prestolari-
um silentio salutare dei. Bonum
silentium est a iactantia: bonum
a blasphemia: bonum a murmure
et detractione. Alius enim ob la-
boris magnitudinem et pondus di-
ei exasperatus animo murmurat:
dijudicat eos qui pro anima sua

pnigilat tñ reddituri vtiq; rationē
Elamor est / sed super omne silēti-
um. clamor iste animi obdurati sile-
re facit: q̄ audiri non patitur vocem
verbi. Alius pusillanimitate spiri-
tus in expectatione desiat: pessimū
q; hoc verbum blasphemie est: qd
nec in hoc seculo remittit. neq; i fu-
turo. Tercius in magnis ambulat.
et in mirabilib9 super se. dicens ma-
nus nostra exalta: putans se aliqd
esse cum nichil sit. Quid loqueretur
huic qui loquitur pacem? Dicit enī
quia diues sum: et nullus egeo. Porro
veritate sententia est: re vo-
bis diuites quia habetis consolatio-
nem vestram. Contra vero. Beati
inquit qui lugent: quoniam ipsi cō-
solabuntur. Dileat ergo in nobis
lingua maledica. lingua blasphema
lingua magniloqua: quoniam bo-
num est in hoc tripliā silētiō salu-
tate domini prestolari: vt dicat. lo-
quere domine. quia audit seruus tu-
us. Huiusmodi quippe vōs nō ad-
eum sunt. sed aduersus eum: sicut
legislatoz murmurantibus ait. Nō
enim cōtra nos est murmur vestrū:
sed contra dominū. Ita tamen ab
hīs taceas. ne omnino taceas: ne
dederis silētiū ei. Loquere illi con-
tra iactantiam. in confessione: vt ob-
tineas veniam de preterito. Loque-
te in gradatū actione contra mur-
murationem: vt ampliorem inue-
nias gratiam in presenti. Loquere
in oratione contra diffidentiam: vt
consequaris et gloriā in futuro. Con-
fitere inquam preterita. et pro
presentibus gratias age: ac deus

tempora studia pzo futuris: ne
ne ipse quidem sileat a remissione.
ab immensione aut pronensione. Ne
taceas inquam ne dederis silētiū
um: loquere vt ipse loquatur. et di-
cere possis: dilectus meus michi et
ego illi. Ioanda vox: et eloquium
dulce. Humiliū non vox murmu-
ris hec: sed vox turturis est. Et ne
dixeris: quomodo cantabimus can-
ticum domini in terra aliena? Non
iam aliena reputabitur: de qua spā-
sus ait. Vox turturis audita est in
terra nostra. Audierat enim dicen-
tem. capite nobis vulpes puulas:
et forte ex eo in vocem exultationis
procepit vt diceret. Dilectus me9
michi: et ego illi. Plane vox turtu-
ris que tam viuētī q̄ mortuo singu-
lari vtiq; castimonia suo compari p-
seuerat: ne eam neq; mors neq; vi-
ta a xp̄isti separet caritate. ¶
Intuemini vtrum nam aliquid hūc
dilectum auertere potuerit a dilecta
quo minus ei et peccanti et auerſe
perſequeretur. Glomere nubes ca-
dios solis obfundere contendebant:
vt iniquitates nostre separarent in-
ter nos et deum: sed incaluit sol et
vniuersa dissoluit. Alioquin quan-
do redisses ad eum. nisi ille tibi per-
seuerasset? nisi clamasset reuertere
reuertere sumantis. reuertere reuer-
tere vt intueamur te? Esto ergo il-
li et tu nichilominus perseuerans:
vt nullis ab eo flagellis aut labori-
bus auertaris. Luctare cum ange-
lo ne succumbas: quia regnum ce-
lorum vin patitur: et violenti capi-
unt illud. An non lucta: dilectus

meus michi et ego illi? **N**otam fe-
cit dominus delectionem suam: ex-
periatur et tuam. **I**n multis enim
temptat te dominus deus tuus: de-
clinat sepius: auertit faciem suam.
sed non in ira. Probationis est istud:
non reprobationis. **A**stinuit te di-
lectus: sustine et tu dilectus: sustine
viriliter age. **N**on illi vivere pecca-
ta tua: te quoque illius flagella non
superent: et obtinebis benedictionem.
Ded quando? **C**um aurosa fuerit:
cum aspirauerit iam dies: cum stabilie-
rit iherusalem laudem in terra. **E**c-
ce vir inquit luctabatur cum iacob us-
que mane. **A**uditam fac michi mane
misericordiam tuam: quia in te spera-
ui domine. **N**on tacebo nec dabo ti-
bi silentium usque mane: utina nec ie-
iunium. **N**imirum dignaris et pas-
ci: sed inter lilia. **D**ilectus meus mi-
chi et ego illi: qui pascitur inter lilia.
Nimirum supra si meministis in
eodem cantico euidenter expressum
est: quod flozum apparitio turturis co-
mitetur auditu. **A**ttende quod locum
non abum indicare videtur: nec qui-
bus pascitur exprimitur. sed inter que.
Forte enim non abo sed consortio
pascitur liliorum: nec lilys vescitur
sed versatur. **N**imirum odore poti-
us quam sapore lilia placent: et vsui
magis sunt apta quam esui. **I**ta ergo
pascitur inter lilia donec aspiret di-
es: et venustati flozum fructuum
succedat vbertas. **I**nterim quippe
flozum non fructuum tempus est: dum
in spe magis quam in re sumus: et per
fidem non per speciem ambulantes:
expectationis magis quam experientia

gratulamur. **C**onsidera deni-
que flozis teneritudinem: et memen-
to verbi quod ait apostolus: quia
habemus thesaurum istum in vasis
ficilibus. **Q**uanta enim videntur
imminere pericula flozibus: quam facile
spinarum aculeis liliu perforatur?
Merito proinde canit dilectus. **V**i-
det liliu inter spinas: sic amica
mea inter filias. **A**n non erat inter
spinas qui dicebat: cum hijs qui o-
detunt pacem eram pacificus? **C**e-
terum et si iustus germinet sicut li-
lium: sed inter lilia sponsus pasci-
tur: nec in singularitate complacet
sibi. **A**udi denique inter lilia commo-
rantem. **V**bi inquit dno vel tres co-
gregati sunt in nomine meo: ibi su-
in medio eorum. **A**mat semper me-
dia ihesus: diuertacula semper et re-
clinatoria reprobat filius hominis.
dei et hominum mediator. **D**i-
lectus meus michi et ego illi: qui
pascitur inter lilia. **C**uremus habe-
re lilia fratres: exstirpare spinas et
tribulos. et inserere lilia festinemus:
si quando forte et ad nos pascendus
dignetur dilectus descendere. **A**pud
mariam utique pascabatur. idque co-
piosius pro multitudine liliorum.
An non lilia virginittis deus:
humilitatis insigne: supereminen-
tia caritatis? **E**rant tamen et nobis
lilia quous inferiora valde: sed ne in-
ter hec quidem dedignabitur pas-
ci sponsus: si quidem eas quas predixi-
mus actiones gratiarum. deuotionis
hilaritatis illustrauerit: orationem
intentionis puritas candidauerit: co-
fessionem indulgentia dealbauerit:

sicut scriptum est. **S**i fuerint peccata
vestra ut coxini quasi nix dealbabitur
tur? et si fuerint turba quasi vermi-
culus: velut lana alba erunt. Cete-
rum quicquid illud est quod parat offer-
re marie commendare memento: ut
eodem alueo ad largitorem gratie
gratia redeat quo influxit. Neque im-
potens erat deus et sine hoc aequedue-
tu infundere gratiam prout vellet: sed
tibi vehiculum voluit prouidere. Forte
enim manatur aut sanguine plene
aut infecte muneribus: quod non eas
ab omni munere exaussit. Itaque mo-
dum istud quod offerre desideras. gra-
tissimis illis et omni acceptione dig-
nissimis marie manibus offerendum
tradere cura: si non vis sustinere re-
pulsam. Minutim candidissima que-
dam lilia sunt: nec causabitur ille lili-
orum amator inter lilia non inuen-
tum quicquid illud sit quod inter ma-
rie manus inuenerit.

Item sermo de beata maria

De maria gratia plena dominus
tecum. Miraculum fuit quod uirgo
peperit: mentis clamor. virginis a-
mor. virtutum zelus: uirginitatis fuit oc-
casus. Virgo sanctissima que salua-
torem genuit: peperit et aluit. que
iugiter ei adheret lateri. que comes
indivisa: nullo fere absuit itinere.
que intenta pre ceteris inuigilauit
uero et operi eius sola saluatoris ac-
tuum insignia operum opera melliflua
predicationis genera inaudita contra
mundum et peccatum et tartarum et sa-
bulum diuine severitatis acerrima
eloquia. quo eis diu interfuit. specul-

alius vidit. secretius audiuit. animus
agnouit. propensius retinuit: et a
postolis alijs discipulis luculentius
edidit. diligentius retulit. melius in-
didit. fidelius tradidit. Hinc est quod
de ea legitur in euangelio. Maria au-
tem conseruabat omnia uerba hec con-
ferens in corde suo. Hinc in eius lau-
de legitur. Multe filie congrega-
unt diuitias: tu sola supgressa es
vniuersas. Licet enim in parabolis
loqueretur ad turbas. licet omnia a
postolis nota faceret ut amicus que-
dam tamen credendum est pre ceteris
matrem suam quemadmodum dilexis-
se. ita etiam propensius etudisse. que-
dam ei secretius intimasse: frequenter
eam ad montem mirre et ad colles
thuris sublimasse: in cellam uinari-
am occultasse. sui prout nouit. et vo-
luit gloriam deificam et supercelestem re-
uelasse noticiam. Unde iohannes in
apocalypsi de throno ait scilicet de
maria. procedebant fulgura et voces
et tonitrua. quia maria mater filij
iesu christi. parabolas enigmata lega-
lia et mystica gesta dicta et opera a-
uidius edidit. fidelius credidit: sin-
cerius luculentius alijs edidit. Hec
maria a natura reuerenter asseruata:
et a lege diligenter venerata. a gra-
tia clementer est preelecta: quia sic
prefatis sua iuxta singillatim reddi-
dit: reddendo sibi subdidit. ut hono-
ris vicem omnibus impenderet. et
insuper momenti quiddam superadde-
ret. Natura siquidem illi sume vir-
ginitatis florem. lex soli virginis
fecunditatis honorem: gratia diui-
ne maternitatis pre ceteris decorem.

ac spūalis matrimonij diuinissimū
reſeruauit odore. **N**atura qđ suū ē
illibatam virginem ſeruando: lex
reuerenter eam ab alijs diſtinguen-
do: gracia virginitate ſine ſemine ſe-
ruando. **N**atura rebus loquēdo nō
verbis dū in ea integritate ſeruaret
et de ea deus nature itonaret dicēs
ad ſerpente: inimiādas ponam iter
te et mulierem. et inter ſemen tuum
et ſemē illius. **L**ex dū eam ab alijs
diſtinguēdo clamaret. **M**ulier que
ſuſcepto ſemine peperit: immūda erit
ſeptē diebus. **G**racia. **A**ue grā ple-
na domini? teā benedicta tu in mu-
lieribus et benedictus fructus ventris
tui. **N**atura huic de tulit dū terra ſi-
ne germine pareret in principio: lex
dum tubus arderet ſine incendio: gra-
cia dum ſine ſemine pareret vir-
go. **I**n hac enim habitauit pater
et filius. vt creator in mūdo: impa-
tor i regno: paterfamilias i domo.
pater i templo: pater i thalamo:
pater enim altiffimus ſibi eam quaſi mū-
dum ſpecialiſſimū creauit. qđ in iuſ-
ticia et ſanctitate corā ipſo ſuadet.
et fluentē ſapientie irrigaret. et ce-
leſtibus deſiderijs iſtar ſcilicet acce-
ſſu ſublimaret: et igne dilectionis acce-
ſſu illuſtraret. **H**inc in ei9 mēte tā
qđ in quodā firmamento ſolem poſu-
it rationis: et lunā ſcē et virtutes
tanqđ ſtellas ſpeciei ōnimode: ſolē
qui lucē diuine cognitionis faceret: et
lunam que cū ſtellis noctem actiois
ſplendidi redderet: et merito dñi ē
terra. quia ſic ſuper maria fundauit
eam. **C**reata igitur mundo volens
viſitare regnum imperauit angelo.

Miſſus eſt igitur angelus gabriel
a deo / ſpiritus ſanctus inquit ſu-
perueniet in te: et virtus altiffimi
obumbrabit tibi. **I**ta paterfamili-
as domum intrauit: in qua quia
carnis noſtre habitum ſuſcepit.
quam obtulit deo patri pro ſalute
generis humani. **I**n ara cuius
ſacraſtium quaſi pontifex in templo
ſuum peregit ſacerdotium: ſed quia
oportebat pati caſtum et reſurgere.
et ita intrare in gloriā ſuā: oportebat
ad gregem proprijs reporta-
ti humeris ouem centeſimā: oportebat
populum qui ambulabat in
tenebris lucem magnam contem-
plari: mundum predicationis ſue
et miraculoſum nouitate irradiare.
Deſcendens itaq; de patre luminū.
ſpectoſus forma pre filijs hominū:
indutus ſtola candida. in veſtitu de-
aurato. tanqđ ſponſus de thalamo
proceſſit ad publicā. **I**nerat ſol
in ſyderē: oriens in vespere: arti-
fex latuit in opere. opus dum regi
prepararet. vespere dū in tanta ſub-
limitate humiliaretur: ſyduſ dum
tanqđ ſtella illuſtraret ſines orbis.
artifex igitur eam ornando: oriens
de ea naſcendo. ſol mundum ab er-
rore conuertendo. et eam alijs in
exemplum prebendo. **D**e genitricē
dei cum talia et tanta reſerantur: et
pauci rei precio nobis tamen eſſe
videntur. **H**ec eſt enim ſca-
la. tubus. archa. ſyduſ. virga.
vellus. thalamus. porta. ortus.
auroza. **H**ec eſt enim ſcala iacob.
qui quando caput in lapide poſuit:
angelos aſcendentes et deſcendentes

videre meruit. **S**cala ista duodecim gradus habet iter duo latera: dextrum latus est cōtempe⁹ sui vsq⁹ ad amorē dei: sinistru⁹ p⁹cept⁹ mūdi vsq⁹ ad amorē regni. Ascēsiōēs hui⁹ duodecim humilitatē gradus. **P**rimus est odiū peccati: secundus est fuga delicti. tera⁹ metus odij: quartus in omib⁹ hys subesse creatori. quintus obedire meliori. sextus obtemperare cōpari: septim⁹ obsequi inferiori: octau⁹ subesse sibi. non⁹ finem suū iugiter meditari. decim⁹ opera sua semp⁹ vetari. undecim⁹ cogitationes suas humiliter confiteri: duodecim⁹ p⁹ omnia ad manū ad nutum/ad libitū domini moueri. **P**er hos gradus ascēdūt angeli. et sublimant hoies: sic disponūtur in corde ascēsiōēs sensim p⁹ficiēdo. et pedetentim ascēdēdo. sic i⁹ domo patris luatas p⁹apiūt māsiōes. **H**ij sunt duodecim apostoli. qui sequūtur in herent vestigia ihesu xpī. **R**ubus qui visus ē ardere sine sui iēndio: virginem significauit cōcepturā de spū s⁹cto absq⁹ virginitatē sue detrimento. **R**ub⁹ ad quem nō est moyses ausus calcaatus accedere: virginem docuit sine maritali ope mirabiliter parere. **T**raditio hebreorū visionē in humili arbusculo asserit traditam: ne popul⁹ occasione aliq⁹ laberetur ad ydolatriam. **I**n humili virgunculā mirabilis nobis exhibitā est visio: in qua nullimode fornicationis vel minima fuit occasio. **F**ornicatio siquidē triplex est. **A**lia est humana: quedam est mūdāna: nōnulla est diuina. **H**umana sic illi

est actū: mūdāna pueris affectū: diuina scelestū cultū. **P**rima peccatur in proximū: secunda i⁹ seipsum: tercia in deū. **P**rima facit carnis immunditiam: secunda mūdi concupiscentiam: tercia ydolatriam. **M**aria contra hec tria singula adhibuit remedia. **C**ōtra carnis immundiciā virginitatem: contra mūdi concupiscentiam/perfectam humilitatem: contra ydolatriam/perfectam caritatem. **F**uit enim maria mundissima carne: humilima corde: deuotissima mente. **A**rchas duas fuisse legimus in veteri testamēto: et unam archam diluuij. aliam testamenti. **I**n nouo autem testamento tres fuerunt alie. **P**rima archa est celestis: secunda gratie: tercia sapientie. **L**icet enim prima veteris testamenti in typo fieret prime noui: et secunda in typo precesserit secunde noui: tercia vero sicut excellenter omib⁹ est dissimilis, ita nulli penitus est compabilis. **D**iquidem archa noe significauit archam ecclesie: archa federis archam gratie: sanctitatem saluet marie. **P**er sapientie archā intelligim⁹ humanitātē ihesu xpī: s⁹ti sanctissimam. **H**anc enim mento archam sapientie deet nūcupari: in qua omnes thesauri sapientie et scientie sunt absconditi: sapientie inquā excellenter in qua habitauit omnis plenitudo diuinitatis corporealiter. **A**rchā enim noe significauit archam gratie: excellentiam scilicet marie. **D**ixit ei per illam oēs euaserunt diluuium: sic per istam peccati naufragium. **I**llam noe ve

diluvium euaderet fabricavit: istam
propter quod est pax nostra et requies. ut hu
manum genus redimeret sibi preparavit
Per illam octo anime tantum saluatur: per
ista omnes ad eternam vitam que per octona
rium numerum significata est vocantur
Per illam paucorum facta est liberatio:
per istam humani generis saluatio. Illa
centum annorum fabricata est spatio:
in ista omnium virtutum fuit perfectio. Illa
facta est de lignis leuigata: ista de
virtutibus edificata est consummatio.
Illa superferebatur aquis diluvii: ista
non sensit naufragia ullius vitii.
Triplex quidem diluvium est. Primum
fecit aquarum inundatio: secundum via
rum incursum: tertium tribulationum oppres
sio. Primum igitur est aquarum: secun
dum culpam: tertium oppressionem. In
primo peccata sunt homines: in secunda
virtutes: in tercio voluptates. Pri
mum quis naufragium patitur: deinde
in penam diluvii peccator induatur:
in tertium deinceps penarum infernali
um retunditur. sic infernus hic incipit
et alibi perficitur: cum anima via. caro suppli
cio. vitiumque attente. Pre archam vero
ceteris euadimus a primo: per archam gratie
a secundo: per archam sapientie a tercio.
Dicitur per archam ceteris viaorum sit ex
tinctio: per archam gratie virtutum re
paratio: per archam sapientie summi
boni delectatio. Fit enim in ceteris pec
catorum confessio: in confessione remissi
o. et viaorum extinctio: sic enim fac
ta est inter deum et homines reconcilia
tio. Deinde data venia subsequita
gratia. virtutum fit infectio: hanc
sequitur iusticie perfectio. Huic au
tem succedit archanozum celestium

contemplatio. In hac autem invenitur
quedam celestis suauitas et intima
etiam dulcedo et perfecta boni et per
seueras dilectio. Triplex ergo est
diluvium: unum iniquitatum: aliud ad
uersitatum: tertium calamitatum. De pri
mo per prophetam dicitur. In diluvio pretere
unte assumptionem faciet. At si dixeret
In diluvium viaorum super hos ceperit
habundare: nolite de illis desperare.
quia super quos inundare permittit inius
tiam: super illos faciam habundare grati
am. Hinc dicitur per prophetam. In cari
tate perpetua dilexi te: ideo attraxi
te misericordias. Diluvium ergo prius veni
et. et dominus tunc assumptionem faciet:
quia dominus electos suos innumeris lap
sibus et viaorum incursum permittit
ad tempus affligi et humiliari. et omnem
remouens presumptionis elationem: poste
a ab eo inapuit sublimari. sic iusticia
nutriens perfectam dilectionem.
Hinc est illud prophetium: veni
ens visusque babilonem et ibi liberabe
ris. ibi redimet te dominus de ma
nibus inimicorum tuorum. Et illud
psalmista. Ad punctum in modico dere
liqui te: et in miserationibus mag
nis congregabo te. Consummati
onem ergo deus faciet pretereunte
diluvio: quia de profundo viaorum
suos deus vitaliter erigit quos po
nit in virtutum culmine. et illus
trat contemplationis radio. De
secundo dicitur in cantica canticorum.
Aque multe non poterunt extingue
re caritatem. nec flumina obzue
re illam. Hinc per psalmistam de hijs
qui aduersitatibus franguntur et
temptationibus succumbunt dicitur.

In diluio aquarum multarum ad
rum non approximabunt. De hoc
quoque diluio deus suos eripit: iux
ta illud apostoli Per multas tribu
lationes oportet nos introire in reg
num dei. Item Fidelis deus qui non
praeterit vos temptari supra id quod
potestis: sed facit cum temptatione
exitum ut sustinere possitis. Et illud
in osee. In tribulatione sua mane
resurgēt ad me. Et psalmographus
Multa tribulationes iustorum: et de
omnibus hijs liberabit eos dominus.
De tercio dicitur in iob. Appre
hendet quasi aqua eum inopia: nocte
rum opprimit tempestas. Nam
igitur diluuiū est via eorum: deinde di
luuium tribulationum: deinceps dilu
uium miserie et tenebrarum. Nam
est peccati. secundum mundi: tertium
infernū. Pisces primi sunt oblecta
menta: secundi iniqua temptamen
ta: tercijs perpetua tormenta. Hic
in euangelio de bonis piscatoribus
via calcantibus. temptamenta su
perantibus. eterna tormenta vitanti
bus dicitur Elegerunt bonos in va
sis suis: malos autem foras mise
runt. Arche vero gratie gratias refe
rimus. quia per eam scilicet marioni
et eius filium utrimque diluuiū eua
simus. Arche quoque testamenti. ti
pum tenet sancte dei genitricis: illa
fecit bezeleel. istam condidit emanu
el: bezeleel olyab in opere socium ha
buit: et virgo quoque virginum con
dita/preelecta/mundata/preparata/
et ornata per spiritum sanctum et e
ius omnipotentem filium fuit. Beze
leel interpretatur umbra dei: olyab

protectio mea. prior ille spiritus sanc
ti. iste vero tipum tenet filij. De il
lo dicitur ad mariam in conceptione
filij beatissimi. virtus altissimi obui
brabit tibi. Item ad ioseph Nolite
timere accipere mariam coniugem tu
am: quod enim in ea natum est de
spiritu sancto est. Iste vero ad patre
clamat in psalmo Protege me a fa
cie impiorum qui me affligunt. Iste
de eodem de ventre matris mee tu
es protector meus. Iste Tanquam prodi
gium factus sum multis: et tu adiu
tor fortis. Bezeleel ergo cum soco
archam testamenti fabricauit: sancta
que trinitas virginē sibi sanctificauit:
ac templum sanctissimū consecrauit. hos
piumque mundissimū sibi preparauit:
thalamū que de quoque spiritus pro filijs hominum
speciosus. ad publicū praederet decen
ter praenauit. Neque ei pater abesse
potuit. ubi enim spiritum et filium copari
voluit. Quiaque enim pater facit hec
eade simuliter et filius facit. neque ei fi
lius potest a se facere quodcumque: nisi quod vide
rit patrem facientē De spiritu quoque legi in
libro psalmorum. Verbo domini celi firmati
sunt: et spiritus domini eorum. Verbo eorum. Apertus
que de tribus personis ita. Ex quo omnia.
per quae omnia. in quo omnia. ipsi gloria. Per quod in
consecratione virginis exhibuit claritatem: et
filius humilitatem: spiritus sanctus caritatem. Per
lumen exhibuit rationis: filius aeternam humi
liationis: spiritus sanctus oleum dilectionis. Per
exhibuit potentiam: filius sapientiam: spiritus
sanctus omnium virtutum gratiam. Per auctoritatem
que patrem: filius humilitatem que mundum: spiritus
sanctus caritatem erga deum et proximum. Fi
lius carnis mortificationem: spiritus sanctus
deuotam applicationem: pater celestium

contemplationem. Filius docuit eam
diuina operari: spiritus sanctus ama-
re et amari: pater celestia contempla-
ri. Filius eam erudit: spiritus eam
prouehit: pater eam perficit. Filius eam
purificat: spiritus eam perficit: pa-
ter eam honorificat. Hec dicens o-
pera vel dona trinitatis non diuido:
sed fideliter inseparabilia assero. sicut
enim in essentia unitas: ita in ope-
ratione ydemptitas. Archa vero tes-
tamenti de lignis sethim facta est: et
maria de spinoso et hispidio iudeorum
populo et arido procreata est: qui ut-
ique spinosus de tractione. hispidus
superstitione: aridus fuit vocatione
diuine gratie. Unde spinosus spine
am coronam regi suo exhibuit: et in
eum sicut ignis in spinis exarsit. De-
thum enim interpretatur spine. Aliter
Eua spina: rosa maria: reuera eua
spina fuit: que et virum suum ad mor-
tem pupugit. et posteritati sue pecca-
ti aculeum infixit. Unde apostolus Per
vnum hominem peccatum intrauit in
mundum. et per peccatum mors: et sic
in omnes pertransiit. Ligna vero sanc-
ti patres fuerunt: qui licet in radice
atruissent arboris: spem tamen cer-
tissimam habentes in aduentu salua-
toris. tanquam peregrini et iocule in hoc
mundo habitabant: tanquam nichil habē-
tes: et omnia possidentes Castigabant
se viciis et concupiscentiis corpora
sua: cūtes ibant et flebant mittentes
semina sua. Unde quidam ita Couer-
sus sum inquit in cūpna mea dum cōfigi-
tur spina. Ad commendationem vera-
grē sue. et ad destructionem humane
sapientie deus de femina sed de vir-

gine descendente de spinosa patrum ori-
gine dignus est carne assumere ut silem
simili redderet: contrarium pertrao cura-
ret: pestiferam spinam euelleret. peccati
cyzographum potentissime deleteret:
humilitas per sexum femineum comen-
datur. gloria virginis. et maiestas
opitulatur. peccatum gratia eiā. Eua
ergo spina fuit: maria rosa exstitit.
Eua spina vulnerando: maria rosa
omni affectu mulcendo. Eua spina infi-
gens omnibus mortem: maria rosa redde-
salutiferam omnibus sortem. De liquore spi-
nci cordis sit incaustum vnum scribit: de
carnali mente eue fluxus nascitur con-
piscencie. qui in ipsa et in adam peccatum
actu le. in posteris originale transsu-
dit. De hac vero apostolus ita clamat
Iherusalem occidit: spiritus autem viuificat.
Ac si dicet. Per vnum hominem mors.
et per vnum hominem resurrectio mortuo-
rum: sicut in adam omnes moriuntur. ita
et in christo omnes viuificabuntur. Maria
autem rosa fuit candida per virginitatem.
tubicunda per caritatem: candida carne.
tubicunda mente: candida virtute sectan-
do. tubicunda vicia calcando: candida
affectum purificando. tubicunda actum car-
nale mortificando: candida deum dilige-
do. tubicunda primo copatendo. De
lignis vero sethim condita est archa.
in qua thuribulum manna et virga sunt
recondita: quia licet maria de primam
natura per peccatum viciata duceret
originem: preelecta tamen per spiri-
tum sanctum et mundata ad purum.
deum nobis obtulit et hominem.
Thuribulum sacrosam carnem signifi-
cat saluatoris qui aurea dicitur. quia nul-
lus passa est detrimentum pudoris.

agnoscat sine macula qui peccatum non fecit. nec inuenit⁹ est dol⁹ in ore eius: de quo per prophetiam dicitur eloqui⁹. Ecce puer me⁹ electus: posui super eum spiritum meum. Carbones thurabuli sunt opera ihesu christi. Carbones isti aliquando mortui. quandoq³ vero sunt ignei: qz in saluatore nostro nunc propria tolerabat humanitas. nunc propria faciebat diuinitas: ignis in carbone diuinitas est in opere. ignis in prunis euidentest indiciu diuinitatis. carbo mortu⁹ in presepe iacet: igneus demonia expellens: mortuus in egyptu fugiens. igneus vententes et euentes colubas de templo eiiciens: mortuus dormiens in nauis. igneus ipeans ventis et mari: mortuus subditus parentibus. igne⁹ quatuor faciens hoim milia de septem panibus: mortu⁹ ad puteu iacob interrogans potu. igneus circa iherosolimam illinans caeli et sanans leprosu. Carbo erat mortuus: dum a dyabolo temptaretur: igneus dum ei ab angelis ministraretur. Mortuus in pditione discipuli: igneus in filio reguli. Sopitus ante presidem: igneus circa tyberiadem. Sopitus dum ei herodes illuderet: igne⁹ du mortuorum suscitator magnificus fieret. Sopitus dum ei acetu cu felle mixtu ppinaretur: igne⁹ dum ab eo decem leprosi mudarentur. Sopitus du a iudeis se absconderet. Sopitus du cu publicanis et peccatoribus ederet: igneus du ambularet super undas. igneus du ex aqua factu vino letificaret conuiuas. Sopitus ia

uens in cinabulis: igneus fulgens in micaulis. Sopit⁹ ante tribunal p⁹sidis: igne⁹ in filia cananitis. Sopitus in cruce: igne⁹ in monte prunae ergo mortue erant humanitate opo: ignite diuinitatis miracula.

Sermo ad abbates venientes ad cysteraciense capitulum.

Hoc mare magnu in quo utiq³ certum est. non aliud q³ presens seculu amaram et fluctuans designari: quod tab⁹ hominu generibus suo cuiq³ modo peruium est ut transeant liberati. Tres enim sunt. noe. daniel et iob: quoru primus nauis. secu⁹du⁹ ponte. tercius vado pertansit. Porro tres hoies tres ordines ecclesie signant. Noe quide archa rexit ne paret diluui⁹: ubi p⁹tin⁹ rector ecclesie forma agnosco. Daniel vir desiderioz. abstinentie et castimonie deditus: ipse est soli deo vacans. penitentiu et continentiu ordo. Iob quoq³ substantia huius mudi bene dispensans in coniugio / fidele designat populu terre natalitate possidente. De primo igit⁹ et secu⁹do habendus est sermo: quonia assumunt venerabiles fratres et coabbates nostri. de numero prelaturu: assunt et monachi de penitentiu ordine. a quo tamen nec nos abbates alienos nos reputare debem⁹: nisi forte qd absit officiu nostri gradia nre professionis imemores. Cecu igit⁹ coniugatoz videlicet ordine magis succinate transcurro. nun⁹ ad nos p⁹tinete. Ipe e q³ mare magnu vado p⁹nsit. laboriosu p⁹rs⁹ et piculo sum: etiam et longum habens iter

quippe qui nulla vie cōpendia cap
tet. Nam quod periculosum sit iter
patet in eo q̄ tam multos in eo pe
rire docemus. tam paucos videmus
transire. Valde enim difficile est p̄
sertim diebus istis quibus malicia
nimis inualuit: inter vndas huius
seculi voraginem viciozum. Et crimi
nialium peccatorum foueas declina
re // **A**t continentium quidem or
do et ponte p̄transit: qd̄ iter breui⁹
et facili⁹ etiam et securius esse nō
est qui nesciat: sed omitto laudes.
pericula magis ostendo: hoc enim
multo melius atq̄ vtili⁹ est. Recta
siquidem semita vestra carissimi. et
securior q̄ coniugatorum via: sed o
nino secuta non est. Timendum ē
triplex periculum: id est ne forte ā
equare se alteri. aut respicere retro:
aut certe in medio ponte stare. seu re
sistere quis velit. Neq̄ enim vllum
ex hīs tribus pontē patitur angus
ta et arcta via que ducit ad vitam.
// **C**ontra primum ergo peri
culum oremus singuli cum p̄pheta
ne veniat nobis p̄s superbie: quo
niam ibi ceciderunt qui operantur
iniquitate. Nam de eo qui mittens
manum suam ad aratrum. et postea
retro conuertitur: certum est quoni
am labitur statim et pelagus op̄it
caput eius. Sed et qui stare volue
rit. nō quidem relinquens ordinem.
sed in eo p̄ficere dissimulans: ca
dat necesse est ab hīs qui sequuntur
impulsus et euersus: arcta est enim
via et impedimento est p̄ficere vo
lentibus et p̄fiasci. Hinc est qd̄ iu
giter arguunt et reprehendunt. q̄

ferre nequeunt tepiditate eius seg
nitatem: q̄ velut quibusdam stimulis
urgens et impingunt manibus. ut
vnum necesse sit e duobus aut p̄o
ficere scilicet aut p̄orsus deficere.
Minime ergo oportet sistere gressū.
respicere quoq̄ retro: aut equare
nos alijs multo minus expedit. p̄
tota humilitate currendum nobis
et properandum. ne quādo forte si
is qui egressus est ut gygas ad cur
rendam viam: longe fiat a nobis
quem si bene sapimus p̄ouidentes
in conspectu nostro semper. et in oda
re eius trahi. facili⁹ citiusq̄ curre
mus. Nec vero angusta nimis in
uenitur pontis semita currere in ea
volentibus: quia compactus est lig
nis. ut q̄ perfecte eis iniri voluerit.
non labatur in itinere pes eorum.
// **H**ec autem sunt. pena corpo
ris. paupertas substantie mūdialis:
et humilitas obediencie. Nam per
multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum celorum. Et qui
voluit diuites fieri in hoc seculo inci
dūt in temptationem. Et in laqueū
dyaboli. Et quē a deo suo exturba
uit inobediencia: sine dubio p̄ obe
dientiam recto tramite redit. Nec
ante sibi inuicem cōpacta esse necesse
est: nam et pena corporis nec inter
diuitias stabilis: nec sine obediencia
facile potest ēē discreta. Et paupertas
i voluptate et volūate p̄p̄a nullius
p̄t ēē momētū et obia in diuitijs. Et
voluptate. n̄ stabilis n̄ glōsa. // **A**t
vō hīs rite p̄positis. vide si nō tria
marc̄ hui⁹ picula declinasti: cōcupis
centia carnis. cōcupiam oculorū et

necessaria est conuersatio. ut forma
factus gregis incipiat facere et docere.
¶ Et secundum magistri nostri regulam que
cumque docuerit discipulis esse precari
a: hec in suis actibus iudicat non agenda.
ne forte submurmurare possit
frater quem arguit et dicere Medice /
cura teipsum. Talis enim occasio. plu-
rima captio plati: plurima subdito-
rum perditio est. Non quod ego bene caue-
am id idcirco id loquor: sed et michi
et omnibus pariter veritas clamat: quoniam
oportet irreprehensibilem esse quem pre-
est. ita ut secute cum domino videat ex-
probationibus sibi verbum. Quis ex vobis
arguet me de peccato? Non quod sine pec-
cato perire esse possit in hac misera
vita: sed quod ea que arguit in discipulis.
oporteat summe vite in magistrum
ob hoc qualis est in conuersatione:
talis sit nature est eadem in occulta cogi-
tatione: ne videlicet foris humilis.
intus elatus in corde suo: presumens
de sapientia seu virtute aut scititate
sua. que est sine dubio fidei ficta:
quando non sicut ostendit humilitas
conuersationis. in sola domini pietate con-
fidit. Et vide quod proprie hiis tribus
cordis scilicet puritati. scientie bo-
ne. et fidei non fide convenire videan-
tur alia quam apostoli verba dicunt. Nichi
autem per mimum est ut a vobis iudicet
aut ab humano die. Non me iu-
dico inquit. quia nichil michi conscius sum
quod meum aliquid querat: sed que ihesu
christi. Sed et per mimum michi est ut a
vobis iudicet propter scientiam bonam
et irreprehensibilem vitam. Qui au-
tem iudicat me inquit dominus est: ut
in eo sola spes suam positam esse do-

ceret. humiliatus sub potenti manu
dei. Sed et illud tu iudica utrum
possit hiis convenienter optari trina
per interrogatio: ut hoc sit dicere
amas me. amas me. amas me.
¶ Habes caritatem de corde puro. et
conscientia bona et fide non ficta. Me-
rito siquidem de novum interrogatur
an caritatem habeat piscator homi-
num constituendus.

**Sermo primum in commemoratione
sancti michaelis archangeli**

Angelorum hodie
memoria celebra-
tur: et exigitis de-
bitum per tanta so-
lemnitate sermo-
nem. Sed quid de
angelis spiritibus viles loquatur
vernaculi? Credimus sane et indubi-
tata fide tenemus divina eos presen-
tia et visio beatos. sine fine letari bo-
nis domini: que nec oculus vidit. nec au-
dis audiuit. nec in cor hominis ascende-
runt. Quid ergo de hiis homo lo-
quitur hominibus: que nec ipse quidem
cogitare. nec illi saltem audire suffi-
ciant? Profecto si ex habundantia
cordis os loquitur: sileat hominis
lingua necesse est ex inopia cogita-
tionis. Attamen si multum est ad nos lo-
qui de ea claritate et gloria qua in semet
ipsis primo in deo suo angeli sancti nos-
tris omnino supereminet cordibus:
de ea loquamur quam nobis exhi-
bent gratia et caritate. In supernis
enim spiritibus non solum amabilis
dignitas: sed et dignatio amabilis
invenitur. Dignum est proinde fratres
ut gloriam non capientes. tanto

magis amplectamur miam : qua
nimium constat nichilominus habunda
re domesticos dei/celi ciues/pinapes
paradisi. Testatur denique aposto
lus ipse. qui raptus usque ad tertium
celum. beate illi curie meruit interesse
atque ei9 nosse secreta. quoniam om
nes amministratorij sunt spiritus :
missi in ministerium propter eos qui
hereditate capiunt salutis. Neque id
autem incredibile videatur. quando
quidem ipse quoque creator et rex an
gelorum venit non ministrari sed mi
nistrare : et animam suam dare pro
multis. Ut quod ergo ministerium illud
angelorum quispiam dedignetur :
in quo precedit cui in excelsis tota
cum auiditate et felicitate ministra
tur. Si et hinc dubitas/vtique qui
vidit testimonium perhibuit : mili
a inquit milium ministrabant ei :
deas milies cetera milia assistebant
ei. Alius quoque propheta ad patrem
de filio loquens ait. Ministi eum
paulo minus ab angelis. Dic pla
ne sic deet ut vincat eam humilita
te quam sublimitate vivebat : sitque tanto
minor angelis : quanto inferiori se mis
sero mancipavit : qui tanto excellen
tior est. quanto differenti9 pre eis
nomen hereditavit. // **U**ed que
ras fortasse in quo minoratus vide
atur ab angelis cum ministrare ve
nit : quando quidem ut supra me
minimus in ministerium mittatur
et illi. In eo utique quod non modo mi
nistravit. sed et ministratus est : e
ratque unus et idem qui ministrabat
et cui ministrabatur. Merito proinde
de in cantibus cantiozum. ecce inque

venit is saliens in montibus : trans
liens colles. Ministrans enim sa
liit inter angelos : sed et ipsos tra
siliit ministratus. Ministrant enim
angeli de alieno : offerentes deo bo
na opera. non sua sed nostra : nobis
eius gratiam referentes. Unde et scrip
tura dicens. quoniam ascendit fumus
aromatum in conspectu domini de manu an
geli : sollicitate premisit data ei fuisse
incensa multa. Nos enim sudores
non suos. lacrimas non suas lacrimas
offerunt deo : nobis quoque eius mu
nera referunt non sua. Non sic ille mi
nister sublimior ceteris. sed et humi
lior universis : qui semetipsum ob
tulit sacrificium laudis : qui patri of
ferens animam suam. nobis minis
trat usque hodie carnem suam. Hu
ius itaque tanti ministri gratia nichil
minus si dignanter nobis immo
et libenter angeli sancti ministrant :
ipsi enim amant nos : quia nos christus
amavit. Dicitur certe vulgari
quodam proverbio : qui me amat.
amat et canem meum. // **N**os ergo
o beati angeli. catelli sumus domini
illius quem tanto affectu diligitis :
catelli inquam cupientes saturari de
miciis que cadunt de mensa domini
nostri : qui estis vos. Et hec
dixit fratres ut ampliozem de cete
ro erga beatos angelos fiduciam
habeatis : ac proinde familiarius
in omni necessitate vestra eorum invocetis
auxilia : et digni9 in eorum preces
querere : et magis ac magis eorum
vobis conciliare gratiam. captare beni
volentiam. exorare clementiam sua
deatis. // **C**uius rei gratia necessariu

duo: alias quoque caritati vestre ex-
ponere causas. quod et ipsos beatos an-
gelos pro nostra infirmitate reddat sol-
atios: absque sua sane anxietate: sed
non absque utilitate nostra: nec ad detri-
mentum felicitatis sue. sed ad nostre sa-
lutis augmentum. **C**onstat sine dubi-
o rationis precipue. et capaces beati-
tudinis humanas animas angelice si id
dicere audentius cognatas esse natu-
re: nec deest vos o beati spiritus contra
legis preceptum dedignari quam visitare
debetis speciem vestram: licet in multa
ut ipsi cernitis deiccia sit vilitatem.
Ned neque arbitramur vos superni ci-
ues. civitatis vestre exadio delecta-
ri: et ruina muroz quos semitutos
esse videtis. **C**uius instauratioem si
desideratis ut dignum est: frequenter
queso ante thronum glorie. verbum prece-
derate dicentes. **B**enigne fac domine in
bona voluntate tua spiritus: ut edificet
muri iherusalem. **P**er diligitis decorem
domus dei. ymo quia diligitis: expi-
antur zelum vestrum vivum et tonales
lapides: qui soli in restauratione eius
vobis possunt edificari. **H**ic est di-
lacioni funiculus triplex. quo de ex-
celso celorum habitaculo ad consolandos
ad visitandos: et ad adinuendos nos
attahitur supeminens caritas ange-
lorum: propter deum propter nos propter se
ipsos. **P**ropter deum videlicet: quia tanta
erga nos misericordia ipsi quoque ut
dignum est imitatur. **P**ropter nos: in
quibus nimirum propriam simili-
tudinem miserrantur. **P**ropter seip-
sos: quorum ordines instaurandos
ex nobis tanto desiderio prestolan-
tur. **I**n ore enim paruulorum qui lac-

te modo reseruntur. et nondum solido
alimento perficienda est laus maiestatis
diuine: tamen habentes proximam an-
gelicam spiritus beata nimirum delecta-
tione fruuntur: sed tanto amplius
nos expectant quanto consummati-
onis eius expectatione solliantur.
Que cum ita sint: pensate quanta
etiam nobis sollicitudine opus est
dilectissimi ut dignos nos exhibea-
mus eorum frequentia: et eo modo
conuersemur in aspectu angelorum:
ne forte sanctos offendamus obtu-
tus. **H**ec enim nobis si quando pro
uocati peccatis et negligentis nos-
tris indignos nos iudicauerit pre-
sentia et visitatione sua: ut iam ne-
cesse habeamus et nos plangere et
dicere cum propheta. anima mei et
proximi mei aduersum me appropin-
quauerunt et steterunt: et qui iuxta me
erant delonge steterunt. et vim faciebant
qui querebant animam meam: elongatis
nimirum eis quorum presentia protegere
nos. et appulsare poterat inimici. **S**i
tam necessariam habemus famili-
aritatem dignationis angelice: ca-
uenda est nobis eorum offensa: et in
hys maxime exercendum. in quibus
nouerimus eos oblectari. **S**unt
autem plurima que eis placent. et
que in nobis inuenire delectant: ut
est sobrietas/castitas/paupertas vo-
luntaria/crebri in celum gemitus/
et orationes cum lacrimis et cordis
intentione: attamen super omnia
hec unitatem et pacem a nobis ex-
igunt angeli pacis. **Q**uid ni maxi-
me delectentur in hys que formam quam
ad civitatem sue representant in nobis: ut

inuentur iherusalem nouam in tee
ra? Dico autē ut quō ciuitatē illius
ptiāpatio est i idipsū. sic 7 nos idip
sū sentiam? / idipsū dicam? oēs? et
non sint i nobis scismata? s; magē
omnes simul vnū corpus sim? . Et
contra vero nichil eque offendit et
ad indignationē prouocat eos? quo
modo dissensioēs 7 scādala. si forte
inueniatur in nobis Audiam? si qui
dem quid loq̄tur ad corinthios pau
lus. Cū enim sint inter vos zel? et
contentio? nōne carnales estis. et
secundū hominē ambulat? In epis
tola quoq; iude apostoli legim? sic
Hij quidem sūt qui segregāt semet
ipsos? animales / spiritū non habē
tes. Videte est animā hoīs? quem
admodum vniuersa corporis mem
bra viuificat coherētia sibi Depara
ergo quod vis a iūctura ceterorū?
et vide an de mū illud viuificat Dic
est ōnis qui dicit anathema ihesus
quod nemo dicit loquens in spiritu
dei? quia anathema separatio est.
Dic est inquam ōnis qui ab unita
te diuidit. nec dubites quin ab eo
recesserit spirit? vite. Digne igitur
contentiosos 7 qui separant semetip
sos. apostoli carnales vocant et ani
males? spiritum non habentes Vi
cunt ergo sancti illi 7 beati spiritus
ubi scādala inuenerint et dissensio
nes Quid nob? 7 generationi huic
spiritum nō habenti? Nam si adest
spiritus? p eū utiq; caritas diffūde
retur. et unitas non scinderetur Et
dicunt Nō permaneamus cū homi
nibus istis in eternum? quia caro
sunt. Que enim quentio lūa ad te

nebras? Nos de regno unitatis et
pacis sumus? et hoīes istos in ean
dem unitatem 7 pacem sperabam?
esse venturos Nūc autem qua rati
one nobis coherēat? qui dissident a
seipsis? Videtis q̄ cognat huic so
lemnitati euāgelica lectio q̄ sic de
terret nos a scandalo puulorū? quā
doquidem tam vehemēter angelicus
displīant scādala? Qui scādalisane
rit vnum de pusillis istis? durū est
quod sequitur V? iam preterit ho
ra? ad missas nobis eundū est. Pe
to ne sit vobis molesta dilatio? que
poterit nō inutilis fore? si capitulū
presens sermone altē diligentius
prosequamur

Sermo scdus de lāoe euāgelica
Audistis fratres euāgelicā lec
tionem aduers? eos qui pusil
los scandalizāt. satis terribiliter in
tonātem. Neminī blāditur vētas
neminem palpat. nullū seducat? op
te denūtiāns quoniā re homini illi
per quem scādalu venit? bonū erat
ei si natus nō fuisset homo ille. Na
tus sane de nūo / natus ad vitā? na
tus de spū? q̄ nimirū postmodū car
ne assumat Expediit ei q̄ scādala sus
citāt i hac domo? i hac scā deo placi
ta. et agel ei? admodū ḡta 7 famili
a? aggregatiōe? ut suspēdat mola a
finia i collo ei? 7 p suauē iugo et
onere leui saluatorē. q̄ui mole ter
rene cupiditatē humer? ei? imposita.
demergat i pfudū mar? hui? mag
ni 7 spatiosi manibz? qd est sine du
bio scilicet nequā Min? ei dāpnabile
erat ei? in scō magē perire. q̄ in mo
nasterio Perire siquidem necesse est

hominem qui caritatem non habet: etiam si tradiderit corpus suum ita ut ardeat. **E**t hec dixerim fratres. non quasi minus bene de vobis sentiam. aut regnare videatur in vobis nequissimum illud vitium: sed ut in ea caritate et vnanimitate et pace in qua statis in domino: solliciti sitis pro se ueritate et habundare magis. **Q**ue enim est spes nostra et gaudium nostrum: et corona glorie? **N**one unitas et vnanimitas vestra: et in qua gaudeo vos inueniri fraternitatis amatores: ante omnia mutuum in vobis metipsis caritatem habentes. quod est vinculum perfectionis? **P**ropter quod obsecro vos: sic stete in domino carissimi. **I**n hoc enim cognoscunt omnes: etiam angeli sancti. quod christi discipuli estis: si dilectionem habueritis ad inuicem. **D**enique si tenetis memoria. quam vobis preteriti sermone tradidimus triplicem angelice erga nos caritatis et sollicitudinis causam: potest hinc quod fraternae dilectionis utilitas magni fieri commendari. **F**acile siquidem consistere est: homini qui non diligit proximum. nullam ex his. **N**unc tunc diximus suppetere causam. **N**unquid enim christi gratia diligemur ab angelis? si de mutue dilectionis inopia nouerint nequaquam eius nos esse discipulos? **N**unquid diligemur ab eis propter nosipsos. id est spiritualis nature similitudinem. si inuenimur non diligere humane nostre nature consortes? **P**rimo vero si ex eis que inter nos sunt contentionibus. carnales nos magis quam spirituales esse consti-

terit. **D**enique nunquid diligunt nos propter seipsos. et futuram de nobis sue ciuitatis restaurationem? si quod absit vnum illud quo solum vni et edificari eis possumus. de fuerit glutinum caritatis? **Q**uomodo sperabunt edificandos de nobis perpetuos ciuitatis illius muros. si cognouerint. si viderint nos non lapides viuos esse qui possunt inuicem coherere. sed magis puluerem quem prouolat ventus a facie terre: quem vnius verbi flatus in turbincem exaltet. et suspicionis cuiuslibet leuissima aura dispergat? **E**t hec quidem dixisse sufficiat pro eo quod ait dominus: si quis scandalizauerit vnum de pusillis istis. **C**redo enim quod maiori sollicitudine deinceps ab hac tam nequissima peste cauebit. **N**am vero quem non moueat quod sequitur in euangelio? si oculus tuus scandalizauerit te. erue eum et proijce abs te? **N**unquid enim corporale hunc oculum monemur erue? aut vnam ex manibus istis. similiter et vnum pedem abscondere? **A**bsit a nobis huiusmodi carnalis omnino et nimis ridiculosa cogitatio. **I**mmo vero postquam ab exterioribus scandalis deteruit nos sermo diuinus aspectu satis sicut audiuistis: consilium dat quid de eo nobis agendum sit scandalum quod interius patimur. contrariam inuenientes legem in membris nostris. **I**pse enim cognouit figmentum nostrum: quod eiusmodi scandalum non tam facile a nobis valeat euitari. **P**orro tripliciter fieri scandalum istud. cotidiano nobis libet nosse

experimento. Interdū enī est in no-
bis spiritualis infectionis ocul9 sim-
plex: et qui gradie magis q̄ noster
directus sit: sed scandalizat nos o-
culus noster. qui vere a nobis est. dū
volūtas nrā aliā mīn9 castā impo-
tune ingerit intentionem. **H**ed ha-
bem9 sup hoc salubre consiliū salua-
toris. **E**ne eū saluator inquit: et
projice abs te. **H**oc enī fiet si nō cō-
sentias. si abijcias si resistas. **V**imi-
li modo de manu et de pede intelligen-
dū est. **C**um enī bonus operib9 in-
fectos ad alia opa trahere volūtas
appria conatur: manus nrā est qui
scandalizat nos: sed abscondi debet
et proia a nobis. ut nō ei cōsentia-
mus. **V**ic etiam proficere in sancta
cōversatione. et ascendere p grad9
scale que iacob apparuit. ac iuxta
qđ psalmista ait de virtute in virtu-
tem ite desiderantes. sepe scandalum
patimur a pede quodā pusillanimi-
tatis et negligentie nrē: q̄ nimis
descendere magis ac tenuiss9 ite co-
nae: sed abscondi eū necesse ē: ut per
gracie q̄ stat in directo. currere possit
sine offensione. sine scādalo. sine un-
pedimēto. **¶** **Q**uod autē dicit bonū
nobis esse ad vitā intrare cū vno o-
culo. aut manu aut pede. q̄ duos
habētes ite in gehennā ignis: eos
notat q̄ volūtatē suā seu bona seu
mala sit eque sequūt. et ingredūt
duabus vijs: nūc bona nūc mala
sectantes. scđm qđ variāe desideria
sua. **Q**uib9 merito vtilius fuerat ḡ-
tie in omnib9 inherere: et vbi obuiat
appria volūtas. abscondere et a seipsis
abijcere eam. **E**st autē cū multo te

poze in absensione. **¶** **A**pprie volūtatē
nrē exercitari. q̄tin9 eā tenem9: ut
discat iam non supbire. s̄ magis si-
ne omni scādalo et cōtraditione deo
subiecta sit aīa nostra: nec iā abijce-
re necesse sit oculū nostrū. nempe q̄
simplicia adherēs deo. factus est et ip-
se simplex: aut certe iā nō ē ocul9 al-
ter sed vn9 cū eo apostolo teste: qm̄
qui adheret deo. vn9 spūs est cū eo.
¶ **Q**uod autē de oculo dictū ē: de manu
quoq; et pede eodē modo est intelli-
gendū. **C**ui9 enī voluntas ex affec-
tione et cū desiderio grē coheret. ut
nec percipiat mala agere. nec bona
minora. nec mīn9 bñ q̄ grā sugge-
rit: hic plane pfectus est vir. **H**ed
par ista potius est felicitatis: abs-
cisio vero scandalorum et tēptationū
victoria fortitudinis. **¶** **I**lla inquam
glorie: hec virtutis.

¶ **I**n festiuitate omnium sanctorū
Sermo primus beati bernardi ab-
batis

Estiuitatem hodi-
ernam sanctorū a-
nū cū omni deuotio-
ne dignum est cele-
brari. **N**imirum si
magna videtur et
est beati petri solēpnitas. seu bñ ste-
phani. aut cuiuslibet ceterorū: quātā
ista ē q̄ nō vn9 tantū ē. s̄ vniuersa
cū? **V**erū nō ignoratē frēs seculari-
bus id moris esse. ut dieb9 festis fes-
tiua sibi quīuia patēt: et quāto fue-
rit solēpnitas clarior tanta splen-
didius epulentur. **Q**uid ergo?
Nonne et hīs qui conuertuntur
ad cor. cordis deliciae sūt q̄rendē: et

spiritualib9 spiritualia cōparanda?
Propterea iam paratum est cōuiui-
um nostrū fratres. Nam tota sunt o-
nia: et epulādi tēp9 aduenit. **D**ig-
nū est enim ut anima pzi9 sariē.
q̄ hec sine dubitatione et sine cōpa-
ratione sit potior: p̄serti cū scōz so-
lemnitates/ manifestū sit ad ani-
maz magis q̄ ad corpora p̄tinere.
et que animarū sūt anime pl9 accep-
tent: quippe naturali quodā eis cog-
natione cōiuncte. Quibus p̄pterea
quoq; sancti isti cōpatiūtur op̄liu9:
p̄pterea magis desiderant animaz
bona. et plus eorum refecionibus
delectantur: qm̄ et ipsi similes nob̄
fuerunt passibiles. Q̄ndo et ipsi pere-
grinationis hui9 et exili9 miserabi-
les deplozauere molestias: et ipsi q̄
ue huius corporis onus. et tumult9
seculi. et tēptationes experti sunt in-
imici. Nichil itaq; dubiū qn̄ gratior
eis sit et multo acceptabilior. qua i-
tenditur epulis animarū: q̄ sit ea
que celebratur a secularibus curam
carnis persidentib9 i desiderijs. //
Derūptamen vnde nobis animaz
panis in terra deserta: et loco hor-
rozis et vaste solitudinis? Vnde no-
bis sub sole spiritualis abus? ubi
nichil est nisi labor et dolor et afflic-
tio spūs? **N**ed scio quis dixerit: pe-
tite et accipietis. **E**t illud. **N**i vos
cum sitis mali nostis bona data da-
re filiis vestris: quātomagis pater
vestr de celis dabit spiritum bonū
petentibus se? **N**ec ignoro q̄ obnix
e tota ac nocte ac die petentis men-
dicantes dari vobis panem de celo
viniū: non cum qui corpus vōro

borat: sed qui confirmat cor hois.
Nam cōuiuas quidē nō ausus sū di-
cere: sed mendia sumus i p̄benda
dei viuētes. **M**endia inqua iacētes
ante ianuā regis p̄diuit vlcenibus
pleni: et cupiētes saturari. p̄mo et
sustentari de niuis que cadūt de mē-
sa dñozū nrōz. quoz celebramus
hodie solēpnitatē: quoniā delictis
affluūt. et mensurā accipiūt bonā
et cōferā et sup̄ffluēt. **C**ōfidim9
autē: qm̄ erit qui det nob̄. **C**haos
enī magnū et distātia est multa ni-
mis. iter libealitātē et benignitatē
dei: et auari diuitū crudelitātē. **P**rop-
terea de dit hodie pat̄ nr̄ patre enī
miaz. patre ēē necesse ē etiā misē-
rū: de dit iquā nob̄ panē de celo et a-
lia i habūdātia: qz vtiā ego co-
qu9 fidelis: vtiā aīa mea cōqna u-
tē videat. **N**iq̄ ad p̄parāda ferci-
la vr̄a cōcaluit cor meū itra me. et i
meditationē mea ignis exarsit. **N**ille
sine dubio quē dñs ih̄us misit i ter-
rā: et voluit vehemēt accēdi. **N**ā spi-
ritualē abū et cōqna. et ignē habere
nō ē spiritualē. // **D**upest iā ut
distribua q̄ p̄pau: vos at cōsiderate
pot9 datē dñm. q̄ mīstū distribuētē
Ego enī q̄ntū i me est nichil aliud
sū q̄ cōseru9 vester: q̄ vobiscū pater
et m̄ et vob̄ sicut ip̄e dñs nouit. mē
dico panē de celo et alimonīa vite.
Propterea nec ego vob̄ s̄ pat̄ v̄z
ipse ē qui dat vobis panem de celo
viniū: ipse vos pascit et op̄ib9 et
sermonibus: etiam et carne filij su-
i. qui est vere abus. **N**am et de ope-
rib9 lego. **M**eus abus est: ut fa-
ciam voluntatem patris mei. **E**t de

verbo: quoniam non in solo pane vivit
homo: sed in omni verbo quod proce-
dit de ore dei. Ergo nunc quidem abba-
ti habemus faciem eius et verbum: post
hec etiam illibatum dominici corporis sacra-
mentum in altaris mensa sacrosancta.
Ipso propicio percepturi.

**Sermo secundus de omnibus sanctis
de lectione euangelica.**

Egimus in euangelio hodie.
Quoniam videns ihesus turbas ascen-
dit in montem. Predicantem enim dominum
de civitatibus et castellis sequebantur.
quorum sanabat animas. Saniabat corpora:
et adherabant ei affatu pariter et
aspectu illius delectati: cuius nimis
vox suavis et facies eius de coram: si-
cut scriptum est. Speciosus forma pro
filiis hominum: diffusa est gratia in la-
biis tuis. Talis est quem sequimur
cui adheremus: et totus desiderabilis: in
quem non solum populi: sed et ipsi angelus sancti
desiderant prospicere. Quid vobis sua-
vius apponemus? Minus hec sunt de-
lectatio angelorum. Sustate pueri et vi-
dete quoniam suavis est dominus: et huic suavi-
tati. huic sapor. huic sapientie quod trahitur
de occultis: et omne quod desiderat
non valet apparere. Quid enim? Miraris
in sole splendore: in flore pulchritudine:
in pane sapore: in terra fecunditate?
Quia deo huiusmodi donata sunt:
nec dubium quoniam multo amplius reser-
vaverit sibi. quod dederit creature. // Ita ne
hoc quod odiosum putamus quod ascendit in
montem: nimis quod tanto antequam predicatum est tamen
quod longe clamante propheta. Super montem
excelsum ascendet tu. qui euangelizas sy-
on: qui euangelizas iherusalem. In qua ascen-
sione si vos melius non habetis: ego il-

lud intelligendum puto: quod in inicio ac-
tuum apostolorum lucas meminit dicere. Pri-
mum quidem sermonem fecit de omnibus o theo-
phile: quem cepit ihesus facere et docere.
Unde non secundum phariseorum more:
qui alligabant onera gravia et im-
portabilia: et imponebant ea in hu-
meros hominum: digito suo nolen-
tes ea movere. An non bonum anime pa-
ris est iste: et plurimum confirmans cor ho-
minis? Audaciter sequor te domine quoniam
quod ieris: et secura incedo via mandata
tua: scies quoniam per eam passeris ip-
se. Deinde in qua via mandatorum curro:
quoniam quidem novi quod a summo celo egressio
tua: ad currendum hanc viam: et occurrit
tuis usque ad summum eius fuerit per hanc viam.
Non possum ego fratres in hunc modum sin-
gula masticare: vos estote animalia
munda et ruminantia: ut fiat sicut scrip-
tum est. Thesaurus desiderabilis requiescit
in ore sapientie. Operabitur enim me suc-
cincte aliquantulum loquar: quoniam multa dice-
da sunt: et hora brevis est: maxime quod
adhuc celebranda nobis missarum sollemp-
nia restant. // Videns ihesus tur-
bas ascendit in montem. Videns ni-
seratio intuitu: quoniam erant sicut
ovines errantes non habentes pasto-
rem. Quid est quod ante quod docere iape-
ret: ascendit in montem: nisi quod in hoc
ipse docuit necesse habere predicatorum
verbi dei desiderijs animi conversati-
one sancta ad sublimia tendere. et vir-
tutum conscendere montem? Et cum se-
disset: accesserunt ad eum discipuli eius.
Cum sedisset inquit. Alioquin quod ad
excelsum gygante posset accedere? Be-
nignissime persus inclinavit se et exi-
naniavit usque ad sessionem: ita ut dicat

patri: tu cognouisti sessionem meam
et resurrectionem meam. Dedit enim. ut
ad eum ad quem ne ipsi quidem angeli statim
attingere poterant. etiam publicani et
peccatores accedant: accedat maria
magdalena: accedat et latro de cruce.
Et cum sedisset: accesserunt ad
eum discipuli eius. Accesserunt non
tam accessu pedum: quam affectu cordis
et imitatione virtutum. Bene autem
non turbe. non quilibet de populo. sed
discipuli accessisse dicuntur: quatenus
sicut testamentum vetus datum
legitur in monte syna: solo moysi
ascendente et populo expectante deorsum:
sic et modo susceperent montes
pacem populo et tolles iusticiam: et
velut in tenebris quibusdam et in occulto
diceretur apostolis: quod post
modum docerent in lumine: et audirent
in aure. quod predicauerent post
modum supra tecta. // Unde et sequitur
Et aperiens os suum docebat eos. Aperuit
nunc os suum: qui prophetarum prius
aperuit ora. Hinc est quod legitur in psalmo:
propheta dicente. Duce labia mea aperies: et
os meum annuntiabit laudem tuam.
Nunc autem qui multis modis multisque
modis olim deus locutus fuerat in
prophetis. demum sumptius ore locutus
est: tanquam si diceret. Et qui loquar
ecce assum. Beati qui audierunt
in carne loquentem sapientiam: beati
qui verbi dei verba que ab ipsius ore
processerunt audierunt. Verumptamen
que audierunt illi: reservantur nobis
usque adhuc: quia et nos audire possumus
quod non ab ipso. // Aperies
os suum docebat eos dicens. Beati

pauperes spiritu. Vere apertum est
os eius: in quo omnes thesauri sapientie et
scientie sunt reconditi: et vere eius hec
doctrina qui in apocalypsi loquitur.
Ecce nova facio omnia: qui per prophetam
ante predixerat. Aperiam os meum:
eructabo abscondita a constitutione
mundi. Quid enim tam absconditum:
quam paupertatem esse beatam: Attamen
veritas loquitur que nec falli nec fallere
potest: et ipsa est que dicit. Beati pauperes
spiritu. Dic vos insensati filii adam diuitias
queritis. diuitias desideratis usque adhuc.
cum iam beatitudo pauperum diuinitus
commendata. predicata mundo: credita
sit ab hominibus: Querat eas paganus
qui sine deo viuit: querat iudeus qui
terrenas promissiones accepit. Sed qua
fide magis autem qua mente christianus
diuitias querit: postquam christus
beatos esse pauperes predicauit: Quousque
filii alieni. quousque vanitate loquatur
cor vestrum: ut beatum dicat populum
cui hec sunt. hec visibilia. hec presentia.
cum filii dei os suum aperientes
dicant veritatem. beatos esse pauperes.
et de diuitibus. // Sed diligenter attende
quod non simpliciter pauperes nominat:
sed plebeios pauperes necessitate
miserabili non laudabili voluntate.
Sed pro eadem profutura eis apud
dine bonitatem misericordiam. hanc ipsam
afflictionem sue miseriam. Facio tamen dominum
hunc in loco de huiusmodi non fuisse locutum:
sed de hiis qui presentem dicunt cum propheta.
Voluntarie sacrificabo tibi. Attamen non
voluntaria quidem paupertas omnis
laudem habet apud deum: nam et philosophi
omnia sua reliquisse dicuntur. ut expediti

mundialibus curis. studio vanitatis
possint vacare liberius: et nolebant
censu habundare terreno. ut habun-
darent magis in sensu suo. Hoc dis-
cernit quod dictum est spiritus: id est spi-
rituali voluntate. Beati vero paupe-
res spiritu: spirituales infestatione/ desi-
derio spirituali/ propter beneplacitum
dei et animarum salutem: quoniam
ipsoz est regnum celorum. Beati
vere: siquidem ipsoz est regnum ce-
lorum. **S**i quis est qui sic loqui-
tur. sic beatificat pauperes: et sic di-
cat. Putas poterit verum esse? Erit
sine dubio: siquidem verax est et potes-
qui promittit. Si murmurat inimi-
cus: respondebitur ei. An non licet
michi facere quod volo? An oculus
tuus nequa est. quia ego bonus sum?
Si tu iure humiliat es pro eo quod ad-
uersum me exaltare te voluisti: non
ne qui se humiliat propter me. me-
rito sunt exaltandi? Et vere fratres
si miserim ille de celo deicatus est.
quoniam affectauit celsitudinem. alti-
tudinem concupiuit. sublimitate pre-
sumpsit: nonne consequens est beator
esse qui sponte in paupertatibus humili-
antes sese deponunt: et iuxta domini
promissionem ipsoz esse regnum celo-
rum quod perdidit iste? Et attende quod
sapienter ordinauerit sapientia: contra
primum peccatum remedium primum oppo-
nens. Ac si aptius dicat. Vis obti-
nere celum quod perdidit superbiens ange-
lus qui confusus est in virtute sua. et in
multitudine diuiciarum suarum: paup-
tatis vilitate amplectere: et tunc cri-
11 Dequit. Beati mites: quoniam ipsi
possidebunt terram. Bene optime. Dic

enim oportebat amenda la paup-
te. etiam mansuetudinem predicari: quo-
niam relinquendum omnia. prima solet
esse temptatio de molestiis corporis. et
afflictione carnis soluta. **Q**uod paup-
tas perdit. si quod absit pauper in mu-
tatione deueniat: factus ex aspe-
rans et impatiens discipline? Opti-
me quoque post regni promissionem
minimam aliud regnum velut in arcam da-
tur: ut secundum scripturam promissionem
habeamus vite eternam quam nunc est panter
et future: et de exhibitione presentium/
firma sit expectatio futurorum. Be-
ati mites: quoniam ipsi possidebunt
terram. Hanc ergo terram corpus
nostrum intelligat: quod si posside-
re vult anima. si regnare desiderat
super membra sua necesse est ut sit
ipsa mitis et superiori suo subiecta:
quoniam tale inuenit inferius su-
um/ qualem se exhibuerit superiori.
Amatur enim creatura: ad blasphemiam
sui iniuriam creatoris. Et ideo
nouerit anima que rebellem sibi in-
uenit carnem suam: se quoque minus
quam oporteat superioribus potestatibus
esse subiectam. Mansuescat anima
et humilietur sub potenti manu altissi-
mi: et subiecta sit deo. et hijs panter
quibus vite dei habet obedire prela-
tis: et continuo corpus suum inueniet
obediens et subiectum. Veritas enim
est que loquitur: beati mites. quoni-
am ipsi possidebunt terram. Et vide
si non aduersus secundi peccati vul-
nus/ secunda precessit mediana. Pri-
ma siquidem post angelice peruerationis
tuum. cui peccauit iniquitatem spiritus
agitata: et interditi dominici iugum suauis

et leue onus abiciens? quando ex-
pectare noluit. ut de manu domini
unde iam cetera acceperat? perfecti-
onem quoq; beatitudinis mereretur.
sed peripere illam serpentis consilio
attemptauit? propter hoc paradisu
perdidit terra deliciaum? propter
hoc in ipso corpore suo perennia lege
liuenerit. // **¶** Sed iam fortassis ad
hanc domini vocem desiderio masue-
tudinis esuas? et conquereris sup
asperitate cordis tui? et beluinis q
buscam motibus atq; indomita feri-
tate. Attende ergo quod sequitur.
¶ Beati qui lugent? quoniam ipsi co-
solabuntur. Equum indomitum/ fla-
gella domat? animam inmitem coeri-
tio spiritus? et assiduitas lacrimarum.
Ergo in omnib9 operibus tuis. me-
morare nouissima tua? morte horra-
tem. iudicii tremendum valde disci-
men? ardentis gehenne metum ab
oculis cordis tui elongari nullate-
nus patiaris. Cogita peregrinatiois
tue miseriam? et cogita annos tuos in
amaritudine anime tue? et cogita vite
humane pericula. Cogita fragilita-
tem propria? et in huiusmodi cogita-
tione si pseueraueris. dico tibi pau-
senties quidqd foris videt esse mo-
lestu? du toto corde circa iteriore mo-
lestiam occupat. **¶** Nec patietur
dominus sine consolatione te esse. quo-
niam pater misericordiaru est? et de-
us totius consolationis? et complebi-
tur onino qd veritas pollicetur? bea-
ti qui lugent. quonia ipsi consolabu-
tur. Concordat aut huic sententie et
iam illud qd in salomoe legisti. Me-
lius est ire ad domum luctus. q ad

domu conuiuij. **¶** Propterea beati
esses eua/ si post culpam consolatio-
nem queres lacrimatum? et conuer-
sa ad penitentiam/ veniam dca9 ob-
tinere. **¶** Nunc autem miseriam
quesisti consolationem de simili ca-
su viri tui/ et veneno pessimo nequis-
simo videlicet vicio/ totam infeasu
posteritatem tuam? ut vsq; hodie
perditionem alterius suam alter re-
putet consolatione. **¶** Miserrima pro-
fus eue consolatio. et eorum qui mi-
seriam hanc imitatur? sed beati qui
lugent. quoniam ipsi consolabuntur.
// **¶** Verum quid aliud est hec con-
solatio/ q procedens de spe venie-
gratia deuotionis. et suauissima
delectatio boni. et gustus sapientie li-
cet exigua? quib9 interim benign9
domin9 afflictam refugiat animam?
¶ Sed gustus ille nichil aliud est q
incontinentiam desiderij. et incontinentiu
amoris? sicut scriptu est. Qui edue
me adhuc esuriet? et qui bibunt me
adhuc sitient. // **¶** Propterea illico
subfertur. Beati q esuriunt? et sitiunt
iusticiam? quonia ipsi saturabuntur.
Qui esurit esuriat aplius? et q de si-
derat/ habundanti9 adhuc desideret?
quonia qd tamcuq; desiderare potue-
rit. tantu est acceptu9. **¶** Immo ve-
ro no sedm ipfectione modu ve deside-
rij? quoniaquit donec pfecte habe-
at. pfecte desiderare no potest? sed nec
et pfecte hze donec et pfecte desideret?
sed mensura accepturus est bonam? et
conferat et coagitatam? et superflu-
entem. Beati qui esuriunt? et sitiunt
iusticiam? quonia ipsi saturabuntur.
¶ Inferni ozi palato cordis et anime

languenti. adhuc dura et insipida
res videtur esse iusticia: sed qui gustauit. ecce hii sciunt quonia beati sunt qui esurunt illam: quonia ipsi saturabuntur. // **O** vere felix et gloriosa sacietas. o sanctum conuiuium. o desiderabiles epule: ubi nimirum arietas nulla. nullum poterit esse fastidium quonia sacietas summa et summum inerie desiderium. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quonia ipsi saturabuntur. Nam vero hoc verbum aduersus adam procedere credo: qui portione quide aliquam videtur tenuisse iusticie: in eo quod mulieri compassus est. **Sed** si esurisset iusticiam. curasset si ne dubio reddere quod debebat: non solum uxori sed multo magis creatori. Debebat enim uxori compassionem. utique et disciplinam tanquam inferiori. caput enim mulieris vir: debebat autem deo obedientiam atque subiectionem. // **Sed** quid putamus fratres? Explurimi usque hodie factum illud grauiter diiudicant. et tamen insipienter inuitantur. indignantur aduersus adam. quod obediuit voci uxoris sue plus quam dei: et ipsi cotidie eam suam carnem videlicet audiunt plures quam deum. Fratres si modo patrem videre mus adam in eo articulo positum. ascendentes cogitationibus in cor eius conartari inter preceem uxoris et preceptum creatoris: nonne magis clamare magis aduersus illum dicentes. caue miser. vide ne feceris. seducta est mulier ne acquiescas ei? **Et** quid ergo quociens apprehendit nos temptatio similibus? non persuademus simuliter nobis ipsis? Beati enim qui esuriunt et sitiunt

iusticiam: quonia ipsi saturabuntur. // **Sed** quid potest esse omnis iusticia nostra coram deo? Nonne iuxta prophetam velut panis menstruatus reputabitur? **Et** si districte iudicetur iusticia inuenietur omnis iusticia nostra et minus habens? **Quid** ergo de peccatis erit? quando ne ipsa quidem pro se poterit respondere iusticia? Propterea obnixi cum propheta clamantes. non intres in iudicium cum seruo tuo domine: tanta humilitate ad misericordiam recurramus. quam sola potest saluare animas nostras: et soluite peccata quod sequitur. // **Beati** misericordes: quonia ipsi misericordiam consequentur. **Et** attende quemadmodum zacharias breuiter utriusque uno verbo complectitur dicens. Dimidium bonorum tuorum domine da pauperibus: et si que pia destandum reddo quaduplum. **Vides** quantum iste esuruit iusticiam: cui non sufficit equa mensura reddere? nisi restituat quod duplum? **Misericordia** quoque magis est: quam dimidium bonorum tuorum dare pauperibus. // **Beati** qui non silebo ego quod sentio: laudem domini loquar os meum. domini plane non vram: neque enim vobis sed nos eius da gloriam. Zacharias certe cuius laus est in euangelio/dimidium bonorum suorum dedit pauperibus: sed ego multos zacharios hic video: qui nichil sibi ex omnibus reliquere. **Quis** michi scribet hoc euangelium de zachariis istis. primo de petris istis qui fiducialiter loquuntur domino. ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te? **Sed** scriptum est iam in euangelio eterno: in libro vite scriptum est et signatum. Beati enim misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur

Iam vero fratres ad eundem hanc sententia tangit: qui videbatur prius amore uxoris peccasse. Ecce enim scimus o adam quia os de ossibus tuis est. Et caro de carne tua: Et eius amore peccasti. Videamus nunc ipsum diligas eam. Venit dominus igneum tenens gladium. in ultione peccationis. Oppone te discrimini propter illam et dic Domine mulier infirma est: mulier seducta est: mea est iniquitas: meum peccatum in me solum vindicta preceat. Sed non loquitur sic. Mulier inquit quam dedisti michi. dedit michi de ligno. Et cetera. O peruersitas. Penam pro ea suscipere refugis: et culpam admittere non teas lasti. Quomodo pro cholo omnia confudisti. perniciosissime misericors tibi ubi severus esse debueras. Et perniciosissime crudelis ubi misericordiam impendere oportebat. Nam delinquere propter illam nullomodo: satisfacere vero pro ea libenti animo debuisti. Sic enim oportet fieri fratres ut nunquam propter alium homo peccet. quod est iusticie: et libenter aliena peccata portet. quod est misericordie. Beati enim qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. **De**quitur. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Beati plane et omnino beati: qui videbunt in quem desiderant angelii prospicere: quem videre vita eterna est. Tibi dixit cor meum. exquisiuit te facies mea: faciem tuam do-

mine requiram. Quid enim michi est in celo: et a te quid volui super terram. Desinat caro mea et cor meum: deus cordis mei et pars mea deus in eternum: quoniam implebis me leticia cum vultu tuo. Ne michi ab imunditia cordis mei: qua impedi te. necdum mereor ad beatam illam visionem admitti. Quanta sollicitudine fratres quanto studio tanta est opera: ut mundari possit oculus quo videndus est deus. Et ego quidem tripliciter sorde inquinari me sentio: concupiscentia carnis. concupiscentia glorie temporalis: et preterito conscientia delictorum. Huc enim in anima motus quidam desideriorum: quos nec ratio nec viribus extinguere possum: quod in hoc seculo nequa et in corpore mortis teneor alligatus. Attamen contra sorde istas oppono orationis remedium. Et propterea sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum: ita oculi nostri ad dominum deum nostrum donec misereatur nostri: qui solus mundus est. et potest facere mundum de immundo conceptu semine. Sic et contra peccati conscientiam remedium confessio est instituta: et omnia in confessione lauantur. Ecce hec sunt que mundant oculum cordis: oratio et confessio. Porro beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Videbunt quidem in fine facie ad faciem: videbunt etiam nunc per speculum in enigmate: et nunc cognoscunt ex parte. postea cognituri. Dicit ei in cuius conscientia clausum adhuc peccatum vivit. aut in spe. et ita sentit de deo tamquam si minus ei peccata displiceant: aut peccat in desperatione. in misericordie sentiens deum: quod

utriq; merito dicitur. Existimasti inique qd ero tui similis. Quoz neuter deum videt: sed mentitur iniquitas sibi: formans sibi ydolum pro eo qd non est ipse. Beati vero mundo corde: quoniam ipsi soli deum vident. soli de eo sentiunt in bonitate: sicut vere bonus est ita ut nemo bonus sit nisi ipse. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Miseri proinde adam et eua qui conuersi in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis: dum confessionis mundationem fugiunt. immundo remanent corde: et a facie domini eijciuntur. // Sequitur. Beati pacifici: quoniam filij dei vocabuntur. Merito filij noie vocabuntur: quoniam filij opus impleuerunt. Ipse est enim per quem reconciliati pacem habemus ad deum. Ipse est qui pacificauit in sanguine suo: que in celis sunt et que super terram: mediator dei et hominum homo christus ihesus. Et attende quem admodum in tribus quidem prioribus sibi ipsi reconciliatur anima: in duobus que sequuntur proximo. in sexto deo. in septimo etiam alio reconciliat tamquam receptus in gratia domini: et felicitate familiaritate donatur. Nam paupertas/mansuetudine et fletu/renouatur in omnia similitudo quodam et ymago eternitatis omnia tempora complectens. Idum paupertate futura meretur: mansuetudine sibi presentia vendicat. luctu penitentiae preterita quoque reuocat: sicut scriptum est. Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudine anime mee. Porro iusticia et misericordia perfecte proximo coherem: dum

quicquid nolumus nobis fieri. alijs non faciamus pro iusticia: et quicquid volumus ut faciat nobis homines. hec nos faciamus illis pro misericordia. Ita reconciliati nobis. reconciliati etiam proximo: fiducialiter per mundiciam cordis reconciliamur deo. Beati vero qui de sua reconciliatione non ingrati. et pro fratribus suis pie solliciti: eos quoque quantum preualent et sibi et deo reconciliare laborant. Quibus enim laudibus dignum. quanto putas amplectendum affectu fratrem illum: qui sine querela conuersans inter fratres. tota sollicitudine cauet ne quid in eo sit. quod ab alijs portari oporteat. et quicquid in alijs est onerosum patientissime portat: quod singulorum scandala sua reputat. et cum populo loquitur. quis scandalizatur. et ego non vroz: quis infirmatur et ego non infirmos? Beati pacifici: quoniam filij dei vocabuntur. Non est enim deus dissensionis sed pacis: ideoque filios pacis/dei quoque filios dignum est appellari. // Nam vero quod sequitur maxime martiribus conuenit: nec est modo deo gratissime persecutio: que tamen si necesse fuerit debet patientissime tolerari. Beati enim qui persecutione patuntur propter iusticiam: quoniam iporum est regnum celorum. Verumtamen quod sibi vult quod eadem permixtio facta est pauperibus et martiribus: nisi quia vtrumque martirij genus paupertas voluntaria est. Sicut vir ait propheta quod perit autem non abiit: nec spauit in thesauro pecunie. Quis est hic et laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Quid mirabilius/aut quod martiri grauius quam inter epulas et iuue. inter vesles

multas et preciosas algere? paup-
tate pmi. int diuitias quas offert
mūdus. quas ostentat malignus.
quas desiderat noster appetit? An
nō merito coronabit. qui sic certa-
uerit. mūdū abiciens pmittente.
irridens iuuatē temptatē? et quod
gloriosius est de seipso triumphans
et crucifigens concupiscentiā prurien-
tem? Deniq; ppter ea paupibus et
martirib; regnū celoz; pmittitur?
q; paupertate qdem enutrit; et in
passione pro xpō absq; omni dilati-
one perapitur.

Sermo tercius de oib; sanctis.

Quia sanctorū oīum festiua ho-
die dilectissimi omniq; dignis-
simā deuotione memoriam celebra-
mus: opere paupū puto de cōmuni
eorū felicitate i qua beata iā rege p
fruuntur. et futura quā p̄stolantur cō-
summatione adiuuante spū scō sermo-
nē facere caritati vestre: ita sane ut
nō opinionis p̄prie cōiecturas: sed
diuinorū librorū sequar auctoritatē
nec pphetare videar de corde me-
o: s; innūtar quoad potero testimo-
nijs scripturaz. Erit enī adiuuante
dño triplex huius utilitas sermōis.
q̄tin9 agnita vel ex pte aliqua felici-
tatione scōz. habundantiori de in-
terpe sollicitudine ipsoz inherere ves-
tigijs. ac feruentiori desiderio ad co-
tū suspicere cōsilia: p̄p̄tiori quoq;
deuotione eorūcō nos cōmēdare pa-
trocinij studeam. Fidelis quippe
sermo et omī acceptioe dign9. ut
quos solēpni uenatioe psequimur:
quos beatissimōs p̄dicam9. ad eorū

beatitudinē tota auiditate curram9.
q; delectamur p̄conijs: eoz; p̄dā-
nijs subleuemur. Nec sane paucū in-
ueniē instatiosa mediā festiua scō-
rū. languore. tepore. erroreq; depel-
lens. ai eoz; intercessioe inuictur in-
firmis nra: cōsideratioe beatitudi-
nis exatē negligētia nra. ignorā-
tia q; nra ipsoz; crudiaē exemplis
p̄opterea ai p̄fate vos cruditos
ad imitanda scōz; vestigia hodierna
scī euāgelij lōne. et ip̄i9 dñi sermo-
ne nō dubitē: erecto nimirū an oai-
los nrōs scala p quā vniuers9 quē
hodie ueniamur scōz; chor9 ascen-
dit. nē ignorē ip̄lorādis eoz; suffra-
gijs. totū paulom9 noctis et dies
h9 glōsa deuotione tēp9 exp̄sū iā de
eorū felicitate loq; vel exigū aliqd
attēptabo. qd donauit ipse qui et
glorificat iā et magnificat quos vo-
cauit p̄us atq; iustificauit. // **Te-
gim9 in p̄p̄ha. Cōuertere aīa mea
i regem tuā: q; dñs benefecit tibi:
q; eripuit aīam meā de morte. oai-
los meos a lacrimis: pedes meos
a lapsu. Et i alio psalmo Anima
nrā sicut passer crepta ē. de laqueo
venatū. Multa q; similia i diuina
tū repperisse me videoz serie scriptu-
rarū uerba: oīm qui liberatos se ēē
nō sine multa amiratione letetur. V-
bi p̄fate securitatis. et felicitatis im-
mense: uocis grāz actiois. et letitiae:
q; p meo sapere hīs qui luteas ad
huc domos inhabitant. et in sudore
vultus sui comedunt panem suū:
omnino non arbitroz inuenire.
Quis enim eorum gloriabitur cas-
tum se habere cor? Quis audeat**

gloriam contritū esse laqueū? libera-
tos pedes a lapsu. redamante nimi-
um apostolo et dicente. qui stat vi-
deat ne cadat? Unde et de semetip-
so. Infelix inquit ego homo? quis
me liberabit de corpore mortis hu-
ius? Et alio loco. fratres inquit. ego
nō arbitror me apprehendisse? unū
autē q̄ retro sūt oblitus. et in ea que
an̄ me sūt exētus. sequor ad palmā
q̄. Itēq. Ego ait sic curro nō qua-
si in incertū? sic pugno non q̄si aerē
verberare. sed castigo corpus meū et
in servitutē redigo. ne forte cū alijs
predicaverū. ipse tēprobatus efficiar.
Hec plane tuba milicie ē. hec vba
duas strenui fortiter dimicantis? nā
superiora quidē potius triumphantis
esse quis dubitet? Aut certe nō qui-
dem triumphantis? sed cū victoria
iam redētis de pzelio? et futurum
magnū triumphū diē leta et secura cō-
scientia prestolantis. Quid enī lo-
quitur reversus de pzelio fortissimi-
lus? seu? fidelis? Convertere iam in-
quit oīa mea in requiē tuā? dū enī
in corpore mortis militares dño. neq̄
es nulla erat? tum pro labore cer-
taminis. tū pro penulo exitus ad
huc incertū? hinc instabat tumultus
temptationū. inde succumbendī me-
tus gravius sollicitabat. **H**abet
tamen fratres etiā nunc gloriā mi-
les xp̄isti. licet et requiē non habe-
ret. At siquidē strenuū ille et fortissi-
mus miles. cuius et paulo ante feci-
mus mentionē. Gloria nostra hec
est. testimoniū conscientie nostre. **Q**uod
conscientie testimoniū non sic intelli-
gendū puto. tanq̄ ipsa sibi conscientia

attestetur. non enī qui seipsū cōmen-
dat ille probatus est? sed quē deus
cōmendat. Est ergo testimoniū con-
scientie in quo gloriatur apostolus.
nō qd̄ perhibeat conscientia? sed quod
loquitur spiritus veritatis in ipsa.
testimoniū phibens spiritui nostro/
q̄ filij dei sum? Est enī testimoniū
conscience nō phibētis s̄ recipiētis. Cū
enī veritas applaudit. cū iusticia at-
testatur. dei sine dubio cōmendante
vox est? et spiritus sancti testimoniū
perhibentis. ac si de certanti virili-
ter militi rex suus pro cuius amore
et honore decertat app̄ assistens le-
tus applaudit. laudet fortis factus?
primā clamet esse victoriā? pac-
ta iam p̄nia. et coronā pollicetur
eternā. In quo testimonio glatur q̄
dem probatus et strenuū miles. mi-
nime tamen quiescat? s̄ tanto acti-
us viriliusq̄ decertat. Itaq̄ dum ad
huc militans. gaudent utiq̄ electi
dei? sed tantū de primicijs spiritus.
qui et eoz infirmitatē adiuvat vir-
tute sua? et pusillanimitatē eoz sua
consolatur attestatione. Unde et is
(de quo loquebamur) apostolus. **N**ō
est inquit regnū dei esca et potus?
sed iusticia et pax et gaudium in spi-
ritu sancto. Jam vero consummato mi-
licie tempore gaudiū habent sancti
etiā in spiritu sancto. donec adveni-
at dies illa quo gaudiū habituri sūt
etiā in corpore suo. Sic enim habe-
mus in psalmo. **D**ignatū est super
nos lumen vultus tui domine? et disti-
lectiam in corde meo. Unde? Pla-
ne ex hys que sequuntur et fructu stu-
menti vini et olci sui. **A**udiuit enim

eiusmodi anima vocem dicentis **D**a
te ei de fructu manuum suarum: et lau
dent eum in portis opera eius. **U**n
et iohannes scribere iubetur in apoca
lipsi. **Q**ui beati mortui qui in domino
moriuntur. **Q**uare beati? **A**nodo eni
iam dicit spiritus ut requiescant a
laboribus suis. **U**nde et in ipso de
quo paulo ante loquebamur psalmo
eis que supra posuimus verbis ad
iunctum est. **I**n pace in idipsum dormi
am et requiescant. **E**t de opibus ha
bemus in apocalypsi. **O**pera enim illo
rum sequuntur illos. **A**d quid vero se
quuntur. nisi ut multiplicentur a fruc
tu eorum. **E**t accipientes de fructu ma
nuum suarum saginebantur vituli. quos
ex prophetico testimonio cum reedifica
buntur muri iherusalem super altare no
uum imponendos. **I**nterim quippe
sub altari eos esse. et non supra ipse
nos doceat: cuius testimonium factum
credibile est nimis: qui ut scribit in
apocalypsi sub altari ipso eorum etiam
voces audiuit. **A**d huc ergo signatum
est super eos lumen vultus domini: et li
cet non plenam. habent tamen leticia
am multam in corde suo donec veni
at dies illa qua implebit eos leti
cia cum vultu suo. **I**nterea inquam con
uertatur anime ille in requiem suam
donec veniat dies: qua iterum me
reantur in requiem domini. **A**d huc laudat
eos in portis opera sua. donec veniat
cum erit uniusquisque laus a deo. **V**
Videtis fratres quanta est unitas scrip
turarum quod uno sensu et eisdem pene
verbis de beatitudine loquatur ani
maz. **N**am vero nemo ex vobis p
uam aliquam requiem aut letitiam

suspiciatur eorum: qui ab omni mo
lestia penitus liberi recogitant animos
suos in dulcedine anime sue: letantur
pro diebus quibus humiliati sunt. ani
mis quibus viderunt mala. cum iocunda
amiratione considerant pericula que eua
serunt. labores quos protulerunt: cer
tamina que vicerunt. et pro hijs om
nibus certa et idubitata fide expec
tant beatam spem et aduentum glo
rie magni dei et saluatoris sui: qui
resuscitabit et reformabit corpora e
orum configuranda propriis corporis
claritati. **Q**uanta est felicitas eorum:
quod imensa letitia: qui nimirum tripli
ci gaudio de recordatione transacte
viventis: de exhibitione presentis qui
etis: de certa expectatione future con
sumationis exultant. **N**am de futura
illa consummatione habemus vocem il
lorum in fine eiusdem psalmi de quo
supra loquebamur: dicunt enim
singule anime quibus datum est iam
ad hanc requiem pervenire. **I**n pa
ce in idipsum dormiam et requiescant
quoniam tu domine singulariter in
spe constituisti me. **S**ingulariter in
quam in spe. non iam inter spem et
metum: ubi prius non sine sollicitu
dine et anxietate plurima fluctuabam.
Hic et de presenti sanctorum regno
habemus in alio psalmo scriptum.
Convertere anima mea in requiem
tuam. quia dominus benefecit tibi.
Bene inquam fecit. quibus necdum
optime. **D**enique audi quod bene. **Q**uia eri
puit animas meas de morte: oculos me
os a lacrimis: pedes meos a lapsu
id est a peccato omni: et a peccati pena. a ti
more quoque et a periculo reatendi penitus

liberauit. **H**oc enī suauissimū aīme
stratū quod nullis iam lauet aut ri
get lacrimis. quādo deus absterget
omnē lacrimā ab oculis eius. **H**oc
cubile in quo iam nō compūgitur;
nec cōuertitur in erūpna sua. dum
configitur spīna: exiit enī de terra
illa que spīnas et tribulos germina
bat: hoc plane stratū aīme quod
minime iam versatur in infirmitate
eius: quoniam vniuersa que infirmi
tatis erant pariter transiit. **H**ec
est iquā anime suauissima et saluber
rima requies conscientia mūda. qui
eta. secula. **V**it ergo beate anime
culatra conscientie sue punctas: sit
capitale tranquillitas: sit optozū
eius securitas. ut in hoc interim stra
tu dormiat delectabiliter: felicitate te
quiescat. **I**am vero de recordatione
trāsacte virtutis habes in psalmo cē
tesimo vicesimo tercio manifeste ver
ba eoz q̄ supius p̄memorauī. **C**ōsi
derāt enī et multa cū amiratione te
cogitāt. a q̄b9 laqueis. quātisue pe
riulis diuino meruerūt auxilio libe
rari: et exultātes in dño dicūt. **N**isi
qz dñs erat in nobis dicat nūc isrl̄
nisi qz dñs erat in nobis. **C**ū exue
gerēt hoīes in nos forte viuos de
glutassent nos. **T**orrentē p̄trāsīuit
aīma nra forsitā p̄trāsīisset aīa nra
aquā intolerabile. **G**ūdāns dñs qui
nō dedit nos in captione tētib9 eo
rū. **V**z et h̄ vba q̄ iā tpe sue resoluti
ois instāte loq̄batur aplūs: de eo
in quo nūc felicitate requiescit stratū p̄
sūpta vidētur et nūc ei multo meli9
peruenire: nūc enī iā secrete loquitur.
Sonum certamen certauit: cursum

consummauit: fidem seruauit: de reli
quo posita est michi corona iusticię:
quam reddet michi dominus in illa
die iustus iudex. **H**ec sunt dico vo
bis statres. hec modo sunt vniuersa
sanctorum negotia: hic abus. hic
sompn9 eorum. et propterea voluit
spiritus sanctus scribi verba ea que
protulimus / ceteraq; similia: vt ex
hīs aliq̄tenus innotesceret nob̄ sta
tus eorum: longe tamen aliter affl
ciuntur i huiusmodi cogitationib9.
et multo ampli9 delectantur q̄ nos
tra aut cogitatio cape / aut explica
te queat ozo. **A**udi deniq; quomo
do laborez ppheta inuiscans verba.
nec sic tñ digne magnificare volēs
quod intendit: q̄ magna inq̄t mul
tudo dulcedis tue dñe. quā absca
disti timentib9 te. **Q**uid tamē addi
dit? **P**erfecisti iquit eis qui sperāt
in te in cōspectu filiozū hominū. **E**st
ergo multitudo dulcedinis q̄ absca
dita est magna quē / et magna val
de. **N**eedū tamen p̄fecta. quoniam
in manifesto p̄ficiet: et nō in absca
dito. quādo nō sub altari q̄sēt sac
ti: s; sup thronos eoz iudices reside
būt. **A**d requiē ei exute a corpibus
aīe sacte p̄tin9 admittūē. ad plenā
aut glāz regni nō ita. **N**e expectāt
iusti aīe pph̄a dū adhuc detinētur
in custodia corpis hui9. donec retri
buas in. **E**t vox dīna ad aīas scās
corp̄m suozū resurreāone flagitātes
sustinete modicū tps / donec impleat
numc9 sem̄ vroz. **D**ed iā sermo
claudēdus est. vocāt ei nos missauī
adhuc celebrāta solēpnia: quod ee
go restat adhuc de eadem materiā

Sermoni alteri reservemus

Sermo quartus vñ supra

Huicertistis nisi fallor ex hys
q̄ p̄cedēte sermone sūt dā.
tres esse sanctorū stat⁹ aīarum Pri
mū videlicet in corpore corruptibili.
secundū sine corpore. terciū in corpore
iam glōrificato. Primū in militia.
scdm in requie. terciū in beatitudie
cōsumata. Primū deniq; in taberna
culis. scdm in atrijs. terciū in do
mo dei. **Q** dilecta tabernacula tua
dñe virtutū. multo magis tamen
atrio cōcupiscibilia. scdm quod ait
Cōcupiscit et deficiat aīa mea in a
tria dñi. **S**ed qm̄ in ipsis quoq; a
trijs. nōnull⁹ vt audis defect⁹ est.
Beati oīno qui habitāt in domo tu
a dñe. **L**etat⁹ sū plane in hys que
dicta sunt nichil fr̄es. qm̄ in domū
dñi ibimus. **Q** si queritis vñ id tā
fiducialiter p̄sumā. inde sine du
bio q̄ iam multi ex nobis in atrijs
stent. exp̄antes donec impleatur nu
merus fratrū. **I**n illā enī b̄tissimā
domū nec sine nobis intrabūt cum
corpib⁹ suis. id est nec scī sine ple
be. nec spūs sine carne. **N**eq; enim
prestari dēet integrā beatitudinē.
donec sit hō integer cui dētur. nec
p̄fāōe donari eccliam ip̄fectā. **P**rop
terea cū resurrectionē exp̄teret cor
porū. sicut p̄iore iā sermone dixi
mus. accēperunt diuinū r̄sum di
rens. **S**ustinete modicū tēp⁹ donec
impleat⁹ numer⁹ fratrū vestrorū. **A**ccē
perūt tamen iā singulas stolas. s; nō
vestiēnt duplicib⁹. donec vestiā
mur et nos. quēadmodū de p̄iar
chis et p̄phetis ait apostol⁹. **D**eo

melius aliquid p̄videntē p̄o nobis
vt nō sine nobis cōsumētur. **S**ta
la enī prima. ip̄a est quā dixim⁹ fe
licitas. et requies aīarum. **S**e cūda vñ
ro. immortalitas et glā corp̄is. **V**nde
et dicitur. **V**indicta dñe sanguinē s̄cō
torū tuorū qui effusus est. nō tanq̄
vindicta cupidit. nec de p̄prie vltio
nis zelo. sed ex desiderio resurrecti
onis et glōrificationis corpōrū suorū
quā nimirū vsq; in diem iudicij dif
ferendā esse nō dubitat. **S**ed
vñ h̄ tibi o misera caro. **N**o feda et fe
tida. vnde tibi hoc. **A**ime scē q̄s p̄
pria de⁹ insigniuit p̄magine. quas
redemut p̄p̄o s̄guine. te de s̄derat.
te exp̄ant. et ip̄a cōpleri sine te
leticia cōsummati beatitudo nō p̄t
Adeo siq̄tē viget in eis desiderium
hoc naturale. vt necdū tota carum
affectio libere p̄gat in deum. sed cō
trahatur quodāmodo et rugam faci
at dum inclinatur desiderio tui. **V**n
de et beati iohānes q̄ multa de ea
statu in quo feliciter anime b̄tē rēq̄
escūt p̄ spiritum reseruit. sine ma
cula inquit sunt ante thronum dei.
Hinc macula inquit. sed necdum
sine ruga. donec veniat dies in qua
sibi glōriosam xp̄s exhibeat ecclia.
nō habētem maculam neq; rugam.
In hys nāq; qui adhuc militant.
nec sine macula q̄tē ecclia ē. qm̄ ne
mo mūdus a sordē. nec infans cui⁹
est vni⁹ dici vita sup̄ terrā. quā vñ
q; vi tam beatus iob militiam es
se testatur. **I**n hys vero qui sub al
tari domini requiescunt. iam sine
macula est ecclia. sicut habes in
psalmo. **D**omine q̄s habitabit in

tabernaculo tuo? aut quis requies
cet in monte sancto tuo? Qui ingre
ditur sine macula. Hic ergo requies
cet in montem domini? qui ingredi
tur sine macula. Qui fuerint sine tu
ga? exaltabuntur super montem.
Sed vis nosse quando sine tuga e
runt anime sancte? quando extenden
tur celi sicut pellis que dilatatur pe
nitius ut nec minima quide tuga inue
niatur in ea? tunc sine dubio quan
do iam sequuntur agnum quocumque
ierit. Vere enim extendi et dilata
re necesse est animas? quibus ubique se
quendus est agnus. Quo enim va
dit? Attingit profecto a fine usque ad
finem fortiter? et disponit omnia
suauiter. Vis adhuc nosse quo eat
agnus? et quo necesse habeant aie
sancte sequi eum? In omnibus requie
re quesivi. Hec est plane requies domini. non inter
rita. non circa aliquid certum restricta?
quoniam in omnibus gaudet. in omnibus delec
tatur. in omnibus requie querit et inue
nit? nam et bona in seipsis et delec
tatur nichilominus bona ordinatio
ne malorum? diligit misericordiam et iudiciu.
nec modo in bonorum gloria sibi complacet?
sed in ipsis quoque utpote iustus suppli
cis impiorum. Quid ergo? Putas
poterit ne humana anima in hoc gau
diu domini sui. et in hanc eius requie in
troire? ut et ipsa quoque in omnibus de
lectetur. nec aliqua iam priuata af
fectione contrahatur in tuga. sed tra
seat in affectu quetam generale atque
diuinu? Poterit sine dubio si fidelis
inueniatur supra pauca que accepit
niliac sue tpe? id est super actus su
per sensus. super appetitus suos quos

suscepit regendos. ut in hijs probe
tur quod fidelis sit domino suo. Dicit er
go seruus christi vobis suu possidere in
sanctificatione? glorificet et portet
deum in corpore suo. nec dubiu quoniam
fidele in modico seruum supra multa
constituat dominus liberalis et diues.
Supra multa plane? quoniam con
stituet eum dominum domus sue? et
principem omnis possessionis sue. Ne
que id vobis incredibile videatur fra
tres tanquam a meipso id loquar? quo
niam veritas ipsa manifeste id pol
licetur. cuius de promissionibus om
nino dubitare non licet. Beatus il
le seruus quem cum venerit dominus e
ius inuenere sic facientem. Amen
dico vobis? super omnia bona sua assi
tuet eum. Tunc enim fidelis seruus con
stituitur. super omnia bona domini sui. cum in
gaudiu mereatur intrare? et cum eo de
inceps letari in vniuersis. in cunctis
gaudere? in omnibus delectari. Etenim
qui adheret deo apostolo teste. vnus spi
ritus efficitur. et voluntas eius omo
adherens diuine voluntati fit vna cum
ea? ut iam nichil quod contra eam sit in
ueniat in omnibus creaturis. sed vniu
sa fiant vel magis maneant pro eius
arbitrio. Hec est ergo beata spes?
quam expectant anime sancte. et licet in
gratiam actione versentur pro ea felici
tate. in qua iam requiescant? adhuc
tamen orant et clamant ad deum pro
ea consumatione quam postulant. Unde
quemadmodum sine macula quide vetus
tatis. sed non sine tuga contritionis
eas diximus esse? sic ad gradum ac
tionem iam peruenisse videntur. sed
necdum ad vocem laudis? quoniam

pfecti pfectos laudare dect. ut lau
 detur cu hereditate sua. quando iam
 et ipsi laudabunt deum: et erit unanimes
 laus a deo. Unde et propheta signa
 ter futuri temporis verbo usus videtur
Bcati inquit qui habitant in domo
 tua domine in secula seculorum laudabunt te
Nam et beatus iohannes in apocalypsi
 non vocem laudis: sed potius vocem
 patris audiuit. **H**ic enim habes. Sub
 altare dei audiui voces occisorum.
Quas voces? **V**indicta domine sangui
 nem seculorum tuorum qui effusus est: vox
 precis non laudis est ista. **S**ed quo
 usque alioque circumdamus altare istud?
 et veremur accedere? **D**esiderat nisi
 fallos caritas vestra audire sacramen
 tum altaris huius et sacram secretumque
 nosse misterium. **S**ed quis ego sum
 qui seculorum cubiculum facile andream te
 merarius perscrutator irumpere? quasi
 vero non legerim scrutatorem maiest
 tatis opprimendum a gloria? **S**erup
 tamen pausam hic si placet hodie.
 si forte pulsantibus nobis aperire dig
 netur misterium altaris illius inhabitati
 tricis aie sancte: non nostro sane me
 rito. sed propter eum qui dilexit nos.
 et lauit nos a peccatis nostris in san
 guine suo: agnoscetes et nos inter
 aues et domesticos dei. nec tam hospi
 tes et aduenas a secreta illa habita
 tione censeat appulsandos.

Sermo quintus de omnibus sanctis
Quoniam de altari illo celesti sub quo
 beatus iohannes voces seculorum audi
 uit sermo inadiisset: distulimus sicut
 memisse arbitror caritate vestram: ut
 oratione premissa securior nobis ad tam
 sancti secretumque cubiculum pateret ac

cessus: tempus est ut dicamus iam quod
 de eo nobis sentire donatum est. sine
 preiudicio sane si aut forte aliter fuerit
 reuelatum. **I**llud ergo primum mouere.
 quid sibi velit quod beatus iohannes sub
 altare dei audisse se prohibet sanctum
 vocem animarum cum saluatorum in eu
 gelio de lazari anima loquens. non
 sub altare dei. sed in sinu abrahe di
 cat eam ab angelis de porta tam. **N**am et
 sanctus iob ut apparet nequaquam ad altare
 dei ausus est aspirare cum diceret.
Quoniam michi hoc tribuat ut in infer
 no protegas me. et abscondas me do
 nec pertransit furor tuus? et consulas
 michi tempus in quo recorderis mei?
Sed iam venerat super tempus illud quod
 beatus iob postulabat iam recordandi ta
 pus. iam venerat tempus miserendi: quan
 do seculorum voces sub altare dei beatus
 iohannes audiuit. donec ei veniret de si
 derat illud. quod sanguine suo deleter cy
 rographum damnationis nostre: et flammam
 extinguens gladium aperiret et excubans
 regem seculorum. nullum omnino autem seculorum ad
 ea patebat accessus: sed prouiderat eis
 dominus in inferno ipso locum quietis et refri
 gerij: chaos magni firmans inter
 sanctas illas animas et animas ipsorum: quousque
 ei utroque in tenebris esset: non utroque
 in penis erat sed cruciabantur impij et
 iusti vero consolabantur. **E**t autem
 in tenebris esset beatus iob testimonio
 didicimus: quod se quidem in locum tenebrosum et
 optum mortis caligine prohibebat iturum
Huc ergo locum obscurum quidem. sed quietum sinum
 abrahe. dominus vocat. pro eo ut arbi
 troz quod in fide et expectatione quiesce
 rent saluatoris. **A**brahe ei fides tam
 manifeste probata est. et approbata: ut

pmis ipse future incarnationis xpi
meruisset accipere pmissionem. In
huc ergo locū saluator descendens: nō
trinit portus creas / et vides fere
os ptegit: eductosq; vinctos de do
mo carceris. sedentes quide hoc est q
escētes. s; i tenebris et umbra mor
tis. iam tūc quide sub altare dei col
locavit. abscondens eos in abscondi
to tabernaculi donec veniat tēp9 q
pcedant cōpleto iā numero sūm: et
percipiat regnū qd eis patum ē ab
origine mūdi. Jam vero sicuti forte
presens quoq; scōz reges abrahā
sin9 vocatur: certum est de euāgelio
hāc inoleuisse cōsuetudinē. licet ne
minē oporteat dubitare. lōge aliū
hūc sinū esse q illū: qpe cū ille in
tenebris. hic in luce multa. in infer
no ille fuerit: iste i alo f. nō incon
grue tūc etiā nunc dictum videtur.
patriarchaz filios paternū in sinū re
cipi: cū ad eoz pfor tū ab hoc secul
lo transire meruerit. // **P**orro al
tare ipsū de quo nob hābed9 est sec
mo. ego p meo sapere / nichil aliud
arbitror esse q corp9 dñi saluatoris.
Credo at q et ego sup hoc sensum
ei9 habēa. pferim cū audiā eum in
euāgelio pronūtiātem: ubique
fuerit corp9 illuc pgrābūtur et a
quile. Interim ergo sub xpi huma
nitate felicitē sacti requiescunt: in
quam nimis desiderāt etiā ipsi an
geli p̄spicere. donec veniat tēp9
qñ iam nō sub altari collocent: sed
eraltent sup altare. **H**z quid dixi?
Nūquid huānitatis xpi glām non
dicam hoīm. sed vel angelozum as
sequi poterit quis: nedum supare?

Quo nam ergo modo super altare
dixerim exaltādos eos qui nūc sub
altari quiescūt? **V**isioē utiq; et con
templationē: nō p̄relatioē. **O**stendat
enī nobis fili9 vt pollicat9 est semet
ipsū: nō in forma serui. s; in forma
dei. **O**stendet etiā nobis p̄em et spi
ritū sc̄m: sine qua nimis visioē ni
hil sufficeret nobis. quoniā hec est
vita eterna vt cognoscām9 patrem
verum deū et quem misit ihm xpm
et in eis qd nō est dubium etiā spi
ritū vtriusq; transiens qpe misce
bit nobis. nouas utiq; et vsq; ad tē
pus illud inextas nobis penitus
delicias sue cōtemplatiōis. **V**ñ et
beat9 iohēs in epistola sua. **N**unc
inqt filij dei sum9: et nōdū apparui
t ut eam9. **E**t addidit. **V**amug
at cū apparuerit similes ei eam9:
quia videbim9 eum sicuti est. **A**udi
deniq; sponsam in cantico cāticōz
fiducialiter loquētem. et spe quide
iam sup altare locatā. **T**euo inqt e
ius. haud dubium qñ sponsi sub ca
pite meo: et dextera illius amplexa
bitur me. **T**ranscēdit enim beata
āima xpi incarnationē et humani
tatem: que nimirum iure leua eius
vocatur. vt diuinitatem ac maiesta
tem eius quam non incongrue dex
tram eius nominat sublimius con
templetur. // **T**riplaciter enim
fratres: in eterna illa et perfecta
beatitudine fruemur de o. **V**ñ et
eum in oībus creaturis. habentes
eū in nobis metipsis: et q hys oī
bus ineffabiliter iocūdi9 sit atq; be
ati9. ipsaq; in semetip̄a cognoscen
tes tantatē et glām illā sine vllō

enigmatē mūdo cordis oculo contē
plantēs. **I**n hoc enim erit vita et
na et perfecta. ut cognoscamus pa
trem et filium cū sancto spū: et vide
amus deum sicuti est. id est nō mo
do sicut inest nobis aut ceteris crea
turis. sed sicut est in semetipso. unde
duo illa velut arcūiacētia esse vidē
tur que predixim⁹: et quasi cortex
tertia. hec vero sūma agnitio beati
tudinis tertia medulla: adeps fru
menti quo ciuitas sancta iherusalē
saciat. **V**erum q̄ magna est bea
tudo illa. tam abscondita est ab o
culis nostris: quoniam nec oculus
vidit. nec auris audiuit. nec in cor
hominis ascendit. q̄ta claritas. q̄ta
suauitas q̄ta iocunditas maneat
nos in illa cognitione: pax dei est
illa que exuperat omnē intellectu: q̄
magis omnē sermonē nostrū.
Et ergo nulli datum est experiri:
nullus conetur effari. **M**ensuram
ait domin⁹ plenam et cōfertā. et co
gitatam et supēffluentē dabunt i
smū vestrum. **P**lenā in vniuersita
te creaturaru: cōfertā in interiori
hoīe nostro: cōgitatam in exteri
ori. supēffluentem in deo ipso: ibi
amulas felicitatis. ibi supeminē
gloria: ibi supēffluens beatitudo.
Nam quomodo videndus sit in cre
aturis: quō in nobis habendus.
possum⁹ vel ex pte conicere. ex ipsis
nimirū quas excipim⁹ iam p̄mū
spūs. **C**ognitio autē illa oīno ad
huc nobis incognita est: mirabilis
facta est. cōfortata est. nec possum⁹
ad eam. **A**t vero quemadmodum
in creaturis videndus sit. possum⁹

aliqua lter intelligere / nimirū cū et
modo videatur in eis: vñ et philo
sophi apostolo teste p ea que facta
sunt dei inuisibilia cōspicere. **V**erū
q̄tumcūq; proficiat q̄s intelligendo
cōspicere / q̄ potētissime q̄ p̄uden
tissime q̄ benignissime maiestas e
terna creat omnia: cūta regat. or
dinet vniuersa. p̄osus modicum
ab eo qd est cōprehēdit. **V**eniet
autē quando iam ut in sermone p̄ce
denti prediximus. sequemur agnū
quocūq; ierit: et in oībus cōseque
mur creaturis. ut in oībus gaudea
mus. qd est gaudiū dñi: gaudea
mus sane in oībus. s̄ nō aliudē q̄
de ipso: sicut ipse nō alijs fruitur /
sed seipso. **N**am vero quēadmodū i
nobis habendus sit ex hoc vel ex p
te possum⁹ cogitare constat enī ani
marum triplicem esse naturam: vñ
de et sapiētes mūdi hui⁹ animam
humanā rationabilem / irascibilem.
concupiscibilem esse tradiderunt: et
quam utiq; triplicem vim aīme ip
sa quoq; natura et cotidiana experi
menta nos docent. **P**orro quemad
modum circa rationale nostrum et
scientia et ignorantia constat: tan
q̄ habit⁹ et priuatio. sic et circa co
cupiscibile nostrum desiderium et cō
temptus: et circa id quod dicitur
irascibile. et letitia pariter et ira ver
satur. **I**mplebit ergo deus rationa
le nostrum luce sapientie: ita ut pe
nitius nichil desit. in vlla scientia.
Implebit concupiscibile nostrum
fōte iusticie. ut omnino desiderem⁹
eam. et ea penitus repleamur: nul
la enī alia res implere potest de si

verum anime nulla alia preter iustitiam beatificare animam potest. Cum ergo repleuerit deus concupisibile nostrum iustitia: quicquid respicere debet anima respicit: quicquid debet concupiscere concupiscet: et ex omnibus id magis appetet: quod magis fuerit appetendum. Merito denique concupisibili nostra iustitiam attribuimus: ex quo nimirum aut iusti aut iniusti reputamur. Nam vero quod dicitur in nobis irascibile: cum repleuerit illud deus perfecta erit in nobis tranquillitas. et in summam iocunditatem atque letitiam replebitur pace diuina. Et vide si non in hijs tabula perfecta spiritum ad animam spectat beatitudo consistit: quando scientia iam non inflat propter iustitiam: iam non consistat propter letitiam: ut cesset puerbum illud. quod apponit scientiam addit et dolorem. quando iustitia nec indiscreta erit propter scientiam. nec onerosa propter letitiam. quando letitia nec inepta erit propter scientiam. nec impura propter iustitiam.

Sed in hijs omnibus nichil aliud exterior noster homo accepit. Ipsi ergo ut inhabitet gloria etiam in terra nostra. et iuxta alium prophetam repleatur maiestate domini omnis terra: quatuor sequenda. que nimirum constat ex elementis quatuor esse compositam. Nec mireris quod pluribus indigere videtur. qui miserior est. cum et in psalmo legimus dicente propheta. Vitauit in te anima mea: quod multipliciter tibi caro mea habebat ergo terra nostra immortalitatem: ne iam timeat de nullo se in puluerem redigendam: et resus-

gens enim corpus nostrum. iam non moritur mors illi ultra non daminabitur. Sed quid proderit si forte contingat in eternum viuere in miserijs et erumpnis passibilitatis huius. qua nimirum inaccessibiliter corruptibile hoc corpus affligitur: et si non semel semper utique moritur. Haec certe etiam aqua omnimoda impassibilitate: ab humoribus ei inordinatis causas auit procedere passionum. Sed iam de siderat corpus nostrum etiam leuitate. secundum eam nimirum quam habet ex aere portione: ne vel ipso onere sit molestum. Tanta utique futura cretenda est corporis leuitas. et agilitas beatorum: ut possint si velint absque omni mora seu difficultate: ipsaque cogitationum nostrorum sequi ad omnia velocitate. Quid ultra deest ad perfectam corporis beatitudinem? Nola utique pulchritudo. Hanc perfectissimam habituri non immerito possumus attribueret ei partem quam habemus ab igne. Valuato rem enim expectamus ut ait apostolus. qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue: exhibens quod pollicetur est. quoniam fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. Sic ergo replebit auras nostras deus: cum perfecta in eis scientia fuerit. perfecta iustitia. perfecta letitia: sic replebitur maiestate eius omnis terra nostra: cum fuerit corpus immortale. impassibile. agibile: configuratum denique corpori claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septem panes quibus quatuor hominum milia. saluator legitur satiasse: et quibus eiusdem numeri

spoztas plenas apostoli reseruatas
sustulerunt: nunc enim reficiamur panibus
istis cum iocunda meditatiōe beatā
spem annuamur donec veniat: cū
iā nō de spe. sed de re ipā exhibiti
ōne gaudentes. quasi plenas spoztas
recipe p panibus singulis mercamur
Item sermo sextus vnde supra.

Estina nobis est dies hec et
intē pzeāpuas solempnitatis
hodierna solempnitas numeratur
Quid ergo dicam? an? apli/ an?
martiris/ an? sāci? Non vni? ali
cui? singulariter? s; pariter vniuer
sorū. Om̄s siq; nouim? festiuitatē
oīm scōz diā et esse: quā hodie cele
bram?. Oīm inq; siue celestiu si
ue terrestriu. Sūt autē scī de celo:
et sunt sancti de terra. Itemq; corū
qui de terra sunt: quidā adhuc sunt
in terra: aliqui iā in celo. Celebra
tur ergo festiuitas oīm horū cōmu
niter: sed forsītā non vniiformiter
Neq; hoc mirz. cū nō sit ne ipā qui
dem sanctitas oīm vniiformis: sed
inter sāctos et sāctos distet: idq; nō
parū. Nec modo dico q; aliis alio
sāctior: hec enī quantitatis potius q̄
qualitatis distātia est: sed quia nō
modo magis et minus. verūcū ali
ter atq; aliter sāctos diā. et verē diā
iueniam?. Et forsītā intē angelos
atq; hoīes assignari possit ista diuer
sitas scītatis/ pariter et celebritatis
Neq; enī tanq; triūphantes hono
rari posse videntur: q̄ nūq; pugnas
se noscūt. Aliter tamen honoran
di sunt nimis etiam ipsi tanq; amia
tū deus: cuius nimirum volūtatē
semper adheferunt: tanta utiq; feli

titate. quanta felicitate. Nisi forte
pugnasse in eo credūt. q; peccati
bus alijs vniūter persistēt. nō ab
eantes in cōsilio impioz: sed singu
li quiq; dicētes. michi autē adherere
deo bonū est. Celebranda ergo in
eis grācia pzeueniens in benedictio
ne dulcedinis et honoranda benigni
tas dei nō ad penitentiā adducēs:
sed abducens ab omnibus quibus
penitentia debetur: non eripiens a
tēptatione / sed a tēptatione conser
uans. Aliud sane in hīs sanctitatis
genus et pzeāpio modo videbitur
honorandū: qui venerūt ex magna
tribulatione / et dealbauerūt stolas
suas in sanguine agni: q̄ post mul
tos agones iā nūc triūphāt in ce
los coronati: quoniā legitime cer
tauerūt. // **E**st ne adhuc sancta
tum aliq; terāū genus? Est. sed oc
cultū. Sūt enī sancti qui adhuc mi
litant. adhuc pugnat et certant ad
huc: needū cōprehenderūt. Teme
rarie forsītā videar dicere huiusmo
di sanctos: sed tamen noui vniū ex
hīs non ventū dicere de o. Custodi
āiam mēā qm̄ scīs sū. Dic et apos
tolus diuinoz consci? secretorū cui
dentius ait. Vam? quoniā diligen
tibus deū oīa coopantur in bonū:
hīs qui scdm̄ ppositū vocati sūt sāc
ti Hec nimirū diuersitas appellati
ōis in noīe scītatis: et ut alijs q̄dē iā
scdm̄ psumationē scī vocē: alij iū
solā adhuc ptestationē latet q̄ ei?
mōi scītatis penes deū: clausa ē et clau
se q̄dāmō celebrat. Siq; nesciat hāc
vtrū amore an odio dignus sit: sed
in futuro oīa reseruetur iocētā. **D**ic

ergo istoꝝ celebratio scōꝝ in cor
de dei: qm̄ nouit dñs qui sunt eiꝝ.
¶ Ip̄e sat quos elegit a pñapio:
sit etiam apud am̄istratoꝝ il
los spūs qui mittūtur in ministeri
um pꝛopꝛ eos qui hereditate capi
unt salutis: nos in vita sua lauda
re hoīem pꝛohibemur. Quō nam
qꝫ secula laudatio: ubi ne ipsa vita
secula? Non coronabitur nisi qui
legitime certauerit: ait tuba illa ce
lestis. Et legem certaminis ab o
re ipsius legislatoꝝ ausculta. Qui
perseuerauerit vsqꝫ in finem: hic
saluus erit. Nescis quis sit perseue
raturus: nescis quis sit legitime
certaturus: nescis quis coronam
sit accepturus. Illorum lauda virtu
tem/ quorum iam certa victoria ē:
illos deuotis attolle pꝛonijs/ quo
rum seculis possis aggaudere coro
nis. **C**antauius sanctis hac noc
te dicentes/ timete dominum om̄es
sancti eius: sed non istis. Non in
quam eos qui persecutauerunt vs
qꝫ in finem. timere hortabamur: qz
scriptum est. Jam non erit timor in
finibus nostris. Illis potius diceba
mus sanctis: quibus custodia mul
tiplex necessaria est. pꝛo multitudi
ne periculorum. **N**iquidem non est
eis colluctatio aduersus carnem: et
sanguinem tantum: sed aduersus
pꝛincipatus quoqꝫ et potestates/ ad
uersus mundi rectores tenebrarum
harum: contra spiritualia nequiae
in celestibus. **E**gent plane custodi
a qui tam multipliciter non modo
cominus sed etiam appetuntur:
¶ ubi tot pugne foris non debent

intꝛesse timore: et merito hys
dicatur. timete dominum om̄es
sancti eius. **T**ota interim beatitudo
nra est timere deū: dicente scriptura.
Beatus homo qui semper est pau
dus. Et item psalmista ait. **B**eati
om̄es qui timent dominum: qui
ambulant in vijs eius. **C**eterum
longe aliter beati. in quibus perfec
ta caritas foras misit timorem: et
nec iam timent ambulantes in vijs
sed laudant potius habitantes i ta
mo: sicut idem ait. **B**eati qui habi
tant in domo tua domine: in secula
seculorum laudabunt te. **N**ostre ce
go felicitas. nostra interim festiuitas
in timore dei: nam illorum magis
in exultatioe et laude versatur. **I**n
de est qꝫ seculis laudantur homines
qui non sua iam viuūt vita sed dei
nam hominum vtiqꝫ vita tempta
tio. **E**st enim gemina quedam secu
ritas laudis huius: nisi qꝫ videbi
tur forte si diligenter attendimus
intra alteram altera comprehendendi.
Niquidem non est qꝫ laudate vere
mur verissime certissimeqꝫ laudabi
les. **N**ō est qꝫ gloriificare cunctemur
sic absortos in gloria: ut nostra ne
queant omnino laudatione moue
ri. **N**on est enim quo vanitas in
tret: ubi veritas iam totum occu
pauit. **¶ ¶** Sed quenam iniquies
gloria sanctis? **N**eqꝫ enim singuli
sepe gloriificant: quia sicut scriptum
est. non te laudet os tuum. **N**on
vixim alter alterum laudat: qui
a in laude conditoris intenti et ex
tenti: in quo nimirum tota eis re
posita est beatitudo. mutuis nunqꝫ

vacare laudibus possunt dicente pro
pheta sicut supra meminim⁹. **B**ea
ti qui habitant in domo tua dñe in
secula seculorū laudabunt in te. **V**e
tumptamen nō acquiesco ex partes
glorie credere sanctos ⁊ maxime p
ter illud quod apostolus ait. **E**t in
presenti est momētancū et leue tri
bulationis nostre ⁊ supra modū in
sublimitate eternū glorie pōdus o
perabitur i nobis. **E**t ppheta **V**isi
ta nos in salutari tuo ⁊ ad videndū
in bonitate electorū tuorū ad letan
dum in leticia gentis tue ⁊ ut laude
ris cū hereditate tua. **N**ō enim ait
ut lauder⁹ ab hereditate. s. cū here
ditate tua ⁊ ut cōmunis itelligatur
futura laudatio. **E**t si ipsa hēditas
laudat dñm ⁊ hereditatem quis lau
det? **A**b apostolo audiam⁹. **T**unc
inquit unicuiq⁹ laus erit ⁊ quo? **A**
deo. **M**agn⁹ laudator ⁊ et vehemen
ter ambiēda laudatio. **F**elix cōmuta
tio laudis ⁊ ubi ⁊ laudare beatū est
et laudari. **A**d quid ergo sanc
tis laus nrā. ad qd gloriificatio nos
tra? ad quid hec nostra ipsa solēpni
tas? **Q**uo eis terrenos honores ⁊
quos iuxta veracem filij pmissionē
honorificat pat⁹ celestis? **Q**uo eis
preconia nostra? **P**leni sunt **P**roe
sus ita ē dilectissimi ⁊ bonorū nostro
rum non egent sancti ⁊ nec quicq⁹ eis
deuotioe nrā prestat. **P**lane qd eo
rum memoria vneāmur ⁊ nrā inter
est nō ipsoz. **V**ult⁹ scire qdū interest
nrā? **E**go in me fateor ex hac reor
datione sentio desiderū vehemēs in
flāmarū ⁊ desiderū triplex. **V**ulgo
dicitur. **Q**uod nō videt oculus ⁊ cor

non dolet. **O**culus meus ⁊ memoria
mea ⁊ et cogitare de sanctis ⁊ quodāmo
do eos videre ē. **V**it nempē portio
nostra in terra viuentiū. **N**ec modi
ca sane portio? si tamē ut deet me
moriam affectio cōmitetur. si inquā
cōuersatio nostra in celis est. **V**erūp
tamen nō sic nostra sicut illoz? ip
soz enim substantia ibi est. nostra
autē desideria? ipsi p presentia nos
per memoriā ibi sum⁹. **Q**uando et
nos addemur ad patres nrōs ⁊ quā
do essentialiter presentabimur eis?
Hoc enī primū desiderū qd in no
bis memoria sanctorū vel exatit vel
iatat magis ⁊ ut eoz societate tam
optabili fruamur ⁊ ut mereamur cō
tines ⁊ cōtubernales esse spirituum
beatorū ⁊ misceri cetui pziarcharū.
cunctis prophetarū. senatui aplōz.
martirū exercitib⁹ numerosis. cōfes
soz collegiis ⁊ virginū choris ⁊ in
oim deniq⁹ colligi ⁊ collectari p
mione sanctorū. **S**ingulorū quippe
reoratioēs quasi scintille singule.
ymmo quasi ardētissime faces deu
tos accendunt animos ⁊ ut eoz et
conspiciant sitiat et complexū? **A**deo
ut plerūq⁹ etiā interesse se reputet
modo ad oēs simul. mō ad hos vel
ad illos tota auditate ⁊ vehemen
tia corda vibzates. **A**lioqñ qd istud
negligentie qd pigritie? pmo qd re
cordie ē. ut nō crebris suspiriis ⁊ fer
uētissima affāoe abrupē hic. et i il
la tā felicia agmīa iaculā aīos stu
deat? **V**e nob a diuicia cordis nrā
re a pāo gētū? qd aplūs meārat si
ne affāoe fuisse. **P**restolat nos cāa
illa pmituoz ⁊ negligi? ⁊ desite cāe

nos sancti et petuipendim⁹ : expec-
tant nos iusti et dissimulam⁹ **¶**
Exitemur aliquando frēs. resurga-
m⁹ cum xp̄isto : queramus que sur-
sum sunt : que sursum sunt sapia-
mus. Desideremus desiderantes
nos. propteremus ad prestolantes
nos : expectantes nos. votis preoc-
cupem⁹ animorum. Ecce enim ni-
chil in hac p̄muniōe n̄a securitate/
nichil perfectionis. nichil quiet⁹ : et
tamē hic quoq; q̄ bonū et q̄ iocun-
dum/habitare fratres in vnū. Quis
quid enī siue intē⁹ siue exteri⁹ mo-
lestū occurrerit : ipso vtiq; tam ger-
manorū cōsortio statim. cū qui b⁹ est
nobis cor vnū et aīa vna in deum/
tolerabilius inuenitur. **¶** Dulci⁹
illa erit. q̄ delectabili⁹. q̄ beati⁹
vniō. vbi nulla suspitio esse poterit
nulla dissentionis occasio : vbi om-
nes perfecta caritas indissolubili se-
dere colligabit : et sicut pater et fili-
us vnū sunt. sic et nos vnū sim⁹ in
ipsis **¶** Nō modo tantū societas/
sed eā felicitas nobis est optanda
sanctorū : vt quorū desideram⁹ p̄ti-
am. gloriā quoq; feruētissimis stu-
dijs ambiam⁹. Neq; enim perniciō-
sa ābitio hec : aut illi⁹ affectio gl̄ie
vilitatē periculosa est. Nam qd̄ di-
am⁹. non nobis dñe non nobis.
sed nōi tuo da gloriā : hui⁹ tēpis
vox est : qm̄ et ipsi angeli clamabāt
gloria in excelsis deo : et in terra pax
hominibus bone volūtatis. **Noli**
me tangere / nondū enī ascendi ad
p̄cem meū : vbi glorie est. **Nempe**
fili⁹ sapiens gloria patris. **Noli** er-
go ait gloria / noli me tangere : no-

li intē⁹ querere gl̄iam : fuge potius.
Et vide omnino ne me tēgēs.
donec veniatur ad patrem : vbi sic
gloriatio omnis iam secura : ibi in
domino laudabitur anima mea : au-
diant mansueti et letetur. **Nūquid**
non videtur audisse dicentem. noli
me tangere nondum ascendi ad pa-
trem meum : que in tanto clamat
fuge dilecte mi fuge. **Hoc** enim est
quod sup̄a meminimus : non no-
bis domine non nobis : sed nomini
tuo da gloriā. **Vnde** et in ymno
nos hodie canimus. des pacem fa-
mulis : nos quoq; gloriā per aīc-
ta tibi secula : iuxta angelicam scili-
cet distributionem. **¶** Quia
enim temptatio est vita hominis
super terram : merito in terra non
gloria sed pax querenda est : pax aī-
deo. pax cum proximo. pax in seip-
so. **¶** Custos hominum quare posuisti
me contrarium tibi : et fact⁹ sum
nichimepsi grauis. **¶** Diana nimī-
um lucta et intestina seditio : bellum
non ciuile sed domesticum : spiritus
aduersus carnem / et caro aduers⁹
spiritum concupiscens. **Vnde** hoc.
nisi quia posuisti me contrarium ti-
bi. **Tu** enim vera libertas. tu vi-
ta / tu gloria / tu sufficientia. tu bea-
tudo : ego pauper. et miser et mise-
rabilis. confusus et humiliatus v-
q; quoq; : mortuus per peccatum.
venundatus sub peccato. **Deniq;**
tu perfecta et sancta voluptas. et re-
quies spirituum beatorum. posuisti
me ab initio contra eden. quod vo-
luptatem sonat. in labore vtiq; et e-
tūpna attē diās querimini ad me

in toto corde vestro. **L**iquet q̄ sum⁹
auerſi + quoz vt reuertamur hoeta
ris: liquet quia cōtarij quos reuo
cas vt conuertamur. **V**ed quō? In
ieiunio inquit ⁊ fletu ⁊ planctu. **N**i
ra res. Ita ne in ieiunio tu versar⁹
in fletu de gis: in planctu habitas?
Procul a te omnia ista: ⁊ procul tu
ab hīs vehemēter. **N**imīz regnū
tuū in iherlīm quā facias ad ppe fru
menti: nec ibi luct⁹ aut clamor sed
nec ull⁹ dolor: magis autē grāz acti
o et vox laudis. **I**usti inquit epulē
tur et exultent in conspectu dei: et
delectentur in leticia. **Q**uō ergo ieiu
nio et fletu ⁊ planctu conuertemur
ad ipsum? An vero iust⁹ eū in letici
a et delectatione: qui vero nōdum
iust⁹ ē. nō nisi i ieiunio ⁊ fletu ⁊ plac
tu reperiet. Ita plane: sed iust⁹ qui
iam conspectū meruerit: nō qui ad
huc viuat ex fide. **N**imīz quod ait
dñs cum ipso sum in tribulatione. ad
eum p̄tinet qui p̄ fidem ambulat:
nō autē ad eum qui ad faciem iā p̄
uenit. **E**t quidem vtrūq̄ est caput
vñū: sed non vno modo mēbris oī
bus exhibetur. **Q**uibusdā enim of
fenditur caput hiesutum spinis: idi
datum in cruce vt humilietur p̄ter
q̄ cōpungantur: quibusdā glorio
sum apparet vt ab ip̄o gloriſicentur
vt in ip̄o gloriētur: facta ei simili
a q̄ vident sicuti est. **H**oc ergo
sedm desiderū qd ex scōz p̄memo
ratione flagrat in nobis: vt sicut il
lis sic etiā nob̄ xp̄us appareat vita
nrā: ⁊ nos q̄z cū ip̄o appaream⁹ in
glā. **I**nterū nepe nō sicuti est. sed si
ut pro nobis factū est caput nostrū

nobis representatur. **N**on coronatum
glā s̄ p̄ccōz nrōz arcuatum spinis:
dicite scriptura. **E**gredimī filie ihe
rusalem. **V**idete regē salomo nem
i dyademate quo coronauit eū mē
sua. **O** regē: o dydema. **H**at si qui
de synagoga / non mēm sane se ex
hibens s̄ nouercam / regē nostrum
corona spinea coronauit. **P**udiat
sectari glām mēbra: q̄b⁹ caput suū
tā igloriū exhibetur / nō habēs spe
ciem neq̄ decore ul̄ aliqd̄ eiusmodi.
Nimīz salomō ē pacific⁹ / sane qd
in p̄nti est. nō utiq̄ beatific⁹ aut glī
fic⁹: vt in oīb⁹ āgelicū illud eulo
gium p̄mendetur. quo terris pacē
celis glām tribuerūt. **P**udeat sub spi
nato capite mēbrū fieri delicatū:
q̄ oīs ei purpura interim non tam
honoris sit q̄ derisionis. **V**idete est
tamen hodie multis in locis / non
s̄ multa ambitione ⁊ comessatiōe
p̄ntē diem honorari. an de honesta
ri dicam? **I**psi vident que hec agūt
Ipsorū est enim hmoi celebritas nō
scōz: qui qd sibi libet faciūt. nō qd
sanctis. **E**rit cum venerit xp̄istus.
nec mors ei⁹ vltra annūciabitur:
vt sciam⁹ quoniā ipsi quoq̄ mortui
sum⁹. **E**t cū eo abscondita est vita
nostra: apparebit caput glorioſum
et cum eo mēbra gloriſicata fulge
bunt: cum videlicet reformabit cor
pus humilitatis nrē cōfiguratū glē
capitis qd est ipse. **H**ac ergo glām
tota ⁊ tuta ābitione conaſciscam⁹
ne forte audiam⁹ ⁊ nos. **Q**uia glo
riam que ab inuicem est queritis: ⁊
gloriam que a solo deo est non vul
tis. **H**anc vt eam nobis spate

liceat. et ad tantam beatitudinem
aspicere. Sumopere nobis desiderata
sunt suffragia quoque sanctorum. ut
quod nostra possibilitas non ob-
tinet eorum nobis intercessionem do-
netur. Misere mei misere mei
saltem vos omnia mei. Nostis ipsi
periculum nostrum. nostis signum
nostrum. nos tamen ignorantiam nostram
et dolos aduersariorum. nostis eorum
impetus. et nostram fragilitatem. Vo-
bis enim loquor qui in eadem temp-
tatione fuistis. qui eosdem supas-
tos. qui eosdem laqueos euasistis.
qui didicistis ex hijs que passi
estis compassionem. Confido equidem
et de angelis. et ne ipsi suam visita-
re speciem dedignentur. maxime quia
scriptum est. Visitabis speciem tu-
am. et non peccabis. Ceterum et si
de eis michi arbitror presumendum
ob spiritualis substantie et rationalis
forme similitudinem. ampliori tamen si-
ducta ad eos michi recte vertendum
quos habere me nouerim et in ipsa
humanitate consortes. ut oporteat eos
familiariter et specialius miseri offi-
ciis. et carnem de carne sua.
Denique transientes ex hoc mundo ad
patrem. sancta nobis pignora reli-
tunt. Apud nos siquidem eorum cor-
pora in pace sepulta sunt. quorum no-
mina uiuent in seculum. id est quo-
rum gloria nunquam sepelitur. Absit
absit a vobis anime sancte egyptia
illa crudelitas puerne pharaonis
qui in gradu pristinum restitutus. sta-
tim est oblitus ioseph sancti qui in car-
cere tenebatur. Non enim erat unius
capitis membra. nec aliqua pars si-

deli cum infidelibus aut vlla secte
israhelice ad egyptum. pluresque lucas ad
tenebras. Interpretatur enim egyptus
tenebre. israhel vero videtur deus
atque ideo ubique israhel erat lux e-
rat. Non sic noster ihesus crucifixi seculi
latronis potuit obliuisci. factum est
utique quod promissum est. ipsa die que
compassus est. et co-regnauit. Nos
quoque si non sumus ipsius capitis mem-
bra cuius et sancti. unde eis tam sollemp-
nibus hodie votis. et tanto congratu-
lamur affatu. Ceterum qui dixit. si
glorietur unum membrum. cogitantes
omnia membra. hoc quoque nichilo
minus ait. et si patitur unum mem-
brum. compatuntur omnia membra. Nec igitur
nostra et eorum volentia est. ut nos co-
gratulemur eis. ipsi compatiantur
nobis. nos deuota meditatione reg-
nemur in eis. ipsi in nobis et pro nobis
militet pia interuentio. Nec est quod
de eorum pia erga nos sollicitudine
dubitemus. quoniam non consummadi
sine nobis sicut supra memi expec-
tant nos usque dum retribuatur nobis
ut videlicet in nouissimo die magne
felicitate omnia simul in unum vitam perficiamus.
suo tam excelso capite membra con-
currant. et laudentur cum hereditate sua
a christi ihesu dominus noster. qui
est super omnia deus benedictus in secula

**Sermo beati bernardi In transi-
tu sancti malachie epi.**

De celo nobis dilectis-
simi hodie copiosa que-
dam est benedictio testi-
ficata. et fideliter eam nam

distribui. vobis quidem dampnosū
esset. michi vero pīculosum: cui ni
mirum hec dispensatio videtur esse
cōmissa. Timeo itaq; dampnū ves
trū: timeo cōpationē meā: si for
te dicatur. parvuli petierūt panē. et
nō fuit qui pōrigeret eis. **D**āo enī
q̄ necessaria nobis sit e celo veniēs
consolatio: quos constat ille cēbris
carnalibus et oblāmentis seculari
bus vinliter tenuāsse. **N**emo sanc
bñficiū esse cēstis et superno dubi
tet consilio diffinitū: vt ep̄us ma
lachias hodie iter nos obdormiēt:
et desideratā haberet inter nos se
pulturā. **C**ū enī nec foliū quidē ar
boris sine diuino nutu cadat in ter
ram: q̄s tam cbes vt nō euidenter
in hui⁹ beati viri aduentu et transi
tu. magnū p̄orsus consiliū sup̄ne
pietatis aduertat? **A** sinibus terre
terram hic positurus aduenit. alia
occasione festinās: q̄uis ob spēcia
lem erga nos caritatē. id plurimū
desiderasse noscatur. **M**ulta quidem
in itinere ipso ip̄edimēta sustinuit:
nec transiretate p̄missus est donec
appropinquaret tēp⁹ cōsummationis
eius: et termin⁹ q̄ nō poterat p̄teri
ri. **Q**uem quidē multis ad nos per
uenientē laborib⁹. tanq̄ angelum
dei p̄o reuerentia s̄acitatis sue sus
cepim⁹: s; et nos ipse p̄ sua māsue
tudine et hūilitate altius radicata.
lōge sup̄a q̄ mēm̄ur deuoto susci
piebat affectu. **P**aucos deinde ap̄d
nos dies fecit in icolumitate sua:
dū scāos p̄stolaretur q̄ dispersi in
anglia fuerāt: cum regis illi⁹ vana
suspicio dei hōiem impediret. **I**amq;

omnib⁹ ad eum collectis: ad roma
nam p̄o qua venerat curiā p̄bas
iter. **T**um subito isēmitate p̄uen
tus. sensit p̄tin⁹ ad celeste magis se
se palatū euocari: deo melius ali
quid p̄uidēte p̄ nobis: ne a nobis
egress⁹ alibi consummaretur. **N**ullū
quidem in eo nō dico mortis. s; vel
grauis egritudinis signū medicis
apparebat: ille tñ exhilat⁹ sp̄i
tu aiebat oīmodis oportere: vt hoc
āno malachias ab hac vita egrede
retur. **L**aboratum est q̄tra: et deu
tis p̄cib⁹ apud deum et q̄buscūq;
potuim⁹ modis: sed illius p̄ualu
ere merita. vt desiderium cordis e
ius tribuere tur ei: et nō fraudaretur
voluntate labiorū suorum. **D**ic enī
p̄o votis oīa ei conueneret: vt hūc
maxime locum diuina sibi inspiran
te clementia elegisset: et hunc quo
q; ex longo optaret sepulture habe
re diem: quo fidelium omnium ge
neralis memoria celebratur. // **V**
Et illud nostra hec gaudia me
rito cumulauit: q̄ fratrum nostro
rum ossibus de p̄iore amicitio of
portandis huc et recōdendis: eadē
nobis dies auctore deo fuisset elec
ta. **Q**ue nimirum de portantibus
nobis ex morte psallentibus: item
vir sanctus plurimum sese illo can
tu delectari dicebat. **E**t non multū
post ipse quoq; secutus: sompno su
auissimō et feliciissimo soporatus.

// **A**gimus itaq; gratias deo
super omnibus dispositionibus su
is: et indignos nos mortis eius
honorare presentia. et pauperes su
os p̄ciosissimo corporis eius locū

pletate thezauro: q̄ infirmos nos
tata ecclesie sue voluit fulare colūp
na. Alterū siquidē e duob9 signum
istud/ quod nobis in bono factū est
psuadet: q̄ aut placidus sit deo lo
tus. aut sibi placidum facere velit:
ad quem tate sanctitatis vitum a si
nibus terre moriturum sepeliendū
q̄ p̄duxit. Ceterū populo illi affec
tuosius condolere et ei9 que tam mi
serabili eccie/ dirum hoc vuln9 non
pep̄at inferre crudelitātē mortis ve
hementius abhorrere: beati huius
patris caritas ipsa cōpellit. Duce
profecto et inexorabilis mors: que
tantā hoīm multitudinē vni9 paus
sione multauit: et ea et improbita
que malachie ligauit linguam. im
pediuit gressus: dissoluit man9. o
culos clausit. Illos iquam deuotos
oculos: qui piissime fletib9 diuinā
p̄ccatoribus reconciliare gratiam con
sueueret. Illas mūdissimas manus
que laboriosis et humilibus operi
bus exerceri semper amauerunt: q̄
dominia corporis hostiam salutē
pro peccatorib9 totiens offerebāt:
et sine ira et disceptatione in orati
one leuabantur in celum. que infie
mis multa p̄stitisse/ et signis varijs
effulxisse noscūtur. Illos quoq̄ spe
ciosos gressus euangelizantis patē
euangelizantis bona: illos p̄des q̄
totiens fatigati sunt studio pieta
tis: vestigia illa digna que semper
deuotis osculis premerentur. Sāc
ta deniq̄ labia illa sacerdotis que
custodiebant scientiam: os iusti qd
sapientiam meditabatur: et lingua
eius que iudicium loquens/ p̄mo et

misericordiam: tantis mederi sole
bant vulneribus animatum. Nec
mirum fratres iniquam esse quam
generauit iniquitas: inconsiderata
quam seductio noscitur p̄pisse. Ni
hil iniquam mirum si fere sine dis
cretionē. que venit ex p̄uocatione
ne: si sit crudelis et fatua. que ex
antiqui serpentis fallacia et mulie
ris insipientia prodit. // **Q**uid
tamen causamur q̄ malachiam au
sa sit attemptare. fidele equidem
mēbrum xp̄i: quādo et ipsum mala
chie pariter et omniū electorum ca
put furibūda p̄uasisit? P̄uasisit ut
tiq̄ imūnem: sed imūnis nō euasit.
Impegit in vitam mors. et indusse
intra se vita mortem: et al sorta ē
mors in vita. Namū sibi deuorans
inde teneri cepit: vnde visa est tenu
isse. At fortasse quis dicat. Quo
modo mors a capite superata vide
tur: que tanta adhuc libertate se
uit in membra? **Q**ui mors mortu
a: quomodo malachiam occidit?
Qui victa. quomodo adhuc p̄uua
let vniuersis: et non est homo qui
vuiat et non videat mortem? **V**ic
ta plane mors dyaboli/ et peccati
pena: victum peccatum causa mor
tis: victus et ipse malignus/ et pec
cati auctor et mortis. Nec modo
victa sūt hec: sed et iudicata. et dāp
nata: diffinita quidem sed necdū
promulgata sententia est. Deniq̄
iam dyabolo ignis paratus est. et
si nondum p̄cipitatus in ignem:
modico adhuc tempore finitur ma
lignus: tanq̄ malleus celestis opi
fias: factus est malleus vniuerse

ferre. Verit electos ad eoz utilita-
tem: reprobos conterit in eoz dāp-
nationem. Qualis ergo pater fami-
lias. tales et domestici eius: peccatū
scilicet et mors. Nam et peccatum
licet simul cum xp̄isto crua ipsius
non dubitetur affixum: adhuc ta-
mē interim non regnare quidem sed
habitare et in ipso dum viveret apos-
tolo permittebatur. Mentior si non
ipse ait. Nam nō ego operor illud:
s; quod habitat in me peccatū. Sic
et mors ipsa mīne quidē adhuc ab
esse cogitur: sed cogitur non obesse.
Erit autē cū dicetur. Vbi est mors
victoria tua? Et ipsa siquidē iūctā
nouissima destruet. Nūc vero mo-
derante eo qui imperiū habet vite
et mortis. et mare ipm certis tace-
ret litoris metis: mors ipā dilectis
domini sompnus refrigerij est: pro-
pheta testante qui ait. Cū dederit
dilectis suis sompnū: ecce hereditas
dñi. Pessima qđe mors peccatoz:
quoz et natiuitas est mala et vita
peior: sed predaosa est mors sanctorū.
Predaosa plane tāq; finis laborū:
tanq; victorie consummatio: tanq; vi-
te ianua. et perfecte securitatis ingres-
sus. Congratulemur itaq; fra-
tres. congratulemur vt dignum est
patri nostro: quia et pium est defūc-
tum plangere malachia: et pium
magis malachie congaudere viuē-
ti. Nūquid nō viuit? Et beate Ni-
mū visus est oculis insipientū mo-
ri: ille autē est in pace. Deniq; iam
cōuiuis sanctorū et domesticū dei: psal-
lit pariter et gaudias agit dicēs. Tra-
siu? p ignē et aquā: et eduxisti nos

in refrigeriū. Transiuit plane viri-
liter: et feliaiter pertransiuit. Verus
hebreus pascha celebrauit in spiri-
tu: et nobis transiens loquebatur:
desiderio desiderauit hoc pascha mā-
ducare apud vos. Transiuit p ig-
nem et aquā: quē nec tristia frāge-
re. nec detinere mollia potuerūt. Est
enī deorsū nos locus quē sibi totū
vindicat ignis: adeo vt ne minimā
quidē aque guttā de lazari digita
miser ille diues ibi habere potuerit.
Est et sursum ciuitas dei quā letificat
fluminis impetus: voluptatis tor-
rens: calix inebrians qđ predaus.
In hoc sane medio boni et mali sci-
entia continetur: et voluptatis ac-
tribulationis hic capere est experi-
mentum. Infelix eua in hos viassitu
diues nos induxit. Hic plane dies
et nox: nam in inferno tantū nox.
et in celo tantū dies. Beata proin-
de aīa que utrunq; pertransit: nec
voluptati inherens. nec deficiens in
tribulatione. Breuiter vobis v-
num aliquid ex multis huius viri
magnificis actibus arbitror referen-
dum: in quo strenue satis et ignem
et aquā noscitur pertransisse. Mag-
ni illius patricij hibernientū apos-
toli sedem metropolitānā. tyranni-
ta sibi progenies successionis ordi-
ne creans archiepiscopos vendica-
bat: hereditate possidēs sanauantiū
dei. Rogatus itaq; a fidelibus ma-
lachias noster. vt tantis sese malis
opponeret: animam suam in mani-
bus suis ponens accessit intrepidus:
suscepit archiepiscopatū tradens se
discrimini manifesto: vt tāto animū

finem daret. **I**nter pericula rexit re-
desiam: post pericula sibi continuo
successorem alterum canonice ordina-
uit. **E**a siquidem conditione susce-
perat: ut postquam cessante persecutio-
nis rabie alter secute posset institui:
ad sedem propriam remeare permittere-
rebitur. **U**bi sine ecclesiasticis seculari-
bus re redditibus in aggregationibus
religiosis quas ipse extruxerat de-
gens: iter eos tamquam unus eorum usque ad
hoc tempus vixit absque ulla appetate.
Hic dei homines examinavit non exina-
niuit tribulationis iocundum. siquidem au-
tum erat: sic nec illecebra tenuit ac-
resoluit: nec curiosus spectator in vi-
a substitit proprię peregrinationis
oblitus. **Q**uis vestrum fratres non
vehementer eius imitari cupiat sac-
titatem: si id audeat vel sperare?
Credo igitur libentius vos auditis
eos si dicere forte poterimus quod sanc-
tum fecerit malachiam: sed ne nos-
trum minus acceptabile testimoni-
um videatur: scripturam audite di-
centem. **I**n fide et lenitate ipsius sanc-
tum fecit illum. **F**ide calcabat mun-
dum: et iohanne attestante qui ait.
Hec est victoria que vincit mundum:
fides nostra. **N**am in spiritu lenita-
tis dura quelibet et aduersa equo a-
nimo tolerabat. **H**inc quidem post
christum fide calcabat maria. ne ca-
peretur illecebris: inde in patientia
sua possidebat animam suam. ne mo-
lestis frangeretur. **D**e hijs enim
duobus habet in psalmo. casuros
a latere tuo mille et decem milia a
dexteris tuis: quod multo plures prospe-
ritatis fallacie. quam aduersitatis fla-

gella deiciant. **N**emo itaque nostrum
carissimi plana mollioris unde sup-
ficie delectatus: iter illud maritimum
sibi commodius arbitretur. **M**agnos
hic campus motus habet inuisibiles
quidem: sed eo ipso periculosiores.
Laboriosior forte via videtur inter
ardua collium: et aspera rupium: sed
expertis longe securior etiam. **D**e
siderabilior invenitur. **O**stenditque ta-
men labor et periculum esse nouerat quod
dicebat. per arma iusticie a dextris et
a sinistris: ut merito agnoscatur eis
quod transierunt per ignem et aquam: et in refri-
gerium sunt educati. **R**efrigerium vultis au-
dire? **V**anam id vobis alius loque-
retur: nam quod non gustavi etuc-
tare non possum. **V**ideor tamen hi
hodie super hoc refrigerio malachiam au-
dire dicente. **C**onuertere anima mea in re-
quiem tuam: quia dominus benedixit tibi: quia eri-
piuit animam meam de morte. **I**n quibus
verbis quod intelligam parum audite. **D**icente
idmata est iam dies. et longum est speculare
in sinu precessit: quod iuuat auellat a pa-
terni dulcedine nostris: et malachiam si-
lere lingua formidans finem facere verba
est. **M**ors anime fratres precium est: nisi forte
exardiat vobis quod in propheta legistis. **A**nima
quod preceperit. ipsa morietur. **T**ri-
plex punitio agnoscitur est hominis. ab omni
periculo et labore et periculo liberati. **E**x
hoc siquidem nec precium in eo habitare dicitur:
nec penitentie luctus indicatur:
nec ab ullo deinceps lapsu ei predi-
catur. **P**osuit helyaspallium: non est quod timeat. non est quod tangi nedum
teneri ab analla vereatur. **C**urrum
conscendit non est iam trepidare ne
cadat: suauiter scandit non laborans

volatu proprio: sed celer in vehicu-
lo sedens. Ad hoc nos refrigeriū di-
lectissimi tota animi aviditate curra-
m9 in odore unguentoz hui9 bñ pa-
tris nñ: qui nostrū hodie torporem
in feruētissimū desiderium visus est
exaltasse. Curram9 in quā post eū cre-
brius illi clamātes: trahē nos post
te: et affā cordis et pfectu cōuer-
sationis deuotas oīpotēti mīe gra-
tias referētes: q̄ indignis seruili-
bus9 ppria desunt merita: aliena
salte voluit suffragia nō desse.

Unica in kalēdis nouembz.

Sermo de visione ysaię pphete

Vidi dñm sedentē sup
solū exālsū et eleua-
tū: et plena erat o-
nis terra maiestate e-
ius. Sublimis quēdā

visio: ppheticū nobis sermone de-
scribitur. Vidi inquit dominū seden-
tem. Magnū spectaculū fratres: et
beati oculi qui viderūt. Quis nō to-
to desiderio cōcupiscat tāte maiesta-
tis gloriā contemplari? Hec appē-
oīm scōz unīcū sp̄ desiderū fuit: et
ipse est enī in quem āgeli desiderāt
prospicere. quē videre vita eterna ē.

¶ Sed aliam frēs audio pphē-
eiusdē. et eiusdem dñi longe dissimi-
lem visionē: siquidē ysaias iste est.
qui in alio loco sic loquit. Vidim9
eū et non erat illi spēs neq; terror:
et estimauim9 eū tanq̄ leprosum et c.
Vbi illud pmo cōsiderandū: q̄ cōis
illa. hec pphētie p̄rogative ppria
nō incōgrue videtur. Non sine sane
causa: ibi vidim9 scriptum est: hic
vidi: nisi vt illā intelligas esse cō-

munē: hāc vero excellētie singula-
ris. Dīctē ab h̄ sp̄e et de corpore vidit
eū. et spreuit herodes: viderūt ipsi
q̄q; iudei: et q̄ dīnumerauerūt oīa
ossa ei9. Itā vero sup hac visione bea-
ta/maifeste pphēa denūciās ait. Tol-
lae impi9 ne videat glām dei. Mul-
tisane igitur multisq; modis nō so-
lū locut9 ē in pphētie: s; et vis9 ē a
pphētis. Agnouit eū dauid nūno-
catū paulomin9 ab āgelis. Heremi-
as vidit etiā eū cū hoīb9 zūstantē.
Ysaias modo super solū exālsū.
modo non solū infra āgelos. et int̄
hoīes: s; t̄q̄ leprosum se vidisse tes-
tatur. id est nō in carne tm̄: s; in si-
militudine carnis pccī. **¶** Tu q̄q;
si desideras videre sublimē: huilē p-
us ihm videre curato: intuerē prius
in deserto exaltatū serpentē: si vide-
re desideras regem in solio residentē
ista te huillet visio: vt illa exaltet
huiliatū: et reprimat. et sanet ista tu-
morem tuū. vt illa faciat et repleat
desideriū tuū: et inanimatū videas. nō
sit oīosa visio: qz exaltatum oīose
videre nō potes. Similis illi eris
cū videris eū sicuti est: esto et nūc si-
milis ei/videns eū sicut pro te fac-
tus est. Si enī vō in humilitate q̄-
dam similitudinē ei9 abnuis: certa-
tibi sublimitatis q̄z similitudo debet.
Nūq̄ ille scōz tribulatiois a com-
muniōe gl̄e paretur arce. Deniq;
vsq; adeo non dedignat9 passionis
sue cōsortē. et i regnū admittē scā:
vt in cruce confitens latro eadē die
fuerit cū eo in paradiso. Hic ē qd̄ ait
etiā ad aplōs. Vos estis q̄ p̄māsitē
meū in tribulatiōib9 incio: et ego

dispono vobis regnū Quia ergo si
cōpatimur & cōregnabim⁹. **V**it inte
ū meditatio nrā fratres xpūs & hic
etia⁹ firm⁹: ipsū ponam⁹ signaculū
super cor: signaculū super brachiū
nostrū: ipsū cōplectamur brachijs
quibuscū vicarie dilectionis: ipm se
quamur studio pie cōuersationis hoc
enī iter quo ostendat et nobis idē ip
se. qui est salutare dei: sane non iā
sine speie & de core: sed in claritate
tanta. vt maiestas ei⁹ repleat orbē
terra. // **O**portune siquidē visio
ne p̄ma tāq̄ hyemali adhuc in tpe
nō sup solū: s; inferiori atq; humili
ori habitatiōe videtur. Duplicē q̄p
pe solet habere magna dom⁹ q̄libet
māsiōne: estiuā sup⁹ / iferi⁹ hyema
lē. **I**git dū ipā etiā discipuloz corda
brumali adhuc glacie strigeret. et pe
ter⁹ qz nō min⁹ gelido corde q̄ corpe
calefaceret se ad p̄unas: tps oīno
non erat habitādi in solio. vel pot⁹
apparēdi. at ubi cātābiē cantici nō
uū. hyempe abiit & recessit. flores
apparuerūt in terra nrā & habitabiē
dñs in excelsō. Puta ergo ysaiā cū
hec loqueretur illius glām tēporis
oculo vidisse propheticō. **V**idi inq̄
dominū sedentē super solū excelsū
q̄. **N**ed quid putamus quale est so
liū istud fratres? Neq; enī in manu
factis & manifestis altissimus inha
bitat. **N**ulla oīno materia corpalis
apta tāto solio. tāto habitatore vi
detur. diuis est p̄struēda lapidibus
fabrica spiritalis: quā vā & eterna
vita sua inhabitatiōe dignetur. **D**e
si min⁹ tanto suffiat edificatio angeli
ca creaturā / p̄uacatoz vtiq; mīora

ta p̄cipio: suscite certe de terra in
opē. et de puluere erigat paup̄e: &
vt colloct eū cū p̄ncipibus. & solū
glē p̄pleat. **E**t fortassis p̄pterea ip
se qui vidit non modo excelsū solū.
sed eleuatū quoq; de scabie. **E**t p̄in
de & angeloz stabilis celsitudo & ho
minū misericors eleuatio designet.
q̄ sequūtur diligentiorē & ipā cōside
rationē desiderare videt. ideoq; suf
ficiat hodie vel cepisse.

Sermo secundus vnde supra
Tena erat ait cōtēplatoz nos
ter de ea quē sup solū viderat
maiestate ei⁹ oīs terra. **A**dueniat
dñe regnū tuū: vt maiestate tua si
cut celū repleat / repleat & terra. **E**t
q̄d enī p̄nceps mūdi hui⁹ tāto ubi
q; furore bachat: nisi qz etiā data ē
in man⁹ ipi⁹. **N**z h̄ ē hora ei⁹ & po
testas tenebrōz: erit certe qñ q̄ in
celū locū nō habuit. & ab ipā quoq;
terre sup̄fiae exturbabit. mis. cauer
nis vtiq; subteraneis recludēd⁹. **H**ic
q̄ppe p̄pha dauid scōz p̄sp̄itate p̄ra
nussat de maligno seu mēbzio ei⁹ ad
ieat & ait. **N**ō sic ipi⁹ nō sic: sed tā
q̄ puluis quē p̄iat vent⁹ a facie ter
re. **N**llā iā tūc tēptādi facultas erit:
inq̄tādi libertas nulla. possibilitas
nulla nocēdi: replebitur maiestate
dñi oīs tēa. qñ iā volūtatis ei⁹ tras
gressio nulla erit: magis aut qñ cre
atura ipā liberabit a p̄uitute corrup
tiōis h⁹: p̄p̄ quā igemusat & p̄tuit
v̄s adhuc. **E**rit celū nouū & tēa no
ua: vt quaquā ver tris oculos: in
ipsa rerū facie diuina videatur quo
dāmodo resplendere maiestas. // **N**ed
est tibi alia quedam terra pro

pinquior? / 7 super hanc amplior tibi
ē iustiorq; sollicitudo. Nemo quippe
carnē suam vnq̃ odio habuit: con
solare ergo eam. et vt ipsa requies
cat in spe: audiens nuntium quia
replebitur maiestate domi omnis
terra. Quomodo nūc dilectissimi car
nem nostram maiestas dñi reple
uit: cum et magn⁹ ille paulus p̃i
micias tantum spirit⁹ habens inge
misceat miserabiliter satis et dicat: 3
scio quia nō est in me hoc est in car
ne mea bonū. Et certe iam nō do
minabatur p̃m in ei⁹ mortali cor
pore. Nota tamē adhuc et mortu
le corp⁹ perhiberi: 7 p̃m quoq; solū
negare dñum. Erat ei etiam tunc
lex p̃m in mēbris ei⁹: quā maiest
atis plenitudo cū venerit p̃sus ex
cludet: non solūat: s; et nouissima
e destruetur mors. Replebitur ergo
maiestate dñi terra nrā: qñ p̃sus
de medio fiet. 7 p̃m omis sensus 7
debitū mortis: replebitur maiesta
te dñi omis terra nrā: qñ resurrecti
onis gloria vestietur. iduet imorta
litas stolam: cōfigurabitur deniq;
corp⁹ claritatis xp̃i. Valuatorē
si quidem expectamus. qui reformā
bit corp⁹ humilitatis nrē / cōfigura
tum corp⁹ claritatis sue. Quid ad
huc murmuras caro misera: qd ad
huc recalcitras. et aduersus spiritū
cōcupiscis? Si te humiliat. si te casti
gat: si redigat in seruitutē: id p̃fec
to in tuo genere. nō min⁹ tua inter
est q̃ ipsi⁹. Quid ei eis iudes. qui
de opib⁹ vermū 7 de murū pelli
bus in gloria plane gloriam mendi
care non erubescunt: cultu indigno

viris / interdicto mulierib⁹ / semetip
sos pot⁹ dehonestātes q̃ cernantes?
Reformēt ip̃i aut certe magis de
formēt corp⁹ sua: te si fueris cor
pus humilitatis. reformabit itē ar
tifer qui 7 for mauit. ipsam tūsi nō
deap̃is prestolabere manū: vt qd
fecit ipse reficiat. // Jam vero q̃ in
ipsa p̃phetica visione sequatur
attende. Et ea inquit que sub ip̃o
erant replebant templū. Propterea
sane dixi. humiliari sub potenti ma
nu dei: vt exaltet te i tempe visita
tionis. Vide vt subinueniaris: alio
quin non poteris esse cū ip̃o. Quid
enim? Putas indifferenter admit
tet hoīes in illud tāte beatitudinis
templū: qui ne ipsos quidem ange
los indifferēter reliquit in co? Aut
nō discernet inter glebas: qui dis
creuit inter stellas? Examīabit cer
te argentum: qui et ipsum quoq;
autum probauit 7 reprobauit. Qua
lem vero putas necesse est hominē
inueniri. qui repudiati locum ange
li sortiat. Plane immunem ab o
ni iniquitate: sed ab ea maxime q̃
in ip̃o quoq; angelo non ad leuē
offensam: non ad momentaneam
iram inuenta est. sed ad odium sem
piternum. Demel turbauit super
bia regnum illud: concaussit muros /
etiam prostrauit ex parte: et parte
non modica. Quid ergo? Facile
ne deinceps admittenda videtur?
Nunquid non odit ciuitas illa: et
vehementer huiusmodi pestem ab
hominatur? Certe estote fratres:
cū q̃ superbis non peperit angelis
nec homib⁹ patitur: nō est p̃tranū

libyphi. non est psonaz acceptor :
similia sunt iudicia ei9 : sola ei pla
cet humilitas . siue in angelis siue in
homie : et qui sedet in throno / solos
eligit subditos : e quib9 replrat te
plum . **Scriptu** quippe est . Quis si
cut dñs de9 noster : qui humilia res
piat i celo et in terra : **V**ide autem
ne forte michaelis verbu sit . super
bo illo dictu . **S**imilis ero altissimo
in faciem resistentis . **M**ichael quip
pe interpretatum dicitur . quis vt de
us . **B**ene ergo ppheta cum dixisset
vidisse se dñm sedente super solium
exelsum et eleuatu : ne forte aut
exelsum intelligeret quis de eo qui
ait . **A**scendam super altitudinē nubi
um : aut eleuatu referret ad eos q
in supbia enguntur : ait . **E**t ea que
sub ipso erant replebant templum :
vt manifeste intelligas . non eā al
titudinem commendari : que extol
latur aduersus eum : sed eos in tem
plo siue in solo fore . qui sub eo sūt .
alios quidem exelsos stabilitate so
lida : alios ex ymo leuatos . misera
tione diuina . **A**ut ne forte obliuio
ditiōi ei9 vniuersa subesse . nec qe
ip̄ determinationis habere quod ait
que sub ipso erat : vt solam que vo
luntaria est et ex feruore caritatis p
cedit approbare et commendaret dei
subiectionem . **A**ddit et de seraphin :
de quib9 et nos suo loco dicem9 qd
fuerit datum de super . **E**t ea inquit
que sub ipso erant . replebāt teplum
Ab initio siquidem creauerat ange
los deus : in quibus beati illi9 tem
pli : plenitudo constaret : sed non in o
nib9 beneplacatum est ei : quia et in

ipsis vt scriptum est angelis suis rep
perit prauitatem . **F**uit quippe in e
is qui diceret . **P**onam sedem meā
ad aquilonem : et populum qui ei
crederet habuit . **M**iser quippe qui si
ne deo maluit cē q̄ cū deo : misit il
li qui vidētes furem cucurrerunt cū
eo : et exierunt infelices . et vacu9 relic
tus est locus quem accipiet alter .
Nōne subiecta eris deo anima me
a : **A**lioquin nec tibi erit loc9 in tem
plo : qz que sub ipso erant replebāt
templū . **F**rustra pulsabūt fatue v
rgines : iuanū clamabūt vbi implete
fuerāt nuptie discubētiū : et ianua
clausa erit . **I**nfelix aīa cui a nuptijs
illē cōtingit excludi . **I**nfelix de q da
mabitur . tollatur impi9 ne videat
gloriam dei . **V**t quid lucem hāc te
poralem miser ille videat : qui glo
riam hanc illam nō merebitur intue
ri : **V**tinā nichil vnq̄ vidisset oca
lus me9 : si illa quod aduertat de
us visioe frustrand9 est . **E**ant su
perbi / insolescant magis : extollan
tur . inflentur . appetant sp̄ in amu
lo apparere : vt cum venient eq̄ta tē
linea / a plenitudine eiciantur . **T**u
vero non sic sed deo subiecta esto aīa
mea : subiecta sane ex aīo . subiecta
tū feruore deuotionis : qz seraphin
stabant super illud . cū quib9 stemus
et nos hodie fratres : nō dimouea
tur a te plo isto : in quo omēs dicāte
gloriam : qui glām contemplātur .
dñi dei nostri . qui est sup oīa bñdic
tus in selā . **V**ermo tera9 vn̄ ē

Non vobis arbitror exadisse
de duob9 seraphin hodie nob
habendū esse sermonē : ppter illud

ysaye. q̄ postq̄ dñm sese testat⁹ ē vi
disse sup solū residente: addidit se
raphin stare sup illud. **S**eraphin si
quidem dilectissimū sicut frequenter
audistis nomē est ordinis spūū sup
nozz: vñ⁹ de nouē: ipiū sūmi at
q̄ supmi. **V**erum hoc loco ut arbi
troz: nō ī ea ponit significatiōe: p̄
sertim cū innumera illa sint agnima
hic duo tm̄ seraphin describātur **E**e
ego quidem fr̄s. si liceret in hac p
te vñ⁹q̄q̄ in suo sensu habūtare: in
duob⁹ seraphi duplicē arbitroz itel
ligi creaturam rōnālē. āgelicā scilī
cet ⁊ humanā. **N**ec nūc hōiem
seraphin faciū: memēto qz creator
et domin⁹ seraphin faci⁹ est homo.
Ad cōtumeliā tuā o superbe: qui
creat⁹ inter angelos stare nō meru
isti: ecce rex noster nouos in terra ā
gelos fabricatur⁹ aduenit: atq̄ ut
tabescas ampli⁹ et liore ap̄o tozq̄
aris. nō qualescūq̄. nec inferioris
alicui⁹ ordīs angelos: sed seraphin
Audi enim quid ip̄e loquatur **A**gnē
inquit veni mittere in terram: ⁊ qd
uolo nisi ut accendatur? **V**ult ergo
seraphin fabricari ut ibi stēt. vñ⁹
tu corruisti. **S**eraphin inq̄ stabat
sup illud. **V**t quid ergo tu qui ma
ne oriebaris lucifer in veritate non
stetisti? nisi quia seraphin non fuis
ti? **S**eraphi quippe ardens vel icē
dens interpretatur. **H**abuisi miser
lucē: sed ardorem nō habuisti. **S**o
nū erat tibi si ignifer magis q̄ luci
fer esses: nec tā imoderato appeti
tu lucendi ut eras frigid⁹: ip̄e fugi
das quoq̄ eligeres regiones **D**ixis
ti enim. **A**scendam super altitudinē

nubiū: se debo in laterib⁹ aquilois
Quid festias mane o cū lucifer: qd
glāri sup sydera/qb⁹ aliquāto dari
us titulare videris? **S**eruis oīno e
rit glārio tua: seq̄ sol iusticie: quē
te esse vana simulatiōe iactabas: ⁊
cui⁹ feruore piter ⁊ splēdore in nich
ilū redat⁹ oīno dispares. **F**rusta q̄
pas ventur⁹ in fine seli dñm/tanq̄
veri solis oētū in dāpnato illo quem
sūptur⁹ es hōie puenire et extolli
sup oē qd dī aut qd colit⁹ de⁹. **Q**uā
et tūc aduet⁹ ei⁹ illustratiōe: p̄it⁹
destruet⁹: q̄ p̄uēti⁹ ⁊ certe nō ad
insipientiā sibi. **I**ohes baptista siq̄dē
et ip̄e lucifer fuit: nō sua p̄sūptiōe.
ne ⁊ ip̄e latro esset et fur. s̄ dei pa
tris auctoritate p̄miss⁹ est añ dñm.
Ecce inq̄ mitto āgelū meū añ faci
em tuam. **H**abes ī psalmo de
eodem. **P**araui lucernā xp̄o meo.
Ille enī erat lucerna ardens et lu
cens: et voluerūt iudei ad horā ex
ultare ī lumie ei⁹: s̄ nō ip̄e. **V**nde
ergo? **A**psūm iterroga: ip̄e de se lo
quatur. **A**mici⁹ inquit sp̄osi stat: ⁊
gaudio gaudet ppter vocem sp̄osi.
Stat ergo iohes: neq̄ enī auidō
est vento agitata: stat qz amicus.
stat qz ardens ē: et seraphin stare
describūtur **V**ere amicus sponsi: q̄ p
cedētis de thalamo suo non emula
tur glāz: s̄ pat viā. s̄ p̄dicat grāz:
ut ⁊ ip̄e de plenitudine ei⁹ mēat ac
cipe. **I**uc⁹ q̄ iohes tāto vtiq̄ dari⁹:
q̄to āpli⁹ feruet: tāto ver⁹ q̄to mi
n⁹ appetit lucere. **F**idelis lucifer q̄ so
lis iusticie non v̄surpare venerat: ⁊
s̄ p̄nūciat sp̄e dōzē. **N**on sū ego iq̄e
xp̄ist⁹ **V**enit fortior me post me ⁊

cui non sum dignus soluere corrigiam
calamenti. Et illud Ego baptizo
vos a qua: ille baptizabit vos spu
scō et igne. Ac si manifeste luaser
dicere videat. Quid ammiramī itue
tes splendore meū? Nō sū ego sol:
lōge aliū videbitis eū in cuius cōpa
tione tenebre sū et nō lux. Ego tan
q̃ sydus atelucanū: matutino vos
rore p̃fundo. Ille emittet in feruore
radios suos: soluet glacies. paludes
siccat: algētes calefaciet: paupi
bus erit p̃ vestimēto. Nec sane dis
sonat a ṽbo iudicis vox p̃aiores:
s̃ manifeste ignē a iohāne p̃missū
xp̃us exhibet dicens. Ignē veni nū
tere in terrā. // **D**icas fortassis
in igne ut feruorē sic et splendorem
esse. Nō contēdo: licet feruor et quo
dāmodo substantialior et inseparabilior
videatur. ip̃m p̃or audiamus q̃d
magis in igne commendat. Ignē
ait veni nūtere in terram: et quid
volo nisi ut ardeat? Cognouisti
certe quid velit: sed nec illud quidē
ignoras: q̃ et vita in eius volunta
te sit: et seruus sciens nec faciens do
mini voluntatē. plagis plurimis
habeat vapulare. Quid lucere festi
nas? Nōdum illis aduenit temp̃
in quo fulgebunt sicut sol. in regno
patris eorum. Interim p̃uiciōsus est
appetit̃ iste lucēdi: feruē ei multo
melius. Deniq; si tam vehementer
splendore desideras: q̃d videri vis:
esse curato: et p̃mū q̃re feruorē. nec
dubiū q̃n et splendor adiacet tibi. A
lioq̃n incassū laboras: qz pañ splē
dor absq; feruore mutua ta aut certe
simulata lux est: que nō ab igne p̃

cedit: quod autē alienū est ad mo
dum poteris usurpare: eritq; ma
ior confusio quod non cāt tuum vo
luisse videri. // Luna ut aiunt ha
bet absq; feruore splendorem: sed
et ipsum mutuat a sole. Ideoq; tā
frequenter ymmo et semper muta
tur: nec vnq̃ in eodem statu p̃ma
net. Sic p̃fecto sicut luna stultus
mutatur: sapiēs autem permanet
ut sol. Ille inquam stultus qui in
decore suo perdidit sapientiam: qz
refraguit in splendore. Cedit ergo
luaser de celo sicut fulgur: seraphim
vero stant super illud. Stant pla
ne seraphim: quia caritas nunq̃ ce
dit: stant attoniti et suspensi in cō
templatione sedentis in throno:
stant in eterna incommutabilitate
et in eternitate incommutabili. // **T**
u sedere attemptasti impie: p̃
tereā tui moti sunt pedes. et effusi
sunt gressus tui. Filius est qui sedet
ad dexteram patris: ipse est qui se
det in throno dominus sabaoth. cū
tranquillitate iudicans omnia: so
la sedet trinitas: q̃ sola habet imo
bilitatē: sola est apud quā nō ē trās
mutatio/nec viassitudis obūbratio.
Seraphim vero stāt imutabiles q̃
dē: sed suo mō. non in eius cōpara
tione: stant extendentes se et inten
dentes in eum/in quem p̃ospicere
concupiscunt. Qui sedere p̃sump
sit seipso voluit esse contentus: vn
de et solam hodieq; maliciā esurit:
quia solam habet hanc a semetipso.
Cum loquitur mendacium/de p̃p̃i
o loquitur: quia mendax est et pa
ter eius. Quod audis de verbo

mendacij/intellige et de opere mali-
cie: et licet male sibi in malo cōpla-
ceat. sufficere nūq̃ sibi poterit ne in
ipso. Sola proinde sedet trinitas sū-
ma: que sola habet in se esse: et om-
nino sola vere est. se sola fruatur: et
sola nulli9 eget. sola sufficiat sibi p̃pi-

Item sermo quart9 vñ supra

Quoniam dixisset propheta. quia se-
raphim stabant. adiunxit deni-
q; et ait. **P**er ale vni: et sex ale al-
tei. Quid sibi volūt ale iste statres?
Ergo ne et cū hyems trāsierit et se-
derit rex super solū volandū adhuc
erit et cū ipsis seraphim. ut possint
diuersis occurrere necessitatib9 diū-
sorū: ab iminentib9 liberare pericu-
lis. opem ferre laborantibus. in tribu-
lationibus positos consolari. Absit
ut in illo beatitudinis eterne regno
necessitas: aut periculū/aut labor/
aut tribulatio sit. cui oporteat sub-
ueniri. Ad quid ergo tunc ale? Pla-
cet michi statio ista: omnino sic vo-
lo manere: nec aliquid proeius ad-
mitto: quo michi stabilitas ista de-
pereat. Verū tamē scio beate psal-
m: q̃ propheta es tu: et spiritū ei9 habes.
qui habūdantia pietatis excedit nō
modo merita. sed et vota hominū:
salua michi sit illa tā amabilis sta-
bilitas. Jam si quid ale iste ad beati-
tudinē addiderint non refuto: credo
autē sicut in statione inmutabilitatē.
sic et in volatu alacritatē p̃mitti: ne
videlicet insensibilis et quasi lapidea
stabilitas estunetur. Sed dicas. et
si alas habere necesse est: quare tā
multas? Quid sibi vult multiplica-

tas ista pennarū? Audi quid sequi-
tur. Quibus velabant caput: dua-
bus pedes: et duab9 volabant. In
quibus verbis videre michi videor
quod de statione dictum est/ volatus
manifestius explicari. Quo enī se-
raphim volant: nisi in eū cuius ar-
dent amore? Vide flāmā quasi vo-
lantē. et stantē simul: nec miraberis
iam seraphim stantes volare: stare
volantes. Sed quia dixim9 quo vo-
lant: ipsas quoq; quib9 volāt alas
exigere religiosa caritas vestra vide-
tur. Certi9 posset et credibilius phi-
bere cui datū est et videre: ego tamē
opinor non incongrue pennas istas
agnitionē et deuotionē posse intelli-
gi: quibus in eū qui supra ipsos est
seraphim capiūt. Teuat quippe cog-
nitionis ala sed sola non sufficiat: cu-
it ai9 qui vna tantū ala volare con-
tendit. et quo magis attollitur p̃ci9
colliditur. Experti sunt philosophi
gentiū: qui cū cognouisset deū. non
sicut deū glorificauerūt: sed euane-
uunt in cogitationibus suis. et obscu-
ratū est insipiens cor eorū. Deniq;
traditi in reprobiū sensū. vsq; in ip-
sas eā passionē ignominie eorū
erunt: a deo vera probatur illa sen-
tentia. scienti bonū et nō faciēti pec-
catū est illi. Sic et zelus absq; scien-
tia quo vehemētius irruit. eo eorū
it grauius: impinge ne nimitū atq;
resiliens. vbi vero intelligentiā cari-
tas. agnitionē deuotio comitatur.
Voleat seare quisq; eiusmodi est: vo-
let sine fine quia volat in eternitatē.
Item supra ea que p̃mittit capitis
et pedū relatione extat a patribus

probata sententia dei caput pedes
 relati: eo q̄ lateat quid ante mun-
 dum fuerit: quid re futurum post cō-
 sumationem. et hoc quidem pro eo
 q̄ distinate in latinis codicibus scrip-
 tum est caput eius ⁊ pedes eius.
 Testatur autem interpres noster in
 hebreo verbū esse cōmune: qd̄ inter-
 pretari posset ei⁹ et suā. ut seraphin
 iuxta hebrei sermonis ambiguita-
 tem vel suam faciem ac pedes opite
 dicantur. Unde ⁊ mirū videri p̄t:
 tur e duobus eū magis in interpra-
 tione elegerit sensū. quem visionis
 cōsequētia min⁹ videtur admittere:
 ut videlicet ⁊ volaret ⁊ velaret pari-
 ter caput pedesq̄ sedētis. nisi q̄ orige-
 nis expositionē secut⁹ sit in hac par-
 te. Si de ip̄is quoq̄ seraphin licet
 accipere. sic pingre ea ut opto capite
 ⁊ pedib⁹ solū appareat corpus medi-
 um. ⁊ ip̄m quoq̄ nō penitus: p̄pter
 eas nimirum alas quibus volare p̄-
 hibentur. Cōsidere siquidem quasi
 quoddā caput corp⁹ ⁊ pedes meos
 in verbis apostoli quib⁹ ait. Quos
 enim p̄sciuit. ⁊ p̄destinauit cōfor-
 mes fieri p̄maginis filij sui: ⁊ quos
 p̄destinauit. hos ⁊ vocauit: quos
 aut vocauit. hos et iustificauit: et
 quos iustificauit: hos et magnifica-
 uit. Itaq̄ inicum meū solius gracie
 est: ⁊ nō habeo quid michi in p̄desti-
 natione attribua sine vocatione: nō
 sic sane ab opere iustificationis alie-
 nus sum: operatur ⁊ illud gracia. s̄
 plane meum. Vides ne quēadmo-
 dum seraphin in medio appareat a-
 liquaten⁹? Porro cōsumatio qui-
 dem ⁊ ip̄a sol⁹ gracie: nec est michi

in hac pte vel cum ea siue in ea glo-
 rari quasi cōadiutor videat aut cō-
 perator. Velat itaq̄ seraphin caput
 suū duabus alis: si et veraciter cog-
 nouerit et humiliter fateatur: quia
 mīa eum sola p̄uenire. Velat ⁊ pe-
 des alis eque duab⁹: si mīe quoq̄
 que sola subsecutura est. nec ignar⁹
 extiterit nec igrat⁹. Quā sane et ca-
 pit⁹ et pedū relationem/et nūc quo-
 q̄ negligere non oportet: licet tunc
 maxime p̄ficienda sit. quando iudex
 sedebit sup solū: et astantes sibi se-
 raphin et agnitio veritatis subtili⁹
 illustrabit. et inflamabit vehementi-
 us caritatis ardore. In quorū nume-
 ro indignos nos seruos noī sui/ip̄a
 sa de qua locuti sum⁹ p̄stituere digne-
 tur mīa. que ab eterno et v̄s in eter-
 nū super electos: in medio quidem
 aliquaten⁹ ostendens liberū arbitri-
 um meriti gracia. p̄ncipium vero ⁊ fi-
 nem soli vendicās sibi: ut sit nobis
 alpha et ω. dñs deus noster: ⁊ pro
 utroq̄ iure clamemus. Non nobis
 dñe nō nobis: sed noī tuo da glām

Verbo quintus vñ supra.
Ommendat nobis sacre litte-
 re xpm dñm. et ex patre. ⁊ in
 patre: et aī patre. ⁊ a patre: et p̄ pa-
 tre. etiam ⁊ sub patre. Et dicitur ex
 patre: ineffabilis est natiuitas. Et
 in patre: substantialis vnitas. Et aī
 patre: equalitas maiestatis. Hanc
 enī hec tria ab eterno. Ceterū si ex
 p̄re nascens: qd̄ in p̄re aut aī p̄re?
 Nō incōgrue forsitā i p̄re cubās: aī
 patre sedēs dicitur. Et audite cō-
 sessus huius ⁊ huius accubitus ra-
 tionē. Sicut enim sessio maiestatis:

sic affectio equalitate exprimit maiestatis: p̄sertim cū sit ei sedes a dextris patris. nō sane sub pedibus vel a tergo. **E**t sedere q̄dē iam q̄scere est: sed iacere magis. Quid autē delectabili? et quodāmodo dulcius esse videbitur filio an q̄ in patre est: an q̄ cū patre oībus p̄ceat? In quo putas horū sūma illa pax que exuperat omnē sensū: et singularis requies dñi appetentius assignet? **E**t si digne satis ore id exprimi nequeat: cor de tñ forsitan pie concipitur. ut salua quidem in oībus illis indiuisibilis simplicitate essentis. inter glorie equalitate et substantie unitatem venisimilis quedā ei que iter concessum et accubitus est. cogitari posse distinctio videatur. Deniq; parum videtur sponse videre sedentē: cubitum sibi flagitat indicari. Indica mihi quem diligite anima mea: ubi cubas in meridie? **R**ed et aīme omnique sanū sapit: dulcis sapit p̄ oēm modū. quod aplūs ait. **Q**ui adheret deo: vnus spūs est: q̄ q̄ apostolus dicitur. **C**um sederit rex in sede maiestatis sue. sedebitis et vos iudicantes: haud min⁹ vtiq; sed magis iocundior et sessione cubatio. **E**go in patre ait fili⁹: et pater in me est. **N**ō potuit expressius substantie unitas cōmendari. **U**bi enī vterq; i altero nichil quasi exterius: et licet nichil interius cogitari: simplicissimā magis credi necesse est in ambob⁹ substantie unitatem. **V**erūptū aliq̄ tenus huic simile q̄d dicitur. **Q**ui manet in caritate in deo manet: et deus in eo: nisi q̄ hic quidē spiritualis

quedā vnio. scdm q̄d sup̄a memorauim⁹. qui adheret deo. nō quidē vnū. nō vna substantia: s; vn⁹ spūs est: illic vero naturalis poa⁹ et substantialis unitas designatur. **U**n et habes i euāgelio. **E**go et pater vnū sum⁹. **I**llud p̄inde iuxta p̄fata si multitudine tanq̄ cubiculū vnigeniti. et quasi sūma quedā reges dñi est. **N**os quoq; p̄ hanc voluntatum vnionē et adhesionē spūs. quā nimirū caritas facit: pro nostro q̄dē modulo in hoc suū cubiculum. et in suam requiem: fac⁹ eā p̄mogenitus introduat. // **T**am vero quod dicitur a patre ambulante signat. et ad eum proxime ipso p̄stante celebraturi sumus: spectat incarnatiōis eius aduentum. **H**inc nimirū et ipse ait. **E**go enī a deo p̄cessi et veni. **I**n terris deniq; visus: et cum hoīb⁹ uersatus. medi⁹ nostrū quē nesciebam⁹ stetit: verus quidē emanuel nobiscū deus. nobiscū stans: sed p̄ patre: q̄ enim nobiscū stetit: adiutorii. q̄ p̄ patre stetit: zelū designat. **P**aternā nempe q̄rebat in oībus glām: cui⁹ et venerat facere voluntatem. **C**eterum si pendentem cōsideras. si xp̄stum et hunc crucifixum attendas: ibi maxime euidentissimēq; eum sub patre repies: hoc et p̄prie et specialiter ad huāne pertinuit nature hūilitatem: scdm quod ipse ait. **P**ater maior me est. **D**icere ne audebim⁹: q̄ aliquando fuerit sine patre? **N**emo id p̄sumet: si nō p̄ior ip̄e dixisset. **D**e⁹ me⁹ de⁹ me⁹ ut q̄d deliquisti me? **Q**uasi q̄dā delictio ibi fuerit: ubi nulla fuit in

tanta necessitate virtutis exhibitio:
nulla maiestatis ostensio. **H**abe
mus itaque ihesum christum ex patre nas
centem: in patre habitantem. cum patre se
dentem: a patre ambulantem. per pa
trem stantem: sub patre pendentem. sine
patre morientem. Quoniam ergo modo
ex hijs cum vidisse credemus ysaia
cum diceret: vidi dominum sedentem super so
lium excelsum et eleuatum. Longe enim
per omnem modum dissimilis ea visio
fuit: de quo alibi iste propheta. Vidi
mus inquit eum. et non erat ei species
neque decore: et estimauimus eum tanquam
leprosum et passum a deo et humiliat
um. Iste utrobique vidit eundem: sed
non eo modo: ac per hoc quodammodo
non eundem. Ibi enim vidit liuidum plagis.
saturatum opprobrijs. affectum supplic
ijs. laceratum iniurijs. vidit denique com
temptibilem: et vidit pendentem: vidit
propter nos morientem et ait. Attritus
est propter scelera nostra: cuius liuore sa
nati sumus. Ibi inquam nouissimus viro
rum apparuit et despectus: hic autem ple
na erat omnis terra maiestate eius. Ibi
vir dolorum et scelerum infirmitas: hic dominus
sedens. Et illa quidem visio visio: ubi
plis numeri designantur: hic autem tam sin
gularis est. quam sublimis. Ibi ergo tanquam
vnum de multitudine vidimus ait: hic
autem tanquam solus et solitarius leuans se super
se. Vidi inquit dominum sedentem. et dicit. **N**unc
appetenter dominus dicit. quod sedere aspiciat:
sedere enim presertim est: sedere dominan
tis est. et regnantis: maxime vero sede
re super solium dominationis notat: nam sede
re simpliciter aliquam humiliationem. Ce
te tamen ut diximus quod in patre cubat deli
cians. cum patre ingens sedet. Ibi spou

sus amabilis: hic dominus ammirabilis.
Denique gloriosus deus in sanctis suis: mi
rabilis in maiestate sua. Vidi inquit
dominus sedentem super solium excelsum et eleua
tum: et plena erat omnis terra maiest
ate eius. et ea quae sub ipso erant reple
bant templum. **Q**uae enim sub ipso erant?
Numquid ipsum quod dixerat solium quilibet
excelsum et eleuatum? sub ipso tamen nich
ilominus erat? **N**isi enim ipse super solium se
dens: solium plane sub ipso: et quo
modo ipsum replebat templum? **D**enique
quoniam iam et ipsa terra omnis plena est ma
iestate eius: templum adhuc quomodo vel unde
repletur? **E**nimvero discite ex hijs
quae audis solium non machinam ymagina
ri corpoream: sed angelicam intelligere cre
aturam. **N**isi enim sedes est sapientie anima
iusti: quam dignior sedes angelici sancti?
Hoc solium plane glorie eius excelsum per
naturam. sed multo magis per gratiam ele
uatum: excelsos enim facit natura condi
tionis. eleuatos gratia confirmation
is: de qua dicitur. Verbo domini celi
firmati sunt. **E**a igitur agmina ange
lorum in quibus sedet deus. et quae sub ip
so sunt templum replent: licet iam terra
omnis ipsius plena sit maiestate. **U**bi
enim regnat. ubique imperat: ubique maiest
as eius: sed gratia forte non ita. **N**on in
quam sicut potestas. sic et voluntas eius.
bona ac beneplacens et perfecta.
Alioquin quid est quod dicitur. Fiat volun
tas tua sicut in celo et in terra? **N**isi enim
voluntas eius de omnibus: sit per
omnes. non in omnibus tamen.
In electis spiritibus sit voluntas
dei: quando eis efficitur cum ipso v
na voluntas. **H**ec sane adhesio spi
ritalis: vnum spiritum faciens: sicut

multitudinis credentium erat cor unum
et anima una legitur extitisse // **E**t ea que sub ipso erant replebant
templum. Replebant omni benedic
tione spiritali. Replebant consolatione
diuina. Replebant diuisionibus gra
tiarum. Replebant denique fructu sanc
tificationis. Viquidem domum tuam domine
debet sanctitudo. Replebant diuer
sis carismatum donis. spiritu sapienti
e et intellectus. consilij et fortitudi
nis. scientie et pietatis. et replebat
illud spiritu timoris domini // **D**e
seraphim stabant super illud. Nomen
est angelorum ordinis summi atque
supremi. ut merito stare super cete
ros deserviant. Et ipsi tamen quod
libet ceteris prestant. et astant nichil
omnino domino presidente. de uotu
utique ministerium et plenum reuerentie
obsequium exhibentes. // **A**liter enim
domini. aliter angeli. aliter homines in
telligi conuenit statione. **E**t ait christus
pro patre zelans. patris gloriam que
rens. et tanquam fidelis unigenitus. pri
mo et primogenitus patris zelo pa
tris adiuvans adoptiuos. **D**ic se
phanus illum stantem vidit. quem ha
buit adiutorem. **D**ic propheta cum
surgere in adiutorium prebatur. **E**x
uirge inquit domine adiuua nos.
Dane angelica statio ministratio
est dicente propheta. Milia milium
ministrabant ei. et decem milies cente
na milia assisteant ei. **N**am homines qui
dem stare est persistere in vigore ani
mi et obseruatione propositi. **D**ic mo
yses stetit in constatione in conspec
tu domini. ut auerteret iram eius. **D**ic ste
tie sinees et placuit. // **S**eraphim

stabant super illud. **Q**uid sibi vult
quod non unum non plurimos stantes vi
disse prohibet propheta. sed duos. **D**uos
siquidem ei apparuisse constat. ex
eo quod secutus adiunxit. **D**ex a
le unius. et sex ale alteri. **E**t bene duo
stabant. **D**e enim solus. quod si ceciderit non
habet subleuantem. **D**e tibi superbe spi
ritus solitudinis. et solitarie. presump
tionis amator. non stetisti in verita
te. expulsus es. et per superbie stare
non potuit. solus sedere volens. tan
quam fulgur cecidisti de celo. non habi
turus aliquando subleuantem. // **D**ex
ale unius. et sex ale alteri. **A**d
quod multiplicatas ista penarum. **D**ua
bus inquit velabant caput eius. et
duabus pedes. et duabus volabant
grande misterium. et profundum utique
sacramentum. attentas in vobis hec
verba aures desiderant. sed multo ma
gis disertam in nobis linguam exigunt.
maximeque animam spiritalem. **D**icit autem
utrumque quod sentio. nec sane affirmare
dico. sed coniectans quodammodo et opi
nans. **Q**uid ei estimare vetat deiec
to luafere ad puigiles exaubias se
raphim assistentes. sicut electo homine.
teste scriptura cherubi ad custodiam po
suit deus. **N**ec incongrue forsitan cheru
bim flammam gladium tradidit. ut a lig
no vite iasio parit. et incensio quibus ni
hil carni terribilius manum prohibeat
corpale. **P**orro seraphim tamen alas
accipit. quod velamine arceat oculum
spirituale. **D**enique duabus inquit velabant
caput eius. et duabus pedes. ut nec
alta dei nec profunda eius iniquus ille
valcat contemplan. **E**rit cum reuelabi
tur gloria domini. sed non erit hoc nisi

factū fuerit ante / qđ scriptū est. tol-
latur impius ne videat gloriā dei.
Interim sane velatur caput. velantē
pedes vt mediū aliquid eide impio
videndū s; ad inuendū vtiq; relin-
quatur. ⁊ velantur alis que nimirū
illū sic arceant vt istos sustineant ⁊
sustollant. Querendū tamen p̄us q̄
his alis volare dicatur: quia duab;⁹
inqt volabāt. Nec incōgrue forsitā
si duas istas nature ⁊ grē dicamus.
p̄sertim cū prius quoq; in hys ipsis
eādem solij celsitudo ⁊ elcuiatio a no-
bis fuerit assignata. **V**iuā siquidē
per naturam intellectū ⁊ feruenti
nichilomin⁹ affectu per gratiam. in
eū qui supra ip̄os est extēti iugiter
⁊ intēti: stare quidem vt dixim⁹ per
ministerium. sed volare per studium
perhibentur. **L**icet enī velent caput
dñi. velent eādem pedes: s; sibi ista
nō velant. magis autē sedule volāt.
⁊ volitāt inter ista. ⁊ alta potentie
eius ⁊ p̄funda sapiētie vestigantes.
Nec sane scrutatores sunt maiesta-
tis: vt p̄inde opprimātur a gloria. q̄
non nun⁹ diligant q̄ intelligant ⁊
vtpote quos ille regit ⁊ agit spirit⁹
q̄ scrutatur eādem alta dei. **D**up-
bus ille luāfer lucem p̄ferens. nō ig-
nem habēs. alteri tantū inixus ale-
casum facere potuit nō volatum. **E**x-
ultauit enī laudus esse nō feruidus
nō incensus qđ seraphim sonat. **N**on
ergo stetit. quia p̄cepit: sed nec vo-
lare potuit qđ p̄sumpsit: sustulit eū
nature viuacitas. sed in suā plane p̄-
niciem: quippe quem defectus gratie
mox deiecit. **N**ec similis sane eorū
casus: q̄ cum cognouissent deū non

glorificauerūt aut gratias egerūt:
quo tantē merito traditi sūt in repro-
bum sensum ⁊ obsecratum est inspi-
ens cor eorū. **D**eniq; ⁊ ipi eorū p̄-
cipi interpositū est velamen: qđ nul-
la iā nature viuacitate pertranscat. ve
ipius qui sup solū sedet caput que
pedes valeat intueri. **S**iquidē sera-
phim stantes ⁊ ostātes duab;⁹ alis
caput velabant: ⁊ duab;⁹ pedes s;⁹
est corpalis diuina substantia nec in
formā hominū mēbris distincta cor-
poris: spūs est de⁹. et que de eo di-
cuntur spiritalit̄ vestiganda. **A**lioqn
q̄s reuelabit nobis caput hoc ⁊ pe-
des istos: q̄s geminis alis seraphim
velant: nisi spūs ipse qui nouit oīa
que in eo sūt: ⁊ scrutatur eādem al-
ta dei. **E**go enim opinor ip̄a esse q̄
hoc locū capitis noīe designantur.
Itaq; scdm hunc sensum caput eius
maiestas eius: potestas eius sempi-
terna. virtus atq; diuinitas caput
eius. iuxta illud p̄phetiam. **I**usticie
eius sicut mōtes dei. **N**empe quod
sequitur. iudicia tua abissus multa:
nō incōgrue videbit̄ pedū posse ap-
pellatione designari. **D**ūt enim ve-
lut quidam pedes eius inuestigabi-
les vie eius: inscrutabilia iudicia
eius. profundum sapientie eius.
⁊ irreprehensibilis quedam sed incō-
p̄hensibilis dispositio eius. **A**d hos
pedes ipsum quoq; dñice incarnatio-
nis misterium specialiter nōscitur p̄-
tinē. ⁊ omnis pariter opotio nostre
salutis. **C**ernere est q̄ sit iusticia illa
sublimis. quam sicut montes dei p̄-
pheta esse miratur: nostra enim si
qua est humilis est iusticia. recta

forſitan ſed non pura? niſi forte me-
liores nos eſſe credim⁹ q̄ p̄ces nos-
tros. qui non min⁹ veraſſe q̄ hui-
liter aiebant. **O**ēs iuſtiæ n̄re tanq̄
p̄an⁹ menſtruate. **Q**uo enim pura
iuſtiā? ubi adhuc nō p̄t culpa deſ-
ſe? Recta p̄inde int̄n̄ videri p̄t iuſ-
tiā hoīm. ſi tamē p̄cō nō conſenti-
ant: ut nō regnet i mortali eoz cor-
pore. **N**ā p̄mi quidē hoīs in iunio
nō modo recta. ſ; et pura ſunt / q̄ diu-
ditū eſt nec ſentire p̄cōm. **C**eterū et
ip̄a quoniā firma non ſunt / 7 purita-
tem facile p̄didit: et ne ipſa quoq̄
retinuit rectitudinē ſuā. **D**ane apud
āgelos iuſtiā: recta pura et firma
eſt. ſublimis quidē ſed adhuc lōge
inferior q̄ diuina: non enī unata e-
iſ eſt. ſed collata a deo: ut natura
ipſa q̄ ex ſe eſt. non modo iuſtiæ ſ;
7 iuiſtiæ capax inueniatur. **N**ūq̄d
nō iſta eſt p̄auitas quedam quā in
angelis ſuis vera illa iuſtiā legiſ-
ſe inueniſſe? **N**ō enim iuſtificabitur
in cōſp̄at tuo oīs viuēs ait iſ q̄ dei
iuſtiā minime ignorabat. **N**ec
ait omnis hō. ſ; omnis viuēs: for-
te ut ne ipſos angelicos eum noue-
ris ſpūs exēpiſſe. **V**iuūt enim 7 ip-
ſi tanto verius: quanto p̄opius aſ-
ſtant ei / apud quem eſt fons vite: 7
nichilomin⁹ eā iuſti ſunt. ſed ex
eo. non coram eo: munere ei⁹. nō
in ei⁹ comparatione. **I**pſe enim ſibi
iuſtiā eſt. an⁹ volūtas non tam e-
qua q̄ ipſa eātas: 7 utraq̄ non a-
liud q̄ ipſa ſubſtantia eſt. **I**lla ergo
iuſtiā veraſſime ſicut mons ē: q̄ rec-
ta eſt. pura eſt. firma eſt: et ut ita
dixerim eā ſubſtantia eſt. **Q**uā

ta in hoc capite altitudo latet: quā-
ta gl̄a ē. quātaq̄ ſublimitas i hoc
tā vmbroſo et condenſo monte repo-
ſita? // **Q**uib⁹ enī putam⁹ aliis
hoc caput ſeraphim velāt. ut nulla
ſua ſublimitate nature: nulla cōnis
p̄ſpicuitate. nequā ocul⁹ queat i il-
lam irūpe veri lumis claritatem? **D**uab⁹
ni fallor aliis ſue videtur licet
ip̄oz gl̄orie 7 felicitatis. **I**ncffabili-
ter ſiquidē delectantur in amiratione 2
templatiōis illi⁹: nec min⁹ gl̄antur
in ip̄i⁹ veneratione. **I**niqu⁹ ille am-
irationē q̄dē: ſ; nō venerationē h̄ns.
quia ſubdi noluit per venerationē.
ſigi non valuit p̄ ammirationē. **D**e-
ni p̄ ammirationē ipſam in emula-
tionē conuertit. nec venerari digna-
tus eſt: ſ; conatus imitari. **Q**uē
liuſ ſeraphim ſua ip̄a amiratione ſeli-
ces. veneratione eā venerationi ſiue
verā in ip̄o habētes gl̄am. cui ſeruē
regnare ē: et apud quē omis qui ſe
huiliat exaltabitur. // **E**t nūc au-
di quemadmodū h̄s duab⁹ aliis
ip̄m q̄d dixim⁹ caput dñi. ne iūq̄
ille iſpiciat velate ſeraphim vidēat.
Quodāns enī ſurſū dirigit acē. in
angelicā ſtatī felicitate 7 gl̄oriā ma-
lign⁹ offēdit: et offēdit oculum peſ-
ſim⁹ humor. liuor p̄p̄i⁹: ut penetra-
te vltra nō poſſit. **V**ic nūm⁹ quaſi
gemino quodā velamine ne ſblimio-
ra p̄ſpiciat inuid⁹ p̄peditur. ad illa
tū q̄s ſupiores h̄e dolet: mō q̄dē fe-
licitate. mō gl̄am. mō utrūq̄ ſil: re-
uerberata acē cōturbescēs. **Q**uis ei
tam grauis prurit⁹ oculi q̄ inuidia?
Nec vero alijs liuor inuid⁹: q̄ q̄ ali-
ena gl̄a 7 felicitate torq̄t. **S**eraphim

etiam ut aut iudicia caret. **¶** Sed 7 pe-
des dñi quib9 nimir9 ipenetrabile
iudicio9 ei9 abyssum. 7 dispositiois
ei9 vias dixim9 iuestigabiles de sig-
ri; duab9 eque alis seraphim velat.
Ego aut dico prudentia et fide lita-
te. **C**ū enī et fideles pariter 7 misisti
sint et prudentes : sic diuina negocia
gerūt. 7 saluti puidēt elō9; vt ma-
lign9 ille oīno de phēdere nō possit.
Ex h9 pedū velamēto scm̄ reor; vt ne
sac̄s / dñm gl̄e fecerit crucifigi. ex h9
cotidie fieri vt nr̄e salutis negotijs
ignorās seruat et inuit9 : sero post
modum plangens / q̄ dū obesse vo-
luit. inuētus sit profuisse. **¶** Sic nūm-
tum p̄ amīnistrato9ios spūs illudi-
tur ei9 astuac. q̄ et fideles sint qui
de tegere nolūt : 7 prudentes q̄ no-
runt tegere diuine erga nos puidēti-
e 7 dispositionis archanū. **¶** Ce-
terū sicut e sup̄mus duab9 alis ne-
quissim9 ille amīrationē habuit. s;̄
non venerationē vt dixim9; sic e me-
dijs quoq; spūalē quidē ei intellēm
natura. sed non eam grā affcīm de-
dit : sic nichilomin9 ex infimis istis
facile satis animaduertere ē. q̄ inē-
tus sit fidelitatis expe. nō aut simi-
liter caruisse prudentia : nisi forte tu
aliquē aliū putas esse. qui dici9 est
collidior arātis animātib9 serpens.
Forte etiam non incōgrue dici9.
qm̄ corpō tam irōnabilis cas9 ei9 :
irreparabil; collisio fuerit q̄ ex hys
quas dixim9 alis sicut in parte dex-
tera nulla affuerit : sic in leua nul-
la defuerit. **N**ō ita sane duo illi q̄s
aphetica nobis visio cōmētauit. stā-
tes et ostantes dom̄io maiestatis :

cui9 etiā duab9 vt dictū est aliis ca
 put velāt. **I**pa quidem sua amiraci
 one in qua delatantur felicitē ⁊ ac ve
 neratiōe in qua sublimit' gloriāē ⁊
 duab9 etiā p' des ⁊ fidelitate viz ac
 prudētia. Porro duab9 volāt/natur
 re vt dixi9 p' spiciat' ⁊ efficaciam grē
Hanc mediā q̄si quādā lōgitudinē
 nudā visibilē q̄ reliquūt ⁊ lōgānitatē
 dico ⁊ benignitatē dei; ad p' niaz ho
 mīes iuitantis. **O**ib9 enī cernere ē
 quēadmodū solē suū sup bonos et
 malos oriri faciāt ⁊ et pluāt sup ius
 tos p' iter et iniustos. **H**ac nimirū
 caritate/ ver9 ille salomō q̄si quēdā
 mediā sua cōstrauit p' pter filiā ihe
 rusalē ⁊ vt q̄b9 altiora se q̄zere ⁊ p
 funda vestigare nō licet. saltē in me
 dijs valeant exerceari ⁊ ad sublimū
 subtiliūq; exīn rerum cōtēplati
 onē p' moueri aliquā mēteat. **C**eterz
 neq̄ssim9 ille ex hac visiōe etiā i p' n
 ti torq̄t acri9. ⁊ graui9 cruciabit i
 futuro: p' mū q̄dē q̄ ipām nob lōgā
 nimitatē benignitatis inuideat; de
 in q̄ neq̄q̄ sibī p' i saltē hac occasiōe
 p' uideat vt ad p' ziam adducatur.

**In natali sc̃i martini ep̃i et cōfess
oris sermo**

Hic sermonē a nob̄ ex
petit tā n̄ hic quēt⁹. q̄
aduēt⁹ hanc honorabili
um p̄sonarū: q̄s de lon
ginq̄o gratulamur ad
esse. **N**unc audite ip̄s eos libet⁹ ⁊
s̄ qm̄ eligūt p̄mo ⁊ exigunt magis
ut loquar: m̄ si nō l̄z audire eos. e
is n̄c ē obaudiē. **E**t q̄c̄ viū ē no
bis s̄mo tā multa māsfuctudo corū
qua viz mentis scīoreo dignitate

superiores. sapia locupletiores. non
modo ad visitandos. sed etiam ad au-
diendos nos dignati sunt de dinare.
Efficax eruditio: et digna omni accep-
tione doctrina. **D**ixit non verbo et lin-
gua: sed opere et veritate amonet nos
imitatores suos esse. sicut ipsi sunt
prophetae: et discere quod ab ipso utique didi-
cerunt nites esse et humiles corde.
Dic maria elizabeth petijt: coniu-
gata vrgo. ancilla domini. pariterque ma-
tre iudicis mei: dei genitricis pauperis geni-
tricis. **D**ic postmodum ihesu et ipse iohannes
adiit: et adijt baptizandus: ut pote
que decebat implere omnes iustitias. Vos
quique reuerendi patres de tenore vobis non
facitis parte vestram: ad audiendum quippe
non ad loquendum velociores: etiam in-
ter ipsos qui vestro magis eguerant co-
mune. Nam nos quidem quia omnem im-
plere non possumus iustitiam: vel non nul-
lam vobis exhibere curam. iustum esse non
dubitantes inferioribus superioribus obedire.
¶ **D**ed unde loquamur? Quid de
terra est. de terra loquitur: ait vox illa
clamantis. De terra ergo loquamur
qui de terra subsistimus. **¶** **I**n terra au-
dite quique terrigeni et filii hominum: vo-
bis diamus et de vobis. **I**n terra o-
rimur. in terra moramur: in terra
morimur: reuertentes in eam unde
sumus assumpti. **H**ic agustus nobis itro-
itus: mora brevis: sola mors certa.
Cogitur totum ad iudicium portare
quod meruit: dilata est vehementer
multiplicata et repleuit terra: attamen
velit nolit quantumque recalcitret. u-
niuersus adhuc fert suam quam exco-
pit. **T**erra inquit es: et in terram
ibis. **S**eruis equidem sententia:

sed non sine grandis misericordie
tempamento. **D**ura admodum: sed si
merita peccatorum indulgentie plena. **D**i-
quidem non minus iuste peccata dicuntur.
terra es: sed ex hoc iam sub terram
ibis. **I**ustus foret etiam tunc iustus do-
minus et laudabilis nimis. **I**dignus
plane qui laudaretur: sed non ego pro-
neque qui laudarem. **A**lio quando tunc quo-
que nichilominus vere dicentem si tu
dicere possem: iustus es domine et rec-
tus iudiciu tuum. **A**t non inferens con-
fitebitur tibi: neque mors laudabit te
sed nos qui vivimus benedicimus dominum.
¶ **P**eperasti igitur creature tue:
peperasti glorie nominis tui: ut des-
cenderes de iherusalem. **M**ime tamen
vbi in ihericho patereris abduca. **D**e-
minimus adhuc reliquus in via semilau-
dare possum: vbi totum dixero ibo to-
tus in laudem: et dicet omnia ossa me-
a domine quis similis tibi. **P**ropter
hoc nempe amiratus fuisses mie me-
misti: non perdens hominem in loco per-
ditionis: sed in loco afflictionis hu-
milium. **Q**uid causaris homo: quid
sententia queris durior? **T**erre
addictus es factus e terra: ut ipsa
sit patria que materia fuit. **¶** **D**ed
audire iquies velim: quia spiritus es et
ad spiritum ibis. **D**ixit etiam spiritus suus
quod ad animam pertinet: nec portionem
hanc meam dubitauerit portionem. **A**u-
diui sane ab apostolo quia dominus spiritus est: et
ab ipso domino quia spiritus est deus: nec
modo spiritus: sed et spiritum patris. **D**e quo ergo
me tenet me carnis quia caro ex parte:
spiritum patris non reapiat. cum ex parte sim spi-
ritus? **D**ao scio: agit hoc non tam
substantia ipsa quam culpa. **D**ixit enim

pāores spūs inter celū ⁊ terrā ven
tosum hoc mediū tenent: vñ ⁊ pā
tes hui⁹ aeris nominātur. Sic pā
nā inter nos et deū separant: inter
creatore pāemq; spūū ⁊ spiritale
vtiq; creaturam. **T**raxit aiam cor
pus in regionem suam: ⁊ ecce pua
lens opprimet peregrinā. **F**actū nē
pe est talentum plūbi: nō aliūde ta
men nisi quia sedet iniquitas super
illud: corp⁹ enī aggrauat animā ⁊
sed vtiq; qd corumpitur. **C**orūpi
tur aūe: ymmo eā aplō attestante
mortuū est ppter peccm. **I**taq; licet
quodāmo celū sit hō. celestib⁹ sū du
bio spiritibus similis sba similis. **F**
orma ⁊ substantia qdē qm spiritāl.
forma vero quia rationalis est: mī
me tamē eū iam leuare duo ista suf
ficiūt: vt mereatur audire/ qz celum
es et in celū ibio. **F**rustea gloriē de
libertate arbitrij que in mente est:
capti⁹ duāq; in legem peccati q in
carne ē. **N**ā et forsitan videreē du
plex funicul⁹ posse alteri eā duplici
preualere: vt vīz quē sibi terra ge
mino quodā iure tanq; pzia piter ⁊
materia vendicat: ob geminā nich
ilomin⁹ q pcedā est substantie sciz
⁊ forme similitudinē. celū quoq; re
cipiat vt celestē. **A**z iā triplica
tus inferior ille et deorsum trahens
pāō equitē accedēte funicul⁹: nisi
illuc quoq; occurrerit grā nō rūpiē
Hanc vbi illa affuerit: haud dubiū
qñ soluat facile gūis iste q trahit:
ymmo quo trahim⁹ funicul⁹ unq; tatē
Hec enim in deū ⁊ nos nō separās
interuenit: sed reparans ⁊ coniun
gens. **I**taq; ibo michi ad mōtē grē

⁊ colles miserationū: quantum the
zauros omnes repositos audio pe
nes xpistum. **I**bo ad eum qui ple
nus est gracie aut veritatis: si forte
accipiam aliquid de plenitudine il
la. ymo si forte accipiat in plenitu
dinem illam: vt cum ceteris aliqñ
mēbris occurrām. i mēsuram etatis
plenitudinis xpisli. **N**emo quippa
ascendit in celum: nisi qui de celo
descendit. **F**idelissimus plane
et benignissim⁹ mediator: qui qui
dem nō discreuit. sed fecit vtraq; v
nū. mediū parietē materie soluēs:
donans nob: oia delicta. **D**elēs qd
aduersum nos erat cyzographum
decreti qd erat contrariū nob. et ip
sum tulit de medio affigens illud
cruci: expoliāns pzinapat⁹. ⁊ potes
tates traduxit confidenter palā tri
umphans illos. pacificansq; per sā
guinem suum que sunt in celo. ⁊ q
super terram. **P**ropter hanc
nempe salutem quam in medio ter
re erat operaturus. non confestum
sub terra posuit hominem sicut pec
cando meruerat. sed in terra. **H**ique
dem respirandum est nobis et nul
latenus desperandum: donec in ter
ra adhuc interim constituti. et suspi
cere celum possumus: et suscipere da
ta optima et dona perfecta de sur sū
o patre luminum. a patre spirituum
a patre misericordiarum. **N**am et
propterea rectum fecit hominem: e
ciam corpore ipso. **H**os homini sub
lime dedit. cum pzonā vtiq; spectēt
animantia cetera terram: vt attol
lens ad sydera vult⁹ illo suspirare
vbi vitam beatam et perhennem

conspiciat mansionē. **N**onne enim
pie et fideliter iturib⁹ nobis. rehe
mentissimū quoddā incētū amoris
et puocatio flagrantissimi desiderij
est visio ipsa tā laudissime regiois?
Nō sūt stelle celi similes glebis ter
re Inter splēdore solis et caliginem
soli huius nō perua distātia est **F**or
te tamē hic quoq; nōnulla s; in suo
genere pulchra videtur: et hēc ipsa
vndiq; mixta nō pulchris: ut au
rum i luto. gēma in sterq̄linio. lilium
inter spinas. **T**ota pulchra es pa
tria mea: et macula nō est i te **T**o
ta pulchra es absq; eo qd intāsecus
latet. **Q**uid illud? **R**ēpe bti illi an
gelia spūs: et aīe ipse scōz que iā
ingredi meruerūt in locū tabernacu
li amirabilē vsq; ad domū dei **D**icūt
sunt ei corpa terrestria et sūt corpa
celestia: longe vero alia est celestū
glā q̄ terrestriū: sic sunt et celestes
spūs et terrestres: nec minor sane dis
tātia iter eor. **A**ngeli. archāgeli.
virtutes. p̄ncipat⁹ et p̄tates. dñati
ōes. throni. cherubi atq; seraphi.
Bene nomina noui: forte enī hoc
totū est **Q**uid ei āplius capia terri
gena de celestib⁹? carnalis homo
de spūalib⁹ et diuinis? **V**erūp
tamē et si ignoro quid lateat i hīs
tantis appellationib⁹: illud equidē
certissime noui. qd magnū et mira
bile aliqd sub hac tanta maiestate
verborū clausū sit et signatū. **N**ō si
ne causa celū h; dicat: plane eximiū
nescio quid celat in illo **C**elatur in
quā: s; non negatur tamē fidei vsq;
quaq; **V**idere ei nob datur in terra
ipsam extēore celi pulchritudinem

non audire: internam quoq; glori
am secretorū ei⁹: et si nō cōprehē
dere cōcedit vel audire. **V**idem⁹ pa
triam s; alōge salutam⁹: odoram⁹
illas delicias nō gustam⁹. **E**nim
vero nō sine causa vnigenitus qui
est in sinu patris. ipse nob in hac re
gione vmbre mortis quā inhabitā
mus. celestū gloriā spiritū sane p
fidem enarrat. corpozū vero p spētū
em manifestat. **A**udi inq; filia et vi
de **F**actū est **Q**uorsum ista? **I**ndina
ait autem tuā: et obliuiscere popu
lum tuū. et domū patris tui. **V**ult
nos ponere cōtumatā/discere obedi
entiam: apprehēdere disciplinam:
vult nos etiam obliuisci postēiora.
de spiciere inferiora. terrenos mores
et vicia gemina deserere: celestia sa
pere/supna q̄zere: anteriorib⁹ inhy
are. **V**ult in illū tantū deozem da
mus sue ingenuā cōcupiscere creatu
ram: quo sciz in eandē ymaginem
trāsformetur de claritate in clarita
tem. tanq̄ a domini spiritū: ac per
inde concupiscat etiā rex deozē illi
us vtiq; spiritalē. **P**z in quo inq̄
es visus ille vel auditus. **I**ndinare
me autē et obaudire monet? **N**am
q; desiderū pariat. manifestum est.
Hanc ergo cōsidera vniuersā hanc
celestū gloriā corpozū/incessāter le
gibus obtemperare diuinis: nec vnq̄
sibi positas in tam cōtinuis motib⁹
metas excedere tepozū: aut lozū
terminos trāsgrēdi cōstitutos **V**ed
et ipsos spūs tā sublimes audi ami
nistratoios oēs ēē: et in ministeriū
mitti dignatissimū: vti ne idignū di
cam: mīme tñ repies in scripturis

aliquando quemq̃ illorū vel contra
dixisse mittenti: vel erga ipsos tam
inferiores se propter quos in minis-
terium mittebatur saltem tenuiter
fuisse comotum. **E**xempla sunt obe-
dientie si diligenter attendas: et co-
sane acceptabiliora. quo in materi-
a digniori. **V**ed noui quid ad ista
submurmurat sensus hoīs: et co-
gitatio p̃na semp in malum. **Q**uid
tu michi elementorū inquit propo-
nis obedientiam supernorum. quasi
vero aut sensus ullus in eis/ aut vl-
la vigeat deliberatio rationis: et nō
potius agi ipsa q̃ agere videantur?
Quid vero vel ipsorū angelorū o-
bedientiam sic comendas? **V**entū
quidem angeli s̃ delectabilia sola:
obedientes quidem creatori. sed tā
felici q̃ facili volūtate. **Q**uid nō obe-
diant? semp enim vident faciem pa-
tris. quem videre perfecta beatitudo/
eterna gloria/sūma voluptas est?
Produce nobis domine patriarchas
et prophetas viros obedientes pre-
ceptis tuis: obedientes ex volūta-
te: obedientes contra propriam vo-
luntatem. **F**actum est. **E**xhibetur vt
ceteros breuitatis causa p̃teream.
exhibetur inquam nobis abrahā
ad p̃ceptū dñi exiens de terra su-
a: et dñs anāllam et filiū eius: et
am carissimū filiū ysaac imolare pa-
tus. **Q**uid hic humana astucia pote-
rit auillari? forte respondeat. qm̃
multifarie multisq̃ modis apparens
eis deus. suscipiebatur hospitio. p̃ti-
cipabat quiuio. amabat alloquio/i-
struebat cōsilio: donabat filijs/illus-
trabat victorijs: et diuicijs amula-

bat. **Q**uid dices cū venerit xp̃s fac-
tus obediēs patri vsq̃ ad mortē: mor-
tem autē crucis? **M**ultū inq̃t p̃ oēm
modū. **E**nim vnigenitū dei pa-
tris dei virtutē et dei sapiētia xp̃m.
qñ presumētē emulan? **O**blat⁹ est
qz ipse voluit: qñ et q̃tū voluit pas-
sus est: vt pote ver⁹ quē hō. sed ve-
rus nichilomin⁹ deus. **I**mmo vera-
ne ipsā apostolicā obediētiam affe-
ras velim? quos nimirū iuxta pro-
phetiā p̃missionem/oculis suis vi-
disse cōstat p̃ceptorē suū: et aurib⁹
suis vocem audisse monētis. **V**nde
et vnus eorū expressius scribēs ait.
Ed vidim⁹ et audiim⁹. qd̃ p̃sper-
im⁹ oculis nr̃is: et man⁹ nosre pal-
pauerūt de verbo vite. **Q**uid nō te
linquēt oīa: qd̃ nō ad oīa sequētē
tur tāte p̃ntia maiestatis? **Q**uid
ego nō facēt? si michi eadem copia
p̃staretur? **N**ō fecit taliter oī na-
tioni: nō p̃eunt vtiq; nec sequenti.
Siquide vt multi reges optauerūt
videre et nō viderūt: sic nichilomin⁹
veniet iam dices qñ desiderem⁹ vidē-
te diem vnū filij hoīs: nec tñ mere-
amur. // **O**portune ergo iā mar-
tinus ad mediū veniat: vt de medi-
o fiat occasio p̃corū. **H**odie enim
ille p̃ oīa similis nob̃. plane et sensi-
bilis et passibilis: s̃ et lōge post illa
patriarchaliū et p̃phetarū tempa
visionū. et homo pur⁹ nichil de na-
tura diuinitatē habēs. credēs autē in
eū quē nō vidit: plen⁹ fructu obedi-
ētē et ṽtutū loquēs. solū deseruit.
polū subiit: t̃e amēdās qd̃ habebat
e terra: sp̃m dirigēs ad p̃ez sp̃um
cui fidelit̃ i adoptionis sp̃u deseruiuit

Non fuit celeste corpus. sed nec spiri-
tus quidem celestis: rationale animale
et mortale: terrigena filius hominis.
In terra natus est. in terra educatus:
in terra exercitatus: et probatus: in terra
etiam consummatus. Nec vero patriarcha
erat. aut unus ex prophetis: de
quibus sane veritas in euangelio ait:
quia lex et prophetæ usque ad iohannem.
Multo magis non erat ipse christus: sed
erat tamen christus in ipso: haud uti-
que aliter quam per fidem. Eni vero iuxta
hunc modum etiam modo prope est ver-
bum in corde tuo et in ore tuo: tantum
si recto quesieris corde. Nepe apos-
tolo interpretante verbum fidei istud est:
de quo moyses ait: Unde et alibi idem
apostolus. Ihesus christus inquit heri et
hodie. et in eternum. Hesternum quidem
ab initio seculi usque ad diuinam ascen-
sionem: hodiernum vero die exinde usque
ad consummationem seculi: porro eter-
num intellige post communem omnium re-
surrectionem. Nulli horum deest christus:
nulli deest ihesus: nulli deest unctio.
nulli salus Patriarchis et prophetis in
visione exhibitus est. apostolis in hu-
manitate: martino in fide: angelis in
specie. Quam sane specie et electis homi-
nibus ostensurum se esse promissit: non qui-
dem hodie sed in eternum. Denique iam
transierat heri: iam nostrum istud illux-
erat hodiernum. cum apostoli loquerentur.
Et si cognouimus christum secundum carnem:
sed nunc iam non nouimus. // Vide
tamen etiam in hoc mane de carnibus
agni non nichil esse seruatum: sed quod
residuum est utique iam datur igni: quod
videlicet usque hodie eadem caro nobis
sed spiritaliter utique non carnaliter

exhibetur. Neque enim est quod cau-
semur nostro huic negata temporari. si
ue eam que ad presens veteris testamēti
facta est apparitione: siue eam que apos-
tolis exhibita est presentia carnis: et
siquidem fideliter considerantibus neutram
desse liquebit. Adest enim nobis etiam
nam nunc carnis ipsius vera substantia.
haud dubium sane quoniam in sacramento:
assit reuelatio: sed in spiritu et virtute:
ut tempore gratie quod nunc est nichil in
ulla gratia desse probetur. Denique nec
oculus vidit nec auris audiuit. nec in
corde hominis ascendit que precepit deus dili-
gentibus se: nobis tamen reuelauit per spiritum
suum. Ne mireris quod carnales eis ma-
nifestationes exhibuit. que carnalis eius
presentiabat aduentum nobis enim tanta
efficacior gratia: et reuelatio dignior
necessaria est: quanto nimirum excellentior
constat esse que exprimitur. // Ita
que ut supra dixi martinus iste christus
non fuit. sed enim christum habuit: non quomodo
angelus in presentia maiestatis. non quomodo
apostoli in visione humanitatis. non quomodo
olim locutus est in visione seculi sui:
sed quomodo eum etiam nunc habet ecclesia in
fide et sacramentis. Non erat ille lux.
sed lucerna plane ardens et lucens de
iohane dictum est. Sed si illum protulero
puto dicatis. // Maximus hominum est.
plus quam propheta est: etiam angelus dei
patris: si aut ipse testatur. Ecce misit
angelum meum etc. Et martinus lu-
cerna erat ardens et lucens: eum
saltem non pigeat imitari: sed in eo
quod imitabile non autem quod mirabile
exhibetur. // Ad mensam diuitie
sedes hodie. diligenter considera
que tibi apponuntur. discerne in eis

alios et vasa aborum: illos enim iuberis tollere. sed non illa. **D**ives est iste martinus? dives in meritis dives in miraculis. dives in virtutibus: dives in signis. **D**iligenter ergo considera que opponuntur tibi: quena videlicet ad amirationem: que vero ad imitationem. Aut certe quia sequitur in scriptura illa. quonia talia oportet te preparare: diligenter considera que opponuntur et in quo. **D**uxit autem martinus tres mortuos: quantos nimirum saluatorem legerat suscitasse. **R**eddidit visum cecis. surdis auditum: mutis loquelam. claudis gressum: aridis sospitatem. **E**uasit divina virtute pericula. propriis corporis obice flamas repulit: immane sacilege machine mole: colupna parali celo descendente prostravit: leprosum mundavit osculo. curavit oleo paralitica: demones vicit. angelos vidit: futuraque previdit. **V**erum hec quidem ceteraque eiusmodi altissima que fecit magnalia: quid ni mirifica quedam vasa dixeri divitis huius. auro gravia. gemisq; mirata. pariterque materia et opere preciosa? **N**oli in hijs saporem querere: sed mirare splendentem. **L**ucet in huiusmodi lucerna nostra: ut in lumine eius videas lumen quod quidem purum prout in se est necdum prevalescitur. **N**on enim est ille lux. sed ut testimonium perhibeat de lumine: et appareat tibi inter gloriosus deus in sancto suo: dum non potes ad gloriam eius sicut est in seipso. **C**eterum ne putaveris ornatas quidem martini lampades. sed vacuas inveniri. **N**on est fatua vir

go: habet in vasis oleum. habet vinum in phyalis: habet itra piredasistas ciborum copiam. **D**elicias utique spirituales: ut non modo videant et mirentur. sed edant pauperes et saturentur: atque in illis quidem dominum laudent: porro in hijs vivat corda eorum. **A**lio quoniam mortui laudabunt te domine? **V**t ergo sit iocunda terraque laudatio in amiratione: vivant etiam ex imitatione ut avidius sumant delicias: ipsas quoque divicias curiosius contemplantur. **V**ic nimirum inter splendorem et feruorem in lucerno huius. vicarijs quibusdam affectibus concurrendum: ut nobis alter ex altera commendetur: et ex mutua collatione uterque placidior fiat. **V**idetur humilis fuisse et pauper spiritu iste martinus: sicut evidentissime probat effectus ipse divine gratie: quam profecto tam multa nisi multum humili non dedisset. **V**t tamen pauca virtutum eius indicia promam. pauperem illum spiritu beatum novit hilarius: cum imponere dyabonatus ei officium temptans nec prevalens. quod indignum sese voferaretur: exorastam cum esse precepit. in quo quidem locum iure videtur: scienimur quod humilioris ordinatione mime repudiat. **P**auper fuit. veste sordidus: crine incultus: facie despicabilis. **Q**ue quidem licet in electione eius a quibusdam malivolis obiecta fuisset: et in ipso tantum epistatu sicut scriptum est. penitus non mutavit. **D**enique quia vere pauper spiritu fuit: martinus pauper et modicus meruit nominari. **A**udi vero mansuetudinem eius: suo illo sulphacio sic scribete. **T**anta aduersus omnes iniurias patientia assumpsit:

ut ai esset sum9 sacerdos. ipune ea
am ab infimis derisus ledere? nec
appter illud eos aut loco vnq9 amo
uerit: aut a sua qtu in ipo fuit cari
tate repulerit. **¶** Sed qdem in bzatio
manifeste pbatu. oes vos arbitroz
memisse. Cu nempe ex oibus sibi
successorem elegit: et de tanta post
futura aduersitate pmonuit: postre
mo in fide et lenitate ipsi9 sanctu fe
cit illum: ad cui9 os aures sue fue
runt: ai rnderet ho9 q de eo sciscita
batur. **¶** Si illu de litu queris pspice
emin9: ecce celu solito sicut ames
respiat. **¶** Crebro siq9e ho9 dei ut pote
terra despiat: celu suspiciebat. **¶** Ne
pe sciebat ad hoc sese ut supra me
mim9 recta et in ipo corpe accepisse
statura: sciebat illic esse thesauru
suu: sciebat illic sedere i pri9 dexte
ra xpm suu: sciebat nuq9 sese donec
illic pueniret qd desiderabat affectu
tuu. **¶** Vn et hoapsu q de litus voca
batur in terra/merito no attendit:
cui9 nimiz couersatio esset in celis:
cui9 oculi in capite suo. **¶** Danc il
luc ead lacrima ei9 a maxilla oscen
dere consueuerat: qbus sic habuda
bat. ut soleret pro illor9 qz qui ob
tretratores sui videbat flere pteis.
¶ Danc quemadmodu iusticia esu
rierit. tu in ceteris ei9 actib9. tu spa
liter in ydolatrie psecutione pbatu
est: in templo9 destructione. in statu
aru deiectione. in succisione lucor9:
vbi se qz aliqui no est verit9 dare dis
crimi: ut occasio tanti mali de me
dio tolleret. **¶** Na misencorde eu
in paup se exptum saluator ipse a
pud agelos gloriabatur: tantam sibi

medietate vestis ostentans. **¶** Vna
aut nobis ead miseris apud sumu
iudicem in cui9 amirabile taberna
culum introiit. miam illa exphibere
dignetur: qua et illos olim morti
destinatos et tormentis varijs depu
tatos enpuit: pro qb9 an terteni iu
dias ianuam nocte media legis iacu
isse. **¶** Quo eni non audiet eu nunc. q
tunc qz fecit audiri. **¶** Porro mu
diaa cordis ei9 illud vel maxime in
dicat: qd non est confusus iunio lo
ques in porta. **¶** Nichil in me funeste
repies: abzohe me sin9 recipiet. **¶**
¶ Na in ope pacificor9 felatiter plane
consumans labores suos: licet dic
tu suoz fine no ignoraret. derisus
adiit dissidentes: int quos reforma
ta pace. in pace ipe qeuit. **¶** Cete
ru psecutioes quas sustinuit appter
iusticia logu est numerare: quo op9
iulianu augustu ciuitate wagionu
itrepid9. ymo et illato terrore qsta
tioz: custodie manapat9 e. ut iernis
postero die barbaris obicere: quo
circa alpes sub securi qua in vertice
ei9 latro vibzabat securissim9 fuit:
quo illu mediolani argentu9 arria
nus grauit infectat9. multisq appe
titu iurijs. tande de ciuitate extur
banit: quo et alibi pus aduers9 sa
cerdotu perfidia acerrime pugnans.
suppleijs affectus/publica virgis ce
sus. inde quoqz exire compulsus est:
quo ite ciuisda phani euorsione. ai
gentilis cu stricto gladio peteret. nu
da ceruice pbiuit passuro donec ille
extollens ad ictu dextera. cecidit resu
pui9: quo alt cu cultero ferire volu
it: qz feru de manib9 eius clapsu

repente disparuit. Pro quibus omnibus dubium non est multipliciter corroborari cum qui quidem et si non semel effectum consummate passionis: sed toties mortis fuit affectus deuotissime voluntatis. **///** Comedite iam amici et bibite et iebziamini timori: sic enim uiuere et in talibus uita spiritus uestri. Nisi forte beatos predicat sermo diuinus. qui mortuos suscitatur. cecum illuminat. moribundos sanat. leprosos mundant. paliticos curat. demonibus imperat. futura prenuntiat. miraculis choruscant: et non magis pauperes spiritu. mites. lugentes. esurientes. et sitientes iustitiam. misericordes. mundicordes. pacificos: persecutiones propter iustitiam sustinentes. **///** Agnoscite michi fratres / exemplum obedientie paulominus preteritum: quod quidem uel solum iuxta propositum ordine in Martino quoque nobis conuenit exhiberi. Hanc moram facimus: sed ut arbitror. bonum est nos hic esse: tardius enim hodie uenimus ad Martinum. Domine inquit si adhuc populo tuo sum necessarius: non recuso laborem: fiat uoluntas tua. **O** vere sanctissima animam: o inestimabilem caritatem: o obedientiam singularem. Bonum certamen certasti. cursum consummasti. fidem seruastis: de reliquo reposita est tibi corona iusticie. quam reddet tibi hodie iustus iudex: et adhuc diem non recuso laborem: fiat uoluntas tua. **O**btulisti plane ysaac unicum illum quem diligis. quod in te est ingulastis: immolastis singulare gaudium tuum. pia deuotione paratus redire iterum in pericula. innouare certamina: denovo subire laborem: sus

tinere tribulationem. prologare separationem: deinde differri adhuc ab illa tanta felicitate. atque diu desiderata societate spirituum beatorum. atque in huius mortalitate erumpnas. ab ipso iterum glorie reuocari: postremo quod maximum est a christo tuo peregrinari diutius. si modo ipse uoluisset. Nec sane dubium. quin amplius gratiam mereatur. qui parum se exhibet etiam ante mandatum: quod qui obedire satagit post mandatum. **///** Magna quidem est obedientia uestra angelis sanctis: sed quod dicere audeam pace uestra. nescio an inueniatur in uobis quisque paratus in tale aliquando ministerium mitti: in quo necesse habeat non uidere faciem patris. Magna est petre quod dominum secutus omnia reliquistis: sed audiui te in monte dicente ubi transfiguratus es coram uobis: dominus bonum est nos hic esse. faciamus hic tria tabernacula. **N**on est hic adhuc: si adhuc populo tuo sum necessarius non recuso laborem. **P**aratum cor tuum martine patrum cor tuum: siue manere in corpore: siue dissolui et esse cum christo. **E**t magna quidem in hereditaria morte securitas: magna in uisione christi desideranda et tam seueris ac singulariter desideranda perfectio reperitur: sed id quidem longe aliter per omnem modum. et qui mori non metuit. primo qui tanto desiderio presentiam domini concupiscit: uiuere quoque non tenuit. et expectatione molestissima fatigari. In qua enim alio non obedire potuerat: quod in tanto articulo deuote clamabat fiat uoluntas tua. **///** Hec ergo pars nostra sit fratres in conuiuio hodierno. Hanc nobis obedientiam in mensa pauperum.

pmo iam diuitis appositam diligē
ter q̄siderem⁹: sciētes qm̄ ipsa est q̄
a nobis exigitur. ipsa quā oportet
nos p̄pare. ut singuli q̄qz dicam⁹
qz patius sū et nō sum turbat⁹: ut
custodiā mādātā tua. Nec modo se
mel aut in pte. s̄ p̄tūm cor meū
deus patū cor meū: patū ad utrū
qz. et in nullo tue p̄scribes dispositi
oni. Forte hoc cupio et spāliter et ve
hemēter. s̄ ne illud quidē recusō: si
cui fuerit volūtas tua i cēlo sic fiat
Desidero requiem: sed nō recusō la
bozem: fiat volūtas tua

¶ Bermo beati bernadi in natali
sci demētis pape de trib⁹ aquis

Dilectiosa est in cōspāu dñi:
mors scōz ei⁹. Audiat pec
cator et irascatur. dētib⁹ su
is fremat et tabescat: qm̄ deprehē
sus est in astutia sua. cecidit in foue
am quā fecit: in laqueū inadit quē
tetēdit. Inuidia siq̄tē dyaboli mors
intrauit in orbē terrarū: sed ecce p̄
tiosa facta est mors scōz. Audi igit̄
hostis vite: mortis auctor attende
Quid valet iam fraus tua? Usutia
tua qd̄ nocet? Immo vero ut plus
doleas: eadē corpat in bonū hys
q̄ scdm̄ ppositū vocati sūt scī. Neqz
enī aliter q̄ ipā q̄ tui est opis. de te
hodie bt̄us martir demētis an⁹ solēp
nia celebram⁹. morte corpi⁹ trium
phauit. Ferit siq̄tē de necessitate v
tutē. penā p̄cī in meritū gl̄e q̄muta
uit. Dū fidelē se p̄bavit in modicoz
ut dign⁹ inueniret super multa q̄si
tū. Modicū nāqz erat et oīno mo
dicū. q̄cquid p̄us accepit aīa illa
beata: ad eā gloriā quā p̄nti p̄ine

ruit passione. Omnis enī delectatio
mūdi hui⁹. vniuersa ei⁹ gloriā. qd̄
quid deniqz in eo cōcupisatur. proz
sus modicū est in illi⁹ felicitatis. in
illi⁹ glorie. in illius beatitudinis com
patione. si tñ vel modicū diā de be
at et nō potius nichil: vapor ad mo
dicū parens. // **A**ccipiat bt̄us de
mēs nobile gen⁹. amplas possessi
ones. hereditatē multā. sciētia qz
q̄plurimā: ita ut optim⁹ quidā illi
us tempis philosoph⁹ habere. Ac
ceperat vniuersa hec a dño: dei enī
dona sunt eadē hec fidelē ergo se p̄
bavit ei q̄ dederat. aī p̄ ei⁹ amore v
niuersa q̄cepit. oīa de trimētū faci
ens. ac arbitras ut stercoza: ut lu
crifacere. p̄m. // **S**z forte mur
murat eadē nūc imitatus. pellem inq̄
ens p̄ pelle: et oīa q̄ habet hō da
bit p̄ aīa sua. Quid ergo? Putas
q̄ in ipā sui corpi⁹ vita quā accepe
rat a dño. isidelis iueniat. ut vel
ipsā p̄ferat illi? Ecce habes p̄tate
irruē in eū p̄ satellites tuos. ut co
arctet e duobus: aut a dño necesse
habens. ā a corpe separi. Varia v
imania ex q̄re genera tormētōz: s̄
noueris te mēi nr̄a fabricare toro
nas. Dicit enī ipā vite hui⁹ orna
mēta et adiūmēta cōcepit. sic q̄cep
nit et ipsā. corpi⁹ omē tibi exponit
i mortē: et i facē maledicat tibi: ac
qz ydola tua sacro ore suo blasphe
mat. dñm deum suū eadē inter tor
mēta tua libere p̄dicat: igenae cōfi
tetur. Coronabit ergo. quia legiti
me certauit. q̄a fideliter viat: qz
nec blādimentis vite hui⁹. nec mor
tis horrore a caritate p̄pzi si potuit

d Separati // **D**ic nobis quæso aia
 scā que sit corp⁹ tuū supplicij ex po
 nebas? obsecro diligebas illud an
 nō? **U**tq; diligebā inq̃t: nemo enī
 odio habuit carnē suā. **D**iligebam
 ergo eā sed parū: diligebā tanq̃ a
 illam: et multo magis diligebam
 dñm deū. **U**tq; pbatio esset dilecti
 onis opus exhibitio: libent̃ q̃z ip
 sã pro ei⁹ glā mortē corp⁹is āplede
 bar. **Q**uid nos ad hec dicim⁹ fr̃es?
Congratulamur m̃r̃: s̃ iam glā ei⁹
 sine cōfusioē nr̃a nō est. **E**cce enī be
 at⁹ demēs hō erat similis nob̃ pas
 sibilis: eodē arcū dat⁹ infirmitate:
 et carni sue eodē vinculo naturalis i
 fectionis inherēs. **S**i ergo ille xp̃z
 sic glorificauit in corp⁹ suo. et cali
 cem salutaris accepit: q̃d nos tetra
 buem⁹ dñō p oib⁹ que retribuit no
 bis? **E**adem arte insigniuit ymagi
 ne: eodē sanguine nos redemit: et
 vocauit in eandem hereditatem in
 corruptibile in cōtaminatā/ eternā
 c cōseruatā in celis. // **U**t quid ergo
 nō possum⁹ et nos cū beato demēte
 xp̃i bibere calicē? **N**z forte r̃ndent
 aliqui. **P**ossum⁹ si oportunitas nō
 deesset: s̃ psecutiois temp⁹ cōsauiet
 At ego fatēor nō satis credidēti is
 ta dicentib⁹. **Q**uid enī? **C**otidie ce
 ditis pūctioni ac⁹ vni⁹? et muerā
 ni vos arbitrami posse resistere? **I**n
 minimis pbate cōflictib⁹: q̃ virilē
 in maiori certamē stare possitis. **E**c
 ce enī non vobis dicē. sacrificate p
 dolis et viuite: aut si hoc nō vult⁹
 oportet vos diuersis supplicij inte
 rre. **N**ouit dñs figmentū nostrū:
 nec dat nob̃ tam forte certamē //

Beato demēti certamē forte dedit
 ut vinceret: et disceret qm̃ oim̃ potē
 tior ē sapiētia. **V**estū aut̃ certamē
 quale ē fr̃es mei? **C**otidie vob̃ sug
 geritur in cordib⁹ vris. frange ordi
 nē tuū: murmura. detrahe. age te
 missus. infirmitate simula: r̃ndē ei
 qui forte durius locutus est tibi. ut
 satisfacias desiderio tuo. **N**ec dicē
 aūq̃. nisi hec feceris morieris: sed
 ut multū cū difficultate et labore re
 sistas animo tuo. **E**t quis sustinēt
 tanta? **N**ec enī respondere consue
 um⁹ ex hoc tātib⁹ nos: a foris hoī.
 aut int⁹ spūi s̃ctio. **S**i ergo i h̃mōi
 certamē peditamur. si vir cōsistim⁹
 si interdū eā succubim⁹? q̃d in il
 lo tā graui certamē faciem⁹? **S**i
 iūas fragilib⁹ cedit infirmitas nr̃a:
 quō talis resistēt? **V**idētis quō ad
 nichilum redacti sum⁹? et sicut muli
 eres a puuli pugnātes laudaremus
 alios: pugnare ipsi non possumus.
Quid tñ agimus? **O**m̃es arte ad
 nuptias agni vocati sum⁹: et in cō
 spectu eius variis apparē nō licet.
Diligēt ergo cōsiderem⁹ q̃ apponū
 tur nob̃: quoniā talia oportet nos
 ppare. **C**ōsiderauit bt̃s demēs vi
 nū sibi oppositū esse a dñō: et ipse
 q̃z qm̃ diues fuit. ad nuptias illac
 vinū nichilcm⁹ p̃prij sāguinis cō
 fusione portauit. **N**z nos paupes
 sum⁹: et vinū dñe nō habem⁹. **E**t
 ille **I**mplete inq̃t ydras aqua. **E**c
 ce ne et ipsa suscipietur aqua? si
 attulerimus eam? **U**tq; suscipie
 tur. **N**am et ip̃am cū vino nob̃ ap
 positam inueniet q̃ scdm̃ merita sa
 piētis diligēt cōsiderauerit q̃ sibi

sibi opponitur: ab eo nimirum qui venit non in aqua solus, sed in aqua et sanguine. Testimonium enim perhibuit qui vidit: quod aperto latere domini dormientes in cruce, exierit sanguis et aqua. **Et** nos ergo fratres et vel fideles in modum nos probemus deo nostro? si martirii sanguinis non habemus. martirii enim testimonium est. queramus vel testimonium aquae et ne ipsum quidem de spiciat deus. Tres enim sunt qui testimonium dant in terra: spiritus aqua et sanguis. Beati quibus etiam suppetit testimonium: quoniam funialis triplex difficile capitur. Nos si sanguinis testimonium non habemus, habeamus spiritum et aquam: quoniam sine spiritu et aqua nec sanguis sufficit. Immo vero si spiritus ipse sine aqua aut sanguine inuenitur: sufficit testimonium eius: quoniam spiritus veritatis est: nec sanguine nec aqua quicquam poterit a seipsis, sed spiritus est qui testificatur in illis. Hanc tamen aut viam aut nunc si aqua aut sanguis spiritum arbitror inueniri. Propterea dilectissimi queramus vel aquam: quam sanguinem non habemus. Et quoniam per dicitur supra fecimus mentionem: queramus mensuras binas vel ternas quas per dicitur capiebant. **Quia** et Christus triplicem nobis apponit aquam: et perfectus omnis qui fuerit in nobis sicut ipse: qui videlicet tres metretas habere potuerit. Propter hoc enim sub distinctione dicitur binas vel ternas ut duas constet ad minimum necessariae esse: tertiam non ab omnibus exigendam. **Accipe** siquidem triplicem aquam: quam sibi saluator apponit. **Plorat** super

lazarum et super civitatem iherusalem: et haec est aqua prima. **Ducat** imminente iam passionis hora: et haec aqua secunda: non ab oculis tantum sed a toto corpore manans. **Hec** autem tuba est sanguineique coloris: sicut scriptum est. **Et** factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. **Iam** vero tertia est aqua: quam et per dicitur de latere eius una cum sanguine emanasse. **Et** tu ergo primam quidem habes, si rigas lacrimis conscientie tue stratum: et dolore propunctionis/preteritorum diluis maculas peccatorum. **Secundam** habes aquam, si in sudore vultus tui vescens pane tuo: et labore penitentiae corporis tui castigas/ac restringis concupiscentie flammam. **Est** autem sanguinei coloris siue propter laborem: seu etiam propter ipsum quem exstinguit concupiscentie ignem. **Iam** vero si perficere potes usque ad devotionis gradum: potaberis aqua sapientie salutaris: et spiritus christi qui super mel dulcis est fiet in te fons aque salutis in vitam eternam. **Et** memento hanc esse aquam que procedit a latere dormientis: et sine omni molestia fluit. **Oportet** enim iam mortuum esse mundum: qui in hac voluerit gratia delectari. **Ergo** ut breviter repetam, prima quam de a preteritis delictis abluit conscientiam: secunda ut futura carcas: exstinguit concupiscentiam: tertia si ad eam pervenire metueris, potat animam sitientem.

Vermo in vigilia beati andree apostoli

Sanctorū festa præcipua
patū sanxit auctoritas
votū pueniēda ieiū
nijs: vtilit plane et nō
ad insipientiam nobis: si fuerit qui
aduerſat. Multa siquidē peccata co
tidie contrahim⁹ et in multis offen
dim⁹ omnes: nec tutum omnino ē
celebrandas suscipere festiuitates sa
cras. maximeq; eas q̄ maxime sūt:
nisi prius abstinentie purificatione p̄
missa. quo et digniores et capatio
res inueniamur spūalium gaudiorū.
Dic enim iustus in principio sermo
nis accusator est sui: nec nisi a pro
pria reprehensione laudes incipit ali
enas. Et si etiā iustus trepidat solli
citus puenire eum/qui ipsas quoq;
paratus est iusticias iudicare: quid
agimus nos quorū nisi interim iudi
cata fuerint et tecta peccata. timendū
valde est ne forte manifesta inueniā
tur peccata ad iudiciū? Di nec ius
t⁹ sine molestia et verecūdia quadā
ad scōrū psumit accedere laudes: q̄
tomagis peccatorū in cui⁹ ore nō est
laus speciosa. timeat semp necesse
est illā vocem quare tu enarras iusti
cias meas? siue illā. amice quō huc
intraſti nō hīs vestem nupcialem?
Beati p̄inde qui stolam suam. dico
aut gloriā conscisc solliati sunt om
ni tempe p̄seruare immaculatam: sem
p̄ splendida exhibere. Quia pau
ci sūt qui sic oī custodia seruant cor
suū. pauciores aut si tamen vel pau
ciores q̄ in omni scimonia seruet il
lud: necesse est frequēt abstinentia
maculas diluere subintrantes: præci
pue cū p̄cipua quelibet solēpnitas

aduenerit celebranda. Non modo
tantū preparatio est ad primā cele
britatē. obseruatio p̄missa ieiunij:
est et amonitio quedā/eruditioq; et
nō parua. Discim⁹ enī ex hoc ipso/q̄
nam sit vera via festiuitatis eterne
Quid est enī q̄ ieiunijs solēpnia
p̄cuenim⁹? nisi q̄ p̄ multas tribu
lationes oportet nos introire in reg
nū dei? Indign⁹ quippe solēpni le
ticia est: qui statuta vigilie abstinē
tiam nō obſeruat. Plane inquā si te
nus affligere aīam tuam in vigili
o: indign⁹ iure censeris requie et ex
ultatione festiua. Est autē vniuersū
presentis penitētie temp⁹ vigilia q̄
dam solēpnitatis magne: et eter
ni sabbatismi quē p̄stolamur. Nec
causaberis vigiliā longiorē: si et
ritatem festiuitatis attēdas. Licet e
nim p̄parationē habere solcant so
lēpnia diurna diurna: illa tam
eterna sit. non exigit tamen eternā
Quo nos rapit iocūdi⁹ ill⁹ me
moriam felicitatis? Hoc enī noīe et se
pius et forte dign⁹ nominatur illa
festiuitas. **¶** Meditandū nobis cer
te ad id qd̄ p̄ manib⁹ est. Hodierni
itaq; ieiunij et ei⁹ quā p̄stolamur
solēpnitatis et leticie causa. est pas
ſio beati ad zec apostoli. Dignū est
enī et si cū eo pendere nō possum⁹:
ut cum eo vel ieiunemus. Nam et
ipm cum biduo penderet in cruce. e
tiam ieiunasse quis dubitet? Ieiū
nem⁹ ergo vel in exiguo comunicā
tes passioni ei⁹: et si nō simul offere
patibulo. simul afflicti ieiunio: ut
misericordie deo. etiā corone p̄cipis si
m⁹. et in p̄nti quoq; spūalium socij

C gaudiorum. Quomodo enim non exultemus in memoria triumphis eius? quem et in ipsa sui presentia supplicij tam vehementer nouimus exultasse? Aut non erit letitia festiuitas? ubi et crux ipsa plena est gaudio? **A**liqui dem festiui solemus nominare quod letum est: et crux a cruciatu utique dicitur. aut certe cruciatus magis a cruce. Quanta proinde exultatione uniuerse terre celebrandum tante nouitatis miraculum? tam magnificam operum diuine virtutis? Andreas homo erat similis nobis passibilis? et tam vehementi ardore spiritus crucis sitiebat homo. tam inaudito a seculo gaudio tripudiabat? cum paratum sibi enim patibulum conspexisset. **C**ruce inquit diu desiderata. et iam concupiscenti animo preparata. securus et gaudens venio ad te: ita ut et tu exultans suscipias me. Videtis quia non se capit pre magnitudine gaudij? Ita inquit ut et tu exultans suscipias me discipulum eius qui pependit in te. Ergo ne tanta est exultatio. ut exaltet et ipsa crux. nec leti quicquam habeat. sed totum leticia sit? Aut quid minus contra consuetudinem. supra rationem. ultra naturam? crucifixum exultare quam crucem? Alii sensum leticie natura negauit. huic si quid preualet gaudium omne exterminat: ingeritque dolorem. **A**matore ait tuus semper fui: et desideravi amplecti te. Fratres ignis vibrans est. non lingua loquens: et si lingua certe ignea est. Carbo nes sunt ignis illius quem de excelso Christus miserat in ossibus eius. itaque uti nam desolatorij nobis sint: consumen-

tes et exurentes quicquid in nobis est carnalis affectionis. **Q**ualiter enim scintille sunt iste? a quanto interiori incendio micant? Plane beate andrea granum sinapis est fides tua: que tam insperatum ubi teri cepit. cepit ex se perfere feruorem. Quid si paulo amplius tereretur? Quis feruorem illum animus? quis verba sustinere posset auditus? Dum enim minus minaretur egeas: adhuc granum sinapis despicabile videbatur. Integrum erat: nesciebamus quid intus lateret. Dominus inquit me misit ad istam prouinciam: in qua non paruulum ei populum acquisiui. Accedit continuationis pistillum. Longe iam acutus sapiet: et statim loquetur. Terrendum enim putat egeas crucis supplicium minitans: sed non est ita. Accenditur magis in verbo hoc: et libere clamat. Ego si patibulum crucis expauescerem: crucis gloriam non predicarem. Ne ubi paratum sibi lignum intuitus est. ex hoc iam plane totus intus ignescens. applaudebat et blandiebat illi amate sue: officiosissime salutabat. deuotissime suscipiebat. magnifice attollebat eam: et in ipsius praconio gloria bat. clamans magis affectione quam voce. **V**alue crux speciosa: que decorem et pulchritudinem de membris dominicis accepisti. **V**alue crux que in corpore Christi dedicata est: et ex membris eius tanquam margaritis ornata. **M**erito punitur crucis amatorem vincerantur. quicunque sunt serui crucis: sed ab hijs certe ampliozem illi re deuotionem exigit: quam specialius proposuerunt tollere crucem suam. **N**obis hec

et de vobis dico fratres mei: quod non sunt ante audistis illam euangelicam tabulam: quod non baiulat crucem suam et sequatur me non potest meus esse discipulus. Parati estote totam animi diligentiam huic adhibere sollemnitati: et corde magno celebrare eam. Quia magnus omnino consolacionis pariter et exhortationis thesaurus nobis repositus est in ea: si fuerit quod fodiat et scrutetur.

Sermo in festo sancti andree apostoli de virtute crucis et fortitudine in aduersis. et de mundis piscibus.

Celebrantes hodie gloriosum beati andree triumphum: in verbis gratie que predebant de ore eius. exultauimus: et delectati sumus. Neque ei locus poterat esse tristitie: ubi tam vehementer letabatur et ipse. Nemo ex nobis compassus est sic patienti: nemo ausus est plangere exultantem. Alioquin et nobis ipse non incongrue dicere poterat: quod saluator crucem baiulans. sequentibus se et lugentibus ait. Filie iherusalem nolite flere super me: sed super vosipsas flete. Veni quod cum duceret ipse beatus andreas ad crucem: populus qui semper et iustum dolebat iniuste dampnari. prohibere voluit ne puniretur: sed magis ipse instantissima prece prohibuit eos. ne non coronarentur. primo ne non pateretur. // **D**esiderabat siquidem dissolui et esse cum christo: sed in cruce quam semper amauerat. Desiderabat regnum iterare: sed per patibulum. Quid ei dicit illi amate sue? Per te inquit me recipiat: quod per te me redemit. Ergo si diligimus eum congaudeamus ei: non solum quia coronatur: sed

quia et crucifigitur. Quia desiderium anime eius tribuit ei dominus: et posuit in capite eius coronam de lapide preciosissimo. **D**esiderium tamen dum congratulamur ei. quod dum desiderate crucis sui mercedem amplectimur: mirum valde est. si non ipsum eius miramur gaudium cui congratulamur. **D**um enim notis huius vigilias celebrantes. in verbis tante exultationis cantando delectamur: putas non fuit in nobis qui sanctum cogitaret et diceret. Quid sibi voluit hec. aut vnde tanta noua leticia? **C**erte et crux preciosa est. et crux amari potest: et crux habet exultationem. Ita est fratres mei: si fuerit quod colligat semper lignum crucis vitam germinat: fructificat iocunditate: oleum leticie stillat: balsamum sudat spirituum alumnorum carismatum. **N**on est siluestris arbor. Lignum vite est approchudentibus eam: arbor fructifera est. Alioquin quomodo dominicam occuparet terram. Illa dico preciosissima glebam cui clauorum infixa est radiabundus? **S**i non esset hec preciosior ciuitas: fructuosior vniuersio. Nunquam illo plantaretur in orto: nec illa promitteretur vineam occupare. Veni quod mirum si crux suauitate dedit: quod dedit et igni? Aut quomodo crux videatur insipida: ubi dulcor sapit et flamma? **Q**uid enim sapiebat lauretius ignis ille cum videret carnificis? et iudicem subsanaret? **Q**uid nos ad ista dicamus fratres. aut non sapit etiam nobis que pro christo est tribulatio: nec gustamus? **N**os manna absconditum? **H**ic enim victus esset omnino dyabolus: nec haberet penitus quod auferret. **S**ufficeret nobis hoc vnum aduersus

duplicem maliciam inimici. Habet
quippe nequissim⁹ ille laqueos: ha
bet et iacula/vt pote callidissimus ve
nator hoim. solū sitiens sanguinem
animarū. Alios talis appetit malici
ose cuiuslibet seductionis: et i eis vul
nerat multos. quorū tenuis est paci
entia. Alios voluptatib⁹ irretire la
borat: et in hys certe cōdūdit mul
titudinem copiosā eorū qui in terra
repunt: aut volūtate iuxta eam. **¶**
Dit ergo gaudiū in tribulatione:
et iam nō habet malign⁹ vnde illi
ciat: nō habet vnde deiciat. Libera
sum⁹ a laqo venatū: parit⁹ ⁊ a vbo
aspero. Nichil ei proficiat inimic⁹
in eo quē cruc xpi delectat. si carna
lem suggesserit delectationē: et fili⁹
iniquitatis nō apponet nocere ei: si
ad exasperandū animū ei⁹ quālibet
immittere temptauerit amaritudinē.
Non curat delicias qui ieiunio pas
citur: multo nun⁹ marmuraē potest
pro eo i quo etiā delectat. Posuit
plane altissimū refugium suū: vbi nec
muscipula inimici timēda sit. nec sa
gitta. Immo vero mūdus piscis ē:
squamās parit⁹ et penulas habens. **¶**
Porro sicut frustra iacēt rethe
ante oculos penatorū: sic frustra ia
citur telū i squamas locicatorū. Hu
iusmodi siquidē pisces mūdus esse/
legalis sactio iudicat: q̄ ⁊ penis le
uatur ⁊ ptegitur squamis: siue il
li i mari sint. siue in flumine. siue in
stagno. **¶** Habet et h mare mag
num ⁊ spatiosū pisces mūdus. ⁊ dñi
ta dignos mēsa: qz ⁊ ex hys q̄ secu
li latitudine habitu atqz v̄sanē.
reliquit sibi multa nulla quos apos

tolica sagena trahit: vt cum educta
fuerit segregetur a malis. Vbi sanc
sedebit et hic noster piscator hoim:
qui totam post se achaiā trahit. **¶**
Habet ⁊ flumē pisces mūdus: qui
cū q̄ iter dispēsatores fideles iueni
untur. fluius q̄ppe est p̄dicatorū or
do. nō in eodē pmanēs loco: s̄ exte
dens se/et currens vt diūsa irrigat
terras. **¶** Dūt et in stagnis mūdi
pisces: q̄ in claustris seruiūt deo in
spū et veritate. Merito siquidē stag
nis mōsteria cōpāē: vbi quodāmo
do iacēratī pisces/euagadi nō ha
bēt libertatē: quo videlicet pati sūt
semp ad epulas spūales. dicētes sin
guli intra se. Cū veniet q̄ me defe
cat? Cūcis dieb⁹ q̄b⁹ nūc milito:
expecto donec veniat imutatio mea
¶ Porro vt de lege supra memi
nim⁹: siue i mari. siue i flumē. siue
in stagno/illi mūdi sūt pisces. q̄ squa
mas ⁊ penulas hnt. Dūt autē squa
me multe. s̄ vna ex eis q̄dāmodo lo
rica cōtexit⁹: qz vna ē patie viri⁹: li
cet singul⁹ tribulatioib⁹ exhibere sin
gulas videamur. **¶** Itā vō sicut s̄ q̄
mas ad patiam: sic penulas q̄z ad
hilaritatē arbitror nō incōgrue pos
se referri. Hylaitas q̄ppe leuat ⁊ s̄
leuat: vt salt⁹ quosdā dare videat⁹
i altū/q̄s q̄s exhilarat. Hanc vt du
as penas hēam⁹: duplex nob hyla
ritas q̄rēda ē. Et forte p̄pterea dōz
aplūs. ille ei vere penas hēbat q̄b⁹
et i terā v̄s celū capte⁹ ē. ⁊ volauit
etiā i padysū: nō solū glari i spe s̄
et glari i tribulatioib⁹. Porro s̄ i s̄
lime volat. q̄s q̄s ille ē. quē nō modo
futuroz expectatio bonozū. s̄ p̄ntū

malorum exhibitio ipsa delectat: ita
ut in ea etiam gloriatur. **V**ale cer
te hunc iuvenim? beati apostolum?
talem miramur: tale merito p'dica
mus. Unde et triplice licet considera
re gradu: incipientiu/ p'ficientiu/per
fectorum. Initium eni sapientie timor
domini: mediu spes: caritas pleni
tudo. Deniq; apostolu audi: quia
plenitudo legi est caritas. **Q**ui imi
tatur a timore/etude xpi sustinet paci
enter: qui p'fciat in spe portat liben
ter: qui consumatur in caritate. am
plectitur iam ardenter. **V**ol? iste est
qui dicere possit: quia amator tuus
fui sep/et desideravi amplecti te longe
est vox illa ab eo q sustinet qdē: s
optaret omnino si posset fieri nō venis
se in hora hac. **D**eniq; si nō vider
ar temerari? longe est ab ea voce: pa
ter si fieri potest. transeat a me talis
iste. **Q**uid eni? **C**erte sup azellu of
fenderat: ut ne hic quide hostib? re
linqueretur. **A**gnosco plane in
duce belli militis pusillanimiti trepi
dationem: agnosco egroti vocem in
medico. agnosco infirmatā gallinā
cum pullis. cōstitero caritate. stupeo
misericordie. expauesco dignationē
Misericordie dñs nō beati adare ro
bastu sibi suscepit affectu: quia nō
est sanis op? medic? s male habē
tibus. **V**i quē forte dignatio scāda
lisat: plane meretur audire. **N**ōne
ocul? tu? nequā ē quia ego bon? **H**uc
enim odor vite in mortem est
Quid magnū fuerat dñe ihesu. si
arceatē hora ppter quā veneras. i
trepidus staret: tanq; qui potestate
habebas ponēdi aīam tuā. **N**emo

tollebat eam a te? **A**ut non longe
glorio si? fuit quādo quidem totum
propter nos agebatur. ut nō me da
passio corporis. s etia cordis affec
tio pro nobis faceret: ut quos divi
ficabat mors tua. tua nichilomin?
et trepidatio robustos/et mestica le
tos. et tediū alacres/et turbatio qui
etos faciat. et desolatio cōsolator?
Te go quide in lazari resurrectione:
quia infirmus spiritu? et turbavit se
ipsum. **E**z esto interim quia se ipse
turbavit nō conditiois necessitate:
sed sue beneplacito voluntatis. **N**ūc
autem aliquid iam apli? audio **V**s
adeo siquide prevaluit ea que forte
est ut mors dilectio: ut xpm dei an
gelus cōfortaret. **Q**uis quē? **E**uan
gelistā audi: apparuit iquit angel?
cōfortās eū. **Q**uem eū? **P**lane eū
an nascituro claus? patuit **V**ginis v
terus: cui? nutu aq in vinū mutata
est: cui? tactu lepra fugata est. sub
cui? platē solidū macē stetit: ad cui?
vocē mortui surrexer: deniq; eū qui
portat oīa **V**bo virtutē sue: p quē
scā sūt oīa: p quē uniusa subsistūt.
etiam et agel? ipse **E**t qd dicam?
Quem eū? **M**in? eni mirarer: si nō
penitus esset idiabile **C**ōfortās g
eū: cui? ne ipse quide pfortatoz su?
cape poterat maiestate. **R**ogo te an
gele quē consolator? **A**n ignorabas
quis esset: ad quē pfolandū venie
bas? **C**erte cōsolator ē. certe pachi
tus est: alioqn nō daret/alīū para
clitū a pze mittēdū aplis. si nō esset
et ipse parclit? **D**eniq; agisco q i hypo
parclitū maxi. agisco parclitū beig
nissi: q apc sit hys q inbulato sūt

corde. Non despecto iam domine etiam si molesta michi videatur tribulatio quam patior: etiam si pugillanims sū: etiam si despecto de transseatur a me calix: non despecto iquam: dumodo addā. Et ipse verū tamē non sicut ego volo sed sicut tu. Didici etiam ex hoc ipso non ad carnalem siue aduicā reuertere cōsolationē: sed ad angelicā s; ad spūalē s; ad celestē. Ita plane dumodo non murmure: id enī peit9 separaret a te si nō atq; respiceret: nō tenuo etiā si opus habeo q̄solari. Quid enī? Agnosco vocē meā i saluatore: et de salute despecto. Plane i parietia mea. possidebo animam meam. Verumptamen proficere volo si possum: nec statim adēpte salute esse contentus. Qui timet deum ait sapiens. faciet bona. Sed pax est: scriptū ē enī. Declina a malo et fac bonū: iūte pacē et psequere eā. Noli esse salute cōtē9: quere pacē: ne tibi sit i piculo etiam salus ipsa. Audi ergo angelū nato eo q̄ facit9 pax nrā exultātem atq; canētē. Pax in terra hoib9 bone volūtātē. Que autē bona nisi ordīnata volūtās? Quenā illa est inq̄es? Profecto que rationi cōsentanea ē dicenti: quia non sunt cōdigne passionēs hui9 temporis ad futurā gloriā que reuelabitur in nobis. Hoc si iam sentiri cepisti: haud dubium quin libet9 feras crucem domini et dicas. Paratus sum et non sū turbatus: ut custodiam mandata tua. Attamen si vis esse perfectus: vnum adhuc tibi est necessarium. Quid illud inq̄es? Profecto gau-

dium in spiritu sancto. Diquidem et is qui timore coeratur et patiens ē: et qui ratione spei duat9 et beniuol9 ē: nisi fuerit etiā feruens spiritu: facile labi potest. Porro que p spiritū diffūditur caritas. et patiens et benigna est: et qd est amplius / etiam nūq̄ exadit. In primo deniq; mandato qd parentibus nostris datū ē. si diligenter cōsideres: et eua patiens et adā beniuolus fuisse videt9. Qui a tamen vterq; cecidit: liquet q̄ stabili non erat ille vel illa gradu. Vidit mulier lignum ait scriptura q̄ esset pulchrum visu: et ad vscendū suauē non tibi videtur vix continere manū? Sic et vbi a serpente interrogata est: videt9 si non manifeste sonent verba eius / molestū ei fuisse mādātū. Ex ōni inquit ligno paradisi comedimus: de ligno autē sciētie boni et mali dixit nob ne comedam9. Nō dixit. sic est volūtas creatoris: quare sic ipse nouit: nobis suffiat obedire. qz vita nrā i volūtate ei9. Itaq; facile seducta est mulier: et promissio ē credere et acq̄scēre p̄suasioni. Vir autē nō seduct9 ē: s; subuersus mulieris amore. Optat enī semp seruare mādātū qd sibi vtile nouerat: si non mulier ei aliud suaderet. Nec aliquam in seruanda mandatum visus est pati difficultatem: s; que bona eāt volūtās nō habuit fortitudinē: quia non habuit feruorē. Fortis quippe ē ut mors. non patientia aut spes s; dilectio: nō timor a ratio / s; spūs fortitudinis. Dicit patientia / sic oportet fieri: qz timore vigeat. Dicit volūtās bona sic

oportet fieri: quia timore urgetur.
Dicit voluntas bona: sic expedit et
 sic agendum est: quia spei attrahitur
 ratio. Caritas vero que inflamat
 a spu. neq; sic oportet dicit neq; sic
 expedit: sed sic volo inquit sic cupi
 o: sic desidero vehementer. **V**idetur
 quanta sublimitas: videtur quanta se
 curitas. quantaq; suauitas caritatis.
Felix anima que ad hunc puenit sta
 tum. **N**ec sane desperandum nobis:
 quandoquidem eius q ad hunc puenit
 gradu. ob hoc maxime memoria ce
 lebratur: ut ipsius et inuocemus auxi
 lium. et puotemur exemplo. **P**luc
 dico: et ex nobis nonnullos videre
 michi: videoz i hoc gradu. **S**i dicas
 beatu andrea aplm esse. no posse te
 qui pusill9 es. eius sequi vestigia:
 puteat certe vel eos qui teai sut no
 imitari. **N**emo repente fit sumus.
Ascendendo no volando apprehendi
 tur sumitas scale. **A**scendam9 ergo
 velut duob9 qbusda pedibus: medi
 tatioe et oratioe. **M**editatio siquide
 docet qd desit: oratio ne desit obtinet.
Illa via ondit: ista deducit. **M**edi
 tatioe siqdem agnoscim9 immetia
 nobis pcula: oratioe euadim9: ps
 tante dno nro ihu xpo.

Nemo sedus de pfecta obedi
 entia et de passione sci andree.

Beatu andree apli solepnitas
 hodie celebrat: qua si pia sol
 licitudine psecutemur: multa iueni
 m9 in ea que edificent animas nras.
In ipso siqdem conuersionis sue nacio.
 magnu nobis pfecte obedientie ps
 tat exemplu: qd quide xpianis oi

b9 necessarium: nobis est tn car9 am
 plectendu: qui nimirum specialiter
 ex ipa pessione nra tenemur obedi
 entie debitores. **C**apiens nimalari
 us est: ymo ipsa sapietia cui necesse
 habemus reddere huc obediencie nu
 mu: nec suscipiet eu. nisi et integer
 inueniat et sine aliqua falsitate. **N**a
 si discutim9 et diiudicam9. et in hoc
 quide pcepto obedim9: no in illo:
 fractus est num9. non suscipiet eum
 xpus: a quo nimiru tenemur numi
 no fracti sed integri debitores. **O**m
 nes eni obedientia simpliciter et sine
 ulla exceptione promissim9. **E**t si qs
 obediat quide sed simulatorie et ad
 oculu. murmuret aut in abscondito.
 falsus est mun9 eius: plubum ha
 bet no argentu: et iniquitas sedet sup
 talentu plubi: dolose agit sed in co
 spratu dei: qm deus non irridetur.

Vis audire perfecte obediencie
 forma? **V**idit dñs ait euangelista pe
 trū et andrea mittētes rethe in ma
 re: et ait illis. **V**enite post me: facia
 vos fieri piscatores hoim. **F**acia in
 quit de piscatorib9 piscatores: ymo
 pdicatores. **A**t illi continuo nichil di
 iudicantes nichil hesitantes. no solli
 citi vñ uiuēt: no considerātes quo
 tudes hoies et sine litteris/pdicato
 res fieri possent: nichil deniq; inter
 rogantes: sine oi mora relictis rethi
 b9 et naui. secuti sut eum. **A**gnosce
 fratres qm propter nos scripta sunt
 hec: singulis anis in cetera recitant:
 ut discētes vere obediencie forma: cas
 tificetis corda vestra in obediencia ca
 ritatis. **H**ec nimirum est. q sola obe
 dientie comendat numu: hec illius

argentum est probatum atque purgatum. **D**ola est caritas: que obedientiam gratam facit et acceptabilem deo. **H**ylare enim datare diligit deus. **E**t ite. **S**i tradidero inquit corpus meum ita ut ardeam: caritate autem non habeam: nichil michi prodest. **V**ultis ut et de ipsa quod beatus apostoli huius passione quam nimirum hodie celebramus. laquamur aliquid ad laudem christi: et edificationem vestram? **A**udistis certe cum pervenisset beatus andreas ad locum ubi crux parata erat. quomodo confortatus sit in domino: et per spiritum quem una cum ceteris apostolis in igneis linguis acceperat. verba vere ignea loqueretur. **V**idens ergo paratam eminus crucem. nequaquam ut erigere videretur mortalis infirmitas facies eius expalluit: nequaquam sanguis eius gelatus est: non steteret come/aut vox faucibus hesit: non contremuit corpus: non mens turbata est. non recessit ut assolet intellectus. **E**x habundantia cordis os locutum est: et caritas que fervebat in corde. quasi scintillas quasdam ardentissimas emittebat in voce. **Q**uid enim beatus andreas cum sibi paratam ut dixi crucem eminus cerneret loquebatur? **C**ruce inquit diu desiderata. et iam percipiente animo preparata. et securus. et gaudens vero ad te. ita ut et tu exultans suscipias me discipulum eius qui pependit in te: quia amator tuus semper fui. et desideravi amplecti te. **O**bservatres homo est qui loquitur hec? **A**n non est homo sed angelus: aut nova aliqua creatura? **H**omo plane si

nullis nobis passibilis. **N**am passibile cum passio ipsa testatur: qua appropinquante iam letabundus exultat. **U**nde ergo in homine nova hec exultatio: et letitia hactenus inaudita? **U**nde in tanta fragilitate tanta constantia? **U**nde in homine tam spiritualis mens tam fervens caritas: animus tam robustus? **A**bsit ut a seipso tantam ei credamus inesse virtutem. **D**onum perfectum est descendens a patre luminum: ab eo utique qui facit mirabilia magna solus. **P**lane spiritus erat dilectissimus qui adiuuabat infirmitatem eius: per quem diffundebatur in corde ipsius caritas fortis ut mors. primo et fortior morte: cuius o si et nos participes inveniamur. **E**cce enim molestus est nobis penitentie labor: et corporis afflictio gravis. abstinence onerosa: vigiliis dormitat anima nostra per tedio: non ob aliud sane quam propter inopiam spiritus. **I**pse enim si adesset / adiuuaret sine dubio infirmitatem nostram: et sicut beato andree crucem et mortem ipsam. sic nobis quoque laborem. et penitentiam nostram faceret non solum non molestam: sed etiam desiderabilem. atque omnino delectabilem esse. **S**piritus enim meus ait dominus super mel dulcis: ita ut ne ipsa quidem dulcedini eius preuallere queat amarissima licet mortis amaritudo. **Q**uid non temperabit illa dulcedo: que mortem quoque facit esse dulcissimam? **Q**ue resistere possit asperitas vocationi illi: que mortem quoque facit suauissimam? **C**um dederit ait dilectis suis somp-

num: ecce hereditas dñi. Quā mo-
lestiam nō expellit gaudiū illud?
qđ mortē quoq; ipsā facit esse leti-
tiam? // **Q**ueram⁹ hūc spm̄ fra-
tres: tota sollicitudine operā dem⁹.
ut mereamur habere hūc spm̄: ym-
mo ut quem iā habem⁹ habūdāt⁹
habeam⁹. Quicūq; enī spm̄ xpī nō
habet: hic nō est ei⁹. Nos autē nō
accepim⁹ spm̄ mūdi hui⁹: s; spm̄
q̄ ex deo est: ut sciamus q̄ a deo do-
nata sunt nobis. Testimoniū p̄nti-
e ei⁹ p̄bent opera ipsa salutis et vi-
te: que nullaten⁹ agere possem⁹ ni-
si spūs q̄ uiuificat spūs saluatoris
adesset. Queram⁹ igit̄ ut dona sua
multiplicet in nobis: et spm̄ suū au-
geat q̄ iam p̄micias dedit. Nullū
enī p̄ntie ei⁹ oīno cert⁹ testimoniū
est. q̄ desiderū gr̄e aplioris: quō ip-
se dicit. Qui edūt me adhuc esuri-
ent: et q̄ bibunt me adhuc sitient.
// **H**z fortasse nobis multoz cō-
scientie iam rñdēt. Desideram⁹ q̄
dem hūc spm̄ q̄ sic adiuet infirmi-
tate nrām: s; inuenire nō possum⁹.
Et ego dico. Propterea nō iueni-
tis: qz nō petitis. Propterea nō ac-
cipit̄: qz nō petitis. Petite et nō ac-
cipitis: eo q̄ negligent̄ petitis. Ni-
hil enī aliud exp̄at: nichil aliud
q̄rit de⁹. nisi ut sedule et cū deside-
rio requirāt. Deniq; qñ negabit pe-
tentib⁹? q̄ etiā nō petētes puocat
et hortat̄ ut petāt. Si vos iqt̄ cū
sitis mali nostis bona data dare fi-
liis vestris: q̄tomagis p̄z vester ce-
lestis dabit spm̄ bonū petentib⁹ se?
Petite ergo km̄. petite sine inter-
missioe: petite sine hesitatioe: et i-

oib⁹ opib⁹ vestris dilēssimi ac sua-
uissimi hui⁹ spūs p̄ntiam et auxili-
um inuocate. // **E**t nos ergo fr̄es
necesse habem⁹ cū beato adzeo tol-
lere crucem nrām: ymo cū eo quē et
ipse secut⁹ est dñō saluatore. Inde
enī sic letabat̄ inde sic exultabat:
q̄ non solum p̄ eo sed et cū eo mori
videretur. et complātari similitudi-
ni mortis eius: ut compatiens eti-
am cōregnaret. Cū quo ut siml̄ cru-
cifigamur et nos: attentis aurib⁹
cordis audiamus vocem dicentis.
Qui vult venire post me abneget
semetipsū: et tollat crucem suam et
sequatur me. Ac si dicat Qui me de-
siderat se despiciat: qui vult facere
voluntatem meam. discat frangere
suam. // **D**ed continuo bella insue-
gunt: armantur aduersus nos pa-
tinus inimici. Et nos armemur cō-
tra: sed initemur arma regis nr̄i:
ut tollamus et nos crucem nostrā:
in qua de inimicis omnibus trium-
phemus. Audi enī quod psalmis-
ta pzomiserit: ymmo spiritus scūs
per os eius. Danto inquit arcū da-
bit te veritas eius. haud dubium
qui altissim⁹: de eo siquidem loque-
batur sicut manifeste indicant ipsi
us psalmi pzecedentia verba. Ad
quid fratres scuto arcuamur? ni-
si quia nos vndiq; mala arcuamur?
Deniq; quid cause sit ut te scuto
arcundet attende. Danto inquit ar-
cundabit te veritas eius. Ad quid
ei? Non timebis inqt̄ a timore noc-
turno: a sagitta volāte i die: a ne-
gocio p̄bulāte i tenebris: ab iur-
su et demoio meridiano. Vides ne

quod necesse sit ut scuto circumdet veritas: que sic hostium tela arcuant? **A**b inferiori ei parte timor nocturnus insurgit: a sinistris sagitta volat in die: a dextris pabulat negotium tenebrosum: et ut nichil sit vacuū. a superiori parte demonum meridianum occurrat. Nos autem miseri et misera bile et viciis tot serpentibus et telis igneis undique volantibus et insurgentibus iunias. nichilominus periculosissimi ma securitate et negligētia dormitamus et torpemus omnino: vanitatibus et scurrilitatibus indulgemus: et tam pigri ad spiritualia exercitia ac si iam par sit et securitas: et non sit milia vitæ hominis super terram. Hoc est dico vobis timor quod me vehementer terret. et omnino timoris acerbissimum gladio transverberat animam meam: quod inter tanta pericula minus timorati. minus exercitati. minus quod necesse sit solliciti videamur. **D**icitur vnum et duobus hec ipsa negligētia nostra probatur: aut omnino traditos nos hostibus et nescire: aut certe si inter hec cōservamur ei quod tunc nos ingratos nimium inveniri. Quo tamen utrumque quod periculi habeat: satis est manifestum. **P**ropterea obsecro vos dilectissimi ipsam nos exaltet hostium malicia pugil et instantia eorum tū maligna. qua tam seduli tam solliciti sunt in nostram perditionem: nosque sollicitos faciat et circūspectos. ut in timore et tremore nostram ipsorum salutem opemur. Ecce in cruce salutem nostram: tamen ut ei viriliter inhereamus. Verbum crucis ait apostolus periculis quidem stulticia: hijs autem qui salvi sunt id est nobis dei virtus est. **I**psi est scutum quo

arcuamur: ut eius cornu quatuor/quadrisaria hostium tela repellat. **E**rit ergo inferius cornu contra timorem nocturnum. id est adversus pusillanimitatem que de afflictione carnis prædit: ut id quod sub nobis est corpe. castigare viriliter studeamus. ac subicere servituti. **S**i quis vero vobis in facie maledicat. si quis in apertum male suadere conatur: in die volat sagitta et a sinistro est: nichilominus sinistro cornu crucis expianda. **E**t si adulatur. si quasi consulentis animo venenum propinat fraterne detractionis. et odium seminare conatur: si denique unquam aliquid tanquam iustum persuadere temptat. a dextris michi est iste: sed iudas est osculo me perdit: et dextro cornu crucis negotium pambulans in tenebris necesse est propulsari. **E**cce de demonum meridianum superbie scilicet spiritus: qui nimium in maiori splendoris virtutis arcibus insurgere solet. **H**ec autem quod periculosa sit: sepius vobis intimare curamus. **I**niciū quippe omnis peccati: et causa totius perditionis superbia est. **P**ropterea quisquis cor qui salutem tuam operari studeat. adversus hanc super caput cornu crucis habere memeto: ut non eleveris in superbiam. **N**on exaltet cor tuum: et non abules in magnis atque mirabilibus super te: sed tela ea que de sublimi veniunt supereminēs capiti tuo cornu crucis expiat. **H**anc hoc solum est cui salutis pater et regni titulus inscribitur: quia solus qui se humiliat salvatur et exaltari meretur. **T**am ut breviter repetam: quatuor hec

corrua crucis sunt. continentia. paciē-
tia. prudentia et humilitas. **Felix** a-
nima que in hac cruce gloriatur. in
hac cruce triumphat. tantū ut pseue-
ret in ea. et nullis valeat temptatio-
nib9 dei. **Oret** ergo quisq; in hac
cruce est. **Oret** cū beato andrea do-
minū et magistrū suū. ne patiatur
eū de cruce deponi. **Quid** enim ma-
lignus ille non audeat. quid non
presumat impi9 atēptare. **Quod**
egre manibus de discipulo. hoc in
deoz linguis facere cogitauerat de
magistro. **In** utroq; tamen sera pe-
nitentia ductus. victus et confusus
abcessit. **Vānā** abeat similiter et a
nobis. eo vincente qui et in se et in
discipulo triumphauit. **Faciāt** ipse
ut mereamur et nos in hac nostra
qualiaq; cruce penitentie. quā pro
ipsius noīe tulimus feliciater consum-
mati. qui est super omnia deus be-
nedictus in secula **Amen.**

**Eodem die de tripliā genere bo-
noz. et vigilantia sup cogitationib9**

Uppentius studiū et cura vi-
gilatioz nostris esset cogitatio-
nibus adhibenda fratres mei. nos-
tris in quā quib9 tā sanctaz medita-
tionū assidue materia mīstratur.
nocte enī et die nobis pphetice et e-
uangelice. sed et apostolice voces ca-
nūtur et legūtur. que et penā minā-
tur inferni. et gloriā regni pollicent.
Vnde ergo nobis tam vane tā nox-
ie. tam obcene cogitationes. que
nūc imūdia et elatione. nūc super-
bia et ambitione. ceterisq; passioni-

bus extorquent. ut vix aliquādo in
serenitatem sanctarū cogitationum
respiremus. **De** nobis a torpore
et tepore cordis nostri. qui permi-
timus nos hīs vanitatibus occupa-
ri. et non magis transilimus in bo-
na domini. siue in naturalia siue in
spiritualia seu etiā in eterna. //

Et quātē naturalia bona magna.
spiritualia maiora. sed maxima sūt
eterna. **In** prius reparamur. in se-
cūdis exerātamur. extendimur et
beatificamur in tercijs. **Si** non po-
tes oculū meditationis in illā subli-
mitatem eternaliū bonoz infigere
quia stantia sunt. et omnē sensū exu-
perant. in bonis gracie que sunt in
exeratio virtutū visum reflecte. ut
videas q̄ p̄te conscientie. q̄ libere
fronte sit versari et conuersari in ca-
ritate et castitate. in patientia et hu-
militate ceterisq; virtutibus. que a
mobilem deo placabile et imitabi-
lem hoībus reddūt. **Et** si et hec ni-
mis sublimia sunt et transgredienti-
a ihermitatē tuā. dimitte oculos tu-
os in bona nature. que tibi tam fa-
miliaria re debet. quātū tu familia-
ris es tibi. **Nec** sic dicimus bona na-
ture. quasi gracie non sint. sed ideo
quia ipsi nature quodāmodo ingeni-
ta et cōplanta ta fuerunt. anteq̄ fie-
ret peccatū illud quod non solū per-
sonā infecit s; et naturā. **Ex** tunc ve-
ro ita nobis ad manū prouenisse
monstrantur propter vulnus inflie-
tum. cū tamen nos illā nobis et cir-
ca nos esse tam rationibus q̄ affec-
tioib9 pleniq; sentiam9. **Et** qz
nos ex aīa et corpe subsistim9. iux-

verum apostoli ab animali parte/id
est a bonis corporis inapiam9: vt
nō sit prius qđ spiritale ē. s; quod
animale. **S**ūt autem oīa bona cor
poris. et q̄ ei solūmodo debeam9 sa
nitas. Nichil aut ei ultra dandum
est vel q̄rendū s; hoc termino ligan
dum et frenandū est: cū fructus eius
null9 sit. **E**t mors sit finis illi9. **D**ed
hic fouea est: que nolo vos lateat.
Insidiatur enī voluptas sanitati: et
tā subtili malignitate psequitur: et
vt vix eā quis vel possit caute vel
nouerit. **E**t si voluptati seruitur nō
sanitati. hoc iā de natura nō est. sed
sub natura: q̄ morti man9 dat. cum
magistrā constituit voluptate. **I**nde
est qđ multi ad tā rebelles impetus
descenderūt. vel vt dicā ven9 accide
runt: vt voluptatē pferāt sanitati: et
illisipis sepiissime volūteatur. q̄ sci
untur diffiales et acutissimas subse
qui passiones. **D**icit aut corporis
natura est sanitas. ita cordis na
tura ē puritas: qz turbato oculo nō
videbitur deus: et cor humanū ad
hoc factū est vt suū videat creatore.
Si vero sanitati corporis sollicita est
puitēda custodia: puritati cordis
tāto sollicitior est ipendēda: q̄to pe
ius dignior illa esse cōiunct. **H**ic
enī simpliciter accipim9 puritatē: vt
videlicet oīa q̄ agim9 pure. **E**t humi
liter cōfiteamur dño i orōne. hōi i
cōfessione: **E**t dicam9. Dixi cōfitebor
aduersū me iniusticiā meā dño: et
tu remisisti impietate peccati mei.
Et qz sociale aīal sum9. ex hīs q̄
in nob̄ sūt. ad ea que circa nos sūt
transeam9: vt si fieri potest qđ ex

nobis est: pacē habeam9 cū omnibus
hominib9. **H**ec ei est lex naturalis
societatis: vt oīa quecūq; nobis fie
ri nolum9. alijs ne faciam9: et que
nobis fieri volum9. alijs ipendere
studeam9. **D**icit ergo debem9 sanī
tatem corpori/puritatem cordis: sic et fra
tri pacem. **I**am hinc transeundū
est ad sanctorū animas: que de hu
ius mortalitatis carcere ad celorum
gaudia volauerunt. **H**īs profecto
debemus imitationē: quia similes
nobis fuerē passibiles: et notas no
bis fecerunt vias vite. quos tā in
fatigabiliter q̄ interminabiliter te
nuerunt. **D**ed et illis qui nō in tan
ta sanctitate seu pacis penitentia exie
rūt. cōpassionē debem9 et oratioē: et
vt pius pater auferat scoriā eorum
et in bñficia flagella cōmutet: et sic
tandem reāsignet ad beate gaudia
ciuitatis. **D**icit ergo sanctis anima
bus imitationē. sic min9 sanctis cōm
passionem debem9: illinc exemplū.
hinc genitū haurientes. **E**t sanc
tis vero angelis auxilium q̄rendū
est. et occultis suspirijs et frequētia
lacrimarū: vt illi supeminēti maies
tati pces nrās offerāt. refrāt grām
qz administratorij spūs sūt missi. p
ter nos: vt hereditate capiam9 salu
tis. **A**b illo autem tenū oīm dño pi
etas q̄rēda ē: vt ille cui9 natura bo
nitas. cui ppiū ē misereri sp̄ et pce
re/nō respiciat multitudinē iniquita
tatum nostrarum. sed secundum mul
titudinem miserationum suarum
miseretur nostri. **I**psi enim nos et
amorem debemus et subiectionem:
cum omni reuerentia et humilitate

Amore qz facit nos et hñfecit nobz
subiectionē qz sup nos est. Et pāpit
nobis terribilis in qñlijs sup filios
hoīm // **E**t ergo et sanitatē cor
pori puritatē cordi. pacē fratri. imi
tationē scis cōpassionē mortuis de
bem9: auxiliū ab angelo/ pietatē a
deo postulem9. **E**x archa naturalium
bonoz habere debem9 et querere: ut
sciam9 quia cū hec omnia que man
data sūt et data nature fecerim9. ser
ui inutiles sum9: que debuim9 face
re fecim9. Aut vix enim aut nūq̃ in
uenitur aliqd pceptum datū hoīb9:
qd trāseat terminos possibilitatē na
ture. **I**n hīs autē bonis sicut pdixi
m9 repamur. et quasi quodāmodo res
tituimur in antiquū: dū ad ingeni
um nature sanitatē reuertimur: dū
etiā nobis et hīs q̃ circa nos sūt de
bitū rerum ordinem exhibeam9. **E**t
hec quidē pro bonis naturalibus.

Spiritualia autē bona i q̃b9
exercemur ut ad eterna tendamus.
q̃a eadem sūt sed alia. qz alio intui
tu cōsiderata: cū plurimis tñ alijs
q̃ longū est numerare. **I**lla enī iux
ta naturam: hec supza naturā esse
noscentur. **N**am et in spūali exercitatio
nō sanitatē debem9 corpi: sed serui
tutē sed afflictionē. sed laborē: iux
ta vocē illius spūalis et sūme spiritu
alis hoīs qui dicebat. **C**astigo cor
pus meū: et i seruitutē redigo. **N**ec
istā tantū cordi puritatem debem9.
ut pure et humiliter cōfiteamur pec
cata nrā: sed ut intēione cogitatio
ne et ope hanc arāspirationē exhibe
am9: ut et vita nostra sit fructuosa
et fama gloriosa: nō que fructificet

sibi sed deo: nō que glorificet se. sed
patre suū qui in celis est. **P**acē quo
qz non solum statim9 exhibendā dīc
m9 in via ista: sed cū hīs q̃ oderūt
pacem esse pacificū: portare oēs et a
nemine velle portari. **C**ōfitemur etiā
am nō modo passionem mortuis et
orationē. sed in spe cōgratulationē
adhibendam: quia et si cōuersādū est
q̃ i locis purgatorijs patiūtur. mul
to ampli9 collettandū. q̃ ppe est ut
abstergat deus oēm lacrimā ab oca
lis eoz: et iā non sit neq; luctus ne
q; clamor s; nec ull9 dolor. que pma
abierūt. **V**andis vero aiab9 nō tm
imitationē. nec a scis āgelis tantū
modo querere debem9 auxiliū: s; ac
ceter desiderare cōspectū eoz et esse
cū illis. et videre q̃ sint ille colūne ce
li que sustinēt orbem terrarū: in q̃b9
utilat et relucet tm et tam excellēs
diuinitatis insigne. **I**n dño autē deo
nō solum pietas querenda est: sed in
eū tota affectio dirigēda: ut diliga
mus nos ppter ipm et suspiciamus
que sit illa maiestas q̃ cūcta faciat.
cūcta cōtineat: et in quā desiderant
rationales creature pspicere. **H**ec sūt
semitę spūalis exercitij. q̃bus religio
sa mens et dilatatur et delectatur:
vnū eorum que retro sunt oblita et
ad anteriora id est eterna bona se
extendens: seq̃tur ad palmam sup
ne vocationis. // **Q**uoniam non
supza naturam beat9 iste andreas
apostol9. cui9 sollemniter pze ma
nib9 est trāsiliat q̃ dicebat: o bo
na crux diu desiderata et iā cōcupis
centi animo preparata. securus et
gaudēs venio ad te. **A**lterati hoīs

est ista vox. et qui de bonis nature
ad grē bona surrexerat? ut nō solū
glorietur in spe. s; in tribulationi
b9: et gaudens iret a cōspectu consi
lij. q; dign9 esset p noīe ihesu cōtu
meliā pati. Nō modo enī patienter
sed et libēter: verū ardentē ad tor
mēta sicut ad ornāmēta. ad penas
tanq; ad delicias pperabat. Porro
eterna bona illa sūt que nec ocul9
vidit nec auris audiuit: et q; nunq;
exiunt ab illa patria que nescit nisi
gaudiū et iubilatiōē. Ibi nichil de
est: ecce abūdātia qua impleatur hu
mana cupiditas. Que ē ista copia?
ubi nichil qd nolis sit. totū sit quod
velis? Fiat pax ait ppheta ad iheru
salem in virtute tua: et abūdātia in
turrib9 tuis. In illis inquā turrib9 q;
iuxta pphā aliu gēmis edificabū
tur: ubi adipe fūmēti nō coctae sa
crāmēti sacciabit nos de9. Quid si ni
chil dērit nobis/ aliqd aut nos la
tuerit? nunqd erit glā cōsumata? I
deo nichil latebit nos: et ecce sapiē
tia qua curiositas hominis saccē.
O sapiētia qua tunc oīa que in celo
et q; in terra sūt pfectissime cognosce
m9: in ipso fonte sapientie retū oīm
cognitiōē bibentes. Nō metū sus
pitiones/ nō timebo cōsilia: quia ci
uitas illa iuxta iohēm purissimo vi
tro similis erit: ut sicut p vitru lūci
diffuse cernim9. sic alioz cōscienti
as clarissime videam9. Quid et si ni
chil defuerit et nichil latuerit? ma
neat aut timor et anxietas amitten
di? Qui posuit inq; fines tuos pa
cem. et pfortauit seras portarū tua
rum: ita ut null9 inim9 intret: nul

lus exire possit amare. Vbi ergo sū
ma abūdātia/ sūma sapiētia/ sūma
potētia est: puto q; nichil desit ple
nitudini beatitudinis. quantū spec
tat ad sūmam felicitatis humane.
Hec sūt bona nature/ gracie/ glorie:
bona humanitatis. bona virtutis/
bona eternitatis. Hec cogitemus/
hec tūinem9 statres et iuxta pcep
tum legis reuocemus tūinatiōē:
quia sic viuē et in talibus vita spiri
tus mei. Sic enī cogitatio scā serua
bit nos ut dicam9 cum scō: medita
tio cordis mei in ppectu tuo semp:
domine adiutor meus et redemp
tor meus.

In obitu reuerētissimi patris hu
berti sermo beati bernardi.

Humbertus famulus dei
mortu9 est: deuotus fa
mulus. seru9 fidelis. Ipsi
vidist9 quō nocte pterita
inter manus vestras expirauit: tanq;
vnu9 ex vernaculis terre. Per hoc
triduum fatigauit cum moris et de
molita est inter fauces suas: ut sac
cretur sāguine quē sitiuit. Eya fecit
qd potuit: occidit carnem: et ecce
recondita est in corde terre. Depa
rauit a nobis dulcem amiam: pru
dentem consiliarium: auxiliarium
fortem. Nec michi nec vobis peper
cit insatiabilis homiada: michi au
tem minus. Dicine separas ama
ra moris? O bestia crudelis o ama
ritudo amarissima! o terror et horroz

filiorum adam quid fecisti? Occidisti
possedisti. **¶** Sed quid? Carnem uti
q; solam? anime enim non habes
quid facias. volat ad creatore suum
quem tam ardentem concupierat?
tam fortiter secuta fuerat omnibus
diebus vite sue. **¶** Sed et ipsum cor
pus quod videris habere auferetur
a te cum tu nouissima inimica de stue
ris. **¶** et obsoberberis in victoria. **¶** Sed
des utiq; reddes aliquando corpus
illud quod ad signu aduentus tui
tantis hesternis die sputis et excre
tionibus ac multiplici sordiu squalo
re repleueras? letabunda **¶** et laudans
q; et hunc tuis laqueis irretisses. **¶** Ve
niet virginitas p;is cum p;ate mag; et
maiestate. habere tu querere et illud idē
caduerosum corpus / cōfigurari cor
pori claritatis sue. **¶** Tu aut quid?
¶ Profecto quod in iheremia scriptū
est. **¶** In nouissimo dieru stulta rema
nebis? et humberto in eternū viuen
te. tu in eternum morieris. **¶** Tu mu
it propheta marina bestia quē de
glutierat? et tu humbertum reddes
quē videris illo tuo vastissimo ven
tre penitus cōdusse. **¶** De cetero
fides factiaū nobis sermonē in om
ni forma sanctitatis. iste dei seruus
exhibuit? quē et longū fecit et mag
num. Longū quantū ad longinqui
tatem vie? magnū quantū ad vite
sublimitate. **¶** Non oportet me ampli
us os meū apere / si bene retinuisse
sermonē eius? si vestris illū cordib;
impressistis. **¶** Quinquaginta annos
et eo amplius vixit in seruicio illius cui
seruire regnare est: quia a puerilib;
annis locutus est in sanctuario dei.

Nobiscū trīginta annis ab ipso pe
ne principio monasterij hui; cōuer
satus est. non solū sine querela. sed
et cum gratia: cui; ex hoc memoria in
benedictiōe erit nobis. et generatio
ni que ventura est. **¶** Dicit aduena et
peregrinus pertransiit viā et vitā is
tam? quātū min; potuit de mūdi re
bus accipiens? utpote sciens q; nō
erat de hoc mundo. **¶** Non habebat
hic manentē ciuitatē. sicut nec p;er
sui? sed in anteriora extensus seque
batur ad palmā superne vocationis.
¶ Nichil habet mūdus quod iu
te clamet de eo vel in eo? quia nec
mūdus ei placuit nec ipse mūdus.
¶ Quātū parā potuit de substantia
eius accepit? **¶** et min; accepisset si
non obedientia cōgisset. **¶** Vicium et
et vestitū habens hīs contentus fu
it? non ad superfluitatē sed ad ne
cessitatem: nisi q; ipsam quoq; neces
sitatē / superfluitatē esse sepius cau
sabatur. **¶** Ante hos paucos dies si be
ne meminī dum colloqueremur ad
inuiā. dicebat se monasterij huius
prebendariū esse? **¶** et tanq; nullius u
tilitatis hominē pasci in domo dei.
¶ Erat enī vere mitis et humilis cor
de? et cum ceteris floretet virtutib;
gratiā tamen mansuetudinis specia
liter obtinebat. **¶** Ideo sese amabile et
affabile oib; exhibebat? sicut erat
amabilis valde. **¶** Verūptim in hīs oī
b; q; arānsū fuerit os ei; et lingua.
cōs vos plenissime cognouistis: qui
tādiu vidistis ei; cōsolationē. et sma
nem ei; audistis. **¶** Quis vnq;
ex ore eius sonū detractionis. ver
bū scurrilitatis. sermonē glē. iudic

verum audiuit? **Q**uis eū vel alios
iudicanti? vel iudicanti consentiēte
aliquando deprehendit? **Q**uis eū
loquētem inania audire potuit? Im-
mo q̄s non timuit ab eo si forte ta-
lia loquerē audiri? **N**imirū sollici-
te custodiebat vias suas / ut nō deli-
queret in lingua sua / sciens qui in
verbo nō offendit / hic p̄fectus est vīr
Toge a te hūberte illud euāgelicū
v̄r: v̄r vobis qui ridetis nunc qz fle-
bitis. **N**ūquid aliq̄s v̄m eū riden-
tem eāam inter multos ridētes in-
uenit? **D**etenabat quidē vultū suū
affictū grā. ne fieret onerosus / sed
risū integrū si bene recolitis non ad-
misit. **P**orro quāti feruoris in
opere dei diebus / et noctibus fuerit:
nō solū vidistis / s̄ eāam ammirati estis
vsq; ad diem mortis sue. **C**ū ei fere-
iam ad decēpitā puenisset etate /
p̄ incommoda senectutis / eāā tot / et tā-
tis infirmitatibus quas multi v̄m
nō ignorāt. lassatus atq; quassatus
erat tamē ut dicitur animus victor a
noxi et cedere nescius infirmitati.
Deniq; in frigidibus et calidibus per-
montes et valles ascēdens atq; des-
cēdens iuuenū labōrē p̄oseq̄batur
ita ut ammiratōi esset oib; et stupo-
ri. **S**i cum quandoq; ppter multitu-
dinē negotiorū / q̄lib; grā retinuisse
cristis perseuerabat / et nubilus. donec
v̄ro cōsortio redderetur. **R**arissime
v̄nq; solēpnibus vigiliis quas tamē
nō raro anticipabat. rarissime cete-
ris horis psallentiū choro iuuentus
est de fuisse / nec nisi ea necessitate
ut ex instanti responsum mortis ha-
bens infirmitas sequeretur. //

Porro in refectorio vīr cōmunibus
cibis vtens: si quid forte aliud ap-
poneret̄ aut nō accipiebat aut tā-
molestē accipiebat: ut super hoc a-
niversitate nrām sepius molestaret.
Decreuerat aquā bibere semp: si nō
totis viaribus restitissimū Vinū si q̄n bi-
bere cogetetur. erat vinū colore poti-
us q̄ sapore: adeo illud oq̄s nimis
obruerat. **V**ix v̄nq; obedientia com-
pellente infirmiorū introiuit: vix
cū intrasset teneri potuit. **A**teor nū-
q; obediens in hac parte: q; auctori-
tatis sue mole nō me p̄metet. **L**auda-
rum / in hoc nō laudo: qz sicut vos
scitis nō parz in huiusmodi persistis
obstinat. **C**redo qz si quid triste se-
sit ppter hoc sensit: qz min⁹ nobis
cōsensit de nātate corporis sui. **P**orro
Hed qualis erat in cōsiliis? **P**ur⁹
v̄tq; et discretus: qd ego tāto me-
lius noui quāto sepi⁹ tetigi pectus
ei⁹. **N**on solū aut noui hoc: noui
et vniuersitas v̄ra. **Q**uis deniq;
multitudine aut magnitudine tēp-
tationū percuiss⁹. nō audiuit ab ore
ei⁹ et radicem temptationis: et cura-
tionis remedium? **I**ta enī percurrere
bat omēs angulos consciētie infir-
mitatis: ut credere posset q̄ cōfitebat̄
eū vidisse omia / oib; iter fuisse. **P**orro
Quāte at caritatis erat? **D**ic se in-
duerat viscera pietatis ut oēs exau-
saret p oib; intercederet. nesciētib;
ill; p q̄b; loq̄batur non psonaz ac-
ceptor / s̄ nātatiū. **E**rat ergo huilis
corde / dulcis sermone / strenuus
ope / feruens caritate: in commissio-
fidelis in consilio arāspex⁹ et pru-
dens. **C**ompositus erat supza oēs

homines quos viderim in diebus
istis: unus et idem perseverans omni
tempore et omni hora. Plane in semi
tis domini ihesu posuit vestigia: nec re
traxit pedem donec cursu itineris con
summaret. Ille fuit pauper: pauper eti
am iste fuit. Vixit ille in laboribus:
et hic in laboribus multis. Crucifixus
est ille: et iste multum et magnis cru
cibus affixus. Stigmata ihesu tulit
in corpore suo: adimplens ea quae deessent
passionum christi etiam in carne sua. Re
surrexit ille: et iste resurget. Ille as
cendit in celum: et iste creditur ascen
sus. Ascensus plane cum rex glorie
propter nos descendet sicut prius as
cenderat. ut notam faciat potentiam su
am: cum non minoris sit excellentie
descendere per aera quam per aera ascen
disse. Hic enim olim angeli predixe
runt: quia ihesus qui assumpsit est a vo
bis in celum: sic veniet quemadmodum
vidistis eum euntem in celum. **¶** Ne
laudaveris homines in vita sua ait scrip
tura: pro eo quod non est secula laudatio
nisi post mortem. Hoc et ego studiose
servavi: quod dum adveniret in huiusmo
di non aperui os meum: ne forte posse
mum vel ego adulationis notam vel cul
pam ille iactare vanitatem. Ex hoc sane
neutrū iam timeatur: nec ego cum
video. et ille forsitan me non audit: sed
et si audiat. non movetur hominum ver
bis. fortius atque felicius inherens verba
dei. Nichil perficiet iuvenis in eo: et
vanitatem suggestor non apponet noce
re ei. **¶** Ecce ei iam coram te est per
dulcissime fons ille pietatis. quem tan
to ardore animi sitiebas: ecce imbe
sus es in illa divina pietate abissus.

amias memoriam habundantie sua
vitae tam devote evocare solebas.
¶ Quis enim tam devotus predicator
pietatis divinae. quis humane puri
tatis commendator tam studiosus: et
quis utriusque rei tam affectuosus ama
tor erat? Aut cui aliquando quinque
verba locutus est. in quibus non vera pu
ritas resonaret: in quibus non sancta
dei pietas audiretur? **¶** Non ergo su
per te dolco. cui desiderium anime tue
tribuit deus: michi potius adeptum
dolco fidele consilium. auxilium grande.
virum unanimem. hominem secundum cor
meum. In me haec omnia mala reade
runt: in me transierunt ire tuae domine ihe
su: et terrores tui conturbaverunt me.
¶ Elongasti a me amicum et proximum:
et notos meos a miseria extrahes.
me in miseriis reliquisti. Abstulisti
michi germanos carnis. germanos
res spiritus: et in tuis negotiis et in secul
lariis secundum te sapientes. Abstulisti
hic alios atque alios qui omnem me
um portabant: omnem gratiam quod michi
imposuisti. Unum michi et ipse solus
habere supererat et tantis necessariis
mris deo suavior amicus quo antiqui
or: et hunc tulisti quoniam tuus erat. E
go solus ad verba reliquor: ego mort
or in singulis: et omnes fluctus tuos idux
isti super me. Utinam quem flagellas oc
cidas semel: et non miserum hominem
tot et tantis mortibus servas. Verūp
tamen non tradidisti sermonibus sancti:
sed qui cepit ipse me conterat: et hoc mi
hi consolatio sit: quod affliges dolore non
percat. Ego in flagella patior sum: si forte
pius propter in beneficia flagella commutetur:
unde et verba mea non murmure

plena sunt: sed dolore. Non ploro
humbertū: neq; enī ille plorādus
est qui vocat9 ost ad mēsam diuitt9:
sed sup me & sup vos ploro: sup do
mum istam. sup ceteros fratres nos
tros: qui omnes ab ei9 ore cōsiliū ex
pectabant. **D**ed & saluator crucem
suam tanq; latro laqueū suum por
tans. cū mulieres que cū a galilea
secute fuerāt. sup se lamētātes respi
ceret: cōuersus ad eas ait filie ihe
rusalē nolite flere se me s; sup vos ip
sas flete & sup filios vestros. **E**tenī
ea que de me sūt finē habēt. **Q**ue
videt9 michi pparari tēporalia sūt:
que nō videtis eterna. **V**i tēporali
a sunt/etrāsitoria sūt: si etrāsitoria sūt
et mortalia sunt: et transeundi vel
moriendi argumentū hoc solū est.
quia videri possūt. **E**palia fuerūt
que in hūberti morte cōsperim9: s;
iam obtinet gaudiū & leticiā in ppe
tuas eternitates. **N**on est ergo lu
gend9 nob9 cui nec luct9 nec dolor ē:
s; nec p nobis quib9 ille sublat9 est
murmurādū: mag9 agam9 grās:
q; tam diu cōcess9 est nobis. **V**i
quidē ut ego arbitror de tēniū iam
dearsū est q; nō vixit nisi nob9 et p
nobis: atq; hic timor me9 ne ideo
etrāslatus sit: qz nō eram9 iā digni
cōsortio illi9. **Q**uis scit tamē si ppte
rea sublat9 sit. ut nos itercēssioib9
suis pteget apud p̄em? **V**anā m
ita sit. **V**i enī tāte caritatē erat q;
esset nobiscū. ut oīa q; ad corporeā
necessitatē spectāt libēt9 michi q; si
bi crederet? q; tamag9 nūc cū illi sū
me caritati q; de9 est iheret. maiore
bz i me grām & caritatē? **V**i forsitā

nunc de me & de cōuersatione mea
nouit plenius veritatem: nec cōpa
titur ut solebat: s; ut vereor idigna
tur. **S**i etiā ppter p̄ca nostra ab
stulit eū de9: utinā idē ipse obtineat
ut nob9 hipsū misericordit relaxet:
ne penā sup penā sustineat. **D**e
reliquo frēs dico vobis: si seq̄remi
ni vestigia ei9/nō tam facile i vanis
cogitationib9 & oīosis sermonib9
in iocis et scurrilitatib9 laboremur:
quia in hīs multū pditis & de vita
vestra et de tēpore vestro. **V**olat ir
reuocabile tēp9: & dū creditis caue
re vos penā istā minimā: incuritis
āpliozem. **A**lud enim scitote: quia
post hāc vitā in purgalib9 locis cen
tupliat9 que fuerūt hic neglecta red
dentur: vsq; ad nouissimū quadran
tem. **P**ao ergo qz durū est homini
dissoluto apphendere disciplinā: ver
bofo silentiū pati: vagari solito/sta
bilem pmanere: s; durius et multo
durius erit futuris illas molestias
tolerare. **E**t homo iste qui hic sepul
tus est. multa i p̄ncipio sicut ipse
cognoui huiusmodi tēptamenta sus
tinuit se: sed cum multo luctamine
pugnauit & viciat. **E**t sicut tunc ei
durum erat pugnā in temptationi
b9 sustinere: sic ei modo durū esset
ad illas iēptias reuolare: qz bona
cōsuetudo venerat i naturā. **E**xerce
te vos i doctrina ista: et attēdite for
mam illā quā audistis i eo & vidis
tis: ut ad eū perueniat9 ad quem
ipse peruenit: qui est benedictus in
secula. **A**men

In dedicatione ecclesie sermo beati bernardi primus

Humilitas hodie-
na fratres tanta
nobis debet esse
deuotior: quanto
familiarior ē. **N**ā
ceteras quidem so-
lemnitates cū ecclesijs alijs habe-
mus cōmunes: hec vero sic nobis
est propria: ut necesse sit vel a no-
bis eā vel a nemine celebrari. **N**os-
tra est quia de ecclesia nostra: ma-
gis autem nostra quia de nobis ipsis.
Miramini forsitan et erubescitis ce-
lebrare festa de vobis: sed nolite fi-
eri sicut equus et mulus: quibus non
est intellectus. **Q**uid enim lapides
istī poterunt sanctitatis habere: ut
eorum solempnia celebremus? **H**a-
bēt utiq; sanctitatē: sed pp̄ corpora
vestra. **A**n vero fratres corpora ves-
tra sancta esse quis dubitet? que tē-
plum spiritus sancti sunt. ut sciat u-
nusquisq; vas suū possidere in sanc-
tificationē. **I**taq; sancte anime sunt
propter inhabitantē spiritum dei in
vobis: sancta sunt corpora pp̄ter a-
nimas: sancta est eā pp̄ter corpora
domus. **A**d huc certe corruptibili te-
nebatur in carne et corpore peccati: in
quo et graue crimē adulterij admi-
sit illius aīa que dicebat. **C**ustodi
aīam meā qm̄ sanctus sū. **M**irabilis
plane deus in scīs suis: non mō in
celestib9 sed eā in terrenis. **U**trobi-
q; sanctos habet: et in utroq; mira-
bilis est: illos quidē beatificās. istos
seificās. **A**n expimētū queritis ei9 de
quo loquimur sanctitatis: et scōz

vobis istoz mirabilia de sēteratē os-
tendi? **M**ulti certe ex vobis a peccatō
et vicijs in quibus computruerant
tanq̄ in stercore suo exire viriliter:
et cotidie impugnantib9 eis poten-
ter resistūt: et iuxta apostolū qui de
sanctis utiq; loquēs. cōualuerūt in
quit de infirmitate: fortes facti sunt
in bello. **Q**uid mirabilius quādo is
qui p̄us vix p̄ tridū poterat absti-
nere a comessationib9 et ebrietatib9
a cibilibus et ipudicijs. ceteris si-
milib9 et dissimilib9 vicijs? **N**ūc ab
eis continet multis annis. tota uti-
q; vita sua. **Q**uid magis miraculum
quādo tot iuvenes tot adolescētes
tot nobiles. vniūsi quoq; quos hic
video et velut in carcere ap̄to tenen-
tur sine vinculis. solo dei timore cō-
fixi: et in tāta persecratōe afflictioe
penitentie: ultra virtutē humanā
supra naturā/ ultra cōsuetudinē?
Ipsi credo videtis q̄ta iā possemus
iucine miracula. si p̄secutari liceret
singillatim singulorū exitū de egypto:
et deserti viā id est abrenūciati-
onem seculi/ introitū monasterij. in
monasterio cōuersionē. **Q**uid ve-
ro ista sunt. nisi manifesta inhabitā-
tis i vobis spūs sancti argumētā?
Nā habitare i corpe aīam/ probāt
vitales mot9 corpis: habitāē i aīa
spiritū/ pbat vita spūalis. **A**lud ex
visu et auditu dinoscit: istud ex cari-
tate et humilitate ceterisq; virtutib9. **V**
Via igitē ē fr̄es km̄ vīa ē hodie-
na festitas: vos dedicati estē dño:
vos elegit et assūpsit in ap̄os. **T**ibi
inquit propheta deus est pater
per: orphano tu eris adiutor. **E**

bene commutastis dilectissimi. quic
quid habere potuistis in seculo? quā
nunc relinquendo ea / propriū esse
metuistis auctoris seculi. et eam ha
bere possessionem propriā: qui sine
dubio portio et hereditas est suorū.
Nec sicut dixerunt filij iniquitatis
beatus populus cui hec sūt temporalia sed
quā premiserat et promptuariorum eorum
plena evictantia ex hoc in illud: o
ues eorum fetose et similia. **N**ō inquam
beatus populus cui hec sunt: sed bea
tus populus cui dominus deus eius.
Videte ergo si dignū sit ut festum
agamus diem. quo nos sumpsit in
proprios et inuestiuit se per munis
teriales et vicarios suos. ut fiat si
cut ipse iam olim premiserat. ego
inquens in medio eorum ero eorum deus:
nos autem populus eius et oves pascu
e eius. **¶** Quando enim domus ista
per manus pontificum dedicata est do
mino. propter nos sine dubio factum
est: nō solū qui presentes sumus. sed
et quicquid usque in finem seculi dñō
sunt in hoc loco militaturi. **I**n nobis
proinde spiritualiter impleri nōce est: que
in parietibus visibiliter precesserunt. **E**t si
vultis scire: hec utique sunt aspergio
inscriptio / inunctio / illuminatio / bene
dictio. **H**ec quidem in hac visibili do
mo fecere pontifices: hec christus assistens
pontifex futurorum bonorum invisibiliter
cotidie operatur in nobis. **¶** Primum si
quidem aspergit nos yfopo. ut munde
mur lauemur dealbemur: dicatur quod
de nobis. **Q**ue est ista quā ascendit dealba
ta? Lauat inquam nos in confessione: la
uat nos lacrimarum prebere. Lauat sudo
re penitentie. magis autem lauat nos a

qua illa preciosissima. que de fonte
pietatis id est ab eius latere ema
navit. **A**spergit nos yfopo que est
humilis herba et peccatoris purgati
ua. aqua sapientie salutans. que
est timor domini iniam sapientie
et fons vite et condimentum salis
adnascens. ne sit insipidus timor si
ne spe sine deuotione. **¶** Non solū
autem. sed inscribit digito dei in
quo erant demonia: haud dubiū
quoniam in spiritu sancto. **I**nscribit in
quam legem suam non iam in la
pide. sed in tabulis cordis carnali
bus: prophetiam implens promif
sionem qua se pollicatus est ablatu
rum cor lapideum. et carneum cor
esse datum. id est non obstinatum
non induratum: sed piū sed man
suetum. sed tractabile et deuotum.
Beatius quem tu erudieris domine:
et de lege tua docueris eum. **B**eati in
quam qui docti et memores sūt mā
datozum eius et ad faciendum ea. **A**li
oquin scienti bonū et non facienti. pec
catū est illi: et seruus sciens voluntatem
dñi sui. et non faciens. plagis vapu
labit multis. **¶** **U**nā nōce est ut vne
tio spiritualis grē adiuuet infirmitatē
nrām: obseruantiam et multimode
penitentie cruce / deuotionis sue gra
tia lutiens: quia nec est sine cruce se
qui christum. **E**t sine vntione cru
cis asperitatem ferre quis posset?
Hinc est quod multi abhominantur
et fugiunt penitentiam: crucem qui
dem vitantes sed non etiam vntio
nem. **V**os qui experti estis. ecce ip
si scitis quia vere crux nostra in
uncta est. et per gratiam spiritus

per fidem in corde suo: id est in seip-
sa: sollicita caueat ne a se invicem me-
bra eius diffideant: id est ratio vo-
luntas atque memoria. **V**it ergo si
ne errore ratio. ut bene cognat vo-
luntati: tale enim voluntas amat. **V**it
et voluntas sine iniquitate: quoniam
ratio tale approbat. **A**lioquin si sese
iudicat anima. propter voluntatis
pravitate. in eo quod per rationem pro-
bat: bellum intestinum est. et discordia
periculosa: quoniam voluntate huius
modi ratio semper suggillat. sed ac-
cusat. sed diiudicat. sed condepnat.
Propter quod ait dominus in eu-
gelio. **E**sto consentiens adversario
tuo atque dum es in via cum illo: ne
forte adversarius tradat te iudici:
et iudex tradat te tortori. etc. **V**it
etiam memoria sine sorde: ut nullum
in ea peccatum maneat: quod non
pura confessione et dignis fructibus
penitentie deleatur. **A**lioquin consci-
entiam in qua peccatum latet: et vo-
luntas odit et ratio execratur. **S**o-
num proinde parat habitaculum deo:
cuius nec ratio decepta. nec volun-
tas perversa. nec memoria fuerit in-
quinata. // **N**am vero sic se ha-
bentibus singulis etiam omnia nos
connecti et conglutinari necesse est:
mutua utique caritate que est vincu-
lum perfectionis. **N**am cognitio qui-
dem perfecta haberi in hac vita non
potest: forsitan nec oportet. **I**n celestis
siquidem domo / cognitio est dilecti-
onis nutrimentum: hic vero esse
poterat detrimentum. **C**uius enim
glorietur castum se habere cor?
Propterea facile erat et confundi

cognitum: et cognoscentem offendit.
Ibi iocunda erit cognitio: ubi macula-
ta non erit. **I**lla ergo domus conep-
ta est firmitus. tanquam in eternum ma-
sura: hec tanquam tabernaculum bellato-
rum minus sibi perfecte coheret. **I**lla
nimium domus leticie: ista mulier
est. **I**lla domus laudis: ista oratio-
nis. **H**ec inquam est urbs fortitudi-
nis nostre: illa est civitas requiei nos-
tre. **P**roinde si victoriosi fuerimus
hic. illic erimus gloriosi: habentes
locum galie dyadema. scriptum et pal-
mam pro gladio: pro scuto clama-
dem deauratam: pro thorace stola
iocunditatis. **I**nterim sane premi-
um magis quam periculum videtur utilius:
et sustineri pondus clipei et lancee. quam
maligni iaculis igneis vulnerari.
Et quibus nos superna sua prote-
ctione custodiat: qui est benedictus
in secula seculorum. Amen.

Sermo tertius unde supra.

Omnis hec factio eterni re-
gis est opidum: sed obsessum
ab inimicis. **Q**uotquot igitur in ip-
sius arma iurati sumus. et eius mi-
liae dedimus nomina: et plura no-
bis opus esse novimus. apparatu
ad custodiam castris huius: munitione
videlicet et armis et alimentis.
Que est munitione? **U**rbis fortitudi-
nis nostre syon ait propheta: salvator
ponet in ea murum et animumale. **M**u-
mum continetia: animumale panctia est

Bon9 continentie mur9: qui sic un-
dig arādat et arāangit: ut nec
p oculorū fenestras nec per ceteros
sensus detur ingressus mortis. Bonū
animale patientie qđ primos hos-
tū sustinet impetus: ut inter pluri-
ma tēptamenta stemus viriliter: et
pseuerem9 iugiter inuicissim. ^{ducentis} Vnicū
quippe remedium est dū continētia
quātur et quodammodo nutat. ob-
icere patientiam: et quātumcūq; fee-
ueat sensus pēi omīno negare con-
sensum. In patientia vestra inq̄t pos-
sibitis aīos vestras. Bonitur g̃ i
ciuitate sua saluator ipse mur9 et an-
imale: fact9 nobis a deo pze iusticia
et pphete patientia: sicut idem
ait. De9 meus patientia mea. Mu-
rus inquam ponitur in cōuersatiōe
antemurale in passione: et ab oībus
carnis et seculi presentis illecebris
abstinēs: et aduersa fortit̃ sustinēs
vniuersa. // **O**portet autem et ar-
ma parare: arma spūalia potentia
deo non modo ad resistendum: sed
ad impugnandum quoq; et expug-
nādum viriliter inuicem. Induite
vos armaturā dei ait paul9. Quid
enim putam9 fratres? Grauis eq̄
dem nobis est inuicē temptatio: s̃
longe grauior illi oratio nostra. Re-
dit nos iniquitas ei9 atq; versutia:
s̃ multo ampli9 nrā cū simplicitas
et inia torquet. Humilitatem nrām
non sustinet: vtiē caritate nrā: mā
suetudine et obediēcia cruciatur. //
Nam vero nec fame quidem vrgeri
possumus. ut hostibus castrum tra-
dere compellamur: qm̃ grācias deo
nō venit super nos terribilis illa 2

minatio prophete. ymmo domini
per ppham: famēs videlicet et sitē
nō panis et aque: sed vbi dei. **D**ic
enim habem9. Non in solo pane vi-
uit homo: sed in omni vbo qđ pro-
cedit de ore dei. Itaq; non nobis ali-
menta desunt. qui et sermones fre-
quenter et frequentius sacras lecti-
ones audimus: et interdum quoq;
spiritualis deuotionis gustam9 deli-
cias. tanq̃ si catelli edant de micis
que cadūt de mensa dominorū suo-
rū: celestes illos cōuiuas dico. qui
replentur ab vbertate dom9 dei. **H**a-
bem9 etiam panem lacrimarū: qui
licet min9 suauis. optime tamē con-
firmat cor hominis. **H**abem9 et obe-
dientie panē: de quo loq̄tur ad dis-
cipulos dominus: meus inquiens
ab9 est. ut faciam volūtatem p̄is
mei. **H**abemus super omnia panē
de celo viuū corpus dñi saluatoris.
In cui9 vtiq; fortitudine abi omnis
aduerse p̄is deiatur fortitudo. **D**ic
ergo munita est dñia castra fortitu-
do: ut nichil iam timere oporteat.
si tantum fideliter et viriliter agere
voluerim9: ut videlicet nec prodi-
tores nec pauidi/ nec desides inue-
niamur. **N**am proditores quidē fi-
unt quicūq; in hoc domini castrum
inimicos eius introducere molun-
tur: quales sunt vtiq; detractores
deo odibiles: qui discordias semi-
nant et nutriūt scandala. **D**icit enī
in pace factus est locus domini: sic
i discordia locum fieri dyabolo ma-
nifestum est. // **N**on miremi-
ni fratres si durus loqui videar: et
quia veritas neminem palpat.

Omni no p ditorē se se nouerit qui
cūq; est ille qui uiaa qnelibet in hac
uouū uouat inducere : et tēplū dei
spelūcam uult facere demoniorum.
Gracias deo nō multos inuenim⁹
hic hui⁹ cōmodi : s; tamē dephendi
m⁹ interdū forte nōnullos qui col
loquātur hostib⁹ et pascāt sed⁹ cū
morte : hoc ē molianē qd in eis ē i
minuere ordinis disciplinā. itē pascē
feruorē / turbare pacē / ledere caritatē
Verū nos quātē cauem⁹ ab eis q̄
tū possumus : sicut scriptū est de qui
buscā. **I**hesus autē nō credebat se e
is dico autem uobis : licet porten
tur mō. s; portabūt dō que iudiciū
nisi pūs emēdauērit : sicut que dāp
nū molūtur inferre. Quid enī fra
ter uanitati aut tepiditati seu auli
bet alit̄i uicio seruas fide opib⁹ : et
deo p tōsura mentis : Optimū cer
te castū tulisti xpo : si inimias eius
tradideris darauallē. Optimos in
de singul̄ anis et pascos in oculis
suis redditus accipit : et pā mul
tā quā hostibus eripit in hūc muni
tionis sue locū solet iducere : et ha
bet fiduciā in multa fortitudine ei⁹
Ecce enī q̄s redemut de manu ini
mici de regioibus cōgregauit eos :
a solis ortu et occasu. ab aq̄lone et
mari. Quibus ergo p ditorē castri
hui⁹ postq̄ dephensue fuerit neq; e
m latere aut fugere potest : quib⁹ in
quā putas exponēdū ē supplicij :
Nō utiq; ceteroz morte dāpnabit :
exquisitis illū necesse est interire tor
mentis. **N**ed nō modo plus imozor
circa ista : credo melius deinceps ab
hac tam execrabili p ditione caue

bim⁹ : **S**tudentes te cet̄o maiori sol
licitudine non attrahere sed repellē
uiaa quecūq; sint illa. seu carnalia
seu etiā secularia : ne p ditorz notā
ne et p ditorz penā incurrere merea
mur. **D**e cūdo loco etiā illd caue
dū. ne q̄s forte pusillanimitate de
iect⁹. fugeat a munitionē : ibi trepi
dās timore ubi nō ē timor : ubi uero
sumū periculū est insana temeritate
secur⁹. **H**ostilib⁹ enī manib⁹ hostili
bus gladijs se exponit qūq; ē ille
q̄ fugit : ac si ignoret qm̄ hostes illi
ōnino carēt mīa : et crudeles q̄tē i a
lienos : s; mltō crudeliores i suos :
q̄ppe crudelissimi i seipsos. **I**n uero
terciū quoq; periculū breuiter dico.
qz iā hoā pterit : dū uīe ut dignū
ē salutē plurimū cupid⁹. diuisis mo
tū infirmitatib⁹. remedia diuisa cōq̄
ro. **Q**uid pdest si nec p dē castū nec
relinqre uelis : si segnis et desidios⁹
in eo pmaneat : **T**oto pinde aīo
tota uirtute cōmissū nob castū dñi
et regis nū. manutene re labores :
solliati cōtra oēs inimici uisuias. et
adūsus oīa ei⁹ machinamēta para
ti : sicut scriptū ē. **R**esistite dyabolo :
et fugiet a uob. **E**t qm̄ scim⁹ a quo
dictū sit. nisi dñs custodiat ciuitatē
frustra uigilat q̄ custodit eā : **H**uillie
mur sub potētī manu altissimi : nos
et domū istā / tota deuotionē ei⁹ mie
pmitte tes : ut ipse nos custodiat ab
oib⁹ isidijs inimicorū oīm : ad lau
dē et gloriā noīr sui. qd ē benedictū
in secula amen.

Quāto quartus unde supra
Otiuis laudib⁹ celebra⁹ hac
die : et festiuis eā gaudijs ho

nozam? **Q**uod si nec religiosi compe-
tit. nec sapientes deat ignorare qd
quid venerentur. aut celebrare qd
nesciant: querendum nobis in ci-
uis id agitur vel in quorum com-
memoratione scōz. **N**ec vero id in ex-
me arbitror psumēdū: pns loq̄tur
alt' cui9 testimoniū mai9 sit & credibili-
us videatur. // **A**ramini forte
cur ista p̄loq̄mur? cū vris sese obtu-
tib9 ecclia pns manifest9 ingerat: &
cui9 anniversaria dedicatio celebra-
tur. **Q**uis enī parietes istos scōs
dicere vereatur? q̄s man9 sacrate pō-
rificū tātis sacrificauerit misterijs?
Extūc quoq; & deinceps scāz inibi
lectionū resultare frequentia: scāz
oionū deuota murmure susurria.
scāz reliq̄az honorari b̄tā p̄ntia:
scōz spūū indefessa noscitur custodi-
a vigilare. // **D**icas forsita. **C**e-
tera quidē cūctia sunt: sed q̄s an-
gelicas sese vidisse exaltas gloria-
tur? **E**t si tu forte nō vides: est tū
qui videt ipse qui mittit. **Q**uis ille?
Amuiz q̄ loq̄tur p̄ pphā. **D**uper
muros tuos iherusalē cōstitui custo-
des. **E**t quidē sursum iherlīm q̄ libera-
est mater nostra: sed minime ergo
crediderū super muros ei9 p̄stitutos
esse custodes: in cui9 laudib9 pphā
de cātat. **Q**ui posuit fines tuos pa-
cem. **T**u vero si id parū iudicas: &
perge audire qd seq̄tur in testimonio
p̄cedēti. **T**ota die inq̄t & tota noc-
te nō tacebūt. **D**iq̄dē adūtere ē vel
ex hoc: nō hanc esse iherlīm de q̄ le-
gisti. **P**orte ei9 nō claudētur p̄ diē:
nox enī nō erit i ea. **I**lla ergo ihe-
rusalem nec viassitudinem patitur.

nec custodib9 eget: nostris potius
custodes necesse est et diebus & noc-
bus deputari. **D**uper muros tuos
iherusalem cōstitui custodes. **S**e-
nignus es domine. nec nōz hoc
fragili p̄tectiōe muros potes cō-
tentus: sed ipse hoīm p̄elates
hoīb9 āgelicā quoq; custodiā sup-
ponis: vt et muros defensent. et e-
os qui muros ābitu cōtinentur. **I**ta
pater quoniā sic est placitū aī te:
sic necessariū nobis. **I**nsufficiens est
enim administratio nrā: nisi et no-
biscum et pro nobis administrato-
rios illos spūs in ministerium mit-
tas: vt hereditatem capiam9 salu-
tis. **Q**uid enim si nō videm9 obseq̄-
um? cū expiamur auxilium? **Q**uid
si nō mereamur aspem? cū sc̄tiam9
effectū? **D**iscim9 certe vel ex hoīp
so: inuisibilia visibilib9 p̄fēda. **Q**ue
enim videntur temporalia sunt: que
aut nō videntur eterna. **D**eniq; in
inuisibilib9 / visibilū causa cōsistit:
vt scdm apostolum inuisibilia dei per
ea que facta sunt. a creatura visibi-
li intellā conspiciantur. // **D**ic ni-
mirum iudeos olim de inuisibili pec-
catoz indulgentia scm̄ israhel blas-
phemātes: sanitatis corpee signo
visibili pfutauit. **E**t scatis qz fili-
us hoīs p̄tate habet in terra dimie-
tēdi p̄cā: tūc ait palatino. **P**urge
tolle grabatū tuū: & vade in domū
tuam. // **D**ic et pharizēū illū mur-
murātē aduers9 medicū q̄ salutem
operabatur et succensentem languī-
de que saluabatur manifestis reui-
at iudicijs: obseq̄a mulier cnume-
ras. **E**rrabat siq̄dē qui tāq; adhuc

peccatrici horrebat : que diuinis in
herens vestijs . rigabat fletibus . ter
gebat crinib9 . osculo premebat . un
gebat ungento . Quis enī crimina
deleta iam recensent ? Quis tāgēti
succensent ? Quis eā peccatricē cen
seat ? que dū cōmissa deplorat . odit
iniquitatē . dum osculatur pedes do
mini diligit iusticiā ? et rursum dum
tergit crinibus exhibet humilitatē .
dum ungit ungento / mansuetudinē
p̄fert ? Nūquid possibile est regna
re peccatū in animo contrito ? et spi
ritu ingemiscenti ? Aut non multa
caritas operit multitudinem pecca
torū ? Dimissa sunt ei peccata mul
ta : quoniam dilexit multam . Me
rito proinde iam non peccatrix iux
ta tuam pharisee sententiam ? sed
sancta sed discipula xp̄i vocabitur :
a quo etiā didicit in tam breui esse
mūdo et humiliter corde . Nimirū hoc
nam est quod in propheta legisti :
sed forte neglexisti . verte impios et
non erunt . Hic carissimi sic et anti
quus ille accusator fratru . si in qui
bus vos erubescitis preterita pecca
ta vestra impropetet : apostolū audi
at magnifice consolantem vos et di
centem . Hec quidē fuistis : sed ablu
ti estis : sed sacrificati estis . Et illud
Habetis nūc fructū vestrū in sanctifi
cationem : finē vero vitam eternā .
Et manifestius exprimens : templū
ait dei sanctū est quod estis vos . Ni
mirū ipse est cuius reuerentie primā
in huius sermonis principio reserua
uimus vocē : dum quereremus sanc
tos quorū sanctimonie congratula
mur deuotione solempni . Licet enī

parietes hos et diā sanctos et esse
faciat consecratio episcopoz . frequē
tia scripturarū . instantia orationū :
reliquie sanctorū . visitatio angela
rum . Imminime tamen eoz sanctitas
ppter se credenda est honorari : quos
nec ppter se certū est sanctificari .
Quipmo sancta est ppter corpora
dom9 et corpora ppter aīas : aīe ppter
sp̄m inhabitantē . Neq; hunc dubitate
quis : cū inuisibilis ei9 gracie . visibi
le nobis signū fiat in bonū . Dicit
enī in eo quod et ipsi instar illius e
uangelia paralitici surgitis : quod
corporeū hoc grabatū quo iacebat
languidi tā facile tollitis : q; deniq;
ābulatis in domū v̄zaz . Illa sane do
mū de qua letamini cū pph̄a dicen
tes : in domū dñi ibim9 . **¶** O am
mirabilis dom9 : et dilectis taberna
culis et atrijs cōcupiscibilib9 p̄ferenda
¶ dilecta tabernacula tua dñe v̄
tutū : gaupiscit et deficiat aīa mea in
atria dñi . **¶** Et tūc multo magis
beati qui habitāt in domo tua dñe :
in secula seculorū laudabūt te . **¶** Dī
cē glōsa dicta sūt de te dom9 dei . In
tabernaculis enī gemit9 ē p̄nie : i
atrijs gust9 leticie : in te facietas gl̄e
¶ Hec siq̄tē isima dom9 orōnis : me
dia expectatiois : tu grāz actionis
et laudis . Felix p̄inde qui hic dedi
nauit a malo qd est culpa : et fecit
bonū : ut illic a malo qd est pena li
beret : in te recipiat bonum . Hic ni
mirū p̄niac sp̄s : illic diuicie : in te
plenitudo : ubi bona illa mēsurā cō
fecta et magitata et superflua
detur in sinus nostros . Hic deniq;
sunt sancti : illic secun ; in te beati .

Hec quidē p̄miae spūs. que militā
 tib9 interim p̄rogantur: sanctitas
 in cōuersatione. pietas in intēione
 v̄tus in colluctatione. In sanctitate
 quersationis/penitētie fructus intel
 lige: & corpalia queq; diuinorū ex
 eratia mandatorū. **Et** qm̄ hec nisi
 simplex fuerit oculus/simplia esse
 nō possunt Inecessario pietas inten
 tiois et puritas cordis exigitur: ne
 vel honoris ambitus vel laudis sur
 ripiat appetitus: s̄ ille sol9 deside
 tur qui sol9 desiderū replet: & ad p̄
 p̄riū fontis originē/om̄is quā accipi
 mus grā reuertatur. **Memento** tamē
 solam ex oībus p̄seuerantiā corona
 ri: nec cā facile inter tot discrimina
 vendicari: nisi multiplicē obtineas
 in tam multiplici colluctatioē v̄tutē
Hec in tabernaculis. **¶** Porro in
 attri9 que post molestos cōflictus a
 mena iocūditate fouēdos exapiunt
 exeūtes. iā diuine spūs erogātur:
 requies a laborib9. securitas a solli
 citudinib9. pax ab hostibus. **Ap̄e** enī
 iam amodo dicet spūs ut requiescāt
 a laborib9 suis: qui tāto feroce oī
 um hatten9 interdite. labores indī
 tere cōsuevit **Ap̄e** seorsum a curis faci
 et. et ab omni sollicitudinē sequestra
 bit: qui modo cōsilia ponit in aīa: &
 sollicitam facit erga multa turbati.
Ap̄e iam pacta victoria/in pace in id
 ip̄m suauiter dormire p̄stabit: qui
 dū adhuc leo rugiens fremit. & ad
 vigilias exātat. et accingit ad pug
 nam **Verum** in hīs vt sup̄a tetigi
 m9 liberatio magis a malo q̄ boni
 muneratio ē: nisi q̄ dura nos nostre
 necessitatis exp̄ientia cogit absentē

a mali/ boni amulos estimare: quē
 admodū conscientia grauior imuni-
 tatem criminū plenitudinē reputat
 sanctitatis. **H**inc aduertere est q̄ lon-
 ge ogimus a sūmo bono: qui carere
 culpa iusticiā/ carere miseria/ beatitu-
 dinem iudicam⁹. **A**bsit autē ut talē
 quis putet vbertatē dom⁹ illius ee
 torrentē voluptatis: et si qua sūt ali-
 a que nec ocul⁹ vidit nec auris audi-
 uit. nec in cor hoīs ascenderūt. que
 preparauit deus hīs qui diligunt
 eū. **N**e ergo audire religio homo qđ
 auris hoīs nō audiuit: nec ab hoīe
 querat qđ humanus nec oculus vi-
 det. nec anim⁹ capit. **N**e tñ
 hinc penit⁹ faciam⁹. nrām hanc pe-
 triā a longe salutes: triplīc quā-
 dam odore videmur. potētie salicē
 et magnificētie. et glē repromissio-
 nem. **A**liquēdem homo erat. **A** fili-
 us captiuitatis huius qui dicebat.
Intrabo in potentias domini. **C**
Ceterum scire nos possumus quid
 sit infirmitate carere tanq̄ infirmita-
 te circūdati: quid vero sit virtute in-
 dui et potentiam introire. nec modō
 potentiā sed ⁊ multā potentiā. for-
 te ⁊ omnipotentia: interim scire non
 possum⁹. **C**lamat cāā testis fidelis:
 quia quos iustificauit illos et mag-
 nificauit. **A**t magnificentiā eam prę-
 sertim quā procedere debeat a mag-
 nitudine. cui⁹ nec finis nec numer⁹
 est. vti nā nostre interim exiguitati
 liceat expectare: nam estimare non
 licet. **T**am vero ne ipius quidem ve-
 ri necesse ē. aut habē suspectā glo-
 rie promissionem. **F**eliāter tunc ee
 fiducialiter hauries gloriā: a cuius

interim appetitū tantis p̄ninationi-
bus de terrenis. **E**rit enim tunc vni-
uiq; laus a deo. secuta sane & sem-
piterna. Inispanter & discriminis
expers: & ut scriptū est iocūda deo-
ra; laudatio. **E**ya ergo fratres viri-
liter interim in tabernaculis milite-
mus: ut suauiter deinde in atrijs q̄
rescamus: ut nouissime in domo sub-
limiter gloriemur. cū momentaneū
hoc & leue tribulationis nostre supra
modū in sublime eternū pond⁹ glo-
rie operabitur in nobis: cū in domi-
no laudabimur tota die. in veritate
utiq; non in vanitate.

Sermo quintus vnde supra

Etiam hodie fr̄es solēpnitate
agimus: et p̄cedat. atq; id
quidē facile dixerim: sed si pergitis
querere cui⁹ sacri: illud iam forte nō
ita. Quocirca enī apostoli seu marti-
ris vel confessoris aliaui⁹ memoria
celebratur: & haud difficile est dicere
cuius v̄puta beati petri. stephani
gloriosi. aut sancti p̄ris nostri bene-
dicti: vel aliaui⁹ ceteroz magnorū
p̄ncipū. magne auris celi. **N**ūc ve-
ro nulli⁹ eoz solēpnitas agitur:
agitur tamē nōnulla solēpnitas.
Nec modo nōnulla: sed non parua.
Et si iam vultis audire: festiuitas
est domus dñi/templi dei/ ciuitatis
regis eterni/sponse xp̄i. **N**emo sa-
ne ambigit sanctā esse sponsā sanc-
ti sanctorū: & omni celebritatis ho-
nore dignissimā. **A**n vero domū dei
sanctā esse quis dubitet: de qua le-
gitur. domū tuā domine decet sancti

tudo? **H**ic et sanctū est templū ei⁹.
mirabile in equitate. **S**ed & ciuita-
tem sanctam iherusalem iohannes
sepe vidisse testatur. **V**idi inquit ciui-
tatem sanctā iherusalē nouā de scen-
tem de celo. a deo paratam: tanq̄
sponsā ornata viro suo. **I**n quibus
sane verbis aperire iam cepit: quod
adhuc factor dissimulaē voleba. **D**i-
co autē q̄ eadē sponsa que ciuitas:
sed et templū quoq; et dom⁹ ip̄a ni-
hilominus sit. **N**eq; id mirū: p̄ce-
serti cū similiter vnus sit. qui se ei &
sponsū dignatur et regē et deum et
patresfamilias exhibere. **N**ecdū
arbitror vobis satisfactū: donec eui-
dentius que domus hui⁹ patresfami-
lias. quod hoc dei templū. que ciui-
tas regis istius: quenā deniq; hui⁹
tam glorioſi sponsi sponsa dicā & ei
se metuit audiat. **E**t ego sup hoc
quidē non parum veteris loqui quod
sentiam: ne quē vestrū quod absit
aut minus fideliter aut minus hu-
militer audire contingat: ne quē
forsitā ab hoc auditorio aut elat⁹
p̄e magnitudine glorie. aut incre-
dul⁹ exeat p̄e pusillanimitate spi-
ritus sui. **O**pto enim vos semper &
fideles & humiles inueniri: quod
vtrumq; sumopere necessariū sit ad
salutem. **V**olus namq; humilibus
ipse dat grāam: cui eāam placere
sine fide nichilomin⁹ impossibile est.
Opto igitur et omnimodis cupio:
ut et paruulos et magnos ymo ut
plus miremini ut nichil et aliquid
eāam grande aliquid ei vos exhi-
bē curetis. **N**eq; ei sine magno aīo
bona illa tā maḡ capere aut vni

facere poteritis regno celorum: non
pl9 qđ idem regnū celoz intrare. ni
si cōuerſi fueritis et efficiamini ſicut
puuli. **N**ō ſum homo proſundi ſen
ſus: nec poſſum vobis qđ non guſ
tauerū enūtare. **D**icā tñ qđ iterdū
in me ſentiam acutari: vt ſi qđ for
te ſibi vtile iudicauerit inuicē. **Q**ui
a enim olim michi perſuaſum ē vt
miferetur anime mee. placiturus ex
inde deo meo: frequenter de ea co
gito: vānam autem ſemper magis
liceret. **E**rat qñ id mime acutitate li
cebat: nempe qđ min9 ſi tñ minus
et non magis minime diligere e
am. **Q**uomodo enim amat quis a
iūſ mortem amat? **Q**uod ſi vt verū
eſt et indubitabile. mors anime ini
quitas ē: abſolutā proinde liquet
eſſe ſententiā. qđ iniquitatē qui di
ligit odit aīam ſuam. **O**derā ergo
eam et odiſſe adhuc: niſi hoc michi
quodāq; amoris ei9 inītiū. is qđ
prior eam dilexerat cōtuliffet. **I**pī9
pōde beneficio nōnūq; de ea cogi
tās videor michi in ea fateor velut
duo contraria quedam iuenire. **S**i
ipſam prout in ſe eſt. et ex ſe iuxta
veritatē itueor: nichil de ea ven9 ſe
tire poſſū qđ ad nichilū eē redactam.
Quid mō necēſe ē ſingulas eius
miſerias numerare: qđ ſit onerata
peccatis/ offuſa tenebris/ irretita il
lecebris/ pruriens concupiſcentiis
obnoxia paſſionibus. impleta illuſi
onibus. prona ſemper in malum.
i viciū omne prodiuſ: poſtremo
tātus confuſionis et ignominie ple
na? **N**imirum ſi ipſe quoq; iuſtiae
noſte omnes ad lumen veritatis i

ſpecte: velut pannus menſtruate in
ueniuntur: iniuſtiae deinceps qua
les reputabuntur? **S**i lumen quod
in te eſt tenebre ſunt: ipſe tenebre
quante erunt? **F**acile eſt autq; noſ
trum ſi ſua plenius vniuerſa et ſi
ne diſſimulatione veſtiget. et iudi
cet ſine acceptione perſone. atteſta
ri per omnia apoſtolice veritati: et
libere prodamare. **Q**ui ſe putat a
liquid eſſe cum nichil ſit: ipſe ſe ſe
duat. **Q**uid eſt homo quia magni
ficas cum ait fidelis et deuota con
feſſio: aut quid apponis erga eum
cor tuū? **Q**uid? **N**ūne dubio vani
tati ſimilis factus eſt homo: ad ni
chilum redactus eſt homo: nichil ē
homo. **Q**uomodo tamen penit9 ni
chil eſt. quē magnificat de9? **Q**uo
modo nichil? erga quem appoſitū
eſt cor diuinū? **S**ic ſpitemus fratres
et ſi nichil ſum9 in cordibus nris: et
forte in corde dei pōt aliquid latere
de nobis. **O** pater miſere cordiatū.
o miſerorū pater: quid apponis er
ga eos cor tuum? **N**āo ſcio vbi eſt
theſaur9 tu9: ibi ē et cor tuū. **Q**uo
modo ergo nichil ſumus? ſi theſau
rus tuus ſumus? **O**mnes gentes
quaſi non ſint. ſic ſunt ante te: et tā
qđ nichil et inane reputabūtur. **S**ic
quidem ante te: ſed non ſic intra te.
Sic in iudicio veritatis tue: ſed non
ſic in affā pietatis tue. **N**imirū vo
cas ea qđ nō ſt tñ ea qđ ſt. **E**t nō ſūc
ergo: qz que non ſunt vocas: et ſūc
quia vocas. **I**acet enim nō ſint quan
tum ad ſe. apud te tamen ſunt: vti
qđ iuxta apoſtolum non ex operib9
ſed ex vocante te. **S**ic nimirum ſic

consolatio in tua pietate: quæ in veritate tua humiliasti: ut magnifice dilatare in tuis: qui merito agustiaf in visceribus suis. **D**ixitque vniuersæ vie tue misericordia et veritas: requirere tibi testamentum tuum et testimonia tua. **T**estamentum vtiq; pietatis: et testimonia veritatis. **L**ege homo in corde tuo: lege intra teipsum de teipso testimonium veritatis: etiam hac comuni luce te iudicabis indignum. **L**ege in corde dei testamentum quod confirmatum est in sanguine mediatoris: et iuenies quam longe aliud spe possidere quam te tenere videris. **Q**uid est iquit homo quæ magnificas eum? **M**agnus vtiq; sed in illo: siquidem magnificatus ab illo. **A**ut quomodo non magnus apud illum: cui tam magna cura est de eo? **I**psi enim cura est de vobis ait per apostolos. **E**t propheta. **E**go ait medicus sum et pauper: dominus sollicitus est mei. **P**lane artificiosa conexio vtriusque considerationis: qua velut vno momento descendens pariter et ascendens. et se pauperem et medicum. et deum pro se sollicitum vidit. **A**ngelicum istud est: ascendere et descendere simul. **V**idebitis aut angelos ascendentes et descendentes super filium hominis. **N**eq; enim talis aliqua vicissitudo in eorum ascensionibus et descensionibus est: simul et mittuntur in ministerium propter eos qui hereditatem capient salutis. et assistent vultui maiestatis: deo misericorditer providente. ut et nobis sit consolatio: et eis tribulatio nulla. **A**lioquin quando equanimiter patientur ab illo vultu glorie in quem semper prospicere desiderant: propter nos vel ad modicum separari?

Denique ipsam audi in euangelio veritatem. **A**ngeli eorum ait. haud dubium quin per uulcanum in celis semper vident faciem patris: sic videlicet per uulcanum custodie deputati: ut non priuati ullo modo beatitudine sua. **H**inc est quod iohannes sanctus ciuitatem iherusalem descendentem vidit: stantem non potuit intueri. **E**t aduerte quod descendente dixerit non cadentem: cecidit enim quandoque non minima pars ciuitatis illius. sed ea quidem minime sancta: quippe cui grauissimus casus fuit. quod totius inimica facta est sanctitatis. **V**erum hanc quidem ruinam et terribilem casum iohannes videre non potuit. quia necdum erat: sed vidit verbum quod in principio erat vidit principium quod apostolis loquebatur. **V**idebam sathanam tanquam fulgur de celo cadentem. **I**taque pars illa que cecidit a deo reparanda est cum implebit ruinas et reedificabit muros iherusalem: non tamen ex hijs qui ceciderunt. **H**ec autem que descendens apparuit. iam parata erat: sicut secutus adiunxit a deo parata. **D**ixitque quod descendunt non cadunt angeli sancti diuina preparatio facit: a quo nimirum hec ipsa eis et voluntas preparata est et facultas. **V**nde non modo am ministratores: sed et missos in ministerium apostolus quoque testatur. **Q**uid ni mittat angelos: pro quibus et ipse a patre voluit mitti? **Q**ui enim pro eis inclinet celos: pro quibus ipse quoque celorum rex inclinauit se ita ut digito in terra scriberet? **V**nde inclina celos

tuos: et pū est. Et de scēde. Quid
vltia? Ut q̄ b9 cōdescēdit: faciat cō
am cōascēdere sibi. // Ceterū ut
iā dixi. āgelic9 q̄tē ascēsus et de scē
sus caret vīassitudie: nos aut mō
hac mō illac versari necē est. q̄ nec
supra diuāstare liceat: nec expe
diat infra lō g9 demorari. Ascēdūt
ait vsq̄ ad celos: et de scēdunt vsq̄
ad abissos: aīa eoz in malis tabes
cebat. Ut qd hoc? Propterea sanes
aīa eoz in malis interim pl9 tabes
cit q̄ delectat in bonis: q̄ hec in re
illa vero tantū in spe videātur ha
beri. Quis poterit salu9 esse dicant
discipuli saluatori. Et ille. Apd ho
mines hoc ipossibile ē: s; nō apud
deū. Hec tota fiducia nrā: hec vni
ca consolatio nrā: hec tota rō spei
nrē. H; de possibilitate iā certū: de
volūtate quid agim9? Quis scit si
ē dign9 amore an odio? Quis cog
nouit sensū dñi: a q̄s cōsiliari9 ei9
fuit? Hic iam plane sitē nobis sub
uenire necē ē. hic oportet succurrere
pietate: ut qd de nobis latet i cor
de p̄is. nob p ipsi9 spm reuelet: et
sp̄s ei9 testificas psuadeat spūi nrō
q̄ filij dei sum9. Persuadeat at vocā
da et iustificādo gratē p̄ sitē: in q̄b9
nimirū velut medi9 qdā trāsīt9 ē ab
eterna p̄destinatioe ad futurā mag
nificationē. Propterea sane geīnā
illā cōsiderationē alterā q̄tē iudici9
et veritatis: alterā vero nō icōgrue
vocari credim9 fidei et pietatē. Nec
mirabere in huānis q̄litatib9 tam
dissimilia repiri: si sollerter aduer
tas q̄ta et in ipā ei9 substantia cōue
nisse diuersitas naturaz inueniā ē.

Quid ei vīta sublimi9? Quid vīa
humili9 limo terre? Quā p̄fco dis
coherētū in hoīe coherētā rez: ip
sos q̄ sapiētes seculi hui9 arbitroz
nō latuisse: cū diffiniret hoīez ani
mal rōnale mortale. // Mirabilē
si q̄tē copula rōnis et mortis: mira
bilis societas discretiois et corrupti
onis. Hic nimirū sic in morib9 sic i
affectib9 sic in studi9s hoīm nō mi
nor forte et āplior cōtrarietas iueni
tur: ut si totā sicut ē p̄auitātē seos
sū intuearis. ac cursū q̄cqd boni vi
deē inesse cōsideres suggillatim: ple
nū censeas esse mīaculo. q̄ tam ad
uersa cōueniūt. Inde hō nunc q̄tē
bariona: nūc vīo sathana meretē
audire. Nolite mirari hoc. Recoli
te ex euangelio cui dictū sit. et utrū
q̄ i veritate: nā utrūq̄ ab ipā veri
tate dcm Prius q̄tē btūs et symō
bariona: nec multo post vade retro
sathanas. Vn9 q̄ utrūq̄: et si non
utrūq̄ ex vno. Illud ei ex p̄zē istud
ex hoīe: ip̄e tñ utrūq̄ erat. Vnde
bariona? Quā nō caro et sāguis: s;
p̄z ei qd locut9 ē reuelauit. Vñ sa
thanas? Quā sapuit q̄ erat hoīm:
nō q̄ dei. // Itā si in vtrāq̄ cōside
ratione diligēter inspexerim9 nos qd
sim9. ymo i vna q̄ nichil. in altera
q̄ magnificat: q̄ppe p q̄b9 etiā sol
licitudinem gerat tāta maiestas. et
cor suū opposuerit erga nos: puta
tempata videtur glatio nrā: s; for
sitā magis aucta est. solidata tñ.
ut nō i nobis s; in dño gloriemur:
quibus nimirū in hoc solo respirā
est. ut dicamus. Si decreuerit sal
uare nos: continuo liberabimur.

¶ Ex hoc iam in illa supiori spe-
cula vel paululū imozantes. quera-
mus domū dei: queram9 tēplū. que-
ramus ciuitatē: queram9 et spōsam
Neq; enī oblit9 sum: sed cū metu
et reuerētia dico. nos sumus. Nos
inquā sum9: s; in corde dei Nos su-
mus. s; ipsi9 dignatione: nō digni-
tate nostra. Nō usurpet qd dei est.
ut non apponat homo magnificare
seipsum: alioquin qd illius erat suū
faciens de9 exaltantem se humilia-
bit. Q; si et nos pueri animositate
gētis saluari volum9: merito nō sal-
uamur. Excludit miserie dissimula-
tio miseratione. Nec dīctio loci ha-
bet ubi fuerit p̄sūptio dignitatē: p-
uocat vero cōpassionē humilis p̄fēs-
sio passiois. Hanc hec sola facit ut
nos ipse t̄p̄ diues p̄familias alat
in fame: et sub eo panib9 habūdā-
tes iueniamur p̄inde dom9 ei9: cū
nūq; deest alimōia vite. Et merito
q; domū suā domū orōnis esse diffi-
niat: q; et hoc p̄phetico satis vide-
tur testimonio cōuenire: qui ab ip-
so nos in orōnib9 abandos pane la-
crimarū. et in lacrimis potū asserit
accepturos. **¶** Ceterū iuxta eūde
p̄phetā sicut sup̄a quoq; memini-
m9 domum istam deet s̄cītudo: ut
videlicet penitētie lacrimas puritas
cōsacētis comite: et q; iā dom9 est. si
at subinde etiā tēplū dei. Hacti es-
tote inquit: quia sanctus sum domi-
nus deus vester. Et apostol9. Res-
tatis quia corpa vestra templum sūe
spiritus sancti: et spūs sanctus habi-
tat in vob9. Si q; tēplū dei violau-
erit: dispdet eū de9. Nūqd tñ vel ipsa

iam sanctimonia suffiāt? Por quo-
q; necessaria est: apostolo teste qui
ait. Pacem sectamini et sanctimoni-
am: sine qua nemo videbit deum.
Hec est q; facit vni9 moris fratres
habitāe i vnu: nouā vtiq; regi nō
vere pacifico edificās ātātē: q; et ip-
sa ihrlm noīet. qd est visio patē. V-
bi ei sine federe patē. sine obseruātia
legē. sine disciplīna et regimine. ac-
fala multitudo cōgregata fuerit. nō
plūs s; turba vocat: nō est ātas s;
cōfusio: babilonē exhibet. de ihrlm
hēet nichil. **¶** H; quēadmodū pos-
se fieri videbit ut rex tāt9 i spōsū tū
seat: ātas p̄moueat in spōsā? Ho-
la h; p̄t q; nichil nō p̄t: cūtas forte
ut mores. Quō nō facile istā lruet: q;
illū iā idinavit? Verū hic tibi nul-
laten9 cōsulēda p̄or illa quā dixim9
cōsideratio tui: h; p̄potissimum fidei
magnanimitas exercetur. Deniq;
et ipse dicit Desponsavi te michi in
fide: Desponsavi te in iudicio et iusti-
tia. eius non tuam intellige: Despō-
savi te i misericordia et miserationi-
bus. Si nō fecit ille qd spōs9. si nā
t̄p̄ spōs9 amauit: si nō zelat9 t̄p̄
spōs9: noli acq̄escere spōsā te arbi-
trari. Itaq; frēs mei si p; habūdātē
afflictionē m̄gni p̄siffailias dom9
ēe p̄bamur: si tēplū dei p; s̄cificatio-
nē. si ātas sūmi regē p; social vite cō-
munionē. si spōsa imortal sponsi p;
dilāonē: puto iā nō ē qd dicere vere
ar nrām esse solēpnitatē. Nec mure-
nuni q; in terris agitur hec celebri-
tas: siquidē agitur et in celis. Nem-
pe si ut veritas ait. et nō potest nō
esse verū/ sup vno peccatore p̄niam

a gente gaudiū est in celo etiam an-
gelis dei: nō est dubiū quin sit eis
gaudiū hodie multiplex super tam
multorum penitentiā peccatorū. Ad
huc ampli⁹ vultis audire? Etiam
gaudium dñi fortitudo nostra. Col-
letemur ergo angelis dei: cōgaudea-
m⁹ deo: et i gratiā actione p̄sens
solempnitatis celebretur: qz q̄to no-
bis domestica: tāto amplius debet
esse deuota.

Sermo sextus vnde supra.

Domestica nobis celebritas.
Dedicatio dom⁹ nostre: magis
autem domestica nostra ipsorum de-
dicatio est. Nostra siquidem illa as-
persio: nostra illa bñdictio: nostra cō-
secratio illa fuit: que p man⁹ sācto-
rum celebrata p̄stīti: etiā hodie
āniuersario reditu votiu⁹ laudib⁹
ad memoriam reuocatur. Nūquid
de lapidib⁹ ara est deo? Nō parie-
tes dicūt s̄ homines: ipsi enī ara
est de nobis. Un⁹ homo erat iacob
et dormiēs vidit āgelos descenden-
tes et ascendētes. Parū est hoc: etiā
dñm angelorū adesse testat⁹ est di-
cens. Vere dñs est in loco isto: et e-
go nesciebā. Mirat⁹ etiā grām: dig-
natiois m̄gnitudinē expauescit. Ter-
ribilior ē loc⁹ iste: q̄ euidēt⁹ certi-
u⁹ dñs ē i loco isto: ubi nūmū nō
modo duo aut tres: s̄ tā multi i ipsi-
us cōgregati noīe p̄seuerāt: nemo
iā nesciat: nemo nēm ignoret. Vñ
dem nō accepim⁹ spm hui⁹ mūdi: s̄
spm qui ex deo est: vt sciam⁹ que
a deo donata sūt nobis. Terri-
bilis plane loc⁹ est: et dignus omni
reuerentia: quem fideles vñ inha-

bitāt. quē angeli sācti frequentāt: et
quē sua quoq; p̄sentia dñs ipse dig-
natur. Quō enim tāt⁹ patriarcha
nescire poterat: qd nō esset loc⁹ ubi
nō esset de⁹? Vñ forte aliud ēe mira-
tus est ubi ait: vere dñs est i loco is-
to. Ibi vere est: et vere dñs ē: ubi in-
ei⁹ noīe angeli simul et hoīes cōgre-
gantur. Inet ei in oī sit loco: q̄ nul-
lo claudie loco: signāter tñ diam⁹
p̄r noster q̄ es i celis: qd alit̄ illic et
ap̄e qdāmō p̄ntē se exhibeat: nō qd
pe ipse diuers⁹ s̄ diūsa distinguēs.
Est q̄ in oī loco oīa vniuersaliter p̄-
tinēs: oīaq; disponēs: s̄ lōge tam
alit̄ atq; alit̄. Apud malos hoīes
est p̄stās et dissimulās: apud e-
lectos hoīes operās et seruās: apd
superos pascēs et cubās: apud infe-
ros arguēs et dāpnās: facit solem
suū cerni etiā sup malos. Vñ ubi
maloz itē dissimulatio: qdāmō ve-
ritas nō ē. Itaq; si dicere licet a-
pud ipsos ē in dissimulatiōe: apud
iustos i veritate: apud āgelos i feli-
citate: apd iferos i feritate sua. Du-
tū vob sonat qd de feritate dixi: ego
vō et itā vereor et furore. Vñ ne i
furore tuo arguas me. Vñ iqt dñs
ē i loco isto. Vbi ei pluit s̄ iustos et
iustos. pater est et pat̄ mīaz: ex-
pectās hoīes ad p̄nīaz. Vbi dāpnat
obstūatos iudex ē: et hoc redū ē mā-
dē i mā⁹ dei viuēt. Vbi cubat sp̄s
ē: et bñ aīa quā itroduxit i cubicu-
lū suū. Ceter⁹ i loco isto vñ dñs ē:
si tñ fuīam⁹ ei i spū et veritate. Nā
ei vñ dñs erat apd eos: q̄b⁹ dicebat
Quid vocat⁹ me dñs dñe: et nō fa-
cit q̄ dico. Testat⁹ scē lre in pad iso

Expliciant sermones beati bernardi
cardinalis clarenensis abbatis / verius
q. p. tam de tempore q. de sanctis
Impressi ac completi b. z. u. e. l. l. insigni
oppido ducat. b. z. u. e. l. l. Anno d. n. i.
1400 octuagesimo primo
alme p. e. t. h. e. o. s. t. e. s. in p. r. o. f. e. s. t. a.

Tabule
mori abba

Quinta

Decem
uentus di

Decem
locutus e

Pete ubi

Decem
Anno

Annus ar

Decem
capitula in

Decem
rio resur

Decem
uentus d

Decem
humana

In

Decem
uitas de

Anno

Decem

Anno

Decem
preparat

Anno

In

Decem
qz font

Anno

Decem
phi ruge

Decem
uallant

Anno

Anno

Anno